

IACOBOAIE RADU (n. 1969)

Absolvent al Universității "Al. I. Cuza", Iaşi, Facultatea de Drept, promoția 1998.

DEBUT: vol. "Ce se întâmplă în România? *Un proces al comunismului, globalizării şi materialismului societății de consum. Criza de morală a conducătorilor*", Ed. a II-a revizuită şi adăugită, Editura PIM, Iaşi, 2005.

Colaborator la revistele "Dacia literară" şi "Episteme".

Păcătoşii cu care stă la masă Hristos, şi pe care îi face vase alese ale iubirii Sale, au conştiința, dată de sfâşietoarele şi îndelung repetatele căderi, acelei neputințe a omului de a creşte rupt de ajutorul lui Dumnezeu. N-au pervertit cu totul în ei conştiința stării, prin deprinderea cu păcatul, în iadul deznădejdii. Păstrează în inima lor cu sfințenie dorul fiului risipitor, dorul întoarcerii la casa iubirii părinteşti. Ştiu printr-o lungă suferință că strălucirea de o clipă a păcatului nu eliberează, ci înrobeşte, înlănțuie printr-o dependență dureroasă, mutilează chiar, în final, capacitatea ființială a omului de a se bucura, de a comunica, de a se dărui pe sine iubirii.[…]

De aceea, cei întorşi din iadul deznădejdii în lumina smereniei au acea simplitate înțelegătoare, acea atitudine plină de compasiune şi cuprinzătoare a inimii, acea putere dată de ura păcatului şi de iubirea față de cel ce trece prin ceea ce ei înşişi au trecut, care îi face să poată ajuta cu adevărat şi pe aproapele pierdut. Nu judecă pe cel căzut, ci simt urgența de a-i veni în ajutor. Măcar printr-un strigăt către Domnul. Îi face să poată înțelege şi sprijini pe cel ce stă să cadă. Îi face să nu se scârbească de cei ce zac în mizerie exterioară şi lăuntrică, de cei ce au nevoie de Om să-i arunce în scăldătoare. De pe chipul lor de fii întorşi întru iubirea Tatălui străluceşte lumii iubirea părintească.[…]

Păcătoşii care stau la masă cu Hristos sunt cei ce conştientizează starea de sfâşiere în care i-a aruncat păcatul, şi în aceeaşi măsură descoperă prin întoarcerea către Dumnezeu, că Acesta de mult le-a pregătit întoarcerea. Şi cu cât se înminunează că mult li s-a iertat, cu atât se umplu de iubire către Dumnezeu, după cum zice Scriptura.

PĂR. PHILOTEOS PHAROS

NE SALVĂM TRĂIND ACTIV ORTODOXIA ■ Radu Iacoboaie

NE SALVĂM TRĂIND ACTIV ORTODOXIA

Antologie cu texte culese şi comentarii de Radu Iacoboaie

Vol. II

2007

NE SALVĂM

TRĂIND ACTIV

ORTODOXIA

*****

APĂRAREA IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ŞI SPIRITUALE A ROMÂNILOR.

REDESCOPERIREA VALORILOR

CREŞTINE

*****

Antologie cu texte culese

şi comentarii de Radu Iacoboaie

VOL. 2

MOTTO:

Dar, noi ce facem pentru împlinirea idealurilor celor care au luptat şi s-au jertfit?…

Păr. Arhim. TEOFIL PÂRÂIANU

Nimic din ceea ce se petrece în lumea aceasta nu este întâmplător. Întâmplarea, pentru noi, se cheamă PROVIDENȚĂ DIVINĂ, iar aşa-zisul destin se cheamă DUMNEZEU: «Vouă însă toți perii capului vă sunt numărați»(Matei, 10:30). Să căutăm de fiecare dată, în spatele lucrurilor lumii, rațiunile divine ale întâmplărilor.

Pr. GHEORGHE CALCIU

PARTEA I:

TRĂIREA

ÎN

LIBERTATE

ŞI

ADEVĂR

I. MAI MULTĂ ATENȚIE LA INFORMAȚIILE REALE DIN MASS-MEDIA ROMÂNEASCĂ

*Nimic nu e nou sau întâmplător în campania de discreditare a alegerilor anticipate! În spatele acestei idei se află o tehnică veche: **chemarea la solidaritatea cu propria mizerie**. Această manevră a fost adusă la desăvârşire, în ultimii 50 de ani, tocmai pentru a descuraja autonomia de gândire şi pentru a înregimenta mulțimile în țarcul patriotismului pasiv. Vă aduceți aminte? Ori de câte ori regimul comunist avea o problemă şi ori de câte ori ceva îi deranja obişnuințele, izbucnea solidaritatea. (invocată şi de Ion Iliescu, față de mineri… - n.a.) Poporul era chemat să facă roată în jurul propriei mizerii şi să simtă că, până la urmă, în ceasul greu, suntem toți la fel. A fost cutremur? Să ținem aproape şi să nu ne înjurăm conducătorii! Au făcut țărăniştii o demonstrație? Avem nevoie de linişte, nu ne trebuie mai multe partide, în definitiv suntem toți români, de ce să ne duşmănim?! Să strângem rândurile, hai, vecine, să ne împăcăm, că suntem oameni serioşi, nu ca ăia care se ceartă în parlament!*

*Acest instrument de control în masă lucrează bine păzit. El se prezintă înfăşurat în omenie şi lărgeşte inima spre a îngusta judecata. Fiind o formă de şantaj sufletesc, lucrătura e greu de dejucat. Cine se pune contra e o bestie străină de neam. **Solidaritatea prin mizerie are o singură menire. Ea întăreşte puterea celor ce ştiu să conducă doar peste mulțimi inerte şi se tem de confruntarea cu minți lucide, în competiția politică deschisă. Dresorii de nenorociri ştiu bine ce fac.** Chemarea la bucuriile primitive ale înapoierii egale a lovit mereu, cu precizie, în tot ce era diferit sau rival.* [1]

*

Agenții Biroului Federal de Investigații au arestat un analist angajat în cadrul Pentagonului, sub acuzația de spionaj. Serviciul de informații american a ajuns după patru ani de investigații la concluzia că analistul Lawrence A. Franklin a divulgat informații strict secrete despre posibile ofensive americane în Irak unor angajați ai unui grup de presiune pro-izraelian. [...] Cercetările FBI au aruncat suspiciuni asupra Comitetului Public de Afaceri Americano-Israeliene, presupusa beneficiară a informațiilor, care se pare că întreține legături strânse cu înalți oficiali ai administrației Bush, printre care şi secretarul de stat Condoleezza Rice. [...] În timpul unei percheziții la domiciliul angajatului de la Pentagon, au fost descoperite zeci de documente clasificate. [...] Drept pentru care, acuzatul riscă o pedeapsă de până la 10 ani de închisoare. După ce întreaga poveste a fost dată publicității, Israelul şi-a declinat imediat responsabilitatea… [2]

*

Adoptarea în Senat a legii privind Holocaustul a durat tot 3 ani. Negarea în public a Holocaustului sau a consecințelor acestuia constituie infracțiune şi se pedepseşte cu închisoare de la şase luni la cinci ani şi interzicerea unor drepturi, se arată în proiectul de lege privind interzicerea organizațiilor şi simbolurilor cu caracter fascist [...] Potrivit unuia dintre amendamentele Ministerului Justiției, «prin Holocaust se înțelege persecuția sistematică sprijinită de stat şi anihilarea evreilor europeni de către Germania nazistă, precum şi de către aliații şi colaboratorii săi din perioada 1933-1945». În cadrul dezbaterilor din plen, fostul

---

[1] Traian Ungureanu, ''România liberă'', Dresorii de nenorociri, 16 iulie 2005, p.5.
[2] Scandal de spionaj la Pentagon, ''Gândul'', 6 mai 2005, p.10. (Mediafax).

ministru al Culturii, senatorul PSD Răzvan Theodorescu, a semnalat că textul propus, pentru concordanță cu definițiile europene (!), înlocuirea sintagmei «anihilarea evreilor europeni» cu «anihilarea minorităților etnice, religioase şi politice». Conform raportului suplimentar, constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi. De asemenea, răspândirea, vânzarea sau confecționarea de simboluri [...] Aceeaşi pedeapsă este prevăzută pentru promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe, prin propagandă săvârşită în public, prin orice mijloace. (Mediafax) (lăsând la latitudinea fiecărui magistrat să interpreteze ce înțelege el prin fascism, rasism şi xenofobie? - n.a.) [3]

*

Domnule preşedinte – Director general, Emisiunea dezbatere difuzată ieri 31 mai a.c. pe postul TVR – 1, ora 20.15, având ca subiect Manifestația anticomunistă din Piața Universității, a fost concepută cu totul altfel decât am convenit anterior cu delegatul dvs., dl. Titi Dincă, coordonator Direcția Programe.

1) Dezbaterea nu a abordat deloc idealurile anticomuniste ale Manifestației maraton din Piața Universității aprilie – iunie 1990, manifestație care a durat 52 de zile şi nopți fără întrerupere, considerată a fi <u>cel mai lung miting (anticomunist) din istorie</u>. Dezbaterea a abordat exclusiv reprimarea manifestației.

2) În propunerea mea, scrisă din 25 aprilie a.c., v-am solicitat ca în cadrul emisiunii să fie difuzat un material de circa 8 minute, conținând exclusiv ştiri, difuzate de către posturi TV din Europa occidentală referitoare la manifestația din Piața Universității. [...]

3) Eu am avut inițiativa organizării de către Televiziunea Română a acestei emisiuni – dezbatere, prima după cei 15 ani care au trecut. [...]

4) În mod regretabil, moderatorul emisiunii, dl. Cătălin Ştefănescu, a lezat cel mai elementar drept de autor. Autorii filmului ''Piața Universității România'' sunt trei, nu doar unul, respectiv Stere Gulea (ci şi Vivi Drăgan Vasile, Sorin Ilieşiu) [...]

5) Moderatorul emisiunii trebuia să menționeze faptul că filmul a fost produs de Studioul de Creație Cinematografică al Ministerului Culturii la inițiativa maestrului Lucian Pintilie, directorul acestuia, precum şi faptul că filmul a fost distins cu Marele premiu pentru film documentar de lung – metraj, Uniunea Cineaştilor din România, 1991, precum şi cu Premiul pentru film eveniment, Festivalul filmului, Costineşti, 1991.

6) Moderatorul emisiunii trebuia să mulțumească în numele Televiziunii Române pentru faptul că Filmex – România, deținătorul drepturilor filmului, a acordat Televiziunii Române dreptul de difuzare gratuită.

7) Cu toate că am convenit cu dvs. ca dezbaterea să fie extrem de responsabilă, la care să fie invitați exclusiv lideri de opinie, analişti obiectivi de talia domnilor Andrei Pleşu, Gabriel Liiceanu, Cristian Pârvulescu, totuşi au fost prezenți la dezbatere câțiva dintre «actorii» evenimentului. În mod ciudat, au lipsit tocmai cei mai importanți, adică reprezentanții manifestației anticomuniste.

8) Având în vedere cele de mai sus, în numele dreptului la liberă informare al cetățenilor de către Televiziunea publică, vă solicităm în consens cu telespectatorii, repetarea emisiunii – dezbatere pe postul TVR – 1 la aceeaşi oră [...]

Vă reamintim că aniversăm 15 ani de la Manifestația–maraton din Piața Universității, care, <u>atât prin idealurile ei anti-totalitare, cât şi prin reprimarea ei cu o violență care a îngrozit întreaga lume, au marcat profund societatea românească</u> [...] Subliniem că acum 15

---

[3] Răspândirea de simboluri fasciste – închisoare 3 ani, ''Gândul'', 6 mai 2005, p.4.

ani Televiziunea Română a prezentat evenimentele derulate în Piaţa Universităţii din perioada 22 aprilie–15 iunie 1990 în mod tendenţios. Considerăm că astăzi Televiziunea publică are obligaţia de a repara aceste lucruri, cu atât mai mult cu cât Televiziunea Română a avut un rol decisiv în reprimarea sălbatică a acestei manifestaţii, prin oprirea emisiei şi instigarea opiniei publice împotriva celor care mai rămăseseră în Piaţa Universităţii la sfârşitul manifestaţiei–maraton. Acum, după 15 ani, credem că este timpul ca aceste evenimente să fie discutate cu toată responsabilitatea şi obiectivitatea, nu aşa cum aceste evenimente au fost discutate în cadrul emisiunii–dezbatere din 31 mai 2005.[4]

*

Şi dacă răpirea (celor trei jurnalişti români - n.a.) a fost «coaptă» în sfere mult mai înalte? [...] «Cadavrul de deasupra comorii» a devenit, în timp, un simbol al informaţiei aruncate pe piaţă pentru a proteja adevărata informaţie fierbinte şi a-i salva pe cei care se află în spatele poveştii. Întrebarea e dacă nu cumva scenariul răpirii puse la cale de Hayssam şi Munaf nu reprezintă tocmai un asemenea «cadavru». Ceva indicii ar fi, după cum urmează. Cine are capacitatea să înscenez o răpire «teroristă»? Cozmin Gușă şi nu numai el, se agită de ceva vreme atrăgând atenţia asupra unei ciudăţenii: preşedintele dă semne că s-a împăcat spectaculos cu băieţii din serviciile secrete, adică exact cu cei pe care i-a înfierat cel mai tare în campania electorală. A părut extrem de suspect felul insistent în care Băsescu le-a atribuit integral reuşita pentru eliberarea ostaticilor şi asta exact când fanii lui aşteptau să radă capete grele, după expirarea celor şase luni de graţie. Şi nu e vorba de directorii serviciilor, care, oricum, sunt nişte «stranieri» în domeniu, ci de adevăraţii supergrei, şefi de divizii ş.a.m.d., oameni care trag sforile în mai toate domeniile majore ale vieţii din România, de la politică la afaceri. [...]

Să vedem cam care ar fi povestea. Unul sau mai mulţi din serviciile secrete se gândesc cum să intre pe sub pielea preşedintelui (care iniţial dădea semne că va ,,reforma'' această instituţie - n.a.) şi descoperă că ***o lovitură de imagine*** *ar fi cadoul cel mai potrivit. Reţelele se pun în mişcare şi sunt găsiţi doi indivizi perfecţi pentru operaţiune, mai exact doi afacerişti arabi controversaţi, cu enorm de multe bube-n cap şi care pot fi şantajaţi lesne. [...] Să fim serioşi, un asemenea plan, al unei pseudo-răpiri în Irak urmate de o pseudo-detenţie şi de o pseudo-eliberare, nu poate fi pus pe picioare de doi civili care sunt, oricum, monitorizaţi la sânge. Nu poate fi opera nici a unei grupări politice, ori a unui şef de stat, pentru că politicienii români nu au avut şi nu au «anvergura» necesară. (De aceea înclinăm să credem că Băsescu nu a fost parte a acestui plan, ci doar un fericit «beneficiar», cu sau fără ştirea lui). Dar poate fi opera unor supergrei ai unor servicii secrete care au relaţii puternice, din era Securităţii, cu lumea arabă, au bani, au influenţă, au informaţii şi, peste toate cele, au motivaţia de rigoare: dorinţa de a-şi prezerva puterea şi după termenul de şase luni anunţat de Băsescu. Sunt oameni care nu acceptă sub nici o formă să împărtăşească soarta lui Toma Zaharia, a lui Gioni Popescu şi a altor generali mari care au fost traşi pe linie moartă (din motive serioase, care ar pune în pericol persoana fiecăruia dar şi a colaboratorilor, a celor implicaţi şi chiar a unor politicieni!) [...] Dacă scenariul răpirii se va bloca la nivelul Hayssam şi Munaf, e clar că abia peste 50 de ani vom avea şansa să aflăm adevărul. (prin desecretizare - n.a.)(adevăr declarat de însuşi dl. Băsescu!) Şi încă ceva: C. T. Popescu dezvăluie, în editorialul său de ieri, că a avut o întâlnire între 4 ochi cu Ohanesian iar concluzia discuţiei a fost că adevărul se află la intersecţia momentului în care Băsescu era apostrofat de Ohanesian (înainte de răpire!; prin semnul făcut cu două degete la treselele de pe*

[4] Scrisoare deschisă (Sorin Ilieşiu, în numele autorilor filmului, 1 iunie 2005), ''România liberă'', Opinii în aldine (supliment), 3 iunie 2005.

umăr, într-o conferinţă - n.a) pentru toleranţa faţă de serviciile secrete şi cel în care mulţumea serviciilor secrete pentru reuşita «eliberării» . Oricum ai da-o, tot de servicii te ciocneşti. Lucru care întăreşte, şi el, demonstraţia de mai sus. [5]

*

Petrolul caspic a luat-o spre Vest. Primul val de petrol a fost pompat pe conducta Baku – Tbilisi – Ceyhan, în ziua de 25 mai (2005), Este un eveniment care va marca pentru multă vreme geopolitica Asiei Centrale şi nu numai. [...] Acţiunea realizată de British Petroleum a fost sprijinită direct şi masiv de către Statele Unite ale Americii. În 1994, 11 parteneri de afaceri au semnat un acord pentru exploatarea hidrocarburilor din bazinul Mării Caspice. [...] Cu toată opoziţia Rusiei, lucrarea s-a finalizat. Este un semn clar că Moscova a pierdut rolul de hegemon în Asia Centrală. [...] La terminalul de la Ceyhan din Turcia se vor încărca simultan două tancuri petroliere de câte 300 000 de tone dw. [...] Conducta va pompa peste un milion de barili pe zi. Deocamdată, ţiţeiul provine din Azerbaidjan, dar Nursultan Nazarbaev, preşedintele Kazahstanului, a anunţat, cu prilejul inaugurării, că ţara lui vrea să-şi trimită petrolul pe aceeaşi conductă. Pentru că aceasta este doleanţa marilor companii Chevron, BG şi ENI, care au uriaşe exploatări în Kazahstan. [...] În aceeaşi perioadă, Viorel Hrebenciuc şi Tender (Ovidiu) călătoresc în Kazahstan unde insistă să nu fie acceptată compania Rompetrol ca partener de afaceri. Când Dinu Patriciu a fost arestat, tocmai se pregătea un contract foarte important cu Kazahstanul… (contract important şi pentru România - n.a.) [6]

*

Deputaţi şi senatori de lux şi-au băgat în buzunar banii contribuabililor. Ancheta prezentată ieri de Grupul de Investigaţii Politice se referă la datoriile pe care firmele demnitarilor PSD le au faţă de statul român. [...] Lista deputaţilor PSD cu firme care au datorii la stat se deschide cu Viorel Hrebenciuc, deputat de Bacău şi liderul grupului PSD din Camera Deputaţilor. [...] BARTER GRUP SA (unde deţine 19% din acţiuni, ca şi Dan Matei Agathon, fost ministru al Turismului) datorează 5 161 409 300 lui la bugetul de stat, 2 510 927 599 la bugetul asigurărilor sociale de stat şi 220 276 225 lei la bugetul asigurărilor pentru şomaj (în total aproape 8 miliarde lei vechi!) [7]

*

…Mergând pe firul scenariilor lansate în zilele ce au urmat eliberării ostaticilor, o dată cu punerea sub învinuire a lui Ion Iliescu s-a spus că anunţarea faptului că în sfârşit acesta va suporta consecinţele crimelor din 13-15 iunie 1990 ar fi… o diversiune. Cu scopul de a pune în umbră sau de a stopa despicarea firului în patru în cazul celor trei ziarişti. Care, iată, s-au dovedit a fi patru. Şi, pentru că ziarista franceză a fost neîndoielnic eliberată inclusiv cu sprijinul celulei româneşti de criză, pentru a bruia inclusiv această bucurie, devine previzibilă intensificarea denigrării lui Băsescu. [...] De remarcat cum toţi aceia care au stat lângă Ion Iliescu în zilele sângeroase ale mineriadei 13-15 iunie (obiectul anchetei demarate de procurorul Dan Voinea) au luat cu asalt mijloacele de informare să spună minciună după minciună pentru a-l susţine pe fostul şef al statului atunci când taxează acuzaţiile drept «porcării şi provocării». Este clar că le mai merge şi lor o vreme. Până la urmă, însă, toţi cei care au înţeles să pozeze în «săraci şi cinstiţi» (îmbogăţindu-i pe alţii!) sau, dimpotrivă, în

[5] Bogdan Tiberiu Iacob, Înscenarea «Hayssam – Munaf», cadavrul de deasupra comorii piraţilor, '' 7 Plus '', 3 iunie 2005.
[6] Viorel Patrichi, Vedere de pe Centura Politicii, '' Rost '', Nr. 29 / iulie 2005.
[7] Parlamentarii PSD datorează bugetului de stat peste 238 de miliarde, ''România liberă'', 13 iunie 2005.

«bogați și cinstiți» (ceea ce rar se întâmplă!) vor trebui să suporte consecințele pentru faptele penale pe care le-au comis…[8]

*

Vom avea anticipate la toamnă din cauza modificării proprietății? [...] Modificarea legilor proprietății și a celor din domeniul justiției a fost puternic contestată de PSD și PRM. De altfel, PSD s-a remarcat, în decursul timpului, ca un apărător al chiriașilor din casele naționalizate – doar au fost destule cazuri de lideri social-democrați care au pus mâna pe astfel de case. Chiar și sediul PSD din șoseaua Kiseleff se află într-o vilă furată de statul comunist de la adevărații proprietari. De asemenea, pesediștii se opun modificării legislației în domeniul justiției. PSD a anunțat deja că va depune o moțiune de cenzură, iar PRM o va sprijini. [...] Pe de altă parte, Consiliul Superior al Magistraturii se opune modificărilor în domeniul justiției inițiate de ministrul Monica Macovei. [9]

*

George Roncea, fost participant activ la manifestația din Piața Universității, consideră: ,,La 15 ani de la acele evenimente trebuie să înțelegem că nu e vorba de o răzbunare, nici de revendicări, intenția fiind de a-i ajuta pe cei care anchetează să finalizeze, să rezolve dosarele în cauză. Dacă în iunie 1990 în represiune au fost implicate conducerea statului și FSN, în prezent este obligația statului să spună adevărul despre cele întâmplate. Există documente, există zeci de mii de articole de presă care arată clar cine au fost cei care au provocat violențele în iunie 1990. Presa a dezvăluit că cei care au produs incendierile (inclusiv ale autobuzelor) erau sportivi de la Dinamo și polițiști. [10]

*

Eliberarea lui Miron Cozma exact la împlinirea a 15 ani de la sângeroasa mineriadă din iunie 1990 e o culme a sfidării celor căzuți sub bâtele ortacilor sau sub bastoanele și gloanțele forțelor de represiune. [...] Fostul președinte s-a dovedit extrem de generos nu doar cu Miron Cozma, ci și cu alți indivizi condamnați pentru infracțiuni de o extremă gravitate: omor cu cruzime, violarea unei fetițe de 10 ani, șpăgi grase, corupție etc. Dacă Antonie Iorgovan fusese poreclit în presă «tatăl hoților» (și «apărătorul hoților») pentru că, avocat fiind, a apărat inși cu dosare grele, cum ar putea fi numit Iliescu pentru aceste acte de clemență halucinante? În paranteză fie spus, încă nu s-a realizat problema incompatibilității între calitatea de avocat și cea de parlamentar, poate și din cauza faptului că unii avocați din Forul Legislativ s-au opus, având tot interesul ca legile să rămână fără dinți pentru a-și putea scoate basma curată clienții. Pe sume grele. (dar și ,,interesul de partid'' - n.a.) [...] Încă de la începuturile comunismului, artizanii sistemului totalitar au avut în vedere crearea unor formațiuni paramilitare, veritabile «armate de rezervă», care să fie folosite în acțiunile murdare, acolo unde nu se putea interveni oficial. Minerii au fost primii vizați. Lucrul în subteran, traiul în comunități izolate, subordonarea necondiționată față de șefi, orice abatere putându-se solda cu o tragedie, au constituit factori extrem de favorabili transformării lor într-o masă de manevră care să acționeze necondiționat la ordinele păpușarilor din umbră. Iar păpușarii au lucrat la greu și în perioada postrevoluționară, ca și în timpul revoluției. Chiar o mare parte din populația Bucureștiului a căzut victimă diversiunilor și i-a încurajat pe mineri. Pe fondul tensiunii extreme au fost lansate cu premeditare, inclusiv pe canale oficiale, zvonuri

---

[8] Simona Popescu, Iliescu și «teoria procurorului idiot»,''România liberă'', 13 iunie 2005.
[9] R. G., Asumarea răspunderii – testul Guvernului Tăriceanu, ''România liberă'', 13 iunie 2005.
[10] Romulus Cristea, «Incendiatorii din iunie'90 erau polițiști», ''România liberă'', 16 iunie 2005.

dintre cele mai teribile. Protestatarii au fost asociați cu legionarii (continuând astfel stratagema comuniştilor), au fost făcuți «golani» (Ceauşescu vorbea de huligani – aceeaşi metodă, doar politrucul era altul), în piață sau la sediile partidelor istorice (cu care manifestanții s-au ferit să se confunde spre a nu muta caracterul profund anticomunist şi oarecum idealist-romantic al acțiunii lor cu luptele politice) au fost găsite arme, droguri, bani falşi ş.a.m.d. (?!) Ticăloşia cea mare a fost însă înscenarea cu incendierea autobuzelor (există documente în original!) după ce Piața fusese eliberată de majoritatea protestatarilor şi după ce forțele de ordine îi ridicaseră şi pe ultimii grevişti ai foamei (tratați sălbatic şi inuman, bătuți şi torturați). De ce? Pentru că Ion Iliescu dorea un plus de legitimare «civică» după alegerea sa ca preşedinte în Duminica Orbului. Drept pentru care au fost aduşi minerii şi s-au produs ororile. [11]

*

...Tot în discursul de la Timişoara, Cozma l-a atacat din nou pe Ion Iliescu, însă spre deosebire de declarațiile din Capitală, când s-a ferit să spună răspicat cine i-a chemat pe mineri la Bucureşti, de data aceasta el a afirmat că fostul şef al statului poartă întreaga vină, întrucât el le-a spus ortacilor să vină în Capitală, iar aceştia s-au dus să «lupte» (pentru salvarea democrației? - n.a.). El a reamintit faptul cum Iliescu le-a şi mulțumit la final minerilor pentru că «în naivitatea sa, tovarăşul Iliescu – pentru mine nu a fost niciodată domn -, care nu e aşa un mare om politic, credea că va fi preşedinte pe viață, un fel de Ceauşescu, nu credea că va fi tras la răspundere», a explicat Cozma... [12]

*

Viorel Hrebenciuc (nume des vehiculat în mass-media, fiind totuşi în conducerea PSD-ului - n.a.), fostul secretar general al Guvernului Văcăroiu, dezminte, fireşte, declarațiile lui Miron Cozma, care susține că regimul Iliescu i-a oferit postul de ministru de Interne şi de şef al aşa-zisei Gărzi Naționale. «Nici vorbă de aşa ceva!», ne-a declarat ieri Hrebenciuc. Acesta a povestit că într-adevăr el personal a fost de multe ori în Valea Jiului, în virtutea calității de «pompier de serviciu al Guvernului»: «De câte ori era vreo grevă în Valea Jiului mă trimiteau pe mine să le rezolv şi mă duceam la negocieri». Hrebenciuc susține că Nicolae Văcăroiu nu a participat la întâlnirile cu Miron Cozma deoarece «nu se înțelegeau deloc». În schimb, un «obişnuit» al descinderilor guvernamentale în fieful mineresc era Florin Georgescu. Hrebenciuc a confirmat existența partidelor de tenis cu piciorul despre care a povestit Cozma la ieşirea din penitenciar. «Venea şi Florin Georgescu cu mine şi jucam tenis cu piciorul. Ba, o dată am făcut chiar pariu că Florin îl bate pe Miron şi am câştigat, că Miron nu avea tehnică», a relatat liderul PSD. [13]

*

...(Emil Constantinescu) a afirmat că, în urma unei anchete complete, s-a depus în instanță încă din 1998 un rechizitoriu care conține recunoaşterea faptului că protestatarii din Piața Universității au fost împuşcați de «militarii de la Buzău, ai lui Truțulescu, care au venit la Bucureşti în urma unei cereri a lui Iliescu». Potrivit lui Constantinescu, acest batalion de cercetători ai armatei în mod normal operează în spatele frontului inamic. Şi Lucia Hossu – Longin, de la postul public de televiziune, a declarat că «a existat un decret semnat de Iliescu

[11] Bogdan Ficeac, Radiografia unei manipulări criminale, ''România liberă'', 16 iunie 2005.
[12] L. M. Forțiu, Miron Cozma acuză: «Iliescu poartă toată vina!», ''România liberă'', 16 iunie 2005.
[13] A. V. D., Hrebenciuc şi Georgescu, partenerii de tenis cu piciorul ai «luceafărului negru», ''România liberă'', 16 iunie 2005.

*pentru chemarea minerilor». Analistul Stelian Tănase a reluat ideea că în evenimentele din 13-15 iunie **au fost implicaţi şi securişti**. «Ce altceva au fost acolo decât detaşamente ale Securităţii care au fost reactivate şi trimise acolo? Au avut liste cu adrese, numere de telefon. Aceştia nu erau mineri»...*[14]

*

*De ce e Miron Cozma un om liber? Din acelaşi motiv pentru care, din iunie 1990, un număr necunoscut de bărbaţi şi femei zac sub pământ la cimitirul Străuleşti. Din exact acelaşi motiv pentru care **ruşinea de a fi român a devenit o profesie printre români şi o concluzie durabilă printre străini**. La ambele capete ale acestor fărădelegi şi eşecuri stă Ion Iliescu. **Fostul preşedinte al României e autorul şi simbolul unui dezastru istoric pe care abia începem să îl înţelegem.** [...] Greaţa şi oroarea de România s-au instalat, de la Londra la Stockholm, în iunie'90 şi nu s-au mai stins. Imaginile din ţara în care vin minerii, ţestele despicate de lanţuri şi zâmbetul perfid al celui ce a mulţumit la răsăritul noului ev mediu stabilesc, în continuare, opinia generală despre România. Cum? Aşa cum se ştie, din tată în fiu, că Italia înseamnă soare şi mare şi că scandinavii sunt blonzi. Această crestătură pe scoarţa cerebrală a omului european nu se poate şterge decât într-un singur fel: printr-un gest clar şi amănunţit de justiţie publică. «Iliescu judecat pentru sângele vărsat!» - aceste versuri de trotuar celebre sunt tot ce poate fi mai precis şi mai proeuropean în folclorul prodemocratic românesc. Graţierea lui Cozma, decisă de Iliescu cu o semnătură de miliardar care lasă bacşiş cât o viaţă de om, şi contrasemnată de Adrin Năstase, jurist competent doar în faţa lui Bivolaru, a fost ultima palmă. Lumea ar fi primit mai bine, de la Londra la Berevoieşti, o reparaţie sau măcar o ieşire tăcută din scenă. [...] Să nu facem din Cozma vectorul justiţiei viitoare. Acest om poate îngroşa dosarul lui Iliescu, dar nu îşi poate subţia vina. Ne aflăm iar în faţa oportunismului cu gură mare, boală care a mâncat mereu instituţiile noastre fixe, pentru a le sui în remorca stăpânirilor...*[15]

*

Într-o scrisoare deschisă adresată preşedintelui Băsescu, profesorii britanici Dennis Deletant şi Tom Gallagher îşi exprimă îngrijorarea privind anumite ameninţări pe care istoricul Marius Oprea (expert în istoria Securităţii române) le-ar fi primit din zona serviciilor secrete româneşti. De asemenea, doi indivizi au cerut recent vecinilor săi din Braşov date despre persoanele cu care intră în contact. [...] «El a primit şi o ameninţare cu moartea din partea unui general din SIE. Un astfel de comportament al autorităţilor române este incompatibil cu respectarea drepturilor omului» la care România s-a angajat în momentul aderării la Consiliul Europei, NATO şi în calitate de candidat la statutul de membru al UE...[16]

*

...În ajunul datelor de 11-12 iunie 1990 pe birourile şefilor IJP, SRI, Prefectură şi CJ Argeş sosiseră ordinele Guvernului României prin care se solicita participarea semnificativă la ceea ce urma să rămână în istorie «Mineriada din 13-15 iunie», Argeşului revenindu-i confecţionarea bâtelor pentru mineri şi transportul acestora la o destinaţie ce urma să se intersecteze cu traseul ortacilor. A fost aleasă comuna Potcoava din judeţul Olt. Directorul fostului CPL, azi ALPROM, a reuşit să calibreze «piesele de mobilier», respectiv picioarele de

[14] Roxana Ristache, Iliescu ar putea deveni inculpat în dosarul mineriadei, ''România liberă'', 16 iunie 2005.
[15] Traian Ungureanu, Cozma dogoare, ''România liberă'', 16 iunie 2005.
[16] Gelu Trandafir, Marius Oprea – avertizat din zona serviciilor secrete?!, ''România liberă'', 16 iunie 2005.

scaune şi de mese, aşa cum erau cunoscute bâtele. [...] Acelaşi Ion Cârstoiu (actualul prefect de Argeş) a pus la dispoziţie camioanele întreprinderii ITA pentru transportul bâtelor şi al sutelor de salopete mінereşti până în comuna Potcoava, unde au fost predate ortacilor din Valea Jiului, precum şi 10 autobuze, în care au fost îmbarcate, pe lângă minerii din Muscel, şi câteva sute de poliţişti argeşeni. Convoiul cu toate cele solicitate Guvernului Român de Ion Iliescu a plecat din curtea IJP Argeş în jurul orei 22.00, 12 iunie 1990…[17]

*

*…«**Criza morală din România nu va fi rezolvată fără eradicarea corupţiei din învăţământul superior**», a spus profesorul Emil Constantinescu, fost rector al Universităţii Bucureşti, devenit recent membru al AECD–UE. «Există informaţii şi sesizări despre corupţia şi incompetenţa manifestate în multe instituţii din ţară, cum ar fi universităţile apărute la Oradea, Craiova, Petroşani, Băile Herculane (Facultatea de Drept), Târgovişte, Timişoara» , a declarat Emil Constantinescu, atenţionând că trebuie luate măsuri dure împotriva acestui fenomen de degradare. «În special acţiuni penale, care să ducă la responsabilitatea penală a celor care au compromis învăţământul românesc», a precizat Emil Constantinescu, care a arătat că, «pe lângă corupţia din Justiţie şi Administraţie (recunoscute de UE ca obstacole ale integrării), **corupţia din Universitatea românească este şi mai gravă, deoarece afectează pe termen lung societatea**.» [...] Investigaţiile ziarului nostru au permis descoperirea unui fapt uluitor: la facultăţile Crevedia, Făget, Amara etc. şi-au obţinut diplome universitare cohorte de politicieni (parlamentari) de toate culorile şi oameni de afaceri dubioşi, care astăzi se împăunează cu titluri de jurist sau economist. [...] Fostul rector s-a referit la **«corupţia din Facultăţile de Drept, unde se obţin diplome pe bani sau favoritisme, fapt ce va duce la apariţia unor magistraţi corupţi încă de la începutul carierei lor…»*** [18]

*

Săptămâna trecută, o instanţă rusească a dat verdictul într-un proces care trenează de şapte ani şi care viza asasinarea deputatei Galina Starovoitova, renumită militantă pentru drepturile omului din Rusia, adeptă fidelă a celebrului disident acad. Andrei Saharov. Dar nu atât simpla comunicare a sentinţei a atras atenţia opiniei publice, cât mai ales faptul că reprezentantul procuraturii a recunoscut că a fost vorba de un asasinat politic. Asasinarea dnei Starovoitova nu a fost însă, decât unul dintre cazurile de distrugere deliberată a politicienilor liberali de primă mărime, înainte şi după 1998. [...] Fără îndoială, asemenea situaţii se includ în fenomenul mai larg al crimei organizate, care ia amploare în Rusia, pe fondul unei pieţe foarte profitabile a traficului de arme, sustrase din imensul arsenal moştenit de la Imperiul sovietic. Fenomenul este mult mai complex şi are motivaţii diverse. Între altele, şi acţiuni bine dirijate în vederea sugrumării oricărei tendinţe de democratizare reală a societăţii ruseşti. Iar în aceste acţiuni un rol bine conturat se pare a-l avea o formaţiune politică ultranaţionalistă şi xenofobă (Partidul Liberal Democratic), condusă de excentricul Vladimir Volfovici Jirinovski. Semnificativ, prin decret prezidenţial semnat de Vladimir Putin la 17 ianuarie 2001, Jirinovski a fost distins cu titlul de «jurist emerit», pentru «meritele sale

[17] Ştefan Dumitru Afrimescu, Cine a fasonat bâtele destinate «golanilor» din Piaţa Universităţii ?, ''România liberă'', 2 iulie 2005.
[18] Silviu Alupei, Politicieni făcuţi universitari la facultăţi din Crevedia, Făget şi Amara, ''România liberă'', 7 iulie 2005.

în dezvoltarea legislației ruse»! (fapt incredibil de asemănător cu cel al decorării în 2004 a lui C. V. Tudor de către Ion Iliescu…- n.a.)[19]

*

Ziarul nostru dezvăluie culisele unei afaceri dubioase, girată de regimul PSD, din care statul român a fost păgubit cu milioane de dolari. Fostul manager general al TAROM, Nicolae Demetriade, nu este străin de aceste aranjamente şi este greu de crezut că afacerea a fost parafată fără girul mai-marilor din guvernul PSD. Afacerea a fost încheiată de cumnata lui Adrian Năstase, Rodica Odobescu, în calitate de director general al companiei aviatice, şi sub îndrumarea fostului manager TAROM, Nicolae Demetriade. Două Boeing-uri din flotila TAROM au fost vândute cu 600 000 de dolari. Specialiştii spun că au fost date la prețul unui motor de avion. Avioanele au fost achiziționate în 1975, iar experții susțin că acestea au o durată de viață de 50 de ani şi că erau bine echipate şi întreținute. Aeronavele au ajuns în Emiratele Arabe Unite, unde Demetriade a fost timp de 10 ani, pe vremea lui Ceauşescu, reprezentant al TAROM. Demetriade recunoaşte că avioanele au fost vândute la un preț de nimic, dar susține că nu era de ales.

Aeronavele puteau ajunge în hangarele Armatei. Mai ales ținând cont de faptul că MApN a încheiat un contract controversat pentru achiziționarea unor avioane ce au făcut războaiele din Coreea şi Vietnam. [...] Cele două avioane Boeing 707 vândute erau bine echipate, întreținute şi aveau foarte puține ore la bord. Specialiştii spun că ele aveau ca durată de viață 50 de ani şi că ar fi urmat să iasă din uz abia în 2035. Valoarea lor, astăzi, pe piață este de 5 milioane de dolari şi ele se află în dotarea NATO. [...] Au o capacitate de 200 de persoane şi sunt prevăzute cu o cală imensă. Motiv pentru care sunt folosite pentru transport marfă, ele putând căra 40 de tone. Aceste avioane au motor clasa JET şi pot atinge 900 km / h. [...] Au fost vândute, pe 7 aprilie 2003, la prețul de 600 000 de dolari. [...] Pe motiv că nu mai răspund standardelor UE. Adică, nu corespundeau standardelor STAGE 3, fiind la standardul STAGE 2. Este vorba despre zgomotul prea mare produs de acest tip de avion…[20]

*

…Dosarul Codul Muncii a fost, ca urmare redeschis. Reprezentanții IMM-urilor au contestat şi criticat însă în van. Baronii capitalului autohton, şi mai ales reprezentanții multinaționalelor străine, au avut însă mai mult succes. În mod net, multinaționalele din România au proiectat să folosească prilejul pentru a obține un nou text favorabil lor. Sub presiuni puternice, materializate şi în cerințe exprese ale FMI în vederea încheierii unui acord cu România, revizuirea Codului Muncii a fost stabilită ca o prioritate pe care guvernul trebuia să şi-o asume…[21]

*

…În loc să provoace o criză definitivă în interiorul aparatului pe care se sprijină grupul Iliescu, regimul anilor 1996-2000 s-a grăbit să intre în criză el însuşi. Acum, energia populară care a adus la putere un program anti-PSD riscă să se piardă din aceleaşi motive.

---

[19] Constantin Lupu, Rusia a recunoscut primul asasinat politic, ''România liberă'', 7 iulie 2005.

[20] Costel Oprea, Afaceri păguboase marca PSD: Avioane vândute pe nimic, ''România liberă'', 13 iulie 2005.

[21] Ilie Şerbănescu, Codul Muncii îşi aduce aminte de IMM-uri, ''România liberă'', 7 iulie 2005.

Preşedintele şi primul ministru au ezitat, s-au gândit şi răzgândit în loc să apese pe buton. Pe scenă ar fi rămas, cu meterezele intacte, sistemul de stat în care grupul Iliescu a fixat România, dincolo de alegeri şi schimbări de regim: serviciile secrete, reţeaua de bănci, alianţele ad-hoc la votul parlamentar şi, deasupra lor, o magistratură aglomerată de clienţi fideli, mai ceva ca metroul la ora 8. Acest aranjament pare un blestem, un deochi fără descântec, cu atât mai mult cu cât acum el va supravieţui unei crize mortale. PSD e slab şi nepopular. Trecutul mineresc şi prezentul arab ale partidului au produs dezgust şi acest lucru se vede în sondajele de opinie. Însă exact în clipa în care se pregătea să urce resemnat pe eşafod partidul primeşte vestea că va fi graţiat. [...] Amânarea sau anularea alegerilor anticipate ar fi dat opiniei publice certitudinea că totul era de mult stabilit, că schimbarea e un fel de a vorbi şi că societatea românească nu are proiecte, ci e sclava stării de fapt. Acolo unde era posibilă o soluţie radicală rămâne o Curte Constituţională de partid, un fel de Jilava înzestrată cu robe fără dungi…[22]

*

…Aş mai reaminti faptul că am reuşit după o luptă tenace să provoc declanşarea acelui ***proces al comunismului*** *pentru ca apoi, nici după un an, să fie blocat în faza începerii urmăririi penale. Erau prea puternice forţele care se opuneau unui asemenea act (grupate în jurul lui Iliescu). A urmat lupta legislativă, dar proiectele mele de lege au ajuns piese de arhivă în Senatul României. Fie mutilate, cum a fost cel al deconspirării Securităţii (devenit L. 187 / 1999). Fie respinse de Consiliul Legislativ, cum a fost proiectul Legii lustraţiei, denumit «Accesul la funcţiile publice şi politice al foştilor demnitari comunişti sau membri ai aparatului de opresiune». Fie deturnate cum s-a întâmplat cu cel privind «Desfiinţarea condamnărilor şi a măsurilor cu caracter politic (din 1945-1989)», ajuns o biată Ordonanţă de Urgenţă (nr. 214 / 1989).* ***Nimic nu ilustrează acum mai bine unde ne găsim, decât eşuarea încercării eroice a d-nei Monica Macovei, de a reforma în sfârşit Justiţia. Pentru că, atâta vreme cât dreptate şi adevăr nu este într-o societate, nimic bun nu este!*** *Decât corupţie, abuz, afaceri mafiotice, relaţii de cumetrie şi de interese şi, în final, sărăcie, nedreptate şi haos. Ar fi suficient de edificator, dacă s-ar putea citi biografiile magistraţilor care deţin astăzi (la 15 ani de la o revoluţie care s-a vrut anticomunistă şi antisecuristă), funcţii de conducere de la cel mai de jos nivel al aparatului de justiţie şi al parchetelor şi până la cel mai înalt nivel. Cred că presa noastră ar trebui să publice toate aceste biografii. Atunci poate vom înţelege mai bine de ce merg lucrurile în justiţie aşa cum merg. Şi de ce Iliescu şi-a plasat şi aici «dinozaurii», uneori chiar şi cu soţiile lor. Numai asemenea magistraţi pot sfida totul de la înălţimea şi inamovibilitatea robelor pe care le poartă (cumulând venituri care însumează peste 125 milioane lunar sau practicând cumulul de funcţii).* ***Şi de ce este posibil ca un magistrat purtând roba elitei din justiţia română să poată judeca plângerile soţiei sale, sau să-i apere fără teamă şi ruşine interesele şi dosarele?*** *[...]* ***Deci securiştii au învins şi aici! Ei n-au predat şi nu vor preda dosarele decât după ce le-au verificat filă cu filă, selectând sau distrugând tot ceea ce ar fi dus la o mai bună cunoaştere a ororilor săvârşite de «brava lor Securitate» şi de securişti (unii astăzi în uniforme de generali).*** *[...] Sunt convins că tot acei oameni din Serviciul de Dezinformare urmăresc, prin agenţii lor mai vechi sau mai noi, ca şi prin cei care din diferite motive le fac jocul,* ***să izoleze*** *din ce în ce mai mult pe acei oameni care rămân intransigenţi în lupta şi atitudinea lor împotriva comunismului şi a securiştilor. [...]* ***Tot datorită metodelor Securităţii şi a infiltrării agenţilor ei, precum şi a greşelilor şi păcatelor unora dintre liderii săi, PNŢCD a fost adus de la măreţie la decadenţă. (ceea ce s-a întâmplat, chiar şi cu legionarii, în timpul guvernării antonesciene, tot prin infiltrări abile -***

[22] Traian Ungureanu, Defect de vorbire, ''România liberă'', 14 iulie 2005.

n.a.) *[...] Ori, în cazul României, Securitatea nu numai că n-a fost declarată criminală (ca şi securiştii), ci dimpotrivă se încearcă eroizarea ei, iar securiştii deţin funcţii şi demnităţi în stat, ori s-au îmbogăţit peste noapte...*[23]

*

...Din cele 12 ţări invitate la aderarea la UE în 1999, România este cea în care moştenirea comunistă a fost cel mai bine consolidată. [...] După ce s-a asigurat că oameni de încredere au ocupat fiecare nivel al justiţiei, noua Constituţie din 2004 a garantat în mod corespunzător separarea puterilor dintre justiţie şi executiv. Aceiaşi oameni erau deja pe poziţii în 1994, anul în care Ion Iliescu îşi exprima profunda nemulţumire faţă de orice judecător care îndrăznea să restituie proprietăţile foştilor proprietari de la care au fost luate în vremurile comuniste. [...] Cei mai mulţi reformatori din justiţie au fost izolaţi, Paul Florea a fost forţat să se retragă, procurorul Cristian Panait zace în mormânt, judecătoarea Andreea Ciucă a fost aruncată pentru un timp în închisoare şi astfel operaţiunea era desăvârşită. Venise atunci vremea creării faţadei independenţei justiţiei cu tot cu păstrarea vechiului sistem. Acum, această farsă e pusă la încercare. ***Are loc o tentativă reală de creare a unui sistem judiciar în care oficialii sunt selecţionaţi pe baza aptitudinii lor, nu a legăturilor pe care le au, a unui sistem juridic transparent care încearcă să servească binele public, nu interesele unei oligarhii înguste...***[24]

*

...- Era evident că această reformă, a sistemului de justiţie în România este una dintre cele mai importante teme ale aderării. E un criteriu foarte important de îndeplinit. [...] Nu sunt mai optimist din moment ce avem decizia Curţii Constituţionale. Asta arată că România nu va fi în stare să îndeplinească toate criteriile de aderare. [...] În primul rând. Comisia s-a schimbat, iar domnul Rehn (n.red. - comisarul european pentru extindere) acţionează mai serios şi ţinând mai mult cont de fapte decât a acţionat domnul Verheugen. În al doilea rând, în ultimii ani am primit orice de la România, cu excepţia adevărului.(cu referire la anii guvernării pesediste 2000-2004 - n.a.) Comisia a crezut în hârtii, nu în realităţi. Aceste lucruri s-au schimbat. Cred că această acuzaţie nu va fi foarte serioasă, din moment ce noi am primit doar minciuni de la cei care au fost la putere. Noi nu pedepsim guverne sau popoare, încercăm să convingem candidatele că trebuie să îndeplinească ce s-a negociat. Oricine este la putere în România trebuie să facă această reformă a justiţiei. Iar socialiştii au eşuat, de aceea ea este pe agendă, ei au avut foarte mult timp să o facă. [...] Nu duc un război personal şi nu am fost singurul care a votat aşa. (împotrivă - n.a.) Ce vreau eu e ca UE să se întărească. [...] Cred că, în calitatea mea de europarlamentar, trebuie să apăr tot ce am realizat în UE, pentru ca UE să aibă o şansă de a supravieţui şi după o extindere.[...] În toate aceste procese de extindere trebuie să apărăm toată moştenirea noastră europeană comună realizată de la declaraţia lui Robert Schuman, din 1950 încoace...[25]

---

[23] Constantin Ticu Dumitrescu, Dacă adevăr nu e, nimic nu e!, ''România liberă'', 14 iulie 2005 (suplimentul Opinii în aldine).
[24] Tom Gallagher, ''România liberă'', 22 iulie 2005.
[25] Markus Ferber, într-un interviu acordat lui Gelu Trandafir, ''România liberă'', 23 iulie 2005.

*

După prăbuşirea sistemelor comuniste în Europa de Est metodele de globalizare ale economiei s-au accelerat: expansiuni, fuzionări, participări la bursă, masive reduceri de personal şi de salarii. În paralel, managerii se îmbogăţesc pe banii firmelor în care activează. «Corupţia nu are loc datorită necesităţii financiare» (în acest caz), declara recent expertul anticorupţie Peter Blomberg de la Transparency Internaţional, ci ***«din lăcomie»****. «Reprezentanţii etajelor superioare au dezvoltat pretenţii de atotputernicie». [...] «Criminalitatea economică – spune prof. dr. Hans See din Germania - este minimalizată de purtătorii de cuvânt ai concernelor, de partidele politice, de parlamente şi de guverne într-un mod lipsit de răspundere. La fel de forurile economice, de justiţie şi de mass-media BCC (Business Crime Control , organizaţia de experţi economici din Germania) cercetează şi explică aceste aspecte de 15 ani, dovedind că forma de criminalitate economică este cea mai periculoasă dintre toate. Şi cea mai nocivă din punct de vedere politic, social şi ecologic.»* [26]

*

...Cu siguranţă că nici în cele mai negre gânduri nu v-ar veni să credeţi că în 14 iunie, la ora 22.05, colonelul Gheţa de la M.I. raporta că în acea noapte sediul PNŢ va fi incendiat de mineri. Probabil, numai că înaltul gradat al MI solicita – ţineţi-vă bine! – protecţia minerilor de către unităţi ale Armatei. Nu cumva să fie bătuţi de bătrânii PNŢ-işti. Să fie protejaţi minerii, în schimb cei de la PNŢ să fie incendiaţi şi căsăpiţi. Participanţii la măcel trebuiau apăraţi de agresiunea victimelor. (pentru orice eventualitate - n.a.) Colonelul Gheţa învăţase bine lecţia de la profesorul Ion Iliescu. Iar minerilor li s-au acordat câtă protecţie şi-au dorit. Au fost cazaţi chiar în unităţi militare primind cazarmamentul ostaşului. [...] ***Vă daţi seama cât de mult au decăzut autorităţile statului şi câtă cârdăşie exista cu Ion Iliescu dacă solicitase Armatei să-i protejeze pe incendiatori şi bătăuşi!*** *Nu de mult Chiţac a şi afirmat că «demonstranţii au reprimat forţele de ordine». Acum este clar şi cui trebuie să i se impute pagubele mineriadei, nu numai răspunderea penală şi politică. Nu s-a acţionat la întâmplare, ci la ordine precise. Jurnalul Garnizoanei dezvăluie o adevărată strategie de luptă iar represiunea a fost totală, controlată şi regizată de la început de Ion Iliescu şi oamenii săi. Este vorba de* ***terorism de stat****...* [27]

*

...Din păcate, la noi e încă tocmeală. Faptul că mii de români au «uitat» să respecte termenul de şedere în UE este urmarea directă a faptului că autorităţile n-au impus de la bun început respectarea legii. Situaţia nu este nici pe departe singulară. În cei 15 ani de democraţie originală, o mulţime de legi au fost date doar pentru uzul şi bunăstarea anumitor grupuri de interese, altele sunt legi «fără dinţi», care statuează nişte reguli, dar nu conţin pedepse pentru nerespectarea lor, iar o sumedenie de altele nu sunt aplicate sau sunt aplicate selectiv, după tipicul «legea e pentru proşti», deştepţii găsesc destule portiţe pentru eludarea ei sau pentru stoparea dosarelor care îi vizează. Iar dispreţul faţă de lege porneşte chiar ***de la vârf****. (de la „mari politicieni'' - n.a.)*

[26] Manola Romalo, De la globalizare la …lăcomie, ''România liberă'', 30 iulie 2005.
[27] Petre Mihai Băcanu, Preşedintele României – strategul represiunii din 13-15 iunie'90, ''România liberă'', 11 august 2005.

Iată recentul exemplu cu declararea averilor demnitarilor şi depistarea eventualelor conflicte de interese. Ani de zile a fost amânată legea cu pricina şi după ce, în sfârşit, a fost promulgată, ea nu este respectată chiar de o bună parte a legiuitorilor sau a guvernanţilor. Ba, mai mult este privită cu un total dispreţ, dovadă multele declaraţii completate nu doar cu lipsuri, ci cu o batjocură ostentativă (mai ales de pesedişti). ***Or, într-o asemenea ţară, unde înşişi cei aleşi să facă legile şi cei abilitaţi să le pună în aplicare se consideră mai presus de ele, tocmeala se generalizează.*** *Ba, mai mult, când cineva se hotărăşte să aplice la un moment dat prevederile legale, se creează stupoare, proteste, nemulţumiri acute. Şi, repet, nu oamenii sunt vinovaţi. Ei se adaptează sistemului. Dacă se poate, încearcă să-l fenteze pentru a scoate maximum de profit cu minimum de efort. E legea firii. Dar atunci când autorităţile sunt ferme marea majoritate a cetăţenilor se supun. Pentru că simt acut necesitatea existenţei unor jaloane, a unor reguli în măsură să asigure funcţionarea optimă a societăţii. În absenţa lor nu poate fi decât haos. Chestiunea, la noi, este extrem de gravă tocmai pentru că nu se reduce la nerespectarea unei legi sau a alteia, ci se referă la crearea unei întregi mentalităţi. [...] Dacă vom reuşi să ne adaptăm rapid standardelor legislative din Uniunea Europeană, în măsură să creeze o nouă mentalitate, vom câştiga partida integrării. Pentru aceasta însă respectul faţă de legi trebuie să înceapă de la cel mai înalt nivel. Fără excepţii.* [28]

*

Marian Bucur, patronul Casei Capşa din Capitală, administrează trei terenuri fabuloase, care însumează 36 000 de hectare: 19 000 de hectare în Munţii Făgăraş – zona Nucşoara, judeţul Argeş; 7 000 de hectare la Zagar, judeţul Mureş, obţinute în 2004 printr-o licitaţie dubioasă; 10 000 de hectare concesionate, pe 49 de ani, în Balta Ialomiţei. „Perla coroanei'' este terenul de vânătoare din Făgăraş. Cele 19 000 de hectare au fost făcute cadou, de Romsilva, Asociaţiei de vânătoare „Cerbul'', care-l are ca preşedinte pe Marian Bucur. Printre membrii asociaţiei (importanţi) se numără nume grele ale fostei guvernări, precum Adrian Năstase şi Miron Mitrea. Suma încasată de Romsilva este ridicolă: 30 de milioane lei vechi pe an, adică 1600 de lei vechi pe hectar! Pe această imensă proprietate, Marian Bucur a ridicat un adevărat castel, pe patru niveluri. Fortăreaţa este înconjurată cu gard, din beton. [29]

*

...Unele organizaţii de partid sunt precum lojile masonice în care ceremonia iniţierii îi cere iniţiatului ***să renunţe la gândirea independentă*** *(în mod indirect, bineînţeles - n.a.), să se arate miop şi amnezic faţă de comportamentele nevrednice ale colegilor şi să fie foarte selectiv în ascultarea propriei conştiinţe. Nu trebuie să surprindă nici că multe din cele mai reacţionare (statice) filiale ale Alianţei nu sunt interesate să găsească tineri, ci mai degrabă reciclează activişti care au fost la partidele rivale. Astfel, nu poate fi un moment mai potrivit pentru apelul lui Valeriu Stoica de reconstruire a taberei reformiste din România (consolidarea dreptei, încă fragilă şi divizată). Ideal, aceasta ar implica aderarea comună a PD şi PNL la o structură federativă permanentă, în care să aibă loc şi PPCD-ul lui Ciuhandu. [...] Acum, perspectivele distrugerii unor părţi ale vechiului sistem postcomunist sunt mai puternice decât oricând. Dar asta se va întâmpla doar dacă o mulţime de oameni noi se implică în politică. [...] Guvernul actual e în pericolul de a exista doar cu îngăduinţa PSD...* [30]

---

[28] Bogdan Ficeac, Lege şi tocmeală, ''România liberă'', 11 august 2005.
[29] Mădălin Popa, Castelul din Carpaţi, ''Evenimentul zilei '', 21 martie 2006.
[30] Tom Gallagher, Defetiştii din Alianţă contribuie la o revenire a PSD, ''România liberă'', 29 iulie 2005.

*

Antonie Iorgovan a scăpat deocamdată cu o sancţiune uşoară, după ce a afirmat că «Adrian Năstase a fost înconjurat de o gaşcă, criteriile de apartenenţă la aceasta fiind homosexualitatea, masoneria şi infracţionalitatea.» Biroul Permanent al PSD a decis ieri să-i retragă sprijinul politic, cerând grupului parlamentar din Senat să-l schimbe din funcţia de secretar al Senatului. Totodată, a cerut Consiliului de Integritate Morală al partidului să judece dacă Iorgovan este apt pentru excludere, iar organizaţiei Caraş–Severin să decidă dacă-l mai păstrează ca membru. [31]

*

Senatorul Antonie Iorgovan (numit de unii ,,părintele Constituţiei'' - n.a.), supranumit ,,Tatăl hoţilor'' (de către unii, desigur - n.a.), aruncă în promiscuitate războiul grupărilor din Partidul Social Democrat. «A înnebunit lupul!» Declaraţia recentă a lui Adrian Năstase, când a început urmărirea penală împotriva sa în cazul ,,Zambaccian'', se potriveşte perfect cu situaţia din PSD.

Senatorul Antonie Iorgovan a făcut ieri o declaraţie şocantă. Conform acestuia, Adrian Năstase nu a condus un partid, ci «a fost înconjurat de o gaşcă». Mai mult, «criteriul de apartenenţă la această gaşcă a fost, în primul rând, homosexualitatea, în al doilea rând – masoneria şi în ultimul rând – infracţionalitatea.»

Iorgovan a făcut şi nominalizări: «gaşca lui Năstase» îi avea ca membri pe «Gabriel Oprea, Eugen Bejinariu, Ilie Sârbu, Miki Şpagă şi Şpagaton», ultimul fiind numele de alint, în partid, al lui Dan Matei Agathon.

Afirmaţiile lui Iorgovan au stârnit stupoare şi indignare în PSD. Ilie Sârbu a cerut măsuri radicale: să vină cu dovezi sau să plece din partid! [...]

Miron Mitrea îl va urma pe Adrian Năstase şi va renunţa la funcţiile deţinute în partid şi în Camera Deputaţilor. Apropiaţii preşedintelui, Mircea Geoană, susţin că acesta intenţionează să se prezinte cu o listă consistentă de lideri care vor face pasul în spate. Pe lângă demisia lui Mitrea, în pachet se vor afla şi cele ale lui Viorel Hrebenciuc, Dan Ioan Popescu, Marian Oprişan, Radu Mazăre şi Marian Vanghelie. [32]

*

Secetă, furtuni, uragane, ploi abundente, călduri excesive şi incendii devastatoare. Fenomene meteorologice naturale, dar de o amploare fără precedent afectează mai multe zone ale Globului, punând probleme deosebite autorităţilor. [...] La Congresul internaţional asupra populaţiei care are loc în oraşul francez Tours, specialiştii au subliniat că ***încălzirea climei ar putea avea consecinţe grave asupra omenirii; secolul actual putând înregistra «sfârşitul lumii aşa cum o ştim noi»****. Un studiu european relevă că temperatura medie în Siberia a crescut cu trei grade Celsius din 1960, iar topirea zăpezilor şi a gheţarilor a început peste tot, antrenând fenomene meteorologice fără precedent şi în zone altădată ocolite de astfel de manifestări extreme.* [33]

---

[31] Florin Ciornei, Antonie Iorgovan poate scăpa doar cu o bătaie de la Ilie Sârbu, ''Evenimentul zilei '', 21 martie 2006.

[32] Laura Gafencu şi Florin Ciornei, Homosexualitatea, criteriul găştii lui Adrian Năstase, ''Evenimentul zilei '', 18 martie 2006.

[33] Gabriela Anghel, Sfârşitul unei lumi?, ''România liberă'', 20 iulie 2005.

II. MAREA DIVERSIUNE A MASONERIEI: «NAȚIONAL-COMUNISMUL» SAU NAȚIONALISMUL CONFISCAT, TRUCAT ŞI MANIPULAT

MOTTO:
Comunismul amenință civilizația şi cultura. Oricare. Cea romană, bizantină, chineză, indiană, arabă. El nu este numai un duşman al națiunilor, ci şi al tuturor oamenilor, al Dumnezeului lor, al tuturor manifestărilor omeneşti.
Joseph Mackiewicz

În secolul XX, denumit şi secolul marilor nenorociri umane şi al experimentelor făcute pe oameni, minciuna şi ipocrizia n-au fost mai ridicate la gradul de "artă" decât în comunism. Tocmai de aceea, a vorbi despre naționalism în cadrul comunismului şi a afirma că adepții comunismului au fost naționalişti şi au luptat pentru patria lor, mi se pare o adevărată blasfemie şi o afirmație care sfidează pur şi simplu rațiunea.

S-a vorbit despre național-comunism, de pildă în cazul dictaturii lui Ceauşescu, s-a vorbit despre detaşarea noastră față de sistemul sovietic, începută de Gheorghe Gheorghiu Dej şi continuată de dictatorul Nicolae Ceauşescu, dar toate aceste lucruri care au lezat sau nu interesele străine (masonice) nu constituie dovezi de naționalism, pentru că adeseori acesta poate fi doar unul de fațadă, mascând abil interese proprii. **Comunismul, prin însăşi originea sa de import, este profund antinațional şi suprastatal - vizând crearea unui sistem global - şi nu asigură libertatea individului**, ci dictatura proletariatului sau mai degrabă, a grupului liderilor comunişti.

Aşa cum au remarcat şi alți autori, "naționalizarea comunismului" a fost o lovitură foarte grea aplicată masoneriei, cea care a sprijinit atât venirea la putere a comunismului în Rusia şi apoi în alte țări, cât şi a nazismului în Germania, şi apoi tot ea a exploatat consecințele războiului, declanşat anume. Pentru oculta internațională, orice conflict militar de amploare reprezenta o sursă de câştig, o afacere extrem de profitabilă care nu trebuie ratată. În plus, cel de-al doilea război mondial a mai fost declanşat şi pentru crearea Holocaustului evreiesc, ca prin sacrificarea unei părți mai sărace a evreimii din Europa să se realizeze emigrarea evreilor "cu stare" în Palestina, unde mai trăiau israeliți, urmaşi ai triburilor biblice. Iar Holocaustul şi aşa-zisul antisemitism, provocat şi întreținut de evrei sunt de fapt tezele sioniştilor şi ultranaționaliştilor evrei. **Ceea ce se cheamă ultranaționalism defineşte în fapt un naționalism profund alterat şi fanatizat, un naționalism prefăcut şi şovin. Este o ridiculizare a naționalismului autentic.**

În opinia d-lui Florin Mătrescu, cercetător atent al fenomenului comunismului, „*nimeni până acum nu a putut câştiga o imagine clară şi completă asupra dimensiunilor* ***celui mai mare genocid din istoria omenirii***". De aceea, o privire de ansamblu este greu de dobândit, dar nu e imposibilă:

„*Se poate spune fără nici un fel de exagerare că întreaga "operă" a ctitorilor marxismului, precum şi platformele ideologice şi programatice ale regimurilor impuse cu brutalitate de cohortele de discipoli şi executanți, dezvăluie în spatele frazelor demagogice şi înşelătoare adevărata caracteristică fundamentală a teoriei şi practicii marxist-leniniste, şi anume:* ***violența şi teroarea, mergând până la criminalitatea organizată la nivel de stat - statul-mafiot.*** *[...] Ilya Ehrenburg, crud şi mizerabil apologet al comunismului sovietic, scria în teribila sa foaie volantă intitulată "Ucide!": «Nemții nu sunt oameni! Noi nu vom vorbi, noi vom omorî! Ucide pe nemți! Nu te sfii, ucide!» [...] Regizorul rus Stanislav Govoruchin:*

«Uciderea lui Nicolae (ultimul țar al Rusiei) și a familiei sale este una din cele mai brutale atrocități din istoria criminalității. ***Sistemul sovietic este mult mai rău decât național / socialismul german și necesită neapărat organizarea unui al doilea Nürnberg»****. [...] Din păcate, toate strădaniile de a efectua cercetări obiective privind tema abordată de lucrarea de față întâmpină dificultăți foarte mari, în primul rând datorită faptului că unul din scopurile principale ale regimurilor comuniste, precum și ale partidelor marxist-leniniste și grupărilor teroriste care activează în țările lumii libere, l-a constituit dintotdeauna* ***împiedicarea aflării adevărului despre crimele comise****. Astfel, trebuie să spunem de la bun început că nu credem că se vor putea trage vreodată concluzii definitive, bazate pe date statistice absolut exacte, privind numărul total al victimelor comunismului internațional. Cu toate acestea, istorici de renume și martori oculari au reușit de-a lungul timpului să comunice cifre edificatoare, capabile să contureze imaginea îngrozitoare a genocidului comunist".* [34]

Cât de naționaliști au fost comuniștii, care se băteau cu pumnul în piept că ei sunt "adevărații fii ai României", se poate deduce din următoarele fragmente: *„Astfel, între 28 iunie 1940 și 22 iunie 1941 au fost deportați în lagăre un număr de 300 000 de români basarabeni și bucovineni (D. Novacovici). Alte surse indică o cifră mult mai ridicată: între 800 000 (Victor Malcoci) și 1 000 000 (George Ciorănescu). Dintre deportații acestui prim val al terorii se estimează că 10 000 au fost relativ repede asasinați (Chirilă Ciuntu și D. Novacovici) [...] Se evaluează că între 1945-1954, cel puțin 500 000 de români basarabeni și bucovineni au fost deportați în lagărele Gulagului (Alexandru Bidian). Numărul total al victimelor comunismului în Basarabia și Bucovina de Nord este estimat de Ovseyenko la 1 500 000 de persoane. [...] Numai ca rezultat al prizonieratului din lagărele sovietice au fost declarați «dispăruți» 180 000 de soldați români (Johann Urwich). După ocuparea țării de către Armata roșie - care a costat un număr ce nu va fi niciodată cunoscut, de oameni simpli, uciși de soldații ruși pentru a-i prăda de bunuri sau pentru a le viola nevestele și fetele sau pur și simplu, fără motiv - , după așa-zisele «alegeri libere» din 1946 (cu ocazia cărora comuniștii au ucis o serie întreagă de membri ai partidelor istorice) și mai ales după acapararea totală a puterii de către comuniștii români protejați de cizma rusească, în România s-a dezlănțuit teroarea roșie, abătută practic asupra tuturor straturilor sociale și profesionale ale populației. Cine va putea calcula însă vreodată numărul celor care au fost uciși în clinicile psihiatrice sau în urma unor pedepse de drept comun, menite a masca motivele politice, practică folosită cu predilecție în timpul lui Ceaușescu, în intenția de a ascunde, față de forurile internaționale preocupate de respectarea drepturilor omului, adevăratul număr al deținuților politici? Și cine va afla vreodată numărul exact al celor uciși de-a lungul anilor la granița României cu Ungaria și mai ales cu Iugoslavia, unde numai în 1988 au fost 400 de persoane împușcate de grăniceri români sau sârbi și un număr mult mai mare de înecați în Dunăre (Alexander Konstantin, 1989). În sfârșit, dorim să mai punem o întrebare: cine va putea numi vreodată cifra exactă a celor care, mai ales în ultimii 15 ani ai regimului Ceaușescu, au murit din cauze determinate direct de măsurile inumane ale dictatorului: copiii și bătrânii morți de inaniție și frig, femeile moarte în încercarea de a provoca avortarea copilului purtat în pântece, pentru a nu mai da naștere încă unui suflet nevinovat pe care nu-l puteau hrăni sau multele, mult prea multele sinucideri care au făcut ca România să ajungă încă din 1983 pe locul 3 în statistica europeană ?"* [35]

---

[34] Florin Mătrescu, *Holocaustul roșu*, Editura Gerom-Design, București, 1993, pp.4-6.
[35] Ibidem, pp.20-45.

Nu trebuie să excludem nici deținuții politici din România anilor 1946-1989, care au fost asasinați în închisori sau prin muncă forțată și în regim de exterminare pe șantierele naționale, nici deportații din Bărăgan și nici românii uciși începând cu luna decembrie 1989: *„Ajungem la momentul Decembrie 1989, când Revoluția română, începută la Timișoara și continuată la București și în alte orașe din țară, a eșuat în* ***puciul înscenat de troica Iliescu – Roman - Brucan și materializat prin intervenția macabrei securități****. Conform datelor raportate de dl. Ioanițoiu, în revoluția română și-au pierdut viața 1030 de persoane, dintre care 534 în București și 496 în provincie. Dintre cei morți, 17 nu împliniseră încă vârsta de 15 ani și 599 cea de 30 de ani. De menționat că inițiatorii și complicii acestei monstruoase băi de sânge n-au publicat nici până în ziua de azi cifra reală a victimelor și continuă să vehiculeze cu insolență minciuna că făptașii ar fi fost «teroriști», la care se adaugă și insinuarea că aceștia n-ar fi fost români, ci «străini». Nedezmințindu-și caracterul net comunist, regimul actual din România este autorul următoarelor acte de barbarie: 28 Ianuarie 1990, 9 Februarie și Martie 1990 la Târgu Mureș, uciderea și molestarea câtorva persoane oponente înaintea alegerilor din 20 mai 1990, totul culminând cu reprimarea demonstrației pașnice din Piața Universității cu ajutorul mineriadei organizate de Ion Iliescu ajutat de agenții securității [...]. În concluzie, trebuie să subliniem că* ***aceste crime datorate regimurilor comuniste conduse de Gh. Gheorghiu - Dej, N. Ceaușescu, și Ion Iliescu - ultimul de esență neocomunistă - nu au fost încă nici pe departe elucidate****. [...] Nebulos rămâne și numărul victimelor ucise în țările din lumea liberă de către criminalii și teroriștii aflați în slujba directă a KGB sau a serviciilor - fiice din celelalte țări socialiste".* [36]

Pentru a ne da seama cât de cât de amploarea și consecințele pe care le-a avut și încă le mai are comunismul în întreaga lume, autorul mai sus citat identifică trei aspecte, care continuă încă să se situeze în centrul preocupărilor noastre:

„1. Amploarea și durata timp de peste 70 de ani a crimei organizate care a dat naștere holocaustului roșu, amploare necunoscută în istoria lumii;

2. Paralela până la identitate ce poate fi stabilită între comunism și fascism (numit în Germania național – socialism) este o realitate contestată cu fervoare de întreaga stângă internațională [...] La demonstrațiile din timpul și de după puciul comunist din august 1991, la Moscova, mulțimea scanda: "Să isprăvim cu fascismul roșu!" [...] Există cercuri direct interesate în a împiedica efectuarea unei comparații între - pe de o parte - cele șase milioane de victime din rândul populației evreiești («holocaustul negru») și milioanele de victime ale celui de-al doilea război mondial, ambele datorate mișcărilor și guvernelor naționaliste de dreapta (extremiste) și - pe de altă parte - «holocaustul roșu», răspunzător de uciderea a circa 200.000.000 de persoane (într-o estimare medie). Acesta este unul din motivele pentru care tema holocaustului negru este mereu actuală (și nu numai în Germania Federală), în timp ce ***atrocitățile incomparabile ale holocaustului roșu sunt pur și simplu eludate sau, când adevărul este mult prea bătător la ochi, minimalizate****;*

3. Cu mult mai gravă mi se pare a fi tăinuirea faptului că ceea ce unii numesc cu candoare "sfârșitul unui mit al acestui secol" sau mult mai sec, "sfârșitul unei epoci totalitare" ***a fost de fapt un monstruos experiment****. Când a fost folosit pentru prima dată, acest teribil cuvânt a căzut ca un cuțit de ghilotină pe sufletele tuturor oamenilor cinstiți care se preocupaseră cât de cât de analiza comunismului, a avut menirea de* ***a ne trezi pe toți și a ne face să recunoaștem că am fost și mai suntem încă martorii vii ai celui mai înfiorător " experiment" din istoria omenirii; și nu ai unei "pane" produse în drumul firesc al istoriei***

[36] Ibidem, pp. 45-65.

[...] peste 1.500.000.000 de oameni, (care) au avut ghinionul de a deveni cobaii unui proiect satanic." [37]

O întrebare necesară, care se impune de la sine, este aceasta: ce a urmărit acest experiment incalificabil? Iată răspunsul d-lui Florin Mătrescu:

*„**Scopul experimentului a fost cucerirea puterii în toate ţările lumii de către un anumit grup de persoane, dispunând de o ideologie cu caracter dogmatic, militant şi totalitar, precum şi de mijloacele violente necesare pentru a se instala şi apoi a se menţine la conducerea acestor state.** În vederea realizării unui asemenea scop, grupul respectiv - a cărui dogmă ideologică bazată pe principiul luptei de clasă nu-i lăsa nici o posibilitate de acţiune paşnică şi creatoare - nu putea apela decât la o singură metodă pentru a obţine supremaţia absolută asupra întregii omeniri: **distrugerea tuturor valorilor - de la structurile economice, sociale, culturale, religioase şi morale a sute de popoare şi grupuri etnice până la personalitatea fiecărui om luat în parte**. **Abia o asemenea distrugere de tip satanic îi putea oferi grupului respectiv posibilitatea de înlocuire a valorilor civilizaţiei şi culturii umane** cu propria viziune materialist-dialectică şi ateistă, inoculând acelui individ uman adus în stare de şubrezenie fizică şi psihică propria-i ideologie, şi anume prin folosirea fără scrupule a tuturor mijloacelor imaginabile, menite a-i adormi raţiunea, spiritul de iniţiativă, capacitatea de iubire şi întrajutorare a aproapelui etc. În final, individul uman urma să fie transformat într-un "om de tip nou", adică într-un **robot docil în mâinile "conducătorilor"**, care "să nu gândească, ci numai să muncească" [...]*

Ce înseamnă asta? Siluirea şi batjocorirea omului ca fiinţă biologică şi socială, însoţite de o ideologizare masivă realizată prin toate mijloacele posibile au dus la apariţia unui tip uman necunoscut până acum în istorie - aşa-numitul "om de tip nou", adică "homo sovieticus": indivizi prezentând grave carenţe de sănătate, dintre care unele ajung să aibă şi implicaţii genetice (să ne gândim la gravele urmări ale subalimentării şi defectuoasei funcţionări a sistemului de sănătate publică, datorită cărora statistica bolnavilor cronici, a invalizilor, a bolnavilor mintali, a malformaţiilor congenitale sau a copiilor degeneraţi a crescut enorm), dar şi tot atât de grave tare psihice şi morale (duplicitatea, un anumit soi de lenevie, lipsa simţului de responsabilitate socială, dezinteresul pentru tot ce depăşeşte sfera imediată de preocupări proprii), pervertirea sistemului de valori morale şi religioase, toate acestea conducând la intoleranţă şi la o concepţie aberantă de tipul "noi suntem buricul pământului", unde noi *are adesea o accepţie extrem de restrânsă, însemnând eu + o mână de oameni din anturajul meu (rude sau nu) + etnia mea (cu condiţia ca aceşti conaţionali să aibă aceleaşi opinii politice cu mine, să aparţină aceluiaşi cult religios etc). Că asemenea "oameni de tip nou" nu vor accepta niciodată nici idealuri democratice, nici avantajele materiale ale economiei libere (în cadrul căreia reuşita nu poate fi obţinută decât cu o cât mai bună pregătire profesională, dublată de o muncă asiduă, ingeniozitate, curaj în a-şi asuma riscuri etc), nici principiile morale ale umanismului creştin, este un lucru de la sine înţeles."* [38]

În România, **formula aberantă de "naţional-comunism" a fost creată în scop de diversiune, de a crea confuzie în rândul electoratului, mai ales prin asocierea aceasta dintre comunism şi ideea de naţional - sugerând naţionalismul mai degrabă decât**

---

[37] Ibidem, pp.131-132.
[38] Ibidem, pp. 109-129.

naționalitatea. Or, naționalismul și comunismul sunt două lucruri opuse, ireconciliabile. Acest concept, apărut în timpul dictaturii ceaușiste, a fost continuat sub alte forme și în timpul regimului lui Iliescu, contribuind substanțial la subminarea și decăderea naționalismului autentic, a patriotismului ți la divizarea societății.

Iată ce spune și autorul " Holocaustului roșu": *,,Devine din ce în ce mai evident faptul că o parte a nomenclaturii și securității din perioada anterioară lui Decembrie 1989 a primit sarcina de a pune bazele național-comunismului, una din diversiunile apărute și în alte părți ale uriașului fost "lagăr socialist" și care se bazează pe folosirea stării de spirit generate în populație fie de unele probleme inter-etnice adânc înrădăcinate în istoria mai veche a unui anumit teritoriu (printre altele, cazul României). [...] Atenția maselor populare este deviată de la problemele majore (confruntarea cu trecutul comunist, desființarea totală a structurilor acestuia și trecerea la economia de piață), fiind în schimb fixată pe problemele legate de minoritățile etnice, trezindu-se astfel patimi ancestrale în ambele tabere, care uneori pot lua forme mai mult decât agresive. Se realizează în acest mod o divizare a societății. [...] Mai mult, diviziunea poate duce la crearea chiar a unor partide politice pe naționalități (vezi UDMR), ceea ce din punct de vedere politic este de fapt un non-sens, deoarece drepturile naționale și cultivarea tradițiilor etnice se face peste tot în cadrul unor asociații, nu al unor partide. Dar **scindarea pe plan politic poate aduce foloase reale în primul rând neocomuniștilor, pentru că astfel este ruptă tabăra opoziției și se nasc premisele unor viitoare conflicte chiar în sânul acelora ce doresc sincer îndepărtarea structurilor comuniste și democratizarea reală a țării**. [...] O altă acțiune congruentă celor de mai sus este inițierea și finanțarea de către neocomuniști, tot prin trimiși proveniți din nomenclatură și securitate, a presei de tip naționalist: " Europa", "România Mare", "Și totuși iubirea", conduse de unii dintre cei mai compromiși corifei și apologeți ai comunismului în general și ai ceaușismului, în special: Eugen Barbu, Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu ș.a. Această presă are menirea de a crea mai ales în majoritatea neinformată a populației românești - o stare de spirit apropiată de fanatism, îndreptată împotriva absolut tuturor minorităților etnice. [...] În schimb, ziarele enumerate mai sus nu încetează a regreta comunismul și pe Nicolae Ceaușescu. În sfârșit, presei violente "de dreapta" i-a urmat înființarea partidelor național-comuniste "România Mare" și "Partidul Unității Naționale", ale căror programe, în afara parolelor naționale frizând ridicolul, nu se diferențiază aproape deloc de cele ale partidului neocomunist FDSN sau PSM inițiat și condus de Ilie Verdeț, fost prim-ministru și cirac docil al lui Ceaușescu. [...] Atât FDSN, împreună cu PSM, de extrema stângă, PRM și PUNR de extrema dreaptă vor intra în Parlament, vom asista în România la ceea ce nu a existat până acum în nici un stat din lume: o coaliție, fie ea și mascată, între forțele politice de extremă dreaptă și stângă, chiar dacă această așa-zisă "dreaptă" nu este în realitate decât una național-comunistă".* [39]

După cum se poate observa, acest național-comunism s-a perpetuat, iar reacția dură față de minorități în presă, la televiziune și radio, critica permanentă a puterii de către P.R.M. în special, a creat în conștiința electoratului ideea că acest partid reprezintă "dreapta" în România. Diversiunea a prins de mai multe ori la alegeri. Dar lucrul cel mai grav este acela că **a împiedicat prin ocuparea acestei poziții închegarea unor forțe politice de dreapta autentice, care ar fi schimbat desigur traiectoria României**.

Tranziția către capitalism a fost împiedicată prin toate mijloacele posibile, iar când nu s-a putut, s-a întârziat aplicarea legilor:

[39] Ibidem, pp.113-114.

„Paralel cu acțiunile enumerate mai sus, se desfășoară și încercarea de a întârzia prin toate mijloacele trecerea României spre o economie liberală de piață și spre o reală democratizare a vieții sociale și de stat. Mijloacele folosite în acest scop sunt foarte variate și ating din nou toate registrele: de la manipularea psihică a cetățenilor până la stipularea nu numai în diversele legi promulgate de Parlamentul cu majoritate neocomunistă, ci și în noua Constituție a țării a unor exprimări ambigue, menite a crea posibilitatea interpretării după bunul plac. [...] ***Acțiunea cea mai eficientă a fost dusă de neocomuniști pe plan psihologic.*** *Prin discursuri demagogice, prin măsuri luate numai pe jumătate, prin presă și televiziune, prin zvonuri răspândite cu măiestrie de specialiști în materie ai fostei securități au fost băgate în capul oamenilor o serie întreagă de idei care au dus la nașterea unei* ***adevărate psihoze a fricii****, concretizate în opinii de tot felul: "dacă se va atrage capital străin în privatizarea și modernizarea unităților industriale, atunci vom rămâne toți fără lucru,… averea țării va fi vândută străinătății,… ne vom trezi pe cap cu foștii patroni, care ne vor exploata la sânge etc."; sau "dacă se vor desființa I.A.S. - urile și gospodăriile agricole colective și mai ales, dacă vor ieși la alegeri partidele din Convenția Democrată, atunci vor veni înapoi moșierii care ne vor lua pământurile'; sau "dacă vom readuce pe tron monarhia, atunci regele își va lua înapoi fostele domenii ale coroanei". Concluzia: mai bine să nu se schimbe nimic, mai bine este ca în palatul Cotroceni să locuiască Dl. Iliescu, pentru că cel puțin îl cunoaștem, doar el "ne-a scăpat de Ceaușescu", "el ne-a dat pământ" și "el ne majorează salariile, nepermițând privatizarea și modernizarea industriei pentru ca noi să ajungem șomeri". [...] Marea promisiune făcută țărănimii de "dare" a pământurilor agricole a fost* ***o minciună*** *pentru că: a) țăranilor nu li s-au înapoiat pământurile furate la colectivizarea forțată, adică unora nu li s-au dat deloc nici suprafața ce-o avuseseră și nici aceleași parcele care fuseseră ale moșilor și strămoșilor lor ; b) suprafețele împărțite sunt așa de mici, provenind de cele mai multe ori din pământul mai puțin rodnic al zonei respective, încât țăranilor le este imposibil de a cultiva cereale, astfel încât gospodăriile colective și întreprinderile agricole de stat trebuie (vezi Doamne) să funcționeze în continuare; c) cel puțin la început se încercase ca aceste pământuri să nu fie date în folosință veșnică, deci cu drept de vindere și mai ales, ceea ce-l interesează, cu drept de transmitere la urmași prin moștenire; d) nu se asigura țăranilor nici posibilitatea de credite avantajoase după sistemul existent până în 1947 al «Băncii Agricole») și nici posibilitatea de a închiria mașinile agricole și toate cele necesare cultivării pământului, deoarece stațiunile de mașini și tractoare au rămas în proprietatea statului sau a gospodăriilor colective; chiar în aceste condiții nici până în ziua de azi, după ce au trecut trei primăveri de la Revoluție, în foarte multe sate nu s-au împărțit certificatele de proprietate; e) nu s-a pornit nici un fel de campanie care să inițieze țărănimea în administrarea și cultivarea propriei gospodării agricole după regulile economiei de piață, prezentată astfel încât să fie înțeleasă de toată lumea. În schimb, încă de la începutul lui 1990, s-a împrăștiat prin toate canalele mass-mediei, inclusiv ale celei din străinătate, minciuna că "țăranul român nu vrea să primească pământul", că nu mai știe să-l muncească, că nu mai vrea să-l muncească etc."* [40]

Național-comunismul a fost consolidat prin toate mijloacele de manipulare sau ale războiului psihologic, practicând în special **dezinformarea, intoxicarea și manipularea opiniei publice**. Împotriva unor personalități marcante ale societății românești, s-au dezlănțuit din partea promotorilor național-comunismului adevărate campanii de denigrare, care de cele mai multe ori și-au atins scopul, îndepărtându-le din viața politică. Exemplele sunt numeroase, începând cu Doina Cornea, Dumitru Mazilu, Corneliu Coposu, Ion Rațiu și mulți alții.

[40] Ibidem, pp.114-116.

Oare nu ştiu aceşti "naţional-comunişti" deficienţele doctrinei marxist-leniniste? Nu ştiu că ea încalcă până şi cele mai elementare, dar şi importante prevederi ale Declaraţiei universale a drepturilor omului, adoptate de ONU la 10 decembrie 1948? Ce spun, de pildă articolele 3 şi 5: "Orice fiinţă umană are dreptul la viaţă, la libertate şi la securitatea persoanei sale" şi "Nimeni nu va fi supus nici la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante". Oricine poate să înţeleagă *"totala incompatibilitate dintre umanism/drepturile omului pe de o parte şi marxism-leninism/dictatură comunistă pe de altă parte"*. [41]

Aceşti nostalgici, ai epocii "de aur" Ceauşescu, ar trebui să înţeleagă unele adevăruri: „**La rădăcina marxismului stă faza iacobină a revoluţiei franceze, în timpul căreia, aşa cum corect s-a exprimat Edmund Burke - " o minoritate hotărâtă şi înarmată a încercat ca prin folosirea monopolului puterii şi violenţei, să preia controlul întregii societăţi "**, şi au existat şi alţi doctrinari ai marxismului şi apoi ai marxism-leninismului; foarte mulţi dintre ei au activat sub măşti aparent inofensive: "gânditori independenţi" sau înregimentaţi în "curente filosofice"(existenţialismul lui Sartre sau faimoasa "şcoală de la Frankfurt" sunt numai două exemple din multiplele ce s-ar putea da), ca să nu mai vorbim de alte numeroase "şcoli" de literatură, publicistică, sociologie, economie politică etc, ori de schismele teologice apropiate mai mult de problemele materiale ale omului decât de cele spirituale, cum ar fi "biserica eliberării". În şirul nesfârşit al acestor manipulatori ai mulţimilor, începând cu Karl Marx, Lenin, Troţki, Stalin şi seria mai nouă a unui Ceauşescu, Honecker etc., se înscriu şi mai recenţii propovăduitori ai neocomunismului de tip gorbaciovist, care vor să "restructureze" sistemul prin reforme impuse de sus, dar fără schimbarea profundă nici a structurilor economice, nici a celor politice. Pe linia acestora din urmă se înscriu şi cei răspunzători de furtul Revoluţiei române din Decembrie '89, în cap cu marele ideolog **Silviu Brucan**, fost redactor-şef la "Scînteia". [...] Acest domn, care în paginile oficiosului partidului comunist sprijinea din toate puterile instalarea cât mai solidă a comunismului în România. [...] Şi tot atât de sigur este şi faptul că ideologii marxişti vor trebui traşi cândva la răspundere pentru rolul jucat de ei în conceperea şi executarea monstruosului experiment al comunismului. Legile penale ale tuturor ţărilor prevăd aceleaşi pedepse pentru omucidere, ca şi pentru instigare la crimă." [42]

Într-o lume în care comunismul n-a dispărut, fiind prezent şi azi în unele ţări, precum şi în mentalităţile multor oameni din ţările fostului lagăr socialist, există încă primejdia continuă a comunismului. Este un motiv întemeiat de îngrijorare şi pentru dl. Florin Mătrescu: *"Dar poate cel mai grav fenomen la care asistăm de la sfârşitul lui 1989 încoace este constituirea aşa-numitului "naţional-comunism", care va putea duce – nu exagerăm deloc - la destrămarea brutală a visului prăbuşirii comunismului fără mari vărsări de sânge şi la izbucnirea nu numai a nenumărate focare de conflicte armate (care există deja), ci chiar a celui de-al treilea război mondial. Astfel, dacă în cursul acestui secol omenirea civilizată a avut de înfruntat mai mult sau mai puţin separat cele două sisteme dictatoriale "naţional-socialismul" şi "comunismul" (asta fără a ţine seama nici de fundamentarea teoretică a ambelor pe ideologii de tip dogmatic-totalitar şi nici de strânsele contacte ale hitlerismului şi stalinismului din anii '30, încununate de semnarea la 23 august, ora 23.13 a pactului Molotov – Ribbentrop), în ultimii ani aceste două ideologii îşi unesc în mod vizibil forţele. Pe ce argumente ne bazăm aceste*

[41] Ibidem, p.130.
[42] Ibidem, pp.132-136.

*afirmații? Faptul că **toate partidele "naționaliste" create în fostele țări comuniste au fost întemeiate şi sunt conduse de membrii marcanți ai fostelor partide comuniste şi foarte adesea de ofițeri sau colaboratori ai serviciilor de securitate**. Acest fenomen se poate observa, repet, pe întreaga arie a imperiului comunist, inclusiv în România, unde conducătorii şi ideologii partidelor naționaliste sunt foştii apologeți ai comunismului cunoscuți de toată lumea (Eugen Barbu, C. V. Tudor, Adrian Păunescu ş.a.) Legătura cu comunismul este de altfel stabilită nu numai de înseşi persoanele devenite peste noapte "adevărații iubitori de țară", ci şi de alte două fapte: opera desfăşurată mai ales de sus-numiții mânuitori ai condeiului întru spălarea şi scoaterea basma curată a comunismului în general şi a "geniului Carpaților" în special; ocrotirea vizibilă a acestor partide extremiste şi militante (amenințările şi violențele nu numai de limbaj pot fi auzite aproape în fiecare zi) de către puterea neocomunistă instalată la conducerea țării".* [43]

Consider prin urmare, că este foarte important să aflăm cine sunt adevărații inițiatori şi experimentatori ai holocaustului comunist îndreptat împotriva omenirii, care astăzi se află în spatele aşa-zisului național-comunism: „*Este limpede pentru oricine că acțiunea practică de comutare violentă pe scară mondială a evoluției fireşti a omenirii în scopul de a instaura peste tot o dictatură de tip comunist nu putea fi gândită şi pusă în aplicare decât de forțe care să poată răspunde la trei cerințe fundamentale: să dispună de o foarte largă rază de acțiune, fiind reprezentate în toate țările şi în toate păturile dominante pe plan politic, economic, social şi cultural; să poată manevra şi influența destinele umanității conform propriilor interese (dacă nu total, cel puțin în mare parte); să aibă un caracter preponderent secret şi conspirativ, care să asigure păstrarea unei tăceri absolute privind scopurile şi metoda de efectuare a experimentului comunist. **Or, de cel puțin 260 de ani nu există în lume decât o singură grupare de interese, care - deşi nu este perfect unitară, ci împărțită în mai multe ramuri - ar corespunde celor trei condiții enumerate mai sus: francmasoneria sau, prescurtat, masoneria.** [...] în legătură cu care - de altfel - nu există decât foarte puține informații documentare obiective. În schimb, se cunoaşte destul de bine ce rol a jucat masoneria franceză în pregătirea şi desfăşurarea Revoluției de la 1789, în revoluțiile de la 1848 care au izbucnit aproape simultan în diferite țări europene (destul să amintim că majoritatea paşoptiştilor români au fost francmasoni!), precum şi în toate evenimentele "revoluționare" care au avut loc de atunci încoace. Se ştie de asemenea că în tot acest timp o serie întreagă de politicieni, precum şi de capete încoronate, au fost membri ai câtei unei grupări francmasonice, ca să nu mai vorbim de forța reprezentată de aceste grupări în lumea internațională a economiei şi finanțelor. Câte o indiscreție scăpată în paginile presei internaționale (devenită foarte curajoasă în ultimii ani!) a deschis ochii multora în legătură cu rolul ce-l joacă, de exemplu, organizații ca " Council Foreign Affairs" pentru Statele Unite sau aşa-numita "Trilaterală" pentru restul lumii."* [44]

Autorul distinge în cadrul francmasoneriei două ramuri principale:

„*a) **Masoneria roşie**, care este "de stânga" (socialistă), procomunistă, internaționalistă şi profund antinaționalistă (înțelegând prin naționalism nu neapărat extrema dreaptă, ci pur şi simplu patriotismul normal şi de bună calitate), anticreştină şi antimonarhică, având ca vârf de lance "Loja Marelui Orient" cu sediul în Franța şi cu ramificații în majoritatea țărilor lumii, dar mai ales în Estul Europei.*

---

[43] Ibidem, pp.171-172.
[44] Ibidem, pp.136-137.

b) ***Masoneria neagră sau de rit scoţian****, care este conservativă, creştină, adesea promonarhistă, având puternice emanaţii în "lojile naţionale"(în primul rând în Anglia, S.U.A. şi Germania de Vest) şi întreţinând strânse legături cu biserica catolică şi cu numeroase organizaţii conservative şi anticomuniste din întreaga lume. În ciuda acestor diferenţe, între cele două ramuri există unele legături şi întrepătrunderi mergând uneori până la identitate în ceea ce priveşte* ***conlucrarea lor în cercurile financiare şi economice internaţionale****. Trebuie de asemenea consemnat faptul că aceste două tipuri de masonerie îşi dispută adesea supremaţia asupra unui anumit teritoriu."* [45]

Autorul reuşeşte să sublinieze de asemenea modul în care s-a reuşit implantarea comunismului în Rusia: *"Unul din momentele cheie ale punerii în practică a experimentului comunist a fost* ***hotărârea luată de Loja Marelui Orient de a-l susţine pe Lenin****. Informaţii fragmentare, un excepţional film cu caracter documentar al curajosului regizor italian Damiano Damiani, urmat de cartea tot documentată purtând acelaşi titlu "Trenul", semnată de Yvonne Viehöver, au ridicat cortina asupra iniţierii şi executării "secvenţei Lenin". Să răsfoim puţin această excepţională carte: Unul din personaje poartă numele de "Parvus". Este un evreu aparţinând exilului rus, socialist convins şi adept al luptei pentru revoluţie. După cum se exprimă autoarea, "Parvus era un capitalist cu idei socialiste, plăcându-i automobilele scumpe, blondinele costisitoare, având o pasiune pentru şampanie, ţigări groase şi mâncare bună" [...] În martie 1917, Germania se afla în ajunul intrării în primul război mondial a S.U.A. La Statul Major al armatei germane se adunase o grupă de ofiţeri superiori [...] generalul Erich Ludendorff, comandantul frontului de est, ceruse insistent ca acest front să fie cât mai repede oprit, altfel fiind imposibil a se face faţă intrării în război a americanilor. [...] Feldmareşalul a început să amintească de străduinţa lui von Bergen (ministrul de interne) de a slăbi Rusia prin subversiune politică (sabotaje, greve, nelinişte socială). Din păcate, aceste acţiuni nu avuseseră încă efectul dorit, adică acela de a determina Rusia să încheie o pace separată. [...] Evocându-se aceste lucruri, notează autoarea, "toţi ştiau despre ce e vorba; sume între 40 şi 80 de milioane de mărci fuseseră folosite pentru finanţarea unor mişcări subversive produse de anarhişti, naţionalişti, grupări antiţariste, toate fără succes". În acest moment Diego von Bergen a rostit următoarea frază care a hotărât soarta secolului al XX-lea: "Cred că cel mai bine ar fi să auziţi părerea D-lui dr. Helphand despre întreaga problemă". Câţiva participanţi au încercat să se opună unei asemenea hotărâri de contact, deoarece faimosul Pravus era cunoscut pentru moravurile dubioase. Totuşi situaţia ei era de aşa natură (precară, din punct de vedere militar, politic şi economic), încât s-a hotărât contactarea lui Helphand, adică a lui Parvus. La întâlnirea cu Parvus, care s-a recomandat ca "purtător de cuvânt al unor cercuri financiare bine plasate" (a se înţelege Loja Marelui Orient), acesta şi-a expus planul: "Lenin, reprezentantul aripii de extremă stângă a revoluţionarilor ruşi, poate încheia pacea cu Germania. [...] Cu un an în urmă, Parvus primise deja 1 000 000 de mărci în aur pentru organizarea unei greve generale la Petersburg în Ianuarie 1916, acţiune la care au participat 55 000 de oameni". Acum, pentru aducerea lui Lenin la Petersburg s-au avansat lui Parvus ca "primă rată", 5 000 000 de mărci în aur.* **Pactul cu diavolul** *fiind pecetluit, n-a mai rămas de discutat decât unele amănunte organizatorice."* [46]

În continuare se arată: „*După 7 Noiembrie 1917 s-au succedat o mulţime de evenimente, în a căror desfăşurare au intervenit de fiecare dată cercurile interesate în supravieţuirea comunismului. Iată numai câteva dintre ele:*

[45] Ibidem, pp.137-138.
[46] Ibidem, pp.138-140.

a) furarea de către masonerie a vagoanelor cu aur trimise de guvernul provizoriu democrat generalului Denikin, comandantul frontului rusesc de vest în perioada 1917-1918, acelui Denikin care ulterior s-a refugiat în Siberia, unde a organizat o armată proprie, cu ajutorul căreia a reuşit o vreme să asigure independenţa şi suveranitatea Siberiei, recunoscută de altfel ca atare de Lenin, la 4 aprilie 1920.

b) finanţarea primului stat comunist din lume în vederea consolidării poziţiei sale (cercurile financiare americane în frunte cu Armand Hammer fiind direct implicate în electrificarea Rusiei sovietice, în modernizarea industriei etc), culminând cu recunoaşterea oficială a U.R.S.S. în 1934 şi acceptarea sa în Liga Naţiunilor.

c) în sfârşit, nu trebuie să uităm nici rolul masoneriei de rit scoţian în finanţarea naţional-socialismului lui Hitler (prin cercurile "financiare" engleze conduse de Norman Montagu), acţiune pornită din intenţia de contracarare a comunismului (şi deci a Marelui Orient), dar care s-a dovedit a fi fost o greşeală fatală, soldată cu organizarea monstruosului holocaust negru şi dezlănţuirea celui de-al doilea război mondial." [47]

Pentru a se crea o confuzie totală, s-a făcut şi încă se mai fac "corecturi" ale comunismului şi fascismului: *„Este adevărat că obsesia de a crea structuri internaţionale (uniuni politice, bancare, industriale, de binefacere, de cultură etc.) este un atribut al ambelor ramuri masonice. Dar folosirea marxismului (ulterior a comunismului şi a tuturor variantelor situate la stânga spectrului politic) pentru realizarea dorinţei de a domina lumea este " opera" exclusivă a masoneriei roşii, a Lojii Marelui Orient. Pe de altă parte, în ciuda situării masoneriei anglo-americane de rit scoţian pe o poziţie net anticomunistă, nu se poate nega rolul unora din grupările ei în sprijinirea extremei drepte. [...] Autorul, James Goldsmith (purtător de cuvânt al amintitei Hollinger Corporation, care îl are în conducere pe Lordul Rotschild, membru al Trilateralei) într-un articol din " Daily Telegraph" propune deci "o corectură estetică a fascismului, pentru a-i da mai multă omenie şi spre a-l face să devină ''un fascism cu faţă democratică'' (ca replică la neocomunism sau la comunismul cu faţă umană de tip gorbaciovist) [...]* ***În această reţea internaţională de forţe, situaţia României nu este deloc uşoară: în momentul actual ea pendulează între cele două alternative posibile: rămânerea în neocomunism (patronul acestei ideologii fiind în continuare Loja Marelui Orient şi cea mai mare parte a masonilor francezi în frunte cu Dl. Mitterand, că doar nu întâmplător acesta a fost singurul preşedinte al unei mari puteri care l-a vizitat pe Ion Iliescu!), fie să aleagă comutarea la o societate de tip democratic occidental, în care implicarea masoneriei de rit scoţian este inevitabilă."*** [48]

Desigur, pe lângă cei care au conceput marele experiment comunist, care a scris cele mai negre pagini din istoria omenirii, o parte de vinovăţie aparţine şi executanţilor încadraţi în aparatul represiv sau de conducere a statelor comuniste, precum şi colaboraţioniştilor (intelectuali, informatori ai securităţii, gazetari): *„Trecerea noastră în revistă nu poate să nu amintească de importantul rol colaboraţionist jucat de mediile de informaţie în odioasa manipulare a spiritelor umane de către întreaga stângă internaţională. Presa, radioul, televiziunea, toate acestea au ajutat direct la instalarea comunismului într-o serie întreagă de state şi au luptat din răsputeri pentru menţinerea lui la putere, una din atribuţiile lor fiind acoperirea monstruoaselor crime înfăptuite. Folosind întreaga gamă a mijloacelor de dezinformare (de la adevăruri trecute sub tăcere sau spuse pe jumătate până la mistificarea grosolană a realităţii istorice şi la cântarea de osanale marxismului-leninismului şi viitoarei*

[47] Ibidem, pp.140-141.
[48] Ibidem, pp.143-145.

vieți fericite ce-o va duce omenirea sub comunism), mass-media a fost în mare măsură compromisă de mult prea mulții colaboratori strecurați în redacțiile și studiourile ei. Puținii care au rezistat presiunii roșii au avut mari neplăceri, fiind etichetați ca "promovatorii unui anticomunism primitiv" sau ca "situați la dreapta scalei politice", cu alte cuvinte acuzați de fascism ca şi cum a fi anticomunist înseamnă a fi automat de extremă dreaptă. Aceşti jurnalişti care au ales calea adevărului şi a informării corecte merită cu atât mai mult din partea noastră, a celor ce cunosc pe propria piele ce înseamnă comunismul, nu numai respect, ci şi recunoştinţă." [49]

Un exemplu mai actual de dezinformare, dintre multele care s-ar putea da, este cel folosit în cazul asasinării judecătorului Falcone: *,,Atentatul căruia i-a căzut victimă juristul italian Giovanni Falcone a fost prezentat de majoritatea mediilor de informație că ar fi fost exclusiv un act de răzbunare al Mafiei. Se escamotează însă cu grijă dezvăluirile făcute chiar de presa rusească ("Izvestia" din 26 mai 1992), care scot în evidență faptul că defunctul Falcone intrase în posesia unor dovezi privind operațiunile de "spălare a banilor" ale fostului partid comunist cu ajutorul Mafiei şi al francmasoneriei, bani care fuseseră obținuți din exportul ilicit de aur şi diamante întreprins vreme îndelungată pe cont propriu de acest partid «al poporului»."(17)* Şi câteva exemple de stil al guvernării sau de "crime împotriva umanității": *,,Pentru ce Lenin, Troțki, Stalin şi ceilalți au judecat ca necesar să extermine pe toți aceia care îi desemnau ca "inamici"? Pentru ce s-au crezut ei autorizați să încalce codul nescris care guvernează viața Umanității: să nu ucizi! [...] Urmare a politicii bolşevice față de sate, o foamete teribilă a pustiit regiunile Volgăi. În 1921-1922 ea a antrenat moartea a 5 milioane de persoane, copiii fiind primele victime. [...] Declanşând războiul civil, bolşevicii deschid calea unei violențe nemaipomenite. La Orşa, în 1918 un ofițer polonez a fost spânzurat şi străpuns cu țeapa de către soldații armatei roşii. [...] Vinița (Ucraina) iunie 1943. Au fost deschise gropi comune datând din 1937-1939, care conțineau sute de cadavre. Pe acest loc autoritățile comuniste instalaseră un parc de cultură şi odihnă şi un teatru de vară. La Jitomir, Kameneț-Podolskii etc. gropi asemănătoare au fost descoperite. Astăzi încă, asemenea descoperiri sunt curente: în vara anului 1997, 1100 de corpuri au fost exhumate în apropiere de St. Petersburg şi alte 9000 într-o groapă comună dintr-o pădure din Karelia. [...] Katyn, aprilie1993, germanii descoperă în gropi comune cadavrele a 4500 de ofițeri polonezi. O comisie a Crucii Roşii stabileşte că aceştia au fost executați de ruşi în primăvara anului 1940 (în total au fost 25 000 de dispăruți). Până în 1989 guvernul comunist din Polonia, dar mai ales guvernul rus şi comuniştii ruşi din lumea întreagă atribuiau masacrul germanilor."* [50]

De asemenea, merită de văzut şi de analizat modul în care a fost exploatat în beneficiul puterii geniul lui Eminescu pentru consolidarea cultului personalității lui Ceauşescu. Merită analizat şi felul în care s-a realizat confiscarea naționalismului în "epoca de aur": *,,Preluat de la ultimul Gheorghiu Gheorghiu-Dej, naționalismul a constituit dintru început* ***o piesă diversionistă esențială în bătălia pentru imagine a regimului Ceauşescu****. De la euforia națională a "destinderii" din perioada 1968-1971, până la moartea lui Brejnev şi până la instalarea la Kremlin a lui Mihail Gorbaciov, el a servit drept argument extern al "independenței" româneşti față de Moscova, R.S.R. căpătând în ochii Occidentului un statut*

---

[49] Ibidem, p.163.
[50] Eugen Holban, *Pe marginea apariției: «Cartea neagră a comunismului»*, Ed. Căpriana, Paris, 1998, pp.48-54.

privilegiat, de "alternativă pozitivă" în cadrul Tratatului de la Varşovia. Nu-i mai puţin adevărat că în ciuda unor iritări afişate, sovieticii au tolerat şi speculat în propriul lor beneficiu această "excentricitate" a liderului de la Bucureşti, profitabilă câtă vreme România servea drept ţară de tranzit pentru tehnologia şi armamentul din Apus. [...] În perioada ceauşistă a fost utilizată pe scară largă o strategie double bind *de "valorificare critică a operelor unor autori exilaţi sau apropiaţi, în interbelic, de extrema dreaptă şi, pe de altă parte, prin revendicarea lor discretă de către aripa naţionalistă a PCR, orchestrată din umbră de către Securitate. Însăşi "reabilitarea" lui Lucreţiu Pătrăşcanu implica preeminenţa etnicului asupra determinărilor supranaţionale ale comunismului, alături de încercarea de a presupune un comunism "bun", "naţional", "de omenie" în faţa comunismului "rău" atribuit tacit exclusiv unor cauze neromâneşti, în speţă alogenilor şi ocupaţiei sovietice. Pe de altă parte, legionarismul şi fascismul sunt invocate prompt de către regimul comunist al lui Ceauşescu pentru a-i înfiera pe opozanţii liberali."* [51]

Naţionalismul contemporan din România, în sensul bun şi firesc de patriotism, este încă în suferinţă şi aproape inexistent. Cei care fac paradă de naţionalismul lor şi critică celelalte etnii (unguri, evrei, rromi etc) nu pot fi consideraţi naţionalişti adevăraţi. Îi putem eventual numi ultranaţionalişti sau extremişti, deoarece naţionalismul lor este excesiv şi greşit interpretat, uneori de tip diversionist sau deformat cu totul. Starea acestui naţionalism autentic este prin urmare astăzi critică, neputându-se închega datorită pe de o parte confuziilor create, iar pe de alta menţinerii unor complexe de frică şi inferioritate din timpul regimurilor totalitare (1938-1989).

În sprijinul afirmaţiilor de mai sus, putem invoca desigur opinii ale unor cercetători avizaţi, printre care se remarcă îndeosebi cele aparţinând istoricului Marius Oprea: *„Spre deosebire de crimele comise de regimurile militare sud-americane (asemănătoare celor comuniste), care sunt investigate fără ca autorii lor să poată beneficia de imunitatea prescrierii faptelor, în România iniţiativa oficială a instrumentării unui aşa-zis "proces al comunismului" a eşuat în derizoriu, majoritatea anchetelor la finele anului 1991 cu privire la crimele fostei Securităţi au fost stopate, cu rare excepţii, înainte de a se finaliza prin trimiterea în judecată a făptuitorilor, iar procurorii care s-au ocupat de asemenea cazuri au fost îndepărtaţi din sistem sau marginalizaţi. Petiţionarilor care au reclamat dispariţia unor apropiaţi în universul concentraţionar din România comunistă, li s-a răspuns în genere că "nu există date" în legătură cu respectivele persoane dispărute, fără ca organele statului să treacă la anchetarea serioasă a împrejurărilor acestor dispariţii. Majoritatea dispariţiilor, aşa cum relevă documentele publicate în volumul de faţă, au în spate executarea sumară a celor dispăruţi, deşi împotriva lor justiţia nu se pronunţase prin condamnări la moarte. Execuţiile au fost premeditate, săvârşite cu sânge rece şi în cunoştinţa încălcării normelor legale.* **Cum a fost posibil?** *e o întrebare retorică, foarte des formulată în momentele de şoc de după răsturnarea regimului comunist. Un răspuns asupra mecanismelor pe care le-am numi de* banalizare a răului *l-a dat încă din 1985 într-un eseu disidentul est-german Jens Reich, reputat profesor de bio - matematică, în care autorul vorbea de "o pierdere a conştiinţei în umbra STASI", poliţia politică din R.D.G. Textul, intitulat* "Siguranţă şi laşitate: gândacul în sticla de lampă", *pune puterea regimului în seama* ***controlului exercitat de Securitate asupra mecanismelor fricii****, pentru că ''alături de frică se strecoară şi laşitatea în faţa autorităţii, constrângerea de a te purta bine, a fi pe linie şi totodată acea abilă retragere în cochilie a melcului: un amestec între supunere şi reflexul de a te preface mort.[…] Reich descrie sincer*

[51] Paul Cernat; I. Manolescu; A. Mitchievici;I. Stanomir, *Explorări în comunismul românesc*, vol.I, Ed. Polirom, Iaşi, 2004, pp.384-385.

dilemele morale ale individului în relația cu sistemul comunist în perioada anilor '80, când regimul era deja tacit acceptat de majoritatea populației, raportul cu instituțiile statului nu mai era unul antagonic, iar împotrivirea față de dictatură devenise deja accidentală. Răul impregnase universul cotidian, se banalizase. Rarele acte de disidență erau departe de a pune la îndoială legitimitatea regimului; ele urmăreau îndeobște o utopică reformare "din interior" a acestuia." [52]

Desigur, nu a fost "meritul" Securității româneşti de a fi creat mijloacele de represiune. Ele au fost preluate efectiv de la ofițeri sovietici special instruiți de NKVD (fosta CEKA, viitorul KGB) pentru a fi la rândul lor instructori în România: „*Într-o Notă de la Comitetul Central, nedatată, redactată probabil cu prilejul anchetelor care s-au făcut în 1967-1968 la Securitate se arăta: "după venirea consilierilor sovietici, la propunerea acestora au fost introduse unele măsuri organizatorice, metode de muncă, denumiri de funcții şi termeni de specialitate după modelul organelor de Securitate sovietice." Este un element care demonstrează faptul că în fond,* ***Securitatea a acționat ca un instrument al ştirbirii suveranității naționale României, prin supunerea sa unei comenzi străine, chiar dacă aceasta, ulterior anului 1958, a luat forma unei "colaborări frăţeşti" cu serviciile de informații sovietice.*** *[...] Aparatul poliției politice a avut tocmai de aceea un rol esențial în acțiunea de consolidare a comunismului, prin mijloace ale terorismului de stat. Principala sa atribuție a constat în inocularea şi administrarea sentimentului de frică, o componentă fundamentală în administrarea actului de poliție politică. Practic, acesta a fost rolul securității în regimul comunist din România, iar evoluția aparatului său a fost circumscrisă acestui scop, în funcție de specificitatea contextului intern şi internațional în care acționa. [...] Mijloacele de teroare utilizate de stat au urmărit menținerea fricii în stare difuză. Manipularea ei în această stare, posibilă ca o consecință a mijloacelor brutale cu care regimul comunist din România îşi trata adversarii, s-a dovedit atât de eficientă încât a creat percepția unei puteri malefice de-a dreptul supranaturale a Securității.* ***Frica, mai întâi cultivată şi apoi întreținută de poliția politică în beneficiul puterii comuniste, a avut aceleaşi rezultate obținute cu două secole înainte de absolutismul monarhic şi la mijlocul secolului XX de către nazism.*** *[...] După acest principiu, deşi raportată la numărul populației, suma celor care în anii regimului comunist din România au cunoscut în mod direct Securitatea este departe de a reprezenta o majoritate, totuşi cea mai mare parte a populației a manifestat o adâncă teamă față de această instituție. Reflexul a fost îndelung exersat pe parcursul primelor decenii ale regimului comunist, interval în care brutalitățile aparatului de Securitate au dus la prelungirea exigențelor regimului concentraționar dincolo de zidurile închisorilor şi ale birourilor de anchetă. Din cauza acestor brutalități, frica a ieşit din sediul Securității, din puşcării şi lagăre de muncă, a ajuns în stradă şi a intrat în casele oamenilor pentru ca la finele celor decenii de consolidare a regimului prin teroare să reuşească performanța unei manipulări care să nu mai reclame represiunea în forme dure. La mijlocul anilor '60, rezistența anticomunistă din România era practic anihilată, iar exigențele regimului erau nu numai acceptate cu resemnare şi însuşite ca o parte a universului cotidian de larga majoritate a populației, ci proclamate şi chiar asumate drept legitime şi superioare democrației de mult mai numeroşi cetățeni în comparație cu momentul instaurării comunismului. Represiunea impregnase cotidianul şi nu*

[52] Marius Oprea, *Personalitatea răului. O istorie a Securității în documente.1949-1989,* Ed.Polirom, Iaşi, 2002, pp.13-15.

mai ieşea în evidenţă; răul se banalizase la capătul a două decenii de administrare a fricii cu o rigoare ştiinţifică". [53]

Până unde a mers teama faţă de Securitate? Potrivit autorului, **teama s-a transformat în reflex, adică a pătruns adânc în resorturile psihologice ale individului**: *„Aparatul poliţienesc a generat această frică mai întâi prin acţiunile sale şi apoi prin simpla existenţă sau doar prin invocarea sa. După acest model,* ***Securitatea s-a transformat treptat într-un soi de demon fără chip, slujitor fidel, ferm şi la nevoie, crud al regimului.*** *[...] Arestările la ore târzii din noapte, uneori fără un motiv plauzibil chiar în ordinea vremii aveau un efect devastator nu numai saupra victimelor şi familiilor celor care luau calea închisorii, ci şi asupra vecinilor şi cunoscuţilor. După eliberarea foştilor deţinuţi politici, brutalităţile din anii instalării şi consolidării regimului comunist au fost conştientizate cu o şi mai mare pregnanţă, iar teama faţă de poliţia politică a ajuns să se transforme în reflex. [...] Investigarea modului de funcţionare a Securităţii şi de aplicare de către aceasta a măsurilor de poliţie politică apropie până la confundare regimul comunist din România cu* ***modelul dictaturilor sud-americane****. Brutalitatea a fost utilizată până la banalizare, luând forma unui regim care dispunea cine cumpără televizoare sau cerea înregistrarea maşinilor de scris la Miliţie. [...] La fel a rămas până astăzi un rău banal, când structurile ei continuă să impregneze societatea. Moştenitorii ei sunt clasa politică a foştilor activişti securişti şi informatori, care au tot interesul să păstreze în continuare, sub acoperirea unui discurs de subestimare a răului, cât mai puţin ştirbite structurile şi puterea ei. Voinţa politică a fostei Securităţi şi a fostului activ al partidului comunist, dominantă în România ultimilor 12 ani şi tradusă în decizii parlamentare sau administrative, face ca moştenirea trecutului comunist (între care arhivele sunt doar o mică parte, în comparaţie cu puterea economică şi cea politică) să fie administrată tot de aceia care au susţinut vechiul regim. Cartea de faţă a fost concepută ca o primă breşă în această blocadă a tăcerii."* [54]

Desigur, nu este rostul acestei cărţi să prezinte fie şi sumar unele din documentele de arhivă din volumul d-lui Marius Oprea, dar cu siguranţă că prin aceste dezvăluiri, precum şi prin cele peste o sută de articole publicate de domnia sa în presă sau difuzate la Radio Europa Liberă sau incluse în culegeri de studii şi publicaţii academice, la care se adaugă faptul că în prezent coordonează programele de cercetare ale Institutului Român de Istorie Recentă, şi-a atras duşmani numeroşi şi puternici. Nu este o farsă sau o întâmplare faptul că a fost în repetate rânduri ameninţat cu moartea şi nici acela că în apărarea lui au venit reputaţi politologi şi profesori ca Tom Gallagher (autorul volumului "Jaful unei naţiuni. România de la comunism încoace.") şi alţii, care au cerut în mod expres Preşedinţiei române măsuri de protecţie pentru tânărul istoric. Acelaşi Marius Oprea a întâmpinat dificultăţi în studierea arhivelor Securităţii. Accesul istoricilor în arhiva SRI a fost sistat din 1998. Noua conducere a SRI a refuzat să predea arhiva noului său gestionar de drept, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor fostei Securităţi. Autorul precizează de altfel: *„Această atitudine de blocare a accesului la trecutul fostei poliţii politice am pus-o şi o pun pe seama voinţei de a proteja trecutul unora dintre ofiţerii Securităţii, care în prezent joacă un rol important pe scena politică sau în administraţia de stat din România."* [55]

---

[53] Ibidem, pp.12-16.
[54] Ibidem, pp.16-17.
[55] Ibidem, p.20.

La aceste precizări facem o mențiune: motivul acestui blocaj poate fi extins şi la unii politicieni (destul de mulți), având în vedere mai ales faptul că o parte din aceştia, cu funcții de conducere în trecut, se regăsesc şi azi în poziții cheie sau importante şi nu trebuie să pierdem din vedere că în timpul comunismului erau obligați să meargă "la studii" în URSS, unde au fost "prelucrați" în spiritul malefic, putem spune, al comunismului.

Pe aceeaşi poziție se situează un alt mare istoric contemporan, Dennis Deletant, care scria în martie 2002: „*Ca şi în cazul altor aparate de teroare politică, cea mai puternică armă a Securității a fost frica, iar amploarea propagării acesteia în rândul populației româneşti ne oferă principala rațiune a succesului ei. Mai mult, moştenirea acestei frici va influența timp de ani de acum înainte tiparele comportamentale ale multor români, mai ales dacă ei nu vor fi convinşi că practicile coercitive din trecut au fost abandonate.* ***Frica induce obediență şi prin urmare, reprezintă un extraordinar mecanism de economisire a mâinii de lucru (securiste).***

Tocmai eşecul transformării acestor instituții (Ministerul de Interne şi Siguranța) a oferit comuniştilor pretextul de a purcede la subminarea guvernului Sănătescu (august-noiembrie 1944), în timp ce autoritățile sovietice şi-au asumat slăbirea forțelor armate şi de poliție ale României. În vreme ce acestea din urmă erau drastic reduse, o grupare paramilitară de stânga numită Formațiunile de luptă Patriotice sau Gărzile patriotice, pe structura căreia se va înființa Departamentul Securității Statului, ulterior sub alte denumiri, era pregătită sub supravegherea NKGB (Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului). Gărzile au fost înființate în septembrie 1944 şi plasate sub comanda lui Emil Bodnăraş, agent sovietic născut în România, de origine ucraineano-germană, cel care s-a ocupat şi de paza lui Antonescu şi apropiaților săi, până la predarea acestora ruşilor pe 1 septembrie. [...] Deşi avea serioase rezerve, regele Mihai i-a permis lui Groza să formeze guvernul (1 martie 1946). Acesta este momentul în care controlul poliției secrete române a trecut în totalitate în mâinile ofițerilor sovietici din NKGB, deşi în mare măsură personalul Securității era de origine românească. [...] Un alt agent sovietic, Serghei Nikonov, a fost numit în funcția de director SSI, fiind subordonat lui Bodnăraş (pentru supravegherea lui, printre altele). Cariera lui Nikonov ilustrează perfect metodele utilizate de NKGB pentru a-şi infiltra agenții în România. [...] Subordonarea serviciilor de securitate şi de informații române, în slujba intereselor Uniunii Sovietice s-a desăvârşit prin numirea lui Pantelimon Bodnarenko, agent NKVD de origine ucraineană, în calitate de şef al Secțiunii Politice şi Administrative a PCR. Această secțiune era însărcinată cu acțiunile de contraspionaj în rândul membrilor PCR. În iulie 1949, Nicolschi (Alexandru sau Boris Grunberg; născut la Chişinău) a ordonat uciderea a şapte prizonieri, lideri ai unei mişcări de rezistență anticomunistă, aflați în tranzit de la Penitenciarul Gherla spre Timişoara. [...] N-ar trebui să ne mirăm că numeroşi deținători ai posturilor superioare din DGSP proveneau din două categorii: membri ai minorităților etnice şi muncitori necalificați (foarte puțini români au arătat de bunăvoie entuziasm pentru PCR, înainte de ascensiunea sa la putere, prin comparație cu unii membrii ai minorităților etnice)." [56]

Spicuim în continuare din paginile d-lui Deletant: „*Cântându-i în strună lui Stalin, Dej a reuşit să-şi consolideze poziția în cadrul partidului şi să-şi înlăture rivalii potențiali. Când în 1952 Stalin a dat ordin de lichidare a presupuşilor sionişti din întregul lagăr sovietic (motiv pentru care a şi fost asasinat), Dej a folosit prilejul de a scăpa nu doar de evreica Ana Pauker, dar şi de Luca, maghiar din Transilvania. De asemenea, printre "deviaționişti" a fost inclus şi ministrul de Interne Teohari Georgescu, etnic român, care îl însoțise pe Dej în perioada războiului, dar care se asociase Anei Pauker şi lui Vasile Luca. Acuzațiile contra lui*

[56] Dennis Deletant, *Studiu introductiv*, în volumul lui Marius Oprea, *op.cit.,* pp.21-30.

Georgescu, Luca şi Pauker au fost pregătite sub stricta supervizare a consilierilor sovietici. [...] Succedându-i lui Dej, în martie 1956, Ceauşescu a perpetuat atitudinea antisovietică din ultimii ani , ce a permis partidului să susțină că apără interesele naționale. [...] Înlăturarea lui Drăghici a anticipat în acelaşi timp intenția lui Ceauşescu de a subordona Departamentul Securității controlului total al partidului. [...] Disidenții erau supuşi supravegherii, hărțuirii, intimidării şi riscau să-şi piardă slujbele. Dacă toate acestea nu aveau succes, ei erau arestați şi judecați, adesea pe baza unor acuzații considerate de Amnisty International drept "pretexte", cum ar fi delictul de parazitism, relații homosexuale, tâlhărie etc., fiind trimişi fie la închisoare, fie la ospiciu sau în lagăre de muncă forțată. [...] Pe baza unui decret semnat de preşedintele Iliescu, pe 26 decembrie 1989, DSS a fost scos de sub controlul Ministerului de Interne şi trecut în subordinea Ministerului Apărării Naționale. De fapt, DSS a fost integrat în sistem şi legitimizat, ofițerii săi primind permisiunea să-i elibereze pe colegii lor suspectați de a fi tras în mulțimile ce demonstrau la Revoluție. Este adevărat că trei zile mai târziu, a fost emis un alt decret prin care DSS era dezintegrat şi şefii de Direcții arestați sau trecuți în rezervă, dar aceasta a fost doar o măsură de fațadă. Până în acel moment, cei mai mulți dintre "teroriştii" suspectați fuseseră eliberați. Faptul că martorii nu erau de încredere, inerția birocrației, dorința de protejare a unor interese majore (ce includeau Serviciul de Pază şi Protecție a preşedintelui Iliescu, care adăpostea ofițeri din fosta Direcție a V-a, precum şi brigada antiteroristă SRI, printre ai cărei membri se numărau foşti ofițeri USLA), toate acestea explică de ce investigațiile asupra celor aproape 1000 de persoane, despre care se recunoaşte oficial că au murit în Revoluție, nu au fost terminate şi de ce relativ puține acuzații au fost formulate." [57]

Interesante şi revelatoare sunt şi următoarele aprecieri: „*Chiar inerția guvernului în a-i aduce în fața justiției pe cei din DSS suspectați de asasinat şi tortură marchează un semn al apatiei generale din societatea românească sau teama privitoare la suferințele şi abuzurile comise în trecut.* ***Confruntarea trecutului nu este o prioritate politică în România; când ea va deveni o prioritate, doar atunci purificarea morală adusă de Revoluție va înceta să se mai lovească de indiferența care a înlesnit abuzurile drepturilor şi demnității umane în timpul lui Ceauşescu.*** *Ce este acum clar e că autoritatea controlului comerțului exterior de către ofițerii DSS/CIE le-a conferit acestora poziții privilegiate în România postrevoluționară. Inerția noilor guverne româneşti a determinat ca ofițerii DSS, cu cunoştințele lor de specialitate, cu legăturile externe şi cu influența pe care încă o mai exercită la Ministerul Comerțului Exterior, să creeze* ***o veritabilă mafie economică****. Folosindu-şi priceperea în afacerile comerciale, aceşti ofițeri au pus bazele unor firme particulare de import-export şi exploatându-şi poziția din cadrul aceluiaşi Minister şi al altor agenții guvernamentale, au reuşit să monopolizeze o parte semnificativă a exporturilor româneşti. [...] Într-un document pus la dispoziția unor jurnalişti străini, despre alegerile din mai 1990, s-au dat numele unor presupuşi ofițeri din fostul DSS care lucrează la Ministerul Comerțului Exterior. Mai multe dintre aceste nume au fost publicate într-un articol din "Times". Documentul pretinde că "400 de ofițeri din fostul DSS sunt angajați în organizațiile de comerț exterior"; de asemenea, toate pozițiile cheie din Minister sunt ocupate de colonei DSS. Unii ofițeri de Securitate au fost numiți diplomați. [...] Generalul-locotenent Nicolae Pleşiță i-a urmat lui Dima în 1980 cu funcția de ministru prim - adjunct la Interne, înlocuit şi el în 1984 de către general-locotenent Aristotel Stamatoiu, ministru adjunct. Stamatoiu a fost unul din şefii Securității arestați în 30 decembrie 1989. Pleşiță şi Doicaru nu au fost închişi. Se zice că Doicaru a murit într-un accident cu o armă de foc, în martie 1991, la o podgorie din Costeşti, la sud de Focşani. [...]*

[57] Ibidem, pp.32-43.

În 13 ianuarie 1972, Matei Pavel Haiducu, agent CIE implantat în Franța pentru a pune la punct o rețea de spionaj industrial, a primit ordin de la șeful său, generalul Pleşiță, să-i asasineze pe Paul Goma şi Virgil Tănase, ambii scriitori disidenți, injectându-le o otravă specială, elaborată pentru a provoca atacul de cord. În loc de a asculta ordinele, Haiducu s-a predat autorităților franceze. Relatarea lui despre misiunea de îndeplinit a revelat că ordinul de asasinat nu a venit de la Ceauşescu, ci de la Pleşiță, care dorea să se facă plăcut preşedintelui. Fără îndoială, acest tip de exces de zel explică şi alte tipuri de asasinat..." [58]

Este vorba desigur de acelaşi Nicolae Pleşiță, care în anul 2005 apărea la postul de televiziune OTV, etalându-şi cu mândrie faptele din trecut. Fără comentarii...

Poate nu întâmplător în România actuală, dar şi în Republica Moldova, se practică încă unele forme de război psihologic, inoculându-se printre multe alte mijloace "ruşinea de a fi român", respectiv ruşinea de a fi moldovean", cu efecte imperceptibile aparent, dar foarte grave pentru prezentul şi viitorul nostru: „*Zeci de ani despre țară nu s-au spus decât lucruri defăimătoare. La fiecare emisiune, ocupanții rusofoni le dădeau peste nas băştinaşilor:* Iată ce-i România voastră! Râsul şi nenorocirea lumii! *Nu e de mirare că sute de moldoveni nu mai vor să audă de România şi să vorbească limba maternă! (Mircea Druc, probabil că nu ştia că şi în Țară mulți români se ruşinează că sunt români!; între ei destui scriitori) [...] Kominternul a înzestrat PCR-ul cu sarcina de a reda Basarabia imperiului URSS [...] moldovenismul nu era decât o nadă, fiind că, simultan, se cultiva "ruşinea de a fi moldovean", ruşinea de a vorbi moldoveneşte, pentru ca limba rusă să devină limba "maternă" pentru totdeauna. Ruşii însă au pariat şi pariază pur şi simplu, pe rusificarea populației din Basarabia. De aici* ***cultivarea pe orice căi a*** **ruşinii de a fi român**. *Surpriza e că sentimentul este inoculat, de multă vreme, astăzi mai mult ca oricând, şi românilor din Țară. [...] Judecata simplă era: în clipa când moldovenii nu vor mai fi majoritari în propria lor patrie, nu va mai exista nici o "ispită" naționalistă ca la 1918, iar România la rându-i va renunța la drepturile ei seculare. [...] "A conduce România în sensul curent presupune condiția prealabilă de a trăda.* ***Politicianul se simte puternic numai în actul de prigonire a românismului şi înțelept numai în lepădarea de specificul spiritual al strămoşilor lui.*** *Români deromânizați - iată ce sunt în majoritatea lor conducătorii noştri. Puşi în fața naționalismului, au sentimentul intim al propriei lor turpitudini şi ca să se elibereze de această stare sufletească, îl prigonesc cu zvăpăială de apostați. Căci numai apostazia cunoaşte înverşunarea nimicitoare împotriva credinței părăsite şi numai trădarea alimentează ura împotriva celor trădați.* ***Prigonitorii naționalismului sunt unelte ale străinismului împotriva propriului lor neam".*** *(Nichifor Crainic) În Basarabia, "minoritatea" românească e considerată "antinațională", "subminatoare a statalității", o plagă pe corpul statului nou născut, care se cere extirpată. [...] Un lucru e sigur: fără românofobia din România, indusă de elitele politice înstrăinate de propriul popor, ruşinea de a fi român în Basarabia nu s-ar fi produs. A înțeles-o între alții un poet martir basarabean: Dumitru Matcovschi."* [59]

În continuare se arată: „*De aceea, spunea Mircea Druc,* ***prima datorie istorică a României în Revoluția din 1989 era reîntregirea****. Or, România nu va fi niciodată o adevărată națiune europeană (sau pur şi simplu o națiune) ruptă în bucăți. Ea va suferi mai departe de drama sfâşierii, care dramă a ținut-o în subdezvoltare secole întregi. Cauza zbaterii în corupție şi promiscuitate morală şi economică vine din acest nou* ***rateu istoric****, pe care, din*

[58] Ibidem, pp.46-53 şi 42.
[59] Theodor Codreanu, *Basarabia sau drama sfâşierii*, Ed. Pax Aura Mundi, Galați, 2004, pp.31-122.

nenorocire, elitele noastre nu-l conştientizează. ***Intelectualul cu instinct național ştie că nu poate rămâne indiferent la soarta României şi nu poate sta deoparte.*** *[...] Să ne reamintim că impasul renaşterii naționale s-a acutizat în preajma alegerilor din 1994. În acei ani, am citit într-o publicație părerea unui parapsiholog care explica surprinzătoarea cotitură în mentalitatea publică din Basarabia prin utilizarea armei psihologice, care ține de paranormal de către serviciile secrete moscovite. De fapt, am mai invocat aici tehnicile războiului informațional, cu mult mai eficient decât cel din tranşee. Parapsihologul încerca să explice prin paranormal, metamorfoza foarte ciudată a unui naționalist ca Mircea Snegur (caz asemănător, să zicem, cu al lui Nicolae Iorga). Cu un ,,bombardament mental'' poți ține sub control un popor întreg, deturnându-l de la calea firească a intereselor sale. Constrângerile economice şi Armata a 14-a nu i se păreau suficiente parapsihologului pentru a da de rostul celor ce se petrec între Prut şi Nistru. Îmi exprimam atunci părerea că dincolo de războiul informațional, se exploatează şi gustul pentru putere al multor lideri basarabeni (confirmat şi de cercetătorul american Charles King). Acum ştim că toate s-au coroborat cu drama conştiinței sfâşiate pe care o trăiesc românii ca popor de falie civilizațională.''* [60]

Cât de adânc a pătruns comunismul, promovând ,,gândirea unică '' şi ,,robia muncii'', în existența noastră şi cât va fi de greu să-l scoatem din mentalitățile şi obiceiurile actuale, sunt aspecte pe care le-a evidențiat printre alții şi filosoful român Constantin Rădulescu-Motru, care scria în jurnalul său, în 1952: *,,Astăzi sunt convins însă că* ***regimul comunist va sfârşi prin a zdruncina din rădăcini existența românilor ca stat național şi independent****. [...] Constatările mele nu-mi îngăduie să fiu optimist. În anii din urmă am avut atâtea deziluzii asupra naționalismului românesc, am văzut atâta micime de suflet şi atâta servilism din partea bărbaților pe care eram obişnuit să-i respect, încât nu mai cred în minuni izvorâte din* Românismul *pe care l-am slăvit odinioară în scrierile mele. [...]* ***Ştiința propagandei. Sau ştiința cum să-l prosteşti pe om, făcându-l să ia minciuna drpte adevăr şi hoția drept faptă dreaptă şi cinstită.*** *Eu, cu cât mai examinez mai aproape propaganda comunistă, cu atât devin mai cuprins de ,,admirație'' în fața iscusinței cu care este condusă. Cel mai erudit psiholog este copil față de maturitatea şi abilitatea cu care sunt concepute în ea cele mai inofensive lozinci sau informații de jurnal. Din mijloacele propagandei bolşevice îți dai seama mai bine decât din orice altă învățătură, de natura ființei omeneşti, de cât este în realitate omul de prost. În această propagandă, nu este slăbiciune omenească, fie ea cât de ascunsă, care să fie uitată şi nefolosită aşa cum trebuie. [...] Mai aflăm că ARLUS - Asociația Română pentru legăturile cu Uniunea Sovietică, înființată în toamna lui 1944, înseamnă de fapt altceva: ,,A*lipirea *R*omâniei *l*a *U*niunea *S*ovietică *''* [61]

Dincolo de aceste adevăruri subliniate magistral de filosoful român, este regretabil că în acei ani, în care a trăit în condiții grele, dar fără a fi întemnițat (ca atâția alți intelectuali români!), domnia sa şi-a pierdut speranța şi a constatat sterilitatea românismului. În opinia mea, chiar metaforic vorbind, nu putem ,,admira'' abilitatea unui sistem diabolic şi a propagandei sale, iar din punct de vedere religios a spune că omul este în realitate un prost este până la urmă o ofensă adusă divinității, care există într-o anumită măsură în fiecare om. Îmi este greu să cred că un spirit ca al său a fost convertit, potrivit spuselor lui Nichifor Crainic, şi cumpărat sau redus la tăcere de către francmasoneria mondială.

---

[60] Ibidem, pp.154-171.

[61] Constantin Rădulescu-Motru, *Revizuiri şi adăugiri, 1950 şi 1952*, Ed.Floarea Darurilor, Bucureşti, 2001, pp.60-368.

III. CAUZE ALE UTILITARISMULUI SAU MATERIALISMULUI SOCIETĂȚII DE CONSUM

Omul zilelor noastre trăieşte o adevărată dramă, care pentru mulți se termină adeseori într-un final tragic. Evident, cauzele pot fi multiple, însă dintre toate acestea se detaşează una, pe care îngăduiți-mi să v-o prezint într-un mod aparte. Ceea ce doresc este să provoc dacă se poate cele mai grave reflecții asupra existenței omului, deci inclusiv a dumneavoastră. Dacă nu veți descoperi această cauză a tragediei omului contemporan, nu aveți motive să vă faceți griji, pentru că voi reveni asupra subiectului, cu unele precizări care se impun.

În paginile care urmează, este relevată **drama unei rătăciri umane**. Este vorba despre căderea, gloria şi decăderea unui prezentator de ştiri de la o televiziune americană. Acțiunea se petrece în capodopera cinematografică „Rețeaua”:

Howard Beale: *Doamnelor şi domnilor. Aş dori să vă anunț că mă voi retrage din acest program peste două săptămâni din cauza cotei scăzute de audiență. De vreme ce acest program era singurul lucru pe care-l aveam, am hotărât să mă sinucid. O să-mi zbor creierii pe post, peste exact o săptămână. Aşadar nu pierdeți emisiunea de marțea viitoare! Cei de la relații publice vor avea o săptămână, să promoveze emisiunea. Ar trebui să avem o audiență nebună. Cel puțin 50 puncte de share.*

Howard Beale: *Azi e miercuri, 24 septembrie şi aceasta e ultima mea emisiune. Ieri am anunțat că mă voi sinucide pe post. E un act de nebunie. O să vă spun ce s-a întâmplat. Mi-am pierdut cumpătul. Nu ştiu altfel s-o spun. Toate motivele pentru care trăim sunt o tâmpenie. Dacă nu găsim nici unul, ne rămâne tâmpenia cu Dumnezeu … prin durere fără sens, umilință şi degradare, aşa că ar fi bine să fie cineva, undeva, care să ştie. Omul e o creatură nobilă, care-şi poate crea propria lume. Cine are nevoie de Dumnezeu? Dacă există cineva, care poate să privească acest abator dement şi să spună că omul e o creatură nobilă … omul acela e un dobitoc. Am fost căsătorit 33 ani. Aşadar, nu mi-a mai rămas nici o tâmpenie. Mi s-au terminat tâmpeniile.*

Howard Beale (în fața unor reporteri): *De 15 ani stau la acest birou cinci zile pe săptămână. Crainicul care relatează cu detaşare zilnic parada de prostii a ştirilor. Măcar o dată, am vrut să spun ce simt cu adevărat.*

Howard Beale: *Azi-noapte, am fost trezit din somn, puțin după ora două, de o voce fără chip. La început, în întuneric, n-am înțeles ce spune. Am spus «Te rog să vorbeşti mai tare». Şi vocea a spus: «Vreau să le spui oamenilor adevărul. Nu e simplu, pentru că ei nu vor să-l audă». Am răspuns: «Glumeşti? Ce ştiu eu despre adevăr?». Dar vocea mi-a spus: «Nu-ți face griji în privința adevărului. O să-ți pun eu cuvintele în gură». «Ce-i asta», am răspuns, «tufişul în flăcări? Nu sunt Moise». Şi vocea mi-a răspuns: «Nici eu nu sunt Dumnezeu. Nu vorbim despre adevărul etern sau absolut sau suprem. Vorbim despre adevărul efemer, vremelnic, omenesc. Nu mă aştept să fii capabil să spui adevărul dar, cel puțin, eşti capabil de autoapărare». Am întrebat: «De ce eu?» Şi vocea mi-a răspuns: «Pentru că apari la televizor. Te ascultă 40 milioane de americani. După asta, ar putea fi 50 de milioane. Nu-ți cer să porți pânză de sac şi să predici Judecata de Apoi. Apari la televizor, amice!». M-am gândit o clipă… Apoi am acceptat.*

Diana Christensen (şefa unui departament de emisiuni în fața subalternilor): … *Avem o grupare radicală numită Armata de Eliberare Ecumenică. Se filmează în timp ce jefuieşte bănci. Poate că se vor filma răpind moştenitoare, deturnând avioane, bombardând poduri, asasinând ambasadori… Începem fiecare emisiune cu imagini autentice, angajăm nişte scenarişti, să scrie comentariul şi facem un serial. [...] V-am trimis ieri un raport de analiză.*

L-a citit careva? Scria că poporul american devine posac. L-au scârbit Vietnamul, Watergate, inflația, criza… S-a închis în sine. Nimic nu ajută. Raportul se încheie cu concluzia că americanii vor pe cineva care să le exprime furia. V-am spus de la început că vreau emisiuni violente. Nu vreau programe convenționale. Vreau contra-cultură. Vreau anti-putere. Nu vreau să mă joc cu mintea oamenilor, dar, când am preluat departamentul avea cele mai proaste emisiuni. Postul nostru nu are nici o emisiune în top 20. Suntem o bătaie de joc. Trebuie să găsim o emisiune brici pentru grila de toamnă. Vreau ceva bazat pe activitățile unei grupări teroriste. Iosif Stalin şi gaşca lui de bolşevici. Vreau să veniți cu idei. De-asta sunteți plătiți. Apropo! Data viitoare când trimit un raport de audiență, citiți-l! Altfel, va fi vai de capul vostru. Clar?(Diana Christensen îl va coopta ulterior pe Howard Beale, în cadrul unei emisiuni, alături de o ghicitoare şi alți protagonişti cu priză la public…). […]

Max Schumacher (şeful direct al lui Howard Beale): *Howard, te scot din emisie. Cred că ai o cădere nervoasă şi ai nevoie de tratament.*

Howard Beale: *Nu e un episod psihotic. E un moment de limpezire. Sunt impregnat de un soi de spirit. Nu e un sentiment religios. E o şocantă erupție de energie. Mă simt viu şi sclipitor, ca şi cum aş fi intrat în contact cu un câmp electromagnetic. Mă simt în legătură cu toate ființele vii. Cu florile, cu păsările, cu toate animalele din lume. Şi chiar cu o forță vie mai înaltă, nevăzută. Ceea ce hinduşii numesc «prana», cred. Nu e o cădere nervoasă. Nu m-am simțit niciodată mai senin. E o senzație minunată. E ca fluxul exaltat al spațiului – timpului continuu, numai că e fără spațiu şi fără timp şi … atât de plăcut! Mă simt pe punctul de a afla un adevăr măreț, suprem. Şi n-o să mă scoateți din emisie nici acum, nici altcândva! (Apoi cade pierzându-şi cunoştința…).*

Howard Beale (în ultima sa prezentare de ştiri): *Nu trebuie să-ți spun că lucrurile stau rău. Toată lumea ştie asta. E criză. Toți caută de lucru sau se tem să nu-şi piardă slujbele. Puterea de cumpărare a dolarului s-a redus la sfert. Băncile se duc de râpă. Vânzătorii stau cu puşca sub tejghea. Derbedeii mişună peste tot şi nimeni nu ştie ce să facă. Nu se mai termină. Ştim că aerul e de respirat şi mâncarea de mâncat. Stăm şi ne uităm la televizor, senini, la un crainic care ne spune că astăzi au avut loc 15 crime şi 63 atacuri violente, ca şi cum aşa ar trebui să fie. Ştim că situația e rea.* ***E o nebunie. Totul a luat-o razna, aşa că nu mai ieşim din casă. Stăm în casă şi lumea în care trăim se micşorează.*** *Nu spunem decât: «Vă rugăm, măcar lăsați-ne să trăim în casa noastră! Lăsați-ne prăjitorul şi televizorul şi vom tăcea. Lăsați-ne în pace!». Eu n-o să vă las în pace. Vreau să vă înnebunesc! Nu vreau proteste sau revolte. Nu vreau să-i scrieți congresmanului. Nu ştie ce să facă în privința crizei, a inflației şi a infracționalității.* ***Tot ce ştiu e, că mai întâi trebuie să vă înfuriați. Trebuie să spuneți: «Sunt o ființă omenească! Viața mea contează!»*** *Aşadar … vreau să vă treziți acum! Vreau să vă ridicați din scaune, şi să vă duceți la o fereastră, s-o deschideți, să scoateți capul şi să strigați: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!». Vreau să vă ridicați acum … să scoateți capul pe geam şi să strigați: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!». După aceea vom vedea cum rezolvăm criza, inflația şi problema petrolului. Dar mai întâi ridicați-vă, deschideți fereastra, scoateți capul şi strigați: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!»….*

Howard Beale (în prima sa emisiune a Dianei Christensen): Azi a murit Edward George Ruddy. Edward George Ruddy a fost preşedintele consiliului concernului Union Broadcasting Systems şi a murit de inimă azi dimineață la ora 11. Şi suntem într-o mare belea. Aşadar … a murit un omuleț bogat, cu părul alb. Ce legătură are asta cu prețul orezului, nu? Şi ce ne pasă nouă? Pentru că 62 de milioane de americani mă ascultă acum. ***Pentru că mai puțin de trei la sută dintre voi citesc cărți. Pentru că mai puțin de 15% dintre voi citesc ziarele. Pentru că singurul adevăr pe care îl cunoaşteți e cel pe care îl vedeți la televizor. Există o întreagă generație care depinde de televizor. Televizorul e evanghelia.***

<u>Televizorul e apocalipsa! Televizorul poate face şi desface preşedinţi, papi, primi-miniştri. E cea mai cutremurătoare forţă din lume. Vai de noi dacă ajunge în mâinile cui nu trebuie!</u> *De aceea ne pasă că a murit Edward George Ruddy. Pentru că, acum compania lui a ajuns în mâinile CCA, Corporaţia de Comunicaţii Americană. Există un nou preşedinte al consiliului, Frank Hackett. El e noul ocupant al biroului domnului Ruddy. Şi când cea de-a 12 companie ca mărime din lume controlează <u>cea mai puternică armă de propagandă existentă</u>, cine ştie ce rahat vă va fi prezentat drept adevăr, pe acest post TV?! Aşa că ascultaţi-mă!* ***<u>Televiziunea nu e adevăr! Televiziunea e un bâlci!</u>*** *Televiziunea e un circ, un carnaval, o trupă ambulantă de acrobaţi, povestitori, dansatori, cântăreţi, jongleri, monştri, dresori de lei şi jucători de fotbal. <u>Datoria noastră este să omorâm plictiseala. Aşadar,</u>* ***<u>dacă vreţi adevărul priviţi către Domnul</u>***<u>*. Către îndrumătorul vostru spiritual. Către voi înşivă. Pentru că acela e singurul loc în care veţi găsi adevărul gol-goluţ! De la noi nu veţi afla nici un adevăr. Vă vom spune tot ceea ce veţi dori să auziţi.*</u> *Vă vom minţi ca dracu'. Vă vom spune că detectivul Kojac prinde întotdeauna ucigaşul şi că în casa lui Archie Bunker nimeni nu se îmbolnăveşte de cancer. Oricât de mari probleme ar avea eroul, nu vă faceţi griji! Uitaţi-vă la ceas! La sfârşitul orei, va învinge. Vă vom spune orice prostie vreţi să auziţi. Dar voi, oameni buni, staţi acolo, zi de zi, noapte de noapte, şi sunteţi de toate vârstele, culorile şi credinţele. <u>Noi suntem tot ce ştiţi. Începeţi să credeţi în iluziile noastre. Începeţi să credeţi că televizorul e realitate şi vieţile noastre, miraj. Faceţi tot ce vi se spune la televizor. Vă îmbrăcaţi ca la televizor, mâncaţi ca la televizor, vă creşteţi copii ca la televizor, gândiţi ca la televizor!</u>* ***<u>Asta e demenţă în masă</u>***<u>*, maniacilor. Pentru Dumnezeu, voi sunteţi reali! Noi suntem iluzia!*</u> *Închideţi televizoarele! Închideţi-le acum! Închideţi-le şi nu le mai deschideţi! Închideţi-le în mijlocul propoziţiei pe care o spun acum! Închideţi-le! [...]*

Max Schumacher (către Diana Christensen, în momentul când se desparte de ea, rupând relaţia intimă cu ea): *Tu eşti încarnarea televiziunii, Diana! Indiferentă la suferinţă, insensibilă la bucurie…* ***Banalizaţi totul. Război, crimă, moarte...*** *Pentru voi n-au nici o însemnătate. <u>Şi viaţa zilnică e o comedie coruptă.</u> Disecaţi până şi timpul şi spaţiul în secunde şi fotograme. Voi sunteţi nebunia, Diana. Nebunia furioasă! Şi tot ce atingeţi moare, o dată cu voi. Dar nu şi eu. Nu atâta timp cât mai pot simţi plăcere şi durere şi iubire. E un final fericit. Soţul îşi vine în fire şi se întoarce la soţia lui, de care-l leagă o veche şi limpede iubire. Tânăra lipsită de suflet rămâne singură, în îngheţata-i pustiire. Muzica în crescendo… Final comercial.*

Howard Beale: *Stai! Ascultaţi-mă cu atenţie, pentru că vorbesc despre viaţa ta! Când compania ta vrea să preia altă companie, cumpără un pachet majoritar de acţiuni, dar mai întâi trebuie să le spună guvernanţilor. Aşa a preluat CCA compania proprietară a acestei reţele. Dar acum cineva cumpără CCA. Cineva numit Western World Funding Corporation. Hârtia a sosit azi dimineaţă. Cine e această corporaţie? E un consorţiu de bănci şi companii de asigurări care nu cumpără CCA pentru el, ci în numele altcuiva. Dar cine e acest altcineva? Nu vor să spună! Nu vă vor spune nici vouă, nici Senatului, nu vor spune nici SEC (care validează acest tip de contract), nici CCA, nici Departamentul de Justiţie. Vă voi spune eu pentru cine cumpără CCA! Pentru Corporaţia de Investiţii a Arabiei Saudite! O cumpără pentru arabi! Ştim cu toţii că arabii controlează 60 de miliarde în această ţară. Au o parte din Fifth Avenue, o parte din Boston, o parte din portul New Orleans, un parc industrial în Salt Lake City. Au o parte din Atlanta Hilton, Compania Agricolă Arizona. Security National Bank din California. Commonwealth Bank din Detroit. Controlează Aramco, asta însemnând petrolul Exxon, Texaco şi Mobil. Sunt peste tot! În New Jersey, Louis Ville, St. Louis, Missouri… Şi asta e numai ce ştim. Sunt multe pe care nu le ştim, pentru că toţi acei petro-dolari se spală în Elveţia, Canada şi în cele mai mari bănci din ţară. De exemplu, nu ştim nimic despre această afacere a CCA. Şi despre toate celelalte afaceri ale CCA. Până acum,*

arabii ne-au stors destui dolari, ca să se întoarcă şi, cu proprii noştri bani să cumpere General Motors, IBM, ITT, AT&T, DuPont, US Steel şi alte 20 de companii americane. Dețin deja jumătate din Anglia! Aşadar, ascultați-mă! Ascultați-mă, fir-ar să fie! Arabii ne cumpără pur şi simplu. Un singur lucru îi poate opri. Voi! Voi! Vreau să vă ridicați! Vreau să vă ridicați, să vă duceți la telefon, să vă urcați în maşini şi să vă duceți la oficiile Western Union din oraş. Vreau să trimiteți o telegramă la Casa Albă. Până la mijlocul nopții vreau un milion de telegrame la Casa Albă. Vreau să se scufunde în telegrame până la genunchi! Vreau să vă ridicați şi să-i scrieți o telegramă preşedintelui Ford: «Sunt furios la culme şi n-am de gând să mai suport! Nu vreau ca băncile să-mi vândă țara arabilor! Vreau ca tranzacționarea CCA să fie sistată imediat! Vreau sistarea tranzacționării CCA». Haideți! «Vreau sistarea tranzacționării CCA»!...

Dl. Jensen, proprietarul CCA (într-un birou slab luminat, în fața lui Howard Beale, pe un ton agresiv la început): *Ai interacționat cu forțele primare ale naturii domnule Beale. Şi nu voi îngădui acest lucru. E limpede? Crezi că ai stopat o tranzacție. Nu e cazul. Arabii au scos miliarde din țară şi acum trebuie să le aducă înapoi. E ca fluxul şi refluxul. E un echilibru biologic. Eşti un om în vârstă, care gândeşte în termeni de națiuni şi popoare. Nu există Occident. Există numai un sistem al sistemelor. Un singur imperiu al dolarilor, vast, interactiv, variat, multinațional. Petro-dolari, electro-dolari, multi-dolari. Mărci germane, ruble şi shekeli.* ***Sistemul valutar internațional*** *determină totalitatea vieții pe această planetă. Aceasta este ordinea firească a lucrurilor, în zilele noastre, structura atomică, subatomică şi galactică a lucrurilor. Şi dumneata ai interacționat cu forțele primare ale naturii. Şi vei înceta. Mă fac înțeles, dle Beale? Apari pe ecranul acela şi urli despre America şi democrație. Nu există America. Nu există democrație. Există doar IBM, şi ITT şi AT&T ... Union Carbide şi Exxon. Acestea sunt națiunile lumii, în ziua de azi. Despre ce crezi că vorbesc ruşii în consiliile de stat? Despre Marx? Stabilesc tabele de programare, teorii de decizie statistică şi probabilități de cost ale tranzacțiilor, ca şi noi.* ***Nu mai trăim într-o lume a națiunilor şi ideologiilor.*** *Lumea e un ansamblu de corporații inexorabil determinat de legile imuabile ale afacerilor. Lumea e* ***o afacere****, dle Beale. Aşa e de când omul s-a ridicat, în două picioare. Şi copii noştri vor apuca să vadă lumea perfectă, în care nu vor mai exista nici războaie, nici foamete, nici oprimare, nici brutalitate. O unică, vastă şi ecumenică întreprindere în care toți oamenii vor munci spre profitul comun. În care toți oamenii vor avea un pachet de acțiuni, li se va da tot ce le trebuie, li se vor domoli toate temerile, li se vor alunga toate plictiselile. Şi eu te-am adus pe tine, dle Beale, să predici această evanghelie («De ce eu?» întreabă H. Beale). Pentru că apari la televizor: 60 de milioane de oameni te urmăresc în fiecare seară, de luni până vineri. («Am văzut chipul lui Dumnezeu», spune H. Beale). S-ar putea să ai dreptate, dle Beale.*

Howard Beale (predicând de acum încolo «cosmologia corporației», dictată de masonul Jensen): *Aseară v-am cerut să vă ridicați şi să luptați pentru moştenirea voastră. Ați făcut-o şi a fost minunat. Şase milioane de telegrame au fost trimise la Casa Albă. Preluarea CCA a fost stopată. Poporul a vorbit, poporul a învins. A fost o erupție de democrație. Dar cred că a fost de ajuns, oameni buni. Asemenea lucruri nu trebuie să se mai întâmple, pentru că în adâncul sufletelor noastre îngrozite ştim că democrația e un uriaş muribund, un concept politic bolnav, decadent, care se zvârcoleşte în ultimele chinuri. Nu vreau să spun că Statele Unite sunt terminate ca putere mondială. Sunt cea mai bogată, mai puternică şi mai avansată țară din lume. Nu sugerez că vom fi covârşiți de comunişti. Ei stau mai rău ca noi. E depăşită ideea că această țară măreață se îngrijeşte de libertatea şi prosperitatea fiecărui individ care trăieşte în ea. Ideea de individ e depăşită. Ideea de om individualitate e depăşită. Fiecare dintre noi e depăşit. Pentru că aceasta nu mai este o națiune de indivizi independenți. E o națiune de 200 milioane de trupuri tranzistorizate, deodorizate, mai albe decât albul, complet inutile ca ființe*

omeneşti şi la fel de uşor de înlocuit ca pistoanele. A venit vremea să ne întrebăm: e dezumanizarea un cuvânt aşa urât? Frumos sau urât, aici s-a ajuns. Devenim o lume de humanoizi: creaturi care seamănă cu oamenii, dar nu sunt. O lume întreagă! Noi suntem cei mai avansaţi. Vom ajunge acolo primii. Toţi oamenii lumii, devin produse în masă, programate, numerotate şi ...

Howard Beale avansase un argument perfect admisibil. Era totuşi, unul foarte deprimant. Puţini ar accepta să creadă, că viaţa lor ar fi lipsită de orice valoare. La sfârşitul primei săptămâni, de-atunci, ratingul a scăzut cu un punct şi apoi a scăzut continuu, determinând-o pe Diana Christensen şi colaboratorii ei principali (inclusiv şefi) să pună la cale asasinarea lui, chiar în timpul emisiunii, deoarece era protejatul dlui Jensen, care nu accepta desigur să renunţe la portavocea sa, dl Beale. Astfel, se încheie povestea singurului om ucis pentru cota scăzută de audienţă…

Cazul lui Howard Beale, chiar dacă este expus într-un film (care este profund inspirat din realitate), este revelator pentru a ilustra **«cumpărarea» oamenilor, a conştiinţelor acestora, în momente de dezorientare şi … de îndepărtare faţă de Dumnezeu.** Substratul filmului este unul religios în primul rând, iar în subsidiar evocă schimbarea care se petrece la nivel global, prin **dominaţia tot mai agresivă şi totală a omenirii de marile corporaţii (trusturi, concerne) multinaţionale**. Companiile sunt cumpărate şi exploatate în interesul acestora şi a ocultei mondiale (idee pe care o puteţi accepta sau nu). Unele informaţii de mai sus nu trebuie luate ad litteram sau în sens propriu. Putem înlocui arabii cu evreii, de pildă. Este ipoteza cea mai credibilă. Dar, aceasta nu înseamnă că-i avem în vedere pe toţi evreii, ci numai pe cei care susţin şi propagă în lume (mai ales prin televiziune) **utopia globalizării** pentru a cuceri întreaga omenire.

Globalizarea reprezintă în viziunea mea un nou experiment diabolic la scară planetară, care are scopul ei bine definit de autorii ei (hegemonia mondială). În esenţa ei este un comunism mascat, «îmbunătăţit», ridicat la un alt stadiu. Orice intelectual poate vedea cu ochii minţii sale procesul actual de îndobitocire intensivă a omenirii. Iar mijlocul principal folosit în acest scop este mass media, în care televiziunea ocupă deja locul cel mai important.

De ce credeţi că a murit de fapt, dl Beale? Nimic nu este doar întâmplător pe lumea aceasta. A fost sau nu voinţa divină în a-l pedepsi pe acest ''profet'', care a servit iniţial adevărul, pentru ca apoi să servească minciuna? Orice creştin ştie că bolile şi necazurile sunt avertismente sau mustrări, că în felul acesta suntem certaţi părinteşte de către Dumnezeu pentru faptele noastre necreştineşti. Dar, mai ştie şi un alt adevăr: că plata păcatului este moartea. Cel ce stăruie în păcat îşi pierde fără îndoială sufletul său dar şi viaţa. Aşa a păţit şi acest domn, Howard Beale, în contrast cu alt personaj – Max Schumacher, care şi-a dovedit capacitatea de înţelegere în toate aceste evenimente, părăsindu-şi păcatul său (adulterul cu Diana Christensen). Compromisul făcut cu dl Beale (pactul cu diavolul) l-a costat chiar viaţa. Nu putem spune că n-avea tăria să reziste ispitei dlui Jensen. A fost alegerea sa personală. Optimismul său iniţial a fost înlocuit cu un pesimism, care i-a dezamăgit treptat pe toţi cei din jurul său şi pe bună dreptate.

Dacă acceptăm faptul că există oculta mondială (sionismul) şi Francmasoneria (care recrutează noi adepţi, din rândurile ateilor şi ''creştinilor''), atunci vom observa multe cazuri de ''intelectuali'', care şi-au trădat vocaţia lor şi au trecut în tabăra adversarilor păcii şi oamenilor liberi (care gândesc liber). Din ceea ce se cunoaşte , primele 33 grade în cadrul lojilor masonice reprezintă faţa văzută a Francmasoneriei. Abia următoarele grade nu mai consacră aşa-zisa libertate de conştiinţă şi urmează cu obedienţă extremă cultul lui Lucifer (satanic).

Continuând şirul unor idei exprimate în primul volum, nu pot să nu remarc legătura dintre filozofia englezului Thomas Hobes şi a continuatorilor săi John Locke şi Jean-Jacques Rousseau, pe linia gândirii care promovează iraţionalismul şi materialismul societăţii de consum de mai târziu. I s-au atribuit lui Jean-Jacques Rousseau multe paternităţi şi contribuţii care au dus la evoluţia omenirii, dar acestea au fost de multe ori exagerate sau inventate. De pildă, conceptul de «contract social» al lui Rousseau. Dar iată ce spune una din biografiile sale recente:

„*Celebrul filozof Jean-Jacques Rousseau s-a născut în 1712 la Geneva. Mama lui a murit la scurt timp după naşterea sa, iar când Rousseau avea numai zece ani, tatăl său a fost exilat din Geneva, astfel că fiul său a rămas de unul singur. La rândul său, tânărul Jean-Jacques avea să plece şi el din Geneva la şaisprezece ani. Mulţi ani Rousseau a rătăcit dintr-un loc în altul, fără să aibă o ocupaţie stabilă. A avut multe legături amoroase, inclusiv cu Thérèse Levasseur, care i-a dăruit cinci copii nelegitimi; ulterior aceştia aveau să ajungă la orfelinat. (În cele din urmă la cincizeci şi şase de ani s-a căsătorit cu Thérèse). În 1750, la treizeci şi opt de ani, Rousseau a devenit brusc celebru. Academia din Dijon oferise un premiu pentru cel mai bun eseu, care trebuia să dea un răspuns la întrebarea dacă artele şi ştiinţele erau sau nu benefice pentru morală şi societate. Rousseau, care în eseul său ajungea la concluzia că progresul din artă şi ştiinţă nu este benefic omenirii, a câştigat premiul şi a pornit pe drumul gloriei. Au urmat multe alte scrieri. [...] Deoarece s-a opus planului lui Voltaire de a înfiinţa un teatru la Geneva (Rousseau susţinea că teatrul era şcoala imoralităţii), şi-a atras duşmănia acestuia. Şi în orice caz, ideile lui veneau în contradicţie cu raţionalismul lui Voltaire şi al enciclopediştilor. Începând cu 1762 (când a publicat „Contractul social"), Rousseau a avut mari probleme cu autorităţile din cauza scrierilor sale (şi caracterului acestora). O parte din asociaţii săi l-au părăsit şi Rousseau a început să-şi piardă complet raţiunea. Deşi avea mulţi prieteni, Rousseau a reuşit, practic, să se certe cu toţi din cauza firii sale irascibile şi suspicioase. În ultimii douăzeci de ani ai existenţei sale a fost un om nefericit şi scârbit de viaţă. A murit în 1778, la Ermenonville, în Franţa."* [62]

În continuare, se arată: „*Iar atribuirea conceptului de «contract social» lui Rousseau nu are nici o bază reală. Ideea a fost prezentată pe larg de John Locke, care şi-a publicat lucrările cu mult înainte de naşterea lui Rousseau. De fapt, celebrul filozof englez Thomas Hobbes a pus în discuţie ideea contractului social chiar înaintea lui Locke (Rousseau a dezvoltat această idee). Măsura în care Rousseau s-a opus tehnologiei e complet nesemnificativă. Ba mai mult, orientarea antitehnologică din zilele noastre nu derivă din scrierile lui Rousseau, ci reprezintă mai degrabă o reacţie faţă de efectele secundare produse de aplicarea fără discernământ a tehnologiei în ultimul secol. Mulţi alţi gânditori au susţinut că factorii de mediu au o importanţă covârşitoare în formarea caracterului uman şi cred că nu avem nici un motiv să-l considerăm pe Rousseau iniţiatorul acestei idei atât de răspândite. De asemenea, naţionalismul s-a manifestat cu mult înainte de naşterea filozofului francez, iar el a contribuit în mică măsură la exacerbarea acestuia. Se pune întrebarea dacă scrierile lui Rousseau au pregătit terenul pentru Revoluţia franceză. Incontestabil, poate chiar mai mult decât lucrările lui Diderot sau D'Alembert. [...] Din punct de vedere temperamental, Rousseau ar putea fi considerat un antiraţionalist, spre deosebire de ceilalţi scriitori francezi ai vremii sale. [...]* ***Rousseau a minimalizat importanţa lecturii în educaţia unui copil, recomandând ca emoţiile sale să fie cultivate înaintea raţiunii (mai târziu prejudecăţile luând locul emoţiilor)*** *[...] Există multe concepte interesante şi originale în scrierile politice ale lui*

[62] Michael H. Hart, *100 de personalităţi din toate timpurile care au influenţat evoluţia omenirii*, Ed. Lider, Bucureşti, 1992, p. 208.

Rousseau. Dar dintre toate se remarcă dorința de egalitate și certitudinea că structura existentă a societății este nedreaptă. («Omul se naște liber; și peste tot este în lanțuri»). Poate că Rousseau nu a îndemnat la violență, dar le-a sugerat în mod sigur semenilor lui să se orienteze mai degrabă spre o revoluție violentă decât spre o reformă treptată (idee preluată de Karl Marx). Concepțiile lui Rousseau referitoare la proprietatea privată (și la multe alte aspecte ale vieții sociale) se contrazic în mod frecvent. La un moment dat, el a descris proprietatea drept «cea mai sacră dintre toate drepturile cetățenești». Și cu toate acestea, se poate afirma că atacurile sale la adresa proprietății private au avut un impact mai mare asupra cititorilor decât comentariile sale laudative. Rousseau s-a numărat printre primii scriitori moderni însemnați care au atacat în mod serios instituția proprietății private și prin urmare poate fi considerat ***unul din precursorii socialismului și comunismului modern.*** *Nu trebuie ignorate nici teoriile constituționale ale lui Rousseau.* ***Ideea centrală a Contractului social o constituie «alienarea totală a fiecărui asociat și a tuturor drepturilor sale, în folosul întregii comunități». O asemenea frază anulează orice drepturi cetățenești.*** *Rousseau a fost el însuși un rebel, un om care s-a ridicat împotriva autorității, dar principalul efect al scrierilor sale l-a constituit faptul că a justificat regimurile totalitare de mai târziu. Criticii lui Rousseau l-au caracterizat drept un nevropat (ba chiar un paranoic), un misogin și un filozof confuz, ale cărui idei sunt lipsite de utilitate practică. Aceste reproșuri sunt în mare parte justificate…”* [63]

Am insistat aici asupra lui J.J- Rousseau pentru a oferi un exemplu de deturnare a adevărului într-o direcție greșită. Nu știm sigur dacă a fost sau nu mason, dar filozofia sa a servit intereselor totalitarismului de mai târziu, promovat de oculta mondială. **Nu întâmplător, vom descoperi în scrierile politice ale lui Eminescu reproșuri aduse filozofului francez și teoriei contractului social, și nu întâmplător poetul nostru național și marele nostru gânditor a avut parte de o agonie prelungită și un sfârșit tragic.** Despre aceste lucruri am scris pe larg în eseul privind mitul fabricării nebuniei lui Eminescu și naționalismul său ca premisă a suprimării sale.

Nu întâmplător, vom descoperi unele asemănări cu Rousseau (influențând și el evoluția omenirii) la John Locke, care a trăit înaintea sa: *„Faimosul filozof englez John Locke a fost primul scriitor care a dat o formă coerentă a ideilor de bază ale democrației constituționale. Concepțiile lui au avut un puternic impact asupra părinților fondatori ai Statelor Unite, ca și asupra unor filozofi de marcă ai Iluminismului francez. [...] Unul din momentele de cotitură ale vieții sale l-a constituit întâlnirea cu ducele de Shaftesbury. Locke avea să devină secretarul ducelui și medicul familiei sale. Shaftesbury era un important purtător de cuvânt al ideilor politice liberale, fiind o vreme întemnițat de regele Carol al II-lea din cauza activităților lui politice. [...] Deși Eseu asupra intelectului omenesc (1690) este cea mai originală operă a lui Locke și una din faimoasele cărți clasice ale filozofiei, ea a înrâurit evenimente istorice în mai mică măsură decât scrierile sale politice. În Scrisoare despre toleranță (publicată mai întâi anonim, în 1689),* ***Locke a susținut că statul nu ar trebui să se amestece în practicarea liberă a religiei.*** *Locke nu era primul englez care a sugerat tolerarea sectelor protestante; totuși, puternicele argumente pe care le-a prezentat în favoarea toleranței au dus la creșterea sprijinului politic pentru această idee. [...] O importanță mai mare a avut opera lui Locke: Două tratate despre guvernare (1689) în care a prezentat ideile fundamentale ale democrației constituționale liberale. Cartea aceasta a influențat profund gândirea politică din lumea vorbitorilor de engleză.* ***Locke credea cu tărie că fiecare ființă umană posedă***

[63] Ibidem, pp.205-210.

drepturi naturale şi că acestea vizau nu numai viaţa şi libertatea personală, dar şi proprietatea. Scopul principal al guvernării, a afirmat Locke, este aceea de a proteja persoana şi proprietatea particulară. *[...] Locke a susţinut cu tărie ideea de contract social. Noţiunea a derivat, în parte din scrierile unui filozof englez precedent, Thomas Hobbes (1588-1679). Dar, în timp ce Hobbes folosea ideea pentru a justifica absolutismul, în opinia lui Locke contractul social era revocabil: «…Ori de câte ori legiuitorii îndrăznesc să confişte sau să distrugă proprietatea oamenilor, sau să înrobească printr-un act arbitrar, ei intră în conflict cu poporul, care este scutit de orice supunere de aici încolo, având posibilitatea să recurgă la refugiul pe care Domnul l-a lăsat tuturor oamenilor împotriva forţei şi violenţa». De asemenea, «…poporul dispune de puterea supremă de a înlătura sau schimba legiuitorii când crede că actul legislativ nu justifică încrederea acordată acestora…». Pledoaria lui Locke în formarea dreptului la revoluţie i-a influenţat profund pe Thomas Jefferson şi pe ceilalţi revoluţionari americani. [...] Locke a prefigurat practic toate ideile Revoluţiei americane cu aproape un secol înaintea acestui eveniment. [...] Ideile lui Locke au pătruns şi în Europa continentală - mai ales în Franţa, unde au avut un efect indirect asupra Revoluţiei franceze şi a Declaraţiei Drepturilor Omului din Franţa.* [64]

Dar, ideea contractului social apăruse mai întâi la filozoful englez **Thomas Hobbes** (1588-1679), despre care o biografie precizează succint: *„Este un materialist care neagă existenţa sufletului, deduce ideile şi cunoştinţele pornind de la senzaţie. Morala sa* ***utilitaristă*** *(dezvoltată în Elemente ale legii naturale şi politice, lucrare scrisă în 1640, dar publicată în 1650, şi în Leviathan, 1651), este celebră prin faptul că a demonstrat originile despotismului în dispoziţia naturală a omului de a fi «un lup pentru om»; în starea de natură are loc «războiul tuturor contra tuturor». Se opune «monarhiei de drept divin» şi, nu fără un anumit cinism, pune la baza absolutismului un contract prin care indivizii conferă toate drepturile unui singur suveran (monarh sau consilier). Va fi combătut de teoreticienii contractului (care vizează în general, să limiteze drepturile regalităţii) şi în special de J.-J. Rousseau (care plasa în locul monarhului, poporul ca singur suveran).”* [65]

Revenind la „Contractul social (Principiile dreptului politic)”, lucrare a lui J.-J. Rousseau, trebuie făcute câteva precizări: *„Fragment dintr-o operă vastă neterminată, acest tratat caută să concilieze aspiraţia indivizilor la fericire cu exigenţele vieţii sociale, libertăţile individuale cu supunerea indivizilor faţă de interesul general. Rousseau îşi exprimă aici idealul său republican în patru puncte: 1) să renunţăm la drepturile noastre naturale în favoarea statului, care, prin protecţia acordată, va concilia egalitatea şi libertatea; 2) poporul atotputernic salvgardează, prin intermediul unui legislator, prosperitatea generală contra grupărilor de interese; 3) democraţia are a-şi menţine puritatea prin adunări legislative; 4) se impune creată o religie de stat (impusă). Lucrarea a inspirat Declaraţia drepturilor omului şi discursurile membrilor Convenţiei, subliniind posibilele pericole ale unei tiranii a poporului.”* [66]

Putem remarca astfel actualitatea pericolului de a suporta o tiranie a poporului, în cadrul democraţiei moderne. Prin diverse subterfugii, poporul poate fi înşelat şi manipulat iar

---

[64] Ibidem, pp.185-187.
[65] Didier Julia, *Dicţionar de filozofie, Col. Larousse*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999, p.148
[66] Ibidem, p. 62.

tirania majorităţii poate deveni uneori distructivă. Este cazul **utilitarismului, acea doctrină sau atitudine morală care consideră că «utilul sau ceea ce ne poate aduce maximum de fericire» trebuie să fie principiul suprem al acţiunilor noastre**. Această tradiţie îşi are începuturile în filozofia lui Epicur şi a fost susţinută de Thomas Hobbes, Helvétius şi Jeremy Bentham. **Astăzi, utilitarismul a îmbrăcat forma materialismului societăţii de consum, care exclude prin prezenţa sa aproape în totalitate morala şi religia şi impunând o religie a banului** (definit ca «sângele corporaţiilor multinaţionale»).

În opinia mea, ideea comunismului s-a manifestat într-o primă ''mare încercare'' cu ocazia Revoluţiei franceze, în timpul Comunei din Paris (1871), când s-a vehiculat teoria potrivit căreia poporul trebuie să conducă singur, prin reprezentanţi «aleşi» desigur din păturile sărace ale populaţiei, pentru a promova egalitatea economică, socială şi politică. Teroarea dezlănţuită atunci de revoluţionari nu se putea justifica decât prin apartenenţa lor la ateism şi lipsa de informaţie autentică. Pe cât de mult s-a manifestat teroarea proletariatului, pe atât de mare a fost şi demagogia propagandei acestuia. Desigur, oculta mondială se poate lăuda cu iniţierea şi ''stoparea'' experimentului comunist, cel puţin parţial în cazul din urmă. La fel ca şi în trecut, ea a stat la originea dramei umane cunoscută de miliarde de oameni nevinovaţi care au plătit scump încrederea acordată.

Experimentul comunismului a fost efectuat pornind de la principiile psihologiei mulţimilor, de care s-a ocupat profesorul Gustave Le Bon în cartea „Psihologia mulţimilor”. Manevrarea psihologică a mulţimii a operat şi la căderea comunismului (oficială dar nerealizată decât parţial în practică). Manipularea şi dezinformarea, diversiunea şi teroarea au constituit factorii optimi pentru planurile ocultei mondiale.

Întrebat fiind dacă deţine un doctorat în psihologie, fostul preşedinte al României, Ion Iliescu, recunoscut ca liber cugetător (el însuşi a mărturisit acest lucru) a răspuns, bineînţeles râzând: «Doctoratul meu … nu este teoria, ci practica». Într-adevăr, e unul din puţinele momente când a rostit adevărul…

IV. PENTRU ROMÂNII CARE N-AU RENUNŢAT ŞI NU VOR RENUNŢA NICIODATĂ LA LIBERTATE ŞI ADEVĂR…

Atunci când omul răstoarnă din inima lui idolul mândriei ce acoperă Chipul dumnezeiesc, când închină lumea toată ca dar lui Hristos, nu mai suferă a privi nesimţitor la drama creaţiei. Punctul de fugă al vederii duhovniceşti nu mai este idolul mândriei, ci Chipul lui Dumnezeu care îl atrage în Rugul Aprins al Iubirii Sfintei Treimi. Ochii inimii lui izvorăsc neîncetat mirul lacrimilor şi inima lui naşte în chinuri cuvântul rugăciunii pentru lumea deznădăjduită.[…]

Oare este întâmplător faptul că Hristos a aflat în vameşi şi desfrânate acea deschidere a inimii spre schimbare, spre pocăinţă, spre primirea luminii Cuvântului pe care nu o aveau inimile împietrite ale fariseilor? Cum să înţelegem că Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi? Aceştia sunt cei care îşi cunosc păcatele, şi care, deşi neputincioşi să se schimbe prin sine, suferă aşteptând şi nădăjduind izbăvirea de la Dumnezeu! Nu făţărnicesc adevărul, nu şi-au astupat ochii şi urechile inimii, nu şi-au pervertit conştiinţa ca să ia minciuna drept adevăr şi răul drept bine, nici nu hulesc harul ce surpă închipuirile şi planurile deşarte ale omului. Aflaţi pe treapta cea mai de jos, au acea ***dispoziţie de a se dispreţui pe sine*** *care, atunci când întâlneşte pe Hristos se aruncă la picioarele Lui, când este împreunată cu dragostea şi dăruirea de sine lui Hristos, îmbracă omul în haina dumnezeiască a smereniei.* [67]

*

Păcătoşii cu care stă la masă Hristos, şi pe care îi face vase alese ale iubirii Sale, au conştiinţa, dată de sfâşietoarele şi îndelung repetatele căderi, acelei neputinţe a omului de a creşte rupt de ajutorul lui Dumnezeu. N-au pervertit cu totul în ei conştiinţa stării, prin deprinderea cu păcatul, în iadul deznădejdii. Păstrează în inima lor cu sfinţenie dorul fiului risipitor, ***dorul întoarcerii la casa iubirii părinteşti****. Ştiu printr-o lungă suferinţă că* ***strălucirea de o clipă a păcatului nu eliberează, ci înrobeşte****, înlănţuie printr-o dependenţă dureroasă, mutilează chiar, în final, capacitatea fiinţială a omului de a se bucura, de a comunica, de a se dărui pe sine iubirii.[…]*

De aceea, cei întorşi din iadul deznădejdii în lumina smereniei au acea simplitate înţelegătoare, acea atitudine plină de compasiune şi cuprinzătoare a inimii, acea putere dată de ura păcatului şi de iubirea faţă de cel ce trece prin ceea ce ei înşişi au trecut, care îi face să poată ajuta cu adevărat şi pe aproapele pierdut. Nu judecă pe cel căzut, ci simt urgenţa de a-i veni în ajutor. Măcar printr-un strigăt către Domnul. Îi face să poată înţelege şi sprijini pe cel ce stă să cadă. Îi face să nu se scârbească de cei ce zac în mizerie exterioară şi lăuntrică, de cei ce au nevoie de Om să-i arunce în scăldătoare. De pe chipul lor de fii întorşi întru iubirea Tatălui străluceşte lumii iubirea părintească.[…]

Păcătoşii care stau la masă cu Hristos sunt cei ce conştientizează starea de sfâşiere în care i-a aruncat păcatul, şi în aceeaşi măsură descoperă prin ***întoarcerea către Dumnezeu,*** *că Acesta de mult le-a pregătit întoarcerea. Şi cu cât se înminunează că mult li s-a iertat, cu atât se umplu de iubire către Dumnezeu, după cum zice Scriptura.* [68]

*

[67] Philotheos Pharos, ***Înstrăinarea ethosului creştin***, Ed. Platytera, Colecţia Logos şi Ethos, Bucureşti, 2004, pp.6-9.
[68] Ibidem, pp.9-10.

Rupte de Chipul lui Dumnezeu, informațiile nu mai ating inima omului. *Vedem atunci izbucnind războirea, schisma lăuntrică între diversele funcții ale omului: voință, rațiune, poftă, iuțime, etc., parazitate de virusul neiubirii. Căci ceea ce unifică inima omului este iubirea. Iubirea este chipul trăirii sobornicești, creșterii omului după asemănarea Sfintei Treimi.*

Într-o societate în care omul este adesea redus la funcția strict profesională – singura care pare a da competența discursului în viziunea structuralistă modernă -, asumarea menirii de creștin și martor al iubirii dumnezeiești trece drept o nebunie. Dar această fericită nebunie în Hristos nu încetează să lucreze în taină minunea învierii oamenilor la lumina cunoștinței de Dumnezeu. *[…] Lucifer a deschis o prăpastie a morții, care este autoplăcerea naturii proprii de creație, arată părintele Ghelasie. A avea plăcere în lipsa Divinului este păcatul.* ***Desfrâul autoplăcerii spirituale, a te gusta pe tine însuți până la nebunia autodistrugerii, iată magia păcatului demonic.*** *Căci natura creată nu poate avea adevărata plăcere decât ca răspuns la taina Întrupării dumnezeiești, ca părtășie la Trupul lui Hristos.* [69]

*

Iată că ***iubirea de Dumnezeu și iubirea de aproapele*** *sunt respirația vieții duhovnicești. Multe iubiri se sting și se surpă, ajung la zisa săturare tocmai pentru că nu scufundă iubirea aproapelui în iubirea de Dumnezeu, pentru a o afla pururi înnoită întru sfințenia Învierii. […]*

Adevărul prefăcut prin închipuirea umană și prin acea încercuire magică a trupului păcatului nu deschide inima omului spre primirea tainei dumnezeiești, nu izvorăște apa vie a harului. Nu îl face pe om liber, precum adevărul dumnezeiesc. Fățărnicit, adevărul riscă să rămână formă pietrificată, un adevăr de vistierie, păstrat și depozitat spre a fi degustat individual, dar nu împărtășit sobornicește, pătimit până la sânge pentru plinirea Trupului lui Hristos. De aceea, securizând mai degrabă rațiunea suficientă a omului, acest zis adevăr, care mai degrabă presupune plăsmuirea unui chip mincinos al lui Dumnezeu după chipul și asemănarea omului, este sterp, neroditor, potrivnic nebuniei crucii și vrăjmaș al Întrupării lui Hristos. Îl izolează și îl singularizează pe om, făcându-l să se împotrivească Adevărului dumnezeiesc întru care înflorește autentica libertate.

Creștinul viu duhovnicește este cu adevărat contemporan cu Hristos și cu sfinții. [70]

---

[69] Ibidem, pp.13-15.
[70] Ibidem, pp.7-21.

V. IAR NOI NU PUTEM RENUNȚA LA PĂGUBOASA MENTALITATE DE SPECTATOR ?

Spre finalul acestui volum, câteva reflecții şi constatări vin să întărească şi mai mult mesajul său. Ele aparțin d-lui Claudiu Târziu şi nu fac altceva decât să sublinieze adevăruri dureroase despre noi toți, în general.

*

Am mai spus-o: **mentalitatea** ***este principala cauză a eşecurilor în lanț suferite de societatea românească post-decembristă. Până nu ne vom debarasa şi de ultimele reziduuri ale mentalității comuniste, vom continua să rătăcim în deşertul tranziției. Inerțiile mentalității înşurubate în minți de totalitarismul comunist ne împiedică să facem vreun progres. Bunăoară, mentalitatea îi face imobili pe cei mai mulți români. Sunt spectatori la propria lor viață. Evenimentele care li se întâmplă le smulg lacrimi, zâmbete sau aplauze. Dar nu-i determină să acționeze. Necazurile îi împing în cochilia singurătății, în tovărăşia penibilă a alcoolului. Realitatea le dă peste coarnele de melci orbi şi îi face retractili. Furia li se împotmoleşte în hazul de necaz. Înainte vreme, când poliția, politica reteza crud orice încercare de protest, românii defulau prin ''şopârlițele'' strecurate în cărți, filme şi spectacole, prin bancul susurat între prieteni. Astăzi, când au libertatea de a îndrepta răul care li s-a făcut în comunism, când au dreptul real la asociere pentru o cauză nobilă, când pot lua atitudine, înjură guvernul (mai la îndemână - n.a.) şi râd gros. Fără nădejde. Politica îi scârbeşte, şi pe bună dreptate. Societatea civilă îi lasă indiferenți.***

Mare parte din români nu ştiu ce înseamnă societatea civilă (care, în România, se reduce la presă şi la câteva organizații mai vizibile). Nici nu-i preocupă să afle. Nu îi interesează să se implice în diferite proiecte ale societății civile (de la sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale, la acțiuni culturale de amploare).

O mică parte din concetățenii noştri se simt atraşi de gândul unor fapte în folosul comunității, în slujba unor idealuri înalte. Aceştia se împart în: făuritori, comozi şi laşi. Prima categorie este cel mai puțin numeroasă. Majoritatea românilor nu găseşte nici un rost în a-şi cheltui energia şi timpul, a uza generoşi de competența lor pentru binele comun. Implicarea în ''viața cetății'' este semn de responsabilitate şi de iubire față de aproapele – calități care ne lipsesc.

Trist este că nu toți cei care se aruncă în apele învolburate ale unei activități civice o fac dezinteresat sau din tot sufletul. Pe alții îi împiedică să se dăruiască total obligațiile personale de tot soiul.

Dar nu despre ei vreau să fac vorbire aici, ci despre leneşi şi fricoşi. Şi mă voi referi la ei din perspectiva unei asociații care serveşte **ideea națională** ***şi*** **ideea creştină.**

Sunt destui dintre cei cărora trebuie să le înmoi posmagii care, totuşi, aderă la o organizație civică. Îi împinge nevoia de a aparține unui grup. Însă nu participă cu adevărat. O scaldă, nu îşi îndeplinesc sarcinile, n-au inițiativă. Mai mult încurcă decât folosesc. Sunt tributari, într-o oarecare măsură, **mentalității de spectator.** ***Doar că îşi doresc o relație mai apropiată cu ''actorii''. Greu va reuşi un lider ori o întreagă organizație să-i determine să țină ritmul. De aceea, categoric, trebuie eliminați. Puterea unei organizații nu este dată atât***

de numărul membrilor săi, cât mai ales de gradul de implicare şi de potența acestora – intelectuală, financiară etc.

Cât despre laşi, sunt aceia care cred în aceleaşi principii şi valori, care tânjesc după acelaşi ideal, dar îi paralizează frica de a nu păți ceva. Dacă şeful nu e de acord cu ce gândesc şi mă dă afară din serviciu? Dacă nevestei nu-i place în ce scop îmi folosesc timpul liber şi divorțează? Dacă părinții se supără şi mă izgonesc? **Dacă** ***îi urmăreşte până la sfârşit. Lor le aduc aminte cuvintele Domnului şi Mântuitorului nostru:*** **''Cine ține la viața lui o va pierde, iar cine îşi va pierde viața lui pentru Mine o va afla''*****(Matei, 10, 39). Acest adevăr este valabil,*** **mutatis mutandis*****, şi în cazul celor care îşi iubesc mai mult propriul confort decât neamul.***

VI. UN ROMÂN ŞI UN CREŞTIN AUTENTIC, CARE S-A DĂRUIT ȚĂRII SALE ŞI A FOST SACRIFICAT: MIHAI EMINESCU

În opinia mea este extrem de important să recunoaştem astăzi, că **prin sacrificarea lentă, îndelungată şi dureroasă a marelui gânditor român, în cei aproape şapte ani de agonie şi de aşa-zisa „nebunie'', s-a dat de fapt o lovitură serioasă spiritului românesc şi poporului român.** Sufletul românesc, sfâşiat de atâtea neîmpliniri şi la acea vreme, s-a scindat şi mai mult ulterior, exceptând doar perioada 1918-1940, accentuând complexul de inferioritate cultivat de masonerie şi de trădătorii de neam vânduți acesteia, complex prezent la mulți români care nu dau doi bani pe cultura şi tradiția noastră.

Românii au chiar şi după atâta vreme de la moartea sa, o imagine deformată şi trunchiată, despre cel care ar fi trebuit declarat cu siguranță **erou național**. Uităm faptul incontestabil că Eminescu **a exercitat o influență uriaşă asupra generațiilor următoare, care i-au preluat multe din ideile şi idealurile pentru care a luptat prin arma teribilă a scrisului**. Eminescu a pătruns, aşa cum am mai arătat, în cultura universală mai ales prin filosofii sau gânditorii români recunoscuți peste hotare precum E. Cioran, M. Eliade, C. Rădulescu-Motru şi alții…

*

Pe de altă parte, e adevărat că nu poți vorbi despre masoni fără serioase riscuri de a a cădea în speculații, dat fiind că e vorba de o societate secretă şi discretă. Peste toate, francmasoneria are mulți duşmani de paradă, zgomotoşi, care, uneori, dau impresia că sunt puşi înadins să atragă atenția asupra puterii imense pe care ar deține-o şi să semene, astfel, dacă nu spaimă, cel puțin respect. […] Iar documentaristica francmasonică se cere descifrată cu altă măsură, căci aceea ''la lumina zilei'' e cu grijă înlăturată. George Munteanu (ca şi N. Georgescu, avut în vedere de autor), venit şi el de pe un vast teren documentaristic, conchide, de asemenea, că în vremea lui Eminescu era o modă a jocurilor şi a intereselor masonice, iar Societatea Junimea era una masonică. (adică în întregime, ceea ce nu admite autorul - n.a.) […] Însă e tot atât de adevărat că interesele politice conjuncturale ale anului 1883 i-a coalizat pe masonii din partidele rivale în problema românilor din Ardeal, abandonați dualismului austro-ungar. De-aici începe ***cazul Eminescu****. (care, aşa cum se ştie s-a implicat foarte mult, prin articolele sale politice, ca şi în cazul românilor din Bucovina etc., dar şi prin poemul Doina de pildă; iar unii politicieni români negociau atunci un tratat secret cu Germania - n.a.)* [71]

*

În sine, poate că moartea biologică a lui Eminescu n-are nici o importanță. Ce sunt câțiva ani în plus sau în minus în ordinea eternității? Poetul o ştia mai bine decât toți: Şi când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură / Încet repovestită de o străină gură,/ Ca şi când n-ar fi viața-mi, ca şi când n-aş fi fost./ Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost,/ De-mi țin la el urechea – şi râd de câte-ascult/ Ca de dureri străine?…Parc-am murit de mult. (Melancolie, 1876). ***Poetul învățase să moară****. (încă de atunci, din 1876!…- n.a.) De aceea, moartea lui civilă şi moartea biologică nu-l privesc pe el, ci pe noi.* ***Având semnificația despicării în două a operei sale – poezie versus publicistică -, moartea lui civilă a provocat o scindare tragică a spiritului românesc****. Ilie Bădescu numea ruptura din sânul operei ''o negustorie barbară''*

[71] Theodor Codreanu, ***Dubla sacrificare a lui Eminescu***, Ediția a doua revăzută şi adăugită, Ed. Serafimus, Braşov, 1999, pp.71-72.

care ''provoacă o fracturare a spiritului românesc şi deopotrivă o tragică alienare a elitelor româneşti în istorie.'' Consecinţele acestei alienări sunt atât de profunde, încât ele se manifestă nu numai ca antiteză neîmpăcată (concept filosofic eminescian) între diverse grupuri ale elitei intelectuale, dar şi ca un soi ciudat de schizofrenie individuală, în stare să-i contamineze până şi pe eminescologi. […]

*Ce-i drept, poetul voia o societate secretă, dar proromânească, pe când masoneria se pune în slujba unor interese supranaţionale. În mss. 2263, f./44r, vorbeşte de două societăţi ''a tuturor românilor, veniţi în ţară'': **Carpaţii** şi **Balcanii**. Prima ştim că s-a înfiinţat la 24 ianuarie (zi nu întâmplător aleasă) 1882. Dar Eminescu voia una şi mai cuprinzătoare de tip francmasonic (adică parţial secretă, parţial la vedere - n.a.), cu numele lui Matei Basarab, ultimul nume de domnitor pronunţat de el înainte de moarte, cu care s-a şi identificat: ''O organizare între români asemenea Soc[ietăţii] francmasonilor şi a iezuiţilor, ca a bisericii catolice (adică o societate activă - n.a.). Pretutindeni oameni, care să ţie registru de tot sufletul românesc. Cel slab trebuie încurajat şi lăudat pentru ca să devie bun; trebuie trezită deşertăciunea lui (adică conştiinţa - n.a.), decorat la nevoie, trezite mii de speranţe în el, în caz de estremă nevoie ajutat chiar. Să se simtă că Soc[ietatea] Matei Basarab reprezintă o putere enormă''. **Ţinta: unirea tuturor românilor şi ''Emanciparea economică şi intelectuală a întregului popor românesc''.** Eminescu a simţit că masoneria românească nu se identifica cu aceste idealuri ale sale şi de aici războiul cu ''cosmopolitismul'', promotor al unui pseudosincronism cu Europa, în spiritul căruia au deviat, la un moment dat, şi unii junimişti francmasoni.* [72]

*

*Poetul îl avertizase pe T. Maiorescu încă din perioada berlineză că ţinta vieţii lui nu este să-şi facă o carieră universitară care l-ar ''pune bine cu lumea''. George Munteanu, cum deja am atras atenţia, a realizat o remarcabilă analiză a programului de studiu, absolut insolit, al poetului, la Viena şi Berlin. Trimis de junimişti să-şi pregătească teza de doctorat, din Charlottenburg, Eminescu îi scria la 5 februarie 1874 lui Maiorescu că aprofundarea filosofilor germani l-a orientat spre elaborarea unei filosofii practice vizând scoaterea României din subistorie (obiectiv preluat şi de Emil Cioran, Mircea Eliade…- n.a.): ''Interesul practic pentru patria noastră ar consta, cred, în înlăturarea teoretică a oricărei îndreptăţiri pentru importul necritic de instituţii străine, care nu sunt altceva decât organizaţii specifice ale societăţii omeneşti în lupta pentru existenţă, care pot fi deci preluate în principiile lor generale, dar a căror cazuistică trebuie să rezulte în mod empiric din relaţiile dintre popor şi ţară (teritoriu)(aspecte valabile chiar şi astăzi, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană! - n.a.). Nu mă pot pronunţa acum mai pe larg asupra acestui subiect, el mi-a ocupat însă cea mai mare parte din cugetarea proprie şi din studii, aşa că până acum n-am respectat în fixarea temelor mele o succesiune de tip didactic.'' (ulterior s-a pronunţat asupra acestor probleme, cu o dăruire ieşită din comun - n.a.). **Iată, dacă vreţi, o dovadă de ''nebunie''(imensa dragoste a marelui Eminescu faţă de ţară - n.a.)** Ea constă în faptul că **poetul nu năzuieşte ''să se pună bine cu lumea'', ci să reaşeze în albiile ei naturale această lume**. Aici e cheia înţelegerii tragediei de după 1883 (masonii nu puteau permite aşa ceva…- n.a.).* [73]

*

După 1883, aceasta va fi norma societăţii care l-a eliminat din mijlocul ei pe poet: orice va gândi despre idealurile sale reformatoare va fi luat drept argument pentru boală. Vlahuţă, unul dintre puţinii care au încercat să înţeleagă tragedia poetului, a mărturisit că, vizitându-l la sanatoriul dr. Şuţu (evreu se pare sau vândut evreilor din masonerie - n.a.),

[72] Ibidem, pp.66-68.
[73] Ibidem, pp.68-69.

Eminescu i-a spus ''cu un ton important despre un plan al lui de reorganizare socială, la crea se gândeşte demult, o lucrare colosală, care-l munceşte şi îi dă nopţi de insomnie şi dureri de cap ucigaşe.'' Gh. Panu, în Amintirile sale de la Junimea, vorbeşte de un ultim sfat pe care i l-a dat poetul, la o masă la care fusese invitat şi Eminescu: ''- ***Panule, ştii tu că în lumea asta nu este nimic mai interesant decât istoria poporului nostru, trecutul lui, tot, tot, este un şir neîntrerupt de martiri. Ţi-o spun ţie, fiindcă te-ai ocupat de istoria românilor.*** *Apoi s-a sculat şi fără să zică nimic a plecat.'' Nici nu mai era nimic de spus în faţa ''gălăgioşilor'' meseni ai lui Panu.*

<u>A se recepta totul ca nebunie (patologică - n.a.), iată grozăvia morţii civile rezervate lui Eminescu.</u> *<u>Poetul a primit asta martiric, cu o luciditate imposibil de evaluat</u> (a acceptat să moară, resemnat dar demn precum Socrate, sau mai bine spus împlinind voia lui Dumnezeu - n.a.). [...] De s-ar dovedi că nimeni n-a vrut să-l atingă pe ziarist cu nici o floare, pe mine tot m-ar intriga de ce în societatea românească trebuie să decidă, cu o regulă de fier, ignoranţa şi incompetenţa profesională, care, conform demonstraţiei faptice a dr. Vuia, au tiranizat pe medicii români, silindu-i să-l otrăvească mortal pe Eminescu, în vreme ce medici de aiurea i-au ferit pe Nietzsche şi Guy de Maupassant de infernul injecţiilor mercuriale.*[74]

*

''Inflexibil'' cu principiile şi cu soarta naţiunii, poetul n-a putut fi scos din cursă decât cu <u>arma psihiatriei</u> (armă utilizată mai ales de masoneria roşie sau comunistă, prin „agenţii psihopolitici'', folosind expresia d-lui Traian Popescu şi a scriitorului Pan Izverna, ultimul publicând o carte despre acest gen de manipulare şi distrugere a creştinilor - n.a.). <u>La o adică, oameni ca Eminescu sau N. Făgărăşanu pot fi transformaţi chiar în nebuni, prin ''tratamente'' adecvate. N. Georgescu aduce probe că metoda se practica pe vremea lui Eminescu, Stalin fiind devansat cu mulţi ani.</u> Cazul inginerului feroviar N. Făgărăşanu, prieten al lui Eminescu, este elocvent. <u>Societatea civilă românească era foarte sensibilă la asimilarea oricărei ieşiri din normă cu rătăcirea mintală.</u> Până şi dr. Boghean pune problema propriului risc de a trece în ochii opiniei publice drept un ''nebun'' (!), gândindu-se la ce păţise Eminescu. [...]

Am arătat, în altă parte, că poetul deja gândea într-o perspectivă pluridimensională, conform căreia ***ceea ce cunoaştem noi ca indivizi mărginiţi, exprimă nu adevărul (dumnezeiesc - n.a.), ci un punct de vedere asupra adevărului (şi doar o parte a acestuia - n.a.), numit de Eminescu şi cu metafora ''cercului strâmt''****. Orice referenţial (cerc strâmt) implică o viziune asupra lumii care acţionează cu forţa implacabilă a unei raţionalităţi monovalente de tipul patului lui Procust. De aici se nasc prejudecăţile şi dogmele. [...]*

Ceea ce nu se conformează devine aberant. De aceea, împotriva geniului ''se ridică toţi proştii'', cum spunea Swift, dar nu numai proştii. ***<u>Eminescu s-a ''abătut'' de la normă ca poet şi ca ziarist.</u>*** *De fiecare dată, însă, aceste* différences *au fost reduse la dimensiunile procustiene ale ''cercului strâmt'', ale protipendadei vremii. Unei cunoaşteri adecvate, aparenta abatere de la normă a geniului îi apare ca deschidere spre adevăr, spre obiectivitate, aşa cum o spusese încă Schopenhauer. Se consideră că, <u>de fapt, mediocritatea este inadecvare la real</u>. O infirmitate a limitei care atrage după sine* ***egoismul, minciuna, cameleonismul – tot atâtea arme de reuşită în ''comedia cea de obşte''****.* [75]

*

Ca geniu poetic, Eminescu n-a fost receptat în toată grandoarea viziunii sale (nici n-a existat atunci posibilitatea), ci a trezit un viu interes fiindcă opera lui rezona cu o anume convenţionalitate romantică. Propriu-zis, gloria lui imediată s-a mulat pe modelul mitic al geniului ca formă de nebunie superioară, mitul geniului izolat şi neînţeles (mit pe care, di

[74] Ibidem, pp.69-71.
[75] Ibidem, pp.72-74.

variate motive, cum ar fi cel al propriei popularităţi, l-a impus Titu Maiorescu, cel care împreună cu Grigore Ventura şi alţii s-au vândut, direct sau indirect masoneriei - n.a.). Nu e o simplă coincidenţă că această glorie a-nceput să crească după 1883, înlesnită deopotrivă de zgomotul (mediatic - n.a.) care s-a produs în jurul îmbolnăvirii poetului şi de apariţia ediţiei (trunchiate - n.a.) lui Maiorescu. Faptul a fost sesizat de Alexandru Grama în studiul său demolator din 1891, care e adevărata reacţie faţă de noutatea operei eminesciene la nivelul vechiului referenţial estetic. Întreţinerea artificială a interesului pentru mitul geniului s-a produs, simultan, cu ***o uitare a ziaristului****. S-a insinuat aici o formidabilă viclenie a istoriei secrete; în vreme ce poetul a fost ''salvat'' prin referenţialul ''nebuniei superioare'' (ca ipostază a geniului romantic), ziaristul a fost asociat cu mizeria şi vulgaritatea bolii propriu-zise(la început, diagnosticat de sifilis, apoi de demenţă - n.a.). De aici insinuarea că Ziaristica a fost scrisă ''pentru o bucată de pâine'' sau că e un produs al ''urilor'' patologice, al obsesiilor, deci al ''nebuniei inferioare''. […]*

Pentru N. Georgescu, 28 iunie nu mai coincide cu momentul îmbolnăvirii poetului, deşi e posibil ca atunci să se fi produs o criză nervoasă cu mult mai violentă decât toate celelalte anterioare (datorită măsurii luate de autorităţi de a desfiinţa societatea ***Carpaţii****, la care era preşedinte şi exilării sau arestării unor membri marcanţi - n.a.) consemnate de Slavici, Ion Russu-Şirianu, Al. Ciurcu, G. Ocăşanu etc.* ***De crize nervoase nu sunt scutiţi nici cei mai sănătoşi oameni (chiar şi creştinii - n.a.), în momente de cumpănă ale vieţii. Evenimentele din nefasta zi nu pot fi explicate exclusiv prin patologie, cum s-a făcut până azi, aceasta devenind un factor secundar, exacerbat de cu totul alte motivaţii, îngropate cu grijă şi straşnic păzite de un secol încoace. Pomenitele motivaţii sunt de ordin politic, iar nu patologic. Faptul ne obligă să restructurăm şi să redimensionăm toate informaţiile la anii blestemaţi ai poetului, dar nu numai. […] Trebuie schimbat referenţialul.*** [76]

[76] Ibidem, pp.74-76.

PARTEA A II-A:

TRĂIREA

ÎN

DUHUL

ORTODOXIEI

VII. CREDEȚI CĂ SUNT INCOMPATIBILE CULTURA ŞI CREDINȚA?

MOTTO:

Cultura duce la înțelegerea ideii de drept, de interes general şi de datorie, aşa că nu se poate vorbi despre lupta pentru respectul dreptului şi înfrângerea abuzurilor câtă vreme nu se va dezvolta prin cultură o conştiinţă puternică în fiecare individ. De aceea, statul democratic trebuie să facă din spiritual şi din cultură un scop principal al activităţii sale.

Petre Andrei

O incursiune în sfera spiritualității, dar şi a culturii contemporane, consider că este oricând binevenită şi chiar necesară. Anumite precizări se impun a fi făcute deoarece adeseori s-a remarcat fie o concurență între acestea, fie o delimitare forțată a acestora, acreditându-se ideea că au scopuri şi mijloace total diferite.

Este adevărat că odată cu Umanismul Renaşterii şi epoca modernă a început un proces de înstrăinare a omului față de Dumnezeu şi de scindare a societății prin desprinderea de însăşi rădăcinile sale creştine şi renegarea tradiției creştine autentice. Civilizația modernă a întronat în mijlocul universului ei Omul, ca valoare supremă, dar nu un tip de om religios ci unul ''deasupra religiei''sau desprins de religie. Se poate vorbi despre un oarecare câştig, în sensul revalorificării culturii greceşti, dar în acelaşi timp trebuie să avem în vedere o mare pierdere, pentru că prin mijlocirea filosofiei eline antice - în special cea a lui Platon şi Aristotel – şi prin raportarea permanentă la ea, gândirea Europei occidentale s-a dezvoltat şi s-a distanțat ireversibil, în mod treptat, de spiritualitatea şi tradiția creştină din răsăritul Europei. Raportul dintre teologie şi filosofie s-a inversat, acordându-se întâietate acesteia din urmă. Aici se află o cauză profundă a ''crizei'' actuale a întregii omeniri.

Ceea ce se întâmplă astăzi în lumea întreagă nu este deloc întâmplător. **Faptul că asistăm la un atac concertat îndreptat mai ales asupra valorilor creştine, dar şi împotriva culturii naționale, are desigur o explicație rațională. Credința şi cultura sunt doi piloni de rezistență ai oricărei națiuni. Dacă acestea două dispar sau sunt denaturate profund, se prăbuşeşte întreg edificiul şi se ajunge inevitabil la o stare de haos şi anarhie, iar ulterior la prognozata dictatură globală.** Prin urmare, putem trage concluzia că un important obiectiv al globalizării actuale, după cel al obținerii puterii politice şi economice, este anihilarea credinței/spiritualității tradiționale şi a culturilor naționale. În acest mod, omul este lipsit de ajutorul lui Dumnezeu şi îndepărtat de El, iar libertatea şi conştiința omului sunt anihilate sau transformate practic în „forme fără fond'', departe de realitatea vieții şi de Adevăr.

Observăm în zilele noastre, că este aplicat în continuare un anume principiu nesănătos:*''Iubeşte şi fă ce vrei!''* Întâlnim tot mai des tineri care îți răspund prompt: *'' fac ce vreau cu viața mea''*. Contează însă, ce anume înțeleg oamenii prin iubire. Iubirea poate fi lesne denaturată, prin pervertirea înțelesului profund al ei. Unii o înțeleg ca iubire narcisistă sau egoistă (luciferică), alții o traduc prin dragoste pasională sau pătimaşă, în care accentul se pune pe sexualitate şi chiar, mai recent, prin iubire între parteneri de acelaşi sex. Observăm cum dragostea pe care a propus-o lumii creştinismul este astăzi răstălmăcită. ***,,Iubeşte şi fă ce vrei!''* pare a fi deviza societății moderne şi axioma simptomatică a vremurilor noastre.**

Aceasta nu poate fi totuşi decât o viziune reducționistă asupra iubirii şi a filosofiei noastre de viață.

Prin aplicarea acestei devize contraproductive, personalitatea omului este trunchiată în substanța ei şi i se asigură stagnarea ori regresul Accentul cade aici pe două dimensiuni de bază ale sufletului, şi anume pe **sentimente** şi pe **voință** (voința de a cultiva libertatea deplină). Este exclusă, desigur nu întâmplător, o altă facultate sau putere sufletească importantă: **rațiunea**. Nu spunem că rațiunea ar rezolva de la sine totul, dar lipsa ei împiedică foarte mult întreaga construcție a personalității umane şi înlătură armonia acesteia. Imaginați-vă o masă care se sprijină doar pe două picioare în loc de trei sau patru şi veți constata rezistența acesteia.

După opinia mea, în locul cultului deşănțat al libertății, în fapt tot mai îngrădită şi amenințată pretutindeni în lume, ar trebui subliniată importanța conştiinței de sine a omului şi la un nivel superior, a conştiinței naționale. Prin activarea conştiinței de cetățean, se poate spune că omul devine responsabil şi pentru destinul comunității sale.

Dar mai întâi trebuie să trezim aşadar **conştiința**, această scânteie divină care a fost dăruită fiecărui om şi care se conduce după anumite principii morale etern valabile şi inalienabile. Conştiința nu este altceva în fond decât **trezirea la realitate** în urma intervenției divine sau invocării ajutorului divinității, iar Dumnezeu prin glasul conştiinței, fie îl mustră cu iubire pe cel ce greşeşte, fie îl îmbărbătează pe cel descurajat să-şi urmeze drumul presărat de obstacole. Conştiința nu poate exista fără aportul rațiunii divine, dar şi al celei umane. Iar rațiunea umană se cade a se pleca înaintea rațiunii divine cu recunoştință şi respect, şi chiar cu iubire. Fiecare om smerit îşi conştientizează ca făptură creată propria mărginire înaintea incomensurabilului, a necuprinsului său Creator.

Omul are nevoie să-şi conştientizeze menirea, pe care este chemat s-o urmeze, realizând acele lucruri care duc la împlinirea lui din toate punctele de vedere, dar cu precădere pe plan spiritual şi pentru aceasta nu trebuie decât să-şi dezvolte şi să-şi asculte mereu vocea conştiinței sădită dintru început de bunul Dumnezeu. Ca ființă socială, tributar educației şi mediului său ambiant, omul trebuie să-şi găsească locul în societate, să se integreze armonios în ea, atât în societatea locală, cât şi în cea națională. El este dator să-şi învingă pornirile iraționale, instinctele primare sau dorințele pătimaşe, cum ar fi cea a îmbogățirii rapide prin parvenire sau pe diferite căi ilicite. Omul trebuie să se îmbogățească în **înțelepciune**, care presupune judecata logică şi obiectivă, bunul simț, spiritul critic constructiv şi luciditatea, dar să-şi agonisească şi **cumpătarea**, adică simțul măsurii sau al echilibrului, **dreptatea** şi **curajul**, pleiada virtuților cardinale, prețuită încă din Antichitate.

În locul devizei *,,Iubeşte şi fă ce vrei!'',* care lasă loc diverselor interpretări inadecvate, aş vrea să propun una mai explicită: **„Fii cât mai bine informat astăzi şi analizează tu însuți totul, căutând chiar rațiunile divine ale tuturor întâmplărilor; iubeşte-ți aproapele ca pe tine însuți, căci numai dacă vei dărui, vei primi la rândul tău şi fă întotdeauna ceea ce-ți dictează conştiința ta, în virtutea libertății pe care o ai şi pe care trebuie s-o păstrezi cu orice preț.''**

Din cele arătate mai sus, reiese un anume raport între credință şi cultură. În primul rând, constatăm că ambele ne sunt necesare, fiind de nedespărțit. Nu putem afirma că ar putea să existe o credință adevărată fără cultură, pentru că spiritualitatea şi cultura interferează. Este sugestiv exemplul Bibliei şi al adevărului revelat în paginile ei, cunoscut fiecărui creştin vrednic de numele său, iar cunoaşterea acestui Adevăr nu reprezintă în sine altceva decât un veritabil act de cultură. Valoarea învățăturilor cuprinse în Sfânta Scriptură este atât de mare, încât până astăzi ea a rămas ,,cartea cărților'', principala scriere din istoria umanității, sursa inestimabilă şi originară a întregii culturi şi civilizații actuale, cartea care a influențat hotărâtor evoluția omenirii. Şi nu întâmplător se încearcă în zilele noastre denaturarea adevărului cuprins

în ea, prin intermediul unor cărţi precum ,,Codul lui Da Vinci'' de Dan Brown sau ,,Codul Bibliei'' aparţinând unui alt scriitor din S.U.A. care pretinde că ar fi descoperit în Biblie o formulă matematică încifrând istoria umanităţii, precum şi prin alte cărţi sau mijloace.

Din punct de vedere creştin, nu poate exista aşadar credinţă fără cultură. Dar dacă avem în vedere o credinţă rătăcită, cum ar fi cea împărtăşită de multe secte religioase, putem remarca unele consecinţe: incapacitatea de a înţelege şi trăi credinţa adevărată - care presupune şi fapte, sacrificiu de sine, altruism -, lipsa de discernământ în problemele care vizează cultura, respingerea alterităţii, a celor ce gândesc altfel (obstrucţionând astfel dialogul real cu cei de alte convingeri religioase), intoleranţa profundă, fanatismul religios, izolarea faţă de comunitatea locală şi naţională.

Problema ar putea fi pusă şi dintr-o altă perspectivă: poate exista oare cultură fără credinţă? Putem despărţi total sfera culturii de cea spirituală? Răspunsul este negativ. Ce înseamnă în definitiv cultura fără credinţă? Consecinţele sunt nefaste: îmbrăţişarea ateismului sau a unor erezii contemporane, sacrificarea conţinutului culturii în favoarea formelor goale ale ei sau a civilizaţiei, apariţia idolilor consacraţi de mass-media, de genul Andreea Marin, Teo Trandafir, Mircea Radu ş.a., adulaţi de atâţia tineri şi vârstnici.

Expresia culturii fără credinţă este întruchipată mai ales în categoria liber-cugetătorilor, care şi-au creat propria lor morală. Însă această moralitate vine adeseori în contradicţie cu morala creştină şi cu Dumnezeu. Nu pot fi numiţi intelectuali adevăraţi acei oameni care îmbrăţişează individualismul, pragmatismul şi cultul banului, care nu-şi dezvoltă o conştiinţă critică şi nu se angajează civic. Un intelectual adevărat promovează în societate morala creştină, pentru că este singura morală care îl angajează în spaţiul public, adică în viaţa cetăţii. Interesul naţional este pus aşadar deasupra celui personal

În consecinţă, nu putem vorbi nici de credinţă fără cultură, nici de cultură fără credinţă. Acestea sunt inseparabile. Dacă le separăm totuşi, efectele sunt în plan spiritual dezastruoase. Împreună însă au forţa de a dinamiza personalitatea omului şi de a-i asigura mântuirea. Cultura este până la urmă un mijloc sau un suport al creaţiei de bunuri materiale şi spirituale. Este ogorul fertil pe care rodeşte neîncetat creaţia, prin care tindem să ne asemănăm cu Dumnezeu şi să-L lăsăm să lucreze în noi, cu ajutorul harului Său. Cultura este suportul pe care ia naştere actul creator, generator de progres în societate.

Nu trebuie să neglijăm nici distincţia pe care o face criticul Tudor Vianu, afirmând categoric că *,,este absolut necesar să evităm confuzia care se face între cultura totală a sufletului - ideal înalt şi ultim al efortului cultural - şi ceea ce se numeşte cultură generală,* prin care *se înţelege mai degrabă o mobilare a minţii cu cunoştinţe de tot felul, împrumutate tuturor domeniilor spiritului omenesc''.*

Cultura adevărată este cea care deschide drum către o viaţă guvernată de principii morale. Este mijlocul prin care conştientizăm în mod superior credinţa. Cultura non-valorilor, anti-cultura, nu poate salva lumea, ci dimpotrivă. Iată ce remarca şi filosoful român P.P. Negulescu: „*Cultura însă, în înţelesul ei adevărat, e altceva. Este înţelegerea mai adâncă a lumii şi preţuirea mai justă a valorilor ei, este lărgirea mai cuprinzătoare a orizonturilor vieţii şi luminarea mai nuanţată a diferitelor ei aspecte."*

Părintele Teofil Părăian punea această problemă astfel: *,,Ce este un om cult ? Un om care învaţă tot şi uită tot! Dar oricât ar uita, tot îi mai rămâne ceva. Cultura îl şlefuieşte, îl netezeşte, îl modelează. Aşa este şi cu credincioşii la biserică. Ei vin însă să asculte mai ales predica. Chiar dacă uită, tot le mai rămâne ceva. [...] Credinţa în Dumnezeu mi-a dat un suport moral, iar cultura mi-a dat putinţa să mă afirm.''* În altă carte, afirmă că: *„Şi credinţa şi cultura înnobilează.* ***O cultură adevărată secondează credinţa****. Credinţa mântuieşte, deci înnobilează, pentru că mântuirea înseamnă şi înnobilare, şi la fel şi cultura: aducând în faţă*

nişte valori deosebite, valorile acelea lucrează în om spre bine. Însă trebuie să fii selectiv şi să găseşti ceea ce ne poate ajuta [...] Aşadar, în măsura în care cunoaştem lucruri de valoare putem să le împropriem. Eu sunt un om care iubeşte cultura; pe mine două lucruri m-au ajutat în viață: credința în Dumnezeu şi cultura şi pe amândouă le recomand. Nu le recomand separat, adică numai credința sau numai cultura, ci le recomand împreună [...] Însă ***trebuie să se evite cultura care nu-i cultură, cultura mincinos numită astfel, adică o cultură care sapă, care dărâmă."***

Ceea ce putem numi astăzi o atitudine înțeleaptă este contactul nemijlocit cu lectura şi cu valorile noastre creştine şi naționale. Cartea rămâne până la urmă cea mai importantă hrană spirituală şi de care noi nu ne putem lipsi. Majoritatea oamenilor de pretutindeni sunt fie bombardați mediatic cu un amestec de minciună şi adevăr, adică sunt premeditat menținuți, de anumite cercuri pretins ''elitiste'', la un nivel de incultură şi sărăcie îngrijorător. Dacă mai menționăm şi predispoziția oamenilor către ceea ce este mai uşor, spre comoditate şi superficialitate, lene şi chiar aroganță, atunci devine şi mai greu de găsit **drumul spre lumină, calea către Dumnezeu**.

Omul, indiferent ce s-ar întâmpla, nu trebuie să se descurajeze. Iar cel mai prețios ajutor îi vine întotdeauna de Sus. De aceea să ne îndreptăm necontenit cugetul spre Dumnezeu şi milostivirea Sa. Dorințele zadarnice, bogății, plăceri, măriri nu ne vor mântui. Dumnezeu voieşte fapte, iar viața cea plină de fapte bune place inimii Sale. **Nu vorbele mari îl fac pe om sfânt sau drept, ci faptele.**

*

Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mântuiască? [...] Aşa şi cu ***credința: dacă nu are fapte, este moartă în ea însăşi****.*

(Epistola sobornicească a Sf. Ap. Iacov, cap.2, 14-17)

*

Feriți-vă de iubirea de argint şi îndestulați-vă cu cele ce aveți, căci însuşi Dumnezeu a zis: «Domnul este întru ajutorul meu; nu mă voi teme! Ce-mi va face mie omul?» [...] Iar ***facerea de bine şi întrajutorarea nu le dați uitării****; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu.* (Epistola către Evrei a Sf. Ap. Pavel, cap.13, 5-6)

*

Dar dacă cei doisprezece apostoli, o mână benefică de oameni, au schimbat lumea, ***alte mâini, malefice****, au încercat de-a lungul istoriei să o întoarcă înapoi. Nu o dată, în numele adevărului şi al dreptății au fost reinstaurate sclavia, violența şi dreptul de viață şi de moarte asupra omului liber. Istoria Europei ne oferă numeroase exemple.*

După paisprezece secole de la Edictul de la Milano (313), care scotea Biserica lui Hristos din catacombe, ***Revoluția franceză*** *o va trimite din nou în subterane. Începând din noiembrie 1793, toate bisericile Franței vor fi închise, transformate în grajduri de cai sau crescătorii de porci. Notre - Dame, catedrala Parisului, devine templul " Ființei Supreme ", al zeiței Rațiunii, cu dansatoare şi oficianți ai noii religii anticreştine. Preoții sunt supuşi în masă unui ritual de abjurare a credinței, sau masacrați dacă refuzau, după cum atestă marea frescă a Catedralei din Île de Ré, în Vandeea. Mănăstirile şi seminariile teologice sunt desființate.* [77]

*

În şedința Convenției din 17 noiembrie 1792 care a decretat ''anularea tuturor religiilor '', iacobinul Anarchis Clootz, proclama solemn: ''Mă declar duşman personal al

[77] Camilian Demetrescu , în art. "**Rădăcinile creştine ale Europei se surpă în conştiința oamenilor**", apărut în Suplimentul „Aldine" al cotidianului „România liberă",din 29.06.2005, pag.II.

lui Isus Cristos. <u>Adevăratul suveran e Poporul, el e Dumnezeul lumii.</u> Numai imbecilii pot crede într-un alt Dumnezeu sau ființă supremă.'' După decenii, la a doua ediție a Comunei din Paris - care a prefigurat comunismul de mai târziu - , comunardul Flourens avea să adauge: ''Ura împotriva lui Dumnezeu este principiul înțelepciunii.'' Sângeroasa represiune iacobină împotriva poporului din Vandeea, care s-a răsculat împotriva profanării bisericii şi a religiei, a fost primul genocid ideologic din istoria Europei. Lenin şi Stalin au avut aşadar buni maeştri.

Documentele vremii atestă cruzimea represiunii dezlănțuită de quadrumvirii teroarei - Robespierre, Danton, Marat, Saint Just. În 1794 Comitetul Salvării Publice, sub semnătura lui Carnot, ordona textual ''masacrarea femeilor şi a copiilor. Femeile, pentru că sunt organele de procreație, iar copiii pentru că sunt viitorii bandiți.'' E scris negru pe alb în analele terorii iacobine. [78]

*

*Iată ce gândea Engels despre Revoluția franceză, înainte de a proclama împreună cu Marx faimosul ''Manifest comunist''' care avea să dezlănțuie cea mai violentă perioadă a istoriei moderne: „**După teribila revoluție franceză, un spirit nou, diabolic a pătruns în conştiința umanității; de atunci negarea lui Dumnezeu şi-a ridicat amenințător capul. Nu mai avem de-a face doar cu o indiferență sau cu o răceală față de Dumnezeu. Nu, e vorba despre <u>o duşmănie deschisă, declarată</u>.**'' Poet creştin în tinerețe, animat de idealuri umanitare, Engels va deveni după întâlnirea cu Marx şi Bruno Bauer, unul dintre profeții nihilismului, ai urii de clasă şi ai dictaturii proletariatului.* [79]

*

Puțini cunosc, de pildă, pierderea ireparabilă pe care a adus-o Romei construcția actualei Bazilici a Sfântului Petru din Vatican. Considerată o capodoperă a geniului Renaşterii, a fost în realitate un act de ruptură cu marea tradiție creştină a Cetății Eterne. Pe locul în care se află azi acest edificiu, Împăratul Constantin construise în secolul al IV-lea antica Bazilică San Pietro, cea mai impozantă şi mai bogată în opere de artă dintre toate bazilicile paleocreştine ale Romei – precum Santa Maria Maggiore, San Giovanni in Laterano, San Paolo fuori le mura, Santa Sabina şi altele.

*Bazilica lui Constantin avea o mie de ani de existență când Papa Giulio secondo, în veacul al XVI-lea, a decis să fie demolată, pentru a edifica în locul ei actuala bazilică. Imensul patrimoniu de arhitectură şi de artă, începând cu magnificele mozaicuri ce flancau marea navă centrală a catedralei, a fost distrus, fără a se conserva nimic din splendoarea operelor paleocreştine şi medievale, realizate de-a lungul secolelor. La acest **act de barbarie** a fost părtaş însuşi Michelangelo, împreună cu Rafael, artişti de curte şi sfătuitori ai Papei, care au condus lucrările de construcție, Buonarotti însuşi fiind autorul cupolei noii bazilici.*

*Tragedia acestei demolări a durat aproape şapte decenii. Călugării au continuat să slujească pe vechile altare, în timp ce zidul care îi despărțea de şantierul noii biserici înainta inexorabil, distrugând totul în calea sa. Din fericire, un monah pe nume Grimaldi, conştient de imensa pierdere, a desenat cu migală unul câte unul, grandioasele mozaicuri. Am avut prilejul să văd desenele în Biblioteca Vaticană - singura mărturie rămasă despre acel patrimoniu inestimabil, pierdut pentru totdeauna. Pentru **gustul Renaşterii**, arta paleocreştină era grosolană, primitivă, incompatibilă cu noua viziune despre frumos a vremii.*

---

[78] Ibidem.
[79] Ibidem.

Dar noua bazilică nu s-a substituit celei vechi doar în sens material. Mutația s-a produs totodată pe plan estetic şi simbolic, marcând ***trecerea de la spiritualitatea medievală la umanismul antropocentrist al Renaşterii****. Noua basilică nu mai este orientată, altarele nu mai privesc spre răsărit, ca în tradiția paleocreştină şi bizantină, templul nu mai este integrat cosmic, ci subordonat exigențelor urbanistice şi de reprezentanță ale puterii temporale. Fațada nu mai păstrează nimic din arhitectura catedralelor medievale, biserica a devenit palat triumfal, sediu al autorității papale, emblemă a regalității pământeşti. E o întoarcere la clasicismul antic, precreştin .* [80]

*

În fresca lui Michelangelo, în schimb, ***Omul tronează alături de Hristos, întruchipați ca doi atleți olimpici, stăpâni ai universului creat de Dumnezeu, dar guvernat de om. Este omul Renaşterii din care, prin continuă emancipare de sub tutela divinității - de la viziunea umanistă, la cea iluministă, darvinistă, agnostică, marxistă şi în ultimă instanță atee a lumii - se va naşte omul modern.*** *[…]*

Timp de două milenii, destinul poporului român a fost dramatic, dar şi generos în acelaşi timp, dovada fiind însăşi supraviețuirea sa în istorie. Nenumărate sunt probele la care a fost supus, dar nici flagelul năvălitorilor ostrogoți, vandali sau tătari, nici jugul turcesc nu l-au strivit şi nu l-au umilit ca ultima năvălire barbară a ''liberatorilor'' bolşevici. Nici unui principe din istoria noastră nu i-a trecut prin minte să distrugă bisericile propriului popor. Cunoaştem cu toții dezastrul demolării lăcaşurilor de cult din''epoca de aur'' a dictaturii lui Ceauşescu. Buldozerele ateismului au dărâmat zidurile bisericilor, dar nu şi pietrele vii din care erau făcute. De sub ruine credința s-a ridicat mai puternică decât înainte.

Ce se întâmplă în acest timp în liberul Occident? Nimeni nu se atinge de zidurile bazilicilor, care se înalță splendid la cer. Şi totuşi, acele bazilici ***se surpă în conştiința oamenilor.*** *Vorbind despre creştinii botezați care dezertează din lăcaşurile de cult, Papa Ioan Paul al II-lea îi numea* ***''creştini invizibili, creştini muți, creştini care trăiesc ca şi cum Dumnezeu n-ar exista.''*** *Şi nu sunt tiranii dictaturii proletariatului, cei care au ridicat mâna asupra catedralelor din Occident, ci proprii săi filosofi, liberii cugetători, aşa-zişi umanişti, care au decretat moartea lui Dumnezeu, nihiliştii, demolând cu târnăcopul ateismului biserica lui Hristos în mintea oamenilor. Pierderea semnificației simbolice a edificiului sacru în Occident a fost paralelă cu degradarea morală a societății .* [81]

*

Într-o lume golită de miturile primordiale, omul modern şi-a confecționat mituri noi, cum ar fi ***mitul progresului fără limite*** *(al progresismului) sau* ***mitul laicismului****, adică al unei religii fără Dumnezeu. Iată cum explică Sigmund Freud, unul dintre demolatorii Marii Tradiții, necesitatea acestui mit în ''Viitorul unei iluzii'': ,,dacă se vrea extirparea religiei din civilizația europeană, trebuie găsit un alt sistem doctrinar care, din capul locului, va trebui să aibă toate caracteristicile unei religii: sfințenie, rigiditate, intoleranță şi interzicerea gândirii, pentru a se apăra.'' Nu se putea o descriere mai exactă a comunismului, a ierarhiei de partid, a cenzurii, a misticismului ideologic cu toate atributele unei religii demonice: cruzime, fanatism, intoleranță.*

[80] Ibidem.
[81] Ibidem, pag. III.

Peste declinul civilizației occidentale avea să se suprapună în secolul XX tragedia utopiilor totalitare, fondate pe principiul rasei superioare și a clasei superioare. Ştim cu toții ce a însemnat instaurarea în România a regimului preconizat de Marx şi Freud în România (şi aplicat de Lenin, Stalin şi ceilalți) . [82]

*

Am fost zi de zi martor al primei mineriade. Într-o noapte depozitul cu ajutoare umanitare a fost jefuit de necunoscuți. I-am scris episcopului Ploscaru de la Lugoj, cerându-i ajutoare. Aflând ce s-a întâmplat, mi-a răspuns: ***''Lucrurile materiale dezbină, cele spirituale unesc.''*** *În acel moment am înțeles că trebuia tipărită Biblia, de care sufletul românilor avea atâta nevoie.[...]*

Declinul civilizației noastre a fost prevăzut de unii filosofi europeni conştienți de cauzele acestei drame. Dar nici Spengler cu al său '' Crepuscul al Occidentului''*, nici René Guenon în ''* Criza lumii moderne''*, nici Camus în ''* Strigătul'' *sau Orwell în ''* 1984 '' *şi Huxley - care au denunțat cu luciditate aberația comunismului - nici unul nu a intuit reacția anticorpilor noilor generații care, în a doua jumătate a secolului XX, vor da naştere mişcărilor de* ***trezire spirituală****, de* ***redresare morală****, prefigurând o inversiune de tendință în evoluția acestei civilizații. Unii filosofi, scriitori, teologi şi istorici ca Maritain, Claudel, Henri de Lubac, Mircea Eliade, Urs von Balthazar sau Paul Ricoeur, ca să citez doar câțiva dintre ei, au anunțat şi încurajat această reacție benefică. Astăzi, în timp ce* ***majoritatea pasivă*** *continuă să se scufunde în nisipurile mişcătoare ale materialismului vremii noastre,* ***minoritatea activă****, de care aminteam mai sus, înoată curajos împotriva curentului, pregătind r****enaşterea spirituală*** *pe care o prevedea Malraux (în celebra lui frază - ''secolul XXI va fi un secol religios sau nu va fi deloc'').* [83]

---

[82] Ibidem.
[83] Ibidem.

VIII. A SOSIT CEASUL RĂSĂRITULUI CREŞTIN. REDESCOPERIREA ADEVĂRATEI TEOLOGII.

Nebunia înțelepciunii lumii înaintea lui Dumnezeu este ilustrată de blocajul mental al lui Pilat înaintea Adevărului Întrupat. Astfel, față în față cu Adevărul, se întreba: Ce este adevărul? Desigur, se referea la un adevăr feliat şi ambalat, la adevărul ca idee, iar nu ca şi Cuvânt. Aşa încât creştinii nebăgați în seamă şi smeriți, lipsiți de strălucirea şi onorurile lumii, sunt mai înțelepți, după cum le spune Apostolul Pavel Corintenilor, decât înțelepții acestei lumi. A căror complexitate îi împiedică adesea de a privi Adevărul Față către Față. Şi care, asemeni smochinului neroditor, nu dă rodul cel de toată vremea al inimii. Deşi îşi înalță cugetul spre cer ca un copac uriaş, dar cu crengile fără rod. Şi mai mult, făcând umbră, confuzie în inimile celor ce se strâng în jurul lor.

Astfel, în mod paradoxal, unii creştini simpli, ignoranți de cele lumeşti, şi chiar păcătoşi învederați care strigă după izbăvire la Domnul, sunt mai aproape de adevăr decât mulți dintre cei bogați în cunoştințe. Aceasta pentru că se raportează la Adevăr ca la Persoana care vrea şi poate să îi izbăvească. Iar nu la un adevăr omenesc aflat prin secționarea şi disecția unei porțiuni limitate de realitate, adevăr privit de cele mai multe ori inert şi controlabil, manipulabil. ***Omul duhovnicesc caută adevărul ce tămăduieşte, iar nu cunoştința care îngâmfă.*** *Şi doar prin raza simplității se risipesc închipuirile deşarte ale satanei şi ale minții.*[84]

*

Sunt unii creştini, axați mai mult pe activitatea intelectuală, care nu se pot ruga. Sunt asaltați de idei, chiar teologice, în timpul rugăciunii şi nu se aduna. Alții chiar disprețuiesc rugăciunea, ca fiind menită celor mai puțin înzestrați cu inteligență, care n-au capacitatea sau măcar pretenția de a scruta şi cuceri prin inteligență înălțimile adevărului. Dar Domnul iubeşte mai mult simplitatea şi smerenia. Totuşi, simplitatea nu e totuna cu necultivarea, sau prostia arogantă şi grosolănia, după cum pare că înțeleg unii, care lovesc în intelectuali, ci e țelul comun al celor cultivați şi necultivați, cu inima spre Domnul.

Cei ce au idei, fie şi teologice, în vremea rugăciunii, sunt sfătuiți de Părinți să nu le bage în seamă. Dăruite fie Domnului care, de va folosi, le va întoarce la vreme potrivită cu mult rod, spre folos duhovnicesc. Altfel, cu toate că am teologhisit în numele Domnului, putem auzi de la Dânsul acel cuvânt înfricoşat: ,,Plecați de la Mine, lucrătorii fărădelegii. Nu vă cunosc pe voi, fiindcă nu M-ați căutat, ci v-ați mulțumit a vorbi despre Mine, fără a mă afla, fără a-mi vorbi, fără a-mi aduce darul neprihănit al inimii. Şi deşi Eu am lucrat prin voi prin voi întoarcerea multora, voi înşivă ați lepădat darul, nu ați vrut să întrupați Iubirea Mea.''

Alții, prin grijile şi complexele ce îi macină lăuntric, simt uriaşe scurgeri de energie, sunt ca şi vlăguiți. Caută mereu uşurare, scăpare în ***conformarea cu duhul lumii****, dar nu află din aceasta decât poverile lăuntrice ale prejudecăților. Creştinii însă se cuvine a nu fugi de greu, ci a iubi crucea. Se cuvine a se bucura că nu sunt din lumea aceasta, întoarsă cu susul în jos. A se bucura de nebunia cea în Hristos, Care a răsturnat trufia saducheilor, înțelepciunea fariseilor şi cărturarilor, şi mesele schimbătorilor de bani. A se bucura de disprețul lumii ca de o mare cinste. A se veseli de cununa mucenicească a înso-țirii cu Hristos. Şi rămânând neclintiți din iubirea de aproapele.*[85]

[84] Florin Caragiu, în Cuvânt Introductiv la vol. păr. Philotheos Pharos, *Înstrăinarea ethosului creştin*, Ed. Platytera, Colecția Logos şi Ethos, Bucureşti, 2004, pp.43-44.
[85] Ibidem, pp.44-45.

*

Credința înțeleasă raționalist ca act al unei funcții izolate sau zis dominante a omului, iar nu ca act al persoanei în întregul ei, adunate în dăruirea cea către Dumnezeu, duce la un complex de războire între diferitele funcții, care nu mai pot fi coordonate şi corelate într-o creştere armonioasă, duhovnicească. Ca urmare, după cum am amintit, apar disfuncții şi complexe patologice, crize care cheamă cu urgență o rezolvare duhovnicească. Căci deformarea modului unitar şi sobornicesc de viață în Hristos duce la irosirea şi dezintegrarea vieții, până la ***pierderea bucuriei de a trăi****. Iar bucuria de a trăi este intim legată, este izvorâtă cu covârşire şi în chip desăvârşit de însăşi Învierea lui Hristos. Care după slăvita Sa Sculare din morți, a zis femeilor mironosițe şi ucenicilor: ''Bucurați-vă.''*

Mai ales în contextul actual al zisei globalizări, care este înțeleasă diferit de diversele curente şi confesiuni, însă este dirijată politic în direcția unei uniformizări controlabile şi dirijabile în mod centralizat a vieții în lume, creştinismul este supus unei presiuni crescânde de asimilare. Suntem martorii unei împuținări a credinței în cei atraşi de mirajul confortului şi rațiunii suficiente. *Poziția Părintelui Philotheos se aseamănă în multe privințe cu aceea a Părintelui Martir Pavel Florenski. Vedem aceeaşi fermă nevoie de regăsire a ethosului creştin, a specificului propriu Culturii Duhului.*[86]

*

Deşi Creştinismul lipsit de funcționalitate pe care lumea îl cunoaşte astăzi este versiunea apuseană a creştinismului, se pare că ea predomină existențial chiar şi în acele zone ale lumii unde confesional domină varianta răsăriteană a creştinismului.

Consecințele dezastruoase ale unui creştinism denaturat şi disfuncțional din punct de vedere existențial sub multe aspecte decisive, fac imperioasă constatarea denaturării precum şi restabilirea tradiției creştine întru autenticitatea ei inițială, o chestiune de viață şi de moarte pentru omul contemporan. *[...] Sincretismul este una din trăsăturile societăților în decadență, pentru care, în ultimă instanță, ceea ce contează este confortul şi prosperitatea. Convingerile şi recunoaşterea adevărului provoacă adeseori nelinişte şi pot tulbura o viață confortabilă. Totuşi, în cele din urmă, nimic nu generează mai multă nelinişte şi suferință decât vânarea oarbă a unei vieți confortabile şi opulente.*

Creştinul ortodox conştient nu este o persoană care are o ideologie şi o estetică diferite față de un catolic sau de un protestant, ci este o persoană care identifică şi adoptă un mod de viață care se demonstrează în practică a fi mai viabil decât acelea pe care le propun, catolicismul sau protestantismul sau alte tradiții religioase necreştine. [...] Deşi viața nu se învață din cărți, ortodocşilor care vor să facă ceva în privința acestei crize de autenticitate (o criză a contemporaneității şi a depăşirii situației critice prin înțelegerea şi asumarea viețuirii duhovniceşti, cf. d-lui Florin Caragiu - n.a.) li ***se impune ca necesar studiul textelor Sfinților Părinți ai Bisericii pentru a descoperi nu doar Ortodoxia, ci însuşi Creştinismul****, pentru că rămăşița trăirilor creştin-ortodoxe pare a se împuțina fără speranță. Cei care descriu celor neinformați troposul (chipul) ortodox al ființării şi al viețuirii fac trimitere la cărți, iar în momentul în care auditoriul îi întreabă unde se întâmplă toate aceste lucruri extraordinare pe care ei ni le descriu şi care par să răspundă celor mai profunde căutări ale noastre, atunci dacă nu le este imposibil, abia cu foarte mare greutate reuşesc să le indice un spațiu în care aceste realități splendide sunt trăite.* [87]

*

Ura nu este un sentiment pe care îl simt nişte criminali sălbatici şi odioşi. Ura înseamnă să nu vrei să vezi pe cineva în fața ochilor tăi, să vrei să se deschidă pământul ca să-

[86] Ibidem, pp.45-46.
[87] Păr. Philotheos Pharos , în op.cit., pp.58-61.

l înghită şi să dispară din faţa ochilor tăi, iar aceasta este ceva ce toţi, până şi sfinţii, o simt de-a lungul timpului, încă şi faţă de persoanele dragi lor. […] Capacitatea mea de a-mi exprima mânia imediat era consecinţa unei trăiri bazate pe o tradiţie culturală conformată de o activitate creştină nefalsificată. Tradiţia creştină care a conformat cultura în care m-am instruit, nu consideră creştinul drept un om perfect şi fără de păcat. Nu înţelegea virtuţile creştine, precum d.ex. dragostea, iubirea, ca legi pe care unii le păstrează, iar alţii nu, ci ca pe un urcuş inepuizabil. Omul care trăieşte o tradiţie ortodoxă nefalsificată nu va spune niciodată că ţine porunca iubirii faţă de Dumnezeu şi aproapele său, pentru că oricât ar iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele său cunoaşte că această iubire nu poate fi decât limitată şi de aceea nu simte nevoia de a ascunde imperfecţiunile şi limitaţiile ei, refulându-şi sentimentele sale negative şi convertindu-le în psihopatologic.

În final, cultura nu înseamnă să porţi o mască de politeţe şi suavitate în spatele căreia să ascunzi o faţă respingătoare, iar mai politicos nu este omul care poartă o mască, oricât ar fi ea de politicoasă, ci acela care-şi arată adevărata-i faţă, cât ar fi ea de respingătoare, aceasta însemnând nu numai politeţe, ci şi sănătate sufletească. […] ***Redescoperirea adevăratei teologii creştine este imperativă pentru lumea contemporană.*** *Este de asemeni imperativă redeterminarea a însăşi teologiei creştine şi preocuparea ei faţă de realităţi decisive, care asigură prosperitatea vieţii umane şi sunt într-o coeziune desăvârşită cu aceasta. […] Nimic nu se poate face fără costuri personale şi, mai ales, teologia.*[88]

*

În tot ce am scris până acum n-am folosit niciodată persoana întâi. Textele mele erau ca şi cum nu ar fi avut autor, ca şi cum s-ar fi scris ele însele. Academica persoană întâi plural a profesorilor mei mi s-a părut întotdeauna hilară. Persoana întâi singular mi se pare arogantă şi „neştiinţifică''. În realitate însă, ascundeam în toate acestea o frică de responsabilitate, indisponibilitatea de a-mi exprima opiniile riscând.

Acum însă nu mai există spaţii de rezervă pentru astfel de jocuri. Cuţitul a ajuns la os. ***Atât de scăzut este nivelul la care a ajuns viaţa bisericească şi teologia ei, încât oricine vrea să păstreze o elementară seriozitate, ori tace ori denunţă ceea ce se întâmplă, înainte de toate punând în pericol şi expunându-şi el însuşi propria persoană. Pentru că este caraghios ca astăzi cineva să acuze pe ceilalţi pentru mizeria noastră, când contemporana decădere umană este cazanul în care fierbem cu toţii.***

Starea vieţii bisericeşti a unei epoci este cel mai sigur şi cel mai autentic mod de a afla valoarea teologiei ei. Iar o importantă unitate de măsură este starea lumii. […] Însă duhul lui Hristos lipseşte aproape cu totul din lumea creştină contemporană, iar Biserica este aproape în întregime în afara lumii sau în întregime asimilată lumii. În realitate, Biserica este astăzi aproape în întregime invizibilă. […] Biserica nu ar trebui să fie desigur din lumea aceasta, însă oricum va trebui să fie înlăuntrul lumii acesteia. Totuşi Biserica pare astăzi fie în întregime în afara lumii, fie în întregime identificată şi asimilată lumii. Astăzi Biserica este în lumea ei. Ierarhia Bisericii Greciei, de ani întregi, se reuneşte doar pentru a alege episcopi. Nu arată că este preocupată de nimic altceva, în vreme ce catastrofa ecologică, care pe planeta noastră este deja consumată, creează serioase nelinişti pentru cum va putea fi salvată viaţa pe pământ peste cincizeci sau o sută de ani, în vreme ce nivelul la care au ajuns relaţiile dintre oameni este scăzut la maximum, încât omul se simte amputat, deconectat şi singur; nu numai într-o societate…asocială ca a sa, însă chiar şi în mijlocul familiei sale, el îşi exprimă disperarea sa consumând droguri, ori cu ajutorul terorismului, a depresivităţii şi a atâtor alte

[88] Ibidem, pp.76-84.

acțiuni convulsive la care recurge, fără a avea conștiința adevăratei probleme și tocmai pentru că nu o are.[89]

*

În decursul veacurilor se naște o nouă tendință, astfel că Liturghia, din predare a modului de viață bisericesc, devine o ceremonie și un mod obiectiv de sfințire, iar clericul, din dascăl și părinte duhovnicesc, devine oficiant.

Cultul bisericesc tinde să revină la anteriorul cult al preotului păgân, care nu era nici părinte nici dascăl, ci oficiant, și să dobândească inevitabil elemente magice.

Între timp, în Apus, teologia a fost raționalizată deplin. ,,Teologii'' nu mai sunt nici Părinți nici dascăli, ci cugetători. Adică teologia lor este produsul cugetării de laborator și cercetării bibliografice. [...] Existența orei de Religie în școlile laice constituie o realitate anormală, fără precedent, necunoscută și de neînțeles în tradiția noastră bisericească a epocilor anterioare și este rezultatul unor foarte mulți și eterogeni factori, străini de autentica tradiție bisericească. [...] ***Decăderea facultăților de teologie și înstrăinarea de viața bisericească și de realitate în general, continuă neîncetat. În foarte scurtă vreme, profesorii facultăților de teologie se vor declara atei și va începe să gândească oricine că principala calitate a aceluia care va deveni episcop și va drept - învăța cuvântul lui Hristos este diploma de absolvent al unei facultăți de teologie.*** [90]

*

Credința adevărată trăiește prezența lui Dumnezeu și pregustarea Împărăției Sale, iar această trăire definește modul de viață al credinciosului care astfel transmite celorlalți ceea ce trăiește. *[...]* ***Singura noastră predică autentică este modul nostru de viață****, iar atunci când avem un cont la bancă supraumflat, când suntem avizi de putere și iubitori de slavă deșartă, când dăm o importanță deosebită strălucirii exterioare, când vrem să ni se închine și să ne divinizeze ceilalți, atunci propovăduim în mod nemincinos lumea și pe mamona, oricât de impresionantă ar fi religioasa artă oratorică a cuvintelor noastre. [...]*

Omul contemporan vrea împlinire, însă nu vrea și necesara angajare în acest scop. Vrea întâlnirea cu Dumnezeu, însă vrea în același timp să se bucure de toate comoditățile, iar împlinirea este corelata angajării, iar aceasta este valabil întotdeauna. Este valabilă pentru relațiile noastre cu ceilalți oameni, este valabilă pentru activitățile pe care le profesăm, de la cele de nivel înalt până la cele mai prozaice. Putem să jucăm orice joc, pentru a reuși să avem și salariul convenabil și cățelul sătul, însă numai ne risipim energia și finalmente nu avem nimic.[91]

*

Tradiția ortodoxă este o îmbinare absolută între disciplină și libertate. Există în ea suficientă libertate în vederea exprimării personale. ***Însă, din nefericire, astăzi vedem să se impună în viața bisericească o disciplină riguroasă în ceea ce privește ascultarea față de autorități și nu în ceea ce privește păstrarea autenticei tradiții*** *căreia mulți ne arătăm cunoscători incontestabili fără a putea spune de unde și cum am dobândit această cunoaștere. [...] Starea de conștiință deplină a omului este absolut necesară dezvoltării duhovnicești, deoarece conștientizarea conduce la autocunoaștere și autocunoașterea conduce la metanoia, adică la dispoziția pentru schimbare. Metanoia este starea sufletească aflată în opoziție cu autarhia, cu autosuficiența spirituală a Fariseului, a omului ,,virtuos'', care crede că se găsește în starea de ,,har'', exact pentru că nu deține autocunoașterea și de aceea rămâne în stagnare, nu se dezvoltă. [...]*

---

[89] Ibidem, pp.84-86.
[90] Ibidem, pp.88-95.
[91] Ibidem,pp.106-107.

Este un fapt incontestabil că ethosul ortodox a fost influențat considerabil de către ethosul pe care creştinismul apusean l-a produs şi care a condus la ruinarea vieții creştinilor Apusului şi a contemporanei lumi apusene în general. [92]

*

Este dificil pentru oricine să înțeleagă cum s-a născut convingerea că tradiția culturală apuseană este mai rafinată decât cea a Răsăritului. Oricare ar fi proveniența acestei convingeri, ea pare a fi considerată stare de fapt. Mai ales în lumea creştină, aceasta se întâmplă oricum, iar oamenii şi cele două tradiții culturale acceptă această convingere fără discuție. Drept consecință, apusenii îşi expun un aer de superioritate şi foarte ades au pretenții de la aceia care într-un oarecare fel provin din tradiția culturală răsăriteană să-şi renege tradiția lor culturală şi să se conformeze ,,superioarelor'' moravuri apusene. Când, la începutul secolului nostru şi într-un oarecare procent chiar şi acum, funcționarul serviciului american de la emigrații îi spunea grecului terorizat că acum numele lui nu mai este Vasileios sau Konstantinos, ci William sau Charles, nu avea nici cea mai mică îndoială că era un misionar care îi civilizează pe barbari. Pe de altă parte, misionarul din răsărit se ruşina de barbara lui origine şi se grăbea să se anglo-saxonizeze. Îşi schimbase numele lui din Papadopoulos în Papson, îşi uitase limba lui maternă, vorbise copiilor lui o americană spartă ca vai de ea, iar finalmente şi-a schimbat şi religia şi a devenit anglican, pentru că anglicanismul era religia anglo-saxonului.

Şi chiar dacă nu şi-a schimbat religia lui, a încercat pe cât a putut să-şi protestantizeze ortodoxia astfel încât să fie mai puțin barbară. S-a limitat folosirea tămâiei şi a lumânărilor şi închinarea la icoane, pentru că toate acestea constituiau obişnuințe barbare.

În viața cotidiană au fost introduse de asemeni o mulțime de reforme într-un foarte scurt timp, reforme care aveau de-a face mai ales cu exprimarea sentimentelor, precum şi cu valoarea şi funcția corpului omenesc.[93]

*

Exprimarea mâniei, atât de directă la răsăriteni şi la mediteraneeni, a fost descurajată. Strigătele, un foarte comun şi suficient de lipsit de pericol mod de exprimare a mâniei pentru răsăriteni şi la mediteraneeni, au fost caracterizate ca şi canibalism, iar abținerea, pacea şi liniştea exterioară au devenit incontestabilele trăsături ale cultivării.

Exprimarea bucuriei a fost limitată de asemeni la zâmbete reținute, iar sărbătorile au pierdut atât de mult din vivacitatea lor, încât a devenit imposibil să vezi diferența dintre masa de după înmormântare şi recepția nupțială.

Această mentalitate a influențat în Apus actul de cult ortodox, care este mai ales sărbătorire. Spontaneitatea credincioşilor a fost devorată, iar cultul ortodox a fost transformat într-o plictiseală docilă.

Exprimarea tristeții a fost redusă la o farsă respingătoare. Mulți ortodocşi, care nu şi-au remaniat comportamentul, vizitându-şi prietenii anglo-saxoni în doliu, s-au găsit într-o poziție ciudată: aceea de fi mângâiați chiar de cei care erau în doliu, care încercau să cenzureze plânsul propriilor vizitatori, repetând dezgustător: ,,Nu plânge, scumpul meu, totul este perfect''. [94]

*

Foarte mulți ortodocşi zelotişti, mai ales dintre cei care au schimbat sensul ortodoxiei, sunt indignați atunci când ortodoxia este amestecată cu tradiții şi obiceiuri politice şi naționaliste – cum le numesc ei pentru a se auzi mai şovinist. Aceşti oameni în

[92] Ibidem, pp.118-124.
[93] Ibidem, pp.124-125.
[94] Ibidem, p.125.

mod clar nu se pot dezbăra de anterioara lor ***<u>prejudecată dualistă, adică separarea religiei de viaţă şi limitarea acesteia fie la un intelectualism steril, fie la un oarecare gen de misticism exotic şi pitoresc.</u>***

În realitate, dacă religia nu va deveni un mod de viaţă, o cultură care este trăită în viaţa cotidiană continuu, fără declaraţii făcute în gura mare, atunci constituie un simplu joc, artificiu şi evaziune.

Elementul patogen al tradiţiei culturale anglo-saxone are rădăcini teologice. Acestea Izvorăsc din puritanism şi cvietism, aceşti doi monştri repugnanţi ai creştinismului, ai legalismului roman şi barbarismului european.

<u>O schimbare fatală de direcţie a tradiţiei creştine este alterarea scopului de bază al vieţii creştine: întâlnirea şi unirea cu celălalt, cu Dumnezeu şi cu aproapele, înlocuite cu obţinerea progresului etic individual şi a mântuirii individuale.</u> Cu această concepţie, nimeni nu va deveni membru al Bisericii atunci când se uneşte cu alte membre ale acesteia şi devin cu toţi împreună un singur trup, Trupul lui Hristos, ci atunci când, păzind câteva canoane etice bine definite, devine în mod esenţial un om desăvârşit. […] creştinul nu este cineva care şi-a atins scopul, ci este cineva care se află într-o mişcare continuă şi, în consecinţă, <u>ceea ce îl face pe un om creştin este faptul că duhovniceşte înaintează şi se află într-o dezvoltare continuă, iar nu că are de păstrat continuu nişte canoane</u>. [95]

*

Parabola Vameşului şi a Fariseului este un foarte bun exemplu pentru aceasta. Fariseul era un om foarte vrednic. Nu era nici fur, nici desfrânat, ci mergea adeseori la biserică şi făcea multe daruri şi milostenii. Totuşi, era satisfăcut de reuşitele sale şi credea că nu este necesar să facă altceva, şi astfel a rămas în stagnare. De cealaltă parte, vameşul trăia o viaţă murdară, dar o <u>recunoaşte</u>, nu este satisfăcut de aceasta şi hătărăşte să se pună pe treabă. Al doilea, iar nu primul, s-a pogorât mai îndreptat la casa sa, ne spune Hristos.

Întreaga tradiţie răsăriteană se sprijină în mod creştin pe acest fundament. Creştinul apusean pare să ignore aceasta cu totul şi, cu ajutorul generalizărilor lipsite de elasticitate, a dezvoltat o etică în alb şi negru. A dezvoltat etica propoziţiilor alternative, care a creat multe probleme încă de la început, dificultăţi care devin foarte evidente şi în zilele noastre. Creştinismul apusean a încercat să înfrunte consecinţele eticii sale standardizate a propoziţiilor alternative şi a generalizărilor dezvoltând două modele dezastruoase: 1) Modelul eticii exterioriste şi 2) declasarea criteriilor.

În realitate, primul dintre ele ***transferă centrul de greutate de la tentativa de a fi creştin la tentativa de a părea creştin****. Foarte curând, creştinii apuseni au constatat că nu vor reuşi niciodată, dacă singurul mod de a deveni creştin este să ţii toate legile şi canoanele. De aceea şi-au concentrat toate forţele în direcţia efortului de a părea că sunt aşa cum ar trebui să fie. O trăsătură potrivită a acestei tactici o constituie* ***ipocrizia****, care de altfel este foarte cunoscută tuturor eticilor legaliste şi inflexibile. Exact aceasta au însemnat fariseismul şi puritanismul, iar ele au depăşit cu mult cvietismul.*

Celălalt model îl reprezintă declasarea criteriilor, astfel că dacă singurul mod de a fi creştin este să ţii toate legile şi canoanele atunci putem mări numărul creştinilor dacă putem reduce legile şi canoanele pe care aceştia trebuie să le ţină. Epoca noastră a avut parte până la saturaţie de adaptarea acestei tactici. A început cu protestantismul şi s-a dezvoltat într-un foarte mare grad în papism, care a răspuns cu o impetuoasă permisivitate recentului exod şi indiferenţei adepţilor săi. [96]

*

---

[95] Ibidem, pp.126-127.
[96] Ibidem, pp.128-129.

Este greu să spună cineva care dintre aceste tactici este cea mai sinistră. Prima a creat oameni falşi, care îşi consumă energia lor nu pentru a se dezvolta, ci pentru a se ascunde. A doua amputează extazul vieții şi o face plicticoasă şi prozaică. Singurul lucru pe care îl aşteaptă apuseanul de rând de la sine însuşi este să nu fure şi să nu ucidă, iar când ajunge la acest stadiu, stă şi nu face nimic şi în cele din urmă vegetează şi finalmente se plictiseşte.

Nu i se deschide vreo perspectivă de mare inspirație în viața sa. De aceea se dedă unei infantile întoarceri spre sine însuşi care îl conduce fie la depresie, fie la tulburări psihice. Atunci când nu poate să-şi satisfacă totuşi poftele sale, lumea se năruie. Nu ar fi avut şansa să cadă în depresie din cauza frustrărilor sexuale, dacă ar fi avut în viața sa vederile unui ascet, care de câte ori mânca, plângea gândindu-se că în timp ce îşi hrănea stricăciosul său trup, lăsa flămând nemuritoru-i suflet. [...] în acord cu concepția apuseană a eticii creştine, creştinul este acela care ține poruncile şi nu este posibil ca un creştin să aibă aceste sentimente negative precum mânia sau ura. Această concepție a fost încorporată culturii apusene şi, finalmente, exprimarea mâniei în limitele culturii apusene este considerată barbarie. Unui om cultivat nu i se permite să simtă şi să îşi exprime mânia.

Drept consecință a acestei concepții, mânia este refulată şi transformată în simptome patologice. Mânia refulată este pervertită şi finalmente se exprimă pe căi indirecte, foarte bine deghizată şi într-un mod cu totul aparte distructivă. [...] Duhul necurat al mâniei care iese din…barbarul răsăritean în strigăte şi țipete, la omul din apus, care îl refulează cu un zâmbet, se întoarce aducând cu el şapte duhuri mai rele decât acesta, precum nevrozele de orice fel, psihozele, depresiile, abuzul de substanțe chimice, alcoolismul, fanatismul religios, bolile trupeşti precum cancerul şi multe altele.

Incontestabil, situația ,,rafinatului'' psihotic apusean este mult mai rea decât starea ,,needucatului'' răsăritean care strigă. Mânia refulată este cauza multor fatalități din istoria lumii. Multe revoluții, războaie, măceluri au fost izbucnirea catastrofică a mâniei refulate. Acelaşi lucru este cauza multor consecințe catastrofice ale fanatismului religios, precum inchiziția şi înfricoşătoarele crime ale comunităților calvine medievale. [97]

*

*Tratarea psihoterapeutică a unui individ tulburat psihic este în mod esențial un proces de orientare a omului apusean, pentru că **tradiția ortodoxă nu a acceptat tactica măştii exterioare şi chiar dacă încurajează lupta pentru desăvârşire, condamnă mania desăvârşirii, care este negarea acceptării imperfecțiunii şi care pe limba Părinților este aroganță satanică.***

Este surprinzător cum creştinismul apusean a distrus imaginea biblică a lui Hristos şi l-a prezentat ca pe un om pasiv şi molatic cu obraji roşii şi cu păr cârlionțat. Este deplorabil că mulți ortodocşi sunt deranjați de puternicul şi spontanul Hristos iconic al artei bizantine şi au slăbiciune pentru dulceagul Hristos al artei apusene.

Este surprinzător cum creştinismul apusean a reuşit să-L imagineze pe Hristos din a cărui ochi ieşeau flăcări şi îi privea pe Farisei ,,cu mânie'' (Mc. 3,5) ca pe un dulce şi îngăduitor, cum a ajuns să-l prezinte pasiv şi molatic pe energicul Hristos care a făcut un bici de ştreanguri şi ,,i-a scos pe toți din templu'' cu oile şi boii lor, ,,le-a vărsat banii şi le-a răsturnat mesele'' (In. 2,13-16).

Este surprinzător cum creştinismul apusean a sfârşit prin a descrie ca tăcut şi temperat pe acela care a rostit înspăimântătoarele ,,Vai''-uri şi i-a numit pe Farisei şi Cărturari ,,fățarnici'', ,,morminte văruite'', ''şerpi'', ,,pui de vipere'' (Mt. 23) şi care i-a spus ucenicului ce îi propunea să evite patimile (răstignirii - n.a.): ,,mergi înapoia mea, satano'' (Mt. 16,23).

[97] Ibidem, pp.129-131.

Este de neînțeles cum Hristos a fost redus la un principe eunuc al păcii, deşi a declarat cu hotărâre: ,,Nu socotiți că am venit să aduc pacea pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa''(Mt. 10,34-36). Hristos a promis pacea, dar nu una ipocrită, o pace exterioară, ci reală, pacea lăuntrică: ,,Pacea mea o dau vouă'', a spus ,,nu precum dă lumea vă dau eu''(In. 14,27). [98]

*

În ultimii ani, psihologia ne-a dat posibilitatea să constatăm cât patologic creează ethosul creştin apusean. Cultura apuseană, cu suportu-i puritan care accentuează atât de mult importanța succesului, încât cei care trăiesc în atmosfera lui cad în panică la eventualitatea ratării.

Societățile apusene nu pot suporta ratarea şi refuză violent pe oricine ratează; însă cum ratarea este inevitabilă experienței umane, omul Apusului se preface. *Poartă o mască foarte groasă pentru a-şi ascunde adevărata față şi adevărata viață pe care o trăieşte subteran, iar pe celălalt îl priveşte ca pe un spion, ca pe un contra-candidat şi ca pe o amenințare, de aceea nu se încrede în el şi îl evită. Drept consecință, trăieşte în van, într-o singurătate insuportabilă şi viața lui nu are sens, pentru că satisfacerea nevoii omului de a întâlni pe altcineva nu este decisivă numai pentru împlinirea şi dezvoltarea lui, ci chiar şi pentru însăşi ființarea lui.*

Ca urmare a disperării lăuntrice pe care o trăieşte din cauza tuturor celor amintite, omul Apusului dezvoltă diferite defensive nevrotice şi negarea este dominantă. Încearcă multe moduri de a evada din starea sa de disperare precum drogurile, activitatea sau supraocupația şi încearcă să se convingă pe sine însuşi că este un om fericit, pentru că are o maşină scumpă şi o casă somptuoasă.

Încearcă să-şi satisfacă nevoile lui umane prin dobândirea de bunuri mai degrabă decât prin comuniunea cu persoane, însă viața pe care o trăieşte astfel este mizeră şi vrednică de plâns şi nu are nici o legătură cu viața pe care are posibilitatea să o trăiască. Deşi se mândreşte când este vorba de bunurile şi confortabilitățile lui, în sufletul său simte că toate acestea nu sunt ceea ce doreşte cu adevărat. [99]

*

Când cineva vizitează țări precum India sau Tibetul, întâlneşte oameni nespălați şi flămânzi care îşi acoperă trupurile lor numai oase cu o zdreanță, dar în a căror privire se vede un străfund, o spiritualitate, în opoziție cu privirea omului occidental, care este plată şi goală şi care, dacă defensivele pe care le-a dezvoltat ca să nu vadă înfricoşătoarea lui stare nu sunt imbatabile, intuieşte că acei cerşetori flămânzi au găsit acel singur lucru care ,,este trebuincios'', după cum spune Hristos, în opoziție cu omul apusean care se îngrijeşte şi se agită ,,de multe'' (Lc. 10,42). [...] ***Omul există cu adevărat în măsura în care se întâlneşte cu sufletul celuilalt în cea mai mare simplitate şi împarte cu el cele mai profunde sentimente, acestea fiind fie disperarea, îndoiala, nesiguranța, fie dragostea amicală sau delicatețea. Numai atunci când împarte cu celălalt cele mai adânci trăiri, pozitive sau negative, comunică cu el, iar această nevoie de comuniune cu celălalt nu este o simplă nevoie, ci este Nevoia sa fundamentală.***

Lipsa acestei comuniuni este iadul. Pentru că în iad ,,nu se vede cineva cu aproapele față către față'', în timp ce raiul este acolo unde ,,cineva poate vedea fața celuilalt'', iar în acest rai ethosul apusean nu ne permite să intrăm, deoarece prin importanța acordată succesului se exclude comuniunea / societatea. ***Pentru ethosul apusean omul este considerat***

[98] Ibidem, pp.131-132.
[99] Ibidem, pp.132-133.

realizat când are bani, o poziție înaltă, prestigiu şi putere, chiar dacă nu există în viața sa o prezență umană.

Este tragic că şi noi ortodocşii am adoptat în practică acest ethos apusean şi pentru a o constata cineva, va fi de ajuns să arunce o privire la publicațiile bisericeşti, unde domină elogiile la adresa reuşitelor administrației bisericeşti şi unde se dă impresia că toate sunt paradisiace, iar păcatul nu mai există, chiar dacă în textele noastre liturgice şi în operele Părinților Bisericii accentul se pune pe păcătoşenia umană. [100]

*

Mulți istorici sunt de acord că disprețuirea şi subestimarea barbarilor Apusului de către romeii Răsăritului a fost tragica greşeală diplomatică a acelora. […] Printre primii Răsăriteni care încep să fie impresionați cultural de către Apus este şi însuşi împăratul Manuel Comnenul, care concomitent i-a înfruntat pe apuseni cu o aroganță cumplită.

Energicul interes al lui Manuel pentru gusturile, obiceiurile şi manierele apusene a provocat contrarietate în Răsărit, unde cultura de atunci era cu mult superioară celor din Apus, şi a adus cele mai dezastruoase consecințe Imperiului.

Manuel Comnenul admira şi imita pe cavalerii Apusului, i-a acceptat cu mult entuziasm pe apuseni în Constantinopol şi le-a oferit poziții înalte. Erau apusenii romei sau barbarii apuseni? Oricum, politica filoapuseană a lui Manuel a vătămat mult Imperiul Roman de Răsărit şi revolta locuitorilor din Constantinopol împotriva acestei politici a sfârşit cu măcelărirea latinilor din Constantinopol la 1182.

Admirația Răsăritului pentru Apus coincide cu declinul puterii şi bogăției lui. Pare, deci, că confortul material al Apusului sau lipsa materială a Răsăritului (afectat mai mult decât Apusul de atacurile migratorilor - n.a.) a fost cel puțin una dintre cauzele schimbării. Istoria umană poate fi înțeleasă şi explicată corect numai când există înțelegerea firii umane, care în mod esențial rămâne aceeaşi întotdeauna. Un studiu atent al firii umane asupra acestei chestiuni va ajuta la dezlegarea misterului. ***Coruperea răsăritenilor în fața bogăției şi realizărilor tehnologice ale Apusului este o realitate istorică pe care o constatăm şi în zilele noastre, pentru că ea se petrece şi acum.*** [101]

*

Este un acord ciudat sau aproape unanim al istoricilor, chiar şi al celor ortodocşi, că reprezentanții Bisericii răsăritene la sinodul de la Florența au fost considerabil inferiori cultural față de cei din Apus. O enumerare însă a membrilor sinodului care au luat parte activă de ambele părți arată clar că nu aceasta este realitatea. […] Alocuțiunile lui Ioan de Montenegro (reprezentant al Bisericii apusene - n.a.) ,,nu erau altceva decât etalarea silogismului scolastic. În loc să explice cuvintele Sfinților Părinți în acord cu faptele lor, folosise diferite argumente scolastice pentru a determina sensul cuvintelor care erau cuprinse de diferite citate patristice''. […] Cum deci s-a născut mitul superiorității latinilor? Răspunsul la această întrebare este poate impresia care a început încă de atunci să fie creată, cum că instrucția constă exact în formația scolastică şi în îndemânarea dialectică pe care Latinii au arătat-o la sinodul de la Florența şi care de atunci creează teribile sentimente de inferioritate răsăritenilor.

În afara acestuia, poate să existe şi un alt motiv care este parte a răspunsului la tragica întrebare: Dorotheu de Mytilene menționează în istoria sa că grecii s-au simțit atât de bine în Veneția de-a lungul săptămânilor şederii lor (chiar şi câtiva episcopi), încât au numit-o Pământul făgăduinței, comparând nenorocirea propriului imperiu care era atunci oprimat de turci, cu libertatea şi confortul vieții din Apus. Cei mai neputincioşi greci au fost ademeniți cu

[100] Ibidem, pp.133-134.
[101] Ibidem, pp.148-149.

uşurinţă încât să vrea să aspire la o conciliere care le promitea o bunăstare terestră abundentă.

Această promisiune a Apusului a devenit de atunci ispita continuă a grecilor şi a ortodocşilor în general, de a-şi părăsi modul ortodox de viaţă, care se identifică cu oprimarea şi sărăcia, şi să accepte pe cel apusean, care din ce în ce mai mult promitea bunăstarea, recunoaşterea şi ascensiunea socială. Această ispită a devenit foarte energică, mai ales în ultimii ani, pentru ortodocşii care emigrează în Apusul tehnocrat, dar care nu i-a lăsat neinfluenţaţi nici pe aceia care nu emigrează.[102]

*

Reprezentanţii Răsăritului de la Florenţa au fost orice altceva decât inferiori reprezentanţilor din Apus, dar au avut un teribil dezavantaj în relaţie cu aceştia. Erau divizaţi. Promisiunea confortului material şi a slavei lumeşti i-a corupt pe unii reprezentanţi ai Răsăritului şi i-a făcut mai latini decât latinii.

Admiraţia modului de viaţă apusean şi sentimentul respectiv de inferioritate avut de unii ortodocşi la sinodul de la Florenţa şi care continuă să-i posede pe mulţi dintre membrii Bisericii răsăritene, a ascuţit extraordinar prăpastia dintre curentul raţionalist şi cel isihast care se ciocneau în spaţiul Răsăritului.

Dacă într-adevăr sărăcia, mizeria, epuizarea socială au dat naştere admiraţiei Răsăritului pentru modul de viaţă apusean, atunci putem să ne imaginăm cât s-a mărit această admiraţie în decursul dominaţiei otomane, de-a lungul căreia romeii trăiseră în cunoscutele condiţii de sărăcie şi umilire.

***De-a lungul primelor două secole ale dominaţiei otomane, romeii s-au zbătut mai ales pentru supravieţuirea lor biologică şi nu au avut posibilitatea să se gândească şi să aspire la dezvoltarea culturală**, ci înflorirea economică ce s-a înfăptuit în clasele lor de-a lungul secolului al optsprezecelea, a condus la renaşterea intereselor lor culturale.*[103]

*

Fanarioţii nu aveau interese religioase substanţiale. Fuzionarea lor cu Patriarhia s-a făcut din interes şi avea în vedere prestigiul social. […] Cultura educaţională a Patriarhiei era unul dintre principalele interese ale fanarioţilor acestei epoci, deoarece ar fi vrut să-şi asigure prin intermediul şcolilor Patriarhiei formarea descendenţilor lor. Căci pentru fanarioţii acestei epoci, formarea (poate întotdeauna) înseamnă educaţie intelectualistă, intelectuală şi scolastică, conform modelelor apusene dominante în acea vreme.

*Fanarioţii nu numai că nu înţelegeau, dar şi dispreţuiau tradiţia isihastă a Bisericii Ortodoxe. […] Intelectualii fanarioţi şi dascălii pe care aceştia i-au desemnat în şcolile Patriarhiei studiaseră la facultăţile Universităţii din Padova sau la celebra şcoală Sfântul Athanasie din Roma, pe care Biserica papistaşă o instituise, mai ales **în scopul latinizării ortodocşilor**. […] Poporul, cu ataşamentul lui faţă de propria tradiţie, a văzut iluminismul Fanariţilor ca pe o încercare de catolicizare şi dezortodoxire a sa şi a desfăşurat o atitudine vrăjmaşă împotriva lui. Atitudinea acestor oameni simpli din popor a fost numită de iluminişti obscurantism şi se poate chiar să fi fost, într-o oarecare măsură. […]*

Invidia reciprocă dintre Apusul creştin şi Răsăritul creştin nu a fost atât politică pe cât a fost culturală. Apusul creştin a simţit întotdeauna pentru Răsăritul creştin ranchiuna pe care fiul adolescent o simte faţă de tatăl său, savant celebru.

Din acest motiv, polemica Apusului creştin împotriva Răsăritului creştin recurge adesea la tradiţia lui culturală. […] Cu cât îşi pierde puterile şi sărăceşte Răsăritul creştin, cu

[102] Ibidem, pp.150-151.
[103] Ibidem, pp.151-152.

atât mai mult Apusul îl tratează de sus şi ajunge până în punctul în care să considere de datoria sa de-barbarizarea acestuia.

Întemeietorul metodismului, John Wesley, scrie în secolul al optsprezecelea despre obscurantismul şi superstiţiile creştinilor răsăriteni, despre care spune că nu ar trebui să se numească creştini pentru că în realitate sunt idolatri, atunci când creştinii Răsăritului profesau martiriul zilnic în numele credinţei lor creştine.[104]

*

Şi totuşi, după cum o arată lucrurile, însăşi această victorie a Apusului cultural constituie cruciala lui înfrângere, deoarece prin dominaţia lui s-a arătat patogen şi mortal. Lumea a început deja să caute şi va căuta mai mult alte soluţii. Deci ***a sosit ceasul Răsăritului creştin, care are o concepţie diferită faţă de Apus despre om, despre nevoile lui reale şi despre cum vor fi satisfăcute aceste nevoi****.*

Raţionalismul a fost testat şi nu a corespuns nevoilor profunde ale omului. A sosit clipa ca lumea să încerce modul isihast pe care Răsăritul creştin l-a experimentat şi a constatat că într-adevăr corespunde acestor nevoi. *[...] În tradiţia culturală creştină răsăriteană, nu este considerat cultivat cel care învaţă pe dinafară o gnoză cerebrală sau care dobândeşte capacităţi dialectice, ci acela care şi-a purificat inima de patimile omeneşti, iar mai concret de* ***patima egoismului****. [...]*

La acceptarea propovăduirii evanghelice, spune Ioan Gură de Aur, nici înţeleptul nu este ajutat de înţelepciunea lui, nici cel neînvăţat nu este vătămat de ignoranţa lui, iar dintre cele două, desigur, ignoranţa înlesneşte acceptarea propovăduirii evanghelice (Omilia a IV-a la I Cor.), iar aceasta deoarece cunoaşterea şi înţelepciunea lumii sau a cuvântului este fenomenologică, este cunoaşterea care nu cunoaşte, după Grigore de Nyssa. Numai credinţa, potrivit lui Maxim Mărturisitorul, este lucrarea şi dezvăluirea adevăratei cunoaşteri, iar la această cunoaştere sufletul omului ajunge atunci când lucrările (energiile)-părţi, înţelepciunea şi cumpătarea, cunoaşterea teoretică şi cea practică, se unesc. Sufletul cunoaşte cu adevărat numai unificat în acest mod. [105]

*

Tradiţia răsăriteană creştină este sigură că ***adevăratul progres al omului se va realiza prin post şi rugăciune, adică prin prefacerea lăuntrică a omului, care se realizează numai cu ajutorul harului lui Dumnezeu şi prin asceza care nu este scop în sine, ci se face cu intenţia de a ajuta la transformarea lăuntrică.***

Tradiţia răsăriteană creştină este convinsă că, ***cu cât fiecare membru în parte este infestat de narcisism, grijă faţă de sine, autoadorare, cu atât umanitatea nu va putea nicicum, cu ajutorul niciunui artificiu psihologic, economic, social sau politic, să construiască relaţii omeneşti sănătoase şi societăţi binecuvântate****. [...] Nu are cu adevărat importanţă ce imperfecţiune alegem pentru a justifica abandonarea cuiva. Când ne permitem nouă înşine pentru un motiv oarecare să-l abandonăm pe aproapele nostru, atunci mai devreme sau mai târziu îi vom abandona pe toţi oamenii şi toţi ne vor abandona la rândul lor. Când acceptăm un păcat de moarte, atunci toate imperfecţiunile umane în cele din urmă se fac păcate de moarte. [...] Numai înlăuntrul acestui duh poate exista şi familia. Dacă soţii sau părinţii nu se luptă să limiteze narcisismul lor, nu va putea să existe nici mariaj, nici familie, după cum se vede clar din judecata acestor instituţii ale contemporanei societăţi consumiste. [...] Într-adevăr, adeseori îi auzim pe mulţi dintre romeii din Occident prezentându-ne câteva dintre aceste admirabile ,,tehnici'' care vor da soţilor posibilitatea să aibă fiecare tot ceea ce vrea şi în acelaşi timp să rămână cuplu. Însă decăderea mariajului în epoca noastră arată că*

[104] Ibidem, pp.152-161.
[105] Ibidem, pp.175-177.

credința în aceste ,,tehnici'' și în posibilitățile lor este infantilă și demonstrează la acest capitol că soluția la problemele existențiale ale omului nu este o soluție tehnocrată.[106]

*

Viața duhovnicească în Răsăritul creştin se bazează într-un grad foarte mare pe cunoaşterea de sine. Cu cât omul estimează ,,mari cele despre propriul sine'', cu atât nu îl cercetează harul lui Dumnezeu şi este chinuit de ispite ,,până ce îşi va afla boala sinelui'' şi se va refugia la Dumnezeu în umilință. ,,Căci îndurarea urmează smereniei''.

Avva Pimen a spus că ,,dacă va ajunge omul la cuvântul apostolului, toate sunt curate celor curați, se va vedea pe sine ca cel mai mic dintre toate creaturile. Spune fratele: cum e cu putință să mă consider mai mic decât un ucigaş? Răspunde Avva că dacă va ajunge omul la înălțimea acestui cuvânt şi va vedea om ucigând, va spune că acela a făcut acest păcat numai o dată, eu însă ucid în fiecare zi''.

Omul cunoaşte că inima sa a atins curățenia atunci când ,,îi consideră pe toți oamenii buni, şi nimeni nu-i va părea acestuia necurat şi pângăritor'', spune Isaac Sirul.

Cu o astfel de atitudine care exclude abandonarea aproapelui, relațiile umane se pot dezvolta vertical şi orizontal.

Abandonarea aproapelui în cultura apuseană este o tehnică defensivă cu ajutorul căreia fiecare încearcă să se protejeze spre a nu fi abandonat el însuşi. Temeiul acestei abandonări este netinerea câtorva canoane sociale care până a deveni canoane sociale au fost rețete etico-religioase, fundamentate pe pervertirea legalistă puritană a învățăturii morale creştine.[107]

*

Dacă din lăuntrul inimii omului vine tot răul care îl pietrifică atunci când se dedă patimilor, atunci circumstanțele exterioare nu au o prea mare importanță.

Unii oameni trăiesc onest şi virtuos, în timp ce alții trăiesc necinstit şi păcătos. Diferența nu constă într-o constrângere exterioară, ci în posibilitatea pe care o are omul de a-şi alege modul său de viață.

În raport cu cât este un om plin de har, el poate să-şi ajute aproapele să-şi vadă decăderea şi să fie mântuit din ea. Broaştele (patimile) au fost stârpite în Egipt atunci când Moise şi-a întins mâinile. Privind la brațele deschise ale lui Hristos pe Cruce, sau la brațele întinse ale fiecărui om care îşi răstigneşte eul în numele lui Hristos, ***omul poate să se mântuiască de demonii lui interiori, iar nu având în vedere o realitate exterioară impersonală.***

Răul exterior care poate să-l vateme real pe om este (acela care este) proiecția răului interior.[108]

*

La prima întâlnire cu profesorul meu consultant (de la Facultatea de Teologie ,,Holly Cross'' din Boston), acesta m-a întrebat dacă-mi terminasem masteratul sau doctoratul. Necontaminat de microbul ştiințificității, cum eram atunci, i-am răspuns că eram interesat să dobândesc câteva cunoştințe, iar nu să obțin o oarecare diplomă. Profesorul meu consultant a rămas mirat şi a încercat să mă convingă că fără asigurarea dată de diplomă, cunoştințele mele ar fi aproape inutile. (într-o viziune, desigur pragmatică - n.a.) Întrucât, aşa sau altfel, pentru mine această chestiune nu avea nici o importanță şi pentru că am constatat că între felul meu şi al lui de a gândi exista o prăpastie de netrecut, am căzut de acord să mă ocup de master. […] În grupă eram destul de taciturn, şi asta din mai multe motive. Din cauza

[106] Ibidem, pp.178-180.
[107] Ibidem, pp.181-182.
[108] Ibidem, p.186.

greutăților provocate de limbă nu înțelegeam destule lucruri, însă dincolo de aceasta, chiar dacă atunci încă nu conştientizasem, trăiam o violență brutală. Profesorul coordonator, utilizând o tehnică folosită uneori în grupurile psihodinamice pentru a distruge atitudinea defensivă a unui membru inactiv al grupului, m-a atacat în forță şi printre altele mi-a spus: ,,Noi facem atâtea ca să ni te apropiem, iar tu nu faci nimic''.

Atacul m-a surprins şi i-am spus: ,,Vă comportați asemenea unui copil care a găsit o cutie şi întrucât nu poate să o deschidă, o sparge, ca să-i vadă conținutul. În țara mea, am continuat, istorisim povestea unui păstor pentru a cărui manta au pus rămăşag soarele cu vântul, care dintre ei i-o vor scoate. A început mai întâi să sufle vântul, însă cu cât sufla mai tare, cu atât mai strâns păstorul îşi înfăşura mantaua sa. Apoi a încercat soarele şi cu raza sa caldă l-a făcut pe păstor să-şi scoată mantaua. Întrebați, am adăugat, ce am făcut eu ca să mă apropii de dumneavoastră. Vă voi spune. Am învățat limba dumneavoastră. Am studiat teologia dumneavoastră. Am învățat să mănânc mâncărurile dumneavoastră care nu sunt vestite pentru savoarea lor. Ce ați încercat dumneavoastră să cunoaşteți şi să aflați despre mine? Nu mi-ați recunoscut nici măcar dreptul de a purta numele meu şi mi-ați dat un nume, cum faceți de obicei, pe care nu l-am avut niciodată. Nu au putut să spună nimic. Însă de atunci eu nu am mai permis anglo-saxonilor să mă traumatizeze şi să-mi vândă concepția că ei sunt cei cultivați, iar eu barbar. [109]

*

Orice cuvinte am folosi pentru a descrie iubirea, o vom avea subminată decisiv, întrucât o prezentăm ca discurs şi nu ca degustare a vieții. De aceea, oricât au fost de frumoase cuvintele care adesea au fost rostite de-a lungul ultimilor ani – şi într-adevăr au fost foarte frumoase - , cuvintele au început să-şi piardă într-un mod foarte primejdios puterile şi în scurtă vreme vor provoca numai plictis, dacă nu cumva îl provoacă deja.

Omul contemporan, împovărat de starea sa de disperare, a început să considere toate aceste cuvinte frumoase drept bătaie de joc. După opinia mea, astăzi problema este dacă vom găsi curajul să recunoaştem că propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu nu poate să fie despărțită de realizarea lui în plan pastoral. Şi va fi cel puțin deplorabil dacă noi vom descoperi astăzi ca soluție psihologia, cât şi cele legate de ea, care nu constituie decât încercarea ratată a lumii apusene de a înfrunta ***separația dintre gândire şi viață pe care scolastica a creat-o****. Ar fi de asemenea blasfematoriu să insinuăm că joncțiunea dintre gândire şi viață ar fi o realitate necunoscută tradiției creştine, pe care ar fi descoperit-o recent psihologia.* [110]

[109] Ibidem, pp.66-69.
[110] Ibidem, pp.82-83.

IX. URIAŞA MANIPULARE A OMULUI CONTEMPORAN (ASPECTE PRIVIND GLOBALIZAREA ŞI POSTMODERNISMUL)

Cu toții am avut ocazia să constatăm uneori, mai mult sau mai puțin dezamăgiți, că lumea în care trăim diferă de ceea ce ea se proclamă sau se doreşte a fi: o lume civilizată şi democratică. Neconcordanța se datorează mai ales faptului că aşa-zisa civilizație modernă şi democrația, ca fundament al acesteia, se îndepărtează tot mai mult de origini şi de sensul lor inițial, pe care le reneagă şi le dispreţuiesc. Lumea modernă pare să uite cu totul de Dumnezeu. Biserica Catolică traversează perioada cea mai grea din însăşi existenţa ei, dar, nici ortodoxia sau alte religii tradiționale nu sunt scutite de ofensiva mondială dezlănţuită împotriva valorilor acestora. De asemenea, lumea actuală se îndepărtează de cultura autentică, promovând una practică, de consum (tip coca-cola, cum o numeşte Theodor Codreanu), «adecvată» sau croită pe măsura omului „consumerist" (fără a şti însă, adeseori, ce anume consumă).

Pentru a putea înțelege implicațiile globalizării actuale, care împinge omenirea pe marginea prăpastiei şi mai ales **tragedia omului contemporan**, supus forţat unui proces de transformare într-un om nou - *homo globalis sau cetăţeanul universal* - (mărginit, pragmatic, apatrid, ateu şi mai ales materialist!), avem nevoie de o abordare transdisciplinară. În acest sens, contribuțiile unor autori precum Tiberiu Brăilean şi Theodor Codreanu sunt semnificative şi ne înlesnesc atât cunoaşterea noilor tendințe şi mutații din lumea contemporană, dar şi meditațiile noastre proprii. Aş vrea să cred că următoarele fragmente pot constitui un imbold, un punct de plecare pentru apărarea identității noastre şi a valorilor creştine şi naționale, puse astăzi la stâlpul infamiei de către forțe obscure dar adepte ale globalizării, de către intelectualii adevăraţi, cu devotament față de patria şi neamul cărora aparțin prin naştere.

*

În fond, ambiția transdisciplinarității, frumos şi subtil ilustrată de textele lui Tiberiu Brăilean, este de a schimba orientarea dominantă a civilizaţiei noastre, de a pune stavilă proiectului cartezian prin unificarea cunoaşterii fragmentate. Revoluţia s-a produs, în bună măsură, pe linia fizicii cuantice, care a dovedit că subiectul şi obiectul nu sunt radical distincte şi că legăturile dintre ele nu se sprijină doar pe cauzalităţi locale, ci răspund unei cauzalităţi globale, ceea ce a condus, treptat, la nevoia unei schimbări de paradigmă epistemologică.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie chiar textul ce dă titlul acestui volum, Grădinile lui Akademos, urmat de Universitatea viitorului. Educaţia este un element structurant al vieţilor individuale şi al dinamicilor sociale, iar globalizarea problemelor sale este o realitate de netăgăduit. Cum la fel de limpede e şi impasul în care s-a ajuns.[111]

*

Universitatea trebuie să serbeze universaliile. Vocaţia sa nu este să creeze specializări înguste, să parceleze câmpul cunoaşterii, ci să creeze şi să disemineze cultură, ***să învețe oamenii să gândească, să formeze nu atât inteligențe, cât caractere****. Obiectivul său este omul deplin, miraculos şi misterul său. În loc de aceasta, ea produce în serie mare intelectuali lipsiţi de cultură, produce diplome, parafe şi titluri, cultivă o funcţie preponderent comercială, un soi de negoț intelectual în care numărul distruge calitatea. Idioţia savantă, beţia de cuvinte, perspectivele obscure s-au cuibărit şi se simt bine în acest spaţiu consacrat al ''gândirii libere".*

[111] Cezar Ivănescu, în Prefață (Către o nouă viziune asupra lumii) la volumul lui Tiberiu Brăilean, *Grădinile lui Akademos*, Ed. Junimea, Iaşi, 2005, p.7.

Universitatea nu trebuie să predea ''materii", ci spiritualitate. Menirea sa nu este să producă ceea ce Patapievici numea ''calfe proaste", iar Nietzsche ''cretini educați", ci spirite luminate, prin intermediul maeştrilor spirituali, care sunt profesorii (dar nu masoni, desigur!). Un profesor este ca un actor, de dorit magistral, un model de erudiție şi comportament, ce îți oferă chei de descifrare a tainelor cunoaşterii şi vieții, de împlinire destinală. De aceea, învățământul la distanță este un nonsens.[112]

*

*Oricât de mare ar fi **orgoliul specialiştilor**, ei nu pot vedea dincolo de peştera în care s-au autoclaustrat, de îngustimea propriei specializări, devenind ceea ce Malraux numea "intelectuali lipsiți de cultură". Există un mit al "bunului specialist", care face să nu fii văzut cu ochi buni dacă te aventuriezi spre un nivel de cultură generală ceva mai ridicat, atunci când cărțile îți sunt cumpărate şi de "amatori". Devii suspect sau chiar periculos. Spre onoarea lui, şi Hayek a fost, spre pildă, acuzat de amatorism şi diletantism după succesul de public al Drumului către servitute. Scrisul bun şi notorietatea publică sunt semne de neseriozitate ştiințifică în ochii universitarilor cu pretenții bovarice de specialişti. Cum arăta H.-R. Patapievici, preluînd un avertisment mai vechi al lui Jakob Burckhardt, „progresul ştiințific a fost adesea întârziat de o formă de obtuzitate, cultivată cu aroganță de «spiritele academice şi de profesori» - die Akademici und Professoren: este vorba de **retragerea trufaşă în specializarea cea mai îngustă profesional, adică mai mărginită intelectual şi aruncarea discreditului social asupra interesului diletant, adică îndrăgostit față de cultură, în general**.*

*Profesorul este un mânuitor de idei, pe care le împărtăşeşte cu cei mai tineri. El nu este un meşteşugar ager, ci un formator de spirite, de personalități. Nu atât acumularea de cunoştințe este importantă în acest sens, cât deprinderea de a gândi, care-l ridică pe om pe scara de contemplator al universaliilor. [...] **Cu toții avem nevoie în viață de modele, iar destinul ne hărăzeşte ore astrale în care întâlnim oameni deosebiți. Astfel de maeştri ai destinului ne amprentează puternic, ne pot schimba cursul vieții şi rămân pentru noi repere fundamentale dincolo de succesiunea evenimentelor temporale. Şi cred că învățătura vie a profesorului, transmisă direct, cu toate nuanțele sale inconfundabile, cu toată încărcătura sa de sens, rămâne superioară literei scrise. Un ochi fin al maestrului ştie să pătrundă adânc în sufletele discipolilor săi, să-i învețe să gândească, cu stil, cu eleganță. Cum spunea Țuțea, teatrul seminar este o formă estetică, adică de stil. Aşa trebuie să şi fie, cred, un profesor, un model de erudiție şi comportament, care oferă chei de descifrare a tainelor cunoaşterii şi vieții, de împlinire destinală.***[113]

*

*Într-o Universitate a viitorului, viziunea trebuie centralizată, iar autoritatea centrală trebuie desființată, conform cu ceea ce germanii numesc, Ordnungstheorie - teoria organizării instituționale. [...] **Cel mai greu e întotdeauna să schimbi mentalitățile.** Pentru aceasta e necesar – cum spunea Marx – ca educatorii (formatorii) să fie reeducați (desigur, în alt sens). Or, aici s-au înregistrat mai curând involuții, în ultimul timp. Problema este a transformării sistemului birocratic – administrativ actual, plin de vicii structurale, într-un sistem viabil. [...] Este nevoie de multă creativitate în modelarea schimbării instituționale. Aceasta necesită nu atât experimente conceptuale, cât, mai ales, **identificarea căilor şi modalităților de introducere sau de restaurare a normalității**, ca stare generatoare de progres, capabilă să dezvolte o productivtate societală cât mai mare. Conducerea altruistă, (care) este mai mult o artă decât o ştiință. Consider că nu se poate conduce performant (o universitate şi nu numai - n.a.) decât în baza unor principii ce reprezintă atributele Divinității: Binele, Adevărul,*

[112] Tiberiu Brăilean, op. cit., p.9.
[113] Ibidem, pp.9-13.

Dreptatea, Frumosul, Dragostea. Aceasta îmi aminteşte de o icoană descrisă de Florenski, în care, din Duhul Sfânt, curgeau asupra celor aleşi şapte raze de har: înțelepciunea, rațiunea, sfatul, tăria, cunoaşterea, evlavia şi frica de Dumnezeu.

În viitor, conducerea Universității va trebui să asigure un echilibru delicat între descentralizarea operațiilor şi coordonarea controlului.[114]

*

Aşa-zisul ''consens washingtonian", care a asigurat victoria asupra comunismului şi guvernarea lumii în primii ani de după ''sfârşitul istoriei", nu mai este valabil astăzi, în sensul că nu mai oferă mijloace de gestionare eficientă a conflictelor. ***Apariția lui homo globalis, cu identitate transmisibilă pretutindeni în "satul global"****, despre care vorbea Marshall McLuhan cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, şi a noilor mize conflictuale, viteza nemaiîntâlnită cu care se derulează evenimentele, precaritatea funcționării instituțiilor şi lipsa de control asupra proceselor, ca şi o seamă de provocări pe care omenirea nu le-a mai cunoscut par să-i dea dreptate lui Robert Kaplan, care avertiza că* ***ne îndreptăm către anarhie****. […] Aşa cum arăta recent şi Henri Kissinger, spre deosebire de trecutul nu foarte îndepărtat, astăzi amenințările sunt abstracte şi difuze. ''Niciodată înainte, spunea el, nu a fost necesar un război fără fronturi şi fără repere geografice bine definite şi să se desfăşoare, în acelaşi timp, eforturi pentru reconstruirea principiilor fundamentale ale unei ordini mondiale, care să ia locul celei dispărute în fumul şi flăcările celor două turnuri de la World Trade Center". […]*

Am creat riscuri pentru planetă pe care nici o altă generație nu le-a creat. Trăim acum un moment decisiv al unei posibile schimbări, cu oportunități, dar şi cu riscuri teribile: globalizarea terorii, a crimei, a drogurilor, a traficului de conştiințe ş.a, iar ca un corolar, promisa fabricare de oameni. Quo vadis, Domine?

Problema fundamentală e cum să construim o lume şi liberă şi sigură. Obiectivul propus pare să fie un capitalism global funcțional. Este el şi posibil? Capitalismul a fost până acum un fenomen național, nu a fost global niciodată. Ceea ce ni se propune reprezintă un salt conceptual cuantic: armonizarea chiar uniformizarea diferitelor modele sau tipuri de capitalism şi impunerea unui model unic. Piața dictează aceste evoluții, ea disciplinează guvernele şi nu invers. [...] Dar aici, Antonny Giddens vorbea despre „globalizarea de jos în sus şi globalizarea de sus în jos". Este vorba despre două tendințe concomitente ce au surse diferite, dar finalitate unică. Prima este tendința pieței, cu toate forțele ei, ce tinde către unicitate; a doua este o tendință ce se grefează pe prima şi încearcă să o controleze, dar o deformează, încercând să impună un anumit tip de globalizare, o nouă ordine internațională, susținută mai întâi de o nouă arhitectură financiară internațională. [115]

*

Colapsul comunismului nu garantează valabilitatea şi viabilitatea democrației occidentale, sau imposibilitatea apariției unor ***tiranii mai subtile****. În acest sens, Alexis de Tocqueville spunea că „despotismul trebuie să trezească mai multe temeri într-o epocă democratică".* ***În S.U.A, democrația trece prin riscuri mai mari ca oricând şi acestea vin, în bună parte, din surse încă obscure****. Platon deja atrăgea atenția că după democrație urmează tirania şi nimic nu garantează că actualele regimuri democratice nu ar putea semăna în curând cu oligarhia Atenei sau Spartei antice. Tocmai viața îndestulată a cetățenilor atenieni sub Pericle i-a orbit, oprindu-i să vadă pericolul ce se insinua din interior, din lâncezeala burților pline, pe care grecii o şi considerau a fi adevărată sclavie. Şi astfel s-a produs un puseu al forțelor primare, ajungându-se la războiul peloponesian, care a ruinat totul. Oare nu seamănă bine această situație cu cea de azi?*

---

[114] Ibidem, pp.14-15.

[115] Ibidem, pp.17-19.

Robert Kaplan asemăna evoluția, democrației cu cea a creştinismului, care s-a impus ca prima religie a lumii, dar a cunoscut, în acelaşi timp, numeroase frământări şi schisme. [...] ***Propovăduind democrația în exterior, ea este uitată la ea acasă*** *(bună pentru alții, care însă o acceptă foarte greu sau chiar o refuză - n.a.) [...] Societatea e produsul nevoilor noastre, iar guvernarea e produsul corupției noastre.* ***De aceea, spre pildă, părinții fondatori ai Americii au evitat modelul republicilor antice greceşti, bazate pe virtute, optând pentru un model utilitarist, ce manipulează masele*** *şi le canalizează instinctele egoiste şi materialiste spre scopuri considerate benigne, cum este idealul burților pline. Numai că am văzut ce pericole se ascund în spatele unui astfel de nobil ideal.*

Aşadar, ***ce se va întâmpla cu democrația****, în condițiile în care securitatea oamenilor este atât de amenințată, conflictele militare se înmulțesc şi se intensifică, căpătând tot mai mult caracterul unei confruntări globale?* [116]

*

Parafrazându-l pe Nichita Stănescu, ***nu cumva un guvern mondial a şi apărut****, devreme ce n-a apărut încă? Puterea nici nu mai aparține preponderent statelor. Din primele 100 de puteri economice ale lumii, 51 sunt* ***corporații multinaționale****. Primele 200 de astfel de corporații dețin 28% din activitatea economică a lumii, iar primele 500 realizează 70% din comerțul mondial.* ***Ele sunt avangarda unei organizări darwiniene a politicii, în care toată lumea se luptă cu toată lumea şi supraviețuieşte cel mai apt****. La fel s-a întâmplat şi când principatele feudale au devenit state.* ***Acum, puterea trece preponderent dinspre acestea, dinspre politic, spre economic, spre finanțe, informații şi medii de comunicare****. Ia naştere un Leviathan corporatist, care acționează global, sinergic cu mediile politice, academice şi comunicaționale, bazat foarte mult pe performanțele noilor tehnologii. Cum profetiza Saint-Simon (apologet al comunismului! - n.a.), „guvernarea oamenilor va fi înlocuită de administrarea* ***bunurilor****” (omul ca marfă - n.a). În aceste condiții, democrația îşi pierde înțelesul (drepturile omului nu mai au sens - n.a.), mai ales că guvernanții şi guvernații nu mai aparțin neapărat unei comunități sau unui teritoriu anume, iar ceea ce ne paşte este* ***un regim hibrid, care nu ştim încă prea bine cum va arăta****. Cât despre Occidentul democratic, va avea şi el destinul atâtor civilizații remarcabile, care au dispărut în istoria omenirii. [...]*

Începând cu cruciații, Occidentul a ieşit modificat din toate contactele cu lumea musulmană. Mă întreb cum vor arăta el şi valorile sale după actualul conflict, ce se anunță la fel de lung şi cel puțin la fel de complicat? [117]

*

Huntington (Samuel P.) evidențiază clivajele ce se adâncesc în interiorul societății americane, faptul că ***elitele sale s-au deznaționalizat şi nu mai reprezintă America profundă, în vreme ce religiozitatea, patriotismul şi ataşamentul față de tradiții, mândria de a fi american rămân, mai curând, apanajul claselor defavorizate. America este condusă de un mic grup de oameni, care au confiscat puterea în scopul dominării întregii lumi****, o elită cosmopolită, formată din* ***politicieni, lideri ai marilor corporații tradiționale, proprietari ai unor trusturi de presă şi câtiva intelectuali globalişti****, în timp ce majoritatea populației devine tot mai naționalistă şi mai tradiționalistă. Aşadar, elite cosmopolite, adevărate „suflete moarte”, rătăcesc poporul american,* ***târându-l în aventura globalistă, unde îl amenință dezastre de proporții****. Soluția ar fi, în opinia autorului,* ***întoarcerea la origini, la spiritul religios şi autentic patriotic*** *al părinților fondatori. (ai națiunii - n.a.)*

Într-adevăr, elitele au devenit tot mai transnaționale, universaliste, izolându-se într-o „bulă socio-culturală”, iar mulți intelectuali au „trădat” valorile tradiționale (ca «intelectuali

[116] Ibidem, pp.19-20.
[117] Ibidem, pp.20-21.

adevăraţi» ce sunt! - n.a.) şi argumentează superioritatea morală a identificării cu omenirea ca întreg, a cosmopolitismului. În acest sens, spre pildă, Amy Gutmann, de la Princeton University, susţine că „cea dintâi fidelitate a americanilor nu trebuie să fie pentru Statele Unite sau altă comunitate politică suverană", ci pentru „umanismul democratic". Suveranitatea naţională trebuie să facă loc „suveranităţii individuale" şi „comunităţii mondiale a fiinţelor umane". ***Naţionalismul şi patriotismul sunt înfierate ca „forţe ale răului" oriunde în lume, în timp ce excepţionalismul american promite realizarea „naţiunii universale", prin <u>răspândirea, chiar şi forţată, a valorilor americane în alte societăţi</u>***. *În opinia actualei elite conducătoare, distincţia dintre America şi restul lumii este pe cale să dispară, datorită triumfului iminent al puterii americane şi a atractivităţii culturii şi civilizaţiei de peste ocean (mai ales în rândul tinerilor! - n.a.).*[118]

*

Dar cel mai puternic vector al globalizării este cel economic. ***Economismul a creat o forţă ce transcende, în desfăşurarea ei tot mai orgolioasă, frontierele naţionale, tinzând spre o piaţă unică, adică spre integrarea vechilor economii naţionale într-o entitate globală, cu erodarea corespunzătoare a rolului şi autorităţii guvernelor naţionale***. *În context, constată Huntington, marile corporaţii întorc spatele Americii. Concerne mari, cu baza în S.U.A., precum Ford, Motorola, Coca-Cola, Aetne, Kimberly-Clark, Price Castco şi multe altele, au devenit tot mai puţin americane, recrutându-şi conducerea şi mâna de lucru practic din întreaga lume, în slujba intereselor globale, care nu întotdeauna coincid cu cele ale guvernului american. [...]*

Democraţia americană, arată autorul, a devenit tot mai puţin reprezentativă, establishment-ul american, public şi privat, cosmopolit şi antireligios, s-a separat tot mai mult de poporul american, ***politica externă nu mai este americană, ci internaţionalistă sau imperialistă***. *America s-a apucat să facă „ordine" în lume, să facă pe jandarmul universal. Este aceasta menirea sa? Această evoluţie intră oarecum într-o logică de dezvoltare imperială a marilor civilizaţii. Dar, în acest fel, identitatea americană este periclitată. [...]*

Viziunile cvasi-profetice ale lui George Orwell şi Aldous Huxley par să fie confirmate, în bună măsură, de desfăşurările actuale. La noi, Orwell este relativ mai cunoscut prin Ferma animalelor şi 1984, traduse de ani buni, dar Brave New World (Mândra lume nouă) a lui Huxley mai puţin. Or, mi s-au părut foarte interesante proiecţiile sale din această lucrare apărută în 1932 (!), date fiind şi remarcabile asemănări cu analiza huntingtoniană. Huxley „construieşte" o lume ce astăzi ne apare nu doar ca înspăimântător de posibilă, o anti-utopie de genul celor din imaginarul lui Bosch, privind ***o lume degradată, răsturnată cu susul în jos***, *ci chiar o prezenţă reală, generând unele dintre spaimele noastre cele mai profunde: este lumea în care trăim.*[119]

*

Huxley prezintă o lume dominată de „o nouă ordine mondială", condusă de un organism supranaţional, ale cărui decizii sunt adoptate într-un cadru non-transparent, fără consultarea indivizilor în numele cărora se iau respectivele decizii, un guvern totalitar, o „dictatură binevoitoare", ce se preocupă de grijile şi nevoile oamenilor aşa cum le înţelege ea, prin prismă ideologică. ***De fapt, indivizilor mai mult li se creează, prin manipulare, printr-o <u>condiţionare de tip pavlovian</u>, nevoi şi dorinţe, care mai apoi să fie satisfăcute, într-o manieră tipică unei societăţi de consum***. *Totul lucrează în favoarea unei elite productiviste, ce acţionează şi controlează totul la scară globală. Nu se mai produce pentru a se consuma, ci*

[118] Ibidem, pp.21-22.
[119] Ibidem, pp.22-23.

se consumă pentru a produce, un consumerism ieftin şi gratuit (vezi şi Pascal Bruckner, Mizeria prosperităţii, *sau Rebe Guenon,* Domnia cantităţii şi semnele vremurilor*).*

„Regele consumator", individul în general, este redus la o creatură cu reflexe condiţionate, lipsită de creativitate, a cărui fericire constă în a repeta cotidian o serie de acte banale, fără o viziune, fără o perspectivă mai vastă*. Datorită descoperirilor din genetică şi biotehnologie, are loc o teribilă manipulare a viului, omul devenind o componentă înlocuibilă, programat* ab ovo *să funcţioneze strict specializat, fără a-şi depăşi atribuţiile,* ***o standardizare dusă la extrem, exceptând – fireşte – pe membrii clubului discret care conduce lumea****.*

Un alt proces anticipat de Huxley este cel de ***desacralizare****, de pierdere a verticalităţii şi, prin aceasta, de* ***dezumanizare****, de* ***alterare a esenţei umane a sistemului de maternitate bunăoară, sau a respectului filial****, ajungându-se la o socializare artificioasă, lipsită de comuniune, de solidaritate, de etică. Structura socială nu se mai bazează pe un cod moral puternic, pe valori comune.* ***Dragostea şi căsătoria devin non-valori prohibite şi degradante****. Oamenii trăiesc ca într-o rezervaţie, sau într-o imensă eprubetă, cu impresia fermă că aceasta e lumea, că aşa arată ea dintotdeauna...*[120]

*

Produsele „noi culturi" se impun în special prin ***media,*** *prin* ***filme*** *şi prin* ***publicitate****.* ***Un adevărat bombardament mediatic inoculează treptat, subliminal, „valorile" noii ere, programând individul într-o manieră hipnopedică, inculcându-i-se gesturi, atitudini şi comportamente „potrivite"****. Aceasta începe încă din copilărie, cu ajutorul televizorului, calculatorului şi al unei educaţii „adecvate" şi continuă, desigur, la maturitate. În ficţiunea (?) lui Huxley, oamenii trăiesc o viaţă secularizată (aceeaşi, timp de secole - n.a.) şi bine „securizată". Orice urmă de spiritualitate autentică, valorile şi simbolurile sunt deturnate şi distorsionate până la grotesc, golite de sens şi, până la urmă, înlocuite. [...]*

Am intrat în timpul pasionant al marilor sinteze. Numai astfel putem înţelege ce se întâmplă şi cu, ajutorul lui Dumnezeu, arunca o lumină salvatoare asupra acestor desfăşurări bezmetice, ce par să scape oricărui control, ameninţând însăşi viaţa pe pământ*. Viaţa şi gândirea trebuie să se unească într-o teognoză vie, care nu e posibilă decât prin intervenţia Providenţei. Avem nevoie în analiza teoretică şi în acţiunea noastră practică, ce nu trebuie despărţite, de un principiu teandric, divino-uman, integrator, care nu poate fi decât o formă de revelaţie care să recenzeze ideile şi fiinţele până la unitatea propriei sale esenţe, principiu aflat în lume, dar care nu este din lume, ci de mai presus de lume: este principiul cristic, în care integrarea nu e una pur conceptuală, ci existenţială, ontologică. Prin asumarea de către Hristos a firii umane, ne-am integrat* en Hristo *în comuniune cu Dumnezeu.* ***Hristos a refuzat stăpânirea acestei lumi, arătându-ne că nu acesta e scopul vieţii, ci înţelegerea şi trăirea sa profundă în taina adevărului****, în comuniune sfântă, deofiinţială, căci ce poate fi mai frumos decât să te vezi pe tine însuţi în Dumnezeu prin celălalt... Paul Evdochimov spunea că „nu cunoaşterea limpezeşte taina, ci aceasta din urmă limpezeşte cunoaşterea. Cunoaştem numai datorită celor pe care nu le vom cunoaşte niciodată".*[121]

*

În opinia lui M. Castells, globalizarea economică a fost plănuită de către ţările G-7, marile corporaţii transnaţionale şi instituţii financiare globale. ***A rezultat un cazinou global, operat electronic, în care fluxurile financiare nu urmează regulile de piaţă, ci manipulează piaţa****. Preţurile nu mai sunt stabilite de raportul cerere-ofertă, ci influenţate de diferitele strategii de investiţii promulgate de computer, de aprecierile subiective ale unor analişti cu influenţă, de evenimentele politice şi de tot felul de alte turbulenţe imprevizibile. Pieţele*

---

[120] Ibidem, pp.23-24.
[121] Ibidem, pp.24-25.

globale de capital implică tranzacţii zilnice de peste două trilioane de dolari, influenţând decisiv cursurile de schimb ale monedelor şi lipsind de independenţă politica economică a guvernelor naţionale. [...] ***Singura valoare preţuită sunt banii. Întregul sistem este proiectat având în centru idolul monetar (şi înmulţirea banilor - n.a.).***

Am introdus astfel, în inima economiilor şi societăţilor noastre un fetiş pe care-l slujim cu cele mai sofisticate mijloace disponibile şi care ne condiţionează decisiv viaţa. [...]

O altă caracteristică importantă a capitalismului global o reprezintă ***febra marilor fuziuni şi concentrări de capitaluri****. Marile corporaţii acţionează în acest sens cu o capacitate debordantă. Majoritatea fuziunilor corporative procură „prestigiu corporativ", dar nu aduc cu ele mari avantaje în direcţia eficienţei economice sau a profitabilităţii şi produc schimbări structurale dramatice, pentru care oamenii sunt complet nepregătiţi. În plus, speculaţiile şi falsurile fac ca multe active sau titluri să aibă valori umflate artificial, creând, astfel o buclă financiar-monetară tot mai detaşată de economia reală, un balon de săpun ce se poate sparge la orice turbulenţă, generând crize de proporţii, cum s-a întâmplat în Mexic (1995), Asia de Sud-Est (1997), Rusia (1998), Brazilia (1999), Argentina (2002) ş.a.*[122]

*

Adepţii capitalismului global susţin că fluxul noii economii va ridica „toate ambarcaţiunile". Analiza lui Castells însă ne arată că lucrurile nu stau deloc aşa. „Lupta dintre diverşi capitalişti şi tot felul de clase muncitoare – scrie el – este subsumată opoziţiei fundamentale dintre logica frustă a fluxurilor de capital şi valorile culturale ale experienţei umane". ***Discrepanţele de avuţie s-au accentuat mai mult ca oricând****. O elită globală de* ***speculatori financiari, antreprenori şi specialişti în higt-tech*** *conduce lumea, în timp ce marea majoritate sărăceşte. Diferenţa între venitul pe locuitor între Nord şi Sud a crescut de la 5 USD în 1960 la 15 USD în 2003. Cincimea cea mai bogată din populaţia planetei deţine 85% din avuţia globală, iar cincimea cea mai săracă doar 1,4%. Averea primelor trei persoane cele mai bogate o depăşeşte pe cea a celor 600 milioane cele mai sărace. Chiar în S.U.A, 15% din populaţie trăieşte încă sub pragul sărăciei. Iar tendinţa este de accentuare în continuare a polarizărilor. Costurile ecologice ale noii economii sunt încă şi mai grave decât impactul lor social, afectând biosfera şi viaţa umană în general, în moduri ce pot deveni curând ireversibile. Competitivitatea în economia globală este atât de acerbă, încât reglementările de protecţie a mediului sunt eliminate în loc să fie întărite, pentru a reduce cât mai mult costurile de producţie. [...]*

Revoluţia Tehnologică Informatică, crede autorul, a transformat decisiv şi relaţiile tradiţionale de putere. ***Reţeaua a devenit forma de organizare dominantă în toate domeniile, iar participarea la aceste reţele a devenit, în zilele noastre, sursa esenţială de putere****. Indiferent că e vorba de economie, de educaţie, de politică, de comunicaţii sau de domeniul militar, aceste reţele sunt, de fapt, interconectate la nivel global şi dezagregă puterea statală prin* ***coruperea procesului democratic****, devenit astfel, unul plutocratic. Castells observă că autoritatea politică s-a deplasat în mod semnificativ de la nivelul naţional la cel local şi regional, dând naştere „statului – reţea". Uniunea Europeană este, în acest sens, cel mai bun exemplu, prin multiplele conexiuni orizontale, interregionale, pe care le asigură. Aici statele au cedat din propria suveranitate, în schimbul unei influenţe crescute a blocului continental la care au aderat.* ***Oricum, adevărata putere nu se mai găseşte nici la nivelul statelor, nici al corporaţiilor, ci al reţelelor financiare globale, pe care nimeni nu le mai controlează cu adevărat****.*

---

[122] Ibidem, pp.27-29.

Noile tehnologii au făcut posibilă integrarea comunicaţiilor prin combinarea sunetelor şi a imaginilor cu cuvintele într-un „hipertext" unic. Această integrare a comunicaţiilor afectează în mod fundamental cultura, putând duce la integrarea tuturor formelor de expresie culturală într-un hipertext electronic, o reţea lingvistică de cuvinte, sunete, imagini şi alte expresii culturale, separate de istorie şi de geografie, o reţea care ne guvernează şi creează lumea de mâine. Distincţia dintre real şi virtual devine din ce în ce mai dificilă, iar în era informaţiei – conchide autorul – adevăratele bătălii sunt bătălii culturale. Din analiza lui M. Castells rezultă că, în forma sa actuală, capitalismul global este o formulă neviabilă şi trebuie regândit din temelii. [...] Dar toată lumea este de acord, şi autorii prezentaţi în primul rând, că parcurgem o epocă de transformări globale, la capătul căreia lumea va fi cu totul alta. Dacă va mai fi... [123]

*

Încet, dar sigur, protestele antimondializare se mută din stradă în mediile academice. Remarcabilă este, în acest sens, contribuţia profesorului Joseph Stiglitz, laureat al Premiului Nobel pentru economie pe anul 2001, fost consilier al preşedintelui Bill Clinton şi apoi economist - şef al Băncii Mondiale, din această ultimă calitate demisionând, de altfel, pentru aşi afirma opoziţia faţă de cursul dogmatic al politicii organismelor monetar-financiare internaţionale, sau a ceea ce unii numesc deja, mai mult sau mai puţin voalat, „guvernarea mondială". [...] Stiglitz consideră că, în forma actuală, globalizarea înregistrează efecte mai curând negative, traduse prin întreruperi ale creşterii economice şi accentuarea nedreptăţilor sociale, în principal. Desigur, globalizarea s-a dovedit eficace în dezvoltarea producţiei, a tehnologiilor şi consumului, scoţând chiar din sărăcie zone întregi ale planetei, dar toate acestea – crede autorul american – cu preţul accentuării dramatice a inegalităţilor şi a unor crize devastatoare care au răvăşit Africa, Asia, America Latină ş.a. [...]

Mondializarea financiară este, de asemenea, demontată cu argumente din interiorul sistemului, considerându-se că desfăşurarea acesteia avantajează excesiv proprietarii, băncile, că normele de rentabilitate impuse de piaţă sunt nesustenabile şi vor sfârşi prin a înăbuşi creşterea şi dezvoltarea. De toate acestea s-ar face vinovată şi clasa politică actuală care, în cea mai mare parte, nu înţelege noile realităţi. [...]

Evenimentele de la 11 septembrie demonstrează câtă ură, câte tensiuni s-au acumulat, la ce reacţii poate conduce această formă de globalizare bazată pe o dominaţie unilaterală: pe polarizarea şi mai mare a bogăţiei, pe nerespectarea angajamentelor privind dezvoltarea durabilă, implicând ajutoare mai mari pentru dezvoltarea ţărilor sărace, optimizarea fluxurilor financiare, îmbogăţirea funcţionării instituţiilor internaţionale cu responsabilităţi în domeniu, reducerea fenomenelor de excludere şi periferizare ş.a. [124]

*

Această altă modernitate pentru care pledează Burke (Edmundi, în sec. al XVIII - lea), împotriva „Luminilor" şi a raţionalismului cartezian, reflectă o schismă vizibilă până astăzi în Europa, cel puţin între partea sa continentală şi singularitatea conservatoare a insularilor britanici. Legile morale sunt, potrivit filozofului englez, legi naturale, înscrise în natura umană. Există, cum acredita şi Adam Smith, o ordine universală, ce guvernează inclusiv destinul societăţilor umane. Omul e o fiinţă imperfectă şi failibilă, dotată cu raţiune şi cu voinţă, dar înscrisă în istorie şi guvernată de ordinea universală amintită, care e de sorginte divină, dar pe care avem capacitatea de a o înţelege odată dezvăluită. […] Moralitatea naturală se manifestă în comportamentul omului şi în funcţionarea instituţiilor sale, în primul rând în ***religie*** *şi în* ***drept****, care formulează limitele morale ale vieţii în comun, în societate,*

---

[123] Ibidem, pp.29-30.
[124] Ibidem, pp.35-37.

care este cadrul în care adevărata natură umană capătă expresie, dezvoltându-se ca ființă morală, virtuoasă. Statul sau comunitatea politică cu menirea de a crea şi respecta condițiile acestei dezvoltări. Politica nu este altceva decât o prelungire a moralei (ce frumos!) în civilizație. Astfel, schimbările radicale, revoluțiile nu sunt indicate, ele putând duce la afectarea naturii umane. Ca ordine divină transpusă social, ordinea naturală, nu trebuie perturbată. În locul revoluției, Burke recomandă ***reforma****, care îmbină schimbarea şi stabilitatea, în limitele naturii umane, ale tradiției etc.*

Autorul britanic respinge teoria "drepturilor naturale" ale omului, "democrația pură", aşa cum apare ea la Hobbes, Locke şi Rousseau, şi se declară adeptul unei "guvernări mixte", în care ideea de ordine şi cea de unitate sunt esențiale. El lansează o idee pe care o va prelua ulterior Leo Strauss, numind-o ***"egalitarism permisiv", o idee ce cultivă virtuțile civice şi valorile morale ce trebuie să stea la baza actului de guvernare****, dar critică dur excesele Revoluției franceze, populismul şi demagogia, în general. Schimbările trebuie să fie naturale, moderate, să fie rezultatul unui compromis între interesele inevitabil diferite ale subiecților.*

Libertatea pentru Burke nu poate fi înțeleasă decât în contextul diversității, al inegalităților naturale şi ordinii sociale, al moralității, care respectă diferența, limitele şi tradiția. Revoluția franceză ar fi păcătuit nerespectând toate acestea, introducând un egalitarism şi un individualism periculos, confundând libertatea cu libertinajul şi centralizând excesiv puterea, ceea ce a dus, până la urmă, la pierderea libertăților fundamentale şi, desigur, a egalității, la distrugerea ordinii sociale, ceea ce reprezintă păcatul capital. [...] Libertatea are limite morale şi politice şi drepturile omului trebuie astfel înțelese, dacă vrem ca ele să nu rămână o simplă abstracțiune. Înțelese corect, ele reprezintă necesara contrapondere a oricărei puteri politice şi asigură stabilitatea societății. Burke acceptă şi ideea de contract social, dar pentru el, acesta este înainte de toate ***unul moral****, nicicum unul comercial. Tradițiile pe care vrea el să le conserve, în spirit pur britanic, cuprind, în bună măsură, idei liberale, cum sunt pluralismul şi libertatea bine înțeleasă, descentralizarea şi primatul comunităților locale. Ceea ce critică Burke mai apăsat este* ***falsul universalism al rațiunii iluministe şi schimbarea de dragul schimbării****. El prețuieşte mult noțiunea de* ***echilibru****, fără de care nici un experiment politic nu este posibil, ducând fie la dictatură, fie la utopie, care mai apoi reinventează istoria. Or, nici un politician nu poate inventa istoria; ea este, până la urmă, generată de natura şi cultura comunității respective, de experiența sa morală, a cărei prelungire este şi trebuie să fie politicul.*[125]

*

Isprava francezilor (boicotarea Constituției europene în 2005) demonstrează că un astfel de megaconstruct continental nu poat fi realizat doar prin reglementări juridice standarde tehnice. Este nevoie de ceva mai mult: este nevoie de un spirit european, de o conştiință europeană. ***Fără fundament spiritual, nici o civilizație nu rezistă. Or, cea europeană de astăzi este singura din istoria omenirii care nu se bazează pe un solid fundament spiritual religios, ci pe "superbia rațiunii"*** *(în spiritul filozofiei lui Aristotel şi Platon – n.a.). Europenii sunt mai preocupați acum de drepturile homosexualilor şi ale lesbienelor, "zeițe ale rațiunii", decât de fundamentele sale creştine. După 17 luni de negocieri sterile, eurocrații au reuşit să-L alunge pe Dumnezeu dintre coperțile Constituției, de teama "amenințării" la adresa laicității şi a Republicii. Şi atunci, în ce cred europenii? Care e liantul spiritual al casei lor comune, despre care se vorbeşte atât? Mult invocată "Europă socială" nu-L poate înlocui pe Dumnezeu.*

[125] Ibidem, pp.39-40.

Spiritul cartezian a infestat Franța până în esența sa profundă. De aceea, religia cu cei mai mulți practicanți aici este Islamul. Chiar un om luminat, erudit, un sociolog eminent ca Edgar Morin ajunge să scrie într-un număr recent din Le Monde des Religions o "Evanghelie a pierzaniei", în care parafrazează credo-ul creștin "Să fim frați pentru că suntem mântuiți!" cu lozinca "Să fim frați pentru că suntem pierduți!", propunând o acceptare a crizei de sens, sau acceptând că suntem pierduți, forjarea unui sens pur uman, plecând de la ideile de fraternitate şi solidaritate, dar fără mântuire. Te strânge în spate…Citind toate astea mi-am amintit de bisericile din Belgia şi Danemarca, pe care le-am văzut transformate în restaurante (brrr!), mi-am amintit cum anul trecut la Paris, un nespălat mi-a ținut calea către biserică cu un fluturaş pe care desenase o măicuță fumând sub inscripția "Să salvăm Republica, să salvăm laicitatea!" Au salvat-o.

Văzând ce imensă nevoie de sacru a relevat moartea Papei Ioan Paul al II-lea, mă întreb ce va urma? Vor urma libertina Olandă, unde sondajele ne arată o rată de 73% împotriva Constituției, "putreda" Danemarcă, nerecunoscătoarea Irlandă ş.a.m.d. O civilizație bătrână, imobilă, aflată la sfârşitul unui ciclu de dezvoltare şi care nu realizează beneficiile pe termen lung, pe care le poate aduce <u>sângele proaspăt al Estului şi vocația sa spirituală</u>. Mă întreb tot mai des dacă vreau să fac parte dintr-o astfel de Europă…[126]

*

*Lumea modernă este produsul spiritului protestant şi al celui iudaic, la care a încercat să se adapteze şi catolicismul, în vreme ce ortodoxia a rămas, în bună măsură, încremenită în proiect, pendulând între anarhism social şi formalism etatist. […] După modernitate urmează postmodernitatea; după postmodernitate urmează haosul? **Lumea pare cuprinsă de haos. Astăzi e aproape la fel de greu să fii creştin adevărat, cum era în primele secole de după Golgota**. Impoderabila relație a vizibilului cu invizibilul a fost uitată. Nu mai vedem nimic dincolo de propria umbră aruncată pe un pământ ce ne suportă tot mai greu. În loc de a prețui şi a cultiva iubirea infinită de care suntem în stare, am investit alienant în dezvoltarea unei gândiri inevitabil limitate, care ne-a făcut nesupuşi, rebeli şi rebarbativi (apropo,''islam" înseamnă tocmai''supunere") şi **am pierdut credința, ca act viu de percepție imediată, de ''pipăire" reciprocă dintre om şi Dumnezeu, de ancorare în Absolut.** […] <u>Am ajuns să considerăm anormalitatea drept normalitate.</u> Mă gândeam cu stupoare că **noi, modernii, suntem singura civilizație din istoria omenirii care am separat puterea politică de cea religioasă, înlocuind legile divine cu legi umane şi aşezându-l, practic, pe om în locul lui Dumnezeu.**[…]*

*Poate că americanii au înțeles mai repede decât alții miza strategică uriaşă pe care o are acest spațiu (al lumii arabe sau Orientul mijlociu) în noua eră pe care o vor''globală" dar un război rămâne, totuşi, un război care, pe lângă toate ororile tradiționale, poate conduce la discreditarea democrației şi la apariția unui pericol totalitar, ce se naşte chiar în interiorul societăților cele mai dezvoltate'' în numele libertății". **Or, adevărații creştini ştiu că singurul război îngăduit după chemarea Mîntuitorului este lupta cu propriile păcate…** […]*

În 1983, J.F.Revel anunța sfârşitul democrațiilor, incapabile -credea el- de a lupta contra "celui mai redutabil inamic exterior: comunismul". După numai câțiva ani, comunismul se prăbuşea. Imediat, cu o promptitudine remarcabilă, F. Fukuyama anunța ''sfârşitul istoriei" prin impunerea erga omnes *a sistemului capitalist. Istoria a luat însă o pauză extrem de scurtă, pentru că imediat a fost anunțată identificarea unui nou inamic total: islamismul radical. Răspândit, fanatic şi insinuat în mijlocul societăților occidentale, acesta ne*

---

[126] Ibidem, pp.41-42.

promite un conflict de lungă durată, atipic, cu inamici nevăzuţi şi fronturi nenumărate; este ceea ce putem numi hiperbolic''războiul de o mie de ani".[127]

*

Huntington constată şi consideră ca determinant procesul de desacralizare a Occidentului, însoţit de o creştere a aroganţei acestuia, faptul că valorile occidentale au devenit foarte materialiste, considerate de către mulţi drept decadente: dezintegrarea socială, distrugerea familiei, lipsa solidarităţii, şomaj, droguri, corupţie, prostituţie, criminalitate ş.a. ***O societate în care dimensiunea morală aproape că nu mai contează, în care banul face legea, iar cultul său înlătură orice scrupul****. Or, concomitent, o bună parte din lume cunoaşte o resurecţie religioasă şi nu poate înghiţi''valorile" Occidentului odată cu produsele sale. [...]*

Astăzi, capitalismul tinde să devină global, caracterizat prin pieţe deschise, liberalizarea fluxurilor de capital şi dominaţia corporaţiilor multinaţionale. Or, la acest nivel – crede autorul (Robert Gilpin) – sistemul nu poate supraveţui în absenţa unei conduceri "puternice şi înţelepte". "Continuitatea pieţei nu se poate baza doar pe criterii de eficienţă, ci şi pe protecţia şi sprijinul acordat perdanţilor." [...]

Bruckner (Pascal) atacă virulent economismul, ***sacralizarea economiei şi a capitalismului****, denunţând în acelaşi timp, tendinţa maniheistă ce se manifestă în tratarea unor asemenea subiecte. [...] Bruckner, şi nu e singurul, care crede că economia a devenit astăzi o adevărată religie civilă, rece şi austeră, dar care, cu sprijinul unor scheme, tehnici şi modele riguroase şi tot mai sofisticate, desfăşoară o fervoare asemănătoare cu cea a unui cult.* ***Într-o lume desacralizată, marcată de scepticism şi incertitudine, spiritul descumpănit transferă înflăcărarea pierdută asupra a ce are mai la îndemână: prosperitatea materială, înavuţirea, care din mijloc devine scop în sine. Numai că aici se ascunde un mare pericol, cel al căderii într-o "idolatrie perdantă", care înseamnă -de fapt- moartea spiritului ce vrea, astfel, să se salveze. De aici, un rechizitoriu sever al mercantilizării vieţii cotidiene, al consumerismului şi viciilor sale. [...] Foarte mulţi oameni de afaceri intră în politica mare, care a devenit o afacere****. Puterea se concentrează, astfel, în tot mai puţine mâini, ca şi avuţia. [...] Zidul banilor creează bariere de castă şi chiar o nouă limbă, un nou esperanto planetar, vorbită de o elită transnaţională, este Wallish-ul, engleza de pe Wall Street.*[128]

*

Unii conducători occidentali par resemnaţi, şi, în general, se poate spune că politicul nu mai stăpâneşte lucrurile, că este tot mai neputincios în faţa puterii, a dominaţiei sferei financiare. [...] ***În goana nebună după profit cu orice preţ, zeificând raidurile speculative şi averile făcute peste noapte, au fost uitate adevăratele valori ale capitalismului: creativitatea, perseverenţa, spiritul de echipă, iniţiativa dublată de cumpătare, soliditatea instituţională, răbdarea, echilibrul şi mai ales, munca şi economisirea. Şi atunci, este pervertită însăşi natura sistemului, care a devenit un mare cazino. Sistemul trebuie reformat. E nevoie cum spunea Ronald Reagan, să ne reîntoarcem la bază. [...] Se joacă prea mult la cacialma, se tranzacţionează iluzii, în goana după profituri facile şi rapide, singura regulă fiind lipsa oricărei reguli. Lumea e un cazino.*** *Într-un astfel de joc nu pot exista, desigur, numai câştigători, ci şi perdanţi şi pierderi. Numai că, în timp ce câştigurile sunt individualizabile (ca şi în cazul Caritasului - n.a.), pierderile după o logică stranie – se socializează rapid şi se periferizează, perdanţi devenind cu toţii, în calitatea noastră respectabilă de cetăţeni universali... În concluzie – scrie Bruckner – "ca să se elibereze de fanatism, de indigenţă, de ignoranţă prin puterile încrucişate ale ştiinţei, industriei şi comerţului, omenirea s-a aservit, la rândul ei, zeităţilor tehnicii şi economiei. Iar acum ne întrebăm cine ne va elibera de ele? [...]*

[127] Ibidem, pp.42-46.
[128] Ibidem, pp.59-81.

Pentru a produce o teorie şi o structură socială şi economică radical diferită ***este nevoie de o veritabilă revoluție culturală, de metalitate în primul rând****. Miza este foarte mare, căci de capacitatea noastră de a produce o asemenea schimbare şi a trăi în armonie cu natura, cu întregul univers, depinde însăşi devenirea civilizației umane. Rețeaua de relații ce leagă omenirea de întregul din care face parte este atât de complexă, încât fiecare gând, gest sau cuvânt are o importanță extraordinară pentru echilibrul ansamblului. Ca şi fiecare sentiment, iubirea fiind recunoscută ca liant al universului. De aceea,* ***lucrurile trebuie privite sistemic****, nici o însăilare de studii parțiale neputând fi considerată satisfăcătoare. Trebuie să fondăm* ***o societate a spiritului****.*[129]

*

Avem nevoie să revalorizăm tradiția. *Catolicitatea (în sens de universalitate) poate fi realizată numai prin ortodoxie (dreapta credință). Astfel s-ar putea dobândi o ecumenicitate autentică care poate fi alternativa viabilă şi dezirabilă la materialismul şi nihilismul globalizării atee în curs. Avem nevoie de o resurecție transfiguratoare care să releve adevărata fire a omului. Ea trebuie să vină din interior, din lăuntrul nostru şi al Bisericii celei Vii. […] Tăria ne vine din relația cu Cel prea înalt, ne verticalizăm. […] Nunta Spiritului cu lumea se serbează în om şi salvează lumea. Cum spunea Rudolf Steiner, "****tragedia materialismului constă în faptul că nu poate înțelege ce este materia"****. […] Există un sens al comunității aşa cum există un sens al omului. Deuteronomul ne învață că Dumnezeu a creat popoarele după numărul îngerilor săi aşezând fiecăruia câte unul ca protector. Astfel, ordinea de jos devine un reflex al ordinii de sus. Cetele neamurilor sunt precum cetele îngerilor, fiecare națiune îşi are esența în Cer. De aceea, pacea între neamuri este ca o liturghie săvârşită de îngeri în toate limbile pământului, slăvind Numele cel sfânt al Dumnezeului păcii.*[130]

*

Nevoia indispensabilă de legături între diferitele discipline s-a tradus prin apariția, către jumătatea secolului al XX-lea, a pluridisciplinarității şi interdisciplinarității.

Pluridisciplinaritatea are în vedere studiul unui obiect al unei singure discipline de către mai multe discipline odată. […] Interdisciplinaritatea are o ambiție diferită de cea a pluridisciplinarității. Ea se referă la transferul de metode de la o disciplină la alta. […]

Transdisciplinaritatea *priveşte, după cum o indică prefixul "trans",* ***ceea ce se află*** *în acelaşi timp* ***între*** *discipline, ceea ce trece* ***prin*** *ele şi ceea ce e* ***dincolo*** *de orice disciplină. Finalitatea ei constă în înțelegerea lumii actuale, unul din imperative fiind unitatea cunoaşterii.*[131]

*

Creând omul, Dumnezeu a dat sens creației sale. Dar omul căzut e chiar cel care suferă de maladia altui tip de antropocentrism, cel luciferic, împărțit de ***moderni*** *şi adâncit de amintitul "nou antropocentrism"* ***postmodern****. Omul izolat de Creator este egoist, opunându-se lumii ca lumen şi neantizând-o, convins că i se cuvine orice. […] Am insistat atât de mult asupra antropologiei creştine pentru a demonstra că există alternativă mai bună la "noul antropocentrism" postmodern. De fapt, acest "nou umanism" este încă o utopie la vechile utopii ale comunismului. Este utopia unui hedonism consumist, care se imaginează cel mai "realist" între "realisme". Denis de Rougemont spune, însă, că doar omul care se roagă este realist. Or, omul "concret" sau "recent", creație a paradigmei postmoderniste, râde de omul care se roagă şi-l crede anacronic, mitoman etc.* ***Omul postmodern a părăsit atât de mult***

---

[129] Ibidem, pp.82-91.
[130] Ibidem, pp.189-194.
[131] Basarab Nicolescu, în Anexe, op.cit., pp.209-210.

calea adevărului, încât rătăcirile lui devin demente, paralizat fiind în distracţii, în pornografie şi în violenţă malefică. *[...]*

Secolul al XVIII-lea a adâncit, în Europa, o falie puternică între creştinism şi lume. Vinovăţiile trebuie egal împărţite, dar e cert că Biserica se depărtase cam de mult de doctrina "simfoniei" care făcuse gloria creştinismului patristic din Bizanţ. Teologia scolastică, indulgenţele şi Inchiziţia au determinat marile zguduiri ale Reformei. [...] Uluitor devine faptul că revoluţiile europene se declanşează în numele Luminii. Este o cruntă ironie că în plină domnie a Bisericii lumea se descoperă fără lumen, opacă şi încâlcită, încât începe să creadă că lumina poate veni din sine însăşi, ruptă de religie. Îţi vine să crezi că religia însăşi s-a rupt de Hristos, de vreme ce în numele ei se pot comite orori. Oare nu condamna Inchiziţia luminile minţii, pe un Giordano Bruno, pe un Galilei? Deja diavolul trona în Biserică. ***Iar masoneria îşi va lua misiunea să aducă în lume lumina în locul religiei. Aşa începe Lucifer să treacă drept Dumnezeu****. Gloria secolului al XVIII-lea este de a fi al Luminilor. Una din cele mai stranii răsturnări din istoria lumii, încât secolul cel nou se ridică împotriva lipsei de lumină, ajungând să numească evul mediu creştin drept obscurantism (întunecat - n.a.), adică înăbuşitor de lumină în lume!* [132]

*

Când ne gândim la lumea – lumen *din teologia creştin-ortodoxă a Părintelui Stăniloae, conchidem automat că Europa se depărtase, de fapt, de marea comoară a creştinismului patristic, acesta, la rându-i fiind înfrânt, ceea ce şi explică prăbuşirea Bizanţului. Omul a mărit, astfel, distanţa dintre el şi lumina Duhului sfînt, recăzând în violenţă malefică. Franţa se pomeneşte în plină criză sacrificială, uitând calea hristică a rezolvării acesteia şi pariind doar pe raţionalismul justiţiei.* ***În locul libertăţii după fire, intelighenţia franceză în frunte cu Jean Jacques Rousseau, proclamă libertatea după natură şi decretează codul drepturilor şi libertăţilor omului, marea miză a Revoluţiei Franceze.*** *Dar nu există libertate după natură, nici egalitate sau dreptate, căci ar trebui să credem că natura îşi este suficientă sieşi, că are suport ontologic în sine, ceea ce au şi crezut metafizicile materialiste ale veacului, declanşând un război de anvergură împotriva religiei şi a Bisericii, care-şi recunoaşteau, astfel, penetrarea de către diavol. Libertatea e numai după fire, care transcede natura, în lucrarea energiilor divine. Când Biserica s-a pomenit în mijlocul crizei sacrificiale, adică în violenţa revoluţiei, Papa Pius al VII-lea a intervenit cu o bulă papală, încercând restaurarea libertăţii augustiniene, ştiind cât de primejdioasă pentru omenire e abordarea jertfei hristice. Cert e că* ***revoluţiile europene vor instaura o ruptură profundă între tradiţie şi modernitate****. De la societăţile arhaice până în secolul Luminilor, predominantă a fost soluţionarea crizei sacrificiale fie prin victima ispăşitoare (ceea ce încă se va mai încerca în Franţa, în conflictul franco-german, prin "afacerea Dreyfus"), fie ritualic, în spiritul* învierii *creştine, fie prin spălarea onoarei în duel, soluţie consacrată în viaţa aristocratică a evului mediu, fie pe calea justiţiei, care va deveni cea mai eficientă în societăţile moderne. Lumea fără* lumen *este "partea diavolului", cum s-a exprimat Denis de Rougemont. Este o lume a dezbinării, a* dublului monstruos*, a răzbunării perpetue, o lume semibarbară, în care Cain trebuie să-l ucidă pe Abel, iar urmaşii acestuia să se răzbune, la rându-le, pe Cain. Cine nu crede să arunce ochii în viesparul răzbunărilor din Orientul Mijlociu, unde în plină postmodernitate sacrificiile umane par interminabile, încât nici o lege de drept internaţional nu le poate stopa. Lumea ca haosmos e bântuită de violenţa diabolică. Postmodernii se iluzionează când cred că în haosmos sunt posibile civilizaţia şi cultura. Haosmosul e perpetuă "deconstrucţie", ca să mă exprim în jargonul post-modernist, adică eufemistic, iar de-a dreptul spus, e distrugere,*

---

[132] Theodor Codreanu, *Transmodernismul*, Ed. Junimea, Iaşi, 2005, pp.29-35.

descompunere, marş entropic către nimic. Violenţa în lume nu ţine de ontologic, dar exprimă *inaptitudinea diavulului de a crea, o violenţă malefică indusă omului căzut, asociată cu o falsă complexitate opacizantă, dincolo de care tronează nimicul. Moartea e forma ultimă a violenţei, cu o dublă privare de libertate, a victimei şi a călăului. De aceea moartea este ultimul dintre mistere, în faţa căruia toţi suntem "egali", cum a spus-o Eminescu. Poetul a numit-o* enigma, runa. *Ea e lumea fără lumen.*[133]

*

Dacă norma augustiniană era Iubeşte şi fă ce vrei!, *acum, după André Bercoff, libertatea eului nu mai poate fi îngrădită de iubire, ci e la voinţa nelimitată a individului: "Laissez-moi faire de moi ce que je veux". Desigur fără nici o autoritate transcendentă. Omul e liber cu telecomanda televizorului în mână, într-un ocean de cultură fără capodopere, în care toate obiectele au drept de veneraţie: Borges şi Kitsch-ul, Sandra Brown şi coca-cola, într-un hedonism global, dar fără Shakespeare, Kant şi poeţii blestemaţi, căci aceştia n-au cunoscut fericirea. [...] Spre a nu se cădea în elitism,* ***mess-media a decretat vremea show-bussiness-ului, a publicităţii, a filmului american contra celui european, care e anacronic prin problematizare şi fineţuri artistice****. Tradiţiile au fost abandonate ca rămăşiţe posibile ale trecutului. A trecut pentru totdeauna şi vremea modernismului "disperaţilor", al lui Kafka, al lui Emil Cioran, al lui Eugen Ionescu şi al altora.[...]*

Un conflict de remediat, zice Finkielkraut (Alain), rămâne încă între şcoală şi elevi, fiindcă în vreme ce "şcoala este modernă, elevii sunt postmoderni", încât ***se poate vorbi de o criză a învăţământului****. În consecinţă, trebuie împachetate gramatica, istoria, matematica, limbile clasice şi depuse la muzeul de curiozităţi, iar în locul lor introduse disciplinele opţionale, muzica rock, cu variantele ei postmoderne, metoda cea mai eficientă trebuind să devină* ***jocul****. "Puţin importă ce inteligenţă dezvoltăm prin joc", precizează Fienkielkraut, important e ca, finalmente, tânărul să ştie a mânui maşina, nu gândirea. Dar toate astea nu-s suficiente. În şcoală şi societate, avem nevoie de o muzică fără Mozart, de o filozofie fără Kant, de o literatură fără Tolstoi, Dostoievski şi Proust, o artă fără Michelangelo şi Brâncuşi etc. Elitele postmoderniste autohtone l-au putut completa uşor pe Fienkielkraut, scoţându-l din istorie pe Mihai Viteazul şi introducând-o pe Andreea Esca, punând la grea îndoială necesitatea prezenţei în manualele şcolare a lui Eminescu, a lui Sadoveanu, a lui Rebreanu, a Mioriţei, locul lor putând fi uşor luat de postmoderniştii în viaţă, care cultivă jocul simulacrelor.*

Peste toate, însă marea performanţă a "noului antropocentrism", apreciază Fienkielkraut, este crearea nu numai al unui om nou, dar al unui nou popor planetar, dincolo de criteriul rasial şi etnic. Iată cum multiculturalismul a dat roade. Cum se numeşte acest nou "popor"? ***"Tinerii"****: acest popor este o apariţie recentă.*[134]

*

Intelighenţia românească şi-a imaginat că ideea asupra "omului recent" este o invenţie a domnului H.-R. Patapievici. El a putut constata, probabil, că "tinereţea" contaminează întreaga suflare de pe glob. Identităţile etnice, care trezesc atâta repulsie filozofilor postmoderni, pot să dispară liniştite, căci tinerii sunt gata să le substituie. Cum? Tinerii au puterea să respingă "convenţiile vestimentare", să se lepede de literatură, să prefere "benzi desenate", muzica rock etc., toate contra exprimării verbale: cultura coca-cola *în locul culturii cuvântului. [...] Or, omul postmodern s-a săturat de a fi* persoană. ***Comunicarea pe internet este o non-comunicare, căci e un nesfârşit joc al mesajelor anonime, pur distractive****. Iată de ce* persoana ***(Je)*** *a fost înlocuită cu Je-*une, *zice Finkielkraut,*

[133] Ibidem, pp.35-36.
[134] Ibidem, pp.40-42.

recurgând şi el la un joc de cuvinte. Spre a scăpa de ruşinea identităţii naţionale şi individuale (care te mai obligă să te şi exprimi într-un idiom destinat dispariţiei!), societatea postmodernă are datoria să stea cu faţa spre Jeune*, spre adolescenţa fără prejudecăţi identitare. […]*

Era postmodernă, avertizează filosoful francez, este a vidului *existenţial, ca ultimă fază a democraţiei. Delirul mascator al* nimicului*, a apărut din lungul hedonism al consumatorismului occidental, culminând în "idolatria valorilor juvenile". Dacă* burghezul *a fost figura centrală a modernismului, locul i-a fost luat, în postmodernism, de adolescentul fără personalitate: "Le Bourgeois este mort, vive l'Adolescent!" Înlocuirea conceptului de* popor *cu acela de* jeunesse*, observa şi Edgar Morin, înseamnă apariţia unei "bioclase", în spiritul* politicii *corecte americane. <u>Postmodernitatea riscă să fie dictatura minorităţilor de diverse soiuri, a discotecilor, a copiilor care cântă şi dansează.</u> Aneantizarea* semnificaţiei*, din care postmodernii îşi fac un titlu de glorie, dezvoltă în creierul uman "emisfera nonverbală": "Noi suntem lumea, noi suntem copii". Este izbânda infantilismului, a barbariei, a lui Zombie.* [135]

*

Aşadar, postmodernismul se dovedeşte a fi ***triumful lui Zombie, mica bestie africană a morţilor vii****, agresivă, pierdută în opacitatea naturii, frustrată prin non-educaţie, după norma „luminii" rousseauiste a „libertăţii", la antipodul antropocentrismului creştin, ca atitudine iresponsabilă împotriva copiilor şi adolescenţilor, lăsaţi pradă „plăcerilor", drogurilor, pornografiei, <u>întoarcerii la semibarbarie</u>. E condamnarea omului la de-personalizare, la încetarea dialogului cu Dumnezeu şi cu lumea, într-o lume care şi-a pierdut* transparenţa.

De altfel, în Haiti, modul de ,,fabricare'' a misterioşilor zombi seamănă izbitor cu legenda mancurţilor lui Cinghiz Aitmatov valorificată în celebrul roman O zi mai lungă decât veacul. *Iată cum stângismul totalitar estic şi stângismul postmodernist vestic se-ntâlnesc de minune, la antipozi. Zombii sunt, ca şi mancurţii din comunism, nişte morţi vii. Tinerii luaţi prizonieri din alte triburi sunt îngropaţi de vii, până la gât, şi lăsaţi o săptămână pradă insectelor şi căldurii, interval în care voinţa şi mintea sunt „deconstruite", după metoda postmodernistă, pentru ca apoi să devină* ***„morţi" printre vii, slugi ideale, fără memorie şi personalitate****. Reîntorşi printre cei vii, părinţi, rude, prieteni, ca frustraţi de amintiri, deci de o existenţă reală, ei se comportă, într-adevăr, ca „stafii". Însă pentru tinerii zambi postmoderni metoda e cu totul alta: în locul îngropării şi al înţepăturilor de insecte –* ***o nesfârşită distracţie****, după îndemnul* Amusez-vous! *Paradoxal, efectele sunt aceleaşi, dar cu mult mai sigure, căci zombificarea/mancurtizarea devine dorinţă „mântuitoare".* ***<u>„Jocul" poate înlocui memoria tradiţiei, a istoriei, a familiei. Nu întâmplător noii ideologi declară istoria ca teritoriul minciunii, de care trebuie să ne debarasăm prin postistorie (conform „sfârşitului istoriei", pronunţat de Fukuyama - n.a.).</u>*** *[...] postmodernismul pretinde, mai departe, că a deschis un nou ev cultural şi civilizaţional. [...] Acum, el (Alain Finkielkraut) ne surâde din* ***utopia* jeunesse*, pe care am calificat-o drept cea mai iresponsabilă agresiune educaţională din istoria lumii împotriva copiilor şi adolescenţilor****. În noul „paradis" terestru, norma „libertăţii" este cea intuită de Ivan Karamazov: Dacă Dumnezeu nu există, atunci totul este permis [...] Jocul* „poporului" jeune*, în schimb, a putut prinde repede teren pe ruinele lui* homo sovieticus*, cu varietăţi în celelalte ţări foste comuniste. Şi prinde ca orice simulacru sau kitsch, aşa cum au prins mărgelele de sticlă la popoarele amerindiene, atunci când au venit europenii, exersaţi în viclenii, ca să le jefuiască aurul strămoşilor. [...] Prima defecţiune a modernităţii a fost hegelianismul ei funciar, cu* ***idolatrizarea ideii de progres****, condiţia dintâi a istoriei. Progresul înseamnă venerarea noului, care ,,se identifică cu valoarea prin intermediul*

[135] Ibidem, pp.42-43

recuperării şi al apropierii fundamentului – origine''. Ideea de istorie *este substanța modernității. Iată de ce de la Arnold Gehlen (autorul termenului de* post - histoire*) şi până la Vattimo sau Francis Fukuyama, s-a căutat să se argumenteze că postmodernism echivalează cu postistorie, sfârşitul istoriei însemnând şi dispariția „noului" din arsenalul nostru de valori. Moartea istoriei este strâns legată de distrugerea metafizicii, dar şi de „moartea" lui Dumnezeu. Apusul metafizicii şi al istoriei este coroborat cu eliminarea fundamentului.*[136]

*

Când Vattimo şi comilitonii echivalează fundamentul *din metafizicile tradiționale cu Dumnezeu, ei comit cea mai mare diversiune din istoria gândirii umane. Asta înseamnă, în primul rând, să provoci* echivocul *asupra adevărului, adică să transferi libertatea omului, care este echivocă, asupra lui Dumnezeu. Echivocul se naşte din libertatea noastră mutată în cuvânt, o coexistență a minciunii şi a adevărului, dar care îl alungă pe ultimul.* ***Adevărul nu e niciodată relativ, ci numai minciuna. În relativismul adevărurilor umane se găseşte întotdeauna o doză de minciună, ca parte a diavolului****. Nu adevărul este relativ, ci minciuna, care ascunde o parte a adevărului. [...] Or, când Vattimo obține relativitatea adevărului în istorie şi în metafizică prin alungarea lui Dumnezeu, pe urmele lui Nietzsche, el nu face altceva decât să înlocuiască micile ciupeli la cântar specifice învingătorilor din istorie cu falsificarea însăşi a cântarului, ignorând că această falsificare înseamnă a recunoaşte domnia exclusivă a diavolului, într-o lume devenită* opacă*. Denis de Rougemont face o observație extraordinară: când Nietzsche a anunțat moartea lui Dumnezeu, el a uitat s-o anunțe şi pe cea a diavolului. Iată dezlegarea enigmei. [...]*

Şi atunci mai putem conchide împreună cu Vattimo (Gianni) că „nihilismul deplin e unica noastră chanse*...". Gândul acesta e mai degrabă iresponsabil, fiindcă duce la curmarea oricărei şanse pentru om şi lume. Zadarnic încearcă s-o îndulcească Vattimo zicând că Nietzsche n-a intenționat să distrugă toate valorile ca atare, ci doar valoarea supremă", Dumnezeu. El cade, astfel, din confuzie în confuzie, deoarece Dumnezeu* nu este valoarea supremă, ci doar adevărul fără nici un rest de minciună. *Valori supreme inventează oamenii, după diverse criterii, dar Dumnezeu este deasupra oricărui criteriu. [...] Te întrebi pe ce lume continuă să trăiască filosofii. Dimpotrivă, e suficient să deschizi ochii şi să constați că* ***în lume violența, cu cât ne depărtăm de Dumnezeu, cu atât sporeşte****. Ba, mai mult,* ***modernii şi postmodernii au generalizat violența în mass-media****, cea mai postmodernă țară de pe glob producând o industrie colosală de filme sufocante prin violență. [...] Dar postmodernismul nu înseamnă doar moartea lui Dumnezeu, a metafizicii, a istoriei şi a umanismului tradițional, ci şi a celorlalte valori, în care prim-planul îl ocupă, desigur,* arta.[137]

*

Se pare, aşadar, că sofistica este, prin excelență, o filosofie homosexuală, prin echivocul ei hermafrodit, iar împlinirea s-a produs, pentru a doua oară în istoria gândirii umane, în postmodernism. Iată de ce postmodernitatea a devenit o civilizație a minorităților *de orice fel, având, totuşi, ca paradigmă minoritățile sexuale. Se explică şi de ce postmoderniştii au descoperit şi în filosofia lui Michel Foucault un stâlp de nădejde .[...] Aversiunea lui Foucault față de heterosexuali a ajuns până acolo încât a emis teza că „discriminarea" sexuală în bărbat şi femeie este o structură impusă de societate, nefiind „naturală", astfel că îi rămâne omului, ca sarcină a „noii antropologii" (!), o revoluție comparabilă cu a Supraomului nietzschean. Iar prima teză a acestei revoluții ar fi: „Trebuie să ne eliberăm de instanța sexului, teză asociată cu întrebarea cheie: "Avem nevoie de un adevărat sex?" Evident, răspunsul e negativ (potrivit pentru Foucault, nu şi pentru toți oamenii - n.a.). E*

[136] Ibidem, pp.43-47..
[137] Ibidem, pp.48-51.

nevoie de o desprindere a omului de natural, de biologic, de sub tirania sexului. Rostul homosexualilor pe lume e să producă o asemenea eliberare, căci ei nu suferă de o „maladie a instinctului sexual” cum se crede, ci sunt fiinţe evoluate, capabile să împingă umanitatea spre „noi modalităţi de viaţă care să se sustragă problemei identităţii şi dorinţei. ***„Foucault este un vizionar: el prevede o nouă cultură şi civilizaţie, cu un stil de viaţă „gay”, în care înclinaţiile heterosexuale să fie excepţia, iar nu regula****. De aici repulsia lui Foucault (dar şi a celorlalţi filosofi ai nonidentităţii) faţă de* origine*, de* identitate*. Ambiguitatea fiinţei care-şi neagă originea duce la necesitatea transformării radicale şi perpetue a omului. Foucault acuză creştinismul că a încorsetat omul în* identitate*, silind indivizii „a se recunoaşte drept subiecţi, ai plăcerii, dorinţei, tentaţiei şi li s-a solicitat, prin mijloace diverse (examene de sine, exerciţii spirituale, mărturisiri) să etaleze, în legătură cu ei înşişi şi cu partea lor cea mai secretă, jocul adevărului şi al falsului”, ca incitare la discurs, care a dus la o cunoaştere specifică.*[138]

*

Recitindu-l pe Eminescu, se poate constata că poetul ştia de zvonul morţii lui Dumnezeu, Nietzsche fiind doar ultimul ei mare colportor. Nu atât ateii poartă vina dispariţiei sentimentului religios, zice poetul, cât oamenii Bisericii înseşi. [...] ***În orice caz, <u>descreştinarea Europei era privită de Eminescu ca pe cea mai mare catastrofă istorică de la căderea Bizanţului</u>****. [...] Dimpotrivă, lui Nietzsche ireligiozitatea modernă îi apărea ca tonică, înlăturarea de ultim obstacol în calea libertăţii omului. (sau, mai degrabă, aşa apare Nietzsche în tălmăcire postmodernă). El n-a vrut să ştie că păzitorul libertăţii omului e Dumnezeu, iar nu diavolul. El n-a vrut să ştie nici de afirmaţia lui Baudelaire că <u>viclenia cea mai frumoasă a diavolului e să ne facă să credem că nu există</u>. A crezut că omul, prin sine , îşi poate păzi singur libertatea. Omul nu are nimic de păzit, fiindcă Dumnezeu l-a creat liber. [...]*

Ce sunt epigonii? Oameni care au pierdut acuitatea privirii şi a auzului, oameni care nu mai aud plânsul Demiurgului. *Cu viziunea sa, Eminescu recunoaşte că nu vine spre Dumnezeu dinspre teologie, ci dinspre filosofie, aşteptându-se să fie mustrat de preoţi: „Nu ne mustraţi! Noi suntem de cei cu-auzul fin / Şi pricepurăm şoapta misterului divin;’’(*Preot şi filosof*). Ba, la rându-i, îi mustră pe teologi că limbajul lor convenţional (de lemn, cum i-am spune azi), i-a îndepărtat pe oameni de credinţă, adresându-se unor surzi: „Urmaţi în calea voastră mulţimii de absurzi / Şi compuneţi simfonii şi imnuri pentru surzi, / Ascuteţi adevărul în idoli, pietre, lemn, / Căci doar astfel pricepe tot neamul cel nedemn / Al oamenilor zilei sublimul adevăr - / Ce voi spuneţi în pilde, iar noi l-avem din cer”.*

Iată, aşadar, o cu totul altă rebeliune filosofică decât la Nietzsche, nu mai puţin radicală, implicând toate datele rupturii de metafizică, inclusiv de ideea morţii Demiurgului, a eternei reîntoarceri, a epigonismului. Din păcate, Occidentul păstrează o ignorantă intermitentă faţă de alte culturi, iar cărturarii români, complăcându-se în epigonism (sincronism), refuză a vedea comoara din propria casă.

Deşi postmoderniştii îi dau dreptate lui Nietzsche şi-l ignoră pe Eminescu, se dovedeşte că Nietzsche, cel interpretat de portmodernişti, e pierzător, iar Eminescu – câştigătorul încă ignorat. Şi asta se vede din rezultatul filosofării lui Nietzsche: el a visat la apariţia supraomului şi a rezultat subomul sau omul recent postmodern. Atât de apropiat de Nietzsche în critica vechii antropologii şi a metafizicii, Eminescu se desparte de acesta decisiv. Piatra lor de hotar poate fi şi critica epigonismului. Poetul român dă credit înaintaşilor *iar nu* epigonilor. ***Punctul de divergenţă este*** **credinţa**. *(Eminescu e un gânditor profund creştin). Epigonii lui Eminescu sunt „modernişti” şi, deopotrivă „postmodernişti”. Raportându-se la*

[138] Ibidem, pp.67-68.

istorie, ei vor progresul cu orice preț, *precum Cațavencu al lui Caragiale, iar în plan real – istoric – precum C.A. Rosetti, calificat de Eminescu drept „părintele demagogiei române". Interesant că opțiunea lui Nietzsche pentru epigon vine din dialectica eternei* reîntoarceri, *care abandonează, totuşi, ideea hegeliană de progres. Ştiut e că şi Eminescu e un antihegelian, dialectica lui fiind, în realitate,* o antitetică. *E una dintre acele întâlniri stranii dintre Eminescu şi Nietzsche, dovadă că ei gândeau la fel (genial - n.a.), dar în ecuații ontologice total diferite.* ***O „ecuație" sofistică, la Nietzsche, în spiritul* adevărului, *la poetul nostru*.** [139]

*

Europenii au împrumutat de la americani (sau li s-a importat, în felurite moduri -n.a.) ideologia postmodernismului şi, în virtutea acesteia, şi-au croit o constituție ateistă, ignorând că America nici nu se gândeşte să-şi schimbe Constituția, care nu este postmodernistă. America a rămas, în esența ei, pragmatistă, pe când postmodernismul n-a fost decât un vânt al modei. [...]

Paradoxul ceauşist a fost acest hibrid monstruos între comunism şi pseudonaționalism, numit şi național – comunism, *care a făcut din România cea mai slabă țară din „lagărul socialist", de îndată ce s-a ieşit din sistem. Sciziunea ideologică dintre „naționalişti" şi „internaționalişti" s-a instalat în sânul partidului comunist imediat după venirea lui Ceauşescu la putere. Ea a dus la ceea ce am numit, în altă parte, „complexul sfâşierii". [...]* ***Dacă în 15 ani de tranziție postcomunistă România a fost (şi mai este) cea mai slabă țară din vechiul sistem, e fiindcă i-a lipsit intelighenției o veritabilă conştiință națională.*** *Şi aici se vede cât de bine a lucrat ideologia comunistă la neantizarea acestei conştiințe.* ***Iar intelectualii care au pus mâna pe frâiele culturii după 1989 s-au trezit în bună companie cu ideologia postmodernistă a stângii americane, iluzionându-se – culmea ironiei! – că face o politică de „dreapta"****. [...]*

În consecință, (Paul) Goma a ajuns exilatul cel mai demonizat, într-o măsură în care nici regimul comunist nu reuşise s-o atingă. Şi asta nu fiindcă el este „spurcat de gură" (cum îl apreciau comuniştii - n.a.), ci fiindcă a înțeles că trădarea intelectualilor *a supraviețuit cu brio celor vreo cincizeci de ani de comunism. Iar* ***Goma reprezintă conştiința națională de sorginte eminesciană****, în contra pseudo-naționalismului de tip ceauşist. Înfrânt ca disident şi alungat din țară în anii lui Ceauşescu, el este astăzi înfrânt ca naționalist. E un alt paradox, fiindcă Paul Goma n-a dat niciodată impresia că e un militant naționalist. Şi nici nu e.* ***Dar îi pasă profund de destinul României****, ca urmaş al urieşeniei naționale basarabene a lui Constantin Stere. Goma trăieşte acum sărac şi bolnav la Paris, după cum la fel trăiesc mulți scriitori din țară, spre deosebire de o minoritate profitoare, care şi-a asumat rolul de neo-activişti, „formatori" şi „diriguitori" de opinie în numele unei pseudo- societăți civile.*

Adrian Dinu Rachieru a sesizat că există două etape în evoluția postmoderniştilor români, după 1989. În primii ani, ei au fost preocupați mai cu seamă de ocuparea instituțiilor culturale, pe când discuțiile în jurul conceptului de postmodernism *aproape că au sucombat, pentru ca de prin 1995 să revină în forță, moment când au şi reuşit să „clasicizeze" curentul, impunându-l ca temă de studiu în manualele alternative din învățământul preuniversitar.* [140]

*

*Christophor Norris, într-un studiu din 1991 (*Ce nu e în ordine cu postmodernismul?*), constată că, intrat în politică, postmodernismul îşi pierde bruma de predispoziție ludică şi amenință să fie „o adevărată catastrofă", căci deformează, în primul rând, generațiile tinere, ceea ce confirmă constatările lui Alain Finkielkraut produse ceva mai devreme. Dacă acestea sunt simptome de postmodernitate, România se poate lăuda că se găseşte în avangarda*

[139] Ibidem, pp.55-58.
[140] Ibidem, pp.104-122.

curentului, devenind încă de pe acum oglinda lumii viitoare. Există, altminteri, un contrast izbitor între spectacolele – parodii distractive din televiziuni şi starea naţiunii. ***Mai mult, postmodernismul românesc a creat un nou tip uman* – teleintelectualul***, ipostaziat în analist politic, economic, cultural. „Sunt oare, neapărat,* elitele mediatice *veritabile elite?" se întreabă Adrian Dinu Rachieru. În realitate, e vorba de o pălăvrăgeală infinită, de o perfectă perpetuare a ceea ce Mircea Iorgulescu numea* marea trăncăneală*, referindu-se nu numai la eroii lui Caragiale. E la mijloc o* exhibare narcisistă*, caracterizată de conformism politic pus în slujba intereselor individuale şi de grup, cum observa şi sociologul francez Pierre Bourdieu. „Dacă revoluţia va fi ratată, ne atenţionează Rachieru, elitele vor trebui să răspundă la judecata Istoriei".*

Părerea mea e că nu se vor sinchisi de starea naţiunii, fiindcă ***mentalitatea postmodernă nu aduce nici o responsabilitate faţă de patrie****, nemaivorbind că în faţa Istoriei nici atât, din simplul motiv că am trăi nu în istorie, ci în postistorie. Adrian Dinu Rachieru invocă opinia lui Mihai Ungheanu conform căreia „Cine se plasează în afara ţării reale nu poate fi elită". Cristian Tudor Popescu sesiza şi el că intelectualul român „nu-şi mai simte ţara". Intelectualul român nici nu mai are în vedere aşa ceva, după cum decreta un tânăr teleintelectual imberb, „analist politic" curtat de televiziuni, Cristian Preda, dat fiind că ar exista o incompatibilitate între postmodernismul politic (şi cultural) şi specificul naţional. Adrian Dinu Rachieru se arată încă optimist, sperând în soluţia lui Dimitrie Gusti:* naţionalizarea elitelor. *[...] tradiţia trebuie eliminată, pentru ca omul nou, postmodern, să-şi poată urma calea nestingherit spre secolul al XXI-lea. [...]*

Omul postmodern trebuie eliberat de ideea Centrului, fiind liber să aleagă, condiţia lui cea nouă stând în avantajul nomadismului. Filantropia guvernelor din România (sau de aiurea), graţie căreia se acordă tinerilor basarabeni burse, în speranţa că vor redeveni români, apare ca un semicaraghioslâc de care cei deştepţi profită, fiindcă ţinta lor nu e să se îndrăgostească de Tzară (denumire dată de Tamara Carauş), ci să poată evada din ghetoul moldovean şi să devină postmoderni, adică nomazi.[141]

*

Modelul noului nomadism este, desigur, american. America absoarbe nu numai migratori de pe întreg globul, dar şi-n interiorul statului nu mai există prejudecata ataşării de locul natal (sau de patrie)*, încât, într-un an de zile cineva poate să emigreze de pe coasta de est spre cea de vest, fără a-şi mai lua măcar cu sine familia şi lucrurile din locuinţă, cum făceau migratorii asiatici spre Europa. [...] Nomadismul postmodern, eliberat de orice complexe mesianice naţionale, religioase, culturale, pare a fi spaţiul paradisiac al globalizării. Dacă universitarii de la Bucureşti sunt uimiţi cât de repede au devenit tinerii basarabeni campioni ai postmodernismului politic şi cultural, atunci numeroşii nomazi din ţările orientale, care trec fraudulos graniţele Occidentului, vor fi fiind supercampioni ai noii mentalităţi. [...]*

Dacă în secolul al XIX-lea Eminescu întrevedea o primejdie a „americanizării" României (America dunăreană), acum, se pare, proiectul e să se realizeze o America europeană. *Mircea Cărtărescu (înainte de a-şi anunţa renunţarea la postmodernism; ca şi Patapievici) credea serios, în 1998, în plăsmuirea unei Europe postmoderne, adică deplin americanizată: "Falia care-i desparte esenţial pe optzecişti şi postoptzecişti de cei dinainte este falia dintre două lumi: lumea francofilă a costumului şi a cravatei, a muzicii clasice, a sărutului mâinii şi a respectului pentru marile valori şi, pe altă parte,* ***lumea pătrunsă de spiritul american, lumea hainelor de pe stradă, a muzicii rock, a pletelor, a culturii «populare», a emancipărilor de tot felul"****. [...]*

[141] Ibidem, pp.123-126.

H.R. Patapievici scria, la modul profetic, că „steaua lui Eminescu a apus" pentru totdeauna. De ce? Tocmai fiindcă aşa prezice canonul postmodernist: "Ca poet național, el nu mai poate supraviețui, deoarece noi ieşim, din zodia naționalului". [...] Iar primul lucru pe care l-a declarat noul director (al Institutului Cultural Român), în alocuțiunea de înscăunare, e că, de aici încolo, cultura, în viziunea institutului, nu va mai fi o chestiune națională, *ci una strict* privată. *Nimeni din agitata intelighenție națională n-a sesizat tâlcul declarației de program. E de prevăzut ce loc va ocupa o valoare ca Eminescu în proiectele private patapieviciene.* ***Se pare că, în România, primul criteriu de promovare în funcții de importanță națională*** *(ca şi Uniunea Scriitorilor Români ş.a. - n.a.) a unui individ este lepădarea de Eminescu (dar acelaşi Eminescu reunindu-i pe toți adevărații intelectuali! –n.a.). Exact după acelaşi criteriu i-a fost plasat preşedintelui Emil Constantinescu un consilier politic, Cristian Preda, tot mutant postmodernist, imediat după ce a declarat în faimosul număr din* Dilema *că Eminescu este* nul din toate punctele de vedere.[142]

*

Lucrări precum cea a lui Samuel P. Huntington despre ciocnirea civilizațiilor sunt menite să atragă atenția asupra dimensiunilor reale ale pericolului. Această confruntare de nivel planetar se face nu între marile religii, cum credea Huntington, ci între un Occident secularizat şi o lume islamică radicalizată, ambele trădări ale religiilor prin **ideologizare**. *Cu alte cuvinte, se ciocnesc un Occident* postmodernizat *şi un Orient radicalizat în* fundamentalism. <u>*Ateismul postmodern este ultima fază a secularismului început de mişcările protestante şi amplificat de Revoluția Franceză, până în zilele noastre.*</u> ***Secularizarea a însemnat un lung proces de*** **demagificare** ***a lumii****, pe care l-a analizat cu pătrundere Max Weber.* ***Etica protestantă a avut revelația <u>mântuirii prin</u>*** <u>**muncă**</u>, *ceea ce a declanşat spectaculosul fenomen al apariției* capitalismului. *Dar de aici a început şi adâncirea secularizării, cu pierderea rădăcinilor religioase ale capitalului. Nimic în ființa* – ca – ființare *nu se poate sustrage* **diferenței ontologice**. *Uriaşul progres al Occidentului s-a făcut cu prețul nevăzut al* ***pierderii credinței****. Intelectualii hiperraționalişti ai Europei au militat constant pentru* demagificarea *lumii, adâncind antiteza monstruoasă* religie/ştiință, *până la pierderea totală a* sensurilor *cu care se mândreşte, doctrinar, postmodernismul. Antitezele monstruoase înlesnesc întotdeauna apariția unui gol, a unui vid ființial, cum a observat Eminescu.* ***În cazul Europei, acest vid lăsat de secularizare a fost umplut de numeroase secte religioase, dar mai cu seamă de cele două mari „religii" ateiste: comunismul şi nazismul****. Acestea sunt marile „roade" ale* capitalismului care şi-a pierdut rădăcinile religioase.

Intelectualii care au început să înțeleagă consecințele secularismului modern şi postmodern, militează, ***în spirit transmodern****, pentru desecularizare. Secularizarea este cel mai puternic argument al fundamentalismului islamic în contra unui Occident „lipsit de Dumnezeu". În vreme ce creştinul occidental îşi poate permite luxul de a nu mai fi creştin, ateismul fiind forma lui de a fi extremist fără a lăsa impresia extremismului (ideologic, prin cultul libertății extreme - n.a.), extremismul islamic nu-şi îngăduie luxul de a nu fi fundamentalist, ceea ce este, în realitate, tot o abatere radicală de la preceptele* Coranului. *Ciocnirea devine, astfel, inevitabilă, căci nu miza credinței intră în joc, ci mizele politice şi ideologice. Occidentul secularizat acuză islamul ca fiind ostil modernizării şi progresului (condus fireşte de Israel şi S.U.A. - n.a.). E o iluzie ideologică lucrând în defavoarea Occidentului. [...] Estimp, europenii atei nu văd că, în realitate, islamul cucereşte paşnic Occidentul, slujindu-se de armele democrației, ale modernității, contrazicându-i, astfel, pe ideologii europeni care-i cred „primitivi" pe orientali.* [143]

[142] Ibidem, pp.126-128.
[143] Ibidem, pp.156-158

*

Credem că rivalitatea actuală, antiteză monstruoasă, dintre Occident şi Orient, ca operă a postmodernităţii, poate fi depăşită, spre binele ambelor părţi, numai printr-o mentalitate transmodernistă. *[...] Ziauddin Sardar ne atenţionează că societăţile musulmane cunosc un triplu impact, căci asupra lor se exercită presiuni dinspre forţele* modernităţii, *ale* postmodernităţii *şi ale* tradiţionalismului. *Complicata ecuaţie în care sunt aruncate nu e soluţionabilă prin nici unul dintre cei trei termeni, ci printr-un al patrulea, dincolo de toate aceste provocări – o mentalitate* transmodernă, *în stare să le valorizeze pe celelalte. [...]*

România a avut dintotdeauna „modernişti" şi „tradiţionalişti" (mai ales în ultimele două veacuri - n.a.), dar i-a lipsit spiritul transmodern, *pe care-l reprezenta Eminescu cel mai ignorat gânditor de politică naţională. [...]* ***Transmodernismul*** *nu invită la dispariţia sau anihilarea nici uneia dintre părţi, cum procedează extremismele contemporane. Sardar reproşează postmodernismului că a înlocuit realitatea cu „un ocean de imagini, o lume în care orice distincţie între imagine şi realitatea materială s-a pierdut", pretinzând, în chip curios, că pariază pe* concret*:* ***„Postmodernismul vede lumea ca pe un joc video****, croindu-şi calea de aici-acolo, purtând războaie în ciberspaţii, iubind într-o lume formată din biţi. [...] Spre deosebire, transmodernismul trece dincolo de modernitate, toate, se ridică deasupra modernităţii şi ne duce într-o altă stare de existenţă. Astfel, spre deosebire de postmodernism, transmodernismul nu este o proiecţie lineară. Îl putem înţelege mai bine cu ajutorul teoriei haosului. În toate sistemele complexe – societăţi, civilizaţii, ecosisteme ş.a. – multe variabile independente interacţionează în numeroase moduri. Teoria haosului ne arată că sistemele complexe au abilitatea de a crea ordine în haos. Aceasta se-ntâmplă într-un punct de neutralizare numit «marginea haosului». La marginea haosului, sistemul se află într-un fel de însufleţire între stabilitatea totală şi fărămiţarea în haos. În acest punct, aproape orice factor poate împinge sistemul într-o ordine superioară, astfel spus sistemul evoluează spontan într-o nouă ordine de existenţă. Transmodernismul este transferul modernităţii de la marginea haosului într-o nouă ordine socială. Astfel, transmodernismul şi tradiţia nu mai sunt două viziuni opuse ale lumii, ci o nouă sinteză a amândurora.* [144]

*

Din păcate, mulţi politicieni, birocraţi, elite culturale sunt captivii mentalităţii postmoderne, incapabili de a se desprinde de ideologiile remanente, conservând o antipatie iresponsabilă faţă de tradiţie. Ziauddin Sardar invită la schimbarea lentilelor Vestului privitor la tradiţia islamică, pe care occidentalii o văd ca sistem închis. Dimpotrivă, tradiţia este deschisă şi dinamică, altfel ar fi condamnată dispariţiei; ea trebuie să fie judecată „din perspectiva transmodernismului şi înţeleasă cu propriile concepte şi categorii."

Pe de altă parte, fundamentaliştii islamici dovedesc, în mod paradoxal, că sunt nu mai puţin duşmani ai tradiţiei decât adversarii lor postmodernişti, căci constrâng tradiţia la ideologie exclusivistă, sufocând-o. Sardar deplânge faptul că ţările islamice sunt guvernate, în majoritatea lor fie de ultramodernişti, fie de ultratradiţionalişti, „nici unii, nici alţii neavând înţelegere pentru transmodernism". [...]

Se pune acum întrebarea în ce măsură creştinismul poate fi compatibil cu transmodernismul, iar – prin acesta – Occidentul creştin şi Europa creştin ortodoxă. Răspunsul nu poate fi decât unul: creştinismul *este o religie* transmodernă, *prin excelenţă. Capitolul dedicat teologiei Părintelui Stăniloae o dovedeşte cu prisosinţă, în ceea ce priveşte ortodoxia. [...] Biserica există pentru gloria lui Dumnezeu, nu pentru a fi conectată la cultura umană. [...]"Dumnezeu este Duh şi cine se închină Lui trebuie să I se închine* ***în Duh şi***

[144] Ibidem, pp.159-162.

adevăr". *Deci Dumnezeu are propriul fel de a fi căutat şi iubit. Dacă pentru samariteni şi evrei era o chestiune de* loc, *Dumnezeu spune că asemenea căi sunt insuficiente, căci trebuie cunoscut* ***prin Spirit (Duh) şi Adevăr (Cuvânt)***. *Cunoaşterea lui Dumnezeu este după voia lui Dumnezeu, nu a omului, căci este neschimbător şi infinit. [...] Fiind dincolo de paradigmele culturale, transmodernismul este transculturalism.*[145]

*

Să mai luăm în calcul celebra declarare a morţii *lui Dumnezeu. Or, aceasta a fost supralicitată de postmodernişti, după ce devenise loc geometric al ideologiei comuniste. Şi ceea ce este abuziv vine dintr-o flagrantă denaturare a enunţului nietzschean, deoarece gânditorul german n-a părăsit niciodată logica trivalentă a creştinismului, deşi credea contrariul. Ar mai fi şi piatra de încercare a atitudinii faţă de* naţional. *Modernismul radical comunisto-internaţionalist a repudiat naţiunea. La fel fac astăzi urmaşii postmodernişti „liberali". [...] Eminescu, în plină ascensiune a* modernului *de tip liberal, nu este doar un „premodern", ci şi un* transmodern, *deşi nu s-a numit ca atare, el concepând o modernitate* conservatoare, *de felul celei engleze, pe care o şi invocă. [...]*

Atrag atenţia în mod deosebit, că transmodernismul nu înseamnă şi nu trebuie să însemne renunţarea la identitate, *ci* sporirea *acesteia ca eternă* reîntoarcere, *mereu nouă şi mereu veche, conform adevărului că „acei care îşi vor regăsi viaţa trebuie să o piardă" mai întâi, după modelul jertfei iisusiace. [...] În Statele Unite, un promotor al dialogului transmodernist, interconfesional este teologul Alan Watts, care a recurs la „experienţe" ale eliberării de îngrădirile strict confesionale (într-un sens opus restricţiilor epistemologice ale lui J.J. Fanella), redimensionând tradiţiile, recuperând filozofia perenă, abandonată, de postmodernişti şi toate formele culturii. Astfel, dialogul global interconfesional poate deveni şi* dialog intercultural global, *ceea ce nu se produce fără reacţiile, uneori violente, ale celor închişi în mentalitatea modernistă, chiar în interiorul bisericilor.*[146]

*

Se pune întrebarea în ce măsură aşa-numita gnoză de la Princeton *prefigurează eonul transmodern? Mişcarea s-a născut în 1969, la Princeton (universitatea unde lucrase Einstein), la Pasadena şi la Mont Palomar. În scurt timp, au aderat* ***mii de savanţi, constituindu-se un fel de francmasonerie „fără înscăunări, fără rituri"***, *un aristocratism fără veleităţi aristocratice, ca reacţie la domnia materialismului marxist, a freudismului, a scientismului modernist, a ideologiilor de tot felul şi în favoarea reîntoarcerii Spiritului, într-o „sinteză contemporană a ştiinţei, religiei şi filosofiei". Mai mult, s-a vrut un veritabil mesaj pentru mileniul al III-lea. Intenţia mărturisită era să se pună capăt crizei religioase moderne, America având şi avantajul că nu a coborât, precum Europa, cortina de fier între religie şi cercetarea ştiinţifică. Europa a favorizat, cu spiritul ei schizofrenic, umplerea golului, lăsat de antiteza religie/scientism, cu marile ideologii: nazism, comunism etc. [...]*

O neîncredere funciară, lucidă, etalează gnosticii (adoratorii ştiinţei - n.a.) şi faţă de mişcările minoritare (homosexuale, feministe, hippies, alţi „iconoclaşti"), găsindu-le de-a dreptul puerile. Şi primejdioase. Cazul feminismului *este revelator, o rătăcire cu consecinţe grave pentru umanitate, căci, în realitate, este un grosier* anti-feminism. ***Feminismul postmodern e o pornire contra firii, deoarece vrea să adopte „virilismul", să dobândească pseudo-drepturile bărbaţilor: grosolănie, cinism, viaţă aventuroasă, violenţă, neglijarea familiei, fumatul, drogurile etc.*** *Din acest punct de vedere, critica feminismului aminteşte de cea a lui Nietzsche. Exemplul fumatului este de un mare bun simţ: „femeile au început să fumeze, în timp ce adevăratul feminism ar fi trebuit să-i îndemne pe bărbaţi să se lase de*

[145] Ibidem, pp.162-167.
[146] Ibidem, pp.174-184.

fumat". Şi: „Gnosticii deplâng pseudo-feminismul femeilor excitate care, prin extremismul lor brutal, rivalizează cu bărbaţii" (Raymond Ruyer).

Respiritualizând lumea, gnosticii îi redau transparenţa, căci gnoza tinde să fie „filosofia Luminii conştiente". Dar deşi ***noul iluminism*** *nu are nimic de a face cu acela scientist şi materialist din Secolul Luminilor,* transparenţa spirituală *tinde să reînvie panteismul precreştin dinspre un teocentrism cosmic. Cu toate că neo-gnosticii se feresc să numească Spiritul universal Dumnezeu, ei îl recunosc ca atare şi susţin că Universul însuşi este Dumnezeu, într-o plinătate dinamică, nu eonică, ci* holonică. *Pare să existe unele asemănări dintre Universul gnostic şi cel al lui Eminescu, privirea lor fiind arheală. Însă, în definitiv, neo-gnosticii extind conceptul de* Dasein *la întreg cosmosul, nemaiexistând diferenţă între* Sein *şi* Dasein*,* ***extirpând, altfel spus, orice diferenţă ontologică****. De aceea,* <u>***filozofia şi teologia gnozei nu se diferenţiază esenţial de ale masoneriei***</u>*, coborându-se la nivelul ethosului macrofizic din sistemul celor trei materii lupasciene, fiind paradoxal, un soi de* biologism atoateomogenizant. *Nefamiliarizaţi cu subtilităţile filosofiei şi teologiei, gnosticii riscă să alunece, cum observa în 1975 Louis Sableron, într-o „bâiguială filosofică". Şi acesta este, din păcate, impresia finală pe care o lasă străluciţii savanţi de la Princeton şi comilitonii. [...] De fapt, gnosticii aceştia nici nu urmăresc geneza unei noi religii, o imposibilitate practică, ci doar să legitimeze „ştiinţific" o redimensionare a religiei moniste iudaice, dat fiindcă foarte mulţi dintre neo-gnostici sunt evrei!* ***Nu întâmplător din ruinele gnozei s-a declanşat mişcarea fantezistă New Age****. Preţul: întoarcerea într-o epocă revolută, a unui monoteism incapabil să iasă din logica aristotelică a terţiului exclus. Astfel, formidabilii savanţi de la Princeton au ratat deschiderea drumului către filosofia şi teologia mileniului al III-lea, meritul, dinspre ştiinţă, revenindu-i europeanului Ştefan Lupaşcu.*[147]

*

Am văzut cum gnosticii de la Princeton au reclamat, pe bună dreptate, impostura feminismului. Dar, surprinzător, există câteva puncte comune între neo-gnostici şi feminişti, care, la rându-le, sunt tot nişte gnostici. Adepţii ambelor tabere năzuiesc la mai mult de a fi doar nişte militanţi laici, visând la întemeierea unei noi religii în zona New Age. De aceea, ***ţinta comună este „demitizarea" lui Iisus şi, deci, răpunerea creştinismului considerat muribund. [...]*** *De la o emancipare firească a femeilor,* ***feminismul a putut ţinti să devină o*** **nouă religie** ***împotriva creştinismului, îndeosebi****. Nu altul e mesajul cărţilor de mare ecou ale lui Dan Brown, din seria* Codul lui Da Vinci. *Autorul este sclipitor de inteligent şi a avut dibăcia să recurgă la* ***formula cărţilor de consum, atât de căutate în*** **Kitsch*-ul postmodernist****. El a pariat pe o cât mai largă penetrare în „mase", fiind la antipodul elitismului neo-gnostic.* <u>*Erezia lui pariază pe ideea veche că Biserica a denaturat creştinismul primitiv.*</u> *Momentul crucial este stabilit în anul 325, la Conciliul de la Niceea. [...] Dar, crede Dan Brown, cotitura a fost o uriaşă eroare (impunerea dogmei Sfintei Treimi), atent regizată de împăratul Constantin cel Mare, în beneficiul propriei puteri. Împăratul ar fi dat poruncă să se distrugă toate evangheliile care vorbeau despre natura pur umană a lui Iisus Hristos. [...] „Adevăratele" evanghelii şi alte scrieri arătau, însă, că Iisus a fost* un om extraordinar*, dar om în carne şi oase, iar nu născut prin Duh, de acelaşi rang cu Tatăl ceresc. [...] S-a căsătorit cu Maria Magdalena, care la rându-i, nu a fost o prostituată, ci de sânge regal (de unde ar deriva San Greal,* ***Sfântul Graal****). [...] Ameninţată, însă, imediat după înmormântarea lui Iisus, Maria a fugit în Galia, fiind adăpostită de o comunitate de* ***evrei*** *(evrei care nici nu existau atunci sub acest nume; iar Sfântul Graal joacă un rol important în ideologia masonică/evreiască - n.a). În sânul acelei comunităţi s-au perpetuat descendenţii lui Iisus şi ai*

[147] Ibidem, pp.187-191.

Mariei Magdalena, care nu sunt alții decât întemeietorii dinastiei Merovingienilor, clăditorii, deci, ai viitoarei Franțe! Rămâne un mister de ce Maria Magdalena, în loc de a fi cap al unei Biserici, s-a mulțumit doar cu a întemeia o dinastie. Totuşi, Dan Brown înclină să creadă că timp de vreo trei veacuri creştinismul a avut o coloratură feministă, iar nu „patriarhală", cum a ajuns de la Constantin cel Mare încoace. Altfel spus, apostolii au respectat testamentul lui Iisus privind sacrul feminin. Astfel, „Iisus a fost primul feminist din istoria omenirii. El şi-a dorit ca viitorul Bisericii sale să fie încredințat Mariei Magdalena." (?!)

Şi fiindcă „feminiştii" au fost persecutați ca eretici, mai ales după Niceea, un urmaş al dinastiei merovingiene, ducele Godefroi de Bouillon*, a înființat în 1099 o confrerie secretă de tip masonic şi religios numită* Le Prieuré de Sion *(Stăreția din Sion), al cărei principal scop a fost să salveze de sub ruinele vechiului templu de la Ierusalim documentele care atestau adevărata natură umană a lui Hristos şi testamentul său matriarhal. Acestea, împreună cu sarcofagul Mariei Magdalena, vor constitui marele secret al Sfântului Graal, păstrat de ordinul Cavalerilor Templieri, cei care dobândiseră documentele în urma unei cruciade. [...] Iată de ce posesia lor le-a adus Cavalerilor Templieri o putere extraordinară în fața Vaticanului, şantajabil din atare pricină. [...] Aşa au ajuns la o mare putere, (nu prin crime şi jafuri – n.a.) deținând teritorii în 12 țări occidentale (Rămâne o enigmă de ce n-au şantajat şi Biserica din Răsărit!) Îngrijorat de expansiunea templierilor, Papa Clement al V-lea, în înțelegere cu Filip al IV-lea al Franței, a pus la cale, la 13 octombrie 1307, nimicirea ordinului, reuşind să-i stârpească pe cei mai mulți. De atunci ar fi rămas ziua de 13 „cu ghinion". Unii, însă, au scăpat, fiind cunoscuți ca Sangreal (Sfântul sânge). Ei vor duce mai departe secretul până în Ziua de Apoi, când vor putea dezvălui marea impostură a Bisericii creştine, spre a o dărâma şi a o înlocui cu adevărata Biserică proiectată de Hristos, cea feministă. (?!) [...] În asemenea context dramatic, singura posibilitate de aflare a adevărului a devenit decodificarea operelor lui Leonardo da Vinci (cum ar fi Cina de Taină, Sfântul Graal nefiind potirul din care au băut apostolii, ci marele secret privind adevărata natură umană a lui Hristos şi testamentul (Său matriarhal - n.a.), misiune revenită lui Dan Brown, în cărțile sale, care pariază pe un mare impact planetar.*

La nivel simbologic, va fi, în primul rând, o substituire de cruci. Cea a creştinismului va cădea (spune Dan Brown, al cărui nume trimite poate şi la Sandra Brown, care a viciat enorm literatura! - n.a.), fiindcă a fost una a torturii*, metodă practicată şi de Inchiziție, în virtutea cruzimii bărbaților în contra feminității (de fapt, vrăjitoare, care n-au fost acuzate pentru că „gândesc", cum susține Brown - n.a.). În locul ei, va veni* crucea *paşnică, pătrată, roşie, cu toate brațele egale, adică, nu alta decât cea a Cavalerilor Templieri (acuzați şi ei de sodomie, între altele), de regăsit şi pe drapelul unor state ca Elveția.(dar şi pe unele pachete de țigări la modă - n.a.) New Age va fi* eonul *păcii, al frăției universale, o perfectă echilibrare a lui* Yin *şi* Yang *sub întronizarea Mariei Magdalena drept cap al Bisericii. Această perfectă* echilibrare a femininului cu masculinul *este simbolizată de Steaua lui David: „Steaua lui David... Uniunea perfectă a femininului cu masculinul...Pecetea lui Solomon...ce desemna locul Sfintei Sfintelor, locul în care se credea că sălăşluiesc divinitatea masculină şi cea feminină – Jahve şi Shekina.*[148]

*

Dacă autorul s-ar fi mulțumit cu succesul unui roman thriller *foarte bine făcut, ar fi intrat ca atare în istoria literaturii. Dar el revine în cărțile următoare cu „citate" din arhiva* Cavalerilor Templieri *(pentru a fi mai credibil şi ca „istoric" - n.a.), propaganda în favoarea unei* religii feministe *accentuându-se, deşi cam totul fusese spus în primul roman. El crede că*

[148] Ibidem, pp.191-195.

ar putea fi o fuziune între Steaua lui David şi Crucea pătrată, sigla Stăreţiei din Sion, „premergătoare creştinismului cu o mie cinci sute de ani”. Simbioza aceasta ar garanta eliminarea violenţei din istorie, căci, în realitate, creştinismul n-a fost o religie a iubirii*, ci una a* torturii. *(?!)*

Neavertizat asupra condiţiilor de apariţie a unei religii, Dan Brown le confundă cu modul de naştere a ideologiilor. El n-a înţeles că „logica” internă, a dogmei Sfintei Treimi, piatra unghiulară a creştinismului, depăşeşte toate monismele şi dualismele perindate în istorie. ***Reîntoarcerea la o religie precreştină în numele postmodernităţii, ar accentua inimaginabil cruzimea conflictelor din lume****. Un exemplu edificator este confruntarea de azi dintre steaua lui David şi monismul islamic.*

Pe de altă parte eliminarea Treimii din creştinism în favoarea unui dualism sexual în echilibru e un gând prin excelenţă gnostic*. De altfel, personajul Jacques Saunière este surprins de nepoata Sophie Neveu că practică* ***sexul mistic în grup****, evocând disputatele isprăvi ale* gurului *Gregorian Bivolaru din grupul MISA. Dar Dan Brown este doar unul dintre autorii care vor să schimbe creştinismul actual într-o religie feministă, spre a repara o mare „nedreptate istorică”. În ultimele decenii, s-a creat o bogată literatură de exegeză biblică demolatoare în favoarea tradiţiei eretice. [...] Faţă de cele susţinute de Dan Brown, exegeţii ostili creştinismului adaugă multe alte defecţiuni ale teologiei biblice, pariul fiind existenţa lumească a lui Iisus Hristos. [...] De pildă, profetul creştinismului primitiv n-a fost Iisus, ci Ioan Botezătorul, marginalizat în chip vădit de* Noul Testament*, ca şi Maria Magdalena. [...] Cu probabilitate mare Iisus n-a fost evreu, ci egiptean, <u>aşa cum arată şi **Talmudul**</u>. [...] Comentatorii sunt convinşi că dacă tentativa de reformare a Bisericii iudaice ar fi reuşit în direcţia voită de Iisus şi de Maria Magdalena, altfel ar arăta astăzi lumea şi, bineînţeles, creştinismul. Din nenorocire, creştinismul în varianta nou-testamentară a constituit un imens recul comparativ atât cu mozaismul, cât mai ales cu islamismul, care deschisese lumii calea celei mai generoase spiritualităţi, căci adepţii religiei egiptene deţineau secrete ale cunoaşterii extraordinare, ceea ce le-a permis, bunăoară, să construiască piramidele. Aceste secrete au fost preluate, din fericire, de către eretici şi de francmasoni. (?!) De aici ostilitatea necruţătoare dintre Biserică (invidia ?!), pe de o parte, şi eretici, alchimişti şi francmasoni, pe de alta. Un Giordano Bruno, alchimist şi gnostic, a fost doar una dintre victimele ilustre ale confruntării (iar nu o excepţie ?! - n.a.) În orice caz, cu exemple de asemenea factură (cazul lui G. Bruno sau Galileo Galilei, care s-a salvat pe sine în ultima clipă - n.a.), comentatorii gnostici al Bibliei produc aparenţe solide în favoarea lor.*

Dar proba centrală la care a căzut creştinismul (nu e Inchiziţia, cu victimele ei sau desfiinţarea Ordinului Cavalerilor Templieri - n.a.) e ***atitudinea faţă de eros şi de femeie****. (era şi de aşteptat, nu?; având în vedere coruperea mai uşoară a femeii în general, precum şi cititorii din rândul femeilor, care ar putea sluji astfel cauza mişcării feministe - n.a). <u>Religiile orientale au avut marele avantaj că au văzut în eros supremul sacrament (?!), iar religia isiană cu atât mai mult, cu cât a avut ca temelie sacrul feminin, salvat în Occident doar de eretici, de alchimişti, de unele societăţi **masonice**.</u> Abia în zilele noastre Occidentul redescoperă erosul (cu sprijinul desigur al masoneriei şi mass-mediei aservite - n.a.), dar şi acum este interpretat ca pornografie, sub influenţa Bisericii anti-feministe. (?!) Vinovată de pedofilie, de violuri şi de alte vicii erotice ar fi Biserica (?!), prin <u>interdicţiile sale</u>. Teologii creştini n-au înţeles că femeia este superioară bărbatului din punct de vedere sexual (?!), că prin natura ei este destinată* plăcerii *iar nu doar procreării. [...] Femeile au fost create de Creator spre a se bucura de plăcere (?!), pe când bărbaţii mai puţin. Toate cele trei religii*

patriarhale – creştinismul, islamismul şi iudaismul – au categorisit activitatea sexuală ca murdară (?!) De aici toate opresiunile şi crimele contra femeilor (?!). [149]

*

Viclenia glosatorilor gnostici *vine de acolo că ocultează esenţa creştinismului ca* religie a iubirii, *propunând alternativa* Sexualităţii sacre. *În asemenea demers, sunt manipulate cu multă abilitate erorile Bisericii, care n-au fost puţine în decursul istoriei, îndeobşte prin instituţia Inchiziţiei (justificabile, parţial poate în parte, în context, în acele vremuri tulburi, când credulitatea şi bunătatea creştinilor erau atacate şi uşor de exploatat - n.a.). Fireşte, ignoră ortodoxia răsăriteană care n-a cunoscut Inchiziţia. În esenţă însă, disputa se reduce la opoziţia dintre* agapè, *iubirea împlinită în instituţia căsătoriei (în creştinism), şi* iubirea pasională, *pură (în erezii). Fenomenul a fost analizat cu ascuţită luciditate de Denis de Rougemont, în cunoscuta sa lucrare* Iubirea şi Occidentul.

Cercetând mai în profunzime lucrurile, paradoxal, mişcarea feministă postmodernă are o influenţă nefastă asupra familiei, destrămându-o, căci, neaşteptat lucru, duce la ***isterizarea şi masculinizarea femeilor****, aşa cum au atras atenţia înţelepţii de la Princeton.* ***Departe de a crea o „religie a echilibrului", feminismul declanşează un dezechilibru cu adevărat grav, punând civilizaţia pe o pantă a autodistrugerii demografice nu doar spirituale****. [...] Altfel spus, o veritabilă revoluţie a omenirii nu poate fi ruptă de întoarcerea la familia creştină, de care lumea postmodernă s-a depărtat sinucigaş. E o naivitate crasă să crezi că unul dintre sexe poate decide în faţa Sfântului Duh, ca ipostas al dumnezeirii treimice.* ***Femeia, ca individ uman în sine, nu e mai bună decât bărbatul.*** *Creştinismul nu e o religie „masculină" şi familia nu înseamnă raport de la stăpân la slugă între cele două sexe. Investirea femeii cu un rol privilegiat nu ar pune capăt războaielor şi violenţelor de tot felul, fiindcă mecanismele evenimentelor nu depind de sexul conducătorilor (de fapt, în cazul unor crime şi războaie, s-a recomandat „căutarea femeii responsabile" ! - n.a.) Cu atât mai puţin de cel de* al treilea sex *al lui Michel Foucault. Familia homosexuală, pentru care se duce azi o bătălie câştigată în multe locuri, este, prin excelenţă,* **anti-familia**. *O umanitate care ar evolua spre cel de* al treilea sex *este una* sofistică *în absolut, căci înseamnă* familie pentru moartea speciei, *epuizată într-o iubire narcisiacă, cel mult* pasională. *Căsătoria între bărbaţi şi între femei, în măsura în care nu poate avea ca resort decât iraţionalitatea pasiunii, nu este,* in concreto, *o căsătorie, ci o „condamnare radicală a căsătoriei", „profund legată de pasiunea pentru război", observă Denis de Rougemont, cu trimitere şi la* ***Cavalerii Templieri, asociaţi cu androginia homosexuală şi care-şi căutau sacrificiul pentru Sfântul Graal****. [...] „Nefericirea lor (vorbind de mitul Tristan şi al Isoldei) îşi are astfel originea într-o falsă reciprocitate, mască a unui dublu narcisism". [...] Iubirea – pasiune, ca pură adorare a femeii, a fost în secolul al XII-lea o religie, o erezie creştină, istoric determinată de la catari la trubaduri. [...]*

Căsătoria creştină este iubire ca „supunere în prezent": „Noul simbol al Iubirii nu mai este pasiunea *eternă a sufletului aflat în căutarea luminii, ci* căsătoria *dintre Hristos şi Biserică", adică iubirea celuilalt* aşa cum este el *„şi nu către ideea de iubire sau către flacăra ei dulce şi fatală". Aşadar, o revoluţie de tip* feminist, *cum preconizează Dan Brown şi comilitonii împotriva creştinismului, este* o utopie menită să destrame familia creştină, *fără a şti de urmări. „Dacă civilizaţia noastră – spune Denis de Rougemont – trebuie să supravieţuiască, ea va fi nevoită să înfăptuiască o mare revoluţie: să recunoască faptul că* ***instituţia căsătoriei*** *de care depinde structura ei socială,* ***este mai importantă decât iubirea cultivată de ea*** *şi pretinde o altă temelie decât o fierbinţeală frumoasă".* [150]

*

---

[149] Ibidem, pp.196-200.
[150] Ibidem, pp.203-206.

Îl poţi recunoaşte pe rătăcit prin lipsa afectivităţii, *care este esenţială în ceea ce poetul argentinian Roberto Juaroz numea, în 1991,* atitudine transdisciplinară. *Din păcate,* atitudinea postmodernistă *e descurajatoare şi-n atare privinţă. Ea a înlocuit afectivitatea (iubirea) cu sexualitatea. Iar, finalmente, cu pornografia. "Noi suntem - zice Basarab Nicolescu - cei care am ucis Erosul acestei lumi, favorizând dezvoltarea deşănţată a masculinităţii lumii noastre.* ***Erosul a fost înlocuit cu mascarada erotică, nunta feminităţii şi masculinităţii cu o eliberare sexuală ce are toate caracteristicile unei sclavii (în măsura în care fiinţele umane devin anexele propriului sex)****, iar iubirea, înlocuită cu supravegherea atentă (posesivă - n.a.) pentru apărarea teritoriilor." În arta şi literatura postmodernistă există o invazie de limbaj pornografic de cea mai joasă speţă. [...]*

Dacă postmodernismul respinge agresiv valorile naţionale, spiritul transdisciplinar nu mai consideră naţiunile ca anacronice. "Transnaţionalul nu implică în nici un fel devalorizarea ori dispariţia naţiunilor. Dimpotrivă, transnaţionalismul nu poate decât să întărească ceea ce este mai creativ şi esenţial în fiecare naţiune. Cuvântul «naţiune» are aceeaşi rădăcină, nasci, *ca şi cuvântul «Natură»: forma* natio-onis *înseamnă şi ea, la origine,* naştere. *Naţiunile vor putea da naştere transnaţionalismului, iar transnaţionalul va putea elimina egoismul naţional generator al atâtor conflicte ucigătoare" (egosim, devenit extremism - n.a.).* ***Este evident că transnaţionalul devine opusul internaţionalismului*** *(imperialismului mascat - n.a.) [...] Transdisciplinaritatea e menită să împiedice dezastrele naţionale din secolul al XX-lea prin rigoare, deschidere, tolereanţă. [...]*

Nici o religie veritabilă nu s-a născut vreodată prin gnoză pură*. Raţionalitatea poate duce, cel mult la secte sau la "religii" materialiste, de felul comunismului. [...] Aşadar, creştinismul nedenaturat de schisme şi secte, neideologizat de "fundamentalişti", ci aşa cum apare el la Părintele Stăniloae, împlineşte toate exigenţele unei paradigme transdisciplinare şi transmoderniste.* [151]

*

Simţind tâlcurile autodenigrării *intelighenţiei naţionale, prin contestarea lui Eminescu, Svetlana Paleologu-Matta are intuiţia unei drame speciale (care, totuşi, nu e a României profunde!) a românilor. Pe aceştia, Eminescu îi "constrânge", "prin idealitatea lui" să-l urmeze, dar românii, "nefiind la înălţimea lui",* nu-l pot asimila *şi, în consecinţă, devin acerbi* detractori, *"patrioţi de meserie" care-şi propun să facă "ordine" în cultură şi în destinul naţiei printr-o pseudo-sincronizare perpetuă cu alţii, uitând că Eminescu este* centrul *spiritualităţii celei mai înalte (româneşti şi nu numai - n.a.). Este, probabil, aici una dintre cele mai adânci explicaţii a fenomenului* antieminescian *din cultura românească (completând imixtiunea curentului postmodernist, care şi-a propus să demoleze valorile naţionale şi naţionalismul autentic - n.a.). [...] Marea revelaţie a autoarei a fost că geniul eminescian are consistenţa ontologică a unui spirit de dimensiunile lui Heidegger. Iar descoperirea a fost posibilă deoarece lecturile critice ale Svetlanei Paleologul-Matta s-au prelungit din postmodernitate în transmodernitate. Aici e cheia inaptitudinii contestatarilor lui Eminescu de a se apropria de profunzimile eminescianismului.* ***Dimensiunea sacrului nu intră în setul de valori postmoderniste****. Or, trebuie remarcat că Svetlana Paleologu-Matta i-a citit pe Nietzsche, pe Heidegger, pe Borges, pe Eminescu cu antenele cele mai fine ale* postmodernismului înalt, *care e anticamera transmodernităţii. [...] În 1993, autoarea a putut înţelege că* ***postmodernismul şi neopragmatismul american "tind spre o expansiune planetară tehnico-ştiinţifică care schimbă modul de viaţă"****, dar pe un drum alimentat de orori şi de rătăciri.* [152]

---

[151] Ibidem, pp.223-227.
[152] Ibidem, pp.261-262.

*

Nivelurile de realitate țin de ontologic*, consideră Ştefan Lupaşcu, iar multidisciplinaritatea şi interdisciplinaritatea indică marea* complexitate *a realului. În acest labirint, este menirea* transdisciplinarității *să facă "ordine". Ea e definită drept "ceea ce se află în acelaşi timp şi* între *discipline şi* dincolo *de orice disciplină. Finalitatea sa este* înțelegerea lumii prezente*, unul din imperativele sale fiind* ***unitatea cunoaşterii***". *[…] De precizat că obiectul transdisciplinarității nu îl constituie nivelurile de Realitate, acestea continuând să rămână obiect multidisciplinar şi interdisciplinar, ci* ansamblul nivelurilor de Realitate *şi, în consecință, zona complementară de non-rezistență: "Din coexistența pluralității complexe şi a unității deschise îşi face apariția un nou* Principiu al Relativității*: nici un nivel de Realitate nu constituie un loc privilegiat de unde pot fi înțelese toate celelalte niveluri de Realitate". (Basarab Nicolescu). […]*

Nu mai există, astfel, riscul ***închiderii în*** **ideologie** *(comunismul şi nazismul, care reduceau lumea la materia macrofizică) sau al* ***închiderii în*** **concret** *(postmodernismul, care restrânge lumea la nivelul biologic de unde se nutreşte folosofia simulacrelor). Iată de ce transdisciplinaritatea marchează un* nou eon *în istoria culturii şi civilizației. Deschide, de aceea, şi o nouă perspectivă asupra religiei, politicii, filosofiei, artei, educației şi vieții sociale. Toate acestea sunt de* deconstruit *şi de* reconstruit*, printr-o recuperare amplă a tot ce nu obstaculează deschiderea ethosului transmodern. Iar în asemenea privință suntem abia la început. Aici, mă văd nevoit să le simplific şi să le reduc la minimum de semne, căci opera transmodernității nu poate sta la îndemâna unui singur om.*

În sânul culturii, arta pare să fie cea mai apropiată de spiritul transmodernității, fiindcă ea nu a ignorat niciodată existența unor diferite niveluri de percepție *ale realului, aflate în corespondență biunivocă. Cunoaşterea artistică este, probabil, transdisciplinară, prin excelență. Marele ei atu este* afectivitatea*, care-i de ordin ontologic şi care-i permite să fie nu numai* cunoaştere a cunoaşterii*, ci, mai, ales,* cunoaştere a necunoaşterii *(Ştefan Lupaşcu). […]*

În Treimea cea de o ființă *se ascunde marea taină a* iubirii *pe care pariază şi Ştefan Lupaşcu (filosof care a visat la o religie situată "între mistică şi gnoză, din care ar putea să se revendice, la urma urmei, şi New Age").* [153]

---

[153] Ibidem, pp.216-219.

X. UN RĂZBOI RELIGIOS ÎN CARE ESTE ATRASĂ OMENIREA SAU RĂZBOIUL OMULUI ÎMPOTRIVA LUI DUMNEZEU

Aruncându-ne doar o privire asupra evenimentelor petrecute în istoria omenirii, mai cu seamă după sfâşierea în două a Bisericii Creştine în anul 1054, nu putem nega îndepărtarea omului de spiritul învăţăturilor creştine, de harul lui Dumnezeu şi de pilda jertfei lui Iisus Hristos. Biserica Catolică a ales să-şi urmeze propriul ei drum şi s-a pulverizat parţial în multe secte, autoproclamate «reformatoare», în vreme ce Biserica Ortodoxă (bizantină) a căutat să menţină tradiţia creştină şi preceptele ei într-o formă cât mai nealterată.

Trebuie să mai recunoaştem, că a existat încă din vremuri foarte îndepărtate un război sau o rebeliune împotriva lui Dumnezeu,care cunoaşte în prezent o amploare fără precedent în istoria omenirii, în ce priveşte dimensiunea globală şi formele de manifestare. Această ofensivă mondială a Antihristului vizează amăgirea cât mai multor oameni (de preferat creştini) şi obţinerea acceptului oamenilor, apoi a puterii totale şi definitive. Tocmai de aceea, constatăm un atac concertat asupra omului contemporan, care de cele mai multe ori nu mai găseşte drumul către adevăratul Dumnezeu şi alunecă pe panta unor rătăciri tot mai greu de desluşit.

Pentru a înţelege mai bine toate aceste lucruri, am considerat că sunt edificatoare mai multe fragmente din cartea scriitorului grec **K. KAPOYEOY – Noile Buletine Antihrist 666**, apărută în Atena, în 1993.

*

Planurile oculte şi satanice puse la cale împotriva creştinilor creează lumii în care trăim <u>o imagine de apocalips</u>. O seamă de organizaţii internaţionale de factură politică, economică, ştiinţifică, culturală, religioasă sau ocultă militează pentru o nouă ordine mondială şi pentru instituirea unui guvern mondial, care, chiar dacă nu va fi condus de la început de Artihrist (personal), anunţă vremurile cele de pe urmă ale lumii. ***Ce este, oare, noua eră la care lucrează cu sârg Francmasoneria şi sionismul mondial, dacă nu sfârşitul lumii acesteia creştine?*** *Nu este vorba de o nouă eră şi o nouă ordine într-un stat sau altul, ci de o nouă eră la scară planetară şi de o nouă ordine mondială.*

*

Creştinii au fost şi sunt victimele violenţei Satanice. La început, în primele veacuri, creştinii, au avut de urcat "muntele suferinţei" pricinuit de persecuţiile împăraţilor păgâni (cu un număr enorm de martiri, care au plătit cel mai adesea cu viaţa, curajul lor de a nu-şi lepăda credinţa - n.a.), apoi după câştigarea libertăţii la începutul secolului al IV-lea au avut de trecut prin "pădurea cu fiare sălbatice", plină de eretici şi erezii, care pândeau la tot pasul să sfâşie conştiinţa curată a creştinului. Dar nici după trecerea acesteia drumul nu s-a sfârşit. El a dat în "mlaştina deznădejdii", acolo unde cărarea pare a se pierde; este perioada celui de-al doilea mileniu al erei creştine (evul mediu).

Mai întâi mileniul al doilea debutează prin ruperea Bisericii creştine în două (Biserica Romei la anul 1054 se rupe de trupul Bisericii lui Hristos), ca mai pe urmă începând cu secolul al XVI-lea să se pulverizeze în mii de secte. Bietul creştin, pus în faţa acestui fapt, nu mai ştie uneori încotro s-o apuce. În anul 1054, orgoliul cardinalului Humbert a condus la sfâşierea Bisericii în două. În secolele XIV – XV, prereformatorii Jan Hus, John Wiclif, Savanarola, clatină Biserica Apuseană, iar în secolul al XVI-lea Luther, Zwingli şi Calvin produc răni noi în trupul Bisericii. Toate aceste evenimente au fost provocate de organizaţii oculte anticreştine. Trebuie să ştim, de pildă, că <u>Luther era rosicrucian</u>. Frăţiile şi ordinul rosicrucienilor, după cum consemnează istoriografia, s-au constituit în secolul XVI-XVII, dar existenţa unor comunităţi de rosicrucieni este atestată încă din anul 1250, deşi denumirea se

trage abia de la Christianus Rosecreutz (1378-1484). Unul din țelurile lor fusese Reforma, iar marii reformatori de mai târziu s-au inspirat din ideologia lor. Frământările ulterioare a protestantismului, sectarismului diferitelor "biserici libere" a fost de asemenea opera unor francmasoni. Wesley, Chalmers, Zinzendorf au fost francmasoni. ***O Biserică puternică era greu de distrus printr-o luptă fățișă. De aceea întâi trebuia scindată Biserica cea una prin deformarea unei părți a ei: urma apoi pulverizarea părții reformate****, din molozul rezultat trebuind să se edifice o nouă unitate, mai tolerantă, mai democratică, mai deschisă, adică mai ecumenică. Secte precum "știința creștină", mormonii, martorii lui Iehova, antroposofii sunt creaturile lojelor francmasonice. Mai mult decât atât, începând cu Conciliul II Vatican, chiar papii ar fi francmasoni.*

*

Masoneria *este o organizație mistică* <u>*cu scopuri secrete*</u>*. Primele trei grade reprezintă doar nada și legitimația umanistă a francmasoneriei (când libertatea de credință este/pare totală). Ziarul mason "România liberă" din 19 iunie 1993 publică un interviu cu dl. Mihai Musceleanu, mare secretar general al Supremului Consiliu al Ordinului Masonic Român, în care se încearcă o prezentare umanistă a masoneriei. În cel din 18 octombrie 1993 (p.16), se anunță că de la 15 octombrie au fost transferate în România toate demnitățile Supremului Consiliu Masonic; "prerogativele de Suveran Mare Comandor al Supremului Consiliu de gradul 33 și ultim pentru România al Ritului Scoțian Antic și Acceptat se vor exercita de dl. Dan Amedeo Lăzărescu''. Abia gradele superioare, cele care descind din Ordinul Cavalerilor Templieri, devin periculoase (retragerea fiind echivalentă cu o sinucidere). Templul umanist al francmasonilor este "sinagoga lui Satan", este reuniunea ecumenică în rebeliune a creaturilor împotriva Creatorului sub stindardul înșelător al fraternității, al toleranței, al umanismului celui fără de Dumnezeu.* ***Cum masoneria de astăzi este organizată de evreii sioniști, războiul dus de ea este îndreptat cu îndârjire specială împotriva creștinismului****. Dogma jidovească și spiritul jidovesc, teorie și realizare, totul este îndreptat împotriva Bisericii creștine și împotriva capului ei nevăzut, Iisus Hristos, este strigătul de alarmă al unui eminent creștin (Em. Barbier). "Evangheliile trebuiesc arse – scrie rabinul Tarphan -,* <u>*fiindcă păgânismul este mai puțin periculos pentru credința evreiască decât creștinismul*</u>*". "Război de moarte creștinismului" răcnea Fr. Viviani. "Trebuie să extirpăm lepra devorantă a creștinismului", țipa Gambeta. Va veni vremea - cobește un înverșunat mason -, când crucile și icoanele vor fi aruncate în foc, potirile și vasele sfinte schimbate în unelte folositoare, bisericile prefăcute în săli de concert, de teatru sau de adunări, și când n-ar putea sluji unui asemenea scop, în hambare de grâu, și în grajduri de cai''. Cobirea s-a împlinit întocmai cu bolșevismul rusesc și cu revoluția spaniolă, amândouă roade ale francmasoneriei.*

*

Un alt ordin secret este și cel al ***Iluminaților****. A fost întemeiat de iezuitul A. Weishaupt la 1 mai 1776, ordin care a câștigat adeziuni mai ales aderării casei Rothschild. Este una din cele mai puternice organizații de pe pământ care militează pentru noua ordine mondială. Urmașul lui Weishaupt a fost Giuseppe Mazzini, care a elaborat un plan de instituire a dominației mondiale prin trei mari războaie. "Planul poate fi găsit la Biblioteca Muzeului Britanic din Londra. Două războaie mondiale s-au derulat deja: al treilea va fi declanșat în jurul focarelor de beligeranță din Orientul Apropriat, unde s-a instalat inespugnabil fortăreața intereselor sionismului politic. Părinții sionismului politic au fost cu toții francmasoni: Moses Hess, Lionel Rothschild, Edmond de Rotschild, Theodor Herzl. Religia celor ce-și spun iluminații este* <u>*ritul Palladin, adică închinarea la Lucifer*</u>*. Iluminatul suprem Albert Pike, a formulat dogma divinității lui Lucifer la 4 iunie 1889 în ale sale "Instrucțiuni": "Lucifer, Zeul*

Luminii, luptă împotriva lui Adonai, zeul Bibliei; da, Lucifer e Dumnezeu". Acelaşi lucru îl mărturisesc majoritatea formaţiilor rock în cântecele lor".

*

Ordinul Templierilor *a fost întemeiat în 1118 de Hugo von Payen. Întorcându-se din Ţara Sfântă în Franţa, a devenit aici o importantă forţă politică, edificată pe esoterică, pe cunoştinţele gnostice aduse din Orient, preluate de la iniţiaţii islamici. După ce puterea lor a crescut foarte mult, concurând structurile statornicite, regele francez şi papa le-a zdrobit ordinul, cu neobişnuită violenţă, în 1307. Au reuşit însă să penetreze în ramura britanică, respectiv scoţiană a francmasoneriei. Gradele Cavalerilor Templieri cuprind Crucea Roşie, Ordinul Maltez-Ioanit, Ordinul Templier. Henry Dunant, întemeietorul Crucii Roşii, a fost francmason de gradul Cavalerilor Templieri. Maltezii şi Ioaniţii sunt destul de familiari românilor datorită prezenţei lor în convoaile de ajutoare din timpul Revoluţiei (din 1989).*

*

Umanismul şi Renaşterea din evul mediu sunt rodul organizaţiilor oculte, indiferent cum s-ar numi ele. Atât Umanismul cât şi Renaşterea au efectuat schimbări profunde asupra modului de gândire al omului acestei perioade. Cauzele care au născut cel două curente se regăsesc, în hermetismul care a început să intre în Europa creştină începând cu sec. al XII-lea, prin traducerea unor lucrări de filosofie şi ocultism din limba arabă, în cadrul diasporei evreieşti. Din vechea filosofie antică, scolasticii au fost cei care au pus început explicării pe cale raţională a ştiinţelor oculte. Scrierile lui Avicena, Averoe, Maimonide influenţează gândirea lui Albertus Magnus (1207 - 1280), care a fost învăţătorul lui Toma d'Aquino, prin care filosofia pătrunde în teologia Bisericii Catolice.

Sec. XIII – XIV sunt caracterizate de activitatea mişcărilor pietiste, care manifestau de cele mai multe ori o acţiune centrifugă faţă de Biserica oficială. Peste secolul al XV-lea şi-a pus amprenta agitaţia creată de prereformatori: J. Hus, J. Wiclif, Savanarola, care va duce în secolul următor la izbucnirea Reformei, declanşată de Luther. Cu epoca umanistă, gnosticismul obţine o mare victorie asupra Bisericii. Ştiinţele raţionale nu erau altceva decât o traducere pe înţelesul maselor largi a "adevărurilor" deţinute de ştiinţele oculte. Renaşterea era rezultatul unor forţe oculte care puneau început unei reforme universale a lumii. În aceasta erau implicaţi membrii Ordinului Rosicrucienilor. Continuând şi dezvoltând speranţele şi obiectivele neoalchimismului din Renaştere, în primul rând ideea răscumpărări Naturii, spirite atât de diferite precum Paracelsius, John Dee, Comenius, J.V. Andrae, Fludd sau Newton vedeau în ***alchimie*** *modelul unei întreprinderi nu mai puţin ambiţioase, anume desăvârşirea omului printr-o nouă metodă de cunoaştere. Din perspectiva lor, o asemenea metodă trebuie să integreze într-un creştinism nonconfesional tradiţia hermetică şi ştiinţele naturale, adică medicina, astronomia şi mecanica. Acest tip de "cunoaştere" râvnită şi, în parte, elaborată în sec. al XVII-lea, reprezintă ultima încercare întreprinsă în Europa creştină în vederea dobândirii "ştiinţei totale" (M. Eliade).*

*

Umanismul s-a desprins treptat de orice conştiinţă a divinului şi a divinizat omul şi umanul. Cunoaşterea umanistă este copleşită de descoperirea lui Copernic. Rosicrucieni au fost Dante Alighieri, Roger Bacon, Albertus Magnus, Paracelsius, Comenius, Descartes, R. Fludd, I. Newton, Robert Boyle, G.B. Leibnitz, John Dee (născut în 1527), celebru alchimist, matematician şi enciclopedist, care l-a asigurat pe împăratul Rudolf al II-lea că ştie secretul transmutării, considera că o reformă spirituală de anvergură mondială putea fi efectuată graţie forţelor declanşate de "operaţii oculte" în primul rând de operaţiile alchimice.

Lucrările de bază în alchimie erau cele ale lui Hermes Trismegistul şi "Fama Fraternitas" socotită de unii istorici a lui Johann Valentin Andreae. Andreae sugera

constituirea unei comunități de savanți, care să elaboreze o nouă metodă de educație, întemeiată pe "filosofia alchimică". Între numeroşii admiratori ai reformei învățământului cerute de "Fama Fraternitas" se numără şi Robert Fludd, membru al Colegiului Regal al Medicilor; el era în acelaşi timp şi fervent aderent al alchimiei mistice. El susținea că este imposibil să stăpâneşti filosofia naturală fără un studiu amănunțit, adâncit al ştiințelor oculte.

*Până de curând nu se bănuia rolul lui Newton în aveastă mişcare generală, o întreagă "*renovatio*" a religiei şi culturii europene, prin intermediul unei sinteze îndrăznețe a tradițiilor oculte şi a ştiințelor naturale. Ca mulți alți contemporani ai lor, hermeticii şi alchimiştii filosofi aşteptau - unii dntre ei pregăteau cu febrilitate -, o reformă generală şi radicală a tuturor instituțiilor religioase, sociale şi culturale. Prima etapă cuprindea învățământul. Autorul lucrării "Fama Fraternitas" dezvăluie existența unei societăți secrete a Trandafirului şi a Crucii. Întemeietorul ei, Christianus Rosecreutz, ar fi stăpânit "adevăratele secrete ale medicinii" şi pornind de aici, toate ştiințele. Autorul micii cărți, mai sus amintite, se adresa tuturor savanților Europei, cerându-le să se asocieze confreriei, ca să se poată săvârşi reforma sistemului de educație, altfel spus să grăbească procesul "*renovatio*" al lumii occidentale.*

*

În mai puțin de zece ani, programul propus de misterioasa societate a rosicrucienilor era discutat în câteva sute de cărți şi broşuri. Tipărirea cărții "Fama Fraternitas" a avut loc în anul 1614. În rândul umaniştilor amintim pe Petrarca (1304 - 1374), Lorenzo Vallo (1405 - 1457), Pico della Mirandola (1463 - 1494), Marsilio Ficino (1433 - 1499), care traduce din latină din operele lui Platon şi Plotin, Egidio da Viterba (1469 - 1532) şi Erasmus (1469 - 1536). Lefèvre d'Etaples (1460 - 1537) introducea hermetismul în Franța. Vreme de două secole, hermetismul a obsedat pe mulți teologi şi filosofi, credincioşi ori necredincioşi. În secolul al XVI-lea, în Franța, ca şi în alte părți, din Europa, valoarea exemplară a hermetismului ținea mai ales de universalismul său religios, susceptibil să restaureze pacea şi armonia.

În concluzie, evoluția gândirii creştine în evul mediu o putem împărți în două. Şi anume până în epoca Renaşterii şi a doua de la Renaştere până astăzi. Dacă până la Renaştere putem identifica uşor sectele de sorginte gnostică, după această dată, gândirea gnostică penetrează pe nesimțite în conştiințele creştinilor. Un rol important în acest sens l-au avut mişcările pietiste şi mistice prin aceea că au răspândit în rândul maselor largi de credincioşi ideile gnostice.

O mare influență asupra gândirii europene începând din sec. al XII-lea a avut-o şi opera lui Giacchino da Fiore, personalitate influentă care a avut relații cu puternicii vremii. A lăsat o bogată operă exegetică şi profetică alcătuind modelul unei teologii a istoriei împărțită în 3 epoci. Propăväduia încheierea celei de a doua etape în anul 1260, când va începe epoca dominată de Duhul Sfânt. Direct sau indirect, giacchinismul a influențat comunitățile fraticellilor, pe begarzi şi beguine şi schema sa o găsim şi la Arnauld de Villanova şi la discipolii acestuia. Mai târziu spre sfârşitul sec. al XVI-lea şi începutul sec. al XVII-lea importanța concepțiilor giacchiniste este descoperită de primele generații de ***iezuiți****. Giacchino a influențat, se pare, şi pe Lessing care la rândul său a influențat şi pe Auguste Comte. La fel şi pe Fichte, Hegel, Scheling care erau adepți ai teosofiei. Ideile gnostice au pătruns în rândul maselor mai ales datorită sectei bogomililor în sud-estul Europei (despre care pomeneşte chiar şi Mihai Eminescu - n.a.), iar după sec. al XII-lea în Apus, prin urmaşii acesteia, în special, catharii şi albigenzii.*

*

*Am văzut până aici cum gândirea creştină a fost penetrată de ştiinţele oculte şi cum s-a pus la cale o conspiraţie a savanţilor pentru o "*renovatio*" a religiei şi culturii europene. Dar ce legătură pot avea toate acestea cu francmasoneria de la care am pornit? Un rol deosebit în formarea francmasoneriei speculative au avut-o Ordinul Templierilor şi rosicrucienii. Afluxul rosicrucienilor către francmasonerie s-a petrecut în Anglia, la sfârşitul sec. al XVII-lea.* ***Francmasonii au preluat toate idealurile de la rosicrucieni****, între care şi cel al revoluţiei morale universale. De pildă, între anii 1771-1779 prestigiul francmasoneriei speculative creşte atât de vertiginos încât toată nobilimea, toţi oamenii de ştiinţă, toţi academicienii, toţi oamenii politici din Franţa devin masoni.* ***Din anul 1791 masoneria europeană începe edificarea doctrinei sale politice, bazată pe manipularea maselor şi aplicarea dură a mijloacelor represive****. Această doctrină va fi perfecţionată în timpul revoluţiilor şi terorilor comuniste.*

Unul din idealurile persistente a fost constituirea Statelor Unite ale Europei. O clipă, masonii au crezut că Napoleon e menit să realizeze acest vis, dar s-au înşelat. Se va înfiinţa Societatea Naţiunilor, apoi ONU, Europa însă, rămânea mereu divizată. Dar la 12 decembrie 1990, Parlamentul european a adoptat raportul lui Emilio Colombo asupra "bazelor constituţionale ale Uniunii europene". Astăzi mult visatele State Unite ale Europei sunt pe cale de a se naşte. Începând cu 1 noiembrie 1993 intra în vigoare Tratatul de la Maastricht, care prevedea printre altele că locuitorii Comunităţii Europene vor deveni "cetăţeni ai Uniunii" (europeni) şi că Banca Centrală Europeană va fi înfiinţată nu mai târziu de 1999, când va emite o monedă unică. Efectele imediate ale adoptării constituţiei Uniunii sunt: emiterea unei monede europene, care va înlocui monedele naţionale şi apariţia noţiunii de "cetăţean european". ***Dacă masoneria europeană visează realizarea Statelor Unite ale Europei, în schimb masoneria universală, care este subordonată sionismului internaţional (oligarhia financiară şi politică evreiască), visează realizarea unei noi ordini mondiale, stabilirea unui conducător mondial într-un guvern mondial.***

*

Sclavi au existat din totdeauna. Este o constatare ce se poate verifica. ***Majoritatea oamenilor sunt robi, fie altor oameni, fie patimilor, fie Satanei căruia i s-au vândut****. Au existat sclavi în antichitate, au existat şi în era creştină, există şi astăzi, şi vor exista până la sfârşitul acestei lumi. Acceptarea subordonării este o atitudine înscrisă genetic în fiinţa noastră, pe lângă aceea a demnităţii umane. Şi toţi oamenii au această genă activată. În antichitate, o minoritate uzând de forţă a reuşit să se impună maselor şi să le subjuge până acolo încât sclavii ajunseseră să fie scoşi din categoria umană. Căci în ei gena demnităţii umane fusese total dezactivată.*

A venit creştinismul şi a schimbat faţa lumii, cum nu au făcut-o şi nu o vor face alte religii*. Creştinismul a spiritualizat relaţiile dintre oameni, arătând că toţi oamenii sunt fraţi între ei cu aceleaşi drepturi şi datorii unii faţă de alţii şi împreună "robi al Domnului". Dumnezeu este Stăpânul. Prin creştinism se restabileşte demnitatea umană în toţi oamenii, care vor urma lui Hristos.*

Omule! Dacă vrei să-ţi fie ţie bine (dacă vrei să te mântuieşti) supune-te lui Dumnezeu. Supune-te poruncilor lui Dumnezeu. Tu nu poţi depăşi starea de sclav! Alege! ***Alege să fii robul lui Dumnezeu sau robul Satanei şi al oamenilor!***

În numele libertăţii o minoritate ocultă încearcă să ne convingă că Legea lui Dumnezeu nu este dreaptă. Dumnezeu a zis: "Eu sunt Cel ce sunt", ei zic: "Fii tot ce poţi fi! Tu eşti Dumnezeu". Dumnezeu a zis: "Eu sunt Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de Mine". Ei zic: "Închină-te la orice dumnezeu, dar descoperă dumnezeul din tine''. "Dumnezeu a zis: "Să nu ucizi". Ei zic: "Nu există ucidere, ci doar legitimă apărare". Dumnezeu a zis:

"să nu curveşti". Ei zic: "Curvia este religia noastră. Poţi să curveşti cum vrei şi cu cine vrei. Prin ea ajungi la Dumnezeul nostru". Ce-nseamnă aceasta? Înseamnă să urmăm lui Lucifer care a vrut să se facă pe sine dumnezeu. Să credem, adică, că noi putem depăşi condiţia de robi (creaturi), ca mai apoi să ne răzvrătim împotriva lui Dumnezeu, cu gândul de a deveni stăpâni pe noi înşine. Dar acest lucru nu se poate.

*

Putem respinge darurile lui Dumnezeu ce decurg din supunerea faţă de poruncile Lui, dar să-i luăm locul nu putem. Nici Lucifer n-a putut. Când a gândit să-şi pună scaunul mai sus decât a lui Dumnezeu, a şi căzut în prăpastia iadului, devenind din înger al luminii, înger al întunericului şi al groazei. Diavolul de mii de ani încearcă a-i înşela pe oameni ca să-l proclame Dumnezeu. ***De sute de ani organizaţii oculte, secrete, vândute Satanei pun la cale o răzvrătire împotriva lui Dumnezeu în care să fie atrasă omenirea întreagă****. Această minoritate ocultă odată cu ridicarea omului împotriva lui Dumnezeu activează şi gena supunerii necondiţionate faţă de o autoritate (chiar închipuită, promovată de mass-media).* ***De-a lungul timpului dictaturile nu au reprezentat altceva decât nişte experienţe de activare a genei supunerii necondiţionate.*** *La început s-a uzat de practici magice, de vrăjitorie, alchimie, astrologie ş.a., cu timpul, însă, s-au folosit din plin toate cercetările şi descoperirile ştinţifice, care, în treacăt fie spus sunt rodul geniului faustic.*

Acum, pe lângă vechile metode de manipulare a maselor se utilizează şi ***parapsihologia*** *(mai puţin cunoscută), care nu este altceva decât ridicarea la rang de ştiinţă a vechilor practici magice. Atât de intensă este această manipulare, începută încă de la naşterea omului, încât noi fără să ne dăm seama devenim sclavii acelei minorităţi care conduce din umbră. Sclavia ajunge să devină parte integrantă din viaţa noastră. Începem să nu ne simţim bine decât dacă suntem sclavi. De multe ori s-a afirmat după revoluţia din decembrie 1989 că nu ştim ce să facem cu libertatea noastră. Acest lucru se descoperă ca o dovadă a celor afirmate mai sus.* ***Ni s-a înhibat, prin mijloace oculte, magice şi parapsihologice gena gândirii, acţiunile noastre scăzând spre limita reflexelor condiţionate. Se lucrează consecvent la îndobitocirea omenirii. Nimic exagerat!*** *Citeşte "Protocoalele Înţelepţilor Sionului " şi te vei convinge!*

*

Liber cu adevărat este doar cel care are curajul să mărturisească adevărul chiar cu preţul de a fi socotit nebun sau chiar cu preţul vieţii". *Veţi cunoaşte adevărul şi adevărul vă va face liberi", spune Mântuitorul.*

Noi, creştinii de azi, nu trebuie să ne temem că sfârşitul este aproape şi că s-ar putea să-l apucăm. Cu o moarte toţi suntem datori, iar la judecată, mai devreme sau mai târziu, tot vom ajunge. Se teme de moarte cine nu nădăjduieşte în Înviere, iar de judecată se teme cel care este necinstit cu sine, cu semenii şi cu Dumnezeu. Aşa cum primăvara se cunoaşte că este aproape când vedem copacii că înfloresc, tot aşa putem cunoaşte că sfârşitul este aproape când vom vedea împlinindu-se ***"semnele vremurilor"****.*

A crede în Hristos înseamnă a-l respinge pe Antihrist şi a refuza toate cursele lui. Oricât de mari ar fi muncile şi chinurile la care vom fi supuşi, noi să nu ne închinăm lui şi nici să-i primim semnul, care înseamnă lepădarea de credinţă. Preferaţi de zeci de mii de ori moartea fizică în locul celei sufleteşti, care se înfăptuieşte şi prin semnarea cererii la primirea noului buletin de la autorităţi (de cetăţean european).

Apartenenţa confesională trebuie înscrisă în noile buletine. Cu înscrierea religiei în noile buletine vor fi deranjaţi poate numai ereticii care sunt (în Grecia). Aceştia având interesul să trăiască în umbră şi ca să se ascundă. Se tem că se va afla câţi dintre ei conduc destinele unui popor ortodox. Cu toate acestea şi aceia vor trebui ca să aibă curaj şi

îndrăzneală ca să înscrie în buletinele lor religia pe care o mărturisesc. Aşa ceva nu prejudiciază şi nici nu asupreşte libertatea religioasă. Va trebui ca fiecare să aibă curaj şi să mărturisească ce este şi să-şi asume răspunderea pentru ceea ce crede. ***Religia este un element de bază al identităţii omului****. Tentativa de a nu înscrie religia în noile buletine, pentru că, chipurile, mâine grecul poate trece la altă religie, este nefondată şi vicleană. Precum o mare greşeală va fi şi înscrierea, poate, a numărului 666, care este numărul lui Antihrist şi care dăunează şi trădează credinţa ortodoxă a poporului. Scrierea mecanică a noilor buletine, fără sistemul de codificare prin linii şi votarea legii "pentru mijloacele electronice" ar înlătura primejdia abuzurilor faţă de libertatea personală a cetăţenilor, de care este acuzat Centrul Reţelelor de Calculatoare.*

*

Se vorbeşte mult despre o bandă electronică, care va fi în partea de jos a noilor buletine. Specialiştii spun că această pastilă electronică, dacă până la urmă se pune, va avea posibilităţi enorme. Va avea o capacitate de circa 200 000 de cuvinte, care, desigur, nu vor fi vizibile cu ochiul liber. Astfel, pe ea vor putea fi înregistrate o mulţime de date care vor elimina de fapt ideea de viaţă personală a individului. Cum putem ca să cunoaştem ce vor înregistra diferitele calculatoare pe banda electronică a buletinelor noastre? Vor fi înregistrate, desigur, faptele criminale şi cazierul personal. Vor fi înregistrate însă şi date despre activitatea religioasă şi naţională a fiecăruia. Aşa ceva în timpul unei guvernări de tip comunist şi ateu de mâine va fi o armă comodă pentru neutralizarea credincioşilor militanţi şi a patrioţilor.

Aşadar ce deranjează şi pentru ce deranjează înscrierea religiei ortodoxe în buletinele de identitate? Câteva mii de evrei vor să decidă soarta ortodoxiei? Aşadar, suntem un popor independent sau pare, suntem subjugaţi deplin Comunităţii Europene, ***nu suntem noi cei care hotărâm?!*** *Problema înscrierii religiei în noile buletine este legată direct de scopul puterilor oculte, care provoacă <u>împietrirea</u> şi până la urmă <u>dispariţia elementului naţional</u>. Prima fază a acestui plan începe deja cu scoaterea religiei de pe buletinele de identitate, pentru ca să aducă confuzie şi pentru omogenitatea religioasă a poporului grec. Problema aceasta după cum s-a descoperit deja, a fost pusă Guvernului pe cale diplomatică de papistaşi şi sionişti, adică de cei doi duşmani de veacuri ai Ortodoxiei!*

*

Primirea noului buletin de identitate va însemna pentru creştin primul pas spre lepădarea credinţei în Hristos. ***Creştini! Demascaţi conspiraţia internaţională şi luptaţi împotriva lui Antihrist!*** *Antihrist, pseudomesia şi dictatura mondială a lui 666 sunt pe punctul de a se impune. Evreii, masonii, iehoviştii, vrăjitorii şi toţi păcătoşii şi nebunii lumii vor întrona pe Antihrist drept conducător al Pieţii Comune şi apoi îl vor proclama rege al luminii în templul lui Solomon din Ierusalim sub denumirea de Maitreya sau Mesia.*

După primirea Buletinului Pieţii Comune, vei fi acoperit cu raze lase, vei fi urmărit cu mijloace invizibile de calculatoarele de la Bruxelles. Refuză orice buletin al Pieţii Comune, banii de plastic (cărţile de credit VISA card), ştampilarea pe mână şi pe frunte. Numai astfel vei putea trăi şi neînsemnat până la moarte alături de Iisus Hristos. Cel răstignit şi înviat, în lumina vieţii celei veşnice şi fără de moarte. "Şi-i va sili pe toţi, şi pe cei mici şi pe cei mari, şi pe cei bogaţi şi pe cei săraci, şi pe cei liberi şi pe cei robi, ca să-şi pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte, <u>încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decât numai cel care are semnul, adică numele fiarei sau numărul numelui fiarei</u>. Aici este înţelepciunea: cine are pricepere să socotească numărul fiarei, căci este număr de om. Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase" (Apocalipsa 13; 16-18).

Într-un articol interesant citim cu uimire că Dr. Fieldeman, specialist şi preşedinte al sectorului de analiză statistică a Pieţii Comune, comunică în Bruxelles că se pregăteşte un sistem electronic inteligent, care se va ocupa cu problemele de interes mondial…întregul sistem este numeric. ***Fiecare om de pe pământ va primi un număr al său.*** *Numărul acesta va da sistemului electronic date despre fiecare individ, şi pe baza acestui număr va putea să întreprindă relaţii de schimb în sectorul mondial. Numărul va fi nevăzut şi va fi imprimat fie pe frunte, fie pe palma mâinii, cu utilizarea razelor laser. Cu un dispozitiv special se va citi de pe fiecare semn numărul înscris. Sistemul este pregătit şi deja este pus în aplicare. Aşadar, începe să se pună în aplicare la nivel mondial, fiindcă noua metodă de tranzacţie se va pune în aplicare sub guvernarea lui Antihrist. Este noul sistem de vânzare şi cumpărare, cu cod numeric, despre care vorbim, care va pune stăpânire pe fiecare individ odată cu numărul special 666, care va fi plasat cu cifre, care nu se pot şterge, cu raze laser, pe frunte sau pe mâna dreaptă!*

Aşadar vom fi puşi în faţa unei alternative, pe de o parte va fi primirea semnului cu posibilitatea de a face comerţ, iar de cealaltă parte refuzul de a primi semnul lui Antihrist şi renunţarea la dreptul de a cumpăra sau vinde, privarea de toate drepturile şi în fine acceptarea morţii. ***Trebuie să fim siguri că credinţa omului în scurt timp va fi probată sever****. Despre aceasta nu trebuie să avem îndoieli, aşa cum s-au confirmat atâtea profeţii, aşa se va împlini şi profeţia cu numărul şi semnul lui Antihrist. Să avem răbdare şi credinţă şi să dorim să nu apucăm noi vremurile confirmării acestor profeţii!*

XI. CÂTEVA DIN EREZIILE EPOCII CONTEMPORANE

Suntem oameni, suntem plini de iubire de sine, chiar dacă ne dăm sau nu ne dăm seama. Totuşi, nici unul dintre noi nu cred că ar alege în deplină cunoştinţă de cauză nici iadul nici minciuna, şi nici întunericul veşnic. […] Nu am încredere în priceperea mea de a vorbi despre Dumnezeu, dar nădăjduiesc că cel puţin sinceritatea mea te va pune pe gânduri. […] Cred că ***atunci când cineva descoperă o cale spirituală despre care este convins că este cea bună, are datoria de a o urma din toate puterile, de a nu precupeţi nici un effort pentru a ajunge la capătul ei****. […]*

Oamenii sunt educaţi în aşa fel încât să aprecieze valorile impuse de Occident. Nu sunt capabili să îi judece pe ceilalţi decât prin prisma acestor valori. Talibanii sunt nişte războinici lipsiţi de raţiune, nişte fanatici religioşi. E uşor să dăm cu pietre în ei. […] Nu îi simpatizez. Apreciez doar faptul că sunt consecvenţi cu credinţa lor. Mult mai consecvenţi decât creştinii care una cred şi alta fac. […] Ar fi bine să te duci direct la sursă, la învăţăturile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii. Dar eu încerc să pregătesc terenul pentru această întâlnire. Cunosc nu puţini oameni care, deşi plini de râvna cunoaşterii, după ce au citit două-trei scrieri patristice s-au declarat plictisiţi, de filosofia creştină. […] Nu îţi scriu în nici un caz pentru a birui eu, pentru a te îngenunchea cu argumentele mele. Acest lucru este cu neputinţă. Eu sunt destul de sceptic faţă de polemicile teologice. Din moment ce Dumnezeu nu îngăduie ca existenţa Sa să fie demonstrată ştiinţific, polemicile nu pot avea rezultate prea spectaculoase. […]

Sunt de acord cu polemica atunci când amândoi acceptăm acelaşi teren de discuţie. Dacă amândoi am accepta autoritatea Sfintei Tradiţii şi a Sfintei Scripturi, atunci am ajunge la acelaşi rezultat. Dar câtă vreme tu, iei din Scriptură numai ce îţi convine, nu putem ajunge la aceleaşi concluzii. […] Tocmai de asta îţi acriu, pentru că, dacă mă aflu în adevăr, dacă adevărul este în Biserica Ortodoxă al cărei fiu nevrednic sunt, atunci Dumnezeu va împlini neputinţele mele şi mă va ajuta să vorbesc despre El. Şi cred Lui că mă va ajuta, deşi sunt păcătos. […] Este plicticoasă credinţa creştină? Este plicticoasă lupta împotriva patimilor? Nu, în nici un caz. Numai că omul are nevoie să parcurgă anumite trepte până să descopere Frumuseţea unei cărţi precum este Scara Sfântului Ioan, şi până să se hotărască să urce pe această scară.[154]

*

"Să combinăm utilul cu plăcutul!" Iată unul dintre sloganurile spirituale ale omului contemporan. În zilele noastre s-au împuţinat de tot ateii. Astăzi nu mai dă bine să fii ateu. E ca şi cum ai spune că eşti prost. E mult mai rentabil să îţi ascunzi egoismul sub forma unei afirmaţii gen: "Eu cred într-o inteligenţă superioară". Şi mai rentabil este să muţi centrul de greutate pe negaţie: "Eu cred, dar nu în bazaconiile de la biserică. Acolo se învaţă şi lucruri bune, dar restul…" Prin astfel de cuvinte omul se plasează într-un spaţiu foarte sigur: nu îl poate acuza nimeni că e un simplu animal raţional. El crede. În ce crede, nu contează: important este că are credinţă. Oare?!!! Crezi că există fantome sau vârcolaci? E în regulă, înseamnă că nu eşti orb faţă de lumea spirituală. Crezi în vise sau în metodele de ghicire a vitorului? E în regulă, nu te mulţumeşti cu banalitatea lumii profane. Nu este greu să observăm că mulţi oameni s-au îndepărtat de Biserică pentru că li s-a părut că drumul Bisericii nu este compatibil cu modul lor de viaţă. Oamenii fug de ceea ce li se pare că le îngustează orizontul. Biserica afirmă că tot ceea ce învaţă ea este adevărat. Asta nu este rău pentru oamenii dominaţi, de superficialitate, rău pentru ei este faptul că Biserica afirmă că în

[154] Danion Vasile, Despre horoscop, cutremure şi ghicirea viitorului, Ed. Bunavestire, Galaţi, 2003, pp.5-15.

afara ei nu există adevăr. Sfântul Teofan Zăvorâtul spune: "În afară de Biserica Ortodoxă nu este adevăr..."

Afirmația aceasta este foarte habotnică. Asta înseamnă că omul care crede altceva decât învață Biserica se află în rătăcire. Asta înseamnă că, dacă un om crede în altceva decât învață Biserica, se rupe de adevăr, se rupe de calea mântuirii. Nu este prea comod să fii de acord cu o afirmație atât de tranșantă. Este mult mai firesc să împărtășești o formă de credință mai blândă, mai tolerantă, în care să ai dreptul de a exista, dreptul de a gândi, dreptul de a avea propriile opinii. În care să ai dreptul să te îndoiești, dreptul să crezi altfel. În care să ai dreptul de a gândi liber și de a trăi liber. Fără bariere, fără prejudecăți.[155]

*

Trăim într-o lume a înțelegerii, o lume în care intoleranța este pusă la zidul infamiei, iar toleranța este ridicată pe soclul vechilor idoli. [...] Cum mai putem fi atunci fii credincioși ai Bisericii, cum putem să credem ce ne învață o Biserică în care nu ai voie să crezi altceva decât spun dogmele sfinților din vechime?...

Toate Sfintele Sinoade Ecumenice au învățat că oricine crede altceva decât mărturisește Biserica (ereziile) stă și sub osânda anatemei. Culmea fanatismului și a intoleranței, s-ar putea spune. De ce se răpește credincioșilor dreptul de a gândi liber? [...] În fața poziției dure pe care o are Biserica față de problema cugetării independente, omul și-a găsit un punct de refugiu: alege din credința Bisericii și din Biblie numai ceea ce îi place, numai ceea ce i se pare adevărat. Au trecut vremurile în care, din cauza stăpânirilor atee, oamenii să fie învățați că Hristos este doar un mit. Astăzi sunt învățați că a fost un personaj istoric. (un simplu om?!!!) Și frumusețea învățăturilor sale despre dragostea de Dumnezeu și de aproapele nu este contestată nici măcar de către marii maeștri ai Orientului (francmasoni). Ei recunosc importanța persoanei lui Iisus, pe care îl consideră un avatar, o mare figură spirituală a cărei misiune a fost de a-i ajuta pe oameni să înlocuiască ura cu iubirea și războiul cu pacea. [156]

*

E firesc ca, în momentul în care cineva găsește adevărul, să se lase mistuit de acest adevăr. Singura reținere justificată este provocată de faptul că mulți oameni se grăbesc să descopere adevărul, și ajung în cele mai ciudate fundături. Sutele de sinucigași care au murit în Guyana urmând învățăturile psihopatului Jim Jones, credeau că au ajuns în raiul pământesc. Și, chiar dacă acest rai era plin de mizerie, plin de compromis, plin de minciună, discipolii fanatizați nu vroiau să recunoască faptul că au luat-o pe un drum greșit. Unii au vrut să se reîntoarcă, dar nu li s-a mai dat voie. Cam așa li se întâmplă și celor care intră în oastea diavolului. La început, se simt foarte liberi. Dar în clipa în care își dau seama că libertatea lor este fictivă, nu mai știu cum să fugă. Rămân pe cale, fără a vedea o ieșire din labirint.

Să ne gândim la membrii diferitelor grupări orientale care, ajunși la proxenetism, la droguri și la alte rafinamente ezoterice, vor să pună punct aventurii lor spirituale. Dar și-au donat averile guru-lui. Case nu mai au: singurul lor punct de reper este comunitatea în care și-au spălat creierele. Dacă renunță la comunitate, vor fi niște inadaptați. Comunitatea le-a imprimat un mod de viață, comunitatea i-a format. Educația primită acolo este mai puternică decât cea primită în cei "șapte ani de-acasă". Nu mai au nimic al lor. Nu au casă, nu au serviciu. Rudele îi disprețuiesc și nu vor să îi ajute. Au sufletele rănite și nimeni nu vrea să le întindă o mână de ajutor. Și atunci rămân în mocirlă. Nu este greu să ne dăm seama că, vrând

155 Ibidem, pp. 15-17.
156 Ibidem, p.17.

să găsească adevărul, mulți oameni au ajuns pe culmile rătăcirii. Au ajuns la autodistrugere.[157]

*

Am auzit şi eu spusele anumitor credincioşi care, sub pretextul mărturisirii credinței în Hristos, se laudă cu înțelepciunea lor de a ajunge la acest adevăr. În loc să îl mărturisească pe Hristos, se mărturisesc pe ei înşăşi. Să mă ferească Dumnezeu să ajung ca ei! […] Eu vreau să încerc să îți explic că învățătura Bisericii nu este compatibilă cu alte învățături religioase. Fac aceasta din două motive: pentru a te ajuta să înțelegi că ***nu poți fi în acelaşi timp ortodox şi eretic****, şi pentru a te ajuta să te aproprii de Biserică. […] Există riscul ca unii oamenii, ascunzându-se sub masca dreptei-credințe, să prezinte o nouă religie. Cam aşa ceva a făcut Marian Zidaru, liderul "iluminaților" de la Pucioasa. Eu însă precizez că nu vreau să prezint nici o idee personală. […]*

Nu este de ajuns să vrei să fii creştin pentru a avea această calitate. ***Pentru a fi creştin trebuie să te modelezi după învățăturile creştine.*** *Dacă refuzi aceste învățături, sau dacă le combini cu învățături parabisericeşti, te rupi de Trupul lui Hristos care este Biserica. […] Liturghia nu e spectacol, nu e concert, să poată veni orice spectator. Liturghia e o Taină pe care nu o pot înțelege decât cei botezați. Ceilalți au ochii minții închişi şi nu pot înțelege cum trebuie această slujbă. […] Este adevărat că Dumnezeu te judecă după cum trăieşti, faptele fiind strâns legate de credință. Dar Sfinții Părinți ne atrag atenția asupra faptului că nevoința celor care sunt atinşi de erezie nu este bineplăcută lui Dumnezeu. Este mai roditor un post tinut cu hrană uscată de către un creştin ortodox decât un post numai cu apă de un yoghin.*[158]

*

Toată lumea ştie că Lucifer a căzut din cer, că, nemulțumindu-se primul dintre îngeri, a avrut să fie mai măreț, decât Dumnezeu. Aceşti critici nu vor să înțeleagă că responsabilitatea căderii a avut-o Lucifer, ci consideră că "vinovat" este Dumnezeu, că i-a dat posibilitatea de a alege răul. Tot ei spun că nu Adam este de vină că a căzut, ci de vină este Dumnezeu că i-a dat posibilitatea să cadă. […] Cunoaştem noi legile vieții şi ale morții, cunoaştem noi legile creației ca să judecăm dacă Dumnezeu a făcut bine sau nu ce a făcut? "Dumnezeu este atotputernic, El stabileşte legile, El putea rândui ca totul să fie altfel…" Minte omenească, minte slabă… Cum să îşi dea seama (de ex.) racheta singură că a fost construită greşit? […]

Omul este o făptură liberă să aleagă între bine şi rău. Măreția omului nu poate fi înțeleasă decât de către cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu: în momentul în care creatura încearcă prin propriile puteri să îşi găsească un rost, se va îndepărta de rostul ei autentic. Abia în momentul în care omul îl întreabă pe Dumnezeu care e rostul său în lume va putea primi răspunsul cel bun.

Cele două alternative sunt radical diferite: nu poți ajunge la cunoaşterea adevărului dacă nu vrei să primeşti această cunoaştere de la Adevărul Suprem, care este Dumnezeu. ***În momentul în care omul ia hotărârea de a face voia lui Dumnezeu, atunci mintea lui se luminează, se sfințeşte****.*[159]

*

Carl Gustav Jung: "Conform concepției sale, Hristos se subordonează ființelor divine superioare în aşteptarea harului lor. Cei din răsărit (din Orientul îndepărtat n.n.), ştiu că mântuirea se întemeiază pe lucrarea pe care fiecare o face asupra sieşi… Imitarea lui Hristos va avea pe termen lung dezavantajul că noi venerăm un om ca model divin care întrupează gândirea cea mai înaltă şi uităm datorită imitației să împlinim gândirea noastră în cel mai

[157] Ibidem, p.19.
[158] Ibidem, pp.21-24.
[159] Ibidem, pp.26-29.

înalt grad.'' […] ***Cine crede că merge singur spre rai, ori este făţarnic, ori este înşelat de diavol. Credinţa creştină înseamnă legătura cu Dumnezeu, cu toţi îngerii şi sfinţii****. Cine caută ajutorul Domnului în afară de Biserică, se lipseşte nu numai de ajutorul sfinţilor şi al îngerilor, se lipseşte de harul lui Dumnezeu. Există o luptă pentru mântuire. Cine vrea să câştige această luptă, trebuie să îi respecte regulile. Iar cine nu respectă regulile, nu poate lua cununa.*

În citatul pe care l-am reprodus la începutul acestui cuvânt, Carl Gustav Jung, considerat de către un mare număr de intelctuali drept mare doctor al psihicului uman, se plângea de faptul că la creştini este mai importantă venerarea unui om, a lui Hristos, decât progresul spiritual prin propriile puteri. El, ca marea majoritate a intelectualilor, nu a înţeles că Hristos nu a fost doar un om (aşa cum a afirmat ereticul Arie şi urmaşii săi). Hristosul pe care îl cinsteşte Biserica este Fiul lui Dumnezeu. Cine nu crede că Hristos este Fiul lui Dumnezeu este, după cum învaţă Evanghelia, antihrist: "Orice duh, care nu mărturiseşte pe Iisus Hristos, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui antihrist (I Ioan 4;3) […] Ce este viaţa fără Hristos? O luptă disperată împotriva necazurilor, împotriva greutăţilor vieţii, pentru ce? Pentru bucurii trecătoare, pentru tot felul de deşertăciuni. Viaţa fără Hristos este o viaţă fără rost. [160]

*

Unul dintre motivele pentru care oamenii caută să cunoască viitorul este tocmai o greşită înţelegere a necazurilor: câtă vreme necazurile sunt întâmplătoare, câtă vreme nu au nici un rost şi singurul lor efect este întristarea, atunci lupta pentru a scăpa de necazuri este justificată. Sfânta Scriptură ne învaţă că ***necazurile prin care trecem nu sunt întâmplătoare****, că rostul acestor încercări trimise de Dumnezeu este de curăţare a sufletului omenesc plin de patimi, de conştientizare a neputinţei firii şi a nevoii de ocrotire dumnezeiască sau, în anumite cazuri, de pedepsire a unor păcate. […]*

Dumnezeu vrea ca, la examenul vieţii, toţi, să obţinem note mari. De aceea El nu ne îngăduie să pătrundem în tainele viitorului. Biserica a condamnat nu numai astrologia, ci toate formele de ghicire a viitorului. Nimeni în afară de Dumnezeu nu poate şti viitorul. […] Răspunsul pe care îl dă Biserica este simplu: toate "profeţiile" făcute prin mediumi, toate cazurile în care viitorul a coincis cu ceea ce se ghicise mai înainte prin diferite metode, nu sunt altceva decât iscusite lucrări ale amăgitorului. […] Întreaga Tradiţie afirmă că, deşi diavolul nu cunoaşte viitorul, poate să insufle oamenilor anumite "profeţii", dintre care unele se împlinesc. […] Cazul I (diavolul detectiv). […] Cazul II (diavolul psiholog). […] Cazul III (diavolul păpuşar): diavolul plănuieşte ca în timp să determine anumite fapte, şi se foloseşte de oameni precum păpuşarul de figurinele sale. [161]

*

Existenţa unor ghicitori – şarlatani (spre deosebire de cei "profesionişti", care sunt vase ale diavolului) are un efect dublu: pe de o parte, la unii oameni trezeşte reţineri faţă de consultarea viitorului, dar la alţii sporeşte dorinţa unei asemenea incursiuni – caracterul de neseriozitate al practicii făcând-o să pară un fel de joacă. […] Unul dintre mijloacele prin care diavolul câştigă cel mai uşor adepţi este implicarea slujitorilor Bisericii în practicile de ghicire a viitorului. Cea mai cunoscută metodă este cea a "deschiderii cărţii" – a Sfintei Evanghelii sau a Psaltirii. […]

Una dintre trăsăturile specifice vremurilor de haos spiritual în care ne aflăm este reapariţia superstiţilor. *Omul simte nevoia să pătrundă puţin în tainele viitorului şi, dacă ştie că este păcat să se ducă la ghicitoare, se mulţumeşte să se folosească de semnele pe care le*

---

[160] Ibidem, pp.5-35.
[161] Ibidem, pp.46-48

poate observa el însuşi. […] Una dintre ideile fundamentale ale cunoaşterii neopăgâne este că omul nu trebuie să mai ţină cont de vreo autoritate supremă, că trebuie să scape de povara unui Dumnezeu care supraveghează lumea şi să îşi ia destinul în propriile mâini.

Cuvântul libertate este strigat astăzi cu putere de către diferite categorii de oameni, şi cu diferite scopuri, cel mai adesea exprimând libertatea omului de a călca în picioare tradiţiile de orice fel şi de a urca pe soclu statuia unui impunător idol: libertatea de a fugi de Dumnezeu. Autorii eretici fac o substituţie interesantă: în locul Dumnezeului care ocroteşte creaţia, ei aşează o lege care guvernează lumea: legea ciclicităţii timpului. New-Age, Noua Eră, apare tocmai datorită acestei ciclicităţi: intrăm, vrem sau nu, în Era Vărsătorului (după Era Peştelui). Supunerii faţă de Dumnezeu i se preferă "supunerea" faţă de influenţa stelelor. Pretinsa libertate new-age-istă nu este altceva decât o robie faţă de capricile astrelor.[162]

*

Oamenii trebuie să îşi pună următoarea întrebare: intrăm sau nu intrăm într-o nouă Eră? Dacă intrăm, atunci concepţiile creştine trebuie ajustate astfel încât să nu contrazică realitatea. Dacă nu intrăm, atunci trebuie să ne ferim cu toate puterile de înşelarea care pe zi ce trece câştigă tot mai mult teren. […] Astrologia (cu o largă răspândire în trecut) este una din uşile prin care ***credinţele păgâne intră în forţă în societatea contemporană****. […] Iniţierea în tainele astrologiei este asemănătoare iniţierii în oricare altă formă de vrăjitorie. […] Toţi astrologii "de calitate" sunt mediumi, chiar dacă nu toţi conştientizează că ideile care le vin în minte în chip spontan sunt inspirate de o altă entitate. Puţini dintre cei care percep clar influenţele unor astfel de entităţi îşi dau seama că au de-a face cu diavolul; majoritatea sunt convinşi că astfel de spirite sunt "benefice" (chiar "îngeri de lumină"), şi se deschid fără reţinere influenţelor "superioare". […]*

În Vechiul Testament se arată că pedeapsa care îi aştepta pe vrăjitori era moartea. În zilele noastre vrăjitorii au nu numai dreptul să facă ce vor, ci chiar să îşi facă publice convingerile, indiferent de modul în care aceste convingeri influenţează mediul social. Dar chiar dacă pentru vrăjitorii contemporani nu există pedepse penale, pe cei care mor nepocăiţi Dumnezeu îi va pedepsi cu osândă veşnică în chinurile iadului (statistic, numărul vrăjitorilor şi ereticilor care se pocăiesc înainte de a muri este infim). Practicarea astrologiei, ca a oricărei alte forme de vrăjitorie (spiritism ş.a), atrage după sine pedeapsa lui Dumnezeu peste întreaga comunitate care aprobă astfel de practici.[163]

*

Profeţiile sfântului (Cosma) legată de "lucrurile necuvântătoare care vor conduce lumea" ar putea fi legată de televizor tocmai pentru că ***oamenii se lasă modelaţi de exemplele pe care le oferă acesta: de la televizor oamenii învaţă să vorbească, să se îmbrace, să "iubească", să se relaxeze****. Televizorul este* ***un manipulator ideal*** *ale cărui comenzi subtile sunt executate de către oameni "în deplină libertate". […]*

"Răul va veni de la cei citiţi (învăţaţi, intelectuali)". […] Una dintre cele mai clare dovezi care arată câtă dreptate a avut sfântul este necredinţa intelectualilor, sau mai bine zis reaua credinţă a acestora. Ce sunt intelectualii? Sunt oameni care se evidenţiază prin nivelul lor intelectual. Nimic nu e rău înasta. Dar rău este că, în cele mai multe cazuri, intelectualii sunt rupţi de Biserică, intelectualii au propriul lor Dumnezeu şi propria lor credinţă. Rău este că intelectualii nu vor să îşi folosească talanţii primiţi de la Dumnezeu spre folosul lor duhovnicesc şi spre ajutorul celorlalţi, ci îl folosesc în scopuri contrare.

Specifică intelectualilor a fost atitudinea de a fragmenta învăţătura Bisericii şi de a lua din ea numai ce le convine. Nu este greu să recunoaştem originea acestei atitudini în

[162] Ibidem, pp.52-57.
[163] Ibidem, pp.57-65.

trăsăturile de bază ale ereziilor primelor veacuri. Fără să îşi dea seama, intelectualii repetă demersul raţionalist al marilor eretici (totuşi uneori sunt conştienţi de faptul că îi urmează pe aceştia: Carl Gustav Jung a semnat tratatul său Sermones ad Mortuos *cu pseudonimul Basilide, celebrul eretic gnostic). […]*

Intelectualii au avut o atitudine dualistă în privinţa profeţiilor legate de viitor. Mai precis, au căutat să nege valoarea profeţiilor făcute de Sfinţii Bisericii şi să cerceteze cu atenţie "profeţiile" făcute de "misticii" de alte credinţe (consider incorectă folosirea termenului mistic în afara teritoriului ortodox; Dumnezeu nu poate fi văzut decât de către cei cărora li se descoperă El însuşi: faţă de creştinii ortodocşi, "misticii" altor religii sunt orbi care au halucinaţii vizuale).[164]

*

Aceasta este atitudinea impusă oricărui cercetător care aspiră la faimă internaţională: imparţialitatea. Dacă tratezi lucrurile din perspectivă creştină, se consideră că ţi-ai pierdut obiectivitatea: filtrul tău creştin a deformat realitatea. Această obiectivitate a cercetării nu a ţinut seama de un criteriu: că lipsa perspectivei creştine poate fi de o mie de ori mai periculoasă decât imparţialitatea. Ce au făcut intelectualii (psihologi, sociologi, istorici ai religiilor, etc)? Au încercat să sondeze adevărurile religioase după propriile lor criterii. Ei au selectat criteriile de judecată a adevărului, de parcă acest lucru ar fi stat în puterea lor.

Există un adevăr al cercetătorilor, al specialiştilor. Dar el nu are numic în comun cu Adevărul absolut, cu Dumnezeul cel Viu. Nu vom analiza pe larg atitudinea religioasă a intelectualilor. Ci vom observa că linia pe care au mers ei în cunoaşterea religioasă a fost urmată de către marea masă de oameni, care s-a lăsat călăuzită de către nişte păstori orbi.

Ne vom opri atenţia asupra unui singur aspect: cercetările migăloase i-au făcut pe intelectuali să ajungă la concluzia că profeţii şi profeţi au existat în toate marile religii ale lumii. Imparţialitatea ştiinţifică le-a fost cea mai bună barieră pentru a ajunge la adevăr. Respingând învăţătura creştină, ei au respins şi darul discernământului cu care Dumnezeu îi binecuvântează pe creştini. Imparţialitatea, considerată piatră de temelie a cercetării lor a fost prăpastia care i-a împiedicat să deosebească între falsele şi adevăratele minuni, între falsele şi adevăratele profeţii.[165]

*

Creştinii ştiu că nimic nu se întâmplă fără rost, că de fapt nu există întâmplare. Chiar dacă de multe ori oamenii nu înţeleg pentru ce au loc anumite cutremure sau inundaţii, în toate se manifestă o rânduială dumnezeiască. Şi tocmai pentru că este dumnezeiască şi nu omenească oamenii nu o pot cerceta cu aceeaşi curiozitate cu care cercetează lucrul mâinilor lor. Sau, chiar dacă o cercetează cu înfumurare, ajung la concluzii greşite. ***Voia lui Dumnezeu se descoperă numai celor smeriţi, celor sporiţi în virtute, celor care merg pe calea mântuirii. Ceilalţi confundă cugetul lor cu cugetul lui Dumnezeu.***

De ce există psihoza cutremurelor? Pentru că oamenii sunt conştienţi de faptul că preferă păcatul virtuţii, că aleg răul în locul binelui. Şi le este teamă că pedeapsa lui Dumnezeu va cădea asupra lor, cu aceeaşi urgie cu care a căzut asupra celor din Sodoma, şi Gomora. […] ***Este clar că, în cele din urmă sfârşitul lumii va veni. Dar creştinii nu au de ce să îl aştepte cu spaimă****. Celor ce au crezut cu adevărat în Hristos (şi prin fapte au arătat-o), sfârşitul le va fi spre împlinire, spre bucurie veşnică în dragostea lui Dumnezeu. Creştinii nu trebuie să se teamă că vine sfârşitul, nu trebuie să se molipsească de* ***disperarea sectanţilor*** *a căror propăvăduire nu are în centru dobândirea raiului şi unirea cu Hristos, ci spectacolul*

[164] Ibidem, pp.72-75.
[165] Ibidem, pp.75-76.

apocaliptic. ***Totuşi, cugetarea la sfârşitul lumii poate izgoni moleşeala, poate alunga trândăvia care vrea să pună stăpânire pe inimi****. […]*

Este adevărat şi faptul că înmulţirea păcatului şi împuţinarea creştinilor care duc o viaţă curată e un semn al apropierii sfârşitului. Un părinte cu viaţă sfântă a profeţit că, atunci când nu va mai fi potecă de la un om la altul (adică atunci când se va răci dragostea dintre oameni), va veni sfârşitul. Vedem astăzi că, deşi s-au înmulţit mijloacele de comunicare, că deşi prin internet şi prin telefonia mobilă oamenii îşi trimit sute de mesaje, aceste mesaje exprimă multă, foarte multă superficialitate. Şi, chiar când aceste mesaje conţin declaraţii de dragoste, e vorba de cele mai ulte ori de o dragoste pătimaşă, de o dragoste carnală: dragostea curată e stâlcită de tot felul de caricaturi.[166]

*

Din Sfânta Scriptură aflăm că diavolul încearcă să imite lucrarea lui Dumnezeu, pentru a câştiga încrederea oamenilor. […] Câtă vreme cineva spune că este creştin-ortodox, dar profeţiile sale contrazic învăţătura Bisericii, el este lup în piele de oaie. Semnele deosebirii între robii lui Dumnezeu şi falşii profeţi sunt clare. Dacă oamenii ar ţine cont de ele, nu ar mai risca să cadă în prăpastie. Falşii profeţi înceracă să îi convingă pe oameni că în Biserică nu mai există sfinţi, nu mai există sfinţenie, şi de aceea Dumnezeu îşi revarsă harul său asupra celor care au o credinţă diferită de cea ortodoxă. […] Sfântul Cosma Etolianul le spunea creştinilor din vremea sa "Ştii, fratele meu, cum te vrea Dumnezeu? Aşa cum tu nu vrei ca femeia ta să aibă legături cu altul, aşa şi de la tine Dumnezeu vrea să nu ai nici o parte cu diavolul. […]

Una dintre metodele cel mai des folosite de diavol pentru a atrage lumea în înşelare este ***prezentarea întunericului drept lumină, a minciunii drept adevăr****. Părintele diacon P.I. David obeserva că ideologia new-age "se constituie într-o mare provocare pentru creştinism, nu numai fiindcă se propagă cu atâta forţă, ci mai ales fiindcă atacă creştinismul, deşi îşi anexează fâşi mari din moştenirea creştină, începând cu Biblia". New-age-iştii nu au putut nega în totalitate valoarea învăţăturii creştine şi atunci s-au grăbit să îl includă pe Hristos în panteonul Marilor Maeştri (?!!!) Dacă Hristos ar fi fost un mare Învăţător, atunci era firesc (pentru ei) ca în învăţătura Sa să găsească puncte comune cu gândirea neo-păgână, să se poată face paralele care să sugereze că Noua Eră nu neagă mesajul lui Hristos, ci îl continuă şi îl împlineşte. Aşa cum Legea Nouă a împlinit Legea Veche. […]*

New-age-iştii s-au folosit de textele apocrife gnostice deoarece au găsit în ele punctele comune de care aveau nevoie. Motivaţia este simplă. Duhul întunericului care stă în spatele Mişcării New-Age este acelaşi cu duhul care a inspirat scrierea scripturilor gnostice.[167]

*

Diana Dărmănescu (ca şi părintele Dechanet, cu a sa controversată carte "Yoga creştină") scria chiar că, din punctul ei de vedere, e un păcat să afirmi că yoga te îndepărtează de Dumnezeu .

Din punct de vedere creştin, această afirmaţie este o blasfemie. Scopul practicilor yoga (nu simple exerciţii de respiraţie yoga) este eliberarea, ieşirea din ciclul reîncarnărilor. ***Ţelul vieţii creştine este mântuirea.*** *Yoghinii, care vor să devină supraoameni, sunt urmaşii lui Lucifer care a vrut să fie mai mare decât Dumnezeu. Creştinii sunt copiii lui Dumnezeu care vor să meargă pe calea mântuirii pe care le-a arătat-o Însuşi Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Yoga înseamnă nimicirea persoanei, sufocarea persoanei, uciderea personalităţii în numele unei fantomatice beatitudini, mistice, starea de* Samadhi. *[…]*

[166] Ibidem, pp.77-80.
[167] Ibidem, pp.81-91.

Diavolul care l-a înşelat pe Adam nu s-a oprit din lucrarea sa. Astăzi el foloseşte procedee foarte diferite pentru a seduce sufletele. Una dintre principalele sale arme este aceea de a se folosi de cărțile eretice (gen yoga ş.a). Porunca Bisericii, poruncă prin care vorbeşte Dumnezeu, este clară: "Creştinii să nu citescă cărți eretice!". Dar oamenii nu vor să țină cont de această poruncă. Li se pare că, dacă ar asculta-o, ar fi habotnici. Şi, ca să nu fie habotnici, citesc tot ce li se pare interesant. Dar, aflând ceea ce pare a fi interesant (diavolesc), îşi pierd sufletele. [...] După învățătura Sfinților Părinți ***nimic nu trebuie să ne oprească să mărturisim dreapta-credință****. Nu în ultimul rând trebuie spus că părintele Dechanet este catolic, şi la catolici "libertatea de gândire" e foarte mare. [...] În momentul în care părintele Dechanet a ajuns la concluzia că idealul creştin este "aproape identic" (!!!) cu înțelepciunile păgâne, şi-a părăsit credința creştină. De aceea, din respect pentru cuvântul preot, nu îl voi mai considera pe autorul cărții* Yoga creştină *decât un simplu eretic.*[168]

*

Oamenii au de ales între două modele: între modelul lui Adam, care a preferat neascultarea ascultării de Dumnezeu, şi modelul lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care s-a lepădat de voia sa pentru a face voia Părintelui ceresc. Dacă îl urmăm pe Adam, ne vom împărtăşi de satisfacțiaa gustării din fructul interzis, dar ne vom împărtăşi după aceea şi de durerea lui Adam atunci când a fost izgonit din rai. Dacă îl urmăm pe Hristos, ne împărtăşim atât de crucea smereniei, cât şi de bucuria Învierii, de dragostea Părintelui Ceresc. [...] Dacă ținem seama de învățătura Bisericii lui Hristos, trebuie să înțelegem că ***nu există o patimă mai rea decât erezia****. [...] După învățătura Bisericii Ortodoxe,* ***în spatele fiecărei erezii stă diavolul****. Faptul că omul contemporan face abstracție de lucrarea diavolului nu micşorează deloc această lucrare. Riscul de a fi ridicol, vorbind despre cursele vrăjmaşului, este în egală măsură riscul de a prezenta poziția ortodoxă. Sunt conştient de faptul că aşa cum unii ignoră atacurile diavoleşti, tot aşa alții, bântuiți de duhuri sectare, văd ispita dracilor în fiecare manifestare, în fiecare frunză care cade la pământ. Trebuie ignorate ambele extreme. [...] Diavolul suferă de o patimă asemănătoare iubirii de arginți. Bogații lacomi, ori câte case, maşini şi bani ar avea, tot nu se satură. Tot aşa şi diavolul: oricâte suflete ar câştiga, tot nu se mulțumeşte, vrea să mai câştige şi altele. Pentru aceasta foloseşte strategii diferite de câştigare a sufletelor [...] tot aşa Atotputernicul Dumnezeu are pentru fiecare dintre cei căzuți o cale de îndreptare.*[169]

*

Viața creştină autentică exclude monotonia (banalitatea şi hăituiala/ritmul alert). Monotonia trădează lipsa preocupărilor spirituale. Dar creştinul adevărat, chiar şi atunci când este bântuit de ***duhul moleşelii – acedia –*** *se află în plin război duhovnicesc. Creştinii nu au nevoie să practice yoga pentru a fi mai calmi sau pentru a se lăsa "cuprinşi de bucuriile dăruite de Dumnezeu". Iar cei care se simt slabi în credința lor, trebuie să se lupte să devină buni creştini, şi atunci îşi vor da seama că yoga nu i-ar fi putut ajuta la nimic. Dacă ar încerca să testeze yoga pe propria piele, s-ar asemăna sinucigaşilor care testează moartea pentru a vedea ce se întâmplă după ultima suflare. [...] Creştini nu au nevoie de nici un guru care să îi lumineze. Creştinii urcă pe calea desăvârşirii ținuți de mână de către duhovnicii lor. [...]* ***Nu poți sluji la doi domni, şi lui Dumnezeu şi diavolului****. [...]*

Nu Nietzsche a fost de vină observând fățărnicia preoților pe care i-a criticat. Ideile sale demonice au fost determinate în mare măsură de către comportamentul şi gândirea unor confrați. [...] Vina lui Nietzsche a fost că s-a mulțumit să arate cu degetul greşelile altuia, în loc să caute drumul spre Cer (totodată). Dacă l-ar fi căutat cu frângere de inimă, atunci

168 Ibidem, pp.101-105.
169 Ibidem, pp.108-112.

Dumnezeu i-ar fi ieşit în întâmpinare. Dar Nietzsche nu a căutat acest drum. […] Asta l-a dus la nebunie.[170]

*

Lumea de astăzi e fascinată, putem spune chiar hipnotizată, de tot ce înseamnă cunoaştere ocultă, cunoaştere paranormală. Chiar dacă puţini oameni se dedică total acestui gen de cunoaştere pseudo-spirituală, practic marea majoritate a lor cochetează cu acest fenomen. […] Apostazia de tip new-age-ist, caracteristică ultimelor decenii a secolului XX, şi-a modificat puţin orientarea. Figura centrală a unui nou Mesia nu mai este aşteptată cu aceeaşi intensitate. Dar sloganul "do it yourself" – mântuieşte-te prin propriile puteri", este la fel de actual. […]

Geniile şi oamenii de cultură, oricât ar fi de "experţi" în aprofundarea Tradiţiei ortodoxe, câtă vreme nu trăiesc în propria viaţă Ortodoxia şi nu simt în inimile lor lucrarea Sfântului Duh, rămân ca nişte oameni care vorbesc despre înot fără să fi înotat în viaţa lor. Învăţătura "după literă" riscă să rămână o învăţătură a acestei lumi. ***Or credinţa creştină este*** *cu totul altceva: nu este calea prin care cunoaştem vreo născocire a vreunui Părinte filozof, ci este* ***calea prin care cunoaştem Adevărul****.*

Cuvintele Sfântului Ignatie Briancianinov despre faptul că este imposibilă cunoaşterea "rezultatelor" experienţei creştine în lipsa parcurgerii directe a drumului creştin ar trebui gravate pe frontispiciu fiecărei Facultăţi de Teologie ortodoxă: "cărturarul creştin este dator să înveţe despre Împărăţia Cerurilor nu doar din auzirea propăvăduirii privitoare la ea, ci şi prin încercare." Învăţătura strict raţională, lipsită de suportul trăirii, naşte fii înspăimântători.[171]

*

Nu putem fi ortodocşi renunţând la ceea ce este specific Ortodoxiei: păstrarea Sfintei Tradiţii. Şi cum ar putea cineva să se considere ortodox dacă respinge existenţa duhurilor? Cum ar putea duce lupta duhovnicească dacă nu crede în existenţa duşmanului nevăzut? Aşa ceva nu este cu putinţă. Sfântul Ignatie explică pe scurt de ce: dacă nu există diavoli, atunci întruparea Domnului "nu are nici pricină, nici scop". […] Omul, după căderea sa, nu mai este vrednic să vadă lumea îngerilor. Simţurile sale au devenit trupeşti, şi nu mai pot percepe duhurile care Il slăvesc neîncetat pe Dumnezeu. Duhurile care se arată de obicei oamenilor, chiar dacă afirmă că sunt suflete ale răposaţilor sau îngeri, sunt de fapt diavoli. […]

Mândria este uşa prin care diavolul intră. […] Creştinii să înţeleagă că nu trebuie să caute să-i vadă şi să vorbească cu ei. Cei care insistă să intre în legătură cu duhurile se deschid de bună-voie lucrării puterilor întunericului. […] Biserica spune clar: spiritismul este o înşelare drăcească. […] Între aceştia, vindecătorii cu bioenergie au un mesaj simplu: "vindecăm, deci avem putere de la Dumnezeu. Cine nu vindecă nu are putere de la Dumnezeu, deci nu cunoaşte adevărul".

Omul de astăzi suferă de boala curiozităţii: vrea să ştie cât mai multe lucruri despre tot cea ce se petrece în lume. Şi atunci când scormoneşte după ştiri despre paranormal are impresia că face un lucru deosebit. Dar de fapt, încercând să îşi satisfacă patima curiozităţii, îşi deschide sufletul înşelării.[172]

[170] Ibidem, pp.114-121.
[171] Ibidem, pp.124-138.
[172] Ibidem, pp.139-150.

XII. SĂ NU REDUCEM TOTUL LA UTILITAR, INSTINCTUAL SAU RAȚIUNEA PRACTICĂ ŞI RECE

Pentru omul contemporan, în general, este oarecum evidentă criza de proporții a societății actuale. Starea moravurilor şi starea națiunii sunt permanent surse de frustrări şi de nemulțumire:

Societatea actuală, deci şi cea românească, este pornită spre a-şi schimba valorile, spre a-şi schimba felul de a privi şi a trăi viața*: raporturile/relațiile dintre oameni, dintre om şi societate – şi astfel a valorilor etice şi morale (de aici starea moravurilor); felul de trai cotidian – alimentație, preocupări, chiar şi cele din timpul liber (dacă TV-ul mai lasă timp liber). Acestea se observă, lasă amprente, în problemele fundamentale ale vieții şi mai ales în esența constituției omului – sufletul. Şi astfel unii vorbesc de* ***o pervertire a oamenilor****.*

Kant spunea că, unul din lucrurile care-l umplu de admirație şi bucurie este «Legea Morală din mine» (din om). Această «lege morală» i-a fixat omului, de-a lungul istoriei sale, identitatea de ființă umană, de «trestie gânditoare», de ființă spirituală. Această lege, această conştiință din adâncul ființei sale, i-a arătat ceea ce este moral – adică compatibil şi specific omului ca fință superioară, ca încununare a creației – şi ceea ce este imoral, deci incompatibil ființei omeneşti. Şi astfel prin această lege morală a aşezat de-o parte binele, frumosul, armonia, şi de alta răul, urâtul, neorânduiala (haosul). Omul a dus o permanentă luptă cu sine, cu actele şi faptele sale, între moral şi imoral. Este adevărat, oamenii nu au urmat toți şi întotdeauna această lege morală sădită în adâncul ființei, şi s-au lăsat conduşi de legile instinctului, şi chiar exacerbându-le pe acestea coborându-se la nivelul necuvântătoarelor. De aici i-au venit marile suferințe şi nenorociri. Instinctele îşi au rolul lor bine definit, de legi ale naturii fizice – întru subzistență şi perpetuarea speciei (a vieții). […] Instinctele, aceste legi ale naturii noastre fizice, în satisfacerea lor, sunt întovărăşite de plăcere. Aşadar, avem scopurile: existența şi perpetuarea şi cu ele plăcerea. Problema se pune de a nu le confunda, de a nu le inversa, adică de a nu face scop din plăcere, ceea ce este aducător de necazuri”.[173]

*

Să nu reducem totul doar la utilitar, la instinctual, şi nici la rațiunea practică, rece – fără voință, pentru că vom fi utilitari, coborându-ne la nivelul ființelor necuvântătoare – care se comportă şi acționează în acest mod. Omul, ca ființă unică, are rațiune, sentiment şi voință. Rațiunea, pentru a cântări şi distinge faptele; sentiment, pentru a le da faptelor acel «omenesc» - acel specific unei «încununări a creației»; voință, pentru a-şi dirija faptele, pentru a fi potrivite/conforme cu «Legea morală» din adâncul ființei sale. Desigur, omul a greşit, greşeşte şi va greşi, întrucât ***confundă mijlocul cu scopul****: se pierde în amănunte şi ratează principiul; acceptă imediatul şi pierde țelul; acceptă superficialul şi pierde esența; se complace în derizoriu, în efemer, pierzând statornicul, durabilul. Acestei obtuozități, se datorează suferințele şi nenorocirile care l-au însoțit de-a lungul timpului care, aşadar, i se datorează lui – omului – şi nesocotințelor sale. În aceste «căderi» omul are zvâcniri, luminări de conştiință (legea morală) şi caută să se ridice, şi aceasta în mod constant – prin geniile, eroii şi sfinții săi. Astfel, omul nu se defineşte prin «cădere» - dacă ar fi aşa, această tendință l-ar fi dus demult la distrugere, la nimicirea sa – ci prin «ridicare» (Nu întâmplător, Radu Gyr a scris poezia «Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane»!). Astfel apare situația, privită prin Legea Morală de care vorbeşte Kant. Prin ea găsim identitatea de ființe create spre echilibru şi*

[173] Aurel Suciu, *O problemă actuală*, în revista Permanențe, nr.4 / aprilie 2005, p.20.

armonie, de către cel care ne-a aşezat stăpâni pe această planetă. Dacă însă, vom privi din unghiul şi sub stăpânirea Evangheliei, vom ajunge la noţiunile de păcat şi de desăvârşire, de ***dominaţie a spiritului asupra materiei****. Prin Evanghelie ne definim drept fii ai Tatălui Ceresc. «Toate faptele omului, toate mişcările lui se însemnă undeva, într-o nevăzută carte şi* ***se însemnă şi în sămânţa sa şi cu aceasta îşi trage urmaşii sub povara isprăvilor sale****» (s.n., părintele Arsenie Boca)."* [174]

*

Putem, desigur să adâncim problematica religioasă şi să constatăm o anume legătură între actuala civilizaţie democratică şi entităţi malefice, care se mişcă, cu dezinvoltură printre noi şi ne supun permanent ispitelor celor mai felurite: "Societatea creştină a veacurilor trecute trăia în cu totul ***alt sistem de referinţă*** *decât cel de astăzi. Lumea spirituală avea o existenţă incontestabilă iar* ***demonii erau o realitate concretă****. Calamităţile naturale, perioadele de foamete şi molimele erau privite ca încercări îngăduite de Dumnezeu pentru a ne aminti pururea de fragilitatea condiţiei noastre pe acest pământ. […] Civilizaţia ce acum îşi spune «democratică» se mândreşte că a eradicat pricinile de suferinţă materială. În aparenţă, ea a triumfat şi asupra demonismului ideologiilor care îi ameninţau fundamentele: nazismul şi comunismul. […]*

Demonii continuă să fie prezenţi între noi. *Atât într-un mod subtil şi imperceptibil, cât şi într-un mod dureros şi brutal. Se pare că Cel exorcizat cu adevărat din această lume este doar Dumnezeu. Moştenitorii civilizaţiei creştine uită de lupta Mântuitorului împotriva ispitirii satanice. […] «<u>Cea mai mare victorie a diavolului este să ne facă să credem că el nu există</u>» , spunea Denis de Rougemont. Civilizaţia occidentală a ajuns acum pe o culme înaltă, având în faţă panorama «împăraţiilor lumii» şi a «slavei lor». «Pe acestea toate ţi le voi da ţie dacă vei cădea înaintea mea şi mi te vei închina» (Mat. 4,9) i se murmură insinuant în ureche (lui Iisus Hristos). Dar de fapt cine ne şopteşte? Demonii care nu există? Noi ne închinăm doar raţiunii şi perfecţiunii omeneşti! Ele sunt cele care ne îndeamnă să fericim întreaga omenire prin cea mai bună societate sau – pentru a nu fi prea trufaşi în aprecieri – prin cea mai puţin rea dintre toate societăţile pe care le-a cunoscut istoria umanităţii. […] Civilizaţia democratică nu realizează că urmărind himera fluturată în faţa ochilor de un demon abil şi imperceptibil, dar cel mai puternic dintre toţi – apostazia – s-a pomenit căzută în cuşca cu lei a demonilor* ***urii*** *şi ai* ***violenţei****. […] Urăsc aceşti islamişti fanatici civilizaţia democratică? Desigur. O urăsc atât pentru* ***materialismul ei****, dar mai ales pentru* ***tendinţele sale de a se înstăpâni asupra civilizaţiei şi religiei lor****. Căci ei aderă cu acribie, în felul în care le este propriu, exact la cuvintele (de mai sus) pe care le-a rostit Hristos («Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este:* ***Domnului Dumnezeului tău să I te închini/şi numai Lui să-I slujeşti****! »). E adevărat, fără să creadă El (cu adevărat), ba chiar sfidându-L prin faptele lor barbare (demne poate de Vechiul Testament, dar nici atunci).* [175]

*

Dacă Europa ar fi rămas creştină, s-ar fi lăudat cu Hristos şi nu cu civilizaţia ei. […] ***Europenii însă, nu se fălesc cu Hristos şi cu Sfintele Scripturi, ci cu maşinile lor periculoase şi cu produsele ieftine ale mâinilor lor, cu alte cuvinte, ei se fălesc cu cultura şi civilizaţia lor****. Iar consecinţa acestei preamăriri a faimoasei lor «culturi» este ura tuturor naţiunilor necreştine faţă de Hristos şi creştinism. […]* ***<u>O revenire la valorile spirituale ar însemna în primul rând dobândirea de puteri adevărate în lupta împotriva demonilor.</u>*** *O luptă al cărei*

---

[174] Ibidem.
[175] Bogdan Munteanu, *Demonii şi civilizaţia democratică*, în rev. Permanenţe Nr.10 / octombrie 2004, pp.1-3.

sens este în primul rând soteriologic, al mântuirii noastre, al alegerii corecte între bine şi rău. Aparent, discernământul pentru o asemenea alegere se poate sprijini şi pe etica naturală. Acesta este doar un adevăr parţial. ***Morala religioasă vine cu ceva în plus****:* ***cu o energie nebănută şi cu ajutorul divin în lupta de a înfăptui binele****, care este privit drept colaborare liberă a omului la lucrarea lui Dumnezeu având ca ţel final sanctificarea întregii creaţii căzute. Altfel, rămânem singuri în lupta împotriva demonilor pe care noi înşine i-am stârnit împotriva noastră.* [176]

*

Poate că nimic nu ne intrigă în ofensiva generală îndreptată împotriva religiei noastre tradiţionale, decât acest vârf de lance al homosexualităţii, care iată, astăzi mai mult ca oricând, asemenea sectelor religioase au demarat şi o **campanie de prozelitism**:

Asociaţia homosexualilor «Accept» a căpătat curaj după marşul de pe străzile Bucureştiului şi îşi continuă acţiunile prin care încearcă să-i smintească şi pe alţii. Acum, băieţii cu apucături pidosnice vor să-i determine pe profesori să îi înveţe pe elevi că homosexualitatea este ***opţiune sexuală ca oricare alta (?)*** *Ei au editat o broşură destinată dascălilor care predau educaţia sexuală, pe care au început s-o împrăştie* ***prin şcoli****. În «manual» scrie că homosexualitatea este o orientare nici mai bună, nici mai rea decât heterosexualitatea. Acolo sunt şi* ***teste*** *prin care elevii «să-şi poată defini orientarea sexuală»! La capitolul date statistice, homosexualii mint de îngheaţă apele. Aceştia pretind că «la nivel mondial (iar mondialismul adus în vedere!) infectarea cu HIV se produce în raport de 70% prin raporturi sexuale între bărbaţi şi femei» şi numai 10% prin raporturi între bărbaţi. Evident că iniţiativa gay-lor a stârnit controverse. Iar unele personalităţi au luat deja poziţii publice ferme împotriva «manualului». De pildă, reputatul psihanalist ieşean prof. dr. Constantin Romanescu a declarat pentru "Ieşeanul": «Mă întreb cum ar putea un profesor teafăr, care combate fumatul şi alcoolul, care sunt simple obiceiuri, să promoveze în clasă viciul şi devierea instinctului speciei? Este clar o tentativă de a culege prozeliţi şi este cu atât mai condamnabil că se încearcă în şcoli, acolo unde adolescenţii au, la o anumită vârstă o opţiune bipolară». Noi am atras atenţia că pederaştii nu se mulţumesc doar să-i tolerăm, ci că vor să facă prozeliţi (ca sectele religioase!) şi că o să atace mai ales copiii (pentru că pot deveni victime uşor şi pe termen lung e ameninţată însăşi ordinea firească a lucrurilor).* [177]

*

Problema pusă în discuţie capătă o amploare neaşteptată pentru unii, dar previzibilă pentru alţii şi are nenumărate conotaţii şi implicaţii în viaţa societăţii. Referindu-se la conflictul dintre generaţii dar şi la situaţia tineretului, dl. Laurenţiu Dumitru remarca astfel: "Este de ajuns să deschizi televizorul ca să afli «starea naţiunii». ***Cei mai derutaţi şi lipsiţi de repere sunt tinerii. Ei au la dispoziţie toate condiţiile ca să-şi dea viaţa peste cap****. «Nu ştiu ce aş fi făcut eu la vârsta lor, într-un asemenea mediu», îmi spunea deunăzi un prieten. Delicvenţa juvenilă, creşterea ratei prostituţiei, abandonul şcolar, avorturile în rândurile tinerelor sau nebunia drogurilor sunt rezultate «fireşti» ale acestui haos generalizat, sunt o crudă realitate. Părinţii tinerilor adolescenţi de astăzi, cunoscând toate aceste* ***pericole latente****, nu ştiu ce să facă mai întâi pentru a-şi proteja odraslele. E de ajuns ca părinte să arunci întâmplător un ochi spre televizor pe TVK – lumea sau MTV la emisiunile ce transmit imagini din cluburile Capitalei, ca să înţelegi* ***dezlănţuirea şi descătuşarea tinerilor*** *prin discoteci, ca să vezi ce înţeleg majoritatea dintre ei prin distracţie. Dacă apoi comuţi pe ştirile de la ora 5.00 sau afli de la vreun vecin că fiul lui se droghează sau că este homosexual,*

[176] Ibidem, p.3.
[177] *Fapte, vorbe, gânduri*, în rev. Rost, Nr.30 / august 2005, pp.8-9.

înțelegi că azi nu-i nimic mai greu decât să fii părinte. Mii de griji, de temeri şi, să o spunem sincer, în cea mai mare parte justificate. [178]

*

Dezastrele naturale, care au afectat fără precedent anul acesta România au desigur o explicație științifică (încălzirea planetei datorită «efectului de seră» sau poluării şi defrişării pădurilor). Dar, dincolo de aceasta, putem observa modul în care s-a ajuns până aici (nepăsarea şi ignoranța umană) şi să intuim rațiunile divine pentru aceste catastrofe. Ele nu sunt astfel, decât mustrări şi avertismente serioase pentru omul zilelor noastre, care s-a îndepărtat de credință şi de faptele bune, ziditoare pentru suflet. Creştinii cunosc în general importanța ce i se cuvine sufletului, față de partea materială a lumii, cea care domină astăzi. Căci, aşa cum ne-a mărturisit Ioan Dunca, «Ce-i foloseşte omului dacă ar câştiga lumea întreagă, pierzându-şi sufletul?». Teama este binevenită pentru oricine şi pentru orice moment al zilei. Pentru orice creştin fiind motiv de meditație, ***acesta fiindu-ne scopul ultim: Mântuirea sufletului****.* [179]

*

Fără îndoială, aceste inundații repetate şi pe arii extinse au provocat suferințe oamenilor din zonele afectate, provocând motive de îngrijorare şi pentru toți ceilalți români. Solidarizarea cu cei aflați în suferință este firească şi creştină. După cum, a remarcat şi una din marile conştiințe şi voci din rândul nostru, părintele trecut la cele veşnice, Arsenie Boca: "Dacă omul s-a ridicat puțin câte puțin deasupra întunericului, n-a făcut-o decât ***prin încercări anevoioase şi prin muncă plină de suferință****. Această înălțime de sacrificiu s-a desăvârşit pe Calvar (Golgota), ca simbol al suferinței pentru alții. Iată dar, cum suferința noastră poate servi altora! Suferința este, astfel, legea sacrificiului sub care trăieşte omul.* ***Suferința pentru alții este stâlpul de care se reazemă propăşirea universală a omenirii****.* [180]

*

În limbajul religios, prin provocările lumii contemporane înțelegem în general ispitele şi încercările la care este supus omul, pentru a-şi arăta vrednicia față de Creatorul său. Dacă dorim să descifrăm cauzele ascunse ale acestor inundații, putem reflecta la răspunsul dat de părintele Calistrat Chifan, care identifică drept principal motiv necredința noastră iar eu nu pot decât să-i dau dreptate:

Liberalizarea avorturilor, aprobarea concubinajelor, marşurile homosexualilor, predarea sexualității la grădiniță şi în clasele primare (?), ideea de scoatere a religiei din şcoală, libertinajul religios, rugăciunile comune ale ortodocşilor cu păgânii, propaganda ecumenistă (de unificare a religiilor!), programele mass-media cu caracter ateu (şi de spălare a creierului!) şi cu sfaturi şi învățături contra lui Dumnezeu, discreditarea Bisericii, discreditarea clericilor şi a monahilor (acuzele aduse preoților; cazul de la Tanacu ş.a.), neîncrederea în cuvântul lui Dumnezeu, neascultarea față de poruncile sfinte. […] Câte biserici nu stau goale în sărbători şi duminici? Câte sfinte liturghii ignorate, slujite doar de preot şi de cântăreț (din cor)? Câte târguri deschise în sărbători? Câte întreprinderi private în care sărbătorile creştine nu sunt respectate? Câtă agoniseală nedreaptă, fără Dumnezeu, cămătării, credite false, înşelarea aproapelui, asuprirea văduvelor sărace şi a orfanilor,

---

178 Ibidem.
178 Ioan Dunca, Sighet 2005, în Memento, Nr.14 (90) / august 2005, p.2.
180 Arsenie Boca, în Memento, Nr.14 (90) / august 2005, p.10.

asuprirea slugilor şi a muncitorilor – sursă de îmbogăţire pentru cei care cred că lumea este nepieritoare şi Dumnezeu nu există?[181]

*

Desigur, mai pot exista şi alte cauze, în afara celor menţionate mai sus, dar acestea sunt într-adevăr principale şi de netăgăduit. Aş pomeni, de pildă patimile în care zac unii români, dintre care se remarcă viciul beţiei. Şi oare, câţi români refuză cuvântul lui Dumnezeu în zilele de sărbători şi de Duminică, preferând crâşmele sau alte distracţii? Să ne aducem aminte şi de articolele lui Eminescu, care critica vehement această stare de lucruri din vremea sa, dar care este mereu actuală, atât în comunism, cât şi în acest aşa-numit «neo-comunism» pe care îl parcurgem încă. Spun aceasta, pentru că tranziţia către capitalism este departe de a se fi finalizat, iar capitalismul sălbatic nu cunoaşte decât «legea junglei».

*Trăim într-o lume a banului şi acest lucru este evident pentru oricine. Există prin urmare un **cult al banului** dar rămâne de văzut pe ce elemente se bazează, pe ce suport s-a aşezat şi s-a justificat. În plan filosofic, au apărut autori care pornind de la teoria lui Benjamin Franklin, au dezvoltat filosofia lui economică pentru a sprijini în lume neo-liberalismul modern şi pragmatismul: Iată textul lui Franklin: «**Ia aminte că timpul înseamnă bani**. Cel ce ar putea să câştige prin munca sa zece şilingi pe zi şi se plimbă o jumătate de zi sau lenevește în odaia sa nu are voie, chiar dacă cheltuieşte pentru plăcerea sa numai şase pence, să pună la socoteală numai pe aceştia, ci în plus, el a mai cheltuit cinci şilingi sau mai precis, i-a irosit. **Ia aminte că creditul înseamnă bani**. Dacă cineva îmi încredinţează banii săi după ce au devenit plătibili, el îmi dăruieşte dobânzile, sau atât cât pot face eu între timp cu aceşti bani. Aceasta se ridică la o sumă considerabilă, dacă omul se bucură de un credit bun şi mare şi-l foloseşte bine. **Ia aminte că banul are o natură productivă şi rodnică**. Banii pot produce bani, iar aceştia, la rândul lor, pot produce şi mai mulţi şi aşa mai departe. Cinci şilingi puşi în circulaţie sunt şase, repuşi în circulaţe şapte şilingi şi trei pence şi aşa mai departe, până ce se ajunge la o sută de lire sterline. […] Cine taie o scroafă nimiceşte pe toţi urmaşii ei până într-a mie generaţie. Cine distruge o monedă de cinci şilingi asasinează tot ce s-ar fi putut produce cu ei: coloane întregi de lire sterline». […] (Max Weber) este de părere că omul devine un «instrument» al câştigului, iar acesta din urmă este scopul vieţii sale, în tmp ce, în mod normal, câştigul nu este altceva decât un mijloc de satisfacere a trebuinţelor materiale, hedoniste. Iar autorul german crede că această răsturnare este suficient de importantă pentru a justifica ideea că etica lui Franklin nu este o etică a câştigului material, ci o etică a desăvârşirii omului (?), devenind mijloc al câştigului. Aşadar, în virtutea acestei inversări, omul se mântuie întrucât se pune pe sine ca mijloc în drumul spre un câştig iraţional de bani, dincolo de orice plăcere hedonistă concretă. În logica obişnuită a economiei (moştenită de la gândirea greacă şi preluată ca atare de Biserică), câştigul este un mijloc pentru satisfacerea nevoilor vitale normale ale omului. **Pentru protestanţi omul se jertfeşte pe sine pe altarul câştigului**.* [182]

*

*Întrebarea fundamentală de abia de aici poate fi pusă: în ce măsură această **etică inversată** faţă de tradiţia antică şi bisericească asigură «sănătatea» omului ca fiinţă spirituală şi mântuirea lui? De ce ar trebui să admitem că etica aceasta ce conduce, dincolo de orice mijloc (în cazul acesta, **mijlocul este chiar omul!),** la îmbogăţire sau la acumulare de bani ar fi una firească? Judecând după cele spuse despre Ioan Casian mai devreme,*

---

[181] Calistrat Chifan, în revista Rost, Nr.30 / august 2005, p.5.

[182] Cristi Pantelimon, ***Etica ortodoxă sau etica protestantă?*** (IV), în rev. Rost, Nr.29 / iulie 2005, pp.43-44.

importantă nu este inversarea scopului hedonist cu cel al înavuțirii, ci faptul simplu că etica frankliniană, prin orice mijloc ar trece, conduce tot în punctul de criză al acumulării iraționale de capital. Weber crede că «sacrificarea» omului este o dovadă de ascetism suficient de mare pentru a face din protestantism o religie mântuitoare. Nimic mai fals. Omul nu trebuie să se sacrifice «fericirii» transcendente a câştigului nemăsurat, ci lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu nu vorbeşte nicăieri despre acumularea de bani fără măsură ca fiind o dovadă de mântuire, chit că se petrece cu «chinuirea» (sacrificarea) omului. E adevărat că protestanții aruncă în cer, adică în transcendent, dorința de câştig. Dar acest lucru nu înseamnă că ea este şi mântuire. Am putea spune contrariul: cu cât se acordă un grad mai mare de transcendență ideii de câştig material, cu atât primejdia rătăcirii căii fireşti spre mântuire este mai mare: este ca şi cum, în locul lui Dumnezeu, ai aşeza ***banul*** *(alt Lucifer) şi te-ai sacrifica acestuia.* ***Această etică (protestantă) nu este decât o formă modernă de idolatrie, adică de închinare la cele lumeşti, cu aparențe ascetice ce rezultă din sacrificiul concret al omului.*** *[…] În concepția lui Ioan Casian, «trei sunt felurile* ***arghirofiliei*** *(iubirii de arginți). Primul, care nu-i lasă pe cei ce renunță la cele lumeşti să se lipsească de averile şi bunurile lor. Al doilea, care ne îndeamnă să înmulțim cu şi mai mare lăcomie ceea ce am cheltuit sau am dat săracilor. Al treilea, care ne împinge să dorim şi să dobândim lucruri pe care înainte nu le-am avut.»* [183]

*

Analizând discursul economic al lui Benjamin Franklin, descoperim toate aceste tipuri «ideale» ale arghirofiliei, dar mai cu seamă cel din mijloc, ce se referă la ***înmulțirea banilor*** *[…] De fapt, «păcatul» lui Franklin este atât de mare, încât el nici nu acceptă ideea cheltuirii banilor. Banii sunt comoara sa cea mai de preț, ei trebuie conservați, înmulțiți, nu cheltuiți (cu atât mai puțin dați săracilor!). […] Weber vede filosofia economică a lui B. Franklin într-o lumină cvasi-monahală! Aşadar,* ***toate valorile ortodoxe de raportare la bani sunt răsturnate****. […] Evident, bogăția pricinuieşte multe alte rele (oamenii bogați sunt pizmuiți, urâți de toți ceilalți, chiar de rudele apropriate, amenințați în permanență), dar, din punctul nostru de vedere, cu adevărat relevantă este expresia* ***nefericirii majore*** *a celui care crede idolatru în bogăție ca urmare a «închinării la aceasta». De aici, aparența de asceză a celui care vizează «generațiile» nesfârşite de bani.* ***În fapt, în spatele acelei asceze se ascunde o mare tristețe, ce rezultă tocmai din sentimentul că bogăția îl domină pe om şi că el, din stăpân al ei (aşa cum ar fi firesc), devine un simplu sclav al ei.*** *Aşa cum spune Ioan Gură de Aur, cel care e zgârcit se poate abține de la celelalte păcate, dar este înlănțuit de o singură dragoste mare, aceea de bani. […]*

Iar una dintre modalitățile de tulburare a echilibrului firesc al sufletului uman şi de îndepărtare a lui Dumnezeu este tocmai ***preocuparea exclusivă față de avere sau față de treburile lumeşti****. Concentrarea şi fixația în această direcție devin, cu adevărat o sursă de pierdere a firescului unui om. Reaua întrebuințare a banilor de care vorbeşte Sfântul Maxim Mărturisitorul înseamnă, cel puțin pe o latură, idolatrizarea banului şi urmărirea sa exclusivă, atribuirea acesteia a unei importanțe mai mari decât are în mod firesc (banul nu este decât instrument al schimbului de produse/servicii care trebuie folosite – banul este, aşadar, sau ar trebui să fie, primul element «sacrificat» într-o filosofie economică firească. Dacă nu este sacrificat ci este înmulțit* ***pentru sine****, aşa cum procedează Benjamin Franklin, care are aerul că înmulțeşte turme de animale, firescul este abandonat şi apare* ***patologia banului****).* [184]

---

[183] Ibidem, p.44.
[184] Ibidem, pp.44-46.

*

Această apropriere ***exclusivă*** *de latura materială a vieţii duce la o îndepărtare de Dumnezeu. «Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipsi şi pe celălalt îl va dispreţui;* ***nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui mamona****». În ciuda caracterului său «religios», etica protestantă ce duce la naşterea capitalismului modern îndepărtează omul de Dumnezeu şi nu-l apropie. Oricât ar fi reieşit dintr-o tensiune de natură religioasă cu privire la problematica mântuirii,* ***capitalismul modern duce în mod inevitabil la pierderea reperelor sale religioase şi la adâncirea omului din ce în ce mai tare în singurătatea materialismului****. […] Cei care cred în bani ajung să creadă mai mult în bani decât în Dumnezeu, chiar dacă nu l-au pierdut definitiv pe Acesta. În fond, avariţia şi concentrarea exclusivă pe dobândirea bunurilor, materiale, îl împiedică pe om să se mai gândească la mântuire.* [185]

*

Revenirea la valorile tradiţionale va trebui avută în vedere mai ales pe terenul educaţiei copiilor noştri, care constituie o ţintă principală a atacului îndreptat împotriva Ortodoxiei şi creştinismului în general:

Noţiuni ca autoritate şi ascultare, bunăcuviinţă şi amabilitate, comportare în societate şi în viaţa particulară – toate s-au schimbat, s-au întors cu capul în jos. Această viaţă nenormală poate fi caracterizată ca stricată, alintată. Din pruncie cu copilul se poartă ca şi cu un zeişor de familie: poftele lui sunt satisfăcute, dorinţele îndeplinite, el e înconjurat de jucării, distracţii, comodităţi, el nu este învăţat şi educat în conformitate cu regulile stricte de purtare creştină, ci i se creează condiţii să se dezvolte în acea direcţie în care îl poartă pornirile sale. […] Viaţa se umple de o continuă ***goană după distracţii****, care sunt atât de lipsite de orice importanţă, încât un vizitator din secolul XIX, privind emisiunile noastre televizate cele mai populare, reclama, filmele, muzica – aproape sub orice aspect al culturii contemporane – s-ar gândi că a nimerit într-o societate de nebuni, care a pierdut orice contact cu realitatea cotidiană. […] De peste tot se aude chemarea: trăieşte cu ziua de azi, desfătează-te, relaxează-te, simte-te bine.* ***Iar subtextul este altul, mult mai întunecat****: uită de Dumnezeu şi orice altă viaţă înafară de aceasta, alungă din suflet orice teamă de Dumnezeu şi cinstire a sfinţeniei (a se vedea desele înjurături ale unora). […] Loviturile tăioase ale lumii împotriva Ortodoxiei sunt îndreptate în primul rând asupra copiilor. Şi îndată ce la copil s-a format o atitudine greşită, problema educării lui în spirit creştin devine de două ori mai anevoioasă. […] Copilul care de mic este deprins cu muzica clasică, care s-a dezvoltat sub influenţa ei, nu este supus ispitei ritmului brutal al rockului, pseudomuzicii contemporane. […] Copilul deprins cu literatura bună, drama, poezia, care a simţit influenţa ei asupra sufletului, care a primit o satisfacţie autentică, nu va deveni un adept iraţional al televiziunii moderne şi al romanelor ieftine, care pustiesc sufletul şi îl abat de la calea creştină. Copilul care s-a învăţat să vadă frumuseţea picturii şi sculpturii clasice, nu se ademeneşte uşor de pervertita artă contemporană, nu va fi atras de producţiile dezgustătoare ale reclamei şi cu atât mai puţin ale pornografiei.* [186]

*

Copilul care ştie câte ceva despre istoria lumii, şi mai ales despre cea creştină, despre cum au trăit şi au gândit oamenii, prin ce hăţişuri au trecut îndepărtându-se de Dumnezeu şi

---

[185] Ibidem, p.46.

[186] Ieromonah Seraphim Rose, *Copilul în mijlocul ispitelor*, în rev. Rost, Nr.28 / iunie 2005, pp.58-59.

poruncile Lui, şi ce viaţă minunată şi demnă au dus atunci când I-au fost credincioşi Lui, va putea judeca bine viaţa şi filosofia timpului nostru şi nu-i va urma orbeşte pe «învăţătorii» veacului acestuia.

Una dintre problemele care stau astăzi în faţa instruirii şcolare constă în faptul că pruncilor ***nu li se mai cultivă simţul istoriei****. Acesta este un lucru periculos şi fatal – a-l lipsi pe copil de memoria istorică (se întâmplă şi la adulţi!). Aceasta înseamnă că el devine lipsit de posibilitatea de a lua pildă de la oamenii care au trăit în trecut. Dar istoria, în esenţă, se repetă continuu.* [187]

*

Putem reveni la valorile noastre naţionale şi spirituale, dar pentru a reuşi acest lucru trebuie să nădăjduim sincer şi să cerem ajutorul lui Dumnezeu. Trebuie, de asemenea să învingem orice complex de inferioritate, care ne-a fost implantat (ca şi comunismul de altfel). Trebuie să evităm aşa-zisa gândire de tip second-hand:

Suntem o naţiune veche, oricum, mai veche decât termenul «naţiune», dar ceva s-a prăbuşit în spiritualitatea românilor. Comunismul a perfectat opera imperialilor din cele patru vânturi. Evident, nu este o scuză pentru transformarea gravă a mentalităţii noastre, dar alogeni de tot felul au indus şi induc sentimentul că am fi un popor inferior, o populaţie de «mioritici», «mămăliga care nu expodează» etc. Dacă îi repeţi mereu unui copil că este idiot, el chiar devine idiot. [...] Desconsiderarea naţiunii din care pretinzi că faci parte este o gândire de tip «second-hand». [...]

Dar de ce să-l mai citim pe Mihai Eminescu dacă tot îl avem pe Horia Roman Patapievici? Invitat la o emisiune televizată, micul Diogene (Cinicul) a spus că: «România are o cultură de tip second-hand». Nu m-a mirat. Îi citisem cărţile în care săvârşea adevărate blasfemii la adresa naţiunii române. [...] Iată ce scria domnul Patapievici In «Flacăra» lui Arion în 2003: «Eminescu este cadavrul nostru din debara, de care trebuie să ne debarasăm dacă vrem să intrăm în Uniunea Europeană». Nu este de mirare că în manualele de gimnaziu au rămas doar poezile «Lacul» şi «Freamăt de codru». L-au ascultat autorii de manuale, aşa cum asculta A. Toma de Silviu Brucan.

În 1980, un ziarist român l-a întrebat pe Salvador Dalli «de ce are România o cultură minoră». [...] Maestrul era uluit. «O ţară care i-a dat pe Eminescu, pe Enescu, Brâncuşi, Eugen Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran nu are o cultură minoră. Ce oferă astăzi Franţa, Germania, chiar Spania în domeniul culturii? Nu, România nu are o cultură minoră» a răspuns Dalli. Un om care susţine că avem «o cultură de tip second-hand» a fost numit în funcţia de director al Institutului Cultural Român. Sfinte Sisoie, ce muscă! Iată oamenii care induc mentalitatea de tip second-hand în toate domeniile, de la cultură până la politica externă. [...] Mentalitatea «de tip second-hand» a inundat toată viaţa noastră politică, încât stai şi te întrebi ce mai vor aceşti politicieni de la noi, alegătorii simpli de pe stradă. [188]

*

Omul are un rost dat de Dumnezeu, dar uneori caută să-şi facă singur alt rost, după mintea lui. În orice caz, starea cea mai rea a omului este aceea de a fi fără rost pe lume. Iar ***cel mai mare serviciu care poate fi făcut omului este a-l ajuta să-şi (re)găsească rostul****. [...]* ***Societatea contemporană – şi în mod special cea occidentală – încearcă să ne traseze noi idealuri în viaţă, învăţându-ne că fericirea este de găsit totuşi, aici pe pământ****. Şi se pare că aşa cum merg lucrurile, ni se spune că fericirea se trăieşte numai pe pământ, pentru că aici*

---

[187] Ibidem, p.59.

[188] Viorel Patrichi, *Masca lui Ianus şi mentalitatea «second-hand»*, în rev. Rost, Nr. nr.28 / iunie 2005, pp.24-28.

este viața, singura viață. Şi dacă aşa este, atunci scopul este dobândirea fericirii aici. Este clar că nu toți pot fi la fel de fericiți şi acesta nu este decât un accident al naturii. Însă, printr-o raportare foarte simplă la creştinism, putem vedea cum toate făpturile umane au şanse egale la mântuire şi nu există favorizați sau defavorizați în fața lui Dumnezeu, aşa cum sunt în fața lumii. [...] Deturnarea de sens are loc în momentul în care omul este îndemnat să îşi însuşească tot mai multe lucruri, să se ataşeze cât mai mult de materie pentru a deveni rob acesteia. Se trece de la veşnicia lui a fi *la limitarea lui* a avea *şi astfel omul trăieşte în iluzia că este un mic suveran peste ceea ce este «al lui». Nu se gândeşte nici o clipă că trecerea prin moarte îl va dezlipi pentru totdeauna de ceea ce are şi se va trezi în fața măreției dumnezeieşti cu ceea ce este! Ce altceva decât o deturnare de sens este iluzia că a avea o casă, o maşină, cât mai mulți bani, îți vor duce fericire şi împlinire? Or, aşa ceva ni se oferă: nu trăire în duhul creştin, nu viețuire morală, nu mântuire, ci o sclavie, autentică sclavie față de ceea ce posezi tu însuți!*[189]

*

Pe lângă informarea adecvată, pentru a promova cu adevărat valorile spirituale tradiționale în societate, avem nevoie chiar şi în cesul al doisprezecelea, de o asanare morală profundă. Consider că trebuie depuse astăzi toate eforturile pentru a demara **un proces al comunismului**, asemănător celui desfăşurat după război la Nürnberg, care a judecat crimele nazismului. Victimele comunismului sunt incomparabil mai multe şi de aceea procesul are o mai mare justificare şi este cu atât mai necesar. El trebuie să înceapă în România sau la inițiativa României, deoarece suntem țara cu cele mai multe victime raportat la numărul populației şi care a avut un regim comunist extrem de dur.

De asemenea, avem nevoie de acea **lege a lustrației**, propusă cu ani în urmă de senatorul Ticu Dumitrescu, prin care să fie interzis cu desăvârşire accesul foştilor activişti de partid şi securiştilor la orice funcție publică. Faptul că n-a fost adoptată şi a fost luată chiar în bătaie de joc, prin numeroasele amendamente ce i-au fost aduse, spune multe despre fosta şi actuala clasă politică. După cum nici accesul tuturor cetățenilor la dosarele securității nu trebuie îngrădit, ci dimpotrivă. În plus, avem fiecare dintre noi dreptul la o informare corectă şi de acces la informația publică. Avem nevoie de **cea mai mare transparență** în această privință, şi chiar în privința activităților parlamentare. Trebuie să luăm cele mai drastice măsuri împotriva celor care au deturnat fonduri publice în interesul lor personal, mai ales într-o țară recunoscută pentru starea ei de sărăcie. Toți aceştia trebuie să răspundă în fața justiției române, care trebuie să-şi salveze şi ea onoarea, pătată în ultimele decenii.

În sfârşit, nu trebuie să uităm trecutul nostru, istoria noastră recentă şi pe cei care au suferit sau şi-au pierdut viața. Dacă în comunism s-a urmărit îndobitocirea omului şi obediența tuturor, cum se face că astăzi, după aproape 16 ani aceste obiective rămân în picioare şi, sunt în plină desfăşurare, fiind urmărite cu încăpățânare diabolică?

*

Pe la începutul anilor '50 executam o pedeapsă de 8 ani temniță grea ca deținut politic şi lucram în fabrica de lângă Penitenciarul Aiud. Pe atunci temnița Aiudului era cel mai mare depozit de inteligențe de pe pământul românesc. Oameni care formau prima linie de intelectuali în cultură, artă, ştiință, filosofie, medicină etc., dacă nu se închinau noilor stăpâni şi nu le făceau jocul, erau urmăriți, vânați, arestați, condamnați, închişi, supuşi tuturor injuriilor şi loviturilor, tuturor umilințelor şi înjosirilor posibile. Prin izolarea de lume, de fapte, de evenimente şi de orice formă a civilizației umane, se urmărea doar îndobitocirea omului. Împotriva noastră se exercitau constrângeri inumane, foame, bătăi, izolări în celule

[189] Antonio Aroneasa, *Deturnarea rostului*, în rev. Rost, Nr.28 / iunie 2005, p.37.

*negre sau celule albe înghețate şi tot ce se putea comite pentru distrugere şi exterminare. Aceasta era **adevărata față a comunismului**, suprimarea valorilor, nimicirea şi alterarea culturii, anularea tradiției, falsificarea istoriei, pe care mulți nu o vedeau sau nu voiau să o vadă, mai ales dacă ne gândim şi la unii intelectuali din Apusul Europei, iar noi am fost țara care am dat cele mai multe victime, am suportat cele mai mari orori, dezastre şi nenorociri, am trăit cele mai teribile tragedii. Este destul să amintim centrele de reeducare şi exterminare de la Piteşti, Gherla, Ocnele Mari, Canal, Periprava, Salcia, Aid şi multe alte şantiere ale morții. Aceasta era voința ocupanților, iar slugile lor, comuniştii noştri, le-au întrecut aşteptările prin zelul depus pentru a le îndeplini dorințele şi a ucide tot ce a avut mai bun acest neam. Iar astăzi, nimeni nu-i trage la răspundere pe aceşti criminali.* [190]

*

Este doar un singur caz, dar ilustrativ, pentru că fostul deținut politic **Dumitru Oniga** a fost întemnițat la o vârstă fragedă (16 ani) şi pedeapsa sa nu s-a rezumat la acei ani de închisoare ci şi la multe alte măsuri până în 1989, aplicate de temuta Securitate. În ciuda acestor condiții vitrege şi ororilor pe care le-a trăit personal, iar altele le-a cunoscut indirect de la alții; a avut admirabila putere de a scrie, după anii de închisoare (şi nu sunt puțini) volume de versuri, după ce anterior fusese îndemnat de nimeni altcineva decât una din marile conştiințe ale neamului românesc, dl. Nichifor Creainic. A mai scris articole, de o înaltă ținută morală pentru a demosntra că acest comunism şi-a propus, printre altele, şi asasinarea prin orice mijloace a memoriei neamului românesc.

*

*După atrocele procedee de anchetă, procurorul, în instanță, a declarat că «La dosarul inculpatului nu se află nici o probă despre vinovăția lui; dar cerem sancțiunea maximă: 15 ani muncă silnică, pentru că, dacă n-ar fi vinovat, nu s-ar afla aici», într-o perfectă logică atee. Am replicat: «Nu se poate să mă condamnați fără să aveți nici o probă! ». «Nu se poate? Ia uite că se poate: 20 de ani muncă silnică, fiindcă **ai protestat** împotriva justiției poporului. Aceasta e sentința definitivă şi irevocabilă». Deci s-a putut… Consider că este un exemplu edificator, pentru oricine, despre ce înseamnă o **justiție comunistă**, cea pe care noi am îndurat-o şi încă o mai îndurăm, acuma, când intrăm în Europa. […]*

*Era în joia sfântă a anului 1948. Până atunci, timp de vreo două săptămâni, zilnic eram bătut în locul de tortură şi de cercetare Malmaison: cu ranga sau cu țeava, la tălpi, peste bocanci, cu cablul peste fese, peste pulpe şi la palme. Când mă băteau la tălpi, adevărate trăznete păreau că îmi străbat şira spinării şi-mi explodează-n creier, dar fără ca să-mi pună cineva măcar o întrebare: mă pregăteau cu ranga, ca să ajung mai moale la anchetator. Legat de mâini şi de picioare şi atârnat cu capul spre podea, torționarii mi-au înfundat în gură un ciorap intens purtat, în ghete şi în gură, de alți beneficiari ai umanismului socialist. Ciorapul devenise noua metodă antifonică prin care se împiedica răzbirea sunetului dincolo de locul de anchetă. De altfl, era cu neputință să scot chiar şi un singur icnet. Şi, pe deasupra, mă autoblocasem psihic: nu mai eram capabil de strigăt sau mişcare. Torționarii au interpretat aceasta ca semn de **fanatism**. Continuau mai îndârjiți tortura. Noapte de noapte şi zi de zi. Nu întrebau nimic, căci nu răspunsul îi interesa, ci **lichidarea personalității**, stare care întârzia să apară, tot prelungind efortul de a-mi anihila voința, de a-mi obnubila gândirea. Şi-mi prelungea indefinit tortura.* [191]

*

[190] Dumitru Oniga, *Nichifor Crainic*, rev. Memoria, Nr.4 / 2004 (49), p.99.
[191] Tertulian Langa, *Trăind şi supraviețuind sub ateismul comunist*, rev.cit., nr.1 / 2005 (50), pp.71-72.

Se-ntoarse cu un câine lup imens, cu colții fioroşi: «O vezi ? Este Diana, cățeaua eroină, pe care au împuşcat-o bandiții tăi din Munții Făgăraş. Ea te va învăța ce trebuie să faci. Porneşte şi aleargă». «Cum să alerg, în camera de numai trei metri?» Lupoaica, mârâind sinistru, stătea ca gata de atac. Am alergat, sub ochii şi sub colții ei, 39 de ore, fără nici o întrerupere. Dar, finalmente, am căzut. Nu am acum răgaz să vă descriu psihologia unei alergări pândită de lupoaică. Când m-am oprit, s-a repezit la mine. M-a prins de gât, dar nu mi-a sfâşiat gâtlejul. Cum stam, aşa, pe spate, vedeam deasupra mea o formă fumurie. Nu desluşeam ce e. Abia când, peste frunte şi pleoape, simții că-mi curge ceva usturător şi cald, am înțeles că bestia, în scârbă, mi-a urinat pe față. Din vorbele torționarilor, am înțeles că alergasem 39 de ore. «Pe ăsta să-l trimitem, mă, la Maratonul de la Rio! Ce resitență are bestia fascistă!» […] Ca subiect lipsit de valoare în anchete, am fost mutat în închisoarea subterană din zona mlăştinoasă a Jilavei, adâncă, la opt metri sub pământ, care fusese construită, cândva, ca fort de apărare a Capitalei țării, acum cu totul inutilizabilă, din pricina puternicelor infiltrații de apă ce străbăteau betonul. Nimic nu rezista în ea. Doar omul, cel mai de preț tezaur al materialismului istoric! În încăperile Jilavei, sărmanii oameni făceau experiența de sardele: dar nu în baie de ulei, ci în suc propriu, în transpirații, în urină şi în apele de infiltrații, care mereu ni se scurgeau pe ziduri. […] Stăteam pe vârf de oase, pentru a ocupa un spațiu cât mai mic. Mâna nu încăpea decât întinsă peste şold, sau peste umărul vecinului. Nu rezistam aşa decât vreo jumătate de oră; apoi toți, la comandă, căci nu se putea pe rând şi separat, ne întorceam pe flancul celălalt. […] De la Jilava, sărind peste lungi ani de profanări umane, am fost mutați, cu lanțuri la picioare, în închisoarea de izolare maximă, numită ZARCA – pavilion de spaimă al temniței de la Aiud…[192]

*

Nimeni nu poate şti ce se întâmplă cu torturatul şi nici el însuşi, copleşit de neprevăzut şi de durere, nu realizează ce se petrece cu el, cu atât mai mult cu cât durerea nu poate fi înțeleasă, nu poate fi descrisă şi nici explicată, ci doar trăită. […] Nu mi-am putut închipui că omul de lângă mine, colegul meu, prietenul meu, supus unor torturi inimaginabile îşi poate schimba într-atât comportamentul, încât să fie de nerecunoscut. Explicații? Multe. Justificări? Nici una, doar ideea fixă dintr-o ***ideologie de esență criminală****, în numele căreia a fost pusă în practică, la scară planetară, moartea fizică şi moartea psihică, după împrejurări şi după necesitățile momentului. Această ideologie utopică stă la baza terorismului internațional de astăzi. […] «Trebuie să ieşiți în întâmpinarea noastră. Şi noi am fost ca voi (deținuți), dar ne-am dat seama la timp de greşeala în care am căzut şi, atunci, am renunțat la trecutul nostru, l-am condamnat şi vom lupta împotriva lui până ce îl vom distruge». Trecutul? Dar unde-i trecutul? Şi o lovitură puternică în cap îți indica unde este trecutul. «Aici, banditule, aici, în capul tău, în creierul tău, în gândirea ta, aşa că asta vrem noi, să-ți scoatem din capul tău, din mintea ta, trecutul, toate amintirile tale, de când ai supt de la mă-ta otrava ce ți-a înveninat viața şi până când ai ajuns aici. Cum o să facem? Foarte simplu, şi noi avem şi timp şi metode. Să-ți scoți tot din capul tău, banditule, să faci eforturi şi să- şi metode. Să-ți scoți tot din capul tău, banditule, să faci eforturi şi să-ți aduci aminte tot-tot, şi aici, în gura mare să le spui şi să le judeci tu şi să le judecăm şi noi şi apoi să condamnăm trecutul care ne-a îmbolnăvit pe toți. Trebuie să-ți goleşti mintea, să-ți storci creierii, să ştergi engramele inscrise în contextul tău cerebral şi, numai aşa, după aplatizarea creierului tău, îl vom umple noi cu ideile noastre, inspirate din* ***cea mai avansată ştiință a lumii****, căci numai aşa o să te poți schimba, şi asta vrem noi, să te schimbi. Noi te ajutăm să-ți goleşti mintea, dar dacă opui rezistență, tratamentul nostru te va ajuta, loviturile pe care ți le vom aplica vor produce modificări de*

[192] Ibidem, pp.72-74.

substanță la nivelul creierului tău care îți vor înfrânge rezistența și așa vei scăpa mai ușor și te vei vindeca mai repede de trecutul tău, iar noi îți vom modela gândirea. [...] Îmi sună în urechi și acum acest monolog desprins din mințile rătăcite ale colegilor mei, victime ale unui regim criminal («creatorul» torționarului Eugen Țurcanu). «Experimentul Pitești» este ***o lecție la care trebuie să ia aminte întreaga omenire****, este un semnal de alarmă, este o primejdie care amenință și care încă planează asupra omenirii (comunismul supraviețuind în unele state și în practicile și mentalitățile unor conaționali).* [193]

*

Este singura și cea mai uluitoare situație care o cunoaște istoria criminalistică: ***criminalul se bucură de pradă, urmărindu-și până la moarte victima****, construindu-și un sistem de persecuții și de exterminare a acesteia, extinzând represaliile și asupra descendenților. Discriminarea descendenților se practică și în prezent, ca o probă evidentă a dominației Securității asupra instituțiilor statului:* ***moștenitorii proprietarilor expropriați sunt împiedicați de justiție să-și moștenească părinții. Casele sunt ocupate tot de securiști, fără jenă, fără frică****. Schema «Marii lovituri» se completează cu un alt paradox. Nu fug tâlharii peste graniță (sunt ocupați cu securitatea poporului), ci încearcă să fugă cu disperare păgubașii. [...]*

Nu întreabă nimeni azi câți au fost arestați sau uciși pentru că au încercat să scape din «raiul comunist», dar mai ales câți, dintre ucigași se mai află între noi, ba chiar în importante funcții de stat (sau copiii acestora). [...] România «cască gura» zi și noapte la televiziunile subordonate Securității. Nu-mi propun să adaug ceva la ceea ce s-a scris, nici să discut critic felul în care mai mult sau mai puțin a fost informată populația României, cu atât mai mult cu cât se pare că ***una din tarele «Omul nou» (exemplar uman majorita) este repulsia față de informare****. Conștiința sa nu suportă decât informații «prelucrate», agrează cu predilecție* ***mistificările****, iar faptele devin credibile dacă sursa de informare este explicit sau presupusă aceeași cu care s-a desprins în Epoca de Aur a «Socialismului Victorios». [...] Nu se poate face nimic, politica și justiția sunt deja redute cucerite de mafia Securității. [...] În sfârșit, cea mai eficace metodă de transfer a bogăției statului în conturile securiștilor (din care au rezultat milionarii în dolari), simultan cu păstrarea unor mase populare la dispoziția banditilor, a fost falimentarea marilor întreprinderi de stat prin «întreprinderi căpușe» (aprovizionarea întreprinderii și vânzarea produselor se face prin întreprinderi private ale securiștilor de la fostul Comerț Exterior)...*[194]

[193] Nicu Ioniță, *«Barometrul demascărilor»*, rev.cit., pp.96-100.
[194] Mircea Popescu, *Securitatea și slugile sale*, rev.cit., pp.128-136.

XIII. REAŞEZAREA SOCIETĂŢII CONTEMPORANE PE TEMELIA VALORILOR MORALE ŞI SPIRITUALE

MOTTO:

Etica nu se reduce însă la act etic. Jumătate din ea e pură reactivitate*, adică răspuns dat de conştiinţa individuală unor împrejurări pe care nu le-a ales şi nu le-a provocat.* ***Actul etic e expresia intervenţiei umane în imediatul lumii; e, deci, o specie a ofensivei morale.***

ANDREI PLEŞU

Cunoaştem desigur cu toţii, câte ceva despre frământările şi avatarurile lumii în care suntem ''condamnaţi'' să trăim. Adeseori, însăşi lumea aceasta ne apare ca o închisoare, în care suntem testaţi mereu de examenele vieţii. Bucuriile se împuţinează mereu, în vreme ce necazurile şi angoasele cresc şi ne apasă sufleteşte. De ce se întâmplă astfel şi de ce tocmai nouă? **Trăim vremuri dificile într-adevăr, pentru că ne-am pierdut ordinea morală de care avem nevoie. Recuperarea acesteia, devine prin urmare, un act absolut imperativ, obligatoriu şi necesar supravieţuirii noastre.**

În cele ce urmează, voi încerca să prezint câteva opinii, care pot impulsiona astăzi reaşezarea societăţii româneşti dar şi a celei contemporane de pretutindeni pe temelia trainică a valorilor morale şi spirituale. Totodată, aceste idei se cer a fi puse în aplicare, de către cei care se simt în putere să răspundă acestei chemări.

*

Talentul lipsit de convingeri şi de preocupări înalte, talentul care poate spune orice pentru că nu are nimic de spus e-n artă - ceea ce e sofistica *în filosofie: o euforie de nestăpânit a mijloacelor. Cu o asemenea nătângă euforie se răfuieşte Socrate încă de la începutul procesului său: „Vă jur pe Zeus, cetăţeni ai Atenei, că nu veţi auzi vorbe înfrumuseţate şi împodobite cu întorsături meşteşugite şi cuvinte alese. [...] Bine mi-ar sta, la anii mei, să vin în faţa voastră cu vorbe ticluite, ca un tinerel."(Apologia, 17 b-c)*

Dacă ar fi să definim rapid şi nepretenţios înţelepciunea, am spune că ea e expresia supremă a sănătăţii*, adăugând – pe urmele lui Socrate din* Charmides *– că sănătatea adevărată e rezultatul unei perfecte acomodări între spirit şi corp (cu alte cuvinte, echilibrul dintre ,,material'' şi ,,spiritual'' - n.a.). Înţelepciunea e, prin urmare, o virtute a integralităţii...* [195]

*

Dezbaterea etică nu e necesară acolo unde ea e de la sine înţeleasă. Ea devine însă necesară acolo unde există criză morală, defect moral, cădere.

Majoritatea sistemelor morale nu reuşesc, din păcate, mai mult decât să-l pună pe om la adăpost faţă de vacarmul său lăuntric şi faţă de convenţiile cetăţii. ***E de reflectat la o morală mai*** **ofensivă*****, o morală în care omul*** **se propune** ***lumii, învăţând să locuiască suveran în sinea sa, în loc de a se adăposti de sine.*** *Cine* se adăposteşte de sine *pierde*

[195] Andrei Pleşu, *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1988, pp. 88-92.

contactul cu daimonul său etic. Cine se decide să locuiască în sine*, în umbra şi lumina sa, află, încet-încet, ceva despre ordinea universală. Daimonul începe să vorbească.* [196]

*

Între Socrate şi legi nu e o relaţie administrativă, un mecanism orb al supunerii necondiţionate; între Socrate şi legi, între omul individual şi normele ordinii universale e o „ înţelegere ", un „ acord ", o homologia *– spune textul grecesc (*Criton*, 52 a fine). Aşadar, o* comunicare*. Legea morală nu e o lege de care să asculţi, ci una cu care comunici, care ştie să te asculte.*

Or, în plan moral, ca şi în patologia medicală, nu există boli, ci bolnavi. [...] Adevărata terapeutică e capacitatea de a adapta ştiinţa generală *a remediilor la singularitatea* cazului. *A vindeca e a avansa printr-o neobosită* diferenţiere. *La fel,* ***în etică, norma trebuie să găsească tonul potrivit şi „pogorămintele" necesare pentru a vorbi dramei individuale şi nu unei umanităţi abstracte, guvernabilă prin „statute" impersonale.*** *Aceasta a fost marea intuiţie a creştinismului originar, nerespectată, din păcate, de creştinismul instituţionalizat de mai târziu: a înlocui eficacitatea generică a* legii *prin pathosul unui* model *personal; a înlocui „porunca" prin „pildă".* [197]

*

Acţiunea morală ţine, mai degrabă, de sfera artelor marţiale: e război, cu tot ce e implicaţie de pericol şi de strategie în experienţa războiului. Calităţile pe care o asemenea experienţă le valorifică sunt: curajul, tactul, discernământul, răbdarea, îndrăzneala şi chiar o anumită formă de viclenie...

Dar pentru a dizolva virtualitatea virtuţii*, transformând-o în realitate pozitivă e, mai întâi nevoie să atingi pletinitudinea unui* adevăr trăit. *Un adevăr, adică un spor de cunoaştere, o mai bună înţelegere a lumii. Dar* ***un adevăr trăit****, adică nu o ştiinţă neangajată, abstractă, ci una devenită crez. Nu un adevăr pe care îl ai - prin exerciţiul liber al intelectului - ci* ***un adevăr cu care*** **eşti împreună***, **cu care te identifici: un adevăr al intelectului adus în inimă.*** [198]

*

*În contextul eticii greceşti, sau în acela al eticii medievale, n-ar fi fost nevoie să insistăm atât asupra definirii actului etic ca act de cunoaştere. Virtuţile morale erau - în ambele cazuri - dublate de severe virtuţi intelectuale. Iar dintre virtuţile „cardinale", numai trei erau propriu-zis „morale"(***cumpătarea, curajul, dreptatea***), pentru că cea de-a patra-* **înţelepciunea** *(sau* **prudenţa***,* phrónesis*) - să aducă în discuţie o facultate din speţa intelectului. Aceasta a patra virtute era reperul, grila de control, ordonatorul legitim al celorlalte. Fapta morală fiind, necesarmente, expresia unei deliberări, a unei cântăriri prealabile a lucrurilor, ce depindea, într-o foarte mare măsură de puterea de judecată a făptuitorului.*

În lumea modernă însă, aproape nimeni nu mai asociază conceptul virtuţii cu acela al inteligenţei. Aproape nimeni nu mai vorbeşte de „virtuţi intelectuale", dimpotrivă sunt curente rechizitoriile proferate - din unghiul virtuţii - la adresa îndeletnicirilor strict „contemplative".

[196] Ibidem, pp.18 şi 29.
[196] Ibidem, pp. 35-39.
[198] Ibidem, p.75.

Cultivarea virtuţilor are nevoie de har, de inspiraţie, de o înzestrare specifică, asemănătoare înzestrării artistice. *Numai absenţa acestei înzestrări face posibilă - şi, de altfel, necesară - morala, de tip kantian, a* datoriei. *Morala datoriei e un schematism etic, de care au nevoie firile fără dotaţie etică pentru a funcţiona cât de cât onorabil.* <u>*Când nu iubeşti în mod spontan binele, ţi se cere, măcar, să-l respecţi.*</u>[199]

*

În toate privinţele - fie că e vorba de exerciţiul gândirii, de experienţa curentă a vieţii, de o decizie a voinţei sau de opţiunile afectivităţii - ***criza malefică, „răul" se manifestă ca*** **patologie a discernământului*****: începi să vezi deosebiri acolo unde esenţiale sunt asemănările...***

„Cicero însuşi, în dialogurile sale, definea în chip elegant elocinţa drept înţelepciune bogat vorbitoare. ***Care este izvorul elocinţei ciceroniene? Sufletul instruit din belşug prin cunoaşterea variată a tuturor lucrurilor*** *[...] La aceasta se adaugă bunul simţ firesc, înţelepciunea şi prudenţa (*consilium*)... Mai întâi trebuie să avem grijă cum gândim şi apoi să ne potrivim cuvintele cu raţionamentele şi nu invers."*[200]

*

Cine se supune conştiinţei sale simte că se auto-determină. Cine se lasă dus de ursită, acceptă o determinare de alt ordin, obiectivă şi imprevizibilă.

Conştiinţa e gloria independenţei de sine. Eticul e fundamental, **locuire*****; nu tehnică a con-locuirii, nu acord convenabil ce ceilalţi, ci*** **o robinsonadă,** ***un fruct al singurătăţii.***

<u>***Şi, nu întâmplător, oamenii care ştiu să stea singuri, cei care ştiu să-şi locuiască, în echilibru, singurătatea, sunt şi cei mai sociabili, cei mai echilibraţi con-vieţuitori...***</u> ***Singurătatea e pregătirea optimă pentru viaţa în lume: nu evaziune, nu dezadaptare - cum se crede - ci*** **propedeutică,** ***exerciţiu,*** **áskesis.** ***Drumul spre euforia paradisiacă a comuniunii cu ceilalţi nu e decât exaltare utopică, dacă nu trece prin experienţa radical formativă, a „pustiei".***[201]

*

Acesta e teritoriul cu adevărat revelator al eticului: somnolenţa diurnă, cuminţenia irespirabilă a atitudinii, cenuşiul valorilor. Pe scurt, <u>*placiditatea etică a omului mediocru*</u>*. Privit de la distanţă, el nu comite nimic grav: tocmai acesta e păcatul lui de moarte, cel care îl scuteşte de atacul comunităţii şi de tresărirea conştiinţei proprii. Caracterizat mai mult prin ceea ce omite decât prin faptul comis, liniştit în inexpresivitatea sa, invulnerabil din perspectiva „marii" morale, căci, repetăm, el nu face nimic care să fie brutal reprobabil,* ***omul mediocru e depozitarul cel mai perfect al mizeriei morale****. Si* ***el există în fiecare din noi****, sustrăgându-se oricărui proces prin tocmai crasa lui banalitate. Marea vinovăţie morală, dezastrul moral, par aproape paradisiace pe lângă* ***viguroasa anestezie morală a omului mediocru****. Păcatul lui nu e că spune mari minciuni, ci că nu evită cea mai evitabilă mică minciună; nu că amână marele gest de autenticitate, ci că nu face nici măcar gestica minimei decenţe. Acest „nici măcar" e problema centrală, culpa capitală a „minimalismului" etic. El circumscrie capacitatea comună de a rezolva nu dilema morală de proporţii monumentale, ci „strictul necesar" al moralităţii. Marcat de această incapacitate, omul se face vinovat nu atât pentru răul la care e constrâns (de împrejurări aspre, spaime necontrolate şi alte asemenea),*

199 Ibidem, pp. 77-79.
200 Ibidem, pp. 83-88.
201 Ibidem, pp. 123-126.

ci pentru răul la care consimte neconstrâns, la care ar putea, deci, fără riscuri, să nu consimtă. ***Nu să facă imposibilul i s-ar cere, ci să facă puținul care stă în puterile sale.*** *Şi puținul acesta rămâne nefăcut în virtutea unei inerții care afectează, ca o otravă reziduală, atmosfera morală din jur.* [202]

*

O analiză „spectrală” a mediocrității morale ar putea constitui, singură, obiectul unui text amplu. Ne vom margini să rezumăm, cu titlul de mostră, două din manifestările ei caracteristice: ipocrizia şi carența spontaneității morale.

S-ar putea ca ipocrizia morală *să fie maladia cea mai răspândită a speciei, un fel de „gripă” generalizată [...] Ipocritul nu-şi regretă relele: „se jenează ” doar de existența lor şi mai ales de ecoul lor posibil în conştiința altora. Soluția e disimularea. Şi - în paralel- un interminabil şi complicat demers al auto-îndreptățirii. Ipocritul nu se sfârşeşte într-o totală învoială cu sine, în uitarea igienică a oricărei vinovății, e un ipocrit de duzină. Ipocritul de anvergură nu se mulțumeşte a-şi falsifica portretul în ochii celorlalți: marea lui reuşită e să şi-l falsifice în chiar ochii săi...*

Deliberare în acțiune şi spontaneitate în reacție - *iată strategia morală cea mai potrivită.* ***Sunt momente în care nu e de făcut decât ceea ce ai simțit din prima clipă că trebuie să faci. Orice tergiversare suspendă iremediabil impulsul moral sănătos.*** [203]

*

În această perioadă de incertitudini şi de tranziție - ce caracterizează lumea contemporană - omul îşi aminteşte de el însăşi, fie că această întoarcere spre sine se manifestă ca egoism sau închidere în sine, fie că se afirmă ca altruism şi nevoie de deschidere spre ceilalți. Dependența de celălalt se accentuează de o asemenea manieră încât orice monolog egoist al conştiinței reprezintă nu numai o atitudine irelevantă teoretic dar şi periculoasă practic. În acest caz, se impune şi o nouă înțelegere a conştiinței morale care, în mod esențial este conştiință de altul.

Ne aflăm în fața unei situații paradoxale: etica este pretutindeni revendicată, dar, în fiecare sferă a vieții sociale, proliferează noi morale, fondate pe imperative inedite ce par să se sustragă unor repere universale. Este o situație specifică societăților „postmoderne” care pun în discuție marile opere totalizante [...] „Mersul istoriei moderne a dat naştere unei formații inedite: societatea postmoralistă.” (Gilles Lipovetsky). Aceasta este o societate ce respinge retorica unei datorii austere, integrale concomitent cu legitimarea dreptului individual la autonomie şi fericire. Este o „societate uşurată în adâncul ei de predicile maximaliste şi care nu acordă credit decât normelor nedureroase ale vieții etice” (G. L.) [204]

*

Problema centrală a epocii noastre este ***problema responsabilității*** *(Rene Le Senne). Noi nu suntem - cum se spune adesea - în fața unei crize de civilizație ci în zorii unei civilizații noi şi diferite, al cărei ctitor este* conştiința responsabilității.

Lumea contemporană se confruntă cu probleme care niciodată nu au fost atât de grave, atât de importante, şi care amplifică considerabil factorii de risc, inclusiv ai riscului fatal: dispariția speciei noastre.

---

[202] Ibidem, pp.146-147.
[203] Ibidem, pp.148-152.
[204] Sorin Tudor Maxim, *Conştiința morală*, Ed. Junimea, Iaşi, 1999, p.19-20.

Nu trăim într-o lume a certitudinilor. Cu cât avem mai mult progres cultural, ştiinţific, social chiar, cu atât riscurile sunt mai mari. Lumea contemporană se confruntă cu prăbuşirea rapidă a sistemelor totalitare atât de dreapta cât şi de stânga. Explozia informaţională şi ritmurile ridicate ale dezvoltării ştiinţifice şi sociale au impus conştiinţa ireductibilei noutăţi *ce va caracteriza lumea de mâine. În plan moral, această tendinţă se traduce în eforturile gânditorilor de a identifica* o nouă etică *pentru viitor, şi mai puţin pentru prezent.* [205]

*

Responsabilitatea devine astfel „operaţia prin intermediul căreia Eul devine subiect obligat să acţioneze." *(E. Levinas)*

Avansam ideea că: a) în cazul antichităţii greceşti şi romane valorile „centrale" erau cele morale; b) pentru evul mediu, cele religioase; c) valorile raţiunii, pentru perioada modernă; „Cunoaşterea devine astfel valoarea etică supremă..." (Al. Boboc) [...] d) afirmării capitalismului îi corespund valorile economice, centrate pe eficienţă şi spirit întreprinzător; e) socialismului îi sunt proprii ca „valori centrale", valorile politice; lumii de mâine, **valorile moral-religioase**.

Restructurarea sistemului axiologic al unei societăţi în jurul unor noi „valori centrale" este de natură să imprime şi o nouă direcţie progresului umanităţii în ansamblu.

Problema şi-ar putea găsi, însă rezolvarea în următorii termeni: ***morala, însăşi, este piatra de încercare a oricărei credinţe religioase****. Religie şi morala - mai exact, morala şi religia - într-o lume mai rapidă şi deconcertantă schimbare, impun, nu numai, o nouă imagine a omului asupra lumii, dar şi o nouă perspectivă asupra propriei sale esenţe.* [206]

*

Conştiinţa pare să reprezinte, într-o primă aproximare, caracteristica umană fundamentală. *Se ridică totuşi întrebarea dacă într-adevăr putem defini omul prin conştiinţă.*

Mai întâi, pentru că putem accepta cu greu că omul este om fără a fi şi fiinţă morală. Este într-adevăr om, criminalul, cel care dă dovadă de o imoralitate crasă? De altfel când caracterizăm un semen de-al nostru ca având conştiinţă, implicăm automat şi dimensiunea morală.

Alain rezolvă tranşant problema: „Ce conştiinţe? Nu este decât una. Oamenii avizaţi se înşeală totuşi distingând conştiinţa morală de conştiinţa psihologică. În realitate orice conştiinţă este de ordin moral*, pentru că ea opune întotdeauna ceea ce trebuie să fie la ceea ce este [...] A avea conştiinţă morală înseamnă a te şti spirit şi acest fapt te obligă infinit; căci nobleţea obligă. Marea problemă este de a fi un om, întreaga morală, ca şi întreaga filosofie se realizează aici."* [207]

*

Este evident că nu putem avea înţelegerea binelui dacă nu avem reprezentarea răului. Aceste două categorii etice sunt polare: nu putem determina sfera dezirabilului sau a naturii binelui dacă nu avem o experienţă a răului; conştiinţa morală descoperă, deseori, binele tocmai prin negarea răului; ea concepe binele ca pe o negare a răului, ca depăşire a acestuia.

Nu discernem întotdeauna cu uşurinţă binele, dar umanitatea, în întregul ei, ca şi fiinţa morală, au un criteriu teribil pentru a judeca ce acţiuni trebuie să facem şi la care să ne

---

[205] Ibidem, pp.35-36.
[206] Ibidem, pp.37-40.
[207] Ibidem, pp.55-56.

abţinem: răul. *Conştiinţa morală, deci, nu poate fi numai conştiinţa binelui, ci şi a răului pe care îl neagă, blamează, respinge. Ea, însă este (trebuie să fie) completată şi confirmată de actul negator al răului.* [208]

*

Având în vedere poziţia indivizilor faţă de un sistem normativ dat ca şi modalităţile de raportare a acestora la situaţii concrete, exteriorizate prin conduită morală, putem deosebi mai multe tipuri caracteriale de comportament moral*:*

Tipul contestatar. *Contestatarul cunoaşte obligativitatea socială, cuprinsă în normele morale, dar aceasta se realizează la un nivel pur raţional, fără să-l implice sentimental sau voliţional. Din această cauză putem aprecia că nici nu are simţ moral sau, în cel mai bun caz, acesta este „atrofiat sau nedezvoltat". Deoarece nu poate trăi izolat de societate, contestatarul îşi elaborează diverse strategii de conduită, mergând până la stimularea unor comportamente „virtuoase" chiar dacă acestea nu izvorăsc din* convingeri morale*. Putem evidenţia aici două subvariante:*

a) Recalcitrantul, care are o atitudine neconformistă manifestă şi intră în conflict direct cu moralitatea acceptată la nivelul unei colectivităţi. El are o scăzută percepţie a corelării interesului individual cu interesul colectiv. Este marcat de o „voinţă negativă" care îl determină să conteste orice sistem normativ, manifestând predispoziţie către comportamentul anarhic şi nihilist.

b) Ipocritul, care îşi disimulează cu grijă conduita morală pentru a nu-şi atrage sancţiunea socială (nu atât cea morală cât cea juridică sau materială); evită să intre deschis în conflict cu colectivitatea dar, mai devreme sau mai târziu, atitudinea sa profund imorală va fi dezvăluită. [...] De regulă nu are conştiinţa culpabilităţii - sensul pozitiv al „conştiinţei încălcate" - încât nu poate accede la simţul moral.

Tipul convenţional. *Manifestă supunere* ad literam *faţă de normativitatea acceptată, dovedind incapacitate de inovare morală. Face tot posibilul pentru a nu încălca regulile şi a nu intra în conflict cu autoritatea, pentru a nu-şi crea probleme la nivel psihic. Este conformist, lipsit de discernământ, şi spirit critic sau autocritic. Are convingeri morale ferme dar fără profunzime. [...] Tipul convenţional reprezintă o latentă nocivitate socială din două puncte de vedere:*

1) Conformismul său moral este sursă de birocratism sau formalism în viaţa socială; chiar când acţionează conform valorilor morale, o face din teama de a nu greşi*, nu din dorinţa şi voinţa de a practica binele;*

2) În momentul crizei generate de o posibilă modificare a sistemului normativ, tipul convenţional poate adera la orice alt sistem normativ*, inferior sau cu deficienţe mai mari, de pildă al unor colectivităţi delicvente sau fanatice.*

Tipul duplicitar. *Reprezintă tipul care asimilează cerinţele normativităţii doar în plan cognitiv, la fel ca şi tipul recalcitrant [...] În situaţiile concrete când respectarea normativităţii aduce atingere interesului personal, preferă s-o ocolească sau să nu-i dea curs pozitiv. Spre deosebire de ipocrit, el are conştiinţa culpabilităţii. Nu este niciodată capabil să se substituie în locul altuia - interesele celuilalt fiind diferite de ale sale - punând* întotdeauna pe prim plan interesele personale *[...] În plan social generează oportunism şi carierism, tendinţe de parvenire. Interesant este că poate genera şi comportamente sociale pozitive: dacă nu poate evita conflictele, oportunistul încearcă să le medieze; manifestă o apreciabilă capacitate pragmatică faţă de noutatea situaţională şi o rapidă adaptabilitate socială. Sub raport moral însă, tipul duplicitar este categoric blamabil, chiar în cele două situaţii apreciate ca fiind*

[208] Ibidem, p. 82.

pozitive cu rezultatul obținut, conduita sa fiind imorală: în primul caz, acționează astfel pentru a păstra aparențele; în cel de-al doilea caz, pentru avantaje exclusiv personale. Este tipul lui „totul pentru mine; dacă se întânplă să fie şi interesul celorlalți, cu atât mai bine!"

Tipul amoral. *Se deosebeşte radical de tipurile anteriore tocmai pentru că îi lipseşte însuşirea cognitivă a exigențelor morale; este lipsit de capacitatea, dobândită prin educație, de a decodifica semnificația normelor şi valorilor morale. „Din acest unghi, «amoralitatea» este punctul «0» al moralității, iar amoral este, prin excelență, copilul în faza preeducațională, coeficientul de amoralitate scăzând pe măsura educației morale." (Tudor Cătineanu). Individual amoral are o mare şansă de perfecționare morală prin educație şi autoeducație.*

Tipul ezitant. *Este reprezentat de individul care face cu claritate distincția între bine şi rău, dar nu şi între* diferitele grade de realizare *a binelui. Ezitările manifestate în conduită nu se datorează atât spaimei de a greşi cât mai ales fricii de a nu fii ales „cel mai bun lucru de făcut". Din această cauză îşi întârzie acțiunile* - homo cunctator - *dintr-o neputință tragică de a delibera asupra diferitelor variante ale binelui. Întrucât amânarea acțiunilor poate fi adesea echivalentă cu suspendarea manifestării lor efective, tipul ezitant poate proba chiar un comportament condamnabil din punct de vedere moral: non-obiectivarea prin faptă morală. Este evident că, din cele trei dimensiuni ale spiritului moral: rațiune, sentiment şi voință, tipului ezitant nu îi este dezvoltată cea din urmă.*

Tipul revoluționar. ***Revoluționarul, acest tip caracterial ce poate fi considerat model (un imbold către perfecțiune, ideal), către care se îndreaptă evident opțiunea socială - nu şi a autorității sociale, mai înclinată spre conservatorism - este spiritul critic prin excelență, expresia simțului moral la cea mai înaltă cotă. Capabil să analizeze cu mult discernământ manifestările ce nu corespund cerințelor normativității morale, tipul revoluționar este şi capabil să amendeze sistemul normativ de pe pozițiile unei alte experiențe morale, superioare. Deoarece acționează concret în situații concrete, el este singurul capabil de creativitate morală, singurul care îşi asumă responsabilitatea precum şi consecințele acestei responsabilități. Simțul moral al tipului revoluționar este rezultatul unei îndelungate experiențe şi reprezintă nivelul cel mai înalt al dezvoltării sale. Este tipul care interiorizează cu discernământ normativitatea exterioară în autoimperativitate şi care, dacă decide că trebuie să se supună exigențelor unui sistem de norme este pentru că, în mod liber, a decis că merită să se comporte astfel. Iar atunci când în cadrul procesului firesc de înnoire morală, un sistem normativ îi apare depăşit, îşi asumă responsabilitatea schimbării acestuia. Aici este şi diferența esențială dintre tipul contestatar şi cel revoluționar: dacă primul vizează mai mult sau mai puțin, disoluția oricărei normativități, tipul revoluționar îşi asumă - în cazul când consideră că este necesar - destructurarea normativității sociale, pentru însă a o restructura la un nivel superior. Acest tip caracterial este evident cel spre care se îndreaptă efortul educațional social şi „nu este reprezentat doar de personalitățile de excepție. El poate fi ilustrat de omul cel mai simplu, omul cotidian şi anonim, care neavând cultură teoretică, poate avea*** **o cultură morală** ***rafinată, un simț moral sigur şi nuanțat". (T. Cătineanu). Este de fapt tipul înzestrat cu un simț moral care se apropie cel mai mult de absolut.*** [209]

*

În greaca veche, etica desemna căutarea unei „bune maniere de a fi" sau „înțelepciunea acțiunii." În acest sens etica este o parte a filosofiei, cea care ordonează existența practică în funcție de reprezentarea binelui. Desigur, este meritul gândirii stoice de a nu considera etica drept o parte oarecare a filosofiei, ci însăşi inima *filosofiei.*

---

[209] Ibidem, p. 82.

Realitatea contemporană demonstrează că, într-adevăr, gândirea morală nu este numai inima filosofiei ci şi centrul în jurul căruia gravitează întreaga reflexie teoretică: politică, ştiinţifică, estetică, religioasă, chiar economică [...] într-o societate în care raţiunea este aservită în întregime unicei logici a eficienţei economice *şi în care, faptul că se ignoră dimensiunea umană a domeniului economic, face ca societatea să fie nemiloasă cu cei sărmani. Situaţia conduce la concluzii disperate pentru majoritatea oamenilor.*

Criteriile economice de rentabilitate transformă şi intervenţiile medicale într-un act de profundă inegalitate şi inechitate socială: cei bogaţi, au dreptul la grefe, la îmbogăţirea materialului genetic, la controlul asupra reproducerii celorlalţi (prin contracepţie) sau al lor (prin înseminare artificială), în timp ce săracii au drepturi excesiv de limitate.

Aceste comentarii etice nu se mai pot sprijini exclusiv pe forţa opiniei publice. În ţările dezvoltate există organisme publice, la nivelul societăţii civile dar şi la nivel de stat, care funcţionează ca „adevărate comisii naţionale de etică”. [210]

*

S-ar părea că grija de a proteja drepturile fundamentale umane, visul generos al întregii umanităţi, determină o adeziune generală a popoarelor lumii la „prima morală cosmopolită” [...] În primul rând, ne punem întrebarea odată cu profundul nostru filosof Petre Ţuţea, cine are dreptul de a stabili care sunt drepturile omului şi câte să fie acestea? (şi limita acestora). În al doilea rând, etica drepturilor omului riscă să devină din ce în ce mai mult, un paravan care camuflează practici dictatoriale şi interese economice şi politice evidente. Şi, nu în ultimul rând, adeziunea popoarelor la asemenea principii morale generoase s-a făcut din convingere sau din motivul - prea puţin moral - de a nu fi izolate?...

Dacă judecăm termenii propuşi de Hans Jonas, prin care constrângerile prezente sunt necesare pentru a prezenta echilibrul ecologic necesar viitorului îndepărtat al umanităţii, constatăm că demersul ecologist contemporan îşi asumă o responsabilitate care îl înscrie în rândul celei mai autentice etici.

„Problema de căpetenie rămâne astfel, oricum am întoarce lucrurile, aceea a oamenilor. De la ei trebuie să înceapă îndreptarea pe care o dorim cu toţii...” (P.P Negulescu) Iar ***oamenii sunt, în cea mai mare parte, produsul educaţiei lor****.* [211]

*

Pentru că viitorul se construieşte în prezent, am insistat în lucrare asupra necesităţii educării şi edificării unei conştiinţe morale pornind de la înţelegerea în acest mod a responsabilităţii.

Tocmai acest rol esenţial al conştiinţei morale în fundamentarea acţiunii umane, şi tocmai pentru că această acţiune poate să şi dezumanizeze, ne face să afirmăm necesitatea sporirii atenţiei societăţii pentru integrarea în structurile conştiinţei morale a unor noi exigenţe precum: atitudinea faţă de drepturile omului; o nouă înţelegere a principiului toleranţei; un răspuns ferm iresponsabilităţilor de orice fel; o extindere a preocupărilor etice şi dincolo de om; o „pragmatizare a binelui” (mai bine mai puţin rău în practică decât mai mult bine în teorie); în sfârşit, o nouă cultură a dialogului.

(Principiul toleranţei) care, aşa cum subliniază Andrei Marga [...] nu se confundă cu relativismul etic (de astăzi), acesta susţinând „cu aceeaşi forţă neotoleranţa*, etici şi politici* autoritare *şi chiar dictatoriale.” Toleranţa desemnează de fapt înţelepciunea conştiinţei morale de a face perceptibilă unitatea raţiunii în diversitatea vocilor ei. Aceasta nu înseamnă acceptarea oricăror norme sau practici morale ale unor alte culturi ci,* invitaţie la dialog.

---

[210] Ibidem.

[211] Ibidem, pp. 179-184.

Cultura dialogului este esențială pentru formarea conştiinței morale a omului zilelor noastre, posibil chiar o condiție fundamentală a salvării viitorului omenirii*, într-o epocă dominată de intransigență moralizatoare.*

Oamenii nefiind nici mai buni nici mai răi decât în alte epoci, să mizăm pe cartea colectivă a ştiinței *şi a* formației *(Gilles Lipovetsky). Nu avem dreptul de a refuza această şansă şi, mai ales, nu avem dreptul de a o refuza generațiilor viitoare. Astfel,* „Fii o conştiință!”*, semnifică, din punct de vedere moral* „Fii pentru umanitate, în întregul său!”[212]

*

Evreii, armenii, grecii se pot aşeza în Occident fără să se piardă [...] Românii nu pot face aceasta fără pierderea ființei lor. [...] Pentru că s-a format în acest spațiu specific, nici o altă ființă nu este atât de legată de spațiul său ca cea a poporului român. De aceea, oamenii se leagă prin instinct de locul lor ambivalent ca de suportul ființei lor complex ambivalente. Ei emigrează numai ca indivizi sporadici, nu în grupuri mai compacte. Iar aceşti indivizi suferă de o nostalgie dureroasă, până când fiii lor se deznaționalizează în masa străină în care trăiesc. Românul «tânjeşte» între străini. El nu mai este om întreg atâta vreme cât este departe de țară. [213]

*

Dar spiritul de sinteză complexă a neamului nostru nu se explică numai din persistența lui din vremuri imemoriale, în spațiul de mijloc dintre Occident şi Orient, ci şi din îmbinarea în el a caracterului latin şi al creştinismului ortodox.

Regretând şi el (Mircea Eliade), pe de o parte, că împrejurările istorice ne-au împiedicat să parcurgem împreună cu popoarele Occidentului drumul lor în cultură, consideră, pe de altă parte, un bine că ***poporul nostru a păstrat o spiritualitate proprie****, care îl face capabil de o intermediere în dialogul cultural mondial ce se anunță (între cultura Occidentului şi cea a popoarelor afro-asiatice).*

Mircea Eliade accentuează faptul că toată cultura impresionantă a Occidentului din ultimele secole şi-a luat impulsul din Renaştere, ca şi faptul că ea a devenit o cultură a păturii intelectuale, de care poporul nu se împărtăşeşte; câtă vreme ***cultura românească a păstrat caracterul popular nu numai pentru că ea e opera poporului şi din ea se împărtăşeşte tot poporul, ci şi pentru că toată activitatea culturală scrisă care s-a desfăşurat în Țările Române «s-a făcut pentru luminarea şi întărirea sufletească a poporului»****.* [214]

*

Dar filosofia, literatura şi în oarecare măsură, arta au fost puternic animate de ***duhul individualismului (în Occident)*** *mişcându-se însă, poate tocmai de aceea, într-un orizont închis, precis delimitat, inferior spiritului creației folclorice şi incapabil să o stimuleze. Filosofia a creat sisteme individualiste şi, ca atare, închise într-o finitudine sau unilateralitate, cu pretenția de a explica totul şi, prin urmare de a-l mărgini.*

Filosofia, literatura şi artele generate de Renaştere, s-au condamnat la epuizare (odată cu Nietzsche) pentru că au rupt legătura cu creația largă, complexă, înălțătoare, indefinibilă în conținutul ei a păturilor populare şi cu valorile reale, înnobilatoare, pe care masele le

---

[212] Ibidem, pp. 196-197.
[213] Dumitru Stăniloae, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, Ed. Elion, Bucureşti, 2001, pp.6-8.
[214] Ibidem, pp. 16-20.

cinstesc [...] Căci spiritul aflat în legătură cu realitatea indefinită nu se epuizează niciodată. [215]

*

Singurul ideal de om cultivat în Apus a fost cel al cavalerului, care a stat în legătură cu acest spirit de cucerire. Monahismul s-a transformat în Occident, cu vremea, în instrument de extindere a domniei Bisericii, de menţinere şi de întărire a ei prin acţiuni militare sau diplomatice, în loc să rămână un model al eforturilor de desăvârşire morală a omului.

Cruciadele, din expediţii de recucerire a Locurilor Sfinte, s-au transformat în acţiuni de extindere a dominaţiei Bisericii din Apus şi de exploatare a creştinilor din Răsărit prin feudalii occidentali, obişnuind spiritul apusean cu ideea de cucerire şi de exploatare colonială a altor continente.

Cavalerii manifestau un spirit de aventură şi de curaj, dar pe urmă deveneau exploatatori s-au chiar de la început un mobil al curajului lor, era pe lângă dorinţa de glorie, dorinţa de îmbogăţire (ca în cazul războiului troian, pornit de Agamemnon - n.a.). Oamenii simpli erau făcuţi pentru a da cavalerului senior onoarea cuvenită prin supunerea totală şi prin munca în folosul lui (ca şi actualii masoni, urmaşi ai cavalerilor templieri - n.a.). Chiar episcopul era un asemenea cavaler (de multe ori). [216]

*

*Eminescu a explicat bine rezistenţa în luptă a poporului român din necesitatea apărării pământului său ca unic suport al existenţei sale şi incapacitatea de rezistenţă a cavalerilor medievali, care urmăreau să câştige doar slava deşartă a unor laude (*Scrisoarea III*). [...] Preocuparea aceasta de educare a poporului în spiritul unei înalte spiritualităţi se încadrează în toată mentalitatea Bisericii din Răsărit, a cărei literatură a urmărit în mod principal formarea unui om desăvârşit.*

Echilibrul românesc nu e un echilibru al mediocrităţii (cum afirmase tânărul Cioran). Chiar dacă soluţia aleasă pare cea mai simplă, cea mai puţin spectaculoasă, simplitatea aceasta cuprinde în ea cumpăna între luarea în considerare a o mulţime de posibilităţi. [...] Românul consideră ca echilibrul constituie normalitatea existenţei. Lipsa de echilibru, purtând existenţa din extremă în extremă, e păgubitoare acesteia; manifestările neechilibrate sunt bolnăvicioase şi producătoare de dezordine sau de boală sufletească.

Poporul român a primit, prin literatura bizantină, o educaţie în acest sens; el a primit o educaţie în vederea unui umanism echilibrat, de stăpânire asupra pornilor unilaterale, pătimaşe, stăpânire faţă de care omul nu poate valorifica toate potenţele naturii sale, adică umanitatea sa integrală. [217]

*

Echilibrul, ca act continuu de conştiinţă şi de voinţă, e o cumpănire între aplicarea totală într-o parte sau alta. *Poporul român îl socoteşte pe omul aplecat într-o parte lipsit de mintea întreagă. «E cam într-o parte» are sensul: e cam nebun. «E cam într-o ureche» are sensul că respectiva persoană nu ia seama la tot ce i se spune ca să-şi facă judecata pe baza tuturor elementelor variate şi contradictorii ale realităţii date. Amândoi aceştia sunt lipsiţi de echilibru. Redând în alte cuvinte lipsa «minţii întregi», românul spune de un om purtat unilateral de o pasiune: «Nu e în toate minţile», iar aceasta înseamnă nebun sau furios. Pe cel*

---

[215] Ibidem, pp. 19-23.
[216] Ibidem, p. 29.
[217] Ibidem, pp. 31-44.

ce e luat în stăpânire în mod unilateral de o pasiune, îl numeşte «apucat». Toate aceste expresii conţin însă nu numai o caracterizare a individului în sine ci şi o caracterizare a raportului individului cu societatea. Ele indică un om «cu care nu te poţi înţelege», care lucrează «de capul lui», nu se sfătuieşte cu alţii, nu ţine seama de părerile lor, care îi atrag atenţia asupra altor aspecte ale realităţii, uşurându-i o judecată şi o faptă echilibrată. De aceea, toate expresiile amintite indică nu numai o deficienţă referitoare la dreapta judecată (discernământ) sau la gândirea corectă, care ţine seama de toate elementele situaţiei, ci şi, o deficienţă de ordin moral: omul acela e «nebun», pentru că nu e bun, pentru că ceea ce face el nu e folositor sau bun pentru societate şi până la urmă nici pentru el. «Nebunia» nu este numai o deficienţă mintală, ci şi una morală. Desigur, e vorba de o nebunie care încă nu e o stare de schizofrenie sau de idioţienie. Aceasta nu e osândită, căci nu implică o manifestare conştientă şi voluntară. [218]

*

*Un scriitor de asemenea foarte citit de practicanţii şi îndrumătorii vieţii spirituale din Răsărit, care a întrunit în personalitatea sa latinitatea şi poate latinitatea din părţile noastre, căci se socoteşte că e originar din Sciţia Minor cu spiritualitatea bizantină, consideră acest discernământ ca suprema virtute: «vreau să vă vorbesc despre bunul cel mai ales care este **puterea discernământului sau dreapta socoteală**». Au fost oameni cu virtuţi excepţionale, şi totuşi s-au prăbuşit în cele mai grave greşeli (sinuciderea lui E. Hemingway etc.). «Ce i-a făcut pe aceştia să rătăcească de la calea cea dreaptă? Nimic altceva după judecata şi părerea mea, decât că n-au avut darul discernământului (când au greşit mai ales). Căci acesta învaţă pe om să se păzească de ceea ce trece măsura în amândouă părţile şi să meargă pe calea împărătească (cea de mijloc, a echilibrului)». Din această definiţie se vede că discernământul este şi o măsură.*

Spiritul românesc îşi dă seama că trebuie să pună o măsură fiecărei porniri, fiecărei tendinţe, căci altfel se dizolvă. Dar în acelaşi timp, e dornic de o perfecţionare la infinit.

*Câtă vreme în Occidentul ultimelor secole s-a afirmat ca naturală **starea de război a tuturor contra tuturor** (*bellum omnium contra omnes*) sau «lupta pentru existenţă», Heliade Rădulescu, ca exponent al poporului român a considerat această luptă ca o cădere de la natură, iar ca naturală, armonia între diferitele aspecte şi tendinţe ale realităţii.* [219]

*

În Occident fiecare individ trebuia să fie, în evul mediu, pierdut în masa stăpânită de autoritatea bisericească, care trebuia să apară puternică şi distantă. Toţi credincioşii aveau să privească spre locul unde se află autoritatea şi nu să comunice între ei. Domurile uriaşe erau o expresie a feudalismului medieval.

Un moment al echilibrului şi al graţiei este mănăstirea lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeş. Se simte în ea cum în locul masivităţii s-a preferat graţia [...] Icoanele pe sticlă, cu adaptarea tehnicii vitraliilor occidentale la conţinutul picturii bizantine reprezintă acceşi sinteză originală între Orient şi Occident.

Problema care se pune azi poporului nostru este: bogata lui imaginaţie creatoare manifestată în port, în cântec, în arta manuală se va mai putea, oare, manifesta în mediul orăşenesc şi în condiţiile unei vieţi în care tehnica va avea un rol tot mai mare? Nu vor fi

---

[218] Ibidem, p. 46.
[219] Ibidem, pp.48-52.

interzise toate aceste domenii (port, cântec, artă manuală), activării în continuare a imaginației creatoare a poporului român? [220]

*

Românul este dotat cu o luciditate scânteietoare, tăioasă, care are oroare de neclaritate şi destramă orice ceață a ambiguităților. El vrea să înțeleagă un lucru până la capăt. *Dar îşi dă seama după ce a mers până la capătul efortului de înțelegere de limita pe care el o întâlneşte. Luciditatea lui e ea însăşi o însuşire mai complexă decât luciditatea occidentală, franceză de pildă. Pentru că ea e unită cu o altă înțelegere decât cea rațională analitică şi definitorie, la care se reduce de obicei înțelegerea occidentală. [...] Ea cuprinde în ea însăşi, în afară de cunoaşterea ştiințifică sau rațională şi de legătura cu domeniul accesibil al acesteia, legătura cu domeniul unei alte înțelegeri, al înțelegerii spirituale (domeniu al misterului)...*

Stan Pățitul, Păcală nu sunt agenți ai răului, nu-şi servesc nişte interese care sunt spre răul altuia, ci înving răul, e drept nu prin vitejie, ci prin păcăleala care e deşteptăciunea pusă în slujba binelui, a binelui propriu şi a binelui altora [...] Prin păcăleală, deşteptăciunea împlineşte şi ea un rol antiindividualist, comunitar, făcând de râs inferioritatea răului, a prostiei orgolioase ca forțe care apar superioare şi destramă comunitatea prin păruta lor superioritate. Şi e semnificativ că numai poporul român a creat un tip ca Păcală şi se amuză atâta de isprăvile lui. [221]

*

Nu se poate contesta că românul practică copios ironia. Poreclele ce şi le dau în sate este o dovadă incontestabilă despre aceasta, ca şi toate caracterizările şi istorisirile hazlii care se pun în circulație pe seama mai tuturor locuitorilor din sat, bărbați şi femei, tineri şi bătrâni.

Literatura cultă, epigrama şi polemica folosesc de asemenea în mod frecvent ironia. Poporul practică ironia mai ales împotriva celui leneş şi fudul, față de cel găunos şi nefolositor ca om pentru oameni; prin ea se exercită o adevărată pedagogie socială.

Fără îndoială, ironia atestă un ascuțit spirit de observație, o fină sesizare a oricărei trăsături ce se abate de la măsura cuvenită, un uimitor dar de caracterizare a acestei abateri prin porecla corespunzătoare. [222]

*

Fără îndoială, umorul deține un loc important în viața poporului român. El e zâmbetul aproape permanent în care se exteriorizează spiritul lui. Prin el românul manifestă o robustețe de spirit nedoborâtă de greutățile vieții, oricât de mari ar fi ele. El a învățat că greutățile nu sunt mai mari decât forța lui vitală, că forța omului în general, că tristețea răsare dintr-o nerăbdare şi disperare care înseamnă abdicarea de la viață (venind de la diavol).

Poporul nostru iubeşte umorul în toate împrejurările, şi lipsa de umor e resimțită aproape ca un defect moral şi, ca o lipsă de grație şi de putere. [...] Umorul stă în strânsă legătură cu luciditatea poporului român. Luciditatea aceasta nu e tragică, ea nu descoperă sub aparențele dureroase sau teatrale ale vieții o esență problematică sau amenințată de neant

[220] Ibidem, pp.68-73.
[221] Ibidem, pp.76-85.
[222] Ibidem, p.86.

(ca Cehov în eroii săi, ca Sartre, ca Heidegger), ci o esență cu mult mai tare. Dar această esență e tare în modestia ei, în conştiința întemeierii sale în ceva superior omului însuşi. [223]

*

Poporul român se dovedeşte - prin groaza de urât sau de singurătate şi prin trăirea intensă a dorului ca remediu al urâtului sau al singurătății absolute - un popor al comuniunii. În dor, o persoană trăieşte valoarea eternă a persoanei iubite. Ea e departe, dar n-a încetat să existe cu totul.

Noțiunea românească a omeniei e tot aşa de greu de definit ca şi noțiunea dorului. Ea nu e noțiune livrescă [...] Omenia românească are multe sensuri, ea e prezentă în mod difuz într-o mulțime de însuşiri ale poporului român [...] A fi «om de omenie» înseamnă a fi om adevărat, a fi realizat adevăratele calități de om [...] «Om de omenie» nu-i o însuşire posibil de practicat în izolare, ci e o relație cu ceilalți, e relația normală cu semenii săi. Omul nu e om decât în relația normală cu semenii săi. ***Omenia e contrariul individualismului, a nepăsării de ceilalți, e contrariul chiar al unui individualism prin care nu s-ar fi urmărit interese egoiste, ci simpla nepăsare față de ceilalți, sau afirmarea de putere gratuită în stil nietzscheian.*** *«Mă omenesc» față de cineva înseamnă că îi acord atențiune şi cinstirea aceluia, mă feresc să-l tratez într-un mod grosolan, aşa cum ar merita, poate.* [224]

*

Ospitalitatea este o trăsătură caracteristică unanim recunoascută a poporului român. În ea se manifestă aceeaşi umană deschidere spre om, aceeaşi tendință spre comuniune, care se manifestă în omenie şi în dor. Ospitalitatea e omenia manifestată față de străini.

Ocazia de a primi un străin e o adevărată sărbătoare pentru român [...] Uneori atenția şi respectul față de străni e aşa de mare, că cei din rudenia, din satul, din neamul propriu se simt puşi pe al doilea plan. [...] De aceea, pe teritoriul românesc s-au aşezat totdeauna mulți străini. Românul s-a obişnuit încă din vremea migrației popoarelor cu faptul acesta. Şi străinii au trăit bine pe acest teritoriu printre români, s-ar putea spune că chiar mai bine decât marea majoritate a românilor. [...] Poate nici un alt popor nu e atât de dornic să învețe de la alte popoare [...] ***Poporul român e dornic să învețe, să împrumute, să-şi lărgească spiritul pe măsura dimensiunii universale. Dar el încadrează totul în originalitatea spiritului propriu [...] Până la urmă, influențele acestea au avut ca efect doar fecundarea unei literaturi şi culturi proprii.*** *Ceea ce a rămas pură imitație a căzut deoparte, în afara râului în continuă creştere a culturii noastre proprii.* [225]

*

Credința în Dumnezeu cere oamenilor să fie buni, aşa cum este El însuşi. Omul bun este «omul lui Dumnezeu». Omul rău e un «păgân», care nu crede în Dumnezeu. [...] Încercări pot veni şi peste oamenii buni. Dar până la urmă ei sunt ajutați să ajungă la o şi mai mare bucurie.

Toate acestea reprezintă un program pentru înnobilarea reală a omului. Şi numai în comuniunea bucuroasă cu alții, aşa cum e practicată de poporul român, se înnobilează omul. Numai în comuniune se înaintează la nesfârşit în această noblețe şi în descoperirea fără sfârşit a tainei omului, care se hrăneşte din taina comuniunii între Persoanele Sfintei Treimi. [226]

---

[223] Ibidem, pp.93-98.
[224] Ibidem, pp.111-113.
[225] Ibidem, pp.120-126.
[226] Ibidem, pp.203-204.

*

Or, tocmai spaţiul acestui interval (între Dumnezeu şi om) este spaţiul credinţei, spaţiul unei potenţiale întâlniri între pământ şi cer. În acest interval se mişcă îngerii, urcând şi coborând, ca pe scara lui Iacob. [...] Problema intervalului mi-a părut ca inevitabilă şi când m-am apucat, cu mulţi ani în urmă, să scriu un text de etică (Minima moralia). Etica nu are relevanţă decât ca scenografie a intervalului. Cineva care nu se află în condiţia itineranţei, *care nu se situează în dinamica unui* parcurs *existenţial, nu are nevoie de etică. Dacă eşti sfânt, problema eticului nu se pune [...] Sfântul a intrat în lumină, e absorbit în metabolismul ei, a trecut de partea cealaltă...*

De partea cealaltă, dar în sens invers, a trecut şi demonul, pentru care, de asemenea, problema eticului nu se pune. ***Problema eticului se pune pentru noi****, care nu suntem nici într-o parte, nici în alta, care ne aflăm în interval, un soi de mişmaşuri, de corcituri, când halucinaţi de retorica purităţii şi a absolutului, când prăbuşiţi în cea mai neagră mizerie trupească, sufletească şi mentală. De aceea suntem o bună materie pentru etică, pentru că suntem echivoci, pentru că avem posibilitatea alegerii în fiecare moment. Nu suntem nici buni ca Dumnezeu, nici răi ca Diavolul. Şi atunci trebuie o anumită ordine, pentru ca un asemenea conglomerat ambiguu să funcţioneze convenabil. Ordinea aceasta e eticul. [...] Eticul e un drum, credinţa e un drum. Formaţia noastră intelectuală şi profesională e un drum. Căsătoria e un drum. Până şi moartea e un drum, dacă nu ne lăsăm păcăliţi de gesticulaţia ei fatală...* [227]

*

E un fapt că textele sacre ale tuturor marilor tradiţii ale lumii, din Persia până în Grecia, din lumea arabă şi iudaică până la cea creştină, din Mesopotamia, Egipt şi India, până în China şi Siberia Meridională, admit că intervalul dintre fiinţa supremă şi lumea pământească e foarte aglomerat. Cerurile sunt înlocuite de o indefinitate de creaturi complicate, diferenţiate şi foarte active [...] Nu se ocupă toţi de toate: unii au în grijă omul individual, alţii popoarele, alţii marile cicluri ale timpului [...] Clement din Alexandria, de pildă vorbeşte la un moment dat despre „îngeri de dreapta" şi „îngeri de stânga" (în Quis dives salvetur?*, dar şi în* Stromate*). Îngerii de dreapta se ocupă de sufletele celor care s-au îndreptat prin pocăinţă, în vreme ce îngerii de stânga se ocupă, pedepsitor, de cei păcătoşi pe care îi aşteaptă iadul. Cum vedeţi, îngerilor de stânga le revine* the dirty joc*, administrarea sufletelor împietrite.*

În termeni plotinieni, daimonul nostru, fiinţa angelică, este, aşadar, coaja imediat anvelopantă, a identităţii noastre. E o extensie a eului. E prima extensie, prima expansiune a omului creat înspre Dumnezeu, după cum este prima extensie a lui Dumnezeu înspre omul creat. S-a spus mereu că îngerii sunt „dublul" ceresc al omului. [228]

*

Existenţa îngerilor este, întâi de toate, un articol de credinţă. Numai credinciosul ştie*, fără umbră de îndoială, că îngerii există. Problema lui e că nu are instrumentarul necesar pentru a-şi „exporta" credinţa, pentru a transmite şi altora substanţa convingerilor proprii. Teologia occidentală, la o anumită vârstă a ei - perioada scolastică (Toma d'Aquino ş.a.) -, a încercat totuşi imposibilul. A încercat să găsească argumente care să convingă pe cale* raţională*, care să dea credinţei o structură articulată, plauzibilă. N-aş spune că a reuşit. Pentru că teologia e, prin esenţa ei, un efort de a aborda trans-raţionalitatea.*

---

[227] Andrei Pleşu, *Despre îngeri*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003, pp.20-22.
[228] Ibidem, pp.23-28.

Jean Daniélou, pe urmele Sfinților Părinți, unifică atribuțiile îngerului păzitor în trei mari categorii... Îngerul păzitor e „înger al păcii" (Ioan Chrysostomul) „înger al căinței" (Hermas) şi „înger al rugăciunii" (Tertulian) [...] În sfârşit, îngerul păzitor are de jucat un rol decisiv în momentul morții, *şi dincolo de hotarul ei. S-ar putea spune că toată lucrarea lui are în vedere buna desfăşurare a exitului şi a* evoluției noastre postume. *El guvernează ieşirea nostră din lume, aşa cum guvernase intrarea în ea.* [229]

*

Toți marii învățați ai creştinismului timpuriu sunt de părere, că în economia divină, fiecare seminție îşi are îngerul ei păzitor. Nu doar individul uman are, prin urmare, un înger, ci şi poporul din care face parte [...] Îngerii lor nu au dreptul să le îngrădească în vreun fel, liberul arbitru. Asta înseamnă că orice popor îşi poate nesocoti, dacă vrea, tutela angelică, lăsându-se ispitit de impulsuri inferioare. Mai interesant, din punctul meu de vedere este însă un al treilea răspuns. Poți greşi nu numai întorcând spatele îngerului, ci, dimpotrivă, idolatrizându-l, acordându-i o obediență şi un cult care în mod normal nu se acordă decât lui Dumnezeu. Acest tip de eroare repetă întrucâtva, eroarea îngerilor căzuți. Cauza căderii lor a fost pornirea orgolioasă de a uzurpa tronul Tatălui, sentimentul că sunt egali cu el. Eroarea naționalismelor agresive (ultranaționalisme) constă şi ea în supradimensionarea instanței naționale, în amplasarea valorilor ei deasupra tuturor celorlalte valori. Națiunea ia locul iubirii de aproapele, ia locul înțelepciunii, ia, la urma urmelor, locul lui Dumnezeu. Când națiunea devine un Absolut, Absolutul devine relativ. Uităm că „patria noastră este" cum spune Apostolul Pavel - „în ceruri" şi facem din aşezământul nostru pământesc un templu idolatru, o limită opacă, singura rațiune de a fi a vanității noastre. [230]

*

Într-o primă instanță „iubirea aproapelui" nu pretinde de la noi altceva decât să privim defectele celuilalt cu aceeaşi indulgență, cu aceeaşi înțelegătoare complicitate cu care privim propriile noastre defecte. Să credem în fondul lui bun, în dreptul lui la compasiune şi la iertare.

Scripturile cer însă ceva mult mai greu de acceptat decât să-ți reconsideri ataşamentele curente. Nu e vorba, doar, să iubeşti pe cineva pe care, până mai adineaori, îl priveai cu benignă indiferență. Ți se cere, nici mai mult, nici mai puțin, să-ți iubeşti duşmanul *(Matei 5,43-48). Asta e, pentru conştiința comună, ceva foarte greu de asimilat.*

Dacă între mine şi duşmanul meu apare un al treilea, separat de noi, dar nu străin de noi, sub a cărei benevolență să ne putem întâlni, atunci relația noastră redevine plauzibilă. Acest al treilea, acest mesager al împăcării, delegat, prin natura lui, să ne păzească de ispite schimonositoare, să educe în noi ***facultatea de a iubi*** *după modelul iubirii „celeilalte", dumnezeieşti, este îngerul. Una din sarcinile lui e tocmai aceea de a aduce "între oameni bunăvoire". E peste puterile mele să contemplu senin portretul vrăjmaşului meu. Dar dacă mă pot raporta la genul lui, la "dublul lui ceresc", pe care el îl contrariază mereu, la fel cum şi eu îl contrariez pe al meu, mă liniştesc[...]* „Iubeşte-ți duşmanul*" înseamnă* „adu-ți aminte că îngerul lui îl iubeşte*", „*învață să iubeşti asemenea îngerilor*".* [231]

*

[229] Ibidem, pp.40 şi 114-120.
[230] Ibidem, pp.165-168.
[231] Ibidem, pp.194-196.

Pierderea simţului de orientare, a direcţiei, ,,angelismul'' difuz - iată efectul intervenţiei luciferice. Vizate sunt nu neputinţele noastre, ci înzestrările noastre, facultăţile creatoare de care dispunem. Ele trebuie urgent deviate, dereglate, transformate în tot atâtea vanităţi. Aşa apar: diavolul savant (prostul uz al cunoaşterii), diavolul artist (prostul uz al fanteziei şi talentului), diavolul agitator (prostul uz al libertăţii) sau diavolul politic (prostul uz al puterii). Să nu uităm diavolul teolog (prostul uz al credinţei), despre care vorbeşte Epistola sobornicească a lui Iacov (2,19): „Tu crezi că Dumnezeu este unul, şi bine faci; dar şi dracii cred..."

Aşa stând lucrurile, spiritul textului biblic - dacă nu litera lui - ne îngăduie să credem că faimosul „Iubeşte pe aproapele tău" poate însemna mai mult „iubeşte-l pe omul de lângă tine". Îngerul e şi el „aproapele" nostru: nu aproapele de alături, ci aproapele de sus. „Iubeşte-ţi aproapele" e, din unghiul angelologiei, un îndemn de a-ţi iubi îngerul, de a adânci misterul proximităţii sale până când ea se contopeşte cu proximitatea lui Dumnezeu.[232]

*

Îngerii sunt organizaţi după un principiu al subordonării stricte, în funcţie de gradul de apropiere sau depărtare de Dumnezeu. Universal acceptată e ierarhia de nouă trepte a lui Dionisie Areopagitul (sfârşitul secolului al V-lea), începând cu cetele cele mai înalte ale Serafimilor, Heruvimilor şi Tronurilor, continuând cu cetele mijlocii ale Domniilor, Virtuţilor şi Puterilor şi terminând cu ceata cea mai apropiată de om: Începătorii, Arhangheli, şi Îngeri (Îngerii propriu-zişi).

Or, sufletul, cu tot cortegiul de facultăţi intermediare pe care el le presupune (afectivitate, intuiţie, imaginaţie etc.), apare, în Weltanschauung*-ul Europei moderne, ca o instanţă discreditată; el e fie uitat (până într-atât încât Carl Gustav Jung a putut declara că psihologia modernă e „*o psihologie fără psyché*"), fie asimilat unui sentimentalism vag, situat undeva între emotivitate romantică şi derapaj halucinatoriu. Instinctul polarizant, obsesia simplificărilor binare au sfârşit prin a pune între paranteze existenţa sufletului.* [233]

---

232 Ibidem, pp.210 şi 259.
233 Ibidem, pp.262-270.

XIV. O SCURTĂ INCURSIUNE ÎN LUMEA MARILOR GÂNDITORI AI OMENIRII

Anul 399 î.e.n. rămâne o dată memorabilă în istoria Atenei şi a lumii. Este anul în care Socrate, ajuns la vârsta senectuţii – împlinise şaptezeci de ani – şi după o viaţă exemplară, închinată desăvârşirii morale a concetăţenilor săi, se vede târât în faţa justiţiei sub o gravă, întreită învinuire: că nu crede în zeii cetăţii, că introduce zei noi şi că perverteşte tineretul.

I-a fost dat lui Socrate ca la bătrâneţe, când pentru devotamentul lui civic şi integritatea lui morală ar fi trebuit să aibă parte de o adevărată apoteoză, să fie strivit de mecanismul orb al justiţiei ateniene. De altminteri momentul istoric era prielnic demagogilor şi delatorilor de profesie, nu oamenilor integri.

Detesta linguşirea mulţimii practicată de majoritatea oamenilor politici, propunând, ca optimă terapeutică, ***rostirea adevărului întreg, cu riscul de a displăcea celor îndemnaţi să urmeze calea virtuţii.*** [234]

*

Politica, socotea filosoful, este o meserie sau o profesiune ca oricare alta. Ea cere pregătire temeinică şi cunoştinţe în varii domenii. De aceea există puţine şanse de a fi folositoare cetăţii activitatea unor oameni învestiţi cu largi prerogative în viaţa publică doar prin capriciile hazardului. Era, pentru filosof, o modalitate de a ***denunţa diletantismul în viaţa politică****. Şi totodată de a extinde, şi în acest domeniu,* ***ofensiva contra imposturii, desfăşurată, pe tărâm filosofic, împotriva sofiştilor****.*

În rechizitoriul său politic Socrate nu-i cruţă nici pe cetăţenii atenieni de rând. De la critica guvernanţilor trece la dojenirea guvernaţilor. ,,Când o să asculte de dregătorii lor, atenienii care se fălesc cu dispreţul ce-l au faţă de aceştia?'' se întreabă el într-o convorbire cu fiul lui Pericle, relatată de Xenofon. ,,Când se vor înţelege între ei aceşti oameni, care, în loc să se unească pentru binele lor, nu caută decât să-şi facă răni şi au mai multă pizmă pe concetăţenii lor decât pe străini; ei care sunt veşnic dezbinaţi şi în întrunirile particulare, şi în sfaturile obşteşti, care-şi fac mai multe procese decât oriunde, care preferă să tragă folos unul din paguba altuia, decât să-şi vie în ajutor unul altuia; care se îndeletnicesc cu treburile publice ca şi când ar fi străine de ei, şi se ceartă pentru ele, neîntrebuinţându-şi bucuros puterea decât în astfel de lupte. Iată izvorul neştiinţei, al răutăţii, al duşmăniei dintre cetăţeni, al urilor care bântuie statul; şi mi-e teamă că într-o zi patimile astea să nu aducă după ele nenorociri pe care statul n-o să le poată răbda.''

Intransigenţa morală în îndeplinirea însărcinărilor obşteşti şi intoleranţa faţă de racilele societăţii ateniene a timpului au atras asupra lui Socrate adversitatea atât a aristocraţilor, cât şi a democraţilor. Aşa a izbutit el să se pună rău şi cu unii şi cu alţii. Este neîndoielnic o împrejurare care explică sfârşitul lui tragic. Nu însă singura. Şi nici cea mai importantă. [235]

*

De altfel pentru unii atenieni ***campania morală*** *întreprinsă de filosof nu era lipsită de ambiguităţi, putând oferi destule pretexte pentru o acţiune represivă din partea autorităţilor. Soarta a vrut – şi aceasta a fost cruda ei ironie – ca omul care s-a străduit toată viaţa să-şi înveţe semenii să deosebească adevărul de neadevăr, esenţa de aparenţă, să cadă el însuşi victimă confuziei între aparenţă şi esenţă. Prima, în timp, şi cea mai pernicioasă confuzie, s-a*

---

[234] Doru Cosma, *Socrate, Bruno, Galilei în faţa justiţiei*, Ed. Sport – Turism, Bucureşti, 1982, pp.34-35.
[235] Ibidem, p.34.

bucurat, din nefericire pentru filosof, de girul unui dramaturg de geniu – Aristofan. Pe temeiul acestei confuzii Socrate a fost adus la acelaşi numitor cu sofiştii rău famaţi. Asemenea acestora, el lăsa impresia, cel puţin la o judecată superficială, că prin dialogurile sale paradoxale, lipsite adesea de concluzii netede, clatină adevărurile statornicite de veacuri, subminează credinţele tradiţionale, surpă temeliile instituţiilor politice şi idealurile morale ale societăţii ateniene. Într-o vreme când marasmul economiei ateniene, urmând înfrângerii în războiul peloponeziac, impunea, pentru a i se pune capăt, muncă încordată, întrebuinţarea cu folos a fiecărui ceas, abandonarea oricărei îndeletniciri gratuite, preocupările lui Socrate, acest ,,pierde vară'' (şi iarnă!), care cutreiera străzile Atenei şi despica firul în patru cu primul om întâlnit pentru a afla ***ce este adevărul, binele şi frumosul, ce înseamnă înţelepciunea, în ce constă virtutea şi dacă ea se poate învăţa****, etc. etc., erau socotite nu numai derizorii, ci de-a dreptul o sfidare la adresa strădaniilor obştei ateniene. <u>Pentru politicienii pragmatici ai timpului, mai ales, o atare îndeletnicire era scandaloasă. Cu atât mai scandaloasă cu cât Socrate se recunoştea fără ocol un pasionat al disputelor de idei.</u> ,,Din ce soi de oameni sunt eu? Din cei care simt plăcere să fie combătuţi, dacă greşesc, dar să şi combată pe cel ce greşeşte, fără să-mi placă mai puţin când sunt combătut decât când combat la rândul meu. Ba consider că primul lucru este cu atât mai avantajos cu cât e un bine mai mare să fii eliberat tu însuţi decât să eliberezi pe altul de un rău foarte mare.''* [236]

*

În realitate, Aristofan şi Socrate nu erau făcuţi să se înţeleagă. Nu atât pentru că poetul comic vedea în filosof un distrugător al datinilor strămoşeşti, cât mai cu seamă din pricina faptului că adora alt zeu decât Socrate. Aristofan era un închinător al lui Dionysos, iubea natura şi poezia, era un extravertit, cu ochii larg deschişi asupra aspectelor comice ale lumii. <u>Socrate era adeptul lui Apollo, preţuia mai presus de toate raţiunea, era un spirit interiorizat, un explorator al lumii lăuntrice a omului, un căutător al adevărului.</u>

Un fapt este sigur: între poetul comic şi filosoful moralizator al cetăţii nu se putea arcui nici o punte de înţelegere. Spre neşansa lui Socrate, înrâurirea teatrului aristofanesc asupra opiniei publice ateniene a fost, cel puţin într-un moment decisiv pentru destinul filosofului, mai puternică decât prestigiul moral al acestuia din urmă. Cauza: ***marea mulţime a oamenilor se lasă mai lesne antrenată de râsul hohotitor al unui poet comic decât de îndemnurile morale ale unui filosof.*** [237]

*

Într-adevăr, Socrate înmănunchează însuşiri rareori întâlnite la acelaşi ins. Dăruit cu o neobişnuită ascuţime a minţii şi cu un spirit critic neconcesiv, înzestrat cu o mare mobilitate spirituală şi cu o forţă dialectică irezistibilă, îşi întrebuinţează calităţile nu pentru a-şi scoate în prim plan propria-i persoană, aşa cum obişnuiau sofiştii, ci doar ***<u>pentru a risipi pâcla neştiinţei din minţile celor din jur, neştiinţă care, potrivit credinţei sale, îi împiedica pe oameni să deosebească binele de rău şi să urmeze calea virtuţii.</u>***

«Sărăcia – spunea el – nu-i deloc pizmuită, nu stârneşte certuri, o păzeşti fără paznic, şi nesocotită, creşte şi se întăreşte mereu». Pentru că preţuia doar zestrea sufletească a oamenilor, se mulţumea, în ordinea practică a lucrurilor, cu strictul necesar. Deşi cea mai mare parte a timpului o jertfea pentru a-şi povăţui prietenii şi a da lecţii tinerilor, <u>nu primea bani</u> pentru comorile de gând şi de suflet pe care le risipea în jur, comportare în vădit contrast cu arghirofilia sofiştilor. Proceda astfel pentru a nu întina puritatea acţiunii sale

[236] Ibidem, pp. 136-137.
[237] Ibidem, p. 25.

morale, dar nu mai puţin pentru a-şi păstra întreagă libertatea de gândire şi de mişcare. Pentru valorile materiale nutrea un dispreţ suveran, mulţumindu-se cu foarte puţin.[238]

*

Socrate n-a fost un gânditor cufundat cu capul în norii abstracţiunilor sterile, aşa cum i-a plăcut lui Aristofan să ni-l înfăţişeze. Şi nici nu a nutrit ambiţia deşartă de a făuri un sistem filosofic frumos rotunjit, dar străin de nevoile reale ale oamenilor în mijlocul cărora îi fusese dat să trăiască. Ţelul strădaniilor lui, a fost unul precumpănitor practic: să-şi îndrume semenii pe calea virtuţii aducătoare de fericire. De logică şi teoria cunoştinţei s-a ocupat numai din consideraţii practice, pentru a putea spulbera scepticismul şi nihilismul moral al sofiştilor. Încredinţat că ***scopul vieţii omeneşti este fericirea, care nu poate fi realizată decât prin înfăptuirea binelui****, filosoful şi-a pus înainte de toate întrebarea dacă şi în ce fel poate fi săvârşit binele şi evitat răul. Şi a răspuns că* ***la temelia binelui stă cunoaşterea, ştiinţa, iar la originea răului, ignoranţa****. Pentru că, argumenta el,* ***nimeni nu ar săvârşi răul dacă ar şti în ce constă binele aducător de fericire.*** *S-a întrebat apoi dacă ştiinţa, în general, şi ştiinţa binelui şi a răului, îndeosebi, sunt cu putinţă. Şi a dat un răspuns afirmativ. Era convins că raţiunea umană are capacitatea de a extrage esenţa logică a lucrurilor, de a desprinde adevăruri permanente şi universal valabile din opiniile individuale şi variabile ale oamenilor.*[239]

*

Cerceta mai întâi să vadă dacă ei (interlocutorii) credeau că adânciseră îndeajuns cunoştinţele omeneşti, pentru a se putea ocupa cu astfel de materii sau dacă ei socoteau că e nimerită renunţarea la lucrurile de domeniul omenesc pentru a se consacra celor de domeniul divin.

El vorbea întotdeauna de lucruri omeneşti, căutând ce e cuvios sau nelegiuit, ce e frumos sau urât, ce e drept sau nedrept, ce e înţelepciunea sau nebunia, ce e curajul sau nemernicia, ce este statul, ce înseamnă un om politic, ce va să zică cârmuire şi om de guvernământ, străbătând astfel toate cunoştinţele pe care trebuie să le aibă cineva pentru a fi, după părerea lui, virtuos şi fără de care nu eşti vrednic decât de numele de sclav.

Îndemnul la cunoaşterea de sine i-a venit de la preceptul înscris pe frontispiciul templului din Delfi: cunoaşte-te pe tine însuţi. *Un precept pe care el l-a tălmăcit nu atât ca pe o invitaţie la cunoaşterea individualităţii proprii, cu toate particularităţile ei, cât mai ales ca pe un îndemn la cercetarea esenţei general umane imanentă fiinţei lui.*[240]

*

Pentru sofişti (şi în primul rând pentru Protagoras) cunoaşterea realităţii este rezultatul întâlnirii a doi factori, deopotrivă de schimbători: subiectul cunoscător şi obiectul de cunoscut. Eul cunoscător îndeosebi, redus de ei la făptura psiho-fizică a fiecărui ins, nu poate descoperi prin simţuri decât un adevăr relativ şi variabil de la individ la individ.

După Protagoras, «omul este măsura tuturor lucrurilor, şi a celor care există precum există, şi a celor care nu există precum nu există». O afirmaţie pe cât de celebră, pe atât de ambiguă, pentru a nu spune obscură. După unii exegeţi sensul acestui aforism ar fi că raţiunea umană constituie principalul instrument de cunoaştere a lumii. După alţii, mai aproape, se pare, în interpretarea lor, de adevărata concepţie a gânditorului, maxima citată ar vrea să spună că unica sursă a cunoaşterii o constituie simţurile omeneşti, diferite de la individ la individ. Drept urmare realitatea apare în chip divers diferiţilor oameni, încât despre aceleaşi lucruri oamenii pot avea păreri diferite şi chiar contradictorii. Mai mult, acelaşi individ poate

[238] Ibidem, pp. 29-30.
[239] Ibidem, p.43.
[240] Ibidem, p.44.

percepe în mod diferit acelaşi lucru, în raport cu starea, variabilă, a organelor sale senzoriale în diverse momente ale existenţei lui. În sfârşit, cum înseşi lucrurile lumii înconjurătoare se află în continuă devenire, simţurile nu pot furniza oamenilor, în decursul timpului, date identice despre acele lucruri.

De aici Protagoras deducea că nu există adevăruri statornice şi general valabile despre lume, că despre acelaşi lucru se pot face afirmaţii diametral opuse, la fel de adevărate din punctul de vedere al subiectului cunoscător şi că, deci, constituirea ştiinţei, ca ansamblu coerent de adevăruri universale şi permanente, este cu neputinţă. Adevărul obiectiv, acelaşi pentru toată lumea, nu stă deci în puterea raţiunii umane să-l afle. De aici până la a conchide că ştiinţa nu este posibilă, că găsirea unor criterii sigure pentru a deosebi binele de rău şi dreptatea de nedreptate nu este cu putinţă, nu mai era decât un pas. Un pas pe care sofiştii l-au făcut cu promptitudine şi dezinvoltură, pentru că le înlesnea atingerea scopurilor practice urmărite. [241]

*

Socrate a sesizat sofismele adversarilor săi şi a trecut la contraatac, mai întâi împotriva nucleului ,,logic'' al acestora. După părerea sa, procesul cognitiv nu poate fi redus la reproducerea datelor furnizate de simţuri. El se desfăşoară potrivit principiilor raţiunii, ale nous-*ului, care sunt aceleaşi pentru toată lumea. Dincolo şi mai presus de insul psiho-fizic, în procesul cunoaşterii intervine subiectul logic, care, supunându-se legilor comune tuturor oamenilor, face cu putinţă descoperirea adevărului obiectiv, independent de subiectivitatea fiecărui individ. În felul acesta devin posibile ştiinţele naturii, dar şi etica, deoarece subiectul logic oferă criterii stabile şi pentru aprecierea conduitei umane. Pentru a-şi determina convorbitorii să-i accepte ca adevărate concluziile prin care logos-ul şi principiile morale erau reabilitate,* ***Socrate începea prin a-şi proclama ignoranţa****. Spre deosebire de sofişti, care pretindeau că ştiu totul şi pot demonstra orice, el obişnuia să spună - cum am văzut – că singurul lucru pe care îl ştie sigur este că nu ştie nimic. Era de fapt doar premisa necesară pentru a putea purcede apoi la formarea şi definirea conceptelor. Şi în această privinţă el se deosebea de sofişti. Pentru că* ***în vreme ce aceştia împrumutau conceptele din limbajul curent, cu înţelesurile lor multiple şi uneori contradictorii, Socrate desprindea trăsăturile comune ale lucrurilor, căutând esenţa****. Iar această esenţă logică a lucrurilor el nu o turna în formule date de-a gata, ci o degaja printr-un* ***dialog*** *inductiv meşteşugit, angajat cu prietenii, cu discipolii sau cu interlocutorii ocazionali.*

Practicând o adevărată artă a ,,moşitului'' logic, numită de atunci înainte maieutică, după etimonul ei grecesc, slujindu-se adesea de ironie pentru a-şi încurca adversarii în propriile lor contradicţii şi a-i constrânge să accepte în cele din urmă ideile sale, filosoful izbutea să stabilească împreună cu convorbitorii săi, adevăruri permanente şi universal valabile oricând şi pentru oricine, lăsându-le interlocutorilor impresia că le-au descoperit ei înşişi şi că lucrurile nu pot fi decât aşa şi nu altfel. [242]

*

Tot în antichitate s-a conturat aşa-numita metodă socratică, prin aplicarea, de către autorul ei, Socrate (469-399 î.e.n.) a două procedee: a) primul procedeu este ,,ironia'' socratică sau disimularea (gr. Eiron meia *=''a disimula'', ''a ascunde'', îi servea autorului pentru a combate eroarea. El consta în prezentarea lucrurilor aşa cum nu sunt, adică a simula că ştiu sau nu ştiu ceva; b) al doilea procedeu a luat numele de ''maieutică'' (gr.* Maieutike *=''priceperea de a moşi'') şi îi servea lui Socrate în cadrul discuţiilor filosofice angajate cu interlocutorii săi la descoperirea adevărului. Ironia sau disimularea era îndreptată împotriva*

[241] Ibidem, p.45.
[242] Ibidem.

pretenției cuiva de a ști ceva, îndeosebi, pentru a combate susținerea sofiștilor – a acelor profesori de retorică și de învățătură înaltă – că știu tot ceeea ce se poate ști […] Prin diferite procedee, mai ales prin întrebări și răspunsuri, Socrate îi silea pe interlocutori să ajungă la concluzia că nu știu nimic. După ce interlocutorul își recunoștea ignoranța, el introducea cel de-al doilea procedeu, maieutica, considerând că, prin întrebări meșteșugite, omul ar putea să dea la iveală, în răspunsurile sale, adevărul, pe care l-ar poseda fără să-și dea seama și care, după opinia sa, ar trebui doar ''moșit'' prin asemenea interogații.[243]

*

La capătul acestei sumare expuneri a concepției socratice, se poate măsura mai lesne distanța care desparte pe Socrate de sofiști. O distanță pe care unii contemporani, în frunte cu Aristofan, n-au știut – ori n-au vrut – s-o vadă. Pentru că, de bună seamă, filosofia, ca și etica socratică, se află la antipodul speculațiilor și „moralei'' majorității sofiștilor. Nu mai vorbim de fibra morală a înțeleptului, cu totul alta decât a acelora pe care i-a combătut neînduplecat toată viața. ***Modestie, simplitate, solicitudine față de toți oamenii, fără deosebire de stare socială, sau avuție*** *– la Socrate; trufie, suficiență, prejudecăți elitare – la sofiști.* ***Încredere în capacitatea rațiunii de a descoperi adevărul și de a găsi calea binelui aducător de fericire*** *– la cel dintâi; reducerea rațiunii la rolul de unealtă menită să asigure triumful cauzei proprii, chiar cu sacrificarea adevărului și a principiilor morale – la cei din urmă.* ***Acord desăvârșit între voință și faptă, dăruire generoasă în îndeplinirea misiunii liber asumate, intransigența față de racilele societății ateniene, franchețe netemătoare – cu prietenii, cu discipolii, cu obștea concetățenilor*** *– la Socrate, arghirofilie și versatilitate morală, adulare a mulțimii și toleranță – interesată – față de viciile oamenilor, demagogie deșănțată în politică – la adversarii lui.* [244]

*

Socrate este singurul care afirmă că în el, în interiorul său „simte ceva divin, un zeu'', iar această „prezență interioară'' este „daimonionul'' care-l conduce în acțiunile sale, îl inspiră sau îl oprește să facă sau să spună ceva. Recunoaștem astfel în „daimonion'' frâna sau cenzura morală *a* ***conștiinței****, dar totodată el ne apare ca o formă particulară de dedublare a personalității filosofului, din care și prin care, acesta se descoperă și se cunoaște pe sine însuși (R.J. Ralph). Prin aceasta problema* vieții interioare *este pusă în discuție, omul devenind din acest moment cea mai importantă problemă pentru el însuși, un lung și nesfârșit discurs istorico-cultural pe care-l inaugurează Socrate. […] Și astfel* ***ajungem să înțelegem, împreună cu Cicero, de ce Socrate este primul care „a coborât filosofia din cer pe pământ introducând-o în casele oamenilor'' și oferindu-ne-o nouă, tuturor ca pe marele dar al înțelepciunii și al ridicării omului prin cunoaștere****. […]*

Vocația de educator, de îndrumător al oamenilor, este mărturisită și deschis și direct de către Socrate, în repetate ocazii, și această idee nu-l va părăsi nici în fața judecătorilor care-l vor condamna la moarte tocmai pentru că ***a încercat, și a reușit, ca să îndrepte lumea, făcând-o mai bună și mai înțeleaptă decât fusese înaintea sa****. (influențând însă filosofia, din păcate, mai puțin decât Platon și Aristotel, care au fost preluați și ridicați la un rang înalt de cultura occidentală - n.a.)*

O lume epuizată sufletește și sărăcită moral, dezorganizată social (de războiul peloponeziac - n.a.) are nevoie de ***un îndrumător****, de* ***un salvator moral****. Socrate a fost omul potrivit, omul providenței de care Atena și lumea grecească aveau nevoie ca să fie salvate în acel moment de gravă criză istorică. Și soarta a făcut ca suferințele cetății să fie răsplătite nu*

[243] Gheorghe Botiș, *Inițiere în filosofie*, Ed. Moldova, Iași, 1997, pp.221-223.
[244] Doru Cosma, op.cit., p.50.

numai cu Socrate ci şi cu Pericle, cu Fidias, cu Platon şi Aristotel, cu Eschil, Sofocle şi Euripide, cu Xenofon.[245]

*

*Doctrina morală a lui Socrate are un scop practic imediat, de schimbare a oamenilor, iar filosoful declară deschis această activitate a sa de educator: ,,**Cetăţeni ai Atenei, câtă vreme mai am suflare şi sunt în putere nu voi înceta să vă dau îndemnuri şi să predic**'' (Platon,* Apologia*, 29 d-e). Ceea ce recomandă Socrate este virtutea. Dar, ,,formarea omului'' este un act moral complex care depăşeşte cadrele stricte ale educaţiei. El este un **formator spiritual**. ,,**Omul nu este nimic altceva decât suflet**'' spune Socrate şi întrucât ,,persoana ta este însuşi sufletul tău…trebuie deci să ne cunoaştem sufletul nostru aşa cum ne îndeamnă cel care spune să ne cunoaştem pe noi înşine'' (Platon,* Alcibiade*, 130 c-e). De aici şi concluzia practică care se desprinde: ,,**de suflet trebuie să avem grijă, căci acesta este scopul pe care trebuie să-l avem în vedere**'' spune Socrate (Platon,* Alcibiade*, 132 c). Socrate ca moralist nu este numai* formator *ci şi* terapeut *al sufletului. Ori acest lucru este făcut pentru prima dată în istoria umanităţii de înţeleptul atenian (interesant este de ce Socrate nu a lăsat nimic scris, toată opera sa – dacă e toată -, fiind transmisă prin discipolul său Platon - n.a.).* [246]

*

La Platon, nebunia era considerată din mai multe puncte de vedere. În ,,Phaidros'', Socrate expune astfel tezele sale despre nebunie: ,,nebunia este de două feluri: una pricinuită de bolile omeneşti şi, alta, de părăsire a rosturilor obişnuite, urmare a unui îndemn divin. Iar nebunia cea divină am împărţit-o în patru părţi, după cei patru zei: inspiraţia celui ce străvede în viitor am raportat-o la Apollon, pe cea a iniţiatului în mistere la Dionysos, inspiraţia ce este proprie poetului, la muze, iar nebunia îndrăgostirii, despre care am zis că este cea mai aleasă dintre toate, am pus-o pe seama Afroditei şi a lui Eros.'' (Platon, Phaidros*, 265 b).*

Nebunia divină oferă perspectiva unei vieţi fericite, liniştite, senine, echilibrată, deschisă către cunoaşterea adevărului şi a însuşirii acestuia. Ea este totodată o stare creatoare a spiritului, o cunoaştere anticipată de tip profetic, dar şi o comuniune spirituală cu semenii săi. Nebunia divină este o stare apolinică a spiritului care cultivă valorile morale, opusă celei tragice. În cazul lui Socrate, înţeleptul apare ca un inspirat care este chemat să nu se împotrivească ordinii lumii ci dimpotrivă să o menţină, să o corecteze, să o conducă pe calea perfecţiunii. Aceasta a fost vocaţia filosofului. [247]

*

*Marele merit al lui Socrate nu constă numai din faptul că a trecut mistica delfică prin filtrul raţiunii critico-reflexive umane scoţând din aceasta filosofia, ci în faptul că a extras din aceleaşi surse mistice un model exemplar uman, **fiinţa morală**, pe care l-a oferit oamenilor ca pe un sistem de referinţă la care ei trebuie să se raporteze şi pe care trebuie să şi-l încorporeze, ca pe o condiţie de desăvârşire a propriei lor naturi.*

Socrate a avut marea înţelepciune de a nu se împotrivi divinităţii ci de a extrage din aceasta esenţa ei, pe care a restituit-o oamenilor ca pe un dar pe care el l-a făcut umanităţii. Omul socratic este o fiinţă morală prin excelenţă.

*Dacă vrem să dobândim înţelepciunea trebuie să-l imităm pe Socrate, spune I. Gobry. Dar dacă moralistul ne îndeamnă să-l imităm pe Socrate, imităm de fapt înţelepciunea acestuia. Socrate este **un model al înţelepciunii (până la Mântuitorul nostru Iisus Hristos - n.a.)** şi un ,,mediator'' între noi şi înţelepciune, aşa cum este pentru el daimonionul. […]*

---

[245] Constantin Enăchescu, *Socrate. Descoperirea omului şi cunoaşterea de sine*, Casa editorială Odeon, Bucureşti, 1994, pp.8-32.

[246] Ibidem, p.49.

[247] Ibidem, pp.101-106.

Socrate a avut ***vocația educării omului****. El simțea acest impuls, această aptitudine a sa pe care a comparat-o cu profesiunea mamei sale moaşa Phainarete. El aplică, în acțiunea sa de descoperire a adevărului şi cunoaşterii,* metoda maieutică. [248]

*

Ultimul mare act al vieții lui Socrate este moartea acestuia. Exemplul morții filosofului atenian rămâne unul dintre cele mai ilustrative acte de umanism, cu o profundă semnificație morală, la care suntem de fiecare dată invitați să medităm.

Procesul lui Socrate *este expresia unei anumite părți a societății împotriva rațiunii şi deşi condamnat la moarte, Socrate se va înălța deasupra judecătorilor şi societății. Procesul este înscenat de adversarii săi sofişti şi retorii, cât şi, într-o anumită măsură, de* ***politicienii*** *pe care filosoful atenian i-a combătut toată viața. Capetele de acuzare ale celor trei sicofanți Anytos, Lycon şi Meletos erau: ,,Socrate s-a făcut vinovat de refuzul de a recunoaşte zeii pe care îi cinsteşte cetatea şi de introducerea de alte noi divinități. El este de asemenea vinovat de coruperea tineretului.'' (cf. Diogene Laertios)*

Dominarea angoasei de către liniştea sufletească este rezultatul unui exercițiu îndelungat, de o viață. Aceasta este adevărata artă şi scopul final al înțeleptului care se îndeletniceşte cu filosofia; iar înțeleptul nu se mai poate mira de nimic şi nici teme de nimic pentru că el a atins perfecțiunea pe care o dă cunoaşterea de sine devenind propriul său stăpân. [249]

*

Dar Socrate nu numai că nu a apelat la sprijin străin în proces, dar nici personal nu a făcut eforturi pentru a strânge probe în apărare ori pentru a-şi pregăti pledoaria.

«Nu ți se pare că mi-am petrecut toată viața gândindu-mă la apărarea mea?»*. Şi cum prietenul tot nu se dumirea, a adăugat:* ***«pentru că toată viața mea n-am făcut nimănui rău, ceea ce eu socotesc drept cea mai frumoasă pregătire a apărării mele»****.* ***«Bărbați ai Atenei, vă spun hotărât: dacă m-aş fi apucat să fac politică, de mult aş fi fost pierdut şi nu v-aş mai fi fost de folos nici vouă, întru nimic, nici mie însumi. […] Nu este om care să se fi împotrivit cu hotărâre marii mulțimi – aceasta de aici sau o alta – care să fi înlăturat mai multe nedreptăți şi călcări de lege în statul său şi care să fi scăpat cu viață»****.*

«Eu nu găsesc, atenieni, că-i drept să te rogi de judecător şi să scapi prin rugăminți, ci să-l lămureşti şi convingi, că doar nu de aceea şade judecătorul acolo, ca să jertfească dreptatea pentru hatăruri, ci ca să judece după ea; el a jurat, nu că va face pe placul cui i se va părea, ci că va judeca după legi. De aceea, nici noi nu trebuie să vă îmbiem la călcarea jurământului, nici voi să vă lăsați târâți într-acolo…Nu-mi cereți, deci, bărbați ai Atenei, să fac față de voi ce nu socot vrednic, drept şi sfânt.» [250]

*

SPINOZA (Baruch de)*, filosof olandez (Amsterdam, 1632 – Haga, 1677). Fiu al unui negustor evreu din Amsterdam, a primit o educație strălucită. Atitudinea sa destul de liberă față de practicile religioase l-a dus la excomunicarea din sinagogă. În mediile creştine şi-a găsit dascălii care l-au inițiat în ştiințe: medicul F. A. Van den Enden i-a predat fizica, geometria şi filosofia carteziană. Cucerit de filosofia lui Descartes (în sensul depăşirii acesteia şi criticii sale - n.a.), s-a retras în vecinătatea oraşului Haga, apoi chiar la Haga, consacrându-se meditației şi câştigându-şi existența prin şlefuirea de lentile pentru microscoape. Opera sa principală,* Etica *(terminată în 1675 şi publicată în 1677, după moartea sa) este* ***o doctrină a mântuirii prin cunoaşterea lui Dumnezeu****.*

[248] Ibidem, pp.111-114.
[249] Ibidem, pp.119-124.
[250] Doru Cosma, op.cit., p.52.

Acest ,,tratat de beatitudine'' se prezintă ca un raționalism absolut, ca o filosofie fără mister. Mântuirea este posibilă întrucât sufletul nostru participă în mod originar la intelectul divin. Etica *nu este decât un tratat despre Dumnezeu, dar şi despre om, analizând sufletul omenesc, afectele şi posesiunile sale, toate elementele existenței individuale. Acest ocol este destinat să permită* ***o educație concretă individului, făcându-l să recunoască în el, în adâncul „gândirii'' sale, însăşi prezența lui Dumnezeu****. Dificultatea acestei filosofii vine de la faptul că Spinoza se situează mereu din unghiul de vedere al lui Dumnezeu sau al înțelepciunii. Fichte şi Hegel îi vor reproşa că a ,,expus'' adevărul fără a-l fi făcut ,,înțeles''.* [251]

*

Înfăptuirea supremei perfecțiuni umane este scopul final al cunoaşterii. În acest scop este necesară îndreptarea intelectului spre a-l face să înțeleagă lucrurile şi a-l feri de erori.

Există patru moduri de cunoaştere: 1) din auzite; 2) dintr-o experiență nelămurită întâmplătoare; 3) prin deducerea esenței unui lucru din altul; 4) prin perceperea esenței unui lucru sau a cauzei sale celei mai apropiate. Cel de-al patrulea mod de cunoaştere este acela care trebuie folosit cu precădere, fiind singurul prin care se poate cunoaşte fără risc de eroare esența unui lucru. [...] ***intelectul intuieşte, cu claritate şi distincție, adică cu deplină certitudine, ideea cunoscută****: ca bunăoară ideea că partea e mai mică decât întregul. De adevărul unei astfel de cunoştințe nu ne îndoim câtuşi de puțin; de unde rezultă că ea este efectiv şi riguros adevărată. Prin asemenea intuiții intelectuale cunoaştem – asigură Spinoza - ,,esența adecvată a lucrului'', fără risc de eroare.*

Rezultă că unica posibilitate de cunoaştere adevărată este intuiția intelectuală. Din astfel de elemente ar trebui să se alcătuiască cunoaşterea noastră despre natură. Cum însă aceasta nu e posibilă, intuițiilor intelectuale de care dispunem, prea puține la număr, le vom da ca ajutor deducția, ca o a doua sursă, inepuizabilă de astă dată, de cunoaştere, luând intuițiile intelectuale doar ca punct de plecare al deducțiilor. (s-ar putea spune, că filosoful ajunge la adevăr, aşa cum detectivul sau criminalistul rezolvă cazurile pe care le cercetează - n.a.). [252]

*

Căci ceea ce se întâmplă cel mai adesea în viață, ceea ce oamenii, aşa cum rezultă din faptele lor, prețuiesc ca pe cel mai mare bine, se reduce la acestea trei, anume: bogăție, onoruri, plăcerea simțurilor. Dar de fiecare din acestea trei mintea este absorbită, aşa încât nu mai poate cugeta nicidecum la vreun alt bine.

Îndeosebi, după ce am băgat de seamă că, câştigul banilor, plăcerile şi măririle nu sunt vătămătoare decât atâta timp cât sunt căutate pentru ele şi nu ca mijloace pentru alte scopuri. Dacă, dimpotrivă, sunt căutate ca mijloace, vor avea atunci o măsură şi vor dăuna foarte puțin; din contra, vor contribui mult să ne ducă la scopul pentru care sunt căutate.

Binele suprem constă însă în a ajunge să ne bucurăm, dacă este posibil, împreună cu ceilalți, de o atare natură omenească superioară).

Să luăm ca bune anumite reguli de viață, şi anume pe acestea: I. ***Să vorbim pe înțelesul mulțimii şi să facem după felul ei de a vedea tot ce nu ne împiedică întru nimic de a ne atinge scopul.*** *[...] II.* ***Să gustăm plăcerile atât cât este nevoie să ne păstrăm sănătatea.*** *III.* ***În fine să urmărim banii sau orice alt bun material atât cât este nevoie ca să ne păstrăm***

---

[251] Didier Julia, *Dicționar de filosofie*, Colecția Larousse, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999, pp.315-316.
[252] Baruch de Spinoza, în *Tratatul despre îndreptarea intelectului şi despre calea cea mai bună care duce la adevărata cunoaştere a lucrurilor*, Ed. Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979, p.VII (în prefața lui Al. Posescu) şi pp.3-4.

viața şi sănătatea, şi să practicăm acele obiceiuri ale societății care nu se opun scopului nostru. [253]

[253] Ibidem, pp. 6-11.

XV. O LUCRARE FĂRĂ PRECEDENT ÎN ISTORIA EREI CREŞTINE: LEGALIZAREA PĂCATELOR

Şi astăzi sângele nevinovat continuă să curgă în timp ce păcatele îngâmfării, nepăsării şi desfrânării copleşesc lumea. Noua Sodomă, tehnică, îşi etalează în vitrine mari, luminoase, scârboasele produse priapice şi lezbice. Să fie doar o coincidenţă că tsunamiul asiatic a lovit regiunea unde se practica turismul sexual infantil iar în cealaltă parte a globului Katrina a ales întâmplător New Orleans unde densitatea de «cazinouri» era maximă? În ***imbecilitatea pragmatică a omului modern****, unde totul se evaluează în dolari, nu poate încăpea IDEEA CĂ EXISTĂ UN PLAN TRANSCENDENT capabil nu doar să influenţeze, ci să determine, până la amănunt chiar, cele ce se petrec în concreta noastră existenţă. În capul obez al celor care deşi văd nu pricep nimic, nu încape ideea de judecată. Ei nu aud strigătele celor nedreptăţiţi, torturaţi, ucişi pentru dreptate, dar noi, foştii deţinuţi politici, sensibilizaţi fiind, le auzim, mai ales noaptea. Chiar dacă semne sunt destule comoditatea îl împiedică pe omul contemporan să-şi întrerupă telenovela (sau filmul/emisiunea) şi să privească cinstit la propria-i viaţă. Pentru ei, cei ce nu cred în existenţa unui spaţiu transcendent, pentru cei ce n-au minte să înţeleagă din cele ce se întâmplă tot mai frecvent în juru-le că cele ce s-au petrecut la Sodoma şi Gomora se pot repeta oricând şi oriunde, totul e simplu pentru că se reduce la* ***satisfacerea instinctelor primare****.* [254]

*

Pentru restul însă, pentru cei mulţi, pe care Dumnezeu i-a făcut întregi, lucrurile se pun altfel pentru că pe lângă «drepturile omului» ei înţeleg că mai au, în primul rând, datorii. Dumnezeu n-a trasat nimănui «sarcini de producţie» dar a fixat, obligatorii (minimale), reguli de comportare: să nu furi, să nu minţi, să nu curveşti etc. Nimeni, cinstit fiind, nu poate să închidă ochii şi să-i ţină până la sfârşitul veacurilor în speranţa că va beneficia de statut de neştiutor, adică de nevinovat. Oricum scadenţa se apropie. Şi vorba lui Nichifor Crainic: «Când va cădea marele întuneric / Vei vedea!».

*Procesul comunismului atâta timp amânat de cei obligaţi să-l deschidă a început de la sine, sau din îngeresc ordin. Poate a fost nevoie de sângele părintelui Roger (ucis la Taizé), cel chemat şi el să completeze (recent) numărul. Ciudat e că mâna dementei ce-a lovit cu cuţitul a crescut la Iaşi şi printre motive a pronunţat cuvântul «****masonerie****». […]«Dumnezeu este îndelung-răbdător şi mult-milostiv dar nepedepsit nimic nu lasă». Naum (1,3) Puteţi fi siguri că aşa este. «Naţiunile captive» pretind un proces al comunismului asemănător cu cel de la Nürnberg.* [255]

*

Cât priveşte păcatul desfrânării sau devianţele sexuale contemporane (care corespund cultului erotic/al plăcerii, de care vorbea părintele Constantin Galeriu), este suficient numai să ne amintim filmele şi emisiunile vulgare/erotice, literatura şi unele reclame de la radio, articole, cărţi şi studii închinate toleranţei nelimitate şi drepturilor acestor «minorităţi», abrogarea art.200 Cod penal şi recentul marş al homosexualilor şi lesbienelor din Bucureşti (conceput nu atât pentru drepturile lor, cât mai ales pentru publicitatea şi atragerea de noi adepţi prin prozelitism, asemenea practicii sectelor religioase): ,,Editura Christiana din Bucureşti şi-a propus să răspundă, din punct de vedere creştin, tot mai numeroaselor provocări insidioase ale unei contemporaneităţi «ieşite din fire» şi fascinate luciferic de

[254] I. C., în Buletin informativ, Nr.3 (17) / 14 septembrie 2005, F.R.F.D.P., p.3.
[255] Ibidem.

propria-i perversitate. ***Sexualitatea joacă un rol aparte în criza generală a umanului, tinzând să devină marea obsesie a mentalităţii post-moderne****, atât ca exces hedonic pe linia unui «firesc» rău valorizat, cât şi ca aventură deviantă sau tentaţie a «nefirescului», legitimată formal prin sofismele unei libertăţi confundate ideologic cu «descreierisirea»…[…]*

După ce s-au străduit îndelung să obţină toleranţa *noastră, a heterosexualilor «retrograzi», homosexualii din România, îndeosebi prin liderii lor, par să ne pretindă acum şi* complicitatea *efectivă. Ei nu par deloc mulţumiţi doar cu drepturile protectoare (minorităţi protejate de lege), ci ambiţionează ca perversiunea lor să fie asimilată normalităţii (în şcoli mai ales) – şi nu numai de către «societatea civilă», ci chiar şi de către comunitatea…eclezială! (Florin Buhuceanu: «…homosexualitatea este nu doar îngăduită, ci chiar plăcută lui Dumnezeu»!!!) Or, această pretenţie reprezintă un fel de «perversiune a perversiunii». […]*

Homosexualitatea nu este doar o boală în sine, de natură psiho-socio-educaţională, ci atrage în mod fatal după ea numeroase alte boli şi perversiuni, ce primejduiesc pe termen lung nu doar sănătatea unor indivizi izolaţi, ci şi pe aceea a întregului corp social. *[…] O dată abolită* norma*, orice* anormalitate *devine posibilă şi pasabilă, aşa că nu este nicidecum de mirare că din rândul homosexualilor (fie bărbaţi –* gay*, fie femei –* lesbi*) se ivesc, proporţional, cele mai multe cazuri de pedofilie sau incest, aşa cum rezultă din anchetele citate. Iar dincolo şi mai presus de toate acestea, homosexualitatea minează de la sine bazele vieţii de familie, zăgăzuieşte natalitatea, relativizează ansamblul principiilor morale şi neagă, în ultimă consecinţă, însăşi ordinea firească a lumii create, vădindu-se astfel nu doar ca o formă vicioasă de disoluţie a umanului, ci şi ca o formă indirectă de «luptă împotriva lui Dumnezeu».* [256]

*

Ieşirea în stradă a pederaştilor nu a fost sancţionată cum s-ar fi impus de către Biserica Ortodoxă Română (având probabil motivele ei întemeiate sau nu). La fel şi «cazul» supermediatizat Tanacu (în care o călugăriţă a murit în urma exorcizării făcute) nu a fost abordat de conducerea Bisericii drept şi nepărtinitor (părintele Daniel Corogeanu a fost imediat caterisit şi exclus din monahism, fără a fi avut întâi loc o anchetă a Bisericii şi cea a criminalităţii): ,,Faţă de ieşirea în stradă a pederaştilor, Biserica (instituţia ca atare, nu comunitatea de credincioşi) a avut o atitudine ambiguă. Nu a fost de acord cu parada homosexualilor, dar nici nu a protestat răspicat. A mormăit şi cum ar fi avut puterea să o facă. Îngăduinţa cu care Biserica a tratat manifestarea gay*-lor se înscrie într-o serie a* ***concesiilor din ce în ce mai importante pe care le-a făcut în ultimii ani diverselor provocări ale unei societăţi cu puternice tendinţe păgânizante****. Ceea ce arată că ierarhii încearcă să nu-i mai supere pe principalii agenţi ai secularizării: mass-media şi zisa «societate civilă». […] Cu atât mai mult ni se pare extrem de suspect felul în care Biserica s-a dezis – inclusiv printr-un comunicat al Patriarhiei – de un cleric care fusese supus unui adevărat* ***linşaj mediatic****. Mai ales că avem informaţii potrivit cărora cazul Tanacu va fi folosit drept pretext pentru «curăţarea» mănăstirilor de «fundamentaliştii religioşi». «Fundamentaliştii» înseamnă (pentru atei, dar, din păcate, şi pentru unii ierarhi) acei călugări tradiţionalişti care se ţin de buchea Evangheliei şi de cea a scrierilor Sfinţilor Părinţi, monahi care respectă canoanele cu stricteţe şi, din această pricină, se opun curentului de «*aggiornamento*». Care curent presupune adaptarea Bisericii la mai toate racilele veacului, transformarea mănăstirilor în «puncte de atracţie turistică», în «muzee ale Ortodoxiei», cu exponate vii, în costume «de*

[256] Răzvan Codrescu, în art. *Problema homosexualităţii: aspecte medicale şi teologice*, rev. Puncte cardinale, Nr.9 (177) / septembrie 2005, p.8.

epocă». Într-un cuvânt, «fundamentaliştii» se împotrivesc ecumenismului ideologizat şi relativizării normelor tradiţionale de vieţuire monahală. [257]

*

Semnalul de luptă contra «fundamentaliştilor» l-a dat un preot-profesor din Bucureşti, care a declarat, într-o emisiune televizată, că «în Moldova există o reţea de mănăstiri eretice, antiecumeniste, naţionaliste, care au ieşit de sub ascultarea ierarhiei şi fac parte dintr-o mişcare rusă», ba a şi cerut «curăţarea» acestora. Mai mult, a dat şi numele unei astfel de mănăstiri: Petru-Vodă din Neamţ. În logica acelui preot, a fi naţionalist şi antiecumenist este egal cu a fi eretic. Dincolo de asta, aserţiunea este mincinoasă în mare parte. Pentru că sunt mănăstiri care se opun ecumenismului şi în care este cultivată identitatea naţională, dar acestea nu încalcă disciplina şi nu fac politică. Iar Mănăstirea Petru Vodă, călăuzită duhovniceşte de Protos. Iustin Pârvu (87 de ani, fost deţinut politic sub regimul ateu al comunismului şi care a scăpat cu viaţă dintr-o încercare de asasinat, ucigaşul confundându-l cu alt preot, pe care l-a înjunghiat cu cuţitul (ulterior prins), este o dovadă exemplară a Ortodoxiei româneşti. Poate că preotul acela (din Bucureşti) a fost «intoxicat» şi s-a grăbit să se facă remarcat cu o declaraţie şocantă. Este însă regretabilă ieşirea sa, mai ales că vine pe fondul unui atac furibund al necredincioşilor din presă şi din societatea civilă asupra Bisericii. Adversari mai vechi sau mai noi ai B.O.R. au cerut, pe ton ultimativ, «reformă» în Biserică, eliminarea religiei din şcoli, punerea «cu botul pe labe» a fanaticilor, stoparea urgentă a sfinţirilor de lucrări publice etc. Ne temem ca, în acest context, ieşirea televizată a preotului acuzator să nu fie semnul unui început de complicitate între unii dintre slujitorii B.O.R. şi adversarii tot mai influenţi ai acesteia. [258]

*

În cazul de faţă, toate emisiunile mass-media*, toate articolele din ziare, nu caută altceva decât să ducă lumea în derută, să scadă credibilitatea Bisericii şi în acelaşi timp să umilească conducerea Bisericii că nu ţine în ordine evenimentele care au loc în Biserică. […] Lipsa locurilor de muncă, lipsa protecţiei sociale (pentru mulţi, care nu mai primesc ajutorul de şomaj, desfiinţarea plasamentelor de copii ai străzii, lipsa de centre de şcolarizare pe banii statului a acestor copii fără familie, îi împing pe aceşti tineri să ajungă pe la mănăstiri. Fiind deja contaminaţi de viaţa în grup («anturaje») şi de tot felul de lipsuri în educaţie, este normal să te trezeşti cu tineri afectaţi de schizofrenie sau de alte boli mintale. Degeaba se fac comentarii la Ministerul Culturii, Ministerul Justiţiei şi în alte domenii care răspund de aceste evenimente, atâta timp cât pe nimeni nu interesează protecţia socială în România pentru clasa muncitoare de jos. […] Fapta acestui părinte (dacă nu e mână diavolească) nu trebuie atât de mult condamnată pe cât trebuie deplânsă. Aceasta dovedeşte că înălţarea minţii şi lipsa de experienţă poate duce la eşecuri (ca în cazul medicilor chirurgi, să zicem). Nu trebuie să ne batem joc de ieşirea lui, trebuie ajutat cu orice preţ să-şi dea seama că a luat-o greşit (dacă a greşit)…* [259]

*

Ce a făcut părintele Daniil? A primit în mănăstirea sa de maici o soră declarată ca având serioase probleme psihice. A făcut bine? Dacă el a crezut că o poate ajuta, punând multă dragoste şi atenţie, şi luptând cu armele Bisericii (rugăciunea şi postul) împotriva bolii ei, atunci Dumnezeu sigur că nu a trecut cu vederea fapta sa. Învăţătura Sfinţilor Părinţi spune că trăind înconjurat de oameni cu multă dragoste şi făcând ascultare, chiar dacă eşti bolnav

---

[257] Claudiu Târziu, *Miza unui linşaj mediatic*, în Puncte cardinale, Nr.7 (175) / iulie 2005, p.1.
[258] Ibidem.
[259] Păr. Calistrat de la Bârnova, în cadrul art. *Cazul Tanacu*, de Răzvan Codrescu, rev. Puncte cardinale, Nr.7 (175) / iulie 2005, p.2.

mintal, boala se poate vindeca, într-o mai mare sau mai mică măsură. […] Sora Irina a început să aibă crize. Să zicem că presa şi medicii săi au dreptate, iar crizele erau de schizofrenie şi nu de îndrăcire. Dar cum te apucă crizele tocmai când se fac slujbe în biserică şi ţi se citesc rugăciuni? Mi-a fost dat aici să văd două cazuri de schizofrenie până acum şi vă pot spune că oamenii aceia nu reacţionau deloc la slujbe şi nu intrau în criză când erau în biserică şi li se citeau rugăciuni. […] Puţini sunt cei care dau dovadă de bărbăţie la un Maslu, când e vorba de a imobiliza un îndrăcit. A fost un caz în care atâta putere avea diavolul în fiinţa ce o ţineam încât eram 4 inşi şi cu greu, cu toată puterea noastră, abia puteam să o ţinem la podea. Un om nu poate să aibă asemenea putere, nu. Şi aici vine cazul Tanacu: puteau maicile să ţină o îndrăcită când avea crize? Nicidecum. Trebuia legată. […] Părintele Daniil era singurul slujitor la Mănăstirea Tanacu. Pravila Bisericii spune că preotul nu poate face singur Sfântul Maslu, ci este nevoie de doi preoţi, cel puţin. […] Aşa încât ceea ce i-a rămas părintelui de făcut era doar citirea rugăciunilor din Molitfelnic. […] Moare un om care este posedat. Ce spune Biserica în astfel de cazuri? Păi e cât se poate de limpede: dacă dracii sunt pricina morţii, şi nu patimile în care te-ai aruncat de bunăvoie, atunci sufletul acela este mântuit. Hristos îl primeşte împreună cu Mucenicii, pentru că a răbdat chinuri muceniceşti. […] Cred că am fost suficient de limpede în ce am scris până aici ca să înţelegem că tot ce s-a întâmplat acolo a fost după pravilă şi nu s-au încălcat întru nimic rânduielile Bisericii. Şi atunci Dumnezeu le va purta de grijă tuturor celor care au fost implicaţi în caz…[260]

*

E mai presus de orice discuţie că omul trebuie să desfăşoare o activitate curentă*, prin care să-şi arate* vrednicia*; creştineşte vorbind, lenea este un păcat, iar Sfinţii Părinţi ne avertizează adesea că «omul fără ocupaţie este jucăria diavolului». Pe de altă parte, însă,* ***activitatea omenească nu trebuie să fie un efort brusc, orbesc, animalic, omul trebuie să aibă înţelepciunea de a nu se în-dobitoci muncind****. Munca nu este o valoare supremă şi nici o valoare în sine. Simpla strădanie materială, dacă ne face să uităm de cele sufleteşti, devine mai degrabă păgubitoare pentru omenescul din noi. Nu cantitatea de sudoare ne arată vrednicia, ci* calitatea *roadelor activităţii noastre. […]*

Despre omul care exagerează cu munca brută, pur materială, se spune că «munceşte ca o vită» sau că «dă în brânci muncind» (dar «a da în brânci» înseamnă tocmai a cădea în patru labe, adică a te face asemenea…patrupedelor). Pe de altă parte, un astfel de om ajunge «să nu-şi mai vadă capul de treburi», adică să-şi piardă raţiunea, conştiinţa, personalitatea. Dintr-un astfel de «activism» (politic mai întâi) rău înţeles s-a născut şi acea monstruoasă lozincă post-decembristă: «Noi muncim, nu gândim!» (invocată de minerii care au asaltat, în câteva rânduri Bucureştiul - n.a.)…Tocmai aici e miezul problemei: ***omul, câtă vreme vrea să rămână*** **om adevărat,** ***trebuie*** **să şi «muncească», să şi «gândească»***. Munca fără gândire nu aparţine omului, ci vitei. Să nu uităm nici altceva: anume că munca în sens fizic, câştigarea mijloacelor de subzistenţă «cu sudoarea frunţii», nu este, conform Bibliei, decât unul dintre rezultatele «căderii în păcat» (a lui Adam), deci, într-un fel, o pedeapsă a Firii. Iniţial, nu ca să robească muncind l-a făcut Dumnezeu pe om. Munca ne întovărăşeşte, ce-i drept, în condiţia noastră actuală, dar e cel puţin neînţelept să faci dintr-un «blestem» o binecuvântare…* ***Muncim ca să trăim, dar nu trăim ca să muncim. Comunismul este cel care a impus la noi o viziune profund viciată a muncii, tradusă în şabloane de tipul «Munca l-a făcut pe om» (oare, nu Dumnezeu l-a făcut pe om?…- n.a.).*** [261]

*

---

[260] Monahul Filotheu, de la Mănăstirea Petru Vodă, în acelaşi articol.

[261] Răzvan Codrescu, *Redescoperirea vredniciei creştine de la «a munci» la «a lucra»*, în Puncte cardinale, Nr.3 (171) / martie 2005, p.7.

În limba română există două cuvinte care par să aibă – dar nu au – acelaşi înţeles. Este vorba de «a munci» şi «a lucra». Traducătorii vechi ai Bibliei simţiseră corect diferenţa: ***«a munci» se aplica numai omului stricat de păcat; Dumnezeu nu munceşte, Dumnezeu «lucrează»****. […] Or, omul este făcut «după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu»; dacă Dumnezeu «lucrează», atunci şi omul este chemat să se ridice de la «a munci» la «a lucra». De altfel, cuvântul «muncă» (de origine slavă) înseamnă, etimologic, «chin», «suferinţă». Din aceeaşi rădăcină* (muka) *s-au născut şi cuvinte ca «mucenic», «mucenicie», «a mucenici». În limba veche, caznele infernale erau numite «muncile iadului». «A (se) munci» însemna, în mod obişnuit, «a chinui» pe cineva sau «a se chinui» pe sine. Uneori omul «se munceşte singur», dar mai adesea «este muncit» de alţii;* ***diavolul, mai ales, tinde «să-l muncească» pe om****. Rareori se întâmplă, în limba veche, ca «munca» să capete un aspect nobil sau pozitiv. Ea este, de obicei, oarbă, chinuitoare şi stearpă, asociată curent cu* robia *(robul «munceşte», în timp ce omul liber «lucrează»). De muncit, munceşte şi animalul (ca* rob *al omului). Omul care «munceşte» (în sensul originar al cuvântului) se împărtăşeşte cu Dumnezeu şi cu îngerii Săi. […]*

Din «a lucra» rezultă «lucrurile», «lucrările» (operele); din «a munci» nu rezultă decât înmulţi-rea muncii cu ea însăşi («muncile», «muncirile»)…Poţi să munceşti fără să gândeşti, dar de lucrat nu poţi lucra fără gândire. ***Problema noastră este astăzi, după lunga noapte comunistă, tocmai de a ne ridica, treptat, de la «munca» brută la «lucrarea» conştientă, de la robie la libertate, de la îndobitocire la reumanizare. Să fim*** **activi*****, dar «lucrători», iar nu simpli «muncitori»; să urmăm*** **modelul divin*****, iar nu modelul bovin! (sau al „viţelului de aur'', adulat de unii - n.a.).*** *Altminteri, riscăm să rămânem robi şi vite de povară ale istoriei, în timp ce popoarele «lucrătoare» vor prospera şi ne vor dispreţui de la înălţimea* faptei luminate de gând. [262]

*

La sfârşitul anului 1989, aceleaşi forţe oculte care au creat comunismul au hotărât că atât ideologia marxistă, cât şi edificiul politic, construit pe temeiul ei îşi epuizase rolul istoric şi în consecinţă nu mai servea «cauzei». […] «Comunismul şi-a făcut datoria, comunismul poate să plece». Confruntaţi cu acest comandament inexorabil, marea majoritate a membrilor din nomenclaturile statelor comuniste s-au plecat, ştiind de unde vine. O parte a abandonat marxismul, a adoptat valorile democraţiei şi a rămas în actualitate. O altă parte, nevoind să abjure crezul marxist, s-a retras discret din viaţa publică, rămânând simpli comentatori ai spectacolului lumii. Pentru nomenclatura de la Bucureşti, însă, dispoziţia imperativă a «patronului nevăzut» de a părăsi scena politică a avut alt ecou. Nicolae Ceauşescu a refuzat cu obstinaţie să accepte că veacul comunismului a luat sfârşit. Ca urmare, pentru înlăturarea lui a fost necesară o lovitură de stat, cu consecinţa ei firească: lichidarea celui care întruchipa regimul răsturnat. […] Dar pentru ca acest proiect să reuşească (reanimarea comunismului muribund şi «reformarea» lui), evitându-se primejdia instaurării unei democraţii autentice, noua putere avea nevoie de timp spre a se consolida. Confruntat cu această problemă, Iliescu şi-a dovedit măiestria în ***«arta conspiraţiei»****, provocând în mod artificial prelungirea tulburărilor, care în mod normal ar fi trebuit să înceteze după răsturnarea lui Ceauşescu. Aşa au fost inventaţi «teroriştii». […] Foştii nomenclaturişti sau urmaşii lor sunt astăzi miniştri, deputaţi, consilieri, conducători ai instituţiilor economice, sociale şi culturale. […] Cadrele fostului aparat de represiune, securiştii şi miliţienii, au devenit, cu sprijin politic, «prosperi oameni de afaceri». Aceste categorii sociale îi datorează lui Ion Iliescu poziţia şi prosperitatea, îl sprijină până în pânzele albe şi îl consideră, fără rezerve, «Preşedintele lor».*

[262] Ibidem.

[…] Noroc că mandatul / mandatele prezidenţiale ale lui Ion Iliescu s-au epuizat de la sine, obligându-l la o poziţie mai modestă pe scena politică, pe care nu pare a avea de gând s-o părăsească decât cu picioarele înainte (asemenea liderilor comunişti, avizi de putere - n.a.). [263]

*

Ion Iliescu a început să intre în panică. El spune că dacă va fi judecat pentru mineriada din 1990 – lucru foarte probabil -, acest act de justiţie va fi «o palmă pe obrazul României» (?!), căci ar fi cu totul nepotrivit ca un fost şef al statului să fie chemat la bară. I-auzi! (Pe Traian Băsescu l-au chemat şi s-a dus, iar Iliescu…) Şi procesul lui Ceauşescu – orchestrat de aceiaşi actori principali ca şi cei de la mineriada' 90 – ce-a fost atunci? Dar să lăsăm asta, căci ce spune Iliescu denotă o mentalitate de bolşevic înrăit. După logica lui, chiar dacă un şef de stat trage în populaţie (căci el ordonă), chiar dacă asmute o categorie socială (minerii şi IMGB-iştii în cazul acesta) împotriva alteia (intelectualii), chiar dacă ţine pe loc evoluţia ţării vreme de 15 ani, trebuie protejat. El este mai presus de lege, în răspărul Constituţiei. Ei aş! [264]

*

Oamenii astăzi fac haz de necaz de virtute şi de virtuoşi (zâmbind când aud pronunţându-se cuvinte precum ,,patriotism'', ,,naţionalism'' sau ,,educaţie''…- n.a.). Orice reţinere în a face tot ce te taie capul este o slăbiciune. ***Atâta timp cât în lume exista conştiinţa răului şi a lucrului necuviincios, atâta timp cât societatea îţi impunea într-un fel sau altul un comportament virtuos, lumea se supunea stăpânirii vremelnice şi îşi înfrângea pornirile către rău. Acum, dacă stăpânirea te îndeamnă la nebunii - vezi cazul Marii Britanii, unde guvernul încurajează practicarea sexului oral -, nu-i de mirare că oamenii, înclinaţi spre rău încă din zorii istoriei lor (sau din*** **tinereţile** ***lor, cum spune Biblia), vor face păcatele care le sunt permise, ba chiar sugerate de către conducătorii lor «iluminaţi». La urma urmei, a păcătui a fost dintotdeauna mai uşor decât a fi virtuos.*** *La fel, a spune o minciună disculpatoare, decât a afirma adevărul incomod.* ***Astăzi, Europa şi America întreprind o lucrare fără precedent în istoria erei creştine: legalizarea păcatelor*** (interesant este că *,,iniţiatorul'' proiectului Uniunii Europene s-a ghidat, destul de mult, după modelul Statelor Unite, şi chiar numele său – Colombo pare predestinat apropierii/politicii filoamericane; iar islamul condamnă ,,rătăcirile'' Occidentului - n.a.).*

Creştinătatea e prinsă în lanţurile patimilor şi nu acceptă nici o forţă care să o elibereze, ci se abandonează unei puteri malefice, care sub acoperirea unor vorbe mari, precum toleranţă, libertate, egalitate, o încătuşează şi mai tare. *Oamenii astăzi caută senzaţionalul, pentru că sensibilitatea lor a scăzut şi pragul de impresionabilitate e din ce în ce mai ridicat. Ca urmare, se caută din telecomandă imagini dintre cele mai ciudate şi mai deochiate. Gustul pentru morbid,* y compris*. Oamenii astăzi, în special tinerii, consumă droguri; şi beţia «caldă» s-a ridicat la cote alarmante. Adânc în sufletul lor, oamenii nu sunt mulţumiţi nici de ei înşişi şi nici de ceea ce văd în jurul lor. Dar, pentru a scăpa de depresie, ei nu vor să aleagă calea activă, dificilă, a rugăciunii, ci, împietriţi, recurg la modalitatea pasivă şi facilă a expunerii furibunde la stimulii creatori de virtualitate. Pe lângă droguri, alte modalităţi de evadare sunt televiziunea, cinematograful şi jocurile video.*

Oamenii astăzi sunt conduşi de preşedinţi şi de prim-miniştri, nu de regi, nici de împăraţi. Statele sunt laice, preşedinţii sunt atei sau de credinţe îndoielnice. Mulţi dintre ei mai sunt şi cinici afacerişti şi carierişti. Dumnezeu ştie ce e în sufletul lor, dar din exterior aşa se vede. Ei nu îşi mai pleacă genunchiul în faţa altarului, al Papei sau Patriarhului, ci numai

[263] Gabriel Constantinescu, *Ion Iliescu la sfârşit de mandat*, în Puncte cardinale, Nr. 11 (167) / noiembrie 2004, p.3.

[264] *I-a venit rândul lui Iliescu?*, în rev. Rost, Nr. 29 / iulie 2005, p.9.

în fața banului. Doctrina spirituală oficializată în mod tacit astăzi în lume se bazează pe imperativul de ***a crede orice***. New Age-*ul nu se pregătește, există deja. Trebuie să cauți un guru, să dai bani ca să te faci o vită blajină împăcată cu sine şi cu starea de mizerie spirituală în care te afli.* ***Trebuie să îți deschizi mintea să crezi orice, să tolerezi orice. Trebuie să te împaci cu păcatul şi cu abundența de ocazii de a-l compromite. Trebuie să te împaci cu lipsa de moralitate a lumii, cu propria lipsă de virtute şi de cultură, să fii de o pasivitate absolută, să nu crezi orice, să te mângâi cu ignoranța, să te alini cu nepăsarea. Iată omul «spiritual» pe care l-a creat societatea de consum.*** *Acesta este tabloul «nesimțirii celei împietrite» la care a ajuns omul, cununa de creație, cel făcut de Dumnezeu cu puțin mai prejos decât îngerii. Avem o alternativă: să revenim la Cale, Adevăr şi la Viață sau să primim, toți şi fiecare în parte, mai devreme sau mai târziu, pedeapsa divină. Să nu ni se pară că e de joacă! Există un iad şi mai aprig decât cel pe care noi înşine ni l-am creat pe pământ. La scara rătăcirii la care s-a ajuns, numai o minune dumnezeiască ne poate salva.* [265]

*

Articolul I-18 (din Constituția Europei) relativizează autonomia internă a statelor membre, introducând o «clauză de flexibilitate», permițând Uniunii de a se sesiza de noi competențe. […] Care este semnificația acestei Charte a drepturilor fundamentale *(anexă a Constituției)? Înseamnă că orice persoană, cetățeană sau nu a Uniunii are dreptul la reşedință, muncă şi cetățenie în orice stat al Uniunii. Că orice emigrant cu reşedință legală sau ilegală va primi aceleaşi prestații familiale ca şi cei ce rezidă regulat sau s-au născut în statul respectiv.* Constituția *europeană este pe cale de a elabora un* drept de colonizare a Europei. *Cei care vor vota acest proiect de* Constituție europeană *trebuie să ştie că vor fi obligați, odată* Constituția *instaurată ca lege fundamentală, să participe la finanțarea, prin impozit regulat, funcționarii acestei legi şi* ipso facto*, la întreținerea imigranților, al căror număr este imprudent a-l determina. Ascultând mijloacele de comunicare pe toate undele, constatăm evocarea* fericirii*, o dată cu obținerea acestei realizări.* ***Toate drepturile acordate imigrației nu reprezintă altceva decât suprimarea națiunilor, cu drepturile lor înscrise în*** **Constituțiile naționale***, decât pregătirea mondialismului, prin care vom asista la* ***un amestec de populații****, deplasate din orizonturi diferite, fiecare păstrându-şi tradițiile, regulile, limbile şi năravurile lor. Ce vor deveni băştinaşii, familiile lor, aşezați pe ale lor meleaguri, o dată cu istoria lor? Vor fi obligați să împartă truda muncii lor cu aceşti emigranți. Aşa, vom asista la o sărăcie generalizată. Comunismul a eşuat colectivizarea mulțimii, mondialismul va schimba drapelul roşu cu un alt drapel, dar viața de om sărac şi flămând va fi aceeaşi…* [266]

---

[265] Mihai Ciprian Câşlariu, *Iadul pe pământ*, în rev. Rost, Nr.29 / iulie 2005, pp.47-48.
[266] Filon Verca (Franța), *Proiect de constituție europeană*, în Permanențe, Nr.6 / iunie 2005, p.2.

XVI. REGĂSIREA REPERELOR ADEVĂRATEI VIEȚI CREŞTINEŞTI ŞI TRĂIREA ÎN DUHUL ORTODOXIEI

Să ştii că cei ce ne chinuie prin batjocură, tocmai aceştia sunt vrăjmaşii noştri. Şi la ei s-a gândit Domnul când a poruncit: iubiți pe vrăjmaşii voştri. *Ei ne fac binele neştiind ce fac. Amărându-ne şi strâmtorându-ne, ei aprind în noi torța înflăcărării dumnezeieşti. […] Durerea ta pentru necredința unora arată dragostea ta față de Hristos. […] Prima regulă a misionarismului să îți fie: trebuie să te rogi lui Dumnezeu pentru cei căzuți din credință.*

La sinucidere te gândeşti? Dar ea este banchetul diavolului (şi cel mai mare păcat, neiertat de Dumnezeu). Sinuciderea înseamnă să nu mergi după voia lui Dumnezeu, nici după voia ta, ci după voia Satanei.

Până să vină vremurile de acum, popoarele europene întrebuințau cuvântul ,,judecată'' în loc de criză de câte ori se abătea asupra lor vreo nenorocire. Acum a fost doar înlocuit cuvântul vechi cu unul nou şi cel pe înțeles cu unul de neînțeles. […] Iar asta înseamnă: criză prin secetă, criză prin inundații, criză prin războaie, molimi şi aşa mai departe. Şi actuala restrişte financiar-economică este privită de popor ca o judecată a lui Dumnezeu, dar nu este numită ,,judecată'', ci ,,criză''. Ca restriştea să fie sporită prin neînțelegere! [267]

*

Făcătorii de rele nu ştiu niciodată ce fac. Omorându-l pe cel drept, ei se omoară în fapt pe sine, în vreme ce pe drept îl proslăvesc. […] Mai întâi vine cunoaşterea credinței, şi după aceea toate celelalte învățături. […] Citeşte primul capitol al cărții despre Iov, şi te vei încredința că duhul rău nu poate năvăli asupra omului dacă nu-i îngăduie Dumnezeu. […] Binele veşnic, viața şi împărăţirea fără de moarte, nu sunt făgăduite cunoaşterii (obiectivul principal în propaganda masonică, care ascunde adevăratul obiectiv: dominația, manipularea şi exploatarea omului - n.a.), ci credinței. Dumnezeu a dat omului putință destulă pentru a crede, însă neîndestulătoare spre a putea cunoaşte. Nu a recunoscut lucrul acesta şi filosoful Kant, criticul rațiunii omeneşti?[…]

Să ştii: te iubeşte cu adevărat cel ce se roagă pentru tine în taină lui Dumnezeu. […] Înțelepciunea nu este într-o singură virtute, ci în adunarea tuturor virtuților. Precum a zis Înțeleptul: înțelepciunea şi-a zidit sieşi casă pe şapte stâlpi *(Pilde 9,1). Înțelept este sufletul ce are măcar cele şapte virtuți de căpetenie.*

Omul n-are mai mare bun ca sufletul pe această lume. *Şi tocmai acest cel mai mare bun este singurul pe care îl poate scăpa de pieire şi de moarte. […] Sufletul omului este în ochii lui Dumnezeu un lucru mai de preț decât întreaga lume materială, după cuvântul lui Hristos:* ce-i va folosi omului dacă va dobândi întreaga lume, iar sufletul său şi-l va pierde? *Aşadar, nu poate fi mai mare grijă vrednică de om ca grija mântuirii sufletului său.*

Una din cauzele principale ale actualei dezordini şi restrişti de pe acest mic continent european este duplicitatea moralei. O morală este postulată pentru viața privată, şi alta pentru cea publică. [268]

*

Credința religioasă este una dintre cele mai complexe realități ale sufletului omenesc. […] Dar, prin păcat, mulți dintre urmaşii lui Adam, luând răul ca bine şi binele ca rău, s-au îndepărtat de Creatorul lor şi de credința cea adevărată, căzând în politeism şi idolatrie. […]

---

[267] Episcop Nicolae Velimirovici, *Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi*, vol.1 (Scrisori misionare), Ed. Sophia-Press, Bucureşti, 2002, pp.10-21.
[268] Ibidem, pp.56-157.

Iar atunci când această credinţă a fost grav ameninţată de politeism şi idolatrie, însuşi Dumnezeu a intervenit în istorie în mod providenţial. Astfel, înainte de potop oamenii ajunseseră la o totală dezorientare religioasă şi morală. [...] Deci, pentru a fi salvat un om bun, şi cu el tot ceea ce dă valoare vieţii pământeşti, au trebuit să piară toţi oamenii răi. De aici reiese că numai credinţa este cea care dă sens vieţii pământeşti.

Creştinul care, într-adevăr, este purtător de har, este un creştin smerit, preocupat să biruie atât răul din el, cât şi răul din lume.

Credinţa ortodoxă – darul lui Dumnezeu la care nu trebuie să renunţăm nici de am plăti cu viaţa [...] Credinţa, deci, nu este un lucru pe care poţi să-l schimbi după bunul plac, nu este nici capriciu, ci este darul şi puterea lui Dumnezeu care dă valoare vieţii tale pământeşti. [269]

*

Cu un secol în urmă, părintele Ioan de la Valaam scria: „Viaţa noastră pământească este scurtă în comparaţie cu viaţa viitoare – cea veşnică. Este ca o picătură de apă în mare. Şi totuşi, ne gândim atât de puţin la Veşnicie şi nu ne pregătim pentru ea, în realitate, suntem profund cufundaţi în lucrurile lumeşti şi am uitat «unicul necesar».

Oamenii zilelor noastre sunt şi mai cufundaţi în lucrurile lumeşti, faţă de cei din trecut. Şi aceasta este. De fapt, semnul ***egoismului****, al unui egoism feroce şi devastator. Despre un astfel de egoism, unul din „*înţelepţii*''orientului necreştin spunea: „Problema este că ego-ul poate să convertească totul înspre propria folosinţă, chiar şi spiritualitatea. [...]* ***Facem mişcările, gesturile adecvate, dar în realitate nu vrem cu nici un preţ să sacrificăm nici cel mai mic element din modul nostru de viaţă. Trebuie să ieşim din materialismul spiritual.*** *Dacă nu ieşim din acesta, ne vom înzestra poate cu o colecţie bogată de cunoştinţe spirituale, foarte preţioase după părerea noastră. Am studiat atât de mult!...Dar vai!... aceste comori de cunoaştere, acest cumul de experienţe nu sunt decât un element al vitrinei ego-ului, care contribuie la a o face mai grandioasă. Noi le expunem şi, făcând aceasta, ne asigurăm în ce priveşte existenţa noastră, confortabilă şi fără riscuri, de fiinţe «spirituale». În fapt, n-am făcut decât să amenajăm o prăvălie, o prăvălie de vechituri.'' (Chogyam Trungpa)* [270]

*

Lichidarea unui popor începe prin a-i şterge memoria: îi distrugi cărţile, cultura, religia, istoria şi apoi altcineva îi va scrie alte cărţi, şi va da altă religie, altă cultură, va inventa altă istorie. *[...] Perfidia cu care se înrădăcinează zi de zi în viaţa noastră mentalitatea noului veac este de negrăit. [...] Cine doreşte o nouă religie? Cine vrea să se închine într-o nouă biserică? Cine vrea o singură stăpânire sub un singur stăpân? Cine? Orice ortodox cunoaşte răspunsul la această întrebare: numai* ***înainte-mergătorii Antichristului****! [...]*

Din totdeauna creştinii cei neiniţiaţi*, naivii, au luat cuvintele ce li s-au spus drept fapte, şi astfel au fost înşelaţi de* iniţiaţi*, de escrocii tuturor vremurilor până azi. Aceştia, fiind buni psihologi şi cunoscători ai tehnicii manipulării prin cuvinte frumos meşteşugite (sofisme), prin promisiuni adânci şi cu putere de adormire a conştiinţelor, prin imagini abil trucate, au aiurit mulţimile neprevăzătoare.*

*Satana, duşmanul de veacuri al omenirii şi urâtorul de Dumnezeu, şi-a găsit colaboratori supuşi şi suspuşi [...] Scopul lui este să aducă toată omenirea în fundul iadului. (*Apocalipsa *17,16) şi să vadă pământul pustiit. Neputând lupta împotriva lui Dumnezeu se răzbună pe creştinii cei drept credincioşi, purtători de Dumnezeu.* [271]

---

[269] Vasile Sorescu, *Biserica Ortodoxă, stâlp şi temelia a Adevărului*, Ed. ''Pelerinul'', Iaşi, 2002, pp.5-61.

[270] Ibidem, pp.61-69.

[271] Ibidem, pp.91-108.

*

,,Eu nu sunt pentru ecumenism; socot că ***ecumenismul este produsul masoneriei;*** *iarăşi vor să relativizeze credinţa adevărată. A avut dreptate Biserica zicând că nu prea suntem uniţi. Ecumenismul este pan-erezia timpului nostru. Biserica Romano-Catolică şi Biserica Ortodoxă nu sunt două surori. Nu există decât un singur cap al Bisericii, Iisus Hristos. Nu poate exista decât un singur trup, adică o singură Biserică. Deci noţiunea de Biserici surori este improprie.'' (Cucernicul Părinte Dumitru Stăniloae, † 1993).*

,,Ce este ecumenismul*! Ecumenismul, în schimb, este o formă instituţionalizată prin care, sub numele păcii şi al unităţii, sunt adunate la un loc toate religiile lumii precum evrei, musulmani, budişti care nu cred în Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu şi Mântuitor, şi unde se dezbat probleme economice, politice, sociale, culturale etc.* ***Ecumenismul caută prin toate acestea să se impună ca noua religie a viitorului.*** *Cu certitudine, Biserica Ortodoxă este ecumenică, adică sobornicească. Una este însă ecumenicitatea şi alta este ecumenismul.'' (Arhimandritul Gheorghios Kapsanis)*

,,Ecumenismul acesta este în sine o acţiune diabolică şi sunt de acord cu unii teologi greci care spun că ***ecumenismul este cea mai mare erezie a secolului nostru****...Am sperat că România va fi următoarea ţară care va ieşi din ecumenism.'' (Cucernicul Părinte Gheorghe Calciu)*

,,În cel mai bun caz, ecumenismul aşa-zis «creştin» poate să reprezinte greşeala neintenţionată şi care, deci, se poate bucura de circumstanţe atenuante, prin care cultele protestante şi romano-catolicii nu îşi dau seama că Biserica lui Hristos există deja şi ele fiinţează în afara ei [...] În Occident este un fapt incontestabil că harul lui Dumnezeu s-a pierdut cu multe secole în urmă. Romano-catolicii şi protestanţii de astăzi nu cunosc puterea harului dumnezeiesc. De aceea, nu ne mirăm că ei nu sunt capabili să-l deosebească de înşelătoriile drăceşti.'' (Cuviosul Serafim Rose, † 1982) [272]

*

Catolicii - cu raţiunea lor - au ajuns să examineze chimic Sfânta Împărtăşanie (ca şi în cazul giulgiului de la Torino - n.a.), ca să vadă dacă într-adevăr este Trupul lui Hristos [...] Una din principalele diferenţe pe care le avem este şi aceasta: Voi puneţi creierul, noi credinţa. Voi aţi dezvoltat raţionalismul şi, în general, elementul uman. Cu raţiunea voastră limitaţi puterea dumnezeiască, pentru că aruncaţi la margine harul dumnezeiesc [...] Nume de catolici, de martori ai lui Iehova, etc., nu e bine să pomeneşti la Sfânta Proscomidie. Pentru aceştia nu se pot scoate miride şi nici parastas nu se poate face.'' (Cuviosul Paisie Aghioritul, † 1994)

,,Evreul îmi spune că Hristosul meu e un copil din flori şi Preasfânta Fecioară a mea e o desfrânată, iar Sfânta Evanghelie îmi spune că acest lucru e de la diavolul. [...] De ce v-am spus acestea, creştinii mei? Nu ca să-i omorâţi pe evrei şi să-i prigoniţi, nu, ci ca să-i plângeţi că L-au lăsat pe Dumnezeu şi s-au dus cu diavolul. V-am spus ca să ne căim acum până mai avem vreme, ca să nu se întâmple să se mânie Dumnezeu pe voi şi să ne lase din mâna lui şi să păţim şi noi ca evreii şi chiar mai rău.'' (Cosma Etolianul, † 1779)

Vaticanul nu abandonează nimic din dogmele trecutului, pe care le reafirmă cu energie şi radicalism ori de câte ori i se pare că «deschiderile» ecumenice au mers prea departe sau că n-au dus la rezultatul scontat, acela de a convinge toate celelalte Biserici să se unească cu şi sub ,,succesorul lui Petru''. [273]

*

[272] Ibidem, pp.125-166.
[273] Ibidem, pp.168-175.

În secolul al XVI-lea, în lumea catolică a apărut protestantismul, ca o reacție la tot felul de abuzuri şi de abateri disciplinare şi morale ale clerului catolic, pe de o parte, iar pe de altă parte din cauza slăbirii în credință (atâta câtă mai era) şi a lipsei de adâncime a trăirii religioase.

Apariția protestantismului a fost legată, în mod deosebit, de persoana lui Martin Luther, fost călugăr catolic. [...] El i-a răspuns (mamei sale): ,,Dacă vrei să trăieşti bine şi să mori greu, treci la protestantism, iar dacă vrei să trăieşti greu şi să mori uşor, rămâi tot în credința catolică.''

Din protestantism, cu timpul, aveau să se despartă atât sectele neoprotestante, cât şi sectele religioase. <u>Potrivit unui studiu din anul 1980, numărul sectelor desprinse din toate religiile istorice se ridică la peste şase mii.</u> Cu toate acestea, cuvintele Sfântului Pavel rămân normative pentru toate locurile şi timpurile: ,,Este un Domn, o credință, un botez.'' (Efeseni 2,5) [...] Până în anul 1054 d.Hr., Biserica creştină a fost nedespărțită. [274]

*

*În mod deosebit, Biserica Romano-Catolică susține următoarele inovații doctrinare: - primatul papal; - Erezia ,,Filioque'', potrivit căreia ,,*Duhul Sfânt purcede şi de la *Fiul, nu numai de la Tatăl''; - ,,Imaculata concepție'' a Maicii Domnului – adică învățătura greşită că Maica Domnului s-a născut fără păcatul originar sau strămoşesc; - Învățătura despre purgatoriu, ca loc intermediar între rai şi iad; - Folosirea azimei la Sfânta Liturghie, în loc de pâine dospită cum s-a folosit în practica Bisericii din primele veacuri; - Celibatul preoților, ceea ce contravenea rânduielii din Biserica primară ca preoții să fie căsătoriți, şi altele. Toate aceste inovații, cu profunde implicații în organizarea şi viața Bisericii, nu au nici o bază în Sfânta Scriptură şi în Sfânta Tradiție apostolică şi de aceea Biserica Ortodoxă le-a respins cu toată fermitatea.*

*În legătură cu pretenția episcopilor Romei de supremație în Biserică, la o conferință ținută la 12 februarie 1942, la sala Dalles, Ioan Gh. Savin, profesor de Apologetică la Facultatea de Teologie din Iaşi, Chişinău şi Bucureşti, spunea următoarele: ,,**Despărțirea Bisericii se datorează tendinței episcopilor Romei de a-şi asuma lor şi scaunului lor, drepturile şi prerogativele care reveneau Bisericii întregi.** Adică dreptul de a învăța, sub călăuzirea Sfântului Duh, în materie de credință şi de mântuire. Acest drept nu revine însă nimănui decât Bisericii în întregimea ei, reprezentată prin cei ce dețin plenitudinea harului, transmis de Sfinții Apostoli, adică episcopilor ei. Tuturor şi nu unuia singur [...] <u>A i se substitui un om, fie şi cel mai înalt dintre ierarhi, înseamnă a se substitui un om lui Hristos însuşi, un om care s-ar considera pe sine ca cel ce se jertfeşte pe sfintele altare, ceea ce este nu numai o apostazie, dar şi o profanare. Această supremație şi infailibilitate papală, cu totul contrară spiritului Bisericii şi Tradiției Apostolice, a fost aceea care a sfâşiat şi unitatea Bisericii şi ecumenicitatea ei.</u> Nu pretențiile patriarhului Constantinopolului, Fotie, nici ambițiile lui Cerularie au dus la schismă, ci dorința papei de a se situa deasupra episcopilor şi deasupra Bisericii, făcându-se pe sine cap văzut al Bisericii, care Biserică nu are decât un singur cap, nevăzut şi totuşi de-a pururi prezent, care este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii.* [275]

*

*Iisus Hristos ne învață ceea ce este drept , cinstit, folositor şi în general toate virtuțile, în câteva cuvinte clare şi înțelese de toată lumea, spunând: **''Toată legea şi profeții stau în aceste două porunci'' (Mt. XXII, 40), adică, în iubirea lui Dumnezeu şi a aproapelui**, sau atunci când ne dă rânduială; **''Faceți altora tot ceea ce vreți ca ei să vă facă vouă înşivă, că***

[274] Ibidem, pp.32-36.
[275] Ibidem, pp.32-34.

aceasta este legea şi profeţii'' *(Mt. VII, 12). Nu mai este nici lucrător, nici sclav, nici femeie atât de simplă, nici copil, nici persoană săracă cu duhul, care să nu înţeleagă aceste pilde fără nici o greutate şi această claritate este semnul şi caracterului adevărului. [...]*

Nu este nimic care-l supune pe om atâta diavolului ca iubirea bunurilor şi dorinţa de a deveni bogat. (prezentă într-un înalt grad la avari - n.a.) Căci sunt şi azi persoane care zic: Noi vă vom da tot ce vreţi numai să vă aruncaţi la picioarele noastre, ca să vă închinaţi nouă. Aceste persoane par oameni dinafară, dar ele sunt instrumentele (vasele - n.a.) diavolului. Noi vedem de asemenea că atunci diavolul nu l-a ispitit pe Iisus Hristos numai el singur, ci că l-a ispitit şi prin oameni (chiar apropiaţi uneori - n.a.). [...] Acest duşman ne face promisiuni mari, nu pentru a ne da, ci pentru a ne face să pierdem şi ceia ce avem. El ne dă ocazia de a răpi binele altuia, ca să ne răpească curăţia şi dreptatea. El ne pune piedici promiţându-ne comori pe pământ, pentru a ne lipsi de cele din cer. El vrea să ne îmbogăţească aici jos, de teamă ca să nu posedăm aceste bogăţii veşnice. Dacă el nu ne poate răpi bunurile nevăzute promiţându-ne acestea de aici, el încearcă s-o facă prin sărăcie. Aşa a făcut cu dreptul Iov. [276]

*

Nu numai atât, dar Sfântul Ioan este primul care a cunoscut treptele formale din metodica pedagogiei moderne. El este deci precursorul treptelor formale din metodica pedagogiei de astăzi. De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur ocupă un loc de cinste între marii pedagogi ai lumii.

Şi ceea ce este meritoriu este tocmai actualitatea principiilor fundamentale ale educaţiei creştine desprinse din operele sale.

Cea mai frumoasă caracterizare a meritelor pe care Sfântul Ioan Gură de Aur le-a avut în educaţia creştină a omenirii a adus-o omagiul marelui dascăl al şcolii româneşti, prof. Nicolae Iorga, erudit şi genial istoric, care afirma: ,,Dacă e imposibil să se înfăţişeze din toată literatura bisericească latină o figură care să reprezinte în toate elementele ei viaţa religioasă a acestei părţi occidentale a creştinătăţii, în Orient avem una, pe Sfântul Ioan Hrisostom (Gură de Aur). [277]

*

În privinţa orizontului înnoirilor sale, Sfântul Ioan a exercitat o influenţă în sensul ridicării morale a credincioşilor săi; căci el însuşi era un moralist prin excelenţă, dar un moralist practic, evanghelic, în inima şi viaţa căruia ***credinţa fără fapte nu avea nici o valoare****.* ,,Credinţa fără fapte, *spune el*, este o fantomă fără putere.'' *[...]*

Sfântul Ioan este, prin excelenţă, oratorul dragostei creştine. Întreaga lui viaţă şi activitate pastorală a fost afierosită acestei iubiri. Nu numai atât, dar Sfântul Ioan a fost şi un aprig adversar al patimilor omeneşti. A biciuit viciile, îngâmfarea, necinstea, prostia, a criticat aspru lăcomia şi luxul şi toate ticăloşiile societăţii din vremea sa, de la pătura ei cea mai de jos, până la palatul împăratului. A combătut cu putere nedreptăţile sociale ale timpului, provocate de inegalitatea şi lupta dintre clase, fapt pentru care el poate fi numit drept unul dintre cei mai de seamă reformatori sociali creştini ai vremii sale.

Sfântul Ioan a fost nu numai un critic nemilos al scăderilor contemporanilor săi, ci şi un organizator neîntrecut al asistenţei sociale, fapt care a făcut ca el să fie supranumit ,,ambasadorul săracilor''. [278]

*

---

[276] *Comentar la Evanghelia de la Matei. 90 omilii de Sfântul Ioan Gură de Aur*, Editat de Mănăstirea ''Portăriţa'', Satu Mare, 2003, pp.8-107.
[277] Marin Stamate, *Educaţia creştină în opera Sfântului Ioan Gură de Aur*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galaţi, 2003, p.138.
[278] Ibidem, pp.21-22.

Problema educației *– zice Sfântul Ioan Gură de Aur – este o problemă de care depinde rânduirea întregii lumi. De ea depinde totul.* *Lipsa educației este cel mai cumplit păcat şi culmea răutății. Neglijarea educației înseamnă neglijarea mântuirii omului. Din lipsa de educație vin bolile, pagubele, tulburările şi miile de rele. Un om lipsit de educație este un duşman comun al tuturor şi al lui Dumnezeu, al naturii, al legilor şi al vieții sociale. […] Astfel, în viața omului el distinge patru etape caracteristice, şi anume: copilăria, adolescența, maturitatea şi bătrânețea. Educația exercită o influență binefăcătoare mai ales asupra copilăriei şi adolescenței. […] Educația este o artă; ea este arta cea mai bună şi cea mai nobilă. Nu există artă mai mare ca educația, pentru că în timp ce toate celelalte arte au în vedere un folos în lumea acesta, educația se săvârşeşte în vederea celei viitoare. […]*

Educația, după Sfântul Ioan, este posibilă fiindcă natura omenească este înzestrată cu voință liberă. El acordă o deosebită importanță liberului arbitru, pentru că toată legea morală se bazează pe acest principiu. ***Păcatul nu este în noi de la natură, ci noi suntem buni sau răi prin propria noastră voință. De aceea, omul nu e supus fatalității. Cele bune şi cele rele se află în a voi şi a nu voi.*** *Căci voința este mai puternică decât natura, pentru că natura lucrurilor urmează voinței şi nu voința urmează naturii. […]*

Ființa umană are o seamă de coordonate care trebuie cunoscute, e animată de puteri sufleteşti care o frământă şi de orizonturi care o solicită, are sensibilități care o fac aptă sau inaptă pentru anumite lucruri, încât este necesar ca educatorul să le ştie şi să țină cont de ele în procesul educativ. […] Unul din aceste elemente este ***optimismul****. Lucrarea de educație cerută de toate vârstele şi în toate sensurile trebuie aplicată într-o atmosferă de blândețe şi bună dispoziție, nu sub porunci, severe şi amenințătoare, ci cu stăruință şi îndemn părintesc, pentru că numai bunătatea dezarmează indiferența şi reaua-voință a subiecților educației.* [279]

*

Întreaga educație să se exercite în mod intuitiv, pentru că nimic nu ajunge şi nu se reține în minte, până nu trece mai întâi prin simțuri. Căci ***numai când cunoşti clar lucrurile, îți poți forma o concepție realistă despre lume****. În timp ce educației simțurilor se acordă o atenție deosebită prin alimentarea lor cu tot ce este bun şi folositor, pentru rațiune se pot utiliza chiar asocieri armonioase şi întrepătrunderi între ştiință şi credință (metode, principii etc.). […] Dumnezeu a dat omenirii doi învățători: natura şi conştiința: ,,Nici unul din ei nu grăieşte, dar prin tăcere au instruit pe om. Natura, prin privelişte, pune în uimire pe spectator şi-l trimite la Cel Care a făcut această minunăție. Conştiința glăsuieşte înlăuntrul omului şi ne învață toate cele ce trebuie să facem.'' […] Formarea copilului se aseamănă cu zidirea unei case: după cum la zidirea ei nu îngăduim tuturor, fără deosebire, să se apropie de zidire, tot astfel şi aici. […]*

În viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, educația este cea mai mare binefacere şi cea mai nobilă acțiune umană, deoarece prin intermediul ei se face ordine în sufletul copilului şi se formează caracterul; iar educatorul îi întrece în măiestrie pe toți artiştii care ştiu să picteze şi să sculpteze, pentru că ***arta educației*** *lucrează cu sufletul omului, partea cea mai de preț a ființei umane. […] După Sfântul Ioan Gură de Aur, factorii principali ai educației sunt: familia, şcoala, Biserica şi societatea. […]* ***Cea mai înaltă calitate a pedagogului este aceea ca între fapta şi vorba lui să fie o deplină armonie.*** *[…]*

Sfântul Ioan stăruie asupra Pocăinței ca mijloc de educație, întrucât cunoaşte necesitatea ei categorică pentru desăvârşirea morală, pentru câştigarea mântuirii. Motivul pentru care stăruie atât de mult, asupra pocăinței, îl arată Sfântul Ioan Gură de Aur în Omilia a opta (1) când spune: ,,Pocăința este leac al greşelilor, mistuirea nelegiuirilor, vărsare de

[279] Ibidem, 30-43.

lacrimi, încredere în Dumnezeu, este armă împotriva diavolului, sabia ce-i taie capul, nădejde în mântuire, nimicire a deznădejdii.'' După Sfântul Ioan, drumul spre pocăință îl deschide milostenia, pe care o numeşte ,,regină între virtuți'', iar ,,milostenia este prețul de răscumpărare a sufletului.'' [...]

După Sfântul Ioan Gură de Aur, societatea constituie un factor negativ pentru educație. (anturaje, etc. - n.a.) Ea exercită o influență negativă asupra oamenilor. Încă din vremea lui, societatea, prin felul ei de trai, prin exemplul continuu pe care-l oferea tinerilor, era un neîncetat prilej de corupere şi degradare spirituală. [...] Prin urmare, Sfântul Ioan Gură de Aur se ridică împotriva bogaților care, prin exemplul rău şi nedemn al exploatării altora, aduceau pe cei lipsiți în stare de josnicie (de cerşetori). [...] Sfântul Ioan critica fără milă tot ceea ce constituia un exemplu rău pentru societate. [...]

Dar, unul din exemplele cele mai dezastruoase erau spectacolele din teatru şi din hipodrom (lupte de animale). [...] Păgânii, din interese materiale, făceau ca aceste jocuri să coincidă cu sărbătorile creştine, ca să poată avea public mai numeros şi dintre creştini. Ceea ce era mai scandalos însă era faptul că ,,cele mai multe spectacole erau aranjate tocmai în săptămâna Postului Mare aşa, încât timpul de pocăință şi de tăcută pregătire a creştinilor era tulburat prin orgia spectacolelor, iar inimile se lăsau lesne amăgite.'' [280]

[280] Ibidem, pp.46-67.

XVII. CINE CREDEȚI CĂ AR TREBUI SĂ APERE NEAMUL ROMÂNESC ŞI ORTODOXIA ?

Cuvântul patrie *vine de la latinescul* pater*, care înseamnă tată, iar* patria *înseamnă ceea ce e al părinților, adică moşia părinților, a moşilor, a strămoşilor. Deci* prin patrie se înțelege pământul ori țara părinților, moşilor şi strămoşilor noştri, în care ne-am născut, am crescut şi ne-am înfrățit cu toți cei ce au locuit în ea, în măsura în care toți am avut aceleaşi aspirații. *[...]*

E uşor de înțeles că față de patria noastră avem anumite datorii. Cea dintâi *dintre aceste datorii este* iubirea de patrie sau patriotismul, ori sentimentul patriotic*, pe care trebuie să-l avem față de propria noastră patrie sau țară. [...]* ***Patriotismul adevărat n-are nimic de a face cu demagogia****, iar adevărații patrioți sunt muncitorii şi țăranii care se străduiesc ca, prin munca lor, să dea patriei tot ceea ce îi este necesar, precum şi intelectualii de toate categoriile, care îşi pun munca lor, în slujba patriei, străduindu-se cu toții să contribuie la înflorirea şi propăşirea ei. [...]* A doua datorie *față de patrie este apărarea ei față de toți cei ce caută să-i umbrească şi să-i păteze bunul nume, ori să-i diminueze stima de care ea se bucură în ochii altora. [...]* În al treilea rând, *noi suntem datori ca, atunci când patria noastră este în pericol, să o apărăm chiar cu prețul propriei noastre vieți, după cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos care zice că: ,,****Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are: să-şi pună cineva viața pentru prietenii săi.****'' (In 15,13) şi numai astfel arătăm că patriotismul nostru nu este o vorbă goală, ci o realitate puternică.* [281]

*

Adevăratul patriotism poate fi denaturat prin două extreme la fel de periculoase, şi anume: şovinismul *şi* cosmopolitismul. Şovinismul *este concepția care susține superioritatea unor rase, națiuni sau popoare față de altele, manifestând intoleranță, dispreț sau ură față de acestea. El poate degenera în rasism. [...]* Cosmopolitismul *neagă importanța apartenenței la o națiune, susținând că omul trebuie să fie ,, cetățean al lumii'' şi nu al unui anumit stat El propagă indiferență şi chiar dispreț față de cultura națională şi răspândeşte ideea renunțării la independența şi suveranitatea națională, militând pentru crearea unui ,,stat mondial'' sau a unui guvern mondial. El e direct opus patriotismului, admițând adevărul dictonului: ,,* Ubi bene, ibi patria'' *(unde e bine, acolo-i patria). El a apărut prima oară în antichitate, fiind propagat de filosofii cinici şi stoici. [...]*

După învățătura creştină, amândouă aceste forme denaturate ale patriotismului sunt condamnabile. [...] Cât priveşte cosmopolitismul, acesta e potrivnic chiar firii omeneşti, deoarece nimeni nu-i poate iubi pe cei mai îndepărtați ai săi, fără să iubească mai întâi pe cei mai apropiați. ***Iubirea de umanitate nu se poate realiza fără iubirea de patrie şi de neam. De aceea cosmopolitismul în mod practic este irealizabil.*** [282]

*

Nu este deloc uşor să vorbească cineva despre Satana şi despre diavoli, deşi epoca noastră – arogant numită progresistă – pare a fi mai mult sau mai puțin după chipul Satanei. [...] În evident contrast, dacă cineva ar face o lectură chiar succintă a Evangheliilor sinoptice, ar constata că, în ciuda unor deosebiri între ele, cuvântul şi activitatea lui Hristos se concentrează asupra patimilor, asupra Crucii şi Învierii Lui, acte care se desființează stăpânirea diavolului şi a legiunilor acestuia. De altfel, într-o perfectă şi consecventă continuitate cu datele biblice, sunt izbitor de caracteristice cuvintele Sfântului Ignatie

---

[281] Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *Morala creştină*, Ed. a IV-a, Ed.Renaşterea, Cluj-Napoca, 2004, pp.298-299.
[282] Ibidem, pp.299-300.

*Teoforul: ,,**Sârguiţi-vă, deci, să vă adunaţi mai des în Euharistia lui Dumnezeu şi spre slava Lui. Căci atunci când vă adunaţi des,*** **sunt nimicite** ***puterile Satanei****…'' (Către Efeseni 13,1…) […] răul, cu cât devine mai puţin vizibil, cu atât corupe mai puternic persoanele şi lucrurile. […]* ***Cu cât omul vede mai clar universul şi cu cât devine mai vizibilă în ochii lui stăpânirea absolută a lui Dumnezeu Creatorul, cu atât se limitează puterea distrugătoare a Satanei.*** *[…] Pe de altă parte, când oamenii nu sunt de partea Satanei, ci se unesc cu Dumnezeu, îşi dau seama că puterea Satanei este limitată. […] În epoca noastră, spune el (prinţul Mîşkin, din romanul ,,Idiotul'' de Dostoievski), conştiinţa a fost pervertită atât de profund de demonism, încât oamenii care păcătuiesc şi săvârşesc crime nu mai simt nici măcar o urmă de mustrare a conştiinţei. Săvârşesc crima de dragul crimei! […] Răul, care este numai pervertire a lucrurilor bune, se aspreşte în evoluţia lui. […] Însă puterea satanică nu stăpâneşte niciodată în mod absolut. Nici un impas şi nici o lume de coşmar nu închid uşa raiului, adică a unei noi lumi ce va să vină, a Împărăţiei dumnezeieşti. Şi aceasta pentru că diavolii au fost învinşi. […] Şi aşa cum s-a arătat în tratatul de faţă,* logica satanică, *rigidă, impersonală şi înrobitoare dă naştere* individualismului *şi îl cultivă.* Individualismul sau egoismul *înseamnă ruperea de trupul comun al universului creat şi al istoriei. […] Individul îşi închipuie nu numai că este centrul universului, ci mai ales că toţi cei din jurul lui complotează împotriva acestui centru ca şi cum ar fi duşmanii lui din naştere!* [283]

*

Numai că, din exces de zel, celor care au conceput această reclamă (la Pepsi) le-a scăpat un lucru esenţial. Vrând doar să le dea Pepsi şi muzică oamenilor care aşteptau ,,pâine şi circ'', ei i-au ajutat, fără să fie conştienţi, să înţeleagă mai bine oferta lor pe cei care nu doresc ,,pâine şi circ''. Şi să o respingă…

Cine dorea în primele secole ale Bisericii ,,pâine şi circ''? Creştinii, cei care erau mâncaţi în arene de fiare? Creştinii, care erau omorâţi de fiare? Nu, în nici un caz. Sfântul Ignatie Teoforul, episcopul care a preferat să moară mâncat de lei decât să se lepede de Hristos, nu a vrut circ. Creştinii care răbdau fel de fel de prigoane nu vroiau circ. Atunci cine vroia circ?

Păgânii, cei care se închinau la idoli, cei care trăiau în patimi ca nişte animale (sau mai rău - n.a.), cei care erau flămânzi după spectacolele sângeroase ale Colloseum-ului şi după plăcerile trupeşti. De ce organizau împăraţii astfel de spectacole? Pentru a ţine poporul flămând în lanţuri. Pentru a hipnotiza poporul cu circ, pentru a-i anihila spiritul de revoltă. Da, ei vroiau ***să ţină poporul în lanţuri****. Şi luptele gladiatorilor erau lanţuri foarte fine. Pe care oamenii simpli, care veneau să privească luptele, şi le puneau de bună voie.*

Ce ne spune reclama de la Pepsi? Că împăraţii de astăzi vor să ne amorţească minţile, să ne adoarmă conştiinţele, dându-ne Pepsi şi rock pentru a ne ţine mai uşor în lanţuri, pentru a ne manipula mai uşor.

Nu trebuie să limităm oferta lor la Pepsi şi muzică, trebuie să înţelegem că oferta este mult mai largă: prin Pepsi *putem înţelege toate bunătăţile pământeşti, iar prin* muzică *putem înţelege tot divertismentul pe care mass-media îl oferă cu atâta generozitate. Un amănunt (din reclamă - n.a.): în timp ce cântă în mijlocul arenei, amazoana Beyoncé mişcă fundul cât mai ispititor, pentru a-i stârni şi mai tare pe privitori. Ceea ce măreşte target-ul celor care au făcut reclama…Şi dacă tot am făcut referire la divertismentul contemporan, am putea să mai observăm încă ceva: isteria luptelor K1 – o formă modernă a luptelor de gladiatori, cărora mass-media îi acordă din ce în ce mai multă atenţie – ne arată faptul că* ***lumea se întoarce spre circul păgân****. De fapt, lumea se întoarce spre idolatrie şi spre desfrâul păgânesc. Vrem*

[283] Nikolaos Matsoukas, *Teologie dogmatică şi simbolică*, vol.IV (Demonologie), Ed.Bizantină, Bucureşti, 2002, pp.11-166.

sau nu, oamenii de astăzi vor să Îl uite pe Hristos, să uite de mântuire, şi să trăiască numai pentru poftele lor. [284]

*

Nu este în duhul Ortodoxiei să spună cineva: ,,Apocalipsa vine peste 15 sau peste 20 de ani, ori mâine sau răspoimâine.'' În acelaşi timp, însă, ***este în duhul Ortodoxiei să observăm şi noi semnele apropierii sfârşitului, să ţinem cont de aceste semne şi să ne întărim în credinţă, să luăm putere pentru a rezista prigoanei de astăzi****. Pentru că nu este nevoie să vină Antihrist ca unii ortodocşi să se lepede de credinţa lor. Se leapădă de Hristos toţi cei care trăiesc în patimi, toţi cei care se leapădă de Biserică pentru a trăi după propriile pofte. […] Nouă, creştinilor, ar trebui să ne fie străină teama şi disperarea că Antihrist va veni. Trebuie să ne fie teamă de căderile şi de patimile noastre. Dacă noi vom cădea în patimi, ne lepădăm de Hristos până să vină Antihristul! Iar dacă noi vom merge pe calea virtuţii, vom merge şi dacă va veni Antihristul.* [285]

*

Auziţi ce vor aceştia (cei care au conceput programa Ministerului Educaţiei şi Cercetării despre Educaţia pentru sănătate) să înveţe copiii noştri în şcoli: ,,Se pare că sexul oral genital este mai frecvent întâlnit la persoanele civilizate, cu o igienă personală ridicată, precum şi la cuplurile homosexuale.'' Fac o mică paranteză: deci, dacă nu-l practicăm, înseamnă că nu suntem persoane civilizate. ,,Poziţiile în care este practicat sunt cele mai variate, mai cunoscută fiind poziţia «69», care este descrisă cu amănuntul în programa respectivă. […] Continui să citez: ,,Preferinţa multor cupluri pentru sexul oral genital este motivată de faptul că reprezintă o modalitate de a avea relaţii sexuale fără riscul apariţiei unei sarcini, precum şi un mijloc de a ajuta bărbatul în a obţine erecţii, iar pentru femeie, de a avea relaţii sexuale fără a-şi compromite virginitatea. […] Considerat ca o relaţie din sfera normalului de către sexologi, şi apreciat de către cei care-l practică, sexul oral genital este condamnat în continuare de anumite persoane sau grupuri populaţionale – auziţi de ce! – din cauza criteriilor moral-religioase sau, pur şi simplu, din cauza lipsei de experienţă.''(!) Adică, va trebui ca fiii noştri să aibă mai întâi puţină experienţă şi apoi să îşi formeze un punct de vedere. […] Dar, deocamdată, au amânat acest proiect. S-ar putea să îl mai amâne un an, doi, cinci, zece.

Este trist, însă, că oamenii care ar trebui să se ocupe de educaţia copiilor noştri dau dovadă de atâta ,,respect'' faţă de valorile creştine şi vor să ne distrugă fiii. ***Satana şi-a dat seama că dacă astăzi îi va îngenunchea pe copiii noştri, mâine copiii îl vor chema pe Antihrist.***

Spunea Sfântul Ignatie Briancianinov că Antihristul nu va veni de capul lui. Antihristul va veni pentru că lumea îl va chema. Va fi o foame după Antihrist, o foame după minunile sale, după bunăstarea materială pe care o va da, va fi o foame după liniştea socială pe care o va aduce. […] Dar mi-a spus prietenul meu: ,,Am înţeles ce-o să fie când o să vină Antihrist (dacă, de exemplu, o simplă defecţiune la centrala electrică a generat, într-un orăşel de munte, o panică teribilă). O să fie o panică generală. Haos, haos, haos, şi lumea o să vrea linişte, lumea o să vrea echilibru, lumea o să vrea stabilitate socială, bani – şi îl va chema pe Antihrist. [286]

*

Nu este greu să observăm faptul că ***mass-media ne bagă pe gât învăţătura Antihristului****. Nu este greu să vedem că aşa-zişii oameni de cultură, chiar dacă într-o anumită*

---

[284] Danion Vasile, *Despre înaintemergătorii Antichristului*, Ed. Cartea Ortodoxă, 2004, pp.8-9.
[285] Ibidem, pp.15-16.
[286] Ibidem, pp.17-20.

măsură cochetează cu Ortodoxia şi se pricep să facă exegeze biblice, să scrie articole sau să țină discursuri, nu-L trăiesc pe Hristos. Să nu ne fie teamă să vedem în aceşti lideri de opinie înaintemergătorii Antihristului. […] Este deci cazul să mărturisim, că de vom tăcea, vor striga pietrele în locul nostru. […]

Este clar că din ce în ce mai mulți tineri vor iubi păcatul şi pentru creştini va fi din ce în ce mai greu să reziste pe calea virtuții. Dar Hristos este Acelaşi. ***Lumea aceasta ne învață să iubim păcatul şi desfrâul.*** *Iar viața din facultate - şi mai ales cea din cămine - vădeşte asta cât se poate de bine. Am avut un coleg care, în timpul facultății, a fost invitat acasă de o colegă, parcă pe motiv că avea nevoie de un curs. Şi când a venit la ea,* binecuvântata *colegă şi-a desfăcut halatul şi a spus: ,,Ia-mă!'' Şi colegul meu, iubitor de virtute, a rezistat ispitei şi a fugit acasă. În fața lui Dumnezeu va avea mare cunună. Trebuie să ne dăm seama că,* ***aşa cum ispitele vin peste noi de-a valma, tot aşa vine şi harul lui Hristos, tot de-a valma, adică ne covârşeşte dacă vrem să luptăm pentru Hristos****. […]*

Să vă vorbesc acum mai mult despre televiziune, ziare, cărți? Cred că este de prisos, pentru că voi înşivă mergeți pe stradă, vedeți tarabele cu ziare, vedeți că în România nu avem un ziar ortodox de mare tiraj, în timp ce Playboy *şi* Penthouse *le găsim peste tot. […] Era un afiş în Bucureşti cu ,,manelizarea României''. Este trist faptul că românii ascultă manele. Şi ce manele! În acelaşi timp este trist faptul că cei care disprețuiesc manelele ascultă altă muzică pătimaşă (hard-rock etc.).* [287]

*

Noi nu trebuie să urcăm pe scara duhovnicească pentru o lună sau pentru trei luni sau pentru un an. Dacă ar trebui să fim duhovniceşti vreme de o săptămână, cred că toți am fi sfinți. Numai că Hristos vrea să sporim duhovniceşte până la sfârşitul vieții, pentru că dacă am căzut înainte de sfârşitul vieții, am pierdut tot – dacă am căzut şi n-am apucat să ne pocăim (nu să devenim sectanți/''pocăiți'' - n.a.). […] Mi-am dat seama că, într-adevăr, ***în sărăcie eşti tot timpul în mâna lui Hristos****. […] Ajutorul dumnezeiesc a refuzat să vină numai când, datorită unei raportări greşite la Hristos, nu mi-am dat seama că trebuie să-i cer cu smerenie ajutorul.*

Nu vorbesc despre situația personală, ci vorbesc despre faptul că, pe cât de aproape de Hristos sunt creştinii care o duc greu, de pe o zi pe alta, pe atât de departe de Hristos sunt unii creştini care au siguranța banului, au căruțele *lor,* caii *lor, ştiți cum e. Cum zice în Psaltire:* Unii se laudă cu căruțele lor, alții cu caii lor, iar noi ne lăudăm cu numele Domnului Dumnezeului nostru. *(Psalm 19,8) Altfel spus: aceştia se laudă cu* merțanele *lor, cu vilele lor, cu jeep-urile lor etc., iar noi ne lăudăm cu numele Domnului. […] Există oameni de o condiție materială medie, care totuşi, ştiind că au un venit precis, aproape exclud faptul că pot trece prin vreo încercare materială. Sunt oameni care fac împrumuturi la bănci sau în alte părți, fiind convinşi că vor avea întotdeauna de unde să plătească. Cred că mulți dintre ei vor ajunge să facă compromisuri, pentru că, la un moment dat, dintr-un motiv sau altul, când banul s-a împuținat, eşti pus în situația de a face un compromis. Să ne ferească Dumnezeu de astfel de momente de cumpănă.* [288]

*

Campaniile pro-homosexualitate, bine finanțate, bine organizate, reprezintă una din mâinile Antihristului. Trebuie să ne dăm seama că legalizarea păcatului, înlocuirea virtuții cu păcatul şi considerarea păcatului ca ceva firesc este o treaptă pe care oamenii, o dată ajunşi, vor deveni ca animalele şi-l vor chema pe Antihrist. […] Şi, dacă mulți guvernanți sunt iubitori de păcat, nu este de mirare că unele dintre legile pe care le dau – şi în mod special cele care

[287] Ibidem, pp.27-40.
[288] Ibidem, pp.41-46.

au implicații morale importante pentru viața poporului – sunt într-o măsură mai mică sau mai mare potrivnice învățăturilor lui Hristos. […]

Trebuie să înțelegem că ***nu există altă şansă de supraviețuire decât calea nevoinței, calea sfințeniei****. Astăzi, când cineva se găseşte să vorbească despre sfințenie, pare destul de ciudat. Avem o* deformație profesională*, ne apasă cuvântul acesta, ne zgârie; nu ne place cuvântul ,,sfințenie''. Vrem să vorbim despre lucruri frumoase, dar pe cel care ne vorbeşte despre sfințenie îl considerăm ciudat, anormal. Şi de fapt nu înțelegem că* ***Ortodoxia fără sfințenie nu este Ortodoxie****. În măsura în care creştinul duce lupta cea bună, se spovedeşte şi se împărtăşeşte, este sfânt. Precum ştiți, în perioada de început a Bisericii, creştinii erau numiți sfinți: ,,Sfintelor, sfinților…'', zice preotul la Liturghie, adică Sfintele Taine se dau celor care duc lupta cea bună. […]*

Despre linişte… Trăim cu viteză maximă într-o societate apostată, trăim în plină hăituială… După ce o să vă căsătoriți şi-o să aveți familie, o să vedeți câtă alergătură e. ***Vrăjmaşul vrea să nu avem linişte. Vrea să trăim în aceeaşi viteză cu lumea asta. Şi Hristos vrea exact reversul.*** *(dar nu în mânie, agitație, supărare - n.a.).* [289]

*

Am scris Cartea nunții *îndurerat de faptul că din ce în ce mai multe familii se destramă. De ce se destramă? În primul rând pentru că tinerii nu ştiu cum să-şi întemeieze o familie. Fetele, de obicei, se îndrăgostesc de tinerii fără credință în Dumnezeu, crezând că îi vor schimba. Dar de cele mai multe ori soțul necredincios o schimbă pe soția credincioasă, cu forța sau cu binişorul. Sau femeia necredincioasă îl schimbă pe soțul credincios. Gândiți-vă foarte serios că,* ***dacă vă căsătoriți cu cineva, cu*** **cineva*****-ul acela trebuie să rămâneți de mână până la moarte, şi chiar după aceea****. Problema este foarte serioasă. Dacă nu vă gândiți ca, întâi de toate, familia voastră să fie creştină, mai devreme sau mai târziu se va alege praful de ea; iar dacă nu se alege praful prin divorț, se ajunge la o conviețuire stearpă, sterilă, tristă. Şi veți înțelege cuvântul lui Sartre care a zis: ,,Aproapele meu e iadul.'' […]*

Închei cuvântul meu povestindu-vă sau aducându-vă aminte o secvență din filmul Inimă neînfricată *(Brave Heart) despre eroul Scoției, William Wallace. Cred că şi părintele Serafim (Rose) ar fi recomandat ucenicilor săi să vadă acest film istoric. Pe câmpul de luptă, în fața duşmanului foarte puternic, în fața invadatorului englez, William Wallace, un fel de* Mihai Viteazul *al scoțienilor, întreabă: ,,You wanna fight?'' (,,Vreți să luptați?''), şi scoțienii răspund: ,,No, no…'' Le era frică să se bată cu englezii, aşa cum şi nouă ne e frică uneori să ducem războiul duhovnicesc. (împotriva ispitelor şi patimilor - n.a.) Şi încercând să îi convingă pe oameni să lupte pentru a scăpa de asupritori, Wallace continuă: […]* ***,,Bine, bine, luptați şi poate veți muri, sau fugiți şi poate veți rămâne în viață. Şi-o să muriți acasă, în paturile voastre, mulți ani de-aici înainte, când ați da orice ca să schimbați toate zilele, de-acum până atunci, pentru o singură şansă, doar o singură şansă, să vă întoarceți aici, pe câmpul de luptă, şi să spuneți duşmanilor că ne pot lua viețile, dar niciodată nu ne vor putea lua libertatea!''***

Să ne ajute bunul Dumnezeu să înțelegem că, într-adevăr, în războiul duhovnicesc ne putem pierde viețile, dar nu trebuie să pierdem libertatea pe care o avem în Hristos! [290]

*

Veacul al XVIII-lea a însemnat răzvrătirea împotriva Bisericii şi a clerului pontifului roman. Veacul al XIX-lea a însemnat răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu. Veacul al XX-lea înseamnă pactul cu diavolul. Datoriile s-au mărit şi boala s-a înrăutățit; iar Domnul a spus că judecă păcatele părinților până în a treia şi a patra generație. […] Bolnavii cei mai greu

[289] Ibidem, pp.46-56.
[290] Ibidem, pp.57-61.

bolnavi! Cezarul, pontiful şi filosoful…nu în vechea Romă păgână, ci în mijlocul Europei botezate! Aceştia nu sunt biruitorii, ci sunt cei mai biruiţi. Când Bonaparte a batjocorit sfintele odoare ale Kremlinului, când Pius s-a numit pe sine infailibil şi când Nietzsche a făcut public cultul lui faţă de Antihrist (trecut prin casa de nebuni…- n.a), atunci soarele s-a întunecat pe cer – şi nu numai un soare, ci o mie de sori de ar fi fost, s-ar fi întunecat toţi de durere şi de ruşine – căci iată o minune *pe care lumea nu a mai văzut-o niciodată: un ateu împărat, un ateu pontif şi un ateu filosof. […]*

*Vedem că **vremurile noastre indică apogeul lepădării de Dumnezeu**. Ne apropiem de sfârşitul lumii. Vorbind despre confruntarea din secolul al XIX-lea dintre Europa şi credinţa creştină, Vlădica Nicolae întreba: ,,Cine este atunci biruitor, dacă nu cezarul, pontiful şi filosoful Europei descreştinate? Biruitorul este mujicul rus şi ţăranul din Balcani, după cuvântul lui Hristos:* Cel ce este mai mic între voi toţi, acesta este mare. *(Luca 9,48) […] Unde este astăzi acest ţăran ortodox? Unde este astăzi ţăranul care are vitejia purtătoare de cruce şi înţelepciunea apostolească? Aproape că nu mai poate fi găsit. Ce vedem astăzi la ţăranul din Balcani? Superstiţii sau necredinţă, fugă după desfrâul oraşului, băutură, lăcomie. Ţăranul de astăzi îi oferă preotului un rol decorativ, căutându-l doar la nunţi, botezuri şi înmormântări. Nu este greu să vedem că, în loc să îşi păstreze credinţa, ţăranul a căutat să îl copieze pe orăşean. Şi l-a copiat – mai ales în cele rele.* [291]

*

*Pentru Biserică, Dumnezeu e întotdeauna pe primul loc, iar omul, lumea, totdeauna pe locul doi. Trebuie să ascultăm de oameni cât timp nu sunt împotriva lui Dumnezeu şi a poruncilor Lui. Dar **când oamenii se ridică împotriva lui Dumnezeu şi a poruncilor dumnezeieşti, Biserica trebuie să se împotrivească**. Dacă ea nu procedează astfel, ce Biserică mai e şi asta? Oare reprezentanţii Bisericii, dacă nu procedează astfel, mai sunt ei reprezentanţii apostolici ai Bisericii? […]* Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu *– acesta este principiul coexistenţei dintre Biserică şi stat. Nu colaborare, ci coexistenţă între Biserică şi stat. Nu colaborare, cu atât mai mult atunci când Cezarul prigoneşte toate cele ce sunt ale lui Dumnezeu şi nu vrea să ştie nimic din cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci ţinteşte doar să nimicească tot ce este al lui Dumnezeu. Aici lipsesc condiţiile principale pentru colaborare. […]*

Faptul că mai suntem în viaţă ţine doar de milostivirea lui Dumnezeu şi de puterea lui Dumnezeu. Iar de jur împrejur se învârteşte cea mai ticăloasă minciună universală legiferată în educaţia ateistă: «Hristos este mort», «Hristos este o înşelăciune». Iată programul de educaţie. Oare aşa ceva poate fi acceptat, oare cu aşa ceva se poate colabora? Şi după aceea să te mai consideri creştin? [292]

*

*Totuşi, este greu pentru oamenii care fac primii paşi în viaţa duhovnicească să facă diferenţa între teologia adevărată, izvorâtă din sfinţenie, şi teologia cosmetizată, izvorâtă din înţelepciunea lumească. […] Un criteriu este dreapta-credinţă, mai exact fidelitatea faţă de predania Bisericii. Nici un dascăl care contrazice învăţăturile dogmatice ale Sfintelor Sinoade Ecumenice sau predania Sfinţilor Părinţi nu se poate numi teolog. […] Un al doilea criteriu este **orto-praxia, dreapta făptuire care trebuie să însoţească dreapta credinţă**. Când un teolog nu trăieşte cum învaţă este un fals teolog. […] Un alt criteriu este rugăciunea: mulţi teologi scriu despre rugăciune, şi chiar despre rugăciunea lui Iisus, fără ca ei înşişi să se roage. […] Un alt criteriu este dobândirea aşa numitului cuget al Bisericii. Degeaba cunoaşte cineva citate întregi din Sfinţii Părinţi dacă nu ştie cum trebuie înţelese şi folosite. […] Dacă ne vom*

[291] Ibidem, pp.57-61.
[292] Ibidem, pp.75-79.

alege drept învăţători părinţi care sunt urmaşi ai sfinţilor şi icoane de sfinţenie, ne aflăm pe drumul cel bun. Dacă ne vom alege drept învăţători filosofi care spun lucruri interesante şi originale, dar care se opun teologiei Sfinţilor Părinţi, atunci mergem spre prăpastie. […] Iată un verdict dur dar obiectiv. Îi aparţine cunoscutului Mitropolit Hierotheos Vlachos, una dintre cele mai importante figuri ale teologiei ortodoxe contemporane. […] ,,O Biserică care răstigneşte în loc să se răstignească, care trăieşte în slavă lumească în loc de slava Crucii, o Biserică care cade în faţa celor trei ispite ale lui Hristos în pustie, în loc să le biruiască, este o Biserică secularizată. O asemenea Biserică este menită să se acomodeze la o societate căzută şi să rămână în această stare căzută; răspândeşte dezamăgire şi disperare printre cei care caută ceva mai profund şi mai substanţial.'' […] Nu o întoarcere la Sfinţii Părinţi strict raţională, strict intelectualistă. Ci o întoarcere la modul de viaţă pe care Biserica îl cere de la fiecare dascăl al ei: la ***vieţuirea filocalică****. Şi dacă teologii contemporani s-ar lăsa modelaţi de duhul filocalic, am asista la un veritabil cutremur cărturăresc…* [293]

*

Ba ***lumea se închină la idoli****, chiar dacă la altfel de idoli. Care sunt valorile zilei de azi, aşa cum le arată filmele şi ziarele? Viaţă destrăbălată, goană după îmbogăţire, căutare a puterii sociale. Vrem să găsim şi alţi idoli? Uitaţi-vă ce propun reclamele. ,,Beţi vodka cutare, folosiţi crema cutare.'' Se exacerbează cultul trupului. Trupul, din templu al Duhului Sfânt, e făcut templu al poftelor. Închinarea la chipuri cioplite mai este înlocuită şi cu închinarea la cine ştie ce cântăreţi sau formaţii de muzică. […] Un puternic idol cu care trebuie să luptăm este comoditatea în viaţa duhovnicească: ,,De ce să ne rugăm mai mult? Ce, suntem călugări? De ce să facem efortul de a trăi cât mai mult sfinţenia?'' Ne mulţumim să constatăm lipsurile altora. Şi nu facem bine. Ar trebui să sfărâmăm şi acest idol al comodităţii. Să avem curajul să trăim creştinismul aşa cum trebuie, să ardem pentru Hristos cu toată fiinţa noastră şi să ne apropiem cu evlavie de sfinţii care şi-au dat viaţa în lupta cu închinătorii la idoli. […]* ***Dreapta credinţă*** *nu este o filozofie interesantă care se poate adapta anumitor împrejurări. E un adevăr de neclintit care trebuie apărat cu orice preţ. Şi* ***toţi trebuie să fim pregătiţi ca la nevoie să ne apărăm credinţa****. […] Asta înseamnă dreaptă-credinţă – să nu cedezi, să nu renunţi la Hristos de frica pătimirilor. […] Dar, după cum arată arhimandritul athonit Vasilios în cartea sa* Intrarea în împărăţie*, teologia ortodoxă este viaţă şi nu doar filozofie.* [294]

*

Asta este Ortodoxia: jertfă şi sfinţenie. *Şi noi, românii, avem cu ce să ne mândrim. În temniţele comuniste am avut foarte mulţi mucenici, şi sângele lor nu poate să nu rodească. […] Demnă a fost mărturisirea părintelui Gheorghe Calciu, pentru care seminariştii au făcut tot ce le-a stat în putinţă ca să îl apere înainte ca securitatea să îl închidă.* ***E nevoie şi acum de tineri curajoşi care să rişte orice pentru a fi gata să apere adevărul.*** *Tinerii care au strigat în'89 ,,Vom muri şi vom fi liberi!'' ne-au dat şansa de care trebuie să profităm pentru a trăi în libertatea religioasă udată cu sângele lor. Libertatea pe care la nevoie trebuie să o apărăm.*

Gândiţi-vă că s-au auzit destule voci ortodoxe, chiar ale unor ierarhi – între care s-a remarcat Vlădica Averchie Tauşev, prietenul Sfântului Ioan Maximovici – care ne-au prevenit că ***se pregăteşte o nouă formă de prigonire a creştinilor****. Nu vor mai fi omorâţi creştini în număr mare. Nu. Ci* ***va fi impusă o nouă mentalitate, mentalitatea păgână, încetul cu încetul****. Doar şi în perioada interbelică mulţi teologi au tras alarma asupra pericolului comunismului şi nu au fost luaţi în seamă. Să nu se întâmple aşa şi cu* ***invazia neopăgânismului***

[293] Ibidem, pp.80-87.
[294] Ibidem, pp.92-95.

contemporan. *Teologii să înţeleagă că idolatria de astăzi trebuie să primească un răspuns pe măsură.* [295]

*

Dacă Dumnezeu mă va lumina, nădăjduiesc să scriu şi o modernă Exortaţie la mucenicie*, despre marele adevăr că* ***suntem creştini numai în clipa în care suntem gata să ne jertfim pentru Hristos***. *Şi că, deşi vremurile par a fi nepotrivite pentru mucenicie, de fapt nici o vreme nu este potrivită pentru o astfel de jertfă. Atâta doar că în vremea de astăzi este nevoie – poate mai mult ca oricând – şi de o formă de mucenicie nesângeroasă. Azi nu mai există prigonitori care să îţi ofere mari bunătăţi cerându-ţi să te lepezi de Hristos.* ***Azi diavolul lucrează cu mai multă iscusinţă (viclenie - n.a.), convigându-i pe creştini să se lepede de Hristos fără să fie supuşi la chinuri. Îi momeşte prin satisfacerea tuturor dorinţelor şi poftelor, fie ele şi împotriva firii. Îi momeşte făgăduindu-le o eliberare din robia lui Hristos. Numai că, promiţându-le libertatea, de fapt le-o fură.***

Ce fac oamenii care ajung în lanţurile propriilor patimi şi pofte? Se grăbesc să îi molipsească şi pe alţii de boala de care ei înşişi s-au molipsit: şi astfel devin mici apologeţi ai păcatului, dar aprigi duşmani ai învăţăturii lui Hristos. […] Aş vrea să le atrag atenţia fraţilor mei în Hristos că fiecare dintre cei care va încerca să le vorbească despre înaintemergătorii Antihristului sau despre sfârşitul lumii îşi asumă o astfel de prigoană. Cuvântul meu este slab, este lipsit de putere, şi nu îi deranjează pe cei care uneltesc împotriva Bisericii lui Hristos. Dar ***cei care mărturisesc Ortodoxia cu putere vor fi batjocoriţi în fel şi chip de către înţelepţii lumii acesteia***.

Diavolul nu vrea ca Biserica să nască mucenici. Sau, dacă îi naşte, diavolul face tot ce îi stă în putinţă pentru ca oamenii să nu înţeleagă jertfa lor. Atunci când vor încerca să dărâme un mărturisitor, slujitorii diavolului nu vor mai face greşeala de a se lăuda cu o nouă victimă din turma lui Hristos. Ci vor încerca să o batjocorească în fel şi chip, încercând să îi convingă pe oameni că persoana în cauză era de fapt biruită de cine ştie ce păcate, că făcea parte din cine ştie ce grupare sectantă sau schismatică, că era un pericol pentru Biserica vremurilor noastre dominate de toleranţă şi de dorinţa de unitate. Se va spune despre acel mărturisitor că este ultranaţionalist sau că este duşman al neamului. Că este eretic sau că este iubitor de eretici. Că este foarte păcătos sau că este exagerat de rigorist, nefiind în stare să înţeleagă neputinţele celorlalţi. Acuzele vor fi foarte variate, şi vor fi alese astfel încât să aibă efectul maxim. Presa şi mass-media le vor trâmbiţa cu dezinvoltură. Chipurile, spre binele oamenilor. [296]

*

Şi ce vor face oare noii mărturisitori? Mulţi dintre ei, prigoniţi în fel şi chip, agonisindu-şi ocara unora dintre fraţii lor ortodocşi pentru care se roagă cu zdrobire de inimă, vor părăsi această lume cu sufletul îndurerat pentru că mărturia lor a fost trecută cu vederea. Dar, ajunşi în ceruri, vor vedea că jertfa lor a dat roade. Vor vedea că pătimirea lor nu a rămas fără ecou.

Alţii, din rânduiala lui Dumnezeu, vor reuşi să arunce sămânţa cea bună în inimile însetate de adevăr. Şi, oricât de iscusite ar fi cursele vrăjmaşilor, nu vor reuşi să îi convingă pe cei întăriţi în credinţă să treacă cu vederea mărturia cea bună.

Aş fi preferat de o mie de ori să scriu o carte despre lucrurile frumoase care vor veni. Mi-ar fi plăcut mult mai mult să scriu despre răspândirea Ortodoxiei şi despre sfârşitul tuturor ereziilor. Numai că, din păcate, vremurile care se apropie vor fi ale apostaziei şi nu ale adevărului. Cu toate acestea, **cine va răbda până la sfârşit, acela se va mântui** *(Matei*

---

[295] Ibidem, pp.97-98.
[296] Ibidem, pp.103-105.

24,13). […] *__Totuşi, fie că ne dăm sau nu seama, Dumnezeu lucrează. Dumnezeu nu doarme. El ne iubeşte, şi atunci e firesc să rânduiască mântuirea noastră oricât de mari ar fi cursele pe care ni le întinde vrăjmaşul.__* *[…] Chiar dacă nu mai asistăm la convertiri în masă, puţinele convertiri care au loc sunt impresionante. Să nu le trecem cu vederea. Sunt mici biruinţe ale lui Dumnezeu. Cel ce va birui şi în lupta finală. În ultimul turnir.* [297]

*

Cuvintele cuviosului (Sfântului Varsanufie de la Optina) s-au adeverit: comuniştii i-au întrecut în cruzime chiar şi pe prigonitorii care în primele secole ale Bisericii i-au dat pe creştini la fiare. Noi trebuie să ţinem seama de faptul că, deşi poate vreo altă prigoană le fel de sângeroasă nu va mai fi, totuşi prigoana contra învăţăturii lui Hristos nu a încetat. A început de mult, şi capătă o intensitate din ce în ce mai mare. Şi, la vremuri grele, noi să stăm alături de părinţii duhovniceşti, căci sub îndrumarea lor vom face faţă ispitelor. […]

Duhovnicii noştri se vor mântui numai dacă se vor osteni să ne ducă de mână spre rai. Să nu lăsăm să se irosească jertfa lor. Oricum, chiar dacă nu avem duhovnici înainte-văzători, cum au fost sfinţii stareţi de la Optina, care să ne spună cum va fi prigoana prin care vom trece, putem auzi însă cu toţi glasul puternic al lui Hristos care ne vorbeşte prin Sfintele Scripturi: **În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea.** *(Ioan 16,33)* [298]

*

Şi eu mi-am dat seama, cu stupoare, că ***rădăcinile epocii în care trăim sunt unele artistice (nu filosofice, nu economice, nu politice)****. O estetică a păcatului care porneşte de acolo de unde a pornit estetica urâtului, teoretizată în secolul trecut. Cei care o practică sunt poeţii simbolişti, primii care o practică conştient (programatic). Iar noi, oamenii de la începutul acestui mileniu, trăim în plan social, ca pe o realitate deja banală, o fantezie estetică a unor nebuni din Franţa secolului al XIX-lea – estetica urâtului.*

Urâtul exista şi până atunci, fără îndoială, de la începuturile lumii. Păcatul exista şi el: existau homosexualitatea şi celelalte. Dar ***felul în care epoca modernă vede păcatul şi urâtul e cu totul altul****. Grecul săvârşea păcatul, homosexualitatea de exemplu, pentru plăcere.* ***__Pentru modern, păcatul este o atitudine existenţială.__ Înţelegeţi diferenţa? Nu mai este numai o plăcere.*** *Iar noi venim şi-i spunem: ,,Lucrul acesta este foarte rău, o să-ţi producă durere!'' Şi el răspunde: ,,Foarte bine, concepţia mea despre viaţă e durerea!'' Eu îi spun: ,,Lucrul acesta e ruşinos şi urât!'' ,,Foarte bine, eu idealizez urâtul, şi trăiesc pentru urât, şi admir formele urâte!''*

Luaţi pictura, o să găsiţi acolo, spre exemplu, femeia: într-un fel este ea în epoca antică, într-un fel în epoca barocă. Epoca modernă – femeia desfigurată, femeia ştirbă, bătrână. Picturile abominabile: ,,Bordelul'' lui Picasso şi altele. *__Ceva s-a întâmplat, noi ne-am defectat, e altă viziune.__* *În secolul trecut apăruseră nişte nebuni, undeva în Franţa. Apăruse un oarecare Baudelaire, care şi-a vopsit părul verde şi avea o amantă negresă cu care scandaliza toată lumea bună (este ceea ce el numea ,,plăcerea aristocratică de a displăcea''). Scoate şi o carte - ,,Florile răului'', Normal, când lumea vede ce scrie acolo, îi topeşte tirajul.* [299]

*

Omul modern e absurd şi lui îi este suficient faptul că lumea e absurdă, nu vrea să o schimbe. Ba, el încearcă să se convingă, şi reuşeşte, să iubească lumea asta absurdă. […] Sovieticii şi-au dat seama că prin astfel de cărţi nu poţi supraveghea ordinea într-un stat. Îşi

---

[297] Ibidem, pp.105-108.
[298] Ibidem, pp.109-110.
[299] Ieromonah Savatie Baştovoi, *Două conferinţe despre curaj şi libertate în ortodoxie şi alte întrebări fără rânduială*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2002, pp.12-13.

dădeau seama că dacă aveau nişte cetăţeni care citeau Nietzsche şi Eugen Ionescu, îi scapă din mână. De ce? Pentru că aceste cărţi distrug scara valorilor. (aşa cum cărţile lui Dan Brown subminează scara valorilor creştine, etc. - n.a.) Iar cu un om care nu are o scară a valorilor, care nu mai are ,,nimic sfânt'', ca să zicem mai simplu, nu poţi sta de vorbă, nu-l poţi sensibiliza cu o idee sau alta, fie ea politică sau religioasă. Acesta este omul descurajat şi dezgustat, ,,îngreţoşat, ca să folosim termenul unui mare cântăreţ al absurdului (Jean P. Sartre, existenţialist francez, autorul cărţii ,,Greaţa''), omul timpului în care trăim. […]

Noi trăim o lume a distrugerii, a fragmentarismului în fiinţa noastră umană (a sfâşierii personalităţii noastre, potrivit criticului şi scriitorului Theodor Codreanu - n.a.) *Aceşti câţiva nebunatici de altă dată şi-au impus obsesiile lor tuturor. Picasso spunea că arta lui, cubuleţele ce le vedeam sunt, de fapt, cioburile unui întreg ce a existat cândva. Pentru el, arta e ,,distrugerea formei''. Nietzsche punea problema asta cumva existenţial, el mai degrabă propune nişte probleme existenţiale, decât filosofice. El spune: ,,Pentru a crea ceva nou, trebuie să distrugem ce este vechi''. Distrugerea s-a făcut, adică atunci când a venit, omul a distrus realitatea care lui nu-i plăcea. Şi cred că pictura lui Picasso e foarte expresivă şi reprezentativă pentru lumea modernă: pentru că cioburile acelea rămân împrăştiate, ele nu creează o nouă formă, mai bună, pentru că omul nu şi-o poate defini, închipui, el doar tânjeşte după ea şi stă cu cioburile astea stricate în faţa lui…(devenind şi el prin urmare, un ,,om împrăştiat'' sau un ,,om sfâşiat'' - n.a.) Ceea ce a fost cândva, el a dărâmat, dar nimic nou nu a făcut. (şi ne dăm seama, de diferenţa tot mai mare care ne separă pe noi de înaintaşii noştri, mai ales în plan cultural şi spiritual…- n.a.)* [300]

*

Şi eu cred că punctul nostru comun e nemulţumirea faţă de tot ceea ce ne înconjoară pe noi – nu în sensul că nu suntem de acord că copacii cresc în sus şi soarele e prea departe -, dar cum ne raportăm la noi înşine, ce loc ne atribuim nouă în această societate, în această lume, care este rostul nostru? De exemplu, nouă nu ne place lâncezeala, dar, în loc să facem ceva, noi stăm şi ,,discutăm'': ,,Starea e foarte proastă în Biserica noastră! Să iei şi să dai jos toţi ierarhii corupţi şi să pui nişte oameni de treabă!'' Toţi vorbesc, nimeni nu face nimic.

Creştinismul e o religie în excelenţă pentru tineri. *[…] De ce a tinerilor? Pentru că e o religie a jertfei, a jertfelniciei. Când îşi pierde omul capul? La tinereţe. El s-a îndrăgostit, nu poate să nu se jertfească pentru ceea ce iubeşte. El caută fie fiinţa, fie ideea pentru care să se jertfească, dar, până la urmă, ideea nu-l satisface. […] Până la urmă, noi avem nevoie de o fiinţă ca să ne jertfim pentru ea, nu de o idee, de o fiinţă vie. Şi de aici putem porni, abia de aici încolo omul căruia îi vorbim ne va înţelege. Atunci când vorbim despre creştinism, trebuie să vorbim în primul rând despre* Fiinţa *creştină, să vorbim despre Hristos. […] Am găsit la părintele Sofronie, în cărţulia tradusă de părintele Rafail, că* ***poţi mărturisi dogma Sfintei Treimi, poţi şti absolut tot despre credinţă, dar dacă nu e viaţă, trăire, dogmele se transformă într-o simplă concepţie existenţială, în filozofie, în tot ce vrei, numai nu în ,,cuvintele vieţii celei veşnice'', dacă noi nu căutăm viaţa asta, care este în Hristos.*** *[…]*

Noi stăm bombardaţi de patimi, de pietrele lumii din jur, condamnaţi pentru credinţa în Hristos, pentru ciudăţenia asta de credinţă, dar nu spunem, ca Apostolul: ,,Doamne, lucrează Tu'', ci noi spunem: ,,Nu-i frumos să faceţi cutare şi cutare!'' şi încercăm să-i convingem şi ne mirăm de ce nu suntem ascultaţi. Şi până la urmă murim şi noi şi ne aducem aminte că poate trebuia, totuşi, probabil, să-L fi întrebat pe Dumnezeu! [301]

*

[300] Ibidem, pp.14-17.
[301] Ibidem, pp.17-28.

Într-adevăr, sărăcia distruge, dar ştiţi pe cine distruge sărăcia? Pe cei pe care i-ar fi distrus şi bogăţia. Pentru că [tot] ceea ce caută ei, îi distruge. ***Ştiţi ce-l distruge pe om? Nu sărăcia [şi nu bogăţia], nemulţumirea îl distruge.*** *Sunt oameni foarte săraci care sunt fericiţi (care nu se compară permanent cu cei bogaţi, şi care nu suferă de complexe de inferioritate - n.a.). Sunt pustnici care mănâncă o rădăcină de sfeclă o dată la două săptămâni şi sunt aşa de fericiţi. Şi încă mai vin uneori deştepţi şi-i alungă de acolo! Ştim, nu? Şi alţii au şi cutare şi cutare şi îşi pun ştreangul de gât că nu ştiu ce nu le ajunge. (sau învinşi de remuşcări ori de disperare - n.a.) Înţelegeţi? Nemulţumirea nenoroceşte. […]*

Deci, aici trebuie să fim atenţi, ca ***orice lucru pe care-l aflăm despre Dumnezeu şi despre viaţa creştină să-l şi aplicăm în viaţa noastră****. Spunea unul dintre Părinţi, zice, cuvântul pe care l-a auzit îl şi îndeplinea, şi până nu-l făcea nu se ducea să întrebe alt cuvânt. […] Eu aşa vă spun, drept, că am simţit lucrurile astea, aşa m-am folosit eu de ele.* ***Vedeţi, un citat, fie din Scriptură, fie din altă parte, noi nu doar să-l pricepem cu mintea. Îl pricepem în clipa în care îl trăim şi el ne schimbă viaţa noastră, şi ne schimbă înspre bine.*** *Şi asta se întâmplă în inima fiecăruia diferit.* [302]

*

El (Bătrânul Selafiil) n-avea dorinţa de a converti. El n-avea orgoliul omului care se crede în stare să convertească pe cineva la Hristos. Şi eu cred că noi tot aşa îi putem converti pe oameni. Trăind în noi înşine şi când vedem că ei nu se convertesc, să ne spunem: ,,Măi, încă nu s-a născut Hristos în inima mea, pentru că dacă Hristos ar fi fost în mine n-avea cum să nu se îndrăgostească omul acesta de creştinism.'' […] Lăsaţi-L pe Dumnezeu să lucreze. […]

Deci, problema tânărului de azi e că nu are în numele cui se jertfi. De asta el caută o femeie pentru care să se jertfească. Şi, când acolo, se trezeşte că ea, săraca, căuta să se jertfească şi ea în numele cuiva, şi parcă nici el nu face atâtea parale, cât să merite să-ţi dai viaţa pentru el. Şi nici apartamentul nu era aşa de grozav. Chiar aşa…De aici începe drama.

De asta creştinismul este o religie a tinerilor, este o religie a jertfei, care întotdeauna este mai mare (decât aspiraţiile tale) şi nu te mai saturi de ea, tot nu-ţi ajunge, te jertfeşti şi te jertfeşti şi nu-i mai de capăt, atât de minunat! Şi este o jertfă a tot ce este mai bun, a tot ce caută tânărul: a vieţii, a biruinţei, a frumuseţii, a veşniciei. De asta zic eu că nu este nici o religie mai seducătoare (mai atractivă - n.a.) pentru tineri decât creştinismul, numai că noi l-am făcut aşa posac cu încrâncenările astea care merg împotriva lui Hristos. Oricum ne vrăjmăşim cu El, nu ne rugăm, nu respectăm nici o poruncă, dar măcar hai să ne vrăjmăşim cu folos! Să ne batem cu Dumnezeu ca Iacov şi să-i zicem: nu Te las să pleci până nu mă binecuvintezi! Să începem înfruntarea cea bună, pe care El spune că o va încununa. Şi ce poate fi mai atrăgător pentru un tânăr? [303]

*

Oamenii toţi se nasc cumva singuri, dacă nu-L dobâdeşti pe Hristos, zadarnic eşti cu oamenii, dar cea mai sigură cale de a te întâlni cu Hristos este, totuşi, de a rămâne singur. Rugaţi-vă la Dumnezeu, împăcaţi-vă cu El şi nu uitaţi că Dumnezeu, înainte de a fi noi neînţeleşi, a fost El neînţeles, înainte de a fi noi singuri, a rămas El singur, părăsit pe Cruce. Se spune că noi pătimim mai puţin decât El şi mai puţin simţim suferinţele. Să ştiţi că a fost cineva până la noi care a trecut prin stările astea, pentru că ,,în toate fiind ispitit – spune Apostolul Pavel -, poate şi pe noi să ne înţeleagă.'' Gândiţi-vă mai mult la acest Dumnezeu minunat al nostru, la acest Hristos. Şi cred că o să vă dispară singurătatea; singurătatea este o stare, nu este o realitate fizică. Deci, gândiţi-vă mai mult la acest Hristos. […]

[302] Ibidem, pp.46-62.
[303] Ibidem, pp.69-91.

Şi ştiţi care este drama, care este ,,patima ortodoxiei'' pe care o evocă Sfântul Grigorie (Teologul)? Ştiţi că, imediat după hirotonire, Sfântul Grigorie a fugit în Pont. S-au tulburat mulţi: de ce Grigorie n-a vrut să fie preot şi chiar a lăsat preoţia? Iată că după un timp vine acest Grigorie, pe care noi astăzi îl numim mare, şi spune motivul: ,,Îmi este ruşine să vă spun, dar adevăratul motiv pentru care am plecat este acela că mi-a fost ruşine să fac parte din tagma preoţilor, care sunt plini de toate păcatele şi patimile şi bădărănia – eu vă spun cuvintele Sfântului Grigorie, deschideţi ,,Tratatul despre preoţie'' (care cuprinde Cuvinte ale Sfinţilor Ioan Gură de Aur, Grigorie Teologul şi Efrem Sirul…) – şi, zice, mi-a fost ruşine să stau în rând cu ei.'' Aşa că ***patima, durerea ortodoxiei, nu este apostazia sectelor, ci apostazia preoţilor (a unora dintre ei, mai precis - n.a.), este apostazia credincioşilor, este apostazia noastră a tuturor*** *– dramă care a existat dintotdeauna.* [304]

*

Noi înşine suntem Biserica. ***Să facem noi ordine în noi înşine, fiecare cum poate, şi în jurul tău se vor mântui mii.*** *Mentalităţi să schimbăm noi!? Noi gândurile noastre nu le putem schimba, dar vrem să schimbăm mentalităţi. (noi putem să ajutăm la schimbarea lor, prin stimularea opiniei publice în acest sens, dar nu vom reuşi noi să le schimbăm; e meritul lui Dumnezeu…- n.a.) […]*

- Ce înseamnă să fii rob al libertăţii? De ce e minunat? Noi suntem nişte robi minunaţi şi liberi, tocmai pentru faptul că suntem robi ai lui Hristos, dar fiind robi ai lui Hristos, nu mai suntem robi oamenilor. (sau ai patimilor / diavolului - n.a.) E un mare lucru. Tocmai aşa scăpăm de robia oamenilor, nu mai plecăm capul în faţa oamenilor, nu mai nădăjduim în voinţa oamenilor. […]

Deci, asta e cu necredincioşii. Nu-i problema noastră, ne rugăm: ,,Doamne, Tu ştii, Tu l-ai zidit, Tu dă-i credinţa, că eu n-am de unde să i-o dau.'' […] Dar cei care au chemarea nebuniei pentru Hristos, cam nu mai au nevoie de o încredinţare de la oameni. Omul nu poate îndrăzni să spună: tu eşti bun pentru nebunie. Nebunia este cea mai grea formă de nevoinţă, cea mai grea mărturisire şi propovăduire a lui Hristos. Ea pare foarte seducătoare şi parcă foarte uşoară. Mare lucru, o faci pe prostu'. Într-adevăr, n-ai făcut nimic dacă o faci pe prostul, dar n-ai făcut-o pentru Hristos. […]

Nebunia pentru Hristos tocmai prin asta e greu s-o duci, pentru că până şi ai tăi, creştinii tăi, preoţii tăi, te batjocoresc, te scuipă, te dau afară. Eşti ***doar tu şi Hristos****. […] Toate au fost duhovniceşti, şi căderile, şi ridicările, toate mi-au folosit şi, să vă spun drept, dacă am dobândit ceva de la Dumnezeu, este tocmai înţelegerea că din toate ne putem folosi: şi din bucuria aia din noaptea călugăriei, dar şi din spaima imediată dinaintea ei, când îmi venea să-i iau pe toţi la bătaie şi să plec, să nu mă mai întorc niciodată acolo, pe care, totuşi, am învins-o şi am văzut că-i bună şi aia. Toate sunt bune, sunt duhovniceşti, toate, dacă ne întoarcem la Hristos şi cu rănile noastre, şi cu micile noastre biruinţe.* ***Biruinţă este a nu te sinucide.*** *Ştiţi!? Şi, iată că încă suntem biruitori – slavă Domnului! – toţi cei care mai suntem aici. Aşa că, asta a fost cea mai duhovnicească întâmplare din viaţa mea, când am înţeles că orice poate aduce folos duhovnicesc, dacă ai ochi şi vrei să înţelegi asta.* [305]

[304] Ibidem, pp.106-121.
[305] Ibidem, pp.128-172.

XVIII. «ADEVĂRUL MAI PRESUS DE TOATE», REFLECTAT ÎN OPERA PĂRINTELUI SERAFIM ROSE

Dacă vrem să avem o interpretare autentică a semnelor vremurilor, primul lucru pe care trebuie să-l stăpânim este **o cunoaştere ortodoxă temeinică**. *[...] Însăşi firea lui Antihrist, cel ce voieşte a fi ultimul mare conducător al lumii şi ultimul duşman al lui Hristos, este de a fi* anti *– Hrist iar* anti *nu înseamnă numai* împotrivă *ci şi* imitaţie a cuiva, în locul cuiva. *Antihristul, după cum spun toţi Sfinţii Părinţi în scrierile lor despre el, va fi cineva care Îl va imita pe Hristos, care adică va încerca să-i amăgească pe oameni arătându-se pe sine ca fiind Hristos revenit pe pământ. [...]*

Este bine să avem (în relaţiile cu evreii sau sectanţi, etc.) următoarea atitudine: ,,Eu vă respect şi nu vreau să mă amestec cu credinţa voastră, dar cu toate acestea ***există o singură cale adevărată de a crede (ortodoxia=dreapta credinţă - n.a.), în ciuda altor căi care se îndepărtează de adevăr****. Eu trebuie să fiu conform adevărului.'' [...]*

De aceea, atunci când <u>evreii vor începe să construiască Templul (din Ierusalim),</u> aceste secte nu vor mai putea de bucurie deoarece, pentru ele, acesta este semnul venirii lui Hristos. Dimpotrivă, ştim foarte bine că acesta este semnul venirii lui Antihrist, căci Hristos nu va mai veni la Templu. Templul a fost distrus. Hristos va veni la sfârşitul vremurilor doar pentru a deschide veşnica împărăţie a cerurilor. Singurul care va veni la Templu va fi Antihrist. [306]

*

Se întâmplă că, începând cu 1917, Rusia a pierdut o sută de milioane de oameni, dintre care cel puţin şaizeci de milioane au fost ucişi chiar de sovietici. Aşadar, iată un semn foarte prezent în vremurile noastre: <u>răcirea dragostei</u>. Această răceală este răspândită nu numai prin lume în general, ci şi printre creştini. [...]

Apoi avem un alt semn, care în vremurile noastre a atins proporţii fără precedent: <u>Evanghelia este propovăduită la toate neamurile</u>. [...] Urmează acum semnul urâciunii pustiirii *şi toate cele legate de Templul din Ierusalim (devenit un obiectiv principal, în cadrul masoneriei - n.a.) Pentru prima dată în istorie, reconstruirea Templului a devenit o posibilitate reală. [...] Dar acum, începând cu 1967, locul pe care a fost aşezat Templul este în mâinile evreilor. De aceea, pentru prima dată devine foarte posibil ca Templul să fie construit. Singurul lucru care stă în calea evreilor este marea moschee a musulmanilor de acolo. Dacă aceasta va fi distrusă, este foarte probabil că după aceea va urma un război.* [307]

*

Un alt semn este faptul că atunci când va veni, Antihrist trebuie să fie şi conducătorul lumii, iar acest lucru s-a făcut posibil numai în vremurile noastre, acela ca un singur om să poată conduce întreaga lume. [...] De asemenea, faptul că toţi locuitorii lumii se află într-o legătură mai strânsă ca niciodată (prin mijloacele de comunicare şi transport), înseamnă că în momentul în care într-o ţară va veni o catastrofă de proporţii – o strâmtorare sau ceva de acest gen – *atunci tot restul lumii va fi afectat (Războiul din Irak este un exemplu). [...]*

Vă voi da un exemplu, unul care trebuie să fie foarte aproape de noi deoarece este vorba de un scriitor creştin-ortodox: Alexander Soljeniţân. [...] ,,Dacă lumea n-a ajuns la un sfârşit, ea s-a apropiat în schimb de o răsturnare istorică majoră, egală în importanţă cu trecerea de la Evul Mediu la Renaştere.'' El vorbeşte aici foarte serios despre posibilitatea sfârşitului lumii, întemeindu-se pe observaţiile sale conform cărora <u>este imposibil ca oamenii</u>

---

306 Pr. Serafim Rose, *Semnele sfârşitului lumii*, Ed. Biserica ortodoxă şi Ecumeniţa, Galaţi, 2004, pp.13-34.
307 Ibidem, pp.39-42.

să trăiască mult fără a avea rădăcini spirituale adânci; în Răsărit, aceste rădăcini spirituale au fost dezrădăcinate de comunism, iar în Vest de umanismul secularizat. În alte scrieri, Soljeniţân, ca şi alţi scriitori realişti de astăzi vorbeşte despre diferite motive, deosebite de cele spirituale, prin care el afirmă că umanitatea se confruntă astăzi cu o criză majoră. El pomeneşte de acele chestiuni care se regăsesc în tot felul de reviste sau ziare, precum apropierea momentului în care resursele pământului se vor sfârşi dacă vor fi folosite la nivelul la care sunt folosite acum; dezastruoasa poluare a aerului şi a apei, care e mult mai gravă în Rusia decât în America; suprapopularea pământului şi apropierea unei perioade de criză a lipsei de hrană şi, bineînţeles, dezvoltarea industriei de arme din ultimele decenii, care face tot mai posibilă anihilarea vieţii umane – toate acestea făcând parte din grupa semnelor materiale sau fizice ale marii crize ce se apropie; apoi, sfârşitul epocii moderne, poate chiar sfârşitul lumii înseşi etc. [308]

*

În discursul său de la Harvard, Soljeniţân menţionează în mod special ceea ce s-a întâmplat cu trei ani în urmă în timpul unei pene de curent. El zice: ,,Pentru numai câteva ore, centrul culturii voastre este lăsat fără energie electrică şi, deodată, mulţimi întregi de cetăţeni americani încep să jefuiască şi să creeze dezordine. Sistemul vostru social trebuie că este destul de instabil şi nesănătos…'' Acum patruzeci de ani, în America, dacă luminile se stingeau, oamenii s-ar fi ajutat unii pe alţii, ar fi aprins lumânări şi aşa mai departe. Acum, în schimb, se duc şi sparg ferestre, jefuiesc, iau tot ce găsesc în cale, ucid oameni şi dispar pe dată. Într-un timp scurt, ceva s-a schimbat. (să ne amintim de recentele jafuri şi omoruri din New Orleans, grav afectat de Uraganul Katrina - n.a.) […]

Totuşi, între timp, se fac pregătiri pentru un lucru foarte important care trebuie să se întâmple înainte de venirea sfârşitului lumii: urmează să se constituie un guvern mondial unificat din care Creştinismul este cumva aruncat afară. Ceva de acest gen pare că reuşeşte şi comunismul să facă. […] Iar în Apocalipsă, Sfântul Ioan afirmă că vremurile din urmă vor fi însoţite de faceri de minuni din partea duhurilor necurate. Astfel, unul din semnele venirii sfârşitului este înmulţirea semnelor şi a minunilor demonice, adică a falselor minuni şi a altor lucruri de acest gen. Spunând aceste lucruri, să pomenesc şi de creşterea în ultimele decade a satanismului făţiş – cultul satanic, care numai în aceşti ultimi 20 de ani şi ceva a ajuns să-şi câştige o faimă şi o popularitate impresionante: oameni care se numesc pe ei vrăjitori; interesul crescând pentru religiile păgâne asiatice – care în ultimele două sau trei decenii au devenit foarte la modă, astfel încât asistăm la o nouă naştere a lor în Occident – guru americani şi englezi, maeştri zen şi aşa mai departe. [309]

*

Soljeniţân spune despre Rusia şi despre alte ţări care au îndurat comunismul următoarele: ,,Prin suferinţe cumplite, ţara noastră a ajuns la un progres spiritual de o intensitate atât de mare încât sistemul occidental în starea lui actuală de epuizare spirituală nu ne pare deloc atractiv. Un fapt incontestabil este slăbirea [morală a] fiinţelor umane din Occident, în timp ce în Răsărit ele sunt tot mai neclintite şi puternice.'' […] Părintele Dimitrie Dudko, mai ales, spune lucruri asemănătoare, argumentând foarte bine în acest sens; el zice că cineva i-a spus o dată cât de bine este să fii în Occident, deoarece acolo oamenii au multă libertate şi pot să-şi practice Creştinismul în libertate. Iar el a răspuns că acolo oamenii au o spiritualitate cu confort, în timp ce aici avem o spiritualitate cu suferinţă şi, de aceea, este una mai adâncă. Iar pe temeiul suferinţelor şi a martiriului nostru, poate creşte o sămânţă de

[308] Ibidem, pp.43-52.
[309] Ibidem, pp.63-73.

Creştinism, fiindcă sângele martirilor este sământa Creştinismului. Iată de ce în poporul rus şi în cei care au suferit sub comunism în general se întâmplă ceva foarte profund. [310]

*

Pentru a birui în această grea luptă profeţită de Însuşi Hristos, trebuie să ne înarmăm cu toate armele Duhului Sfânt, care sunt: dreapta credinţă ortodoxă, rugăciunea neîncetată acasă, pe cale şi la biserică; postul, deasa spovedanie, împărtăşania regulată, ascultarea de duhovnic, citirea cărţilor sfinte, milostenia, viaţa creştină curată, ascultarea, smerenia, cinstirea Sfintei Cruci şi, mai ales, trăirea în iubire şi iertare, în numele lui Iisus Hristos […]

Ecumenismul *este erezia care are la bază credinţa că, de fapt, nu există o Biserică văzută a lui Hristos şi că structura sa vizibilă la nivelul societăţii umane se formează de abia acum, prin eforturile universaliste ale Ecumenismului de a uni toate Bisericile creştine (şi chiar pe cele necreştine) într-o unică Biserică Mondială. […]*

Trăim într-o epocă de adânc dezechilibru spiritual*, epocă în care mulţi creştini ortodocşi sunt ca nişte* copii duşi de valuri, purtaţi încoace şi încolo de orice vânt al învăţăturii, prin înşelăciunea oamenilor, prin vicleşugul lor, spre uneltirea rătăcirii. *(Efeseni 4:14) Pare într-adevăr să fi sosit timpul când* oamenii nu mai suferă învăţătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi grămădesc învăţători după poftele lor, şi îşi întorc auzul de la adevăr şi se abat către basme. *(II Tim. 4:3-4) […]*

Ideologia care stă în spatele mişcării ecumenice*, care a inspirat declaraţii şi acţiuni de felul celor menţionate mai sus, este o erezie ai cărei termeni sunt deja clar definiţi: ,,Biserica lui Hristos nu există, nimeni nu se află în posesia Adevărului Absolut. Biserica se constituie de abia acum, în zilele noastre.''*

Nu trebuie însă să dezbatem prea mult pentru a ajunge la concluzia că demolarea din interior a Ortodoxiei, adică a Bisericii lui Hristos, ar însemna de fapt distrugerea a însuşi Creştinismului. […] Astfel ecumenismul,,creştin'' nu va putea să sfârşească decât în sincretismul unei religii mondiale. *Într-adevăr acesta este scopul nemărturisit al ideologiei de tip masonic, care inspiră şi animă ,,Mişcarea Ecumenică'', ideologie care, la ora actuală, a pătruns atât de adânc în conştiinţa celor care participă la aşa-zisul dialog ecumenic, încât pentru creştinismul denaturat de astăzi următorul pas logic care se prefigurează este intrarea în comuniune cu religiile necreştine.* [311]

*

În secolele trecute astfel de întâmplări diavoleşti adevărate (cum sunt aşa-zisele apariţii ale OZN-urilor, etc.) nu uimeau pe nimeni [omenirea acelor timpuri fiind mai conştientă de realitatea puterii diavolului]. Astăzi însă, unul din semnele crizei spirituale la care asistăm constă din aceea că omul modern, în pofida ,,luminării'' şi ,,înţelepciunii'' sale, nu mai este capabil să-şi explice aceste experienţe atunci când se confruntă cu ele, pentru că a pierdut reperele adevăratei vieţi creştineşti care să îl ajute la aceasta. […] În primul rând fenomenele extraterestre nu constituie decât unul din multitudinea de evenimente ,,paranormale'' care uluiesc omenirea la ora de faţă. […] În limbaj creştin, aceasta înseamnă că avem de-a face cu o nouă dezlănţuire demonică asupra omenirii. În viziunea apocaliptică creştină, se ştie de existenţa unui timp (pe care tocmai îl trăim) în care puterea ce ţine în frâu cele mai de pe urmă şi cele mai sălbatice manifestări demonice pe pământ nu se va mai manifesta la un moment dat (II Tes. 2:7). […]

Dispariţia modurilor de guvernare şi a ordinii publice bazate pe concepţia creştin-ortodoxă asupra lumii, întruchipată în persoana regelui, domnului creştin ortodox, sau împăratului, este deja de mai multă vreme un fapt istoric de domeniul trecutului [chiar

[310] Ibidem, pp.78-79.
[311] Pr. Serafim Rose, *Ortodoxia şi religia viitorului*, Ed. Cartea Ortodoxă şi Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2004, pp.8-39.

îndepărtat]. Viziunea creştin-ortodoxă asupra lumii nu mai există ca un tot organic nealterat, căci Satan a fost dezlegat din închisoarea lui *în care a fost ţinut închis prin harul Bisericii lui Hristos. El a ieşit acum* să amăgească neamurile *(Apoc. 20:7-8), spre a le pregăti pentru închinarea la Antihrist de la sfârşitul lumii [care acum este].* [312]

*

*Episcopul Ignatie scrie: ,,Cu toţii ne aflăm în înşelăciune. Conştiinţa acestui fapt ne păzeşte ea singură de înşelăciune. Este o mare înşelătorie să crezi că nu poţi să fii înşelat.'' El citează pe Sf. Grigorie Sinaitul, care ne avertizează: ,,**Nu este puţin lucru să dobândeşti înţelegerea exactă a lucrurilor şi să te eliberezi de toate cele ce se opun harului**; căci înşelăciunea diavolească se arată de obicei, mai ales începătorilor, sub forma adevărului şi a virtuţii.'' Apoi zice: ,,Dumnezeu nu se supără pe acela care, temându-se de înşelăciune, se păzeşte pe sine cu mare frică, neîncrezându-se în semne (de pildă, vedenii - n.a.), chiar când sunt de la Dumnezeu. Dimpotrivă, pe unul ca acesta Dumnezeu îl cinsteşte pentru dreapta lui socoteală.''*

Reacţia cea mai frecventă a celor care se ,,botează în Duhul Sfânt'' este râsul. *[...] În întreaga istorie a gândirii şi trăirii creştine nu se cunoaşte nimic şi nici nu s-a pomenit vreodată de ,,râsul Duhului Sfânt''. Dar tocmai acest ,,râs'' este elementul care ne indică precis că ,,mişcarea harismatică'' penticostală este o orientare religioasă total străină de creştinism. [...] Sfântul Efrem ne spune:* Râsul şi îndrăzneala sunt începutul stricării sufletului. *[...] Râsul alungă virtuţile, nu-şi aduce aminte de moarte şi nu gândeşte la chinuri [cf.* Proloagele *şi* Vieţile Sfinţilor *pe larg]. Nu este oare evident cât de departe rătăcim prin ignorarea învăţăturilor de bază ale Ortodoxiei?* [313]

*

*,,Noul Creştinism'' ignoră complet, ne spune chiar Nikolai Berdiaev, ,,spiritul monahal şi ascetic al Ortodoxiei istorice'', ignorare care îi demască în mod efectiv falsitatea. [...] Este semnificativ faptul că în ultimii ani figura lui ,,Isus'' a căpătat o proeminenţă ciudată în America. A fost abrogată binecunoscuta interdicţie de a se prezenta în filmele de lung metraj şi în spectacolele teatrale figura lui Hristos. Musical-uri senzaţionale şi de largă audienţă la mase, cu caracter satanic şi masonic, prezintă parodii blasfematorii ale vieţii Sale. ,,Mişcarea lui Isus'', care este de orientare predominant ,,harismatică'', se întinde cu repeziciune mai ales în rândurile adolescenţilor şi tinerilor. [...] Nu negăm că **o deşteptare ortodoxă este foarte de dorit în zilele noastre**, când mulţi creştini ortodocşi au pierdut duhul adevăratului creştinism, iar trăirea arzătoare şi autentic creştină se vede într-adevăr mult prea rar. Viaţa în societatea contemporană a devenit prea confortabilă; viaţa lumească mult prea atractivă. Pentru prea mulţi, Ortodoxia a devenit o chestiune de afiliere la o parohie sau organizaţie bisericească în care se îndeplineşte ,,corect'' un ritualism exterior. [...] **Trăirea creştină constă din a lupta până la sânge împotriva patimilor.** [...] Căci adevărata Ortodoxie, în mod necesar, apare cu adevărat ,,nelalocul ei'' în aceste vremuri satanice. Ea devine o minoritate din ce în ce mai accentuată a celor dispreţuiţi şi cam ,,nebuni'', siliţi să trăiască în mijlocul unei mase al cărei ,,revitalism'' religios este inspirat de un duh cu totul altul. [...] **Fie ca toţi creştinii ortodocşi să se întărească pentru marea bătălie care îi aşteaptă, şi să nu uite niciodată că, în Hristos, victoria este deja a noastră.*** [314]

*

La Catedrala episcopală Sf. Ioan din New York City este invitat să ţină predici David Spangler, membru de frunte al Fundaţiei Findhorn. El a afirmat că dacă vrem să intrăm cu

[312] Ibidem, pp.187-191.
[313] Ibidem, pp.241-245.
[314] Ibidem, pp.268-289.

adevărat în ,,Noua Eră'' avem nevoie de o ,,Inițiere Luciferică'' (adică masonică - n.a.) […] În mod similar, există în prezent o mişcare în sânul bisericii romano-catolice de asimilare a tehnicilor psihice ale lui Karl Jung, unul din partizanii fondatori ai mişcării New Age. Jung, care participa la şedinţe de spiritism şi recunoştea că este ajutat de nişte ,,spirite călăuzitoare'' propovăduia că lupta în contra ,,părţii întunecate'' a sufletului este o greşeală fatală a creştinismului tradiţional şi că deci este neapărat necesar să adăugăm o a patra entitate la numărul Persoanelor Sfintei Treimi: pe Lucifer! (?!!!) […]

Mişcarea New Age şi obiectivele sale constituie doar aspectul ezoteric al unei mişcări mult mai largi, ieşite la iveală în cele două decenii care s-au scurs de la scrierea cărţii de faţă. Aceasta este o mişcare multitentaculară şi cameleonică ce merge clar către ,,globalism'' sau către ceea ce se numeşte ,,conştiinţa globală'', noţiune care începe să fie îmbrăţişată din ce în ce mai mult de marea majoritate a omenirii. […] În anii din urmă băncile internaţionale de investiţii au făcut paşi uriaşi către ţelul final al unei heghemonii absolute asupra sistemului financiar mondial. [315]

*

Dar la un nivel mai adânc se poate vedea cum chiar conceptul în sine de unitate în diversitate, aşa cum se aplică el astăzi, în realitate distruge diversitatea. Să luăm un exemplu la îndemâna oricui: dacă aderentul la o religie [oricare ar fi ea] crede *că toate celelalte religii şi fiecare în parte sunt* egale *cu a sa, ce sens ar mai avea să se cramponeze cu orice preţ de religia lui? El nu va mai putea spune cu adevărat că este credincios respectivei religii la care aderă; el nu mai poate fi cu adevărat ceea ce susţine că este. Mai curând, deşi poate exterior menţine nişte ,,tradiţii'' religioase sau culturale, el devine un fel de gol care aşteaptă să fie umplut de vreo nouă revelaţie. El devine un fel de gol ca toţi ceilalţi care sunt infectaţi de această mentalitate modernă. (apartenenţa la religie, devine asemănătoare cu cea politică, putându-se uşor migra, mereu, în altă parte…-n.a.) Aşadar nu se poate vorbi nicidecum de unitate sau de diversitate, ci se poate vorbi de o asemănare monotonă a golurilor individuale. Această ,,unitate întru monotonie'' este tocmai starea ideală care va permite ca Satan să-şi exercite hipnoza asupra minţii maselor umane ale zilelor celor de pe urmă. […]*

Cu etalonul său patristic de viaţă duhovnicească şi învăţăturile subtile despre dreapta socoteală [discernământul duhovnicesc], ***doar Adevăratul Creştin Ortodox este capabil să deosebească rapid şi dintr-o singură privire înşelăciunile diavoleşti care se infiltrează în toate sferele vieţii****.* ***Aceasta este cauza pentru care Satan vede în Ortodoxie inamicul numărul unu, şi de aceea toate eforturile lui sunt concentrate în*** **a o submina din interior.** *Din aceleaşi motive nouă ne revine deci să ne ţinem cu toate puterile sufletului şi trupului nostru de scumpa noastră Ortodoxie, aşa cum ne îndeamnă cu urgenţă şi Părintele Serafim Rose.* [316]

*

Nihilismul *– care consideră că nu există Adevăr absolut, că toate adevărurile sunt relative – este, după cum a afirmat Eugene,* filosofia *care stă la baza culturii secolului XX: ,,S-a răspândit atât de mult, încât a devenit universal; a penetrat perfect şi adânc în minţile şi inimile tuturor oamenilor de astăzi, încât nu mai există nici un «front» pe care să fie combătut.'' Miezul acestei filosofii, spune el, a fost ,,exprimat cel mai clar de Nietzsche şi de un personaj al lui Dostoievski în fraza: «Dumnezeu a murit, prin urmare omul devine dumnezeu şi totul e permis».'' […] ,,Nihilismul epocii noastre se află în toate'', scria el, ,,şi*

---

[315] Ieromonahul Damaschin Christensen, în Epilog la op.cit., pp.302-311.
[316] Ibidem, pp.312-317.

aceia care nu aleg să-l combată în numele deplinătăţii fiinţei Dumnezeului celui viu sunt deja devoraţi de el. […] Acum, la trei decenii de la scrierea lucrării, pe măsură ce puterile nihilismului şi anti-creştinismului pătrund tot mai adânc în fiinţa societăţii noastre, cuvintele lui (a păr. Serafim Rose) sunt mai necesare ca oricând.

*În introducerea din partea întâi a cărţii, Eugene scria: ,,**Cele două Împărăţii sunt edificate pe două credinţe: Împărăţia lui Dumnezeu pe credinţa în Hristos; Împărăţia Omului pe credinţa în lume.**'' Ultima, afirmă el, se bazează în aparenţă pe ,,evidenţă'' şi ,,necesitate'', dar, la un nivel mai profund, disimulează pofta omului: ,,Adevărul este că omul lumesc nu-şi doreşte altă lume. Pentru că «cealaltă lume» deschide existenţei o profunzime şi o complexitate pe care omul «trupesc» (în starea lui căzută) nu doreşte să o înfrunte; «cealaltă lume» perturbă toată «pacea lumească a minţii» şi îi distrage pe oameni de la datoria «evidentă» şi simplă «de a face ca lucrurile să meargă înainte».''*

*În prima parte, Eugene a dezvoltat această idee spunând că, **deşi creştinul pare să fie un idealist, totuşi el este adevăratul realist, şi nu omul lumesc, pentru că numai el poate înţelege existenţa aşa cum este ea**: ,,Necazul şi suferinţa şi moartea, inseparabile de această viaţă, sunt teoretic acceptate de omul lumesc, dar el va face tot ce-i va sta în putinţă pentru a le aboli sau cel puţin pentru a le alina sau pentru a-şi distrage atenţia de la ele. Privind la partea «pozitivă» a lucrurilor; creştinul le acceptă şi le întâmpină cu bucurie, ştiind că fără asemenea încercări nu există progres în viaţa duhovnicească. […] Lumea trebuie înfruntată; dar în Hristos avem o putere care ne înnobilează şi prin care înfruntăm şi biruim lumea.''*[317]

*

În dezbaterea despre natura modernismului, Eugene dorea de asemenea să evalueze, potrivit învăţăturii creştin-ortodoxe, cei trei ,,idoli'' ai epocii moderne. Pe primul l-a identificat drept ,,cultul civilizaţiei''. Schiţând câteva trăsături ale acestui idol, a arătat cum pot fi creştinii înşelaţi de el în numele slujirii ,,umanităţii'', înţeleasă ca scop în sine; şi a prezentat aceasta în contrast cu trăsăturile autenticei mile creştine. […]

Ştiinţa este următorul idol al epocii moderne pe care Eugene plănuia să-l pună în discuţie. ,,Ştiinţa modernă'', scria el, ,,şi-a conferit sieşi putere absolută*. Chiar «curiozitatea», rădăcina ştiinţei moderne, urmăreşte tot puterea, pentru că această cunoaştere obiectivă dobândită tot prin curiozitate consideră că «faptele» îi stau la dispoziţie.'' Şi aici compară ştiinţa cu magia, afirmând că ,,amândouă au acelaşi punct de vedere. Amândouă sunt preocupate de fenomene şi de manipularea lor, cu miracole şi rezultate. Amândouă sunt o încercare de a împlini dorinţa omului, o încercare de a supune realitatea propriei dorinţe. Diferenţa este că ştiinţa (ştiinţa modernă) este o magie* sistematizată*; ştiinţa a găsit o metodă, în vreme ce magia lucrează prin asocieri şi impulsuri lăuntrice. […] Da, oamenii de ştiinţă se pot considera raţionali (în cel mai propriu sens al cuvântului) atât timp cât se limitează la preocupările din laborator, înrobiţi de tehnică. Dar pentru cineva care nu este atât de înrobit de tehnică, cineva capabil să vadă lucrurile dintr-o perspectivă mai largă – nu vor începe să semene toate aceste rezultate ale ştiinţei cu un peisaj magic?''*

Idolul modern al ştiinţei este pus în legătură cu un al treilea idol pe care l-a descris Eugene: credinţa în progresul istoric al umanităţii. (potrivit căreia comunismul de pildă era un stadiu superior capitalismului - n.a.) Desigur, Eugene a privit această credinţă ca pe o răsturnare desăvârşită a adevărului. Potrivit opiniei comune a contemporanilor săi, ,,progresul'' civilizaţiei s-a realizat cumva de la antichitatea clasică la Renaştere, depăşind civilizaţia medievală. Eugene contrazice această viziune, susţinând că Renaşterea a fost de fapt ,,o tranziţie de la mentalităţile medievale la cele moderne, reprezentând în esenţă o

---

[317] Monahul D. Christensen, în Prefaţa editorului american la vol. Păr. Eugene (Pr. Serafim) Rose, *Nihilismul. O filosofie luciferică*, Ed. Egumeniţa (Biserica Ortodoxă), Galaţi, 2004, pp.8-14.

profundă degenerare în comparație cu mentalitățile medievale (religioase) şi un prim stadiu al viziunii haotice care se va instala…'' În această tranziție, apar noi forțe care se unesc cu cele vechi. ,,În această perioadă'', scrie el, ,,s-a realizat un compromis între nou şi vechi, între «creştinism» şi «umanism». […] Noile forțe erau prea puternice pentru a fi satisfăcute cu acest compromis, iar Biserica se va trezi mai devreme sau mai târziu în fața realității că prin acest compromis şi-a vândut sufletul.'' [318]

*

Pentru Eugene, falsitatea ideii moderne de ,,progres'' s-a dovedit în degenerarea inevitabilă a raționalismului şi umanismului iluminist în iraționalism şi subumanism. […] Subumanismul ne învață că «umanismul» Iluminismului, care neagă adevărata natură a omului ca şi chip a lui Dumnezeu, nu este deloc umanism; iraționalismul ne învață că «raționalismul» Iluminismului, care divorțează de Dumnezeu – ultima «rațiune», nu este în fond rațional.'' […] Încă din această parte a cărții, ***Eugene nu va ascunde că vede în nihilism rădăcina Revoluției în epoca modernă.*** *[…]*

«Problema nihilismului», explica Eugene, ,,este în profunzime o problemă de adevăr: este, într-adevăr, problema adevărului. […] Nimeni, cu siguranță – aceasta este accepțiunea comună – nu este atât de naiv, încât să mai creadă în «adevărul absolut»; adevărul, în epoca noastră iluminată este «relativ». Ultima expresie, să observăm - ***«orice adevăr este relativ» - este traducerea populară a afirmației nietzsheene «nu există adevăr absolut»****.'' Eugene a remarcat că ,,«adevărul relativ» este reprezentat în epoca noastră de cunoaşterea ştiințifică'', un sistem care operează cu ipotezele fundamentale că ,,orice adevăr este empiric, orice adevăr este relativ.''*

Dezvoltarea gândirii moderne, scrie Eugene, a fost ,,un experiment al posibilităților de cunoaştere a omului care şi-a asumat faptul că nu există Adevăr revelat*. […] Concluzia acestui experiment este o negare absolută: dacă nu există Adevăr absolut, nu există deloc adevăr; căutarea adevărul în afara Revelației a ajuns într-un punct mort. […] Oamenii de rând nu mai aşteaptă de la omul de ştiință revelarea vreunui adevăr, ci aplicații tehnologice ale unei cunoaşteri care nu mai are decât o valoare practică. Aceste valori ultime pe care altădată oamenii le atribuiau adevărului sunt căutate în alte surse, iraționale. […]*

Mentalitatea nihilistă are ca unic scop fundamental distrugerea credinței în Adevărul revelat şi pregătirea noastră pentru o ,,Nouă Ordine'' în care nu va mai fi nici o urmă a ,,vechii'' viziuni asupra lucrurilor, iar omul va fi singurul Dumnezeu. [319]

*

O imagine a ,,omului nou'' a fost portretizată în pictura şi sculptura contemporană care a apărut în cea mai mare parte după al doilea război mondial. ,,Noua artă'', scrie Eugene, ,,celebrează naşterea unei noi specii, creatura adâncurilor, subumanitatea.'' […] Şi în acelaşi timp cu crearea acestei noi specii umane, nihilistul luptă să creeze ,,o ordine cu totul nouă, o ordine pe care cei mai fervenți apărători ai ei nu ezită să o numească «anarhie». În timp ce nihilismul este o problemă a adevărului, ,,anarhia este o problemă a ordinii – o problemă a tipului de ordine posibilă fără adevăr*.'' […] ,,Nihilismul îi este sensul, anarhia – finalitatea.''*

În timpul epocii ,,glasnostului'' de la sfârşitul anilor'80, preşedintele partidului comunist din Rusia spunea poporului că de acum comunismul nu mai trebuie să se situeze pe o poziție ostilă față de restul lumii, pentru că există pretutindeni în lume organizații care, deşi nu se numesc ,,comuniste'', urmăresc acelaşi scop. ***Francmasoneria, mişcarea ,,New Age'', sectele evreieşti şi pseudo-creştine, marile puteri economice şi o mulțime de grupuri politice***

[318] Ibidem, pp.15-16.
[319] Ibidem, pp.17-19.

de interes – toate au dorința comună de a instaura „o nouă ordine mondială în istoria umanității'', absolut distinctă de Vechea Ordine a concepției tradiționale creştine despre lume. Şi liderii politici ai Statelor Unite au ridicat, conştient sau inconştient, stindardul „noii ordini mondiale.'' [320]

*

Lumea aceasta îl poate primi doar pe Antihrist, acum sau în oricare altă vreme. Nu-i de mirare, atunci, că ***este dificil să fii creştin****. Nu este dificil, este imposibil. Nimeni nu poate accepta cu bună ştiință un mod de viață care, cu cât este trăit mai autentic, cu atât mai mult duce spre (o aparentă) autodistrugere. Şi din această cauză* <u>*ne răzvrătim mereu, încercăm să ne uşurăm viața, încercăm să fim creştini pe jumătate, încercăm să dobândim ce-i mai bun din ambele lumi*</u>*. Până la urmă trebuie să alegem.* ***Fericirea noastră stă într-una din cele două lumi, nu în amândouă****.* ***Dumnezeu ne dă tărie să urmăm calea răstignirii****. Nu este altă cale de a fi creştin.'' [...]*

Însă părintele Serafim nu trăia în religie pentru avantajele pe care le-ar fi putut obține de acolo. [...] El era doar un călugăr simplu, ce <u>*căuta adevărul mai presus de toate*</u>*. Prin această frază se rezumă întreaga viață a părintelui Serafim Rose. [...]* <u>***Nu putem fi ortodocşi doar când vorbim, vreme de jumătate de oră, iar apoi viața noastră este o viață de păcat, o viață de iubire de patimi, o viață de iubire de sine. Ori suntem ai lui Hristos tot timpul, ori nu suntem deloc.***</u> *Şi mai târziu, părintele Paisie Aghioritul a spus următoarele: cei care nu se află într-un duh cu Sfinții Părinți, să nu îndrăznească să le comenteze scrierile, să nu îndrăznească nici măcar să le traducă.* [321]

*

La ce măsură duhovnicească a ajuns părintele Serafim mergând pe calea predanisită de mărturisitorii Tradiției Ortodoxe putem înțelege citind câteva fragmente din jurnalul său:

„Noi, ce ne numim creştini, nu trebuie să aşteptăm nimic altceva decât să fim răstigniți. Căci <u>***a fi creştin înseamnă a te răstigni***</u>***, în aceste vremuri şi în oricare alte vremuri, de când Hristos a venit întâia dată. Viața Sa este model – şi avertisment – pentru noi toți. Trebuie să fim răstigniți individual, mistic, căci răstignirea deplină este singura cale către înviere.*** <u>***Dacă vom învia cu Hristos, trebuie mai întâi să ne smerim împreună cu El – chiar până la umilința cea din urmă, cea de a fi devorați şi scuipați afară de lumea care nu ne înțelege. […]***</u> ***Şi trebuie să fim răstigniți la vedere, în ochii lumii, căci Împărăția lui Hristos nu este din această lume, şi lumea nu o poate primi, şi nu o poate primi nici măcar un singur reprezentant al ei, nici pentru o singură clipă. Lumea aceasta îl poate primi doar pe Antihrist, acum sau în oricare altă vreme.''*** [322]

---

[320] Ibidem, pp.24-35.

[321] Danion Vasile, în Anexă la vol. Păr. Serafim Rose, *Semnele sfârşitului lumii*, pp.100-121.

[322] Predoslovie la ediția românească la vol. *Ne vorbeşte părintele Serafim Rose. Scrisori.*, Ed. Biserica Ortodoxă şi Ed. Egumenița, Galați, 2003, pp.7-8.

XIX. BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ NU A FOST DOAR CONTEMPLATIVĂ, CI ŞI LUPTĂTOARE

Regretatul profesor Paul Caravia (m.2002), fost deţinut politic, şi-a dedicat aproape întreaga activitate de după 1989 studiului documentar care atestă pe de o parte amploarea şi perversiunea represiunii comuniste, iar pe de altă parte rezistenţa opusă regimului terorist de către segmente importante ale societăţii româneşti. Interesul deopotrivă istoric şi moral al demersului său îl aşază nu doar printre cei mai de seamă cercetători ai arhivelor totalitare, dar şi în galeria marilor mărturisitori. *Lucrarea sa de ansamblu (cf. şi* Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate – România: 1945-1989, *volum apărut în anul 2000 la Editura Enciclopedică din Bucureşti) se constituie într-o adevărată* **cruciadă împotriva uitării**, *onorând şi împlinind mesajul istoric al unei generaţii martirizate. Este însă simptomatic pentru fundătura în care a intrat necesarul deziderat postdecembrist al unui ''proces al comunismului'' (măcar unul moral, dacă nu juridic) faptul că volumele atât de substanţiale coordonate de Paul Caravia nu s-au bucurat de recenzii sau dezbateri pe măsură. Lumea românească se consumă, neexorcizată, într-un cotidian amnezic şi vulgar, iar în subsidiar nu mai prididim să ne mirăm că am ajuns ruşinea Europei şi a propriei noastre istorii! (eu aş merge cu ideea chiar mai departe: ar trebui poate să ne întrebăm foarte serios, cine sunt aceia care s-au opus acestor recenzii…- n.a.)* [323]

*

Să vedem însă ce spun datele statistice efective, atâtea câte s-au putut inventaria deocamdată. Prietenului meu îi stătea la îndemână, încă din 1998, cu răceala şi precizia documentului pur, dicţionarul statistic intitulat Biserica întemniţată. România:1944-1989, *alcătuit de Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu şi Flori Stănescu (şi apărut sub egida Institutului Naţional pentru Studiul Totalitarismului, fără limitări confesionale, ceea ce dă posibilitatea unor comparaţii foarte relevante), unde se află înregistrate 2544 de persoane, între care* ***2398 de preoţi (ortodocşi - 1725; greco-catolici - 226; romano-catolici - 165; protestanţi şi neoprotestanţi - 90; de alte religii - 36)****. Deşi neincluşi în corpul dicţionarului, sunt menţionaţi în studiul introductiv şi* ***31 de ierarhi ortodocşi şi scoşi din scaun (sechestraţi sau exilaţi, unii morţi în împrejurări pe cât de obscure, pe atât de suspecte, ca Irineu Mihălcescu sau Nicolae Popoviciu)****, peste* ***1500 de cazuri de personal ecleziastic epurat, precum şi 60 de monahi despre care se ştie cu certitudine că au sprijinit mişcarea naţională de rezistenţă****.* [324]

*

Un caz aparte este cel al deţinuţilor politici preoţiţi după ieşirea din închisoare, printre care aflăm nume ilustre: ***N. Steinhardt, Constantin Voicescu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa*** *(acesta din urmă rearestat în 1979, pentru protestul său deschis împotriva ateismului oficial şi a dărâmării bisericilor, şi eliberat abia în 1984, iar în 1985 constrâns să părăsească ţara) etc. Lucrarea – apărută şi în traducere engleză – se remarcă printr-o vastă informaţie, sursele (în frunte cu arhivele M.I. şi ale Securităţii) fiind înregistrate şi coroborate cu meticulozitate. […]*

Da, prietene, vor fi existat şi ierarhi manipulabili, şi preoţi nevrednici, şi monahi compromişi; nu pretinde nimeni că Ortodoxia românească n-a avut uscăturile ei, numai că

[323] Răzvan Codrescu, ***Cartea îndreptărilor. O perspectivă creştină asupra politicului***, Ed. Christiana, Bucureşti, 2004, pp.167-169.

[324] Ibidem.

pădurea nu se judecă prin uscături. ***Miile de deținuți şi sutele de morți, zecile de ierarhi înlăturați din scaun (ba chiar lichidați) sau de monahi subversivi (pentru regimul comunist - n.a.)(copleşind cu mult, cum era şi firesc, numărul celor de alte confesiuni adunați la un loc) nu reprezintă tot Ortodoxia?!*** *Mai degrabă se poate spune altceva: că majoritatea covârşitoare a ortodocşilor în sânul națiunii române a făcut ca Biserica strămoşească să aibă, proporțional, şi mai mulți virtuoşi, dar şi mai mulți păcătoşi decât minoritatea catolică sau decât confesiunile de dată recentă, uneori cu totul nesemnificative numeric. Faptul că ''virtuoşii'' sunt cu cerbicie ignorați, iar ''păcătoşii'' tendențios invocați, ține de lipsa de rectitudine a adversarilor. În orice caz, Paul Caravia avea toată dreptatea să conchidă, în studiul introductiv al* Bisericii întemnițate*:* ***„Se vede că Biserica nu a fost numai* contemplativă*, ci şi* luptătoare.*''** [325]

[325] Ibidem.

XX. UN MODEL DE CREŞTIN ÎNTRU HRISTOS: PĂRINTELE DUMITRU STĂNILOAE (1903-1993)

Anul 2003 rămâne în conştiinţa creştină românească legat de memoria a două mari personalităţi ale spiritualităţii şi culturii naţionale, purtând acelaşi nume greu de sfinţenie: Dimitrie Cantemir (280 de ani de la moarte în luna august şi 330 de ani de la naştere în luna octombrie), prima noastră personalitate enciclopedică, şi Dumitru Stăniloae (10 ani de moarte în luna octombrie şi 100 de ani de la naştere în luna noiembrie), cel mai de seamă teolog român – ambii mărturisind, la distanţă de două veacuri unul de celălalt, ***adevărata noastră*** **vocaţie europeană:** ***cea de*** **sinteză originală şi creatoare între Orient şi Occident, între Ortodoxie şi latinitate***'' (dar ,,în două valori supraordonatoare: cea* ortodoxă *şi cea* naţională*''; explicând şi impunând ,,legitimarea principială a* naţionalismului creştin*, cu implicaţiile lui mai degrabă morale decât politice'').*

Cartea de faţă se vrea un omagiu adus de autor şi de editori Părintelui Dumitru Stăniloae la Centenarul naşterii sale. Prin pilda unei vieţi exemplare şi prin uriaşa operă pe care ne-a lăsat-o (ca autor, dar şi ca traducător), Părintele Stăniloae continuă să fie printre noi o prezenţă esenţială şi să ne arate, cu smerită măreţie, adevărata măsură a vredniciei ortodoxe româneşti, care ne înnobilează şi ne obligă deopotrivă, în acest târziu al istoriei. [326]

*

Oamenii sunt judecaţi astăzi, tot mai mult, şi după atitudinile lor politice. La noi, cel puţin, am asistat, în anii din urmă, la naşterea unor adversităţi ireconciliabile pe temeiuri politice. [...] Trebuie menţionat de la bun început că Părintele Stăniloae nu a făcut politică, nu s-a angrenat în dispute politice, dar, ca orice om atent la viaţa societăţii în care trăieşte, a avut atitudini politice şi a exprimat opinii în legătură cu viaţa politică a ţării. [...]

Părintele Dumitru consideră că nimic din ceea ce se întâmplă în societatea în mijlocul căreia trăieşte nu poate fi indiferent credinciosului, în general, şi preotului, în particular. Acest lucru este valabil şi la nivelul întregii Biserici. ''Preotul e om ca toţi ceilalţi, şi Biserica vădeşte promptă înţelegere pentru toate problemele şi durerile timpului.'' *[...] Dar, spre deosebire de omul fără credinţă sau cu o credinţă greşită,* ''sufletul unui adevărat fiu al Bisericii nu uită, când e impresionat de o nouă problemă socială, de alte multe lucruri şi probleme.'' *[...]* **''Biserica, ca şi omul care şi-a performat personalitatea după spiritul ei, nu-şi pierde cumpătul, nu exagerează, nu trece dintr-o extremă în alta.''***[...]*

Trebuie să mai remarcăm că, în conjunctură şi cu alţi oameni politici ai perioadei (interbelice - n.a.), Părintele îşi sprijinea întregul crez - să-i spunem politic *– pe două elemente fundamentale:* creştinismul ortodox *şi* promovarea valorilor naţionale tradiţionale *(cam aceasta înţelegea el prin ''naţionalism'', un termen foarte uzitat în epocă, dar care astăzi riscant de folosit, din pricina conotaţiilor peiorative pe care le-a căpătat în timpul din urmă, din varii motive, pe care nu le analizăm acum). [...] Prin urmare, nu vom trata aici, pe larg, despre aplecarea evidentă a Părintelui Stăniloae spre doctrina naţionalistă, dar trebuie evidenţiat că el vedea acest naţionalism numai infuzat de toate valorile creştine (* ''de mult, mult creştinism'')*, şi în primul rând de iubire jertfitoare.* [327]

*

---

[326] Răzvan Codrescu, în Prefaţă (Lămurire editorială) la vol. lui Costion Nicolescu, *Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii*, Ed. Christiana, Bucureşti, 2003, pp.9-10.

[327] Costion Nicolescu, op.cit., pp. 13-24.

Lumea contemporană se caracterizează, însă, printr-o ***îndepărtare de creştinism, deosebit de periculoasă pentru viitorul ei****, şi care, ca atare, trebuie abandonată: '' La Apus şi la Răsărit, neamuri întregi îşi întorc faţa de la creştinism, stăpânite de ideea că acesta nu le mai poate fi de nici un folos, ba le este chiar o predică pentru rezolvarea noilor probleme de viaţă.* ***Trebuie să recucerim timpul actual. Nu prin argumentaţia frazelor sau a cine ştie ce partid politic, ca instrument lumesc, ci*** **prin flacăra duhului ce se consumă în iubire, în muncă, în abnegaţie.***'' [...]* <u>***''Europa a fost adusă pe marginea prăpastiei din pricina mentalităţii deviate a spiritului din Apus'', drept pentru care ''*** **trebuie să se întoarcă deplin la înţelepciunea cuprinsă în duhul răsăritean.''**</u>

O altă cauză a crizei societăţii moderne o reprezintă <u>valul de ideologii antropocentrice şi materialiste care au invadat lumea, deturnând omul de la destinaţia sa eschatologică, de următor în veci al lui Hristos [...]</u> De fapt, Părintele Dumitru considera că <u>***singura democraţie reală, în sensul propriu şi autentic al cuvântului, o poate oferi numai creştinismul***</u>*. Cu prilejul alegerii noului patriarh rus, Părintele Dumitru face câteva remarci pertinente în legătură cu rolul social al Ortodoxiei:* ''Ortodoxia e forma creştină cea mai apropiată de ideea de democraţie reală, de dreptate socială şi de confraternizare între neamuri, ideea ce a izbucnit cu atâta forţă în Răsărit şi care va influenţa fără doar şi poate întreg Apusul.'' *Individualismul protestant a crescut o dată cu era burgheză. Catolicismul dictatorial reprezintă ultimul vestigiu al feudalismului medieval. Comunismul rusesc (dar inventat şi sprijinit din Apus - n.a.) are ca bază materialismul dialectic al lui Marx. Dar* ***aspiraţia spre dreptate socială a fost însămânţată omenirii de creştinism****.* [328]

*

În principiu, Părintele nu agrea (nici - n.a) individualismul propagat de doctrina liberală. Acest lucru reiese şi dintr-o luare de poziţie la crearea Frontului Renaşterii Naţionale: ''Noi trecem acum de la forma individualistă, liberală, raţionalistă, democrată a vieţii sociale, la cea naţional-solidaristă, susţinută, cum e şi firesc, nu de raţiunea care separă, ci de credinţa religioasă care uneşte. Va fi fost necesară la vremea ei şi forma individualistă liberală a vieţii, pentru a se pune în valoare marea însemnătate a omului.'' [...] <u>''Liberalismul ar fi fost sistemul perfect dacă se menţiona necesitatea iubirii în sânul unei astfel de societăţi.''</u> *Or, după părintele, o structură socială corectă nu poate avea drept model decât relaţiile intertrinitare, deoarece* ''Sfânta Treime este modelul după care trebuie să se organizeze viaţa între oameni, dar Sfânta Treime este viaţă în iubire.'' *Şi Părintele sfârşeşte prin a se întreba, cu o anumită îndoială:* ''Va şti omenirea să valorifice creştinismul pentru a ieşi din zbuciumul social? De asta depinde soarta ei.''

Comunismul se insinuează totdeauna în umbra unor tendinţe sau mişcări anarhice. Părintele sesizează cu premoniţie că ''viforul comunismului ne ameninţă integritatea teritorială şi unitatea naţională.'' *Singura alternativă de rezistenţă în faţa ofensivei comuniste şi de combatere eficientă a ei o vede Părintele Stăniloae în* ''**naţionalismul creştin**''. *[...] Căutând să demonteze baza doctrinară a comunismului Părintele Stăniloae arată cum* ''comunismul duce până la consecinţele extreme deviza Revoluţiei franceze: Egalitate...'', *presupunând, în mod greşit, că* ''între oameni ar exista o egalitate naturală''. *<u>Or, oamenii nu sunt egali, fiecare are un număr de talanţi diferit, ceea ce conduce la necesitatea unei ierarhii sociale care să aibă în vedere tocmai numărul talanţilor fiecăruia şi felul în care aceştia sunt înmulţiţi.</u> [...]* ***Creştinismul şi comunismul sunt incompatibile, fie şi numai pentru faptul că scopul declarat al comunismului este distrugerea credinţei. [...]*** <u>**''De ce urăşte în chip**</u>

---

[328] Ibidem, pp.30-37.

fanatic comunismul creştinismul? La baza dreptăţii sociale pe care o revendică stă ura…’’ [329]

*

’’Creştinismul a descoperit că muncitorul manual nu e de o esenţă inferioară aristocratului sau intelectualului, cum socotea lăudata filozofie antică.’’ *[...] Părintele constată, nu o dată, cu durere, o îndepărtare a clasei intelectuale de Biserică, precum şi statutul social marginalizat al preoţimii. Acest lucru este cu atât mai regretabil cu cât pătura intelectuală este, în marea ei majoritate, formată din copii ai brazdei. De aceea,* ***el vede o îmbunătăţire a stării morale a naţiunii numai prin reaproierea păturii intelectuale de Biserică, prin scoaterea ei din*** **’’amorţeală’’**. ’’Pătura intelectuală să înţeleagă porunca ceasului greu prin care trece neamul, să înţeleagă că trăim un ceas de supremă încercare, să nu atingă sensibilitatea poporului în mijlocul căruia s-a aşezat, cu un trai prea domnesc, prea costisitor, prea neserios…’’

Părintele consideră că în societate trebuie să existe o ierarhie întemeiată ontologic, *adică pe diferenţa de număr de talanţi între oameni şi pe felul în care aceştia şi-i lucrează. În vârful ierarhiei s-ar cuveni să stea geniile. Ceea ce ar trebui, însă, să caracterizeze această ierarhie este iubirea creştină şi spiritul de jertfă pentru ceilalţi membri ai societăţii. În orice caz, teoriile egalitariste comuniste sunt greşite şi periculoase pentru societate, după cum* ’’individualismul şi despotismul’’ *reprezintă două* ’’extreme bolnave’’. *Ierarhia socială, fie ea a claselor sau a indivizilor, nu trebuie să conducă la exploatare. Cel chemat să rezolve acest tip de probleme este Statul:* ’’Statul ar trebui să-şi ia în grijă realizarea dreptăţii sociale, împiedicând abuzul de acumulare…’’

’’E rău să nu mai fie un neam într-o credinţă. Nu mai este una în toate. Am primit o scrisoare anonimă, unde mi se spune că fac o legătură prea strânsă între Ortodoxie şi naţiune, că naţiunea ar fi pe planul doi. Întâi să-L iubeşti pe Dumnezeu şi apoi naţiunea. Naţia este lăsată şi ea de Dumnezeu. Fiecare naţiune are un fel de a prinde spiritualitatea, aşa cum are şi fiecare om. Naţiunea noastră de la început a fost aşa, creştin-ortodoxă. Nu poţi despărţi cele două aspecte, cel puţin la noi. [330]

---

[329] Ibidem, pp. 37-48.
[330] Ibidem, pp.52-117.

PARTEA A III-A:

MODELE
DE PATRIOTISM
ÎNTRU ETERNITATE
SAU
CUM
TREBUIE INTERPRETAT
NAȚIONALISMUL

MOTTO:

Doctrinele care nu sunt create de filosofi profesionişti,
ci de cugetători literați, au
Totdeauna o influență mai puternică, vie
şi practică, asupra contemporanilor.

LEV TOLSTOI

XXI. TESTAMENTUL LUI CLEMENT ANTONOVICI, UNUL DINTRE MARII PROFESORI DE LIMBA ROMÂNĂ
(un elogiu postum adus de autor unui cetățean de onoare al Sucevei)

- Anii au trecut şi toate cele trăite m-au determinat, poate, să nu intru în politică. În general, eu am o fire de luptător, dar parcă nu prea îmi place toată lupta aceasta din lumea politicianismului. Poate că ar trebui făcută o deosebire între politica adevărată şi ceea ce se cheamă politicianism. Şi, în momentul de față, nu se prea face politică, ci se face mai mult politicianism. […]

- Pentru moment, eu sunt cam îngrijorat de ceea ce se întâmplă în poezia românească din zilele noastre. Dar. Privind în general, sunt, totuşi, optimist, deoarece, până la urmă, sunt convins că poezia va intra în matca ei firească. Vorbesc de poezia care să fie înțeleasă, să emoționeze, să meargă la inima şi mintea cititorului. După cum ați observat, acum până şi martirii noştri clasici sunt luați în derâdere. Chiar şi Eminescu este considerat un fel de poet pentru clasa a IV-a. Aşa ceva este o necuviință față de marele nostru poet. Este ca şi cum ai fluiera într-o biserică, atunci când venim cu astfel de judecăți cu privire la cel mai mare poet român şi unul dintre cei mai mari poeți ai lumii.

- Dar bine că mai apare în manualele alternative.

- Da, mai apare. Dar aici este vorba de detractorii lui Eminescu, pentru că intelectualii noştri țin la Eminescu. Dar nu numai intelectualii, chiar şi oamenii simpli. Lucrurile vor merge, sunt convins, pe un făgaş normal. Cât va mai dura până se va intra pe acest făgaş, nu ştiu. Dar asta depinde şi de educatori, de profesorii pe care îi au tinerii.

- Dar avem noi aceşti educatori? Pentru că la condițiile care sunt în învățământ, la salariile care se asigură, acest domeniu devine tot mai puțin tentant.

- Din păcate, aveți dreptate. Ceea ce se întâmplă astăzi în învățământ este o adevărată dramă. Dar sperăm că lucrurile se vor îndrepta şi în acest domeniu, aşa încât, peste câțiva ani, învățământul va deveni un domeniu atractiv. Față de ceea ce se întâmplă acum…

- Sunteți cam optimist din fire. Şi cu poezia, şi cu învățământul…

- Da. Sunt un optimist moderat, să spun aşa, nu chiar entuziast. Oricât am vrea noi să facem abstracție de ceea ce se întâmplă în jurul nostru, nu reuşim să ne izolăm, ne doare ceea ce este rău în jur. Nu putem fi atât de egoişti, încât să nu vedem ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Iar un scriitor, cu atât mai mult nu poate sta nepăsător. Şi trebuie să facem ceva, să luptăm măcar cu condeiul, dacă nu cu altceva.

- O ultimă întrebare: ce vă doriți în viitor?

- În primul rând, sănătatea, care este un mare bun, un prețios bun, pentru fiecare om. În al doilea rând, aş dori să fie mai puțină suferință în jurul nostru, poate că şi țara va intra într-un făgaş normal, să fim încrezători, să fim optimişti în această privință *(ca buni creştini, cum ne pretindem unii că am fi - n.a.)*. ***Mi-aş dori să rămână, totuşi, ceva, după ce nu voi mai fi, să rămână măcar câteva pome dintre cele pe care le-am scris, în conştiința cititorului. Pentru că aşa cum spunea poetul latin Horațiu, „Nu vom muri cu totul.''*** [331]

[331] Tiberiu Avram, *Interviuri cu jupâni*, Grupul Editorial Crai Nou, Muşatinii, Bucovina Viitoare, Suceava, 2005, pp.132-134.

XXII. MIHAI EMINESCU – UN APĂRĂTOR AL CREŞTINISMULUI ORTODOX ŞI AL INTERESELOR NEAMULUI ROMÂNESC

Eminescu a fost numit frecvent «poetul nepereche», «cel mai mare poet», «personalitatea completă a culturii româneşti» etc. Dacă adăugăm la zecile de epitete pe care le rosteşte la oră un profesor şi interminabilele comentarii pe care bietul elev trebuie să le înghită cu toptanul fără prea multe întrebări, avem o imagine a modului defectuos în care va fi perceput Eminescu de copii. Nici un profesor nu mi-a argumentat vreodată de ce Eminescu este un poet atât de mare. Nici unul nu mi-a spus că jurnalistul Eminescu era cel puţin la fel de profund ca poetul Eminescu. Poate nici ei nu ştiau aceste lucruri. ***Dar cei care fac manualele de aşa natură ştiu exact care este adevărul şi acţionează în consecinţă.*** *Dar membrii Academiei Române ştiu şi mai bine ce înseamnă să scoţi tone de cărţi despre poezia lui Eminescu, evitând pe cât se poate de dibaci texte la fel de importante în care se pune degetul pe rana societăţii româneşti şi se dau soluţii de vindecare.* ***Modul defectuos sau intenţionat defectuos în care se predă Eminescu echivalează cu un atentat asupra culturii şi istoriei româneşti. Atentat, care este tot mai minuţios elaborat în laboratoare obscure (oculte) şi a cărui faţă o întrezărim în manualele alternative pe care le cunoaştem cu toţii.*** *Nu vorbim aici despre prezentarea lui Eminescu numai în şcoala primară, gimnaziu sau liceu, ci şi în universităţi. Otrava împrăştiată ajunge cu mare uşurinţă în toate revistele literare şi culturale. Marii oameni de cultură cad în capcana acestor denigrări mârşave. Eminescu trebuie prezentat copiilor în cu totul alt mod.* ***Nu de poetul genial are atâta nevoie copilul cât mai ales de luptătorul neostenit pentru neam şi ţară.*** *M-aş bucura ca în loc de recitările papagaliceşti ale poeziilor lui Eminescu, lumea să reproducă tot mai mult textele sale politice, să ia aminte la lupta şi la jertfa sa.* [332]

*

A fost o vreme - şi mă refer la perioada dictaturii comuniste – când unii comentatori au încercat să facă din Eminescu un aderent al ,,proletariatului'' şi de asemenea un susţinător al ,,ateismului''. Era atunci citată mai ales pozia ,,Împărat şi proletar'': ,,Religia – o frază de dânşii inventată (scil. Bogaţii, moşierii, capitaliştii) / Ca cu a ei putere să vă aplece-n jug / Căci de-ar lipsi din inimi speranţa de răsplată / După ce-amar muncirăţi mizeri viaţa toată, / Aţi mai purta osânda ca vita de la plug?'' În realitate, marele nostru poet a fost un creştin autentic, ceea ce rezultă din viaţa, ca şi din opera sa. Poeziile, proza şi publicistica sa sunt o mărturie în acest sens (inclusiv manuscrisele). […] E drept că s-a aplecat mai mult asupra filosofiei, dar prin aceasta a ajuns şi la teologie. […] Manuscrisele lui Eminescu demonstrează interesul ce i l-au trezit vechile religii ale lumii, ca de pildă cele egiptene, apoi budismul, religiile greco-romane, ale vechilor geto-daci. Neîndoielnic însă, ***creştinismul l-a atras cel mai mult****. […] Consideraţiile de până aici ne dezvăluie - este evident - un Eminescu despre care s-a vorbit mai puţin până acum. În orice caz, el a fost nu numai un geniu în ale literelor, ci putem spune, fără a greşi, un adevărat savant, care şi-a pus cunoştinţele în slujba scrisului.*

Ce este adevărul? **De două mii de ani aproape ni se predică să ne iubim, şi noi ne sfâşiem. […] «Vedem cele bune şi le aprobăm, dar urmăm cele rele». […] E în aceasta…mântuirea? Fi-va omenirea cultă, omenirea ştiutoare mai bună decât cea**

---

[332] Cezarina Bărzoi şi Ionuţ Băiaş, în art. *De ce trebuia asasinat Eminescu?*, rev. Permanenţe, Anul VIII, Nr.1, Ianuarie 2005, p.10.

neştiutoare? După câte ştim dintrecut şi vedem azi, nu. […] noi, conservatorii, avem în statul român rolul de a apăra tradiţiile neamului nostru şi, mai presus de toate, pe cele religioase. Şi ne vom folosi în această apărare de toate mijloacele, în puterea cuvântului: de toate. [333]

*

Pentru noi, Românii, timp de două mii de ani, Biserica, maica spirituală a poporului nostru, cum a numit-o Mihai Eminescu ne-a fost călăuză în toate cele bune.

În vâltoarea trăirii libertăţii, a unei libertăţi anarhice, îndeosebi de o bună parte a tinerilor noştri, suntem încredinţaţi că Biserica, instituţie sfântă - Trupul lui Hristos - va rămâne mai departe limanul nostru sufletesc. Această încredinţare ne este dată de Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, când spune: ,,Nici porţile iadului nu vor birui Biserica Mea.'' (Matei 16,18) Într-adevăr, cuvintele Mântuitorului s-au adeverit, dacă luăm aminte la persecuţiile din primele veacuri creştine, când Biserica a rămas neclintită iar numărul trăitorilor şi mărturisitorilor credinţei creştine a crescut. […]

***Patriotismul…nu este iubire a ţărânei, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de ţară.** […] E mică ţărişoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutăţile vremurilor au ştirbit-o; dar această ţară mică şi ştirbită e ţara noastră, e ţara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc; într-însa găsim toate putinţele dezvoltării, întocmai ca într-una oricât de întinsă. Athena era un petic de pământ şi totuşi numai din comorile ei şi-a luat împărăţia lui Alexandru podoabele măririi. S-o facem mare pe ţărişoara noastră prin roadele muncii noastre şi prin mărimea vredniciilor noastre.* [334]

*

,,Toată mizeria noastră publică o îmbrăcăm în formele politice ale unei civilizaţii calpe (false), precipitarea (aruncarea) noastră spre fundul răului o numim progres, fierberea unor elemente necurate şi lupta lor cu elementele ce-au mai rămas încă sănătoase în ţară se numeşte politică. Acela ce cutează a se revolta faţă cu această stare de lucruri, acela care îndrăzneşte să arate că formele poleite învelesc un trup putred, că progresul nostru ne duce la pierzare, că elementele sănătoase trebuie să se conjure şi să facă o luptă supremă pentru mântuirea acestei ţări, este denunţat opiniei publice de către negustorii de principii liberale, umanitare ca barbar, ca antinaţional, ca reacţionar.'' […]

***Eminescu constată decăderea vieţii noastre publice şi totodată micşorarea vitalităţii noastre ca neam. Pretutindeni triumfă fraza goală, pretutindeni statul e la discreţia unei societăţi de exploatare.** În acelaşi timp, conservatorii sunt mereu acuzaţi de reacţionarism. Eminescu arată că acest cuvânt, raţiune, nu are nici un sens dacă e aplicat la conservatori, fiindcă aceştia nu voiesc stabilirea stărilor din trecut. Ar fi bine dacă s-ar putea face o reacţiune fiindcă aceasta ar însemna readucerea în ţară a puterii pe care neamul nostru o avea în secolul al XIII-lea şi al XIV-lea. Aşa ceva nu-i cu putinţă, nu poate exista un partid capabil să îndeplinească aşa ceva. O reacţiune în adevăratul sens al cuvântului nu-i cu putinţă în ţară, şi a crede în ea, înseamnă a te lăsa vrăjit de iluzii. **Totuşi, nu există patriotism fără dragoste de trecut**.* [335]

[333] Mitropolitul Nicolae Corneanu, în Prefaţă la vol. de antologie a lui Fabian Anton, *Mihai Eminescu. Ortodoxia*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2003, pp.5-14.
[334] Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, *Mihai Eminescu. Cuvinte de suflet*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2006, pp.3-28.
[335] Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, *Fragmente din publicistica lui Mihai Eminescu*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2005, pp.28-36.

XXIII. FRAGMENTE DIN CARTEA „DUBLA SACRIFICARE A LUI EMINESCU'' DE THEODOR CODREANU

Eminescu n-a ajuns să marcheze politica românească, deşi el este întemeietorul **doctrinei naţionale moderne.** ***Dimpotrivă, opera lui a fost cu grijă separată de structurile de profunzime ale politicii naţionale*** *(chiar vizând şi Marea Unire), opera lui publicistică fiind interzisă după al doilea război mondial, efectele prelungindu-se până azi. Nu e simptomatic că Eminescu are atâţia duşmani înverşunaţi şi după 1989? (şi vom vedea mai departe, doar o parte dintre ei).* ***În mod făţarnic se vorbeşte de ''statutul'' de*** **poet naţional.** ***În realitate, de un secol încoace, Eminescu este înlăturat, sub o formă sau alta – cu excepţia unor perioade, ca, de pildă, anii premergători Marii Uniri – de la plăsmuirea destinului nostru naţional.*** *Iar anii bolii au directă legătură cu această* interdicţie *a lui Eminescu şi consacră o* sacrificare *ce datează din* **una dintre cele mai negre zile ale istoriei româneşti: 28 iunie 1883.** *N-am găsit echivalente pentru asemenea zi decât 26 iunie 1940, sau 23 august 1944, ziua arestării mareşalului Antonescu (sau 11 februarie 1866, ziua arestării domnitorului A. I. Cuza - n.a.)*

Am temeiuri să cred că ***aşa-zisul*** **''cult Eminescu''*****este o diversiune*** **ad hoc** ***confecţionată pentru a preveni şi a face ineficace*** **un veritabil cult Eminescu** *(aşa cum ''naţionaliştii'' de la Partidul România Mare, au împiedicat naşterea unui veritabil partid de dreapta naţionalist - n.a.).*

Prin numita diversiune, însă, se creează impresia (pe care naivii o iau ca atare) că eminescianismul este, dimpotrivă, un element nefast, inamicul public nr.1 al democraţiei şi statului român. Nu întâmplător unul dintre mercenarii candizi ai curentului antieminescian asimila ''cultul pentru poet'' cu acela al lui Ceauşescu (Gh. Grigurcu). Cum deşănţatul cult ceauşist (confecţionat şi întreţinut de cei care se declară, azi, anticomunişti şi anticeauşişti), ne-a dus la dezastru, prin echivalare, se sugerează că eşecul României se datorează atât comunismului, cât şi ''naţionalismului'' eminescian (în fond, se ţine seama de influenţa lui Eminescu, de pildă asupra legionarismului, condamnat de către unii, cunoscându-se faptul că acesta a preluat doctrina eminesciană - n.a.). În realitate, statul român n-a atins niciodată exigenţele lui Eminescu, fiindcă nici nu şi-a propus vreodată, deşi marii gânditori au pledat statornic pentru asimilarea organică a eminescianismului ca temei al fiinţei noastre. [336]

*

Nici în şcoală nu există un veritabil cult Eminescu. ***Puţini profesori ştiu să-l facă accesibil pe scriitor.*** *Dacă există elevi ''sătui'' de Eminescu (după cum ne asigură, în ultima vreme, N. Manolescu), e fiindcă aceştia sunt deopotrivă ''sătui'' (din varii pricini) şi de I. Creangă, şi de T. Arghezi, şi de Hortensia Papadat-Bengescu etc.* ***Când ţi se propune ca ideal, în spirit pseudo-postmodernist,*** **cultura de tip Coca-cola*****, e normal ca Eminescu şi valorile clasice, în genere, să fie privite ca anacronisme.*** *Nu Eminescu e vinovat dacă nu-i mai spune nimic lui Cristian Preda (analist politic), bunăoară, ci o anume inaptitudine culturală care ameninţă cu lichidarea fiinţei europene.*

Altminteri, un poet basarabean pătruns de duhul curat al eminescianismului, Nicolae Dabija, contrazice, recent, profeţia lui T. Maiorescu relativ la influenţa ce o va avea poetul în secolul al XX-lea. E adevărat, poetul a marcat pe marii gânditori şi scriitori ai secolului, dar n-a devenit mit naţional *fiindcă n-a modelat din temelii viaţa politică, socială şi morală, graţie*

[336] Theodor Codreanu, *Dubla sacrificare a lui Eminescu*, Ed. Serafimus, Braşov, 1999, pp.15-18.

clivajului dintre ''pătura superpusă'' și națiunea profundă. În consecință, spune Nicolae Dabija într-un editorial, secolul al XX-lea a aparținut mai degrabă eroilor lui Caragiale decât lui Eminescu. […]

De aceea, cu mâhnire o spun, **28 iunie 1883** *este o cheie hermeneutică pentru istoria noastră modernă și ea marchează **înlăturarea lui Eminescu de la făurirea destinului românesc (ca de altfel și a marelui om politic Alexandru Ioan Cuza - n.a.)**. De atunci, orice mișcare politică ce și-l revendică, este marginalizată și descrisă în culori sumbre. […] Ținând seamă că documente importante despre boala poetului au dispărut, la fel de misterios, de la Ober Döbling (conform cercetărilor lui Ion Grămadă), încât nici azi nu se cunoaște diagnosticul corect pus de medicii vienezi, e la fel de probabil că cineva a avut interesul ca documentele din anii ''întunecați'' să fie distruse, eventual păstrate cele ce țineau de literatură, care au și intrat la Biblioteca Academiei.* [337]

*

*Pentru a proba izbucnirea bolii și a legitima internarea la stabilimentul doctorului Șuțu pe data de 28 iunie 1883, trei fapte au fost interpretate ca decisive: incidentul cu doamna Slavici (care trimite un bilețel lui T. Maiorescu, anunțând că poetul a înnebunit), întâmplarea de la cafeneaua Capșa (al cărei martor a fost Grigore Ventura) și baia de la Mitrașewski, încheiată cu punerea lui Eminescu în cămașa de forță spre a fi internat. În evenimente sunt implicate mai multe persoane, dintre care trei par să joace un rol principal: **d-na Szöke (Slavici), T. Maiorescu și Grigore Ventura**. Eminescu se afla atunci pe culmea creației sale poetice și ziaristice. Se pare că el juca, în acel moment, un rol public mult mai important decât a lăsat să se înțeleagă istoria literară tradițională. Realizase performanțe unice nu numai ca poet, dar revoluționase și jurnalistica de idei politice și sociale, desăvârșind începuturile unor precursori precum Cezar Bolliac și D. Bolintineanu. Transformase* Timpul *dintr-o publicație modestă de partid într-un ziar de audiență națională și de înaltă clasă jurnalistică, fiind ''șeful'' unei echipe unice de ziariști, din care mai făceau parte I. L. Caragiale și Ioan Slavici.*

*S-a remarcat mai demult că **Eminescu nu făcea politica unui partid ci impusese un punct de vedere național, purtând amprenta excepționalei sale gândiri**. N. Georgescu a sesizat și un alt merit fundamental: poetul a pus capăt jurnalisticii de tip masonic, înconjurată de secrete și parole, modă care proliferase din perioada pașoptistă. Jurnalistica lui redă demnitatea proprietății cuvântului, cristalizând, totodată, o doctrină națională modernă, capabilă să oblăduiască aducerea României pe locul meritat în rândul marilor culturi și civilizații europene.* [338]

*

Or, independența de gândire la Timpul, *este știut, și-o asumase Eminescu, nicicum altcineva, fapt care avea să-l coste. Așadar, în context, se relevă și mai limpede paternitatea eminesciană, filogermanismul său fiind spiritual (după ce studiase intens operele filosofice și cultura germană - n.a.),iar nu politic. Poetul dorea o alianță a țărilor latine. […] Societățile* Carpații, Matei Basarab *și* Balcanii, *erau, în concepția sa, forme de contracarare a maladiei noastre seculare – cea mioritică a discordiei. […] Articolul din 10/22 aprilie 1870 se încheia astfel: **''Românii au nenorocirea de a nu avea încredere în puterile lor proprii; noi nu ne-am convins încă cum că:*** **puterea și mântuirea în noi este!** ***'' Or, meteahna oamenilor noștri politici a fost dintotdeauna ignorarea*** **puterilor proprii,** ***făcându-și iluzii că alții ne vor îmbogăți și salva.*** *[…]*

Societatea Carpații *ajunsese să numere peste 20 000 de membri, având drept țintă* unirea politică și culturală *a tuturor românilor cu cei din Ardeal, Banat, Bucovina și*

---

337 Ibidem, pp.18-31.
338 Ibidem, pp.72-77.

Basarabia. Dominată de ardeleni, din această societate făceau parte mulți intelectuali de valoare. Societatea era pregătită chiar şi pentru luptă armată (fiind supravegheată de serviciile secrete, îndeosebi cele habsburgice - n.a.). Imperiul habsburgic o simțea ca pe o amenințare foarte serioasă şi a impus guvernului de la Bucureşti desființarea ei, condiție stringentă a încheierii tratatului secret din 1883 (dintre Carol I şi ''rudele'' sale - n.a.).

În numerele anterioare ale Timpului*, el ia atitudine împotriva ofensivei catolice în România (motiv de revoltă pentru d-na Slavici, gazda lui fiind catolică)(având pregătit un articol/mai multe în care se declara împotriva proiectului înființării unei Mitropolii/episcopii catolice în Regatul României, şi pe bună dreptate - n.a.), apără interesele noastre în ''chestiunea Dunării'', este necruțător cu partidul de guvernământ etc, dar faptul care atrage atenția în mod deosebit este intervenția în scandalul diplomatic, stârnit de discursul lui Petre Grădişteanu la Iaşi ca trimis al ziarului* Timpul. *N-a luat parte propriu-zis la festivități. A găsit de cuviință că* Doina *trebuie citită la Junimea, unde a fost adevărata sărbătoare a zilei. Antiteza dintre discursul şi toastul lui Grădişteanu şi* Doina *eminesciană este prăpastia dintre adevăratul patriotism şi patriotarzii fulgerați în* Scrisoarea III. *Alții luaseră inițiativa şi plătiseră pentru ridicarea statuii, guvernanții grăbindu-se să-şi însuşească fapta, patronând serbarea. […] Aparent, discursul lui Grădişteanu venea împotriva negocierilor secrete. Însă rapida retractare a celor spuse pare să fi intrat deja în ''scenariu'', scopul vizat fiind altul. Maşinațiunile poartă amprenta masoneriei, ceea ce lui Eminescu nu i-a scăpat.* [339]

*

Eminescu observă că după 1870 francmasoneria a proliferat enorm, îngroşând rândurile ''păturii superpuse'', punând, adică, în prim plan, interesele personale şi de grup, ca şi ale unor puteri străine în țara noastră. Aşa s-a născut ***patriotismul de paradă****, la antipodul celui manifestat de un Tudor Vladimirescu sau un Nicolae Bălcescu. Pentru Eminescu, masonul C. A. Rosetti era ''părintele demagogiei române'', fiind numit şi de V. Alecsandri ''hidoasa pocitură''. […] O mare bătălie intermasonică s-a dat în jurul încheierii tratatului secret cu Puterile Centrale, un ascendent dobândind masonii germanofili asupra celor francofili. […] În ultimele sale comentarii politice din* Timpul *sesizează din nou metoda masonică a loviturilor secrete, dar nu pare preocupat de urmările asupră-i ale acestor ultime maşinațiuni. […] Poetul îşi aduce aminte că, pe la 1867, Petre Grădişteanu redacta o foaie umoristică –* Scrânciobul*, în care a ridiculizat, pur şi simplu, ideea* unirii tututror românilor. *[…] Pe bună dreptate se întreba Eminescu, cum de s-a transformat Grădişteanu, brusc, în* apologetul unirii*? […] Nu era greu de prevăzut că Viena va protesta şi că pentru a-i da satisfacție scuzele n-ar fi fost suficiente. Era, de fapt, un bun prilej pentru desființarea* Societății Carpații *şi de ''aruncare peste bord'' a indezirabililor. Eminescu se găsea în capul listei. (în acord cu ceea ce politician român, aflat în străinătate, transmitea în țară cam aşa:* ***,,Şi mai închideți-i gura lui Eminescu!****'')*

Poetul nu cruță nici Biserica Ortodoxă Română pentru moliciunea ei tradițională. Eminescu a scos-o atunci din expectativă. Episcopul Melchisedec Ştefănescu, patriot şi istoric erudit, prețuit de poet, a fost însărcunat cu întocmirea unui raport privind propaganda catolică în România. Melchisedec a încredințat lui Eminescu publicarea raportului în Timpul *(iar alții, desigur,* ***să fi aflat de intenția de publicare*** *a acestui material ''exploziv'' - n.a.). Prima parte, cu o prezentare redacțională a lui Eminescu (neinclusă, din păcate, în ediția academică şi vom vedea de ce!), a apărut, coincidență (!), în chiar ziua de 28 iunie 1883 (devansând poate ziua stabilită sau grăbind acțiunea autorităților, ca şi în cazul…arestării Mareşalului Antonescu! - n.a.). Eminescu preciza şi de astă dată că* ***''îndărătul înființării***

[339] Ibidem, pp.79-88.

episcopiei catolice este mâna politicii orientale a Austriei''*, a Habsburgilor ''care au făcut şi fac propagandă catolică; o fac din Bosnia şi o fac din Bucureşti.'' (potrivit politicii de deznaţionalizare, care le servea interesele de dominaţie şi expansiune - n.a.) Cele ce spunea Eminescu nu puteau lăsa nepăsători pe cei ce negociau în secret cu Casa de Austria şi nu au lăsat-o indiferentă nici pe doamna Slavici (care era o înfocată catolică şi s-a pus la dispoziţia masoneriei, trecând peste prietenia dintre Eminescu şi Slavici…- n.a.).* [340]

*

Eminescu a primit crucificarea în ''cămăşoiul de forţă'' la 28 iunie 1883, după ce împlinise vârsta de 33 de ani. Simplă coincidenţă, simplă întâmplare, ca tot destinul. ***Ceea ce n-am înţeles noi, românii, e că poetul a primit crucificare pentru întreg poporul român, căruia a vrut să-i atragă atenţia că e în mare primejdie de a se depărta de menirea sa care e o menire creştină.*** *Poate că toate au legătură cu următorul semnal de alarmă pe care l-a tras poetul în multe rânduri:* ***''Ireligiozitatea, abstracţie făcând de dogme, se întinde într-un mod înspăimântător în secolul nostru.''*** *Din clipa în care s-a hotărât să se dăruiască* adevărului (lui Hristos, pe deplin - n.a.)*, el şi-a asumat şi condiţia martirului, pe care-l aşază alături de înţelept şi erou:* **Ş-aşa-s de mulţi / Ce mint cu gândul, vorba, fapta, ba / Se mint pe sine însuşi chiar, încât / În mine s-a stârnit mândria cruntă / De-a spune adevărul – dacă chiar / Prin el lumea s-aprinde.** *[…] Aşadar, în iunie 1883 Eminescu era ''stricat cu toată lumea'', cum o spune însuşi: cu liberalii, cu masonii, cu conservatorii, cu guvernul, cu casa regală, cu imperiile vecine şi cu sine însuşi (în ultimul caz, luptând cu sine însuşi şi cu orice patimă omenească - n.a.). Se putea o situaţie mai ingrată? […]*

Caragiale a plâns în ziua când a prânzit la Maiorescu, puţin înainte ca poetul să fie îmbrăcat în ''cămăşoiul de forţă'' al morţii (civile), neştiind atunci de grozăvia planului maiorescian. Între timp, însă, răsuflaseră nişte adevăruri. Şi a mai ţinut să spună: ''Acest Eminescu a suferit de multe, a suferit şi de foame. Da, dar ***nu s-a încovoiat niciodată*** *(cum avea să spună mai târziu, un erou al rezistenţei anticomuniste, d-l Ion Gavrilă-Ogoranu, prin ciclul de volume intitulate: ,,Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc.'' - n.a.); era un om dintr-o bucată şi nu dintr-una care se găseşte pe toate cărările.''* (În Nirvana) *Ce spune, în definitiv, Caragiale? Că dacă el, sau Slavici, sau mai ales Maiorescu se încovoiaseră uneori sau mai des, Eminescu (prin caracterul şi intransigenţa sa - n.a.) nu o făcuse* niciodată*. El adunase în sine condiţia triplă a* martirului, eroului *şi* înţeleptului*:* ***''Martirul, eroul şi înţeleptul sunt numai trei forme ale unei şi aceleiaşi substanţe: adevărul. […] În sfârşit, adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului.''*** [341]

*

Iată, reala reacţie la Timpul *se produce imediat prin graba suspectă de a-l înlocui pe Eminescu din redacţie, fapt anunţat pe 2 iulie, ''când direcţiunea politică şi redacţiunea o luă Mihai Paleologu (strămoş al cunoscutului eseist mason Al. Paleologu - n.a.). Este limpede că abia s-a aşteptat ''îmbolnăvirea'' incomodului pentru ca patronii să se descotorosească de el. Şi pentru a-l scoate definitiv din viaţa civilă nu vor ezita (mai târziu, când Eminescu încerca să se întoarcă la profesia lui de credinţă - n.a.) să desfiinţeze ziarul. […] Insist asupra faptului că primul care a înţeles viclenia publicităţii în jurul bolii sale, a fost poetul. Din acest punct de vedere, el a purtat un adevărat război cu prietenii, cu adversarii. […] Ea a mers până la gesturi disperate ca spargerea vitrinei, la Iaşi, cu călcarea în picioare a volumului editat de Maiorescu. Asemenea ieşiri i-au adus încarcerarea la Mănăstirea Neamţului. […] Să mai amintesc că Eminescu a încercat în repetate rânduri să reintre în posesia lăzii cu manuscrise şi cărţi, aflată la Maiorescu. Era dreptul său elementar; dar criticul se considera stăpân şi*

[340] Ibidem, pp.88-99.
[341] Ibidem, pp.99-150.

peste averea spirituală a poetului. Lipsit de aceasta, Eminescu trebuia s-o ia de la zero, căci memoria nu-i suficientă spre a-ți revizui opera. Lada însemna pentru poet viața*, mai mult decât pierderea postului de la* Timpul*. Ingrată postură şi-a asumat atunci Maiorescu, în pofida argumentului că a salvat manuscrisele de cine ştie ce avataruri, până la cedarea lor către Biblioteca Academiei (după mulți ani şi după presiuni ale opiniei publice! - n.a.)* [342]

*

În articole, Matei Basarab (alături de Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul ş.a.) este **simbolul arheului românilor**. *Eminescu se simte* continuator *(întrupare ''metempsihotică'') şi solidar cu toți aceşti iluştri apărători ai ființei naționale. [...]* Gazetarul luptător *este ipostază de* mare voievod, care şi-a ales drept armă scrisul*, căci vremurile moderne sunt potrivite pentru astfel de arme.* ***Iar dacă politica românească n-a evoluat, în ultimă instanță, pe toboganul intereselor transnaționale, se datorează şi extraordinarei verve publicistice a culturii critice eminesciene****, în ciuda sentimentului zădărniciei ce se degajă din mărturiile ultimilor ani. I. C. Brătianu va urma, după proclamarea regatului (fapt cu care Eminescu a fost, în cele din urmă, de acord - n.a.), marile linii naționale ale gândirii poetului, deşi gazetarul a fost* sacrificat. ***În vreme ce Carol I era regele politic al românilor (adus şi sprijinit de unii masoni - n.a.), Eminescu era (este şi va rămâne, cu voia noastră şi a lui Dumnezeu - n.a.)*** **regele spiritului național.** *[...]*

Nu puteau încăpea doi regi *într-o singură țară. În mod fatal, unul dintre ei trebuia eliminat. Iar eliminatul a fost Eminescu. El şi-a asumat sacrificiul, aşa cum au făcut-o dintotdeauna cei mai buni, ca la strămoşii daci. Pentru compensație, el a fost proclamat doar* regele poeziei, poetul național. *Acesta e sensul ontologic al creării* mitului Eminescu *de către T. Maiorescu, cel care a contribuit (decisiv - n.a.) la ''aruncarea peste bord'' a ziaristului, care l-a numit ''cea mai înaltă încorporare a inteligenței române''. [...] ''Pentru că fiind moştenitorul lui Matei Basarab regele se temea să nu-i iau moştenirea.'' (sunt însăşi cuvintele lui Eminescu, la procesul său de punere sub interdicție, prin care încearcă să spună adevărul până la capăt; că regele Carol I se simțea umilit şi se temea că îşi va pierde popularitatea - n.a.) Sunt cuvinte care exprimă exact cauza morții civile a lui Eminescu. Existând în manuscrisele poetului şi un plan de abdicare a regelui, adevărul spuselor devine şi mai grăitor (adăugând şi incidentul de la Capşa, în care Eminescu tunase şi fulgerase la adresa regelui - n.a.).* ***La nivel arheal, Eminescu iar nu Carol era*** **moştenitorul** ***lui Matei Basarab.*** [343]

*

Un om al bisericii, vestitul canonic Alexandru Grama, a tipărit în 1891 cea dintâi carte despre Eminescu. Desigur, contestarea lui Eminescu – poetul şi gânditorul politic – a început încă din timpul vieții, nedepăşind firescul dintr-o viață culturală obişnuită. Paradoxal, Grama îl acuză pe Eminescu în numele creştinismului, al patriotismului şi al moralei, pietre de temelie a eminescianismului. [...] Am pomenit, în prefață, că un poet de talia lui Mircea Cărtărescu îşi asuma mândria de a fi co-participant la începutul *demitizării lui Eminescu. [...] Ce zicea Grama în 1891? El sintetiza majoritatea* relelor *care au motivat, în adâncuri, moartea civilă şi cea fizică. Le voi sistematiza, deoarece trasează* modelul *tuturor denigrărilor de peste un secol:*

1) *Eminescu n-a fost un geniu autentic, ci unul* fals*, creat prin ''mitizare''; Grama face un soi de teorie a geniului: ''genii adevărați'' (Voltaire, Goethe, Cervantes, Shakespeare) şi ''genii falşi'' (Eminescu). Ba, ajunge să afirme că n-a fost ''nice geniu'';*

[342] Ibidem, pp.148-159.
[343] Ibidem, pp.163-164.

2) *Eminescu a fost, pur şi simplu, un om comun care a înnebunit la 35 de ani (apreciere după ureche). Adevăratul Eminescu e cel din ultimii ani, care ilustrează ''întunecimea minții'';*
3) *A fost lipsit de capacitate intelectuală, încât, în Germania (Grama nu ştia şi de Viena), a rătăcit ''câtva timp'', întorcându-se în țară cum s-a dus, ''fiindcă îi lipsea pregătirea gimnazială (adică bacalaureatul - n.a.);*
4) *A început să fie adulat ca poet din pricină că s-a conformat ''gustului lingvistic'' al ''noii direcții'' de la* Convorbiri literare*, care imita servil literatura germană;*
5) *Eminescu nu corespundea interesului național, ''se ferea de a manifesta în poeziile sale merite ale ''direcției noi'', dar aceasta a comis o greşeală de neiertat, a introdus ''cultul nemeritat şi periculos al lui Eminescu (''Dilematicii'' anului 1998 preiau oroarea de* cultul Eminescu *în termeni similari!) […];*
6) *Cultul postum al lui Eminescu i se pare de-a dreptul scandalizant, ca şi dilematicilor (celor de la ,,Dilema'' - n.a.). Grama protestează împotriva bustului care i s-a ridicat la Ateneu, precum contemporanii noştri împotriva statuii lui Gh. Anghel: ''Aceasta este a treia situațiune comică în suirea lui Eminescu pe scara geniilor'';*
7) *''Ci adevărul e că Eminescu n-a fost nice geniu, şi nice barem poet. Ci o ceată de oameni din alte motive a sedus publicul nostru cu cultul lui Eminescu într-un mod care nu se va putea nicicând scuza.'' Ce a fost? Cu siguranță, ''o nulitate literară'', în jurul căreia s-a stârnit o* idolatrie*: '' De la 1883 încoace, cultul lui Eminescu îşi serbează prin publicul <u>nostru</u> toate orgiile sale.'' (Uluitor, dar aşa credea, în ultimii ani, până şi Petru Creția!) Eminescu nu merită nici ''numele de poet mediocru''. (Exact ca dilematicii, care-l văd sub nivelul poeților din* Epigonii*). […]*
8) *În poezie, nu e ''absolut nimic alta decât simțul sexual sub formă de amor şi un urât sub forma pesimismului lui Schopenhauer'';*
9) *Ideea lui N. Manolescu şi a altora că tinerii sunt torturați în şcoală cu Eminescu a fost emisă întâia oară de Grama. […] Modelul Eminescu trebuie extirpat urgent din fața tinerelor generații. […] Nu propunea Eugen Negrici instituirea unei tăceri de cel puțin zece ani în jurul lui Eminescu?*
10) *Maiorescu ar fi făcut mult mai bine României dacă lăsa nepublicate în volum poeziile lui Eminescu. […] De aceea, dilematicii şi comilitonii lor încearcă acum din nou, poate cu mai mulți sorți de izbândă, să ne scape de ruşinea națională numită Eminescu.* [344]

*

Este exemplul lui Moses Gaster, care nu s-a dovedit la înălțimea prieteniei lui Eminescu. Ce porniri obscure l-au îndemnat pe Gaster, în 1910, să strecoare, în Encyclopedia Britannica*, informații falsificatoare despre fostul său prieten? Să fi fost mai puternică atmosfera de ostilitate creată de congenerii săi decât prietenia? Posibil. […] Ei bine, Gaster n-a găsit altceva mai bun decât a informa publicul englez că Eminescu este pseudonimul unui poet ''de origine turco-tătară''. Aşadar, avea România un poet important, dar acesta nici măcar nu era român! […] Necazul mare este acela că neadevărurile de acest gen rămân înscrise în paginile unor lucrări considerate de atâția, şi justificat întru totul, drept izvoare istorice, cu netăgăduite virtuți documentare. […] Aici vine poetul nostru, cu o îndrăzneală miraculoasă, ''riscând'' enorm. <u>Este limpede că,</u> **<u>readucând</u> adevărul <u>în poezie</u>**<u>, Eminescu se</u>*

[344] Ibidem, pp.165-168.

abătea de la estetica maioresciană, pentru care adevărul e obiectul exclusiv al ştiinţei. […] Adevărul *precede cuvântul. De aceea,* cuvântul *e marele chin al poetului, chin pe care estetica tradiţională nu şi l-a pus niciodată (apropiaţi ai săi mărturisesc că lucra excesiv de mult uneori, până termina ce şi-a propus - n.a.). […]*

Nu se considera Eminescu ''poet de ocazie''? […] Într-adevăr, ca şi Rimbaud, Eminescu se ştia nu numai poet, ci şi ''savant'' (în sensul de cercetător atent - n.a.). Într-o scrisoare, mărturiseşte Veronicăi Micle că preocuparea lui de căpetenie este ''ştiinţifică şi literară''. Slavici, la rându-i, probează că atunci când Eminescu era acaparat de o problemă ştiinţifică (de economie politică, domeniu în care excela, ori de istorie etc. - n.a.) nu se lăsa până nu cerceta lucrurile până la deplină limpezire. Noica a văzut că Eminescu face parte din categoria rarisimă a artiştilor-savanţi, comparându-i manuscrisele cu cele ale lui Leonardo da Vinci şi cu caietele *lui Paul Valéry.* ***Câţi dintre critici au înţeles cu adevărat această incomparabilă sete de cunoaştere a poetului român? Foarte puţini. Este binecunoscută suficienţa de sine a criticului estetizant în literatura noastră.*** *Cei mai mulţi privesc cu suspiciune şi iau în derâdere pe literaţii şi pe oamenii de ştiinţă care nu despart poetul de cugetătorul politic şi ştiinţific. […] Astronomul Charles Nordmann dădea exemplul florii, cu momentele succesive ale evoluţiei sale, întrebându-se: există oameni care să cuprindă dintr-o privire întregul? Eminescu era conştient de această dificultate extraordinară şi atribuia lui Dumnezeu capacitatea de a cuprinde simultan ''roata universului'' (trecutul, prezentul şi viitorul omului - n.a.) Omul prinde lucrurile numai ''bucată cu bucată'', în succesiune. […]*

Einstein a distrus credinţa în obiectivitate a vechiului scientism întemeiat pe mecanica lui Newton şi pe apriorismul lui Kant. Einstein a lucrat toată viaţa la găsirea ''ecuaţiei universului''. Şi ca semn că înaintaşul său din România trăia într-o lume similară, vom descoperi că Eminescu era bântuit de aceeaşi dorinţă de a stăpâni o ''teorie a ecuaţiunii universale'', laitmotiv al însemnărilor din manuscrise. Nici unul nu a găsit-o în termeni matematici (deşi urmaşii lui Einstein fac astăzi progrese în Grand Unification Theory*). În schimb, Eminescu a cucerit-o în* limbajul poeziei*, se pare singurul domeniu în care Dumnezeu permite apropierea de Sine, alături de credinţă. […] Legenda spune că Einstein ar fi găsit ''formula universului'' şi că, înspăimântat de ceea ce se poate face cu ea (v. misteriosul experiment Philadelphia), a distrus-o. Poate că în nopţile lui de singurătate ultimă Eminescu însuşi a întrezărit-o. De aceea, Domnul l-a pedepsit, întunecându-i gândul. […] Am atras atenţia, în altă parte, asupra izbitoarei asemănări (în ceea ce priveşte concepţia asupra timpului şi spaţiului) dintre* intervalul *einsteinian şi* ghemul *eminescian.*[345]

*

Arta poetică eminesciană deschide un drum atât de îndrăzneţ şi de complex (mai ales sub raport filosofic - n.a.), încât i-a găsit nepregătiţi pe criticii literari, fiindcă marii scriitori români de la dânsul s-au revendicat, de la Bacovia, Blaga şi Arghezi, până la Nichita Stănescu şi Cezar Ivănescu. De aici începe paradoxul eminescian. Era normal ca o viziune ontologică dublată de una cosmologică, atât de cutezătoare, să apară cu un ceas mai devreme decât în ştiinţă. Din nefericire, s-a întâmplat asta în cultura unui popor marginalizat şi care mai suferă şi de un viclean complex al întârzierii*, asociat cu obsesia ''sincronizării'' cu alţii. Iată izvoarele dramei: în timp ce Eminescu a fecundat toată marea cultură românească modernă (şi în câteva cazuri alte culturi – exemplul cel mai fericit fiind influenţa exercitată asupra marelui poet simbolist slovac Ivan Krasko),* ***critica autohtonă a creat mitul ''romantismului întârziat''***. *Să ne mai mirăm de dezinteresul Europei faţă de Eminescu?*

[345] Ibidem, pp.207-226.

Am demonstrat în Eminescu – Dialectica stilului *că două evenimente artistice excepționale au revoluționat, în acest sens, literatura europeană, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea* – polifonismul *romanelor lui Dostoievski şi* armonia *eminesciană. De aceea,* ***pentru Eminescu abia astăzi bate ceasul consacrării universale, în pofida vocilor demolatoare****. Acest ceas nu mai trebuie ratat din pricina obtuzității unora dintre români. [...] De altfel, ''galaxia Grama'' s-a născut ca reacție antieminescologică, primul eminescolog ''primejdios'' fiind T. Maiorescu. În el bate tare părintele Grama. Blăjeanul îi reproşa lui Maiorescu două chestiuni: 1) că a avut nefericita idee de a-l* edita *pe Eminescu (generând, altfel spus, ramura de temelie a eminescologiei* – editologia*); 2) că, recunoscând în poet pe ''cea mai înaltă încorporare a inteligenței române'', a impus ''artificial''* mitul Eminescu*. Aceste idei-forță ale lui Grama sunt reluate de ultimii săi discipoli. [...] Acum, după ce Eminescu a fost editat integral, s-a trecut la culpabilizarea eminescologiei [...] ''Corectă'' e logica lui Cristian Preda: de vreme ce Eminescu este o nulitate absolută, cu milă trebuie privită şi ştiința despre* nimic – *eminescologia.*

Ce mai rămâne din Eminescu? Mia de lei cu chipul poetului, bancnotă devalorizată, pe care Cezar Paul-Bădescu, responsabilul de număr 265 al Dilemei, a luat-o drept simbol pentru a arăta ce este cu adevărat Eminescu! [346]

[346] Ibidem, pp.224-252.

XXIV. EMINESCU – EROUL CULTURII MODERNE ROMÂNEŞTI, CARE A TRĂIT ÎN FREAMĂTUL VIEŢII NAŢIONALE

Se constată că, cel mai adesea, în teritoriile româneşti, minoritarii (în special evreii, în marea lor majoritate!) au venit cu mentalitate de stăpâni, *ca agenţi ai ţării lor de nucleu, refuzând armonizarea cu legile locului (în ultimele veacuri - n.a.). S-a vorbit mult de* xenofobia *sau de* antisemitismul *românilor, dar arareori s-a încercat să se explice de ce mintea cea mai luminată a poporului român, M. Eminescu, s-a văzut în tragica postură de a scrie acea teribilă poem intitulată* Doină*, în care se spune: «Cine-au îndrăgit străinii, / Mânca-i-ar inima câinii, / Mânca-i-ar casa pustia, / Şi neamul nemernicia!» Eminescu rezuma un întreg travaliu istoric de comuniune strâmbă dintre majoritari şi minoritari, în condiţiile în care ultimii aveau o altă menire decât în civilizaţiile de nucleu din Occident, unde, dimpotrivă, mai degrabă minoritarii au avut de suferit. Până şi evreii şi găgăuzii (care nu aveau ţări de nucleu) au fost utilizaţi de ţari (apoi de comunişti) spre a-i disloca şi a-i rusifica pe moldoveni, în Basarabia. […]* ***Eminescu a fost cel dintâi care a înţeles soarta istorică a Basarabiei ca pe o*** **cheie a destinului românesc** ***însuşi.*** *[…]* ***Dându-l pe Eminescu, moldovenii au produs*** **marea sinteză a geniului naţional, chintesenţa românismului.** ***O asemenea sinteză, dar politică, a fost la vremea lui, Ştefan cel Mare****. […] Încât «moldovenismul» uzurpat de doctrinarii panslavişti se opune decisiv şi radical celor* ***două plăci turnante ale românismului – Ştefan cel Mare şi Mihai Eminescu.*** [347]

*

Eminescu este conştiinţa arheică a neamului românesc*, explicând Golgota basarabeană (dar nu numai) şi proiectând-o ca destin şi sarcină pentru generaţiile viitoare; în urmă-i s-au ridicat alte conştiinţe remarcabile. […]* ***El a avut uriaşa dorinţă să deschidă ochii «păturii superpuse» asupra tendinţelor ei rapace antinaţionale în numele unui demagogic «patriotism». Adică a vrut să vindece clasa politică de «complexul sfâşierii». Pentru asta, el a sacrificat creaţia propriu-zisă şi s-a angajat într-o teribilă luptă cu politicianismul. Întreaga tragedie a existenţei lui Eminescu de aici a pornit, de la publicistică.*** *[…] Nimeni n-a dorit mai mult ca Eminescu «un mare viitor» ţării sale. Numai că o «Americă dunăreană», poetul o ştia bine, echivala cu înstăpânirea definitivă a străinilor în ţară. Ce-ar fi ajuns România ca «Americă dunăreană» ne-o arată astăzi Basarabia, colonizată masiv de străini şi deznaţionalizată până la limită. România nu putea fi* o creaţie hibrid ca America*, rezultat al unor împrejurări istorice specifice şi al unor relativ recente valuri de colonizare. Specificul civilizaţiilor europene este altul, fiecare cu geniul său inconfundabil într-o admirabilă diversitate în unitatea europeană. De aceea, o Românie fără a avea ca reazem poporul român este un nonsens (cu atât mai mult, cu cât în România minorităţile n-au fost oprimate, dimpotrivă, tendinţa a fost inversă!)* [348]

*

Maiorescu reuşeşte să dea lovitura de graţie lui Eminescu la sfârşitul anului 1883 (la câteva luni după internarea lui - n.a.), când publică un volum de 64 de poezii eminesciene (fără a avea acordul autorului, motiv de revoltă şi de furie mai târziu - n.a.). Abilitatea sa a fost extremă, aceste poezii erau menite să distrugă imaginea unui Eminescu naţionalist, adversar de temut al liberalilor, teoretician al problemelor societăţii româneşti. Astfel,

[347] Theodor Codreanu, *Basarabia sau drama sfâşierii*, Ed. Pax Aura Mundi, Galaţi, 2004, pp.70-112.
[348] Ibidem, pp.19-153.

*Maiorescu reuşeşte să scindeze opera eminesciană, limitând-o la poezie. Din acel moment şi până în zilele noastre, Eminescu este cunoscut de toată lumea drept «*marele poet*», «*poetul naţional al României*», ştergându-se aproape complet opera sa ziaristico-politică (păstrată de altfel, de Maiorescu în secret), operă cu mult mai valoroasă şi mai bogată decât opera sa poetică. Una din primele persoane care a sesizat lovitura de maestru a lui Maiorescu a fost Ibrăileanu. [...] Volumul de poezii are un succes teribil (poate şi datorită publicităţii şi prestigiului lui Maiorescu), multe versuri devin suport pentru romanţe ieftine, cântate în cafenele şi saloane, pierzându-şi profunzimea.* [349]

*

Eminescu - care, în tinereţe, sub influenţa lui Kant şi a lui Victor Hugo, îmbrăţişează cu multă ardoare proiectul unui tribunal al continentului (european) întru asigurarea păcii – înţelege pe deplin adevărul că ***omul aparţine întregii omeniri numei prin intermediul colectivităţii în mijlocul căreia trăieşte****. El nu este, fireşte, în epocă, singurul care preconizează că ideea umanităţii nu poate fi opusă dreptului naţiunilor (n-avem decât să ne gândim la Xenopol sau Hasdeu), dar intervenţiile sale se remarcă printr-o anume netezire a formulărilor.* **«Individul care are într-adevăr dorinţa de a lucra pentru societate nu poate lucra pentru o omenire care nu există decât în părţile ei concrete - în naţionalităţi»** *(ca atare, Eminescu se declara împotriva structurilor supranaţionale şi masonice - n.a.).* [350]

*

Necesitatea comerţului? O recunoaşte şi Eminescu, la modul general. Doar îi conspectase pe economiştii englezi. [...] Cu toate acestea, în articolele sale, poetul nu oboseşte să scrie că, «la urma urmelor», tot negoţul nu e decât «un soi de samsarlîc între consumator şi producător, un fel de manipulare care scumpeşte articolele». Influenţa teoriilor fiziocratice care considerau clasa comercianţilor drept o «clasă sterilă» (apud G. Călinescu)? De fapt, Eminescu are în vedere specula, ceea ce el numeşte «samsarlîc». [...] Cu alt prilej, Eminescu ţine să spună că n-ar avea nimic împotrivă dacă totul s-ar face prin «muncă reală şi cinstită în comerţ şi industrie», dar nu prin operaţiile «care nu produc valori, prin samsarlîcuri, prin traficuri, prin operaţii îndoielnice, prin aşa-numitele operaţii de bani ce ei fac exploatând împrejurările, starea de strâmtorare sau mizerie sau prostia tuturor» (cum ar fi creditele cu dobânzi mari, ,,jocul la bursă'' sau alte ,,inginerii financiare'' etc, toate fără muncă cinstită şi productivă - n.a.). [...] Ceea ce îl îngrijorează cel mai mult sunt efectele de ordin etic, o astfel de activitate financiară (mai ales cămătăria) influenţând negativ caracterul oamenilor. [351]

*

Cum spune un vechi proverb românesc, transcris de Iordache şi de Eminescu însuşi, ,,Dracul nu face biserici''; el face cârciumi. [...] Cârciumii evreieşti *(locaş al Diavolului) i se opune* Biserica creştină *(locaş al Domnului) [...] Într-un articol din 1879, scriind despre fenomenul de ,,cârciumărie evreiască'' (văzut ca un ,,adevărat scandal'', ca o ,,cangrană a societăţii''),* ***Eminescu deplânge faptul că duminica ţăranul român preferă cârciuma*** **(spaţiu de „prostituţie sufletească")*, în locul bisericii* (spaţiu de înălţare sufletească)**. *,,Cârciumile (evreieşti) sunt* ***locale de îndobitocire şi de prostituţie sufletească*** *şi libertatea de a le ţinea deschise duminica şi sărbătorile face ca biserica să fie pustie în zile mari şi cârciuma plină.'' [...] ,,Ei (evreii) au înveninat şi exploatat viciul beţiei în sate, au amestecat băuturile cu materii otrăvite, au înveninat astfel fiziceşte, au corupt moraliceşte populaţiunile noastre.''*

---

[349] Ibidem, pp.10-11.
[350] Alexandru Oprea, *În căutarea lui Eminescu gazetarul*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1983, p.330.
[351] Ibidem, pp.131-133.

[...] ,,Deprinşi a se organiza repede şi lesne, ca orice popor vechi, ţinut la un loc prin solidaritate de rasă, de interese şi de religie, ei (evreii) dau în sinagogă ordine de zi pentru concurarea şi ruinarea negoţului creştin...''(aprecieri care ne fac să credem că Eminescu era la curent cu conţinutul sau caracterul scrierilor talmudice! - n.a.) [352]

*

Eminescu nu a nutrit, fundamental vorbind, niciodată simţăminte şi idei xenofobe gratuite, în speţă, antisemite, ci ***doar s-a pronunţat împotriva acelor etnii străine care puneau în pericol fiinţa naţională a neamului românesc, mai cu seamă prin acţiunea parazitară asupra organismului etnic autohton****. Aşadar, încă o dată,* ***reacţiile lui Eminescu sunt de apărare, iar nu agresive****. De altfel, Eminescu însuşi şi-a explicat, în acest sens, poziţia în articolul* Evreii şi conferinţa*, publicat la 9 ianuarie 1877: ,,Cine ştie cât de departe suntem de-a urî pe evrei – şi aceasta o poate pricepe orice om cu privirea clară – acela va vedea că în toate măsurile noastre restrictive numai dreapta judecată şi instinctul de conservare au jucat singure rolul principal.'' Şi, spre a avea o imagine şi mai clară asupra datelor acestei ,,cestiuni'', se impune să reiterăm o idee afirmată de Eminescu în studiul* Influenţa austriacă asupra românilor din principate *şi anume că dintre toate instrumentele de penetrare în fiinţa altor state şi popoare, pentru a le domina cu uşurinţă, politica austriacă miza cel mai mult, în epoca modernă, pe comerciantul evreu, datorită caracterului său funciar internaţionalist (deci, prin definiţie, ostil oricărei idei naţionale). [...]*

Titu Maiorescu în Însemnările zilnice *aminteşte, undeva, într-o formă voalată, că, în tinereţile sale, ar fi fost francmason, dar în toate celelalte lucrări, cu caracter public, continuă să susţină indiferentismul politic al ,,Junimei''. [...] În realitate, încă din 1865, Petru Mavrogheni şi Iorgu Sutzu, împreună cu Vasile Pogor şi Titu Maiorescu puseseră bazele lojei ,,L'Etoile de Roumanie'' (Steaua României). Un an mai târziu apare ziarul politic (sic!), literar şi comercial:* Constituţiunea*, în al cărui comitet de redacţie intrau aproape toţi membrii iniţiaţi ai lojei, bineînţeles şi Titu Maiorescu (ziarul îşi va modifica titulatura, în 1867, numindu-se* Gazeta de Iassi*). Este evident caracterul opozant al ,,Stelei României'' faţă de orientarea naţionalistă a grupului condus de Simion Bărnuţiu, în programul ei figurând la loc de cinste toleranţa politică şi religioasă. [...]* ***în lupta lor din acei ani pentru câştigarea de drepturi politice şi civile, comunităţile izraelite au căutat să se folosească de organizaţia Francmasoneriei****. [...]*

Pentru Eminescu problema care-i stă lui mai mult la inimă se reduce la dreptul de cumpărare a proprietăţilor rurale. [...] Este vorba, în ultimă instanţă, de ceea ce semnala şi consulul francez (Platner) când arăta că bancherii evrei se lansează în operaţii cămătăreşti, folosind gajuri ipotecare şi dacă legislaţia le-ar permite să stăpânească bunuri rurale ,,întregul pământ al Moldovei ar trece în puţini ani în mâinile lor''. [...] ***,,Nici un neam de pe faţa pământului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimene nu este mai tolerant decât dânsul.''*** *(Eminescu)* [353]

*

Pentru a înţelege mai bine programul politic eminescian, bazat pe statul natural sau organic, în care ***egoismul etnic poate fi strunit prin cultură****, trebuie să remarcăm umanismul eminescian, care este incompatibil cu xenofobia: ,,Acuza cea mare, pronunţată, altminteri, ar*

352 Andrei Oişteanu, *Imaginea evreului în cultura română*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004, pp.178-440 (o lucrare controversată).

353 Nicolae Cârlan, ***Mihai Eminescu în context bucovinean***, Grupul Editorial Muşatinii şi Bucovina Viitoare, Suceava, 2000.

fi aceea de xenofobie*, de lungă carieră în cazul Eminescu. Clişeul însă a blocat calea de înțelegere a extraordinarului simț istoric al poetului, pe care N. Iorga i l-a recunoscut cel dintâi. [...]*

În definitiv, egoismul etnic este natural în tendința lui de a elimina etniile potrivnice. Nestrunit însă prin cultură, duce la barbarie. ***Cultura începe cu depăşirea egoismului de orice soi****, Umanitatea e una singură în diversitatea (*prismatică*, zice Eminescu) a popoarelor şi națiunilor.* ,,Unul e în toți, tot astfel precum una e în toate'' *constituie fondul ontologic al înaltului umanism eminescian. Ajungi însă la universal prin ,,monogramul'' etnic ce ți s-a dat. Din acest punct de vedere, ,,xenofobia'' poetului e o poveste ticluită anume să abată atenția de la adevărul doctrinei sale.* [354]

*

Cine persistă în acuzația de xenofobie, ori n-a priceput mecanismul edificiului teoretic şi practic, ori are interesul expres să perpetueze o prejudecată întreținută cu abilitate de către cei ce se simțeau sau se simt vizați direct de poet. Poporul român (inclusiv intelectualii săi autentici) n-a simțit niciodată în celebra Doină *un ruşinos sentiment de xenofobie, ci o realitate tragică a istoriei naționale:* ***,,De la Nistru pân'la Tisa / Tot românul plânsu-mi-s-a / Că nu mai poate străbate / De-atâta străinătate.''*** *etc. Este împotriva ontologiei arheității (eminesciene) să-ți urăşti semenii, deci şi pe străini. Pentru Eminescu, omenirea formează* un singur corp*, căci arheii popoarelor se-ntâlnesc* întru Archaeus. *Omenia mioritică a îngăduit primirea ospitalieră a multor prigoniți printre români. Numai că o parte dintre aceştia s-au transformat din prigoniți aiurea în prigonitori în România! Asta e toată povestea. Povestea iepurelui care a primit vulpea în casă şi s-a văzut azvârlit pe uşă. Iepurele din poveste nu-i altul decât înrăitorul ,,xenofob'' Eminescu. Şi desigur, poporul român etichetat aidoma, în bloc. Ținta lui Eminescu n-a fost să stârnească porniri xenofobe, ci să contribuie la normalizarea raporturilor strâmbe dintre autohtoni şi periferici, în sensul unei sănătoase direcții naționale, a cărei măsură să fie* adevărul. ***Naționalitatea în marginile adevărului. Sintagma este incompatibilă cu xenofobia.*** [355]

*

Pentru un naționalist (patriot) ca Eminescu, era firesc, să-şi atragă nenumărați duşmani, inclusiv în rândul presei româneşti şi străine, aservite unor interese. Astfel, nu se poate explica atitudinea sau campania ostilă din presă, atunci când manuscrisele lui Eminescu, predate de Maiorescu Academiei în 1902, au putut fi oferite publicului larg. Pretextul invocat de Maiorescu, că acestea aduceau deservicii ,,defunctului poet'' s-a dovedit imediat fals, pentru că ele de fapt i-au sporit considerabil valoarea şi prestigiul de gânditor şi filosof. De altfel, ,,tot în Sămănătorul*, nu după multă vreme, în speță la 4 ianuarie 1903, Ilarie Chendi, unul din cei ce foloseau manuscrisele spre editare, avea să scrie: «Cu operele postume ale lui Eminescu s-a întâmplat un fenomen foarte ciudat. În loc de-a saluta unanim salvarea din ghearele pieirii a unui tezaur poetic imens, presa a preferat să certe pe descoperitorii acestor scrieri.»'' [...] ,, Iubesc acest popor bun, blând, omenos, pe spatele căruia diplomații croiesc charte şi resbele, zugrăvesc împărății despre cari nici prin gând nu-i trece...'' (Eminescu)* [356]

*

Dar Eminescu nu este numai un poet de geniu. Este ceva mai mult. El este cel dintâi care a dat un stil sufletului românesc şi cel dintâi român în care s-a făcut fuziunea cea mai

---

354 Theodor Codreanu, *Provocarea valorilor*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1997, pp.20-21.
355 Theodor Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1992, p.113.
356 Constantin Noica, *Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975, pp.36-71.

***serioasă – fuziunea normală – a sufletului daco-roman cu cultura occidentală.** El, vagabondul, lipsit de diplome şcolare, feciorul lui Gheorghe Eminovici de la Ipoteşti, este **eroul culturii noastre moderne**. Aceasta se poate vedea chiar numai prin argumentul lingvistic. Comparaţi limba din poezia lui cu limba oricărui scriitor român şi veţi vedea că la nici unul elementul autohton nu s-a îmbinat atât de armonios cu cuvintele noi, expresia fuziunii perfecte a sufletului naţional cu gândirea europeană.* [357]

*

*Eminescu a fost naţionalist entuziast, vizionar, intransingent, criticist, dar numai o neţărmurită dragoste de neam e cauza atitudinii sale de viaţă. O concepţie filosofică îi întăreşte sentimentul şi atitudinea. [...] Eminescu a exaltat puterea de rezistenţă şi creaţie a naţiunii, opunând acelor vânturători de idei care nu-şi dădeau seama că o naţiune mică fără religia naţionalităţii se ruinează şi se reduce la rolul de colonie în care promiscuitatea de idei şi forme e un principiu. [...] Naţiunea, singura realitate, e singura nelimitată ca durabilitate, e singura creatoare de civilizaţie. Tot ce se va face într-o ţară trebuie să aibă pecetea naţională. Încrederea lui în vigoarea şi triumful naţiunii era atât de stăpânitoare, încât naţiunea devine la el regulatorul tuturor gândurilor în domeniul politic şi cultural. **Naţiunea era punctul central al vieţii lui sufleteşti.** [...]*

*Naţionalismul lui Eminescu e de o mare nobleţe. Rar scriitor să fi simţit mai intens şi mai fără întrerupere emoţia eminamente socială de a se crede reprezentantul unei colectivităţi, de-a scrie şi lupta numai pentru interesele acesteia. **Eminescu şi-a trăit viaţa pentru naţiune şi s-a contopit deplin cu suferinţele şi nădejdile acesteia.** Asta-i replica lui faţă de cei ce preţuiau numai fiinţa individuală, faţă de cei ce nu ştiu că nu-s nimic în faţa totului, că nu preţuiau nimic dacă zbuciumul gândurilor şi simţirilor nu se integra în gândirea şi simţirea colectivităţii. Departe de Eminescu atitudinea de plantă stearpă, blestemată să nu înalţe niciodată mireasma ei în concertul miresmelor unei pajişti. Eminescu trăieşte în freamătul vieţii naţionale.* [358]

*

*Din păcate, Mihai Eminescu este mai actual decât suntem noi, cu gândirea noastră de astăzi. Deci un om, pentru că şi el a fost un om, un om care, acum aproape un secol şi jumătate de la naşterea sa, **a văzut lucrurile mult mai limpede decât le vedem noi**, contemporanii acestor fapte. Dacă am avea răbdarea să citim cu atenţie unele din articolele politice care se referă la realitatea economico-socială şi politică de atunci şi modul în care Eminescu a analizat-o şi a dat soluţii, vom vedea că în primul rând realitatea aproape că se repetă şi, în al doilea rând, că soluţiile date de Eminescu sunt valabile, sunt aproape singurele soluţii pe care le mai putem găsi. **E trist că nu am reuşit să depăşim etapa de consumatori ai operei eminesciene şi nu reuşim să devenim continuatori în fapt ai gândirii eminesciene.** [...] După părerea mea, poezia ,,Doina'' este un text normal şi nu ascunde nici un fel de atacuri, bombe sau surprize. Ea se referă la o situaţie de fapt din acel moment. Această poezie nu trebuie citită şi aplicată stricto-senso la realitatea de astăzi, ci trebuie citită şi înţeleasă în realitatea de atunci, dacă ne referim la mesajul şi conţinutul său informaţional. [...] În primul rând toată lumea recunoaşte că este un poet naţional. **Este un poet** **naţionalist** **în sensul bun al cuvântului** **naţionalist**, **pentru că există o confuzie destul de mare care se face atunci când se pronunţă cuvântul** **naţionalist**. **Unii înţeleg prin naţionalist un element îndreptat împotriva altora. Eu consider că naţionalismul este o acţiune în favoarea propriei naţiuni, în nici un caz îndreptată împotriva altor naţiuni.** [...]*

[357] *100 cei mai mari scriitori români*, Ediţia a II-a revizuită, lucrare elaborată sub egida Uniunii Scriitorilor din România, coordonată de Mircea Ghiţulescu, Ed. Lider, Bucureşti, 2005, p.75.
[358] Dumitru Murăraşu, *Naţionalismul lui Eminescu*, Ed. Pacifica, Bucureşti, 1994, p.150.

Unii, aflați într-o situație de putere de o anumită natură, căutau să se legitimeze şi atunci şi-l apropiau, deci şi-l luau în posesie pe Eminescu, să se justifice cu el (mai ales comuniştii - n.a.). Dacă noi vom căuta cu lumânarea elemente antisemite, scoțând din contextul general al gândirii lui Eminescu problema evreiască şi scoțând câteva adjective şi uitând contextul şi ideea generală (ba şi contextul istoric - n.a.), sigur îl putem declara antisemit, gândind la nivelul epidermei. De aceea cred că în cazul de față ar trebui să o gândim la nivelul intelectului şi nu la nivelul epidermei. În ceea ce priveşte antisemitismul lui Eminescu, eu cred că el a atras atenția asupra unui fenomen economic în măsura în care negustorii evrei erau agenți economici, deci agenții care efectuau o transformare dureroasă asupra societății româneşti; marea lor majoritate erau evrei şi poetul s-a găsit într-o situație de adversitate față de evrei printr-o adversitate față de un fenomen economic şi social. [359]

[359] Eugen Uricaru, fostul preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România, în vol. lui Mihai Vicol, *Un deceniu în interviuri (1990-2000). De la Gorbaciov la Cezar Ivănescu*, Ed. Junimea, Iaşi, 2003, pp.147-149 (în art. Eminescu este mai actual decât suntem noi, apărut în România liberă, ianuarie 1998).

XXV. UNUL DINTRE CEI MAI MARI GÂNDITORI AI LUMII: ROMÂNUL MIHAI EMINESCU

Cine a fost mai mare: poetul Eminescu sau gazetarul Eminescu? Iată o dilemă scolastică, pe care o respingem de plano, *singurul punct de vedere valabil fiind cel exprimat de Şerban Cioculescu: al unor* ***vocaţii paralele****. […] Se poate spune, fără a se comite o exagerare, că aşa cum poezia română ar fi arătat altfel dacă n-ar fi existat Eminescu, tot astfel şi publicistica românească – marcată esenţial de strălucirea şi de forţa explozivă a verbului său gazetăresc. […] Dar nu este exclus faptul ca, în adâncul concepţiilor sale, el să fi fost un conservator, poate chiar mai conservator ca înseşi conservatorii (care, la acea dată nu aveau încă o doctrină definită - n.a.). N-a fost decretat poetul drept «reacţionar», afirmându-se că dorea să întoarcă istoria ţării la anii 1400, pe vremea pârcălabilor şi-a voievozilor? […] Expresii ca aceea de «reacţionar» sunt «cuvintele magice ce trebuie să ne spulbere în ochii ţării». Urma o demonstraţie a falsului ce se comite, pornindu-se de la analogia cu epoca Restauraţiei, din istoria Franţei: «În ţara noastră nu există Legitimişti, nici Orleanişti, sau Imperialişti, sau clericali, nu avem nobleţe, nici privilegiuiri de reconstituit». (20 dec. 1878) […] Într-adevăr, respingând acuzaţia de «reacţionar», Eminescu arăta că, în Apus, reacţiunea «are drept ideal un stadiu al societăţii, o vârstă oarecum: stadiul feudalităţii». Spiritul acesteia este «staţionar», «nu face nici o concesie dezvoltării interne a societăţii». Poetul declară însă ferm că el este pentru «orice concesie», cu condiţia de a «se împăca cu existenţa statului naţional», de a fi «indicată de mersul normal al dezvoltării naţionale».* [360]

*

La prima sa ieşire în arena jurnalisticii - cu articolul O scriere critică, 1870 – *el se ridică ferm şi eficient în apărarea lui Aron Pumnul şi a Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina. […] În numeroase alte articole şi note de ziar, Eminescu prezintă şi apără situaţia bisericii ortodoxe şi a şcolii româneşti. […] Eminescu relatează în coloanele ziarului «Timpul» (1877-1878) derularea primului proces politic de la Cernăuţi, în care erau implicaţi membrii Comitetului de conducere a Societăţii Academice Arboroasa, în frunte cu Ciprian Porumbescu. El stabileşte în mod concret că vinovăţia pentru care fuseseră arestaţi cei cinci arboroseni nu era de competenţa justiţiei, ci cădea sub incidenţa reglementărilor academice, ceea ce, finalmente, completul de judecată a şi fost nevoit să confirme prin achitarea celor inculpaţi prin abuz. Dar, mai cu seamă în articolele despre răpirea Bucovinei şi despre decapitarea lui Grigorie Ghica (de către Poarta Otomană), Eminescu se arată, cu cea mai acută îndurerare, solidar cu soarta Bucovinei, denunţând fără menajamente raptul oneros al ţinutului şi asasinatul abominabil al voievodului care cutezase a protesta cu atâta vehemenţă împotriva acestei nelegiuiri nemaipomenite (în 1775). […] Fundaţia Culturală a Bucovinei face din sprijinirea apariţiei acestei cărţi un nimerit prilej de omagiere a celui pe care Nicolae Iorga l-a considerat „****expresia integrală a sufletului românesc****''.* [361]

*

Dacă «istoria omenirii e desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu», cum afirma tânărul student Mihai Eminescu pe vremea pregătirii şi desfăşurării Serbării Naţionale de la Putna, rezultă că orice etnie nu poate fi decât un dat, o emanaţie a divinităţii, care caută să-şi fortifice necurmat ***identitatea întru devenirea de sine*** *şi* ***integrarea în universalitate****. […]*

[360] Alexandru Oprea, op. cit., pp.13-123.
[361] Dumitru Cucu, în Cuvânt înainte la vol. lui Nicolae Cârlan, op.cit., pp.5-6.

Adept convins şi fervent al afirmării specificului naţional*. […] Mihai Eminescu susţine că civilizaţia şi cultura românească modernă, ca expresie a geniului creator al poporului nostru, trebuie să-şi apere şi să-şi menţină sigiliul inconfundabil dobândit de-a lungul istoriei şi întreţinut graţie, în primul rând, unui instinct de conservare etnică, dar şi ca efect al simţământului şi conştiinţei naţionale. Eminescu este, credem, primul dintre oamenii noştri de spirit care, făcându-şi din Miron Costin un aliat de prestigiu, elogiază fără rezerve, în acorduri poematice emoţionante, «ţăranul, acest unic şi adevărat popor românesc». […]*

«România Jună» se declară împotriva «cosmopolitismului şcolii lui Maiorescu» iar o însemnare din manuscrise mărturiseşte că-i este ruşine de acel «român de paradă» care «vrea a-şi fi însuşit monopolul, privilegiul patriotismului şi a naţionalităţii». Nu principiul naţionalităţii îl dezavuează, ci compromiterea acestuia prin frenezie demagogică: «Naţionalitatea trebuie să fie simţită cu inima şi nu vorbită numai cu gura (şi foarte des). ***Ceea ce se simte şi se respectă adânc se pronunţă arareori.****» […] În perioada cât a activat la ziarul ,,Timpul'', Eminescu s-a transformat într-o veritabilă tribună de luptă şi instanţă de apărare a drepturilor ancestrale ale românilor din teritoriile ocupate de marile imperii ale vremii, îndeosebi cel habsburgic şi cel rusesc. Consecvent, mereu prompt şi avizat, pasionat uneori ,,mai peste marginile iertate'' (cum zicea Titu Maiorescu), dar totdeauna lucid şi de bună credinţă, poetul şi-a exprimat fără înconjur ataşamentul faţă de cauza pentru care aceştia (românii) se angajau în acţiuni vizând, pe de o parte conservarea propriei identităţi etnice, ameninţate de pericolul deznaţionalizării, iar pe de altă parte, racordarea la lupta pentru promovarea idealurilor comune cu cele ale românilor din ,,Ţara liberă''. […] Cât despre politica oficială a imperiului (habsburgic) faţă de etnii, este de remarcat caracterul ei duplicitar, făţarnic; în timp ce propagandistic se afirma grija egal distribuită a împăratului faţă de popoarele sale (oare ce fel de grijă? - n.a.), în fapt se urmăreşte o sistematică şi tenace acţiune de deznaţionalizare a românilor din Bucovina, lovitura de graţie administrându-li-se nu numai prin mutaţiile demografice dirijate pe ascuns, ci şi prin subminarea vieţii lor spirituale: a limbii, bisericii şi şcolii.* [362]

*

Este cert că el era împotriva proprietăţii, rezultat al unui rapt social, dar nu-l încânta ideea comunizării tuturor bunurilor, bunuri în care vedea o condiţie a raiului oamenilor şi un mijloc al dezvoltării societăţii. Drept care va folosi caracterizări dintre cele mai drastice la adresa, bunăoară, a ,,comunismului'' lui Saint-Simon (şi J.J. Rousseau - n.a.). […] Bazându-se tocmai pe această teorie (a lui Malthus, preluată de Lasalle), economiştii dovedesc de cincizeci de ani şi mai bine că socialismul nu poate desfiinţa mizeria, pe care însăşi natura *o generează, ci o poate doar* generaliza*, repartizând-o în mod uniform pe întreaga societate. […] În rezumat, ,,nu este vorba numai de forţa de expresie a gazetăriei eminesciene, ci şi de faptul că, trăind într-un moment de răscruce din dezvoltarea societăţii române moderne, el a ştiut să definească, într-o manieră originală, inimitabilă, acele probleme nevralgice primordiale asupra cărora vor fi obligate să revină cele mai importante curente social-politice şi filosofice din ţara noastră. […]* **Eminescu nu era împotriva progresului tehnic, ci a folosirii acestuia ca mijloc de înrobire a omului de către om.** [363]

*

Istoria dinăuntru a popoarelor este o luptă între ideea statului şi individualismului. Ce este individualismul? Fiecare fiinţă organică e pentru sine lucrul principal, semenul său – lucru secundar. *Dorinţele şi aspiraţiile oricărui individ omenesc sunt nemărginite, încât funcţia principală a vieţii, a inimii sale este nu relizarea unei dorinţe, ci dorinţa, voinţa ca*

[362] Nicolae Cârlan, op.cit., pp. 35-78.
[363] Alexandru Oprea, op.cit., pp.196-203.

atare. De acolo proverbul: toată lumea să piară, numai Manea să trăiască. Acest element e şi periculos şi folositor. Periculos, dacă o putere mai mare nu-i pune margini; folositor, dacă în margini legiuite el caută a-şi realiza prin muncă, aspirațiile sale şi, precum soarele este tatăl luminii şi al umbrei, tot aşa individualismul este tatăl înfloririi şi al decăderii, justiției şi a injustiției, binelui şi răului.

Față cu această iluzie a inteligenței şi a inimii individuale, care e cauza că om pe om exploatează, om pe om se nimiceşte, față cu acest bellum omnium contra omnes*, un ochi mai limpede (conştiința - n.a.) zice: Stai! Nimicind pe vecinul tău, tu loveşti în tine, căci puterile care expoatează natura brută s-au împuținat,* tu *eşti mai sărac cu o sumă oarecare. Deci vecinul să trăiască. El produce grâu, el are trebuință de mine, eu de el, nimicirea sa ar fi o pierdere vădită pentru mine, care nu mă pot ocupa cu toate celea. Va să zică, interesele individuale sunt* armonizabile. *Iată dar ideea statului:* ideea armoniei intereselor. *[…]*

Dar producătorii de grâu au o țintă comună, interese comune, iată clasa*; identitatea de interese naşte o identitate de păreri: iată* principiile*; se cere realizarea acestor păreri în stat: iată* partida. *Tot aşa fac breslaşii. Formează o clasă, au principii, sunt o partidă. În locul individualismului personal vine cel de clasă. Pentru a-şi asigura cercul de exploatare ele încremenesc câteodată: iată* castele. *Nimic nu va schimba natura societății. Ea va rămâne un* bellum omnium contra omnes (un război al tuturor contra tuturor)*, sub orice formă paşnică s-ar prezenta. Puterile în luptă se comasează, în locul indivizilor avem clase, forme superioare a aceluiaşi principiu, care se luptă pentru supremație.*

Statul însă, ca o formă şi mai înaltă a aceluiaşi principiu, nu vede în clase indivizi deosebiți, ci un complex de organe sociale, un individ: națiunea. Toate clasele sunt înaintea sa egal de importante, menirea sa este de a stabili armonia între ele, de a opri ca una să fie exploatată prea mult prin alta, căci toate trăiesc şi înfloresc una de la alta şi pieirea uneia condiționează pieirea mai curândă sau mai târzie a celeilalte. *[…] De aceea, se vor vedea în toată omenirea două serii de idei, două tabere, aceea a indivi-dualismului, sistemul liberal, şi aceea a armoniei intereselor, a statului ca o unitate absolută a monarhiei juridice. Libertatea e libertatea de a exploata, egalitatea e egalitatea de a deveni tiran ca şi vecinul meu, fraternitatea – un moft ilustrat prin ghilotină.* [364]

*

Am susținut întotdeauna că chestiunea cosmopolitismului e una ce nu există. Să nu fim inventivi în chestiuni a căror înțeles ar fi greu de definit pentru fiecare din noi. Poate că ar exista cosmopolitism – dacă el ar fi posibil. *Dar el e imposibil. Individul care are într-adevăr dorința de-a lucra pentru societate nu poate lucra pentru o omenire care nu există decât în părțile ei concrete – în naționalități. Individul e osândit prin timp şi spațiu de-a lucra pentru acea singură parte căreia el îi aparține. În zadar ar încerca chiar de-a lucra deodată pentru toată omenirea, el e legat prin lanțuri nedesfăcute (prin conştiință şi sentimente - n.a.) de grupa de oameni în care s-a născut. Nimic nu e mai cosmopolit decât* matematica pură *d.ex., şi cu toate astea omul de ştiință va fi silit să o scrie într-o* limbă *oarecare şi prin acest mediu de comunicare ea devine întâi şi-ntâi proprietatea unui grup de oameni, a unei naționalități, şi acea naționalitate priveşte pe omul de ştiință de al său ori cât teoriile lui ar putea să aparțină omenirii întregi.*

Cosmopolitismul e o simulație *(o mare iluzie, o utopie precum comunismul - n.a.) şi nimic alta, el n-a fost niciodată un adevăr. Străinii care au interese personale în Țara Românească de ex. vor* simula *totdeauna cosmopolitismul pentru că, declarându-şi adevăratele lor simțuri, ar putea să pericliteze interesele lor individuale. State slabe, cum era*

[364] Mihai Eminescu, *Opere politice*, vol. II, Ed. Timpul, Iaşi, 1998, pp.10-11.

Germania în secolul al XVIII, vor simula *cosmopolitismul, pentru a denigra tendințele naționaliste ale inamicilor lor tari.* ***C-un cuvânt: cosmopolitismul nu există decât ca simulație, ca fățărnicie. El mai e pretextul pentru lenea şi indiferentismul celor care nu cunosc un alt scop în lume decât acela de a trăi bine.*** *A acuza însă de cosmopolitism oameni care se interesau de toate chestiunile vitale ale națiunii noastre, oameni care lucrează pe când alții numai vorbesc, este sau un semn de rea-credință (mergând până la satanism - n.a.) sau unul de primitivitate.* [365]

*

S-a conchis că Eminescu nu este original, ci un fidel discipol al lui Kant şi, mai ales, al lui Schopenhauer. Toată concepția despre lume a lui Eminescu a fost redusă la pesimismul devastator de sorginte schopenhaueriană [...] pierzându-se din vedere complexitatea ansamblului, organicitatea *întregii opere. A fost nevoie de competența lui Constantin Noica pentru ca, în sfârşit, gânditorul să-şi ocupe locul cuvenit în seria de filosofi care s-au ridicat la concept, adâncind temeiul ființei. [...] Demonstrația lui Noica este pe deplin convingătoare: Eminescu a recurs la o* transformare *ontologică a conceptului aşa cum a procedat Platon cu Ideea. Termenul de Idee* (idea) *a fost un* universal *înaintea lui Platon, dar numai acesta i-a dat demnitatea ontologică, ridicându-l la* general*. Astfel, Ideea a devenit pecetea inconfundabilă a filosofiei platoniciene. [...]* ***Constantin Noica arată însă, că marele merit al lui Eminescu e de a-i fi dat conceptului (numit Archaeus - n.a.) ceea ce-i lipsea, că l-a ridicat de la*** **universal *la* general.** *[...] Noica dădea şi exemplul lui Hegel care a făcut din Spritul absolut un arheu în măsură să pună în mişcare istoria. Desigur, acelaşi rol* arheal *îl are voința la Schopenhauer, materia la Marx, focul la Heraclit sau eul absolut la Fichte.* [366]

*

„Archaeus este singura realitate pe lume.'' *Noi, însă, imediat ne întrebăm: este* arheul *spirit sau materie? [...] Filosofia europeană a inventat întrebarea dramatică* spirit sau materie?*, sintetizând tendința schizoidă a metafizicii occidentale şi pe care filosofiile orientale n-au ajuns să şi-o pună, deşi ele însele au fost interpretate conform acestei paradigme. [...] În funcție de răspuns, fiecare gânditor primea eticheta potrivită. Trei dintre ele au oblăduit clasamentele:* materialişti, idealişti, dualişti. *Ultimii deja constituiau o «aberație», un fel de oaie neagră a filosofiei, de unde şi raritatea lor. Marx, Hegel, Descartes, iată exemplele tipice pentru fiecare* –ism *din cele trei. Există, însă, şi a patra categorie de gânditori, care ar putea fi numiți* neutralişti*, considerați adesea drept cei mai periculoşi pentru incapacitatea lor de «decizie». De regulă, ei se află între* Scylla *şi* Charybda*, fiind acuzați de idealişti că pactizează cu materialiştii, iar de către aceştia din urmă că sunt, de fapt, vânduți idealiştilor. Pentru ei, schisma dintre* spirit *şi* materie *este artificială şi păgubitoare, deoarece respectivele concepte numesc fațe complementare ale aceleeaşi realități ontologice.*

Marii gânditori stau deasupra zadarnicei dispute, chiar când ei înşişi sunt înglobați într-o tabără sau alta. *Se ştie, Kant, de pildă, a fost catalogat drept* idealist*, dar Eminescu nu-l aşază în rândurile acestora, deoarece* criticismul *nu e nici materialism şi nici idealism, recte nici «elefant», nici «călugăriță», cum zice ironic poetul. [...] Ontologia fundamentală a lui Heidegger (mai ales cel din ultima fază, de după* Kehre *este în măsură să pună capăt istoriei* sistemelor filosofice închise. *Cum deja am sugerat,* ***Eminescu s-a situat deasupra dilemei filosofiei europene tradiționale****. [...] E ceva în căutările poetului atât de puțin în spiritul metafizicii tradiționale încât, va trebui să admitem că* gândea ființa *ca şi cum ar fi fost în*

---

[365] Ibidem, p.614.

[366] Theodor Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, op.cit., pp.9-11.

preajma unui Heidegger, iar câțiva dintre ultimii cercetători n-au mai putut ignora acest fapt (Constantin Barbu, A. I. Brumaru, Svetlana Paleologu-Matta, îndeosebi). [367]

*

«Mă opun ideii kantiene că prin simțuri nu poți cugeta nimic; dimpotrivă, ele stimulează gândirea filosofică». [...] Eminescu procedează la o răsturnare esențială (ca şi Heidegger în fața lui Hegel, ca istoric al filosofiei): el deplasează centrul de greutate de la sfârşit *(conştiința în genere) la* început *(conştiința individuală, aceea a «inimii», pe care Kant o eliminase din cunoaşterea* obiectivă*). [...] Kant nu-l «converteşte», ci poetul absoarbe, cu puternica lui personalitate, apriorismul gnoseologic la propria lui viziune asupra lumii. Pentru Kant,* patima *este un obstacol gnoseologic de netrecut, dar pentru Eminescu este condiția primordială: «Sucul învietor al gândirii e* patima. *E vorba numai ca această patimă să aibă un obiect nobil şi desigur că cel mai nobil e adevărul». (* Fragmentarium, *Opere, vol. XV, p.88). Sau şi mai tranşant: «Adevărul este în inimă, creierul nu e de(cât) lacheul inimei». (Idem) [...] (El) nu-l părăsea pe Kant, ci-l adâncea, depăşind impasul metafizicii kantiene, încercând să acopere* golul *acestui sistem (cosiderat mai bun decât multe altele - n.a.), spre a demonstra că metafizica e, totuşi, posibilă. [...]* ***El admite ceea ce nici Platon, nici Kant şi nici Schopenhauer n-ar fi admis – anume că fiecare individ cunoscător are dreptatea de partea lui, dar că nimeni în parte nu deține privilegiul*** **adevărului.** ***Este una dintre intuițiile extraordinare ale acestui geniu, care ni-l face pe deplin contemporan.*** *[...] Mintea sănătoasă este aceea care veşnic* rectifică, *reconstruieşte realul. [...] Oricum, Kant n-ar fi admis* relativitatea *cunoaşterii ştiințifice, după cum Schopenhauer n-ar fi admis că geniul nu-i obiectiv. Eminescu defineşte ştiința cu toată claritatea: «o vecinică corectură». (*Fragmentarium, *Opere, vol. XV, p.343)* [368]

*

Într-o ciornă de scrisoare (dec.- ian., 1869-1870), îşi propunea: «Modul de-a judeca, d-a raționa românesc, prin urmare o filozofie românească, care să primească între pietrele ei unghiulare două cestiuni nepuse în filozofie şi nestudiate de nimeni. Cestiunea națiunii şi a religiunei – singurele lucruri cari ne-au scăpat şi a făcut să trăim şi astăzi». [...] ***Salvarea a fost creştinismul, cu aspirația lui spre universal.*** *«Catolicismul a scăpat Europa de caste», conchide Eminescu. Şi asta deoarece creştinismul a redat statului funcția complexă de armonizare a intereselor, pe care închistarea în caste o suprimase. [...]* ***De ce Christos e aşa de mare. Pentru că prin*** **iubire** ***El a făcut cearta între voințe imposibilă. Când iubirea*** **este,** ***şi ea este numai când e reciprocă*** **absolut** ***va să zică universală; când iubirea e, cearta e cu neputință şi de e cu putință, ea nu e decât cauza unei iubiri preînoite şi mai adânci încă de cum fuse - înainte»*** *(Ibidem, p.218) [...] Omul nu se poate salva decât regăsindu-se arheal, în propria sa națiune şi, de aici, în omenire. [...]*

Eminescu a suferit inimaginabil pentru România şi aproape că nu există articol în care să nu protesteze şi să nu fulgere de mânie în contra politicienilor incapabili a depăşi adevărurile de şcoală (şi a-şi recunoaşte arheul național). *[...]* ***Pot românii să renunțe la modelul Eminescu fără a se sinucide spiritual? Ontologia arheității este una dintre superbele creații ale geniului european. În mod direct, Eminescu este confirmat de întreaga cultură națională, iar în mod indirect de mari cuceriri ale gândirii europene*** *[...] Putea, dintr-o asemenea Weltanschauung, să rezulte o gândire politică şi socială reacționară, antieuropeană şi fascistă? [...] Paginile acestea încearcă să demonstreze, cu cărțile pe față, că eminescianismul este departe de a fi anacronic, că vizionarismul poetului nostru este extraordinar de fecund şi de modern şi sub aspectul «rațiunii practice», atât de contestate de*

---

[367] Ibidem, pp.11-12.
[368] Ibidem, pp.20-23.

către ultimii detractori. Dar pentru asta, trebuie început cu începutul, cu gândul ontologic, izvorul întregii creații eminesciene şi chintesența modelului cultural național. [369]

[369] Ibidem, pp.8-131.

XXVI. A AVUT EMINESCU ÎNTR-ADEVĂR UN MARE SIMȚ ISTORIC?

Cu toate că studiile de istorie le-a publicat în gazete, Eminescu impresionează prin rigorismul documentării, prin acribie științifică, prin cuprinderea întregii istorii naționale, de la origini până în zilele sale, prin patriotismul ardent (dar manifestat în marginile adevărului), prin consecvența cu care își urmărea scopul propus, așa cum îi declară, cu luciditate, unui coleg junimist: ,,Panule, știi tu că în lumea aceasta nu este nimic mai interesant decât istoria poporului nostru, trecutul lui tot, tot este un șir neîntrerupt de martiri?'' Îl îndeamnă la această reflecție obârșia sa țărănească, cu care se mândrește. […]

Prietenia Poetului cu trecutul țării nu este declarativă, ci ea este fundamentată pe cunoștințe profunde, prin apelarea permanentă la document și prin vastitatea informației bibliografice (chiar dacă a glorificat unele momente istorice în poezia sa - n.a).

Cu un acut simț al istoriei, *Eminescu s-a dovedit a fi un **exponent integral al spiritului național**. Pentru el, erau evidente cele două componente esențiale ale statorniciei caracteristicilor fundamentale ale culturii unei națiuni: limba și istoria.* [370]

*

*Pentru domnitorul Cuza, contemporanul său, nutrea o simpatie aparte. Îl vizitează, în ianuarie 1870, la Döbling, unde domnitorul fusese surghiunit. Prilejul de a vorbi despre personalitatea lui Cuza îi este oferită de discursul lui V. Boerescu rostit la Ateneul român la 14 februarie 1882 și publicat în ,,Românul'' zece zile mai târziu. Polemistul intră din nou în arenă și-l contrazice pe autorul discursului în privința reformelor lui Cuza. Cuza a lovit ,,într-o clasă, dar a întins mâna pentru a ridica pe țărani, clasa productivă a țării''. Prin dizolvarea de către Cuza a Adunării Elective a Principatelor Unite din 2 mai 1864, care se opunea legiferării reformei agrare și a celei electorale (,,lovitură de stat'' condamnată de Boerescu), țara a fost împroprietărită ,,c-o a cincea parte din teritoriul ei, de pe care Cuza Vodă a alungat acele adunături de bizantini sodomiți''. Dimpotrivă, **abdicarea lui Cuza la 11 februarie 1866, ca urmare a conjurației organizate de conservatorii și liberalii-radicali, este după opinia îndreptățită a lui Eminescu, ,,o infamie și o lașitate''**. ,,Vor trece veacuri – continuă Eminescu – și nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de rușine de câte ori va răsfoi istoria neamului său la pagina lui 11 februarie și stigmatizarea acelei negre felonii va răsări pururi în memoria generațiilor, precum în orice ar răsare iarba lângă mormântul vândutului Domn.'' Între feloni se află și militari care și-au încălcat jurământul față de Domn și l-au trădat. De altfel, face el, cu amărăciune, altă constatare: ,,a-și încălca jurământul a devenit în România un titlu de înaintare'', iar ,,dacă vom cerceta istoria răsturnării lui Cuza vom afla că aproape toți conspiratorii, afară de câtiva amăgiți, erau **străini** (ca și în alte mari lovituri se stat, precum cea din 23 august 1944 - n.a.). Străinii au adus un străin'' (pentru a le fi servite toate interesele individuale și masonice, după caz - n.a.).* [371]

*

Om profund al epocii sale, el privește istoria nu ca pe o simplă acumulare de date și fapte din trecut, ci are o viziune științifică asupra ei ca o neîntreruptă lucrare a generațiilor. […] Eminescu ajunge la concluzia, validată de timp, conform căreia, ,,nașterea unui neam nu putea să se producă printr-un accident, nici printr-o hotărâre a cuiva anume, ci ca un proces

---

[370] Tudor Nedelcea, *Eminescu, istoricul*, Ed. Fundația ,,Scrisul românesc'', Craiova, 1998, pp.9-10.
[371] Ibidem, pp.70-73.

de o natură mai înaltă, din planul marilor geneze.'' Aşa gândind, într-o filozofie personală a istoriei, Eminescu proiecta rădăcinile timpului istoric (care coincide cu timpul neamului) departe, în planul eternităţii. [...] Temeiurile interioare, în creaţie cât şi în biografia sa, sunt evident: ***cultul adevărului***, ***cultul patriei*** *şi* ***cultul muncii***. *[...] În cadrul acestor ,,temeiuri de adâncime'', cultul trecutului este remarcabil şi explicabil.* ***În epoca sa se manifestau serioase tendinţe de eludare a adevărului istoric, a tradiţiei istorice, în favoarea unei influenţe occidentale exagerate (este incredibil cât de mult se aseamănă acele timpuri cu cele din prezentul nostru! - n.a.)****. Ziarul ,,Românul'', în special prin C. A. Rosetti (portavoce a liberalilor, şi ,,părintele demagogiei române'', cum l-a numit Eminescu - n.a.), ,,au contactat obiceiul de a aşterne în socoteala trecutului tot ce le doreşte inima şi, făcând meseria aceasta de precupeţi de vorbe mari zeci de ani de-a rândul, au ajuns să crează poate ei înşişi ceea ce spun.'' [...] Fără a fi demolator sau nihilist,* ***Eminescu inaugurează în proza politică şi în special în scrierile cu conţinut istoric, spiritul critic*** *[...]* ***El, istoricul, nu s-a înşelat niciodată când a fost vorba despre problemele majore ale istoriei românilor şi de timpul său.*** *[...]* ***Prin lucrarea gazetăriei sale, el devine naţional, tot aşa cum devine naţional, prin lucrarea versului său.*** [372]

*

Reîntregirea Basarabiei cu patria-mamă (alături de Ardeal şi Bucovina de Nord), era văzută de Eminescu înscrisă în «sâmburele românismului», în ceea ce poetul numea arheu. *Nimeni nu s-a exprimat mai optimist în privinţa viitorului Basarabiei decât acest geniu acuzat de «pesimism». Iar* ***profeţia lui s-a împlinit cu asupra de măsură la 1918****. Ce s-a întâmplat* după *ţine numai de inaptitudinea clasei politice româneşti incapabile să facă faţă propriei corupţii şi strivitoarei presiuni imperiale dinspre «revoluţia mondială» a Sovietelor. [...] Imperiile ştiu că un popor trebuie nimicit ca* arheitate (identitate naţională - n.a.)*, pentru ca – smuls din rădăcini (mancurtizat) (mai ales din rădăcinile creştin-ortodoxe, în cazul românilor - n.a.) – să poată dobândi o altă* identitate*, cea convenabilă.* [373]

*

Nădăjduim că Istoria ne va da dreptate. Dar ea trebuie ajutată. Bine ar fi ca, urmându-l, să ne recunoaştem în modelul eminescian. Din păcate, România ca ţară dilematică*, fără aderenţă la tendinţa eminesciană întârzie să facă din Eminescu un ,,mit lucrător''. Ar fi păcat să ne trecem vremea, visând să fim, dovedind o ,,idolatrie machiavelică'' (C. Tănase), cu izbucniri ciclice de ,,nevroză patriotardă'' fără a ne activa. Prezenţa lui Eminescu în cultura română obligă. El ne invită, ca o somaţie istorică, să uităm umilinţa şi ploconirea pentru a ne rosti în deplinătate fiinţa naţională. Iar Basarabia, scria – parcă testamentar – netranzacţionarul gazetar, ni se cuvine fiind chiar ,,misia noastră istorică''. Ea ar trebui pregătită. Şi veritabilul liant rămâne cultura. Altminteri, avertiza tot Eminescu, ,,unirea politică e o nebunie''. Or, Eminescu reprezintă avangarda românismului cultural. Cu el alături, suntem îndreptăţiţi să credem că Unirea e pe-aproape. Mai ales că genialul poet avea oroare de* civilizaţia vorbelor.

Eminescu, concretizând conceptul globalizant al fiinţei naţionale se exprimă ca românitate fundamentală*, lucrând în specific (v. Aureliu Goci:* În Europa fără Eminescu?...*) Şi, pe bună dreptate, criticul se întreabă frisonat:* ***putem intra în Europa fără Eminescu?*** *Cel care a fost o* summa *a structurilor de rezistenţă a devenit acum un obstacol, un nume repudiabil? Prea obişnuiţi cu* ratarea *marilor ocazii ale istoriei, s-ar putea să-l acuzăm pentru neputinţele noastre tot pe marele poet. Şi dacă, obsesiv-deziderativ, invocăm* integrarea europeană *(făcând mai degrabă o risipă de vorbe), nu înţelegem pudoarea în a ,,ataca''*

[372] Ibidem, pp.22-27.
[373] Theodor Codreanu, *Basarabia sau drama sfâşierii*, op.cit., p.16.

chestiunea reintegrării. *Cele două tendințe nu se exclud, nu sunt şi nu pot fi în conflict. Şi doar aşa vom putea împlini porunca peste veac a spiritului nostru tutelar.* Regăsirea națională *a românilor basarabeni a fost posibilă prin Eminescu (mai iubit şi prețuit, au spus unii, decât în România de astăzi - n.a.).* [374]

*

Eminescu – credem – poate fi angajat şi în disputa despre postmodernism care resuscită problema formelor fără fond, despre specificitatea națională şi globalism. Părerea noastră este că naționalismul său a fost înțeles unilateral şi primitiv chiar, ca şi ,,pesimismul'' de care eminescologia mai nouă de orientare ontologică s-a debarasat definitiv. Naționalismul eminescian trebuie înțeles în mod hegelian ca ,,substanță'' şi ca ,,o conştiință de sine'', ca ,,unitate a întregului'', ca ,,treaptă universală a spiritului''. Supranaționalismele, ca forme noi ale internaționalismului, mai încearcă să ne determine la o acțiune de lepădare de Ideea națională (prin urmare şi de Eminescu). Or, nici un teoretician serios al naționalismului nu prognozează dispariția în viitor a naționalului. Ceea ce propune postmodernismul la acest capitol este o utopie, o convenție. [375]

*

Astăzi, după eşecul total al Estului, Europa pare să dea semne că ar vrea să se trezească şi să-şi recunoască arheul – adică unitatea (în ce priveşte trecutul ei, tradițiile…- n.a.). Asta se vrea oare Casa Comună a Europei? Sau e o nouă mască internaționalistă? ***Numai soluția românească eminesciană ar putea da consistență unei comunități europene reale. Nu e un paradox? Tocmai cea mai dezbinată etnie să dea răspunsul? Spre propria ei mântuire şi a Europei.*** *[…] «Făcând parte - spune Mircea Eliade - , trupeşte şi spiritualiceşte, din Europa, mai putem fi sacrificați fără ca sacrificiul acesta să nu primejduiască însăşi existența şi integritatea spirituală a Europei? De răspunsul care va fi dat de Istorie, acestei întrebări, nu depinde numai supraviețuirea noastră, ca neam, ci şi supraviețuirea Occidentului.» (Destinul culturii româneşti) Se pare, cheia acestui răspuns este asimilarea sau ignorarea modelului ontologic eminescian. Căci… Archaeus este singura realitate pe lume…* [376]

*

,,Cântări şi laude-nălțăm
Noi, Ție Unuia
Primindu-L cu psalme şi ramuri
Plecați-vă neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o.
Lumina ducând-o
Celor din morminte!'' [377]

*

[374] Adrian Dinu Rachieru, ***Bătălia pentru Basarabia***, Ediția a II-a, revăzută şi adăugită, Ed.Augusta, Timişoara, 2002, pp.35-36.
[375] Mihai Cimpoi, în dialog cu A. D. Rachieru, op.cit. mai sus, p.129.
[376] Theodor Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, op.cit., p.167.
[377] Radu Mihai Crişan, ***Testamentul politic al lui Mihai Eminescu***, Ed. Cartea Universitară, Bucureşti, 2005, p.3.

,,Sărăcia pentru mase e cu mult mai deschisă corupțiunii decât averea. [...] ***O serioasă turburare socialistă amenință Europa. Cetățenii «*****liberi, independenți și înfrățiți*****» ai republicei universale, care sunt reprezentați (inclusiv prin n.n.) prin liberalism, încearcă a răsturna toate formațiunile pozitive de stat.*** *Atentate, scene de uliță, turburări, încep a-și arunca umbrele de pe acum. Cercul de oameni într-adevăr culți e foarte mic (dar și mai mic astăzi! - n.a.). Împrejurul acestui cerc e unul mai mare, al publicului cult, care poate să priceapă și să aprecieze cultura învățaților, fără însă a produce ceva pe acest teren. Masa e sau incultă sau pe jumătate cultă, lesne crezătoare, vanitoasă și lesne de amăgit. Oamenii cu cunoștințe jumătățite, semidocți sau inculți cu totul, caută a o asmuți asupra claselor superioare, a căror superioritate constă în naștere, avere sau știință. Cultura omenirii, adică grămădirea unui capital intelectual și moral, nu seamănă cu grămădirea capitalurilor în bani.* ***Victoria principiilor liberale-socialiste însemnează moartea oricărei culturi și recăderea în vechea barbarie.*** *[...]*

În cursul întregii istorii a românilor putem vedea, la ivirea unor pericole mari, înveninându-se, și mai mult, urile de partid, netoleranța politică. *[...]* ***Sentimentul istoric al naturii intrinseci a statului sau o mână de fier, din nefericire, lipsesc****; așa încât,* ***departe de-a vedea existența statului asigurată prin cârma puternică și prevăzătoare a tot ce poate produce nația mai viguros, mai onest și mai inteligent, suntem, din contră, avizați de-a aștepta siguranța acestei existențe de la mila sorții, de la pomana împrejurărilor externe, care să postuleze ființa statului român ca pe un fel de necesitate internațională.*** *Cum că acea necesitate internațională n-are nevoie de-a ține seama de sentimentele noastre intime, de existența rasei latine, ci numai de existența unui petec de pământ cvasineutru lângă Dunăre, ne-a dovedit-o cu prisos Congresul (de la Berlin n.n.). [...]*

Istoria își are logica ei proprie: nici un neam nu e condamnat de a suporta, în veci, un regim vitreg, corupt și mincinos. ***Ne temem că aproape e ziua în care simțul conservării fizice, revoltat de maltratările administrative și fiscale și de exploatarea excesivă din partea străinilor, va preface poporul nostru într-o unealtă lesne de mânuit în contra chiar a existenței statului…***

Prin urmare: atenție! ***Greșalele în politică sunt crime; căci în urma lor suferă milioane de oameni nevinovați, se-mpiedică dezvoltarea unei țări întregi și se-mpiedică, pentru zeci de ani înainte, viitorul ei.''*** [378]

*

,,Bătrânul Phoenix arde în văpaie
Dar din cenușă reînvie iară
El moare azi, în forma-i, dar ideea
Chiar și de vrea nu poate să mai moară.

Bătrânul Phoenix arde în văpaie
Și din cenușa proprie renaște
Dar, spre-a-nvia mai mândru el din moaște
Îi trebui lina vântului bătaie.

Aș vrea să fiu ca pasărea aceea.
Ca Phoenix care arde blând în pară
Pierind în vânt ca glasul care zboară,
Ca un suspin, ca unda, ca scânteia.'' [379]

---

[378] Ibidem, pp.28-30.
[379] Ibidem, p.31.

XXVII. TINERII DE ASTĂZI MAI ALES, AR TREBUI SĂ PREȚUIASCĂ ORTODOXIA ŞI ISTORIA ROMÂNIEI (INCLUSIV ADEVĂRUL DESPRE MIŞCAREA LEGIONARĂ, GARDA DE FIER ABSOLVITĂ DE TRIBUNALUL DE LA NÜRNBERG, DESPRE TRAGEDIA COMUNISMULUI ŞI A ACTUALEI GLOBALIZĂRI)

În deplin acord cu ce s-a scris în volumul întâi al acestei antologii, aş vrea să fac doar câteva adăugiri, pe care le consider necesare. Tineretul, mai cu seamă de după 1989, nu va putea să aibă o imagine clară despre istoria neamului românesc, inclusiv cea recentă, datorită **mistificărilor şi dezinformărilor**, care s-au făcut în ultima jumătate de veac şi au loc chiar şi în prezent, sub ochii noştri. Îmi vin în minte acum, câteva exemple: prezentarea acelui „documentar'' despre Ion Antonescu de către Adrian Cioroianu (susținut de Andrei Oişteanu ş.a.); calificarea Mişcării Legionare de către detractorii ei (unii evrei şi susținători ai lor) drept „o mişcare anarhică sau fascistă'' iar de unii (precum Dragoş Bucurenci) drept „cea mai criminală după comunism''; **manipularea perfidă, demitizarea şi banalizarea valorilor naționale (inclusiv istorice) în cadrul ciclului de emisiuni „Mari români'', care urmăreşte în fapt prin înlocuirea criteriului valorii cu cel al notorietății, să rescrie istoria şi să „educe'' tineretul pe linia altor valori considerate „moderne'' şi a excluderii naționalismului, văzut ca un capitol încheiat al istoriei**; contestarea Mişcării Legionare de către Andrei Pleşu (care are o rubrică în revista controversată „Dilema''!), alăturându-se d-lor Zigu Ornea şi Andrei Oişteanu, poate deşi cunoaşte adevărul istoric (călcând astfel, s-ar putea spune, pe urmele profesorului Nicolae Iorga, care a uitat complet de principiile sale din trecut şi de morala datoriei față de neam şi semenii din jur); rescrierea istoriei de către autoritățile comuniste de la Chişinău (care, printre atâtea altele, au mai şi cheltuit sume uriaşe pentru cimitirul dedicat eroilor ruşi şi ucraineni, căzuți în război iar pe cel al eroilor armatei române l-au uitat cu totul, el fiind astăzi acoperit de gunoaie, profanat şi nesupraveheat de nimeni) şi exemplele pot continua la nesfârşit...

*

Lumea românească se întreabă din 1990, de ce Mişcarea Legionară nu este prezentă în disputele politice. Răspunsul îl dau participanții la aceste dispute, invocând motive care mai de care mai absurde. Cel mai frecvent situează Legiunea printre organizațiile anarhice şi în cel mai fericit caz, de sorginte fascistă.

Este adevărat că pledanții Mişcării Legionare nu şi-au făcut o preocupare specială din a demonstra stupiditatea acestor acuzații. Faptul însă că ele au rezonanță în opinia publică şi sunt colportate cu insistență de oameni a căror seriozitate nu poate fi contestată, ne determină să luăm în discuție tocmai învinuirea adusă constant Mişcării Legionare că se lasă sedusă de o indisciplină susceptibilă să-i răpească responsabilitatea acțiunilor.

Se ştie prea bine că actul fundamental al inițiativelor ei este ceea ce se numeşte „Cărticica Şefului de cuib''. În paginile acestui text sunt subscrise ansamblul unor reguli de tip aproape milităresc. Conform lor, nu numai că este exclus în gesturile ei tot ceea ce s-ar putea înrudi cu anarhia, ba, dimpotrivă, conferă ordinei şi disciplinei un rol decisiv. Ca atare, a fi legionar înseamnă, în primul rând, a te subordona unor reguli de viață din care nu poți ieşi decât anulându-ți calitatea de legionar. În concluzie ***a fi legionar îți impune un stil de viață la antipodul anarhiei ca mod şi concepție de lucru****.*

În anii 1936-1938, când Legiunea reuşeşte să se afirme ca prima forţă politică a ţării, adversarii ei pun în circulaţie calomnia că sub raport doctrinar Mişcarea reproduce fascismul lansat de Mussolini şi se susţine cu fondurile avansate de naţional-socialismul german (ba, mai mult, ei o învinovăţesc şi o bănuiesc că ar vrea să dea lovitură de stat, ceea ce dacă ar fi dorit le-ar fi reuşit de mult timp - n.a.). Trist a fost că deşi Mussolini şi Hitler puteau dezminţi aceste afirmaţii, ele însă au fost tolerate aducând mari prejudicii reputaţiei de independenţă şi originalitate afirmării pe toate planurile a ethosului legionar. O judecată elementară a temeliilor fascismului conducea la deosebirea fundamentală între legionarism şi fascism, ţinând seama că primul este nedespărţit de ideea divinităţii, pe când celălalt cochetează cu ea. Târziu de tot, în devenirea fascismului, acesta căuta să se împace cu Dumnezeu, pe când Legionarismul face dintru începuturi cauza comună cu el. Pe deasupra, fascismul dă glas aspiraţiilor unei singure persoane şi anume întemeietorului său, în vreme ce legionarismul exprimă aspiraţiile sociale şi istorice ale unui întreg neam. [380]

*

*La Sanhedrinul din 1840, din Cracovia, Baronul Montefiore evreu înnobilat de Curtea Regală Britanică, a declarat răspicat: ,,Cât timp nu vom poseda jurnalele (mass-media, în general - n.a.) lumei întregi, ca să zăpăcim şi să înşelăm popoarele, puterea noastră va fi o himeră.'' Cu o asemenea viziune despre cea de-a ,,patra putere în Stat'' e uşor să deduci cum va arăta istoria scrisă. [...] **S-a minţit şi continuă să se mintă în acest secol, cât nu s-a minţit în ultimele zece secole. S-a scris şi continuă să se scrie istoria tocmai pe dos de cum cerea istoricul Tacit: cu părtinire şi ură talmudică.***

Matricea legionarismului nu se numeşte ,,fascism'' sau ,,legionarism''. Ea se află în altă parte; acolo unde ne trimite Vintilă Horia: ,,Nici un istoric serios care se va ocupa cu istoria secolului XX românesc, nu va putea ocoli sau ignora această extraordinară aventură spirituală pornită din străfundurile ethosului românesc''.

***Italienii nu auziseră de Mussolini, nici nemţii de Hitler când Corneliu Codreanu iniţia în spaţiul românesc lupta împotriva bolşevismului.** O recunoaşte însuşi Hitler: ,,Codreanu este părintele tuturor naţionaliştilor europeni, care s-au ridicat împotriva cotropirii bolşevice a lumii'' (într-o convorbire cu Mareşalul Antonescu, pe 11 februarie 1942… - n.n.)*

,,Garda de Fier'' este adesea clasată pe aceeaşi linie cu fascismul şi naţionalism-socialismul, dar ea nu a fost nicidecum o copie a acestor două Mişcări politice, ci a crescut din propriile ei rădăcini. Ea nu avea câtuşi de puţin de-a face cu numeroasele copii ale fascismului şi naţionalismului ivite în alte ţări şi nu poate fi pur şi simplu comparată cu ceea ce s-a produs, în vremea ei, în Germania şi Italia.** Categoriile politice din Europa Centrală şi de Vest nu i se potrivesc. **Ea nu era totalitară ci autoritară, ceea ce este cu totul altceva, nu era agresiv-naţionalistă, ci conservativ-naţională, chiar şi pe tărâmul cultural; nu era de extremă dreaptă în sensul unei politici reacţionare sau chiar de susţinere a capitalismului, ci era social-reformatoare; ea nu se întemeia, ca fascismul şi naţional-socialismul, pe mica burghezie, pe funcţionărime şi pe moşierii de după primul război mondial, ci înainte de toate pe ţărănimea română şi pe tineretul intelectual, pe studenţime. Mai mult decât orice, ea se deosebea de Mişcările care guvernau Italia şi Germania, printr-o religiozitate creştină, aproape de misticism. Codreanu avea mai mult profilul unui profet religios decât acela al unui şef de partid. Cei care-l urmau îl venerau ca pe un sfânt.

[380] Editorii revistei Permanenţe, Nr.7-8 / iulie-august 2006, p.1.

De asemenea, principiul conducătorului nu era în Garda de Fier o dogmă imuabilă, hotărârile nu emanau de la Codreanu singur, ci de la un colegiu (,,For'') compus din comandanţi legionari încercaţi. [381]

*

Odată cu exonerarea noastră de orice culpă, Comisia Instructorie de la Nürnberg a scos din cauză şi entităţile pe care le reprezentam: Mişcarea Legionară, Guvernul Naţional (aflat în exil - n.a.) şi Armata Naţională. Aceste entităţi nu sunt culpabile nici de ,,crimă de război'', nici de ,,genocid'', nu sunt nici ,,fasciste'', nici ,,naziste'', nici ,,colaboraţioniste''. După cum este bine ştiut, instrucţia e secretă şi nu se publică actele şi deciziile ei. S-au publicat însă darea în judecată şi sentinţa de condamnare de către Tribunalul Internaţional de la Nürnberg a altor organizaţii. Astfel, în afară de partidele Fascist şi Naţional Socialist, de SA şi mai ales SS, au fost condamnate pentru ,,crime de război'' şi contra umanităţii: pentru ,,fascism'', ,,nazism'' şi ,,colaboraţionism'' mai toate mişcările naţionaliste din Europa: ,,Rex'' a lui Leon Degrelle, ,,Ustaşa'' Croată, ,,Crucile cu săgeţi'' maghiară, ,,Hlinka-Garda'' slovacă, etc. ***Numai Mişcarea Legionară şi Mişcarea ,,Straşnicii'' bulgară (după model legionar), a profesorului Cantargief, au rămas în afară de asemenea condamnări.***

Cât priveşte problema evreiască, cunoscutul sionist Loewenthal a afirmat aceeaşi teză ca în Memorandumul meu despre Garda de Fier (care a ajuns la autorităţile americane din Austria - n.a.), la Procesul Eichman în 1961: ,,Antisemitismul Gărzii de Fier nu era de natură rasistă, ca la Nazişti, ci din invidie (!) faţă de starea economică a populaţiei evreieşti din România.'' [382]

*

Prin Decizia nr.745, pronunţată în şedinţa din 12.07.1995, Curtea de Apel din Suceava este prima instanţă românească ce a stabilit că Mişcarea Legionară nu a avut un caracter fascist. Implicată în proces, Rahila Gudinov (90 ani), din Gura Humorului, arestată în 1945 în lagărul de la Caracal, a solicitat Comisiei pentru aplicarea Decretului-Lege nr. 118/1990 drepturile băneşti ce i se cuvin persoanelor care au avut de suferit în urma represiunii comuniste. Comisia respectivă i-a refuzat cererea, pe motiv că Rahila Gudinov a făcut parte din Mişcarea Legionară, invocând art.11 din Decretul 118, potrivit căruia drepturile nu pot fi acordate persoanelor care au făcut parte din organizaţii politice cu caracter fascist (după cum vedeţi, însăşi legea vorbeşte de fascism, de parcă ar fi existat în România! - n.a.).

După sentinţa dată de Tribunalul Suceava, care susţinea poziţia Comisiei, R. G. a făcut recurs la Curtea de Appel Suceava, recurs considerat fondat. Completul de judecată, condus de preşedintele Mircea Hîncu, a casat sentinţa Tribunalului Suceava printr-o Decizie irevocabilă. ,,Nu s-a dovedit că reclamanta a desfăşurat o activitate cu caracter fascist, iar faptul că a făcut parte din Mişcarea Legionară nu constituie o probă în acest sens'', se arată în Decizie.

De menţionat că, în luarea acestei hotărâri, Curtea de Apel Suceava a studiat documentele prezentate în celebrul Proces de la Nürnberg, proces care a exclus Mişcarea Legionară dintre organizaţiile cu caracter fascist. (Mă întreb ce se întâmpla, dacă nu ar fi făcut acest lucru sau nu ar fi avut aceste documente…; de asemenea, în cazul retrocedărilor de terenuri, rămâne la latitudinea instanţei dacă Legiunea a fost sau nu fascistă - n.a.) [383]

*

[381] Walter Hagen, într-un articol adresat istoricilor români, redat parţial în revista-periodic ,,Document'', februarie 1996, Fundaţia Buna Vestire, pp.1-2.
[382] Mihai Fontin Enescu, Consilier de Legaţie, Secretar General al Ministerului Afacerilor Streine, Consul General al României în Germania (făcând parte din Guvernul Naţional Român, aflat în exil), în aceeaşi lucr., p.5.
[383] Cristian Munteanu, într-un art. Publicat în Evenimentul zilei, 4 septembrie 1995.

Procesul de consolidare a dictaturii personale a lui Nicolae Ceauşescu se încheie în 1974, o dată cu alegerea lui ca preşedinte al Republicii. Schimbarea titulaturii însemna şi o altă încărcătură a puterii. ,,Însemnele'' puterii preşedintelui erau un buzdugan, eşarfa şi drapelul de stat, ciudăţenii izvorâte din imaginaţia adolescentină şi nostalgiile unui spirit pauper şi needucat. Ceauşescu se voia un descălecător de ţară, propaganda timpului insista asupra faptului că este ,,primul preşedinte al RSR'', iar genealogia sa mentală înşiruia voievozi din Evul Mediu românesc, nu ,,eroi ai clasei muncitoare'', ca pe vremea lui Dej. Un kitsch degradat se împrăştie în toată existenţa românilor, provocând o greaţă generală faţă de orice imagistică tradiţională. ***Rareori în istoria noastră a reuşit cineva să alieneze mai mult simbolistica naţională şi să confişte poporului român posibilitatea de a-şi afirma respectul faţă de figurile emblematice ale trecutului*** *(să nu uităm că şi succesorul său, a procedat la fel la comemorarea lui Ştefan cel Mare în 2004, de la Putna, când creştinii n-au fost lăsaţi să intre în curtea mănăstirii şi să participe la slujba care s-a oficiat - n.a.). Suprapunând agramatismele, vulgaritatea halucinantă şi insistenţa unui ,,Erou'' de mucava peste moştenirea morală a unei naţiuni năpăstuite,* ***Ceauşescu a produs un complex şi o depresie gravă în conştiinţa neamului românesc, din care nu vom putea ieşi multă vreme. Consecinţele vor fi chiar mai dezastruoase decât sărăcia abjectă din acei ani. S-a creat o neîncredere în capacitatea românilor de a se autoguverna, sporită în anii'90 de amatorismul şi iresponsabilitatea unor conducători cu legitimitate chiar mai îndoielnică decât a lui Ceauşescu.*** [384]

[384] Aurel Dragoş Munteanu, în Jurnalul Naţional, art. Carnet de PCR - ,,Daciadă'', p.24.

XXVIII. EDUCAȚIA TINERILOR (DE CARE DEPINDE FAȚA LUMII DE MÂINE) TREBUIE SĂ PUNĂ ACCENT PE PROBLEMELE ETICE

MOTTO: ***Adevărata renaştere a unui popor începe cu tinerimea sa; adevărata decadență tot de acolo începe.***
SIMION MEHEDINȚI

O funcțiune neasemănat mai evidentă a familiei este funcțiunea ei educativă*. Primul mediu în care copilul începe să se pregătească pentru viață este mediul familial. Aici deprinde* limbajul*, aici începe să înțeleagă sensurile colective, aici îşi formează primul simț de disciplină socială şi, în sfârşit, aici capătă îndemnul primelor lui inițiative de viață.*

Principala funcțiune a familiei este însă aceea de **ordin psihologic şi moral.** *Este lucru dovedit că individul nu poate trăi o viață completă, adică o viață în care să participe constructiv toate facultățile lui sufleteşti, decât în cadrul familiei. În cuprinsul acesteia, îşi găsesc un rost şi un cadru de acțiune toate funcțiunile sufleteşti, de la pornirile instictive ale conservării speței până la atitudinile spirituale cele mai înalte şi mai subtile. Aceia care refuză de a-şi întemeia o familie au, în aparență, o viață mai liberă, cu mai puține răspunderi şi greutăți; sufleteşte, însă, ei se află în pierdere față de ceilalți, printre altele, pentru că nu ajung să cunoască niciodată câteva dintre sentimentele şi dintre satisfacțiunile cele mai adânci pe care le poate oferi viața omenească. Astfel, nu vor ajunge să înțeleagă niciodată, în întregime, ce poate să însemne: dragostea de copiii proprii, dragostea acestora pentru părinții lor, armonia căminului propriu, sentimentul unei colaborări continui şi organice, etc.*

Prin familie, se poate aduce cea mai statornică şi mai serioasă corectare a egoismului individual. *În atmosfera ei, instinctele vieții se pot ridica la o formă înaltă, de iubire şi de răspunderi continui față de o parte din semenii noştri.*

Familia este cea mai necesară şcoală de omenie. *Într'un fel sau altul, toți aceia care printr'o vitregie a soartei sau printr'o stângăcie a lor n'au cunoscut atmosfera vieții de familie şi n'au avut putința să-şi formeze sub oblăduirea ei primele lor deprinderi sufleteşti, s'au resimțit de acest fapt toată viața lor. Statisticile judiciare şi psihologice indică cu preciziune că majoritatea delincvenților calificați şi a celor internați în institutele de corecție au fost lipsiți, în copilăria lor, de o reală asistență familială.* [385]

*

Aşa cum le înțelege mintea contemporană, problemele de etică nu au caracter dogmatic, absolut. ***Nu învățăm etică, pentru ca după aceea să pretindem c'am găsit soluții definitive de viață. Nu statornicirile într'o formulă sau alta contează ci, în primul rând, tensiunea entuziastă şi sinceră a căutărilor de adevăr.***

Etica nu urmăreşte să dea imaginea unui om apodictic, pretinzând o înțelepciune definitivă, ci pe aceea a unui om activ, conştient de soarta pe care trebuie să şi-o construiască, muncit sufleteşte de doruri înalte, înțelegând, deopotrivă, şi farmecul discret al înfiorărilor de simțire, precum şi satisfacția energică a înfăptuirilor practice.

---

[385] Dimitrie Gusti, Ion Zamfirescu, *Elemente de etică*, Ed. Scrisul Românesc S. A., Craiova – Bucureşti, 1939, pp.256-257.

Învățământul eticei nu trebue să constea numai din ceea ce stă scris în carte sau din ceea ce spune profesorul de pe catedră. În fiecare clipă, e necesar ca acestea să fie însoțite, sincer şi binevoitor, de către cugetarea activă a elevilor cărora li se adresează. [386]

*

Știința care se ocupă cu problema morală, căutând să-i dea deslegare pe măsura înțelegerilor şi simțirilor omeneşti, este Etica. *Domeniul ei nu se poate preciza în întregime, în aceste cuvinte introductive. Rămâne ca această precizare să ni se desvălue treptat, pe măsură ce vom intra mai adânc în problemele şi faptele care o alcătuesc.*

Etica nu este numai o știință speculativă, ci și o știință practică, legată de viață și, anume, de ceea ce este mai pătrunzător în rosturile acesteia. Ea ne va pune în evidență multe fapte de seamă din destinul omenesc. Printre altele, ne va învăța să înțelegem că **idealul** ***nu este numai un cuvânt înaripat şi romantic, ci o realitate necesară, în suporturile eterne ale vieții***. [387]

*

Dar cea mai strânsă legătură pe care o poate avea etica cu vreuna dintre celelalte științi, este legătura ei cu **sociologia**. *Aceasta este o știință nouă, dar cu un rol hotărâtor în cultura vremei noastre. Ea studiază societatea ca formă de organizare a vieții omeneşti, apecându-se asupra elementelor din care e constituită, asupra manifestărilor prin care îşi afirmă existența şi asupra tendințelor care îi întrețin mişcarea.*

Etica creşte din cuprinsul faptelor sociale. Multe dintre principiile etice se construesc pe datele sociologiei. Viața morală nu este numai o posibilitate a individului ca individ, ci mai ales a individului ca membru al comunității sociale.

Morala nu poate ajunge la rezultate stabile şi utile, dacă ea nu se sprijină, pe lângă raționamentele ei filosofice, şi pe o serie de fapte reale, pozitive. Pe acestea, bineînțeles, trebue să le ia din domeniul social. [388]

*

Există o morală obiectivă, *aparținând societății din care facem parte, care se manifestă prin moravuri, prin instituțiuni de drept şi, în general, prin simțul de responsabilitate de care face dovadă comunitatea socială. Fiecare individ ia parte la această morală, şi o exprimă în felul lui, după educația pe care a primit-o, după înclinațiile lui ereditare, în sfârşit, după cum îl influențează într'o direcție sau alta mediul înconjurător. Aşa se explică de ce întâlnim, în cuprinsul aceleiaşi societăți, atitudini morale atât de diferite. De pildă: oameni care sunt cât se poate de conştiincioşi în profesiunea lor, dar care au scăderi dureroase în viața lor de familie; oameni care respectă îndatoririle civice cu sfințenie, dar care nu ştiu să înțeleagă şi să ocrotească o suferință omenească cât de mică; etc., etc. Prin urmare, vedem că avem de-a face cu afirmări ale unor conştiințe individuale, dar care se alimentează, fiecare în felul ei, dintr'un fond comun, obiectiv, care este conştiința colectivă a societății din care fac cu toatele parte. [...]*

Prin opinie publică *trebue să înțelegem nivelul general de înțelegere şi de sensibilitate pe care îl prezintă o societate, la un moment dat, față de diferitele probleme şi manifestări ale vieții sociale. Opinia publică are de înfăptuit un dublu rol:* social *şi* moral; social, *pentru că ea alcătueşte un factor de seamă în cimentarea unei societăți şi* moral, *pentru că trebue să stabilească norme de conduită în acțiunea colectivă.*

Funcțiunea pe care o are de îndeplinit este o funcțiune critică. *Nu i se poate pretinde să aibă inițiative. De regulă, în viața unei societăți, inițiativele trebue să pornească de la indivizii*

[386] Ibidem, în Prefața lucr.cit., p.4.
[387] Ibidem, pp.16-17.
[388] Ibidem, pp.25-26.

ei cu pregătire în materie şi cu autoritate personală. În schimb, are de înfăptuit, în legătură cu aceste inițiative, lucruri destul de însemnate: să-şi spună cuvântul asupra lor, să le ratifice atunci când sunt în acord cu interesele colectivității respective, sau dimpotrivă, să le îndepărteze sau să ceară corectarea lor, atunci când aceste interese sunt nesocotite ori greşit înțelese. [389]

*

Trebue să subliniem că stările de massă nu alcătuesc fatalități de neînvins. Ele pot fi, ori prevenite, ori corectate, ori îndepărtate. Când stările de massă sunt prinse în orizontul unor evenimente cruciale – cum ar fi de exemplu cele din timpul Marei Revoluții Franceze – desigur, semnificația acestora este istorică şi ca atare iese din linia aprecierilor comune. Însă, în cazul contrariu, adică atunci când nu sunt decât impulsuri nestăvilite ale instinctelor sau ale inculturii, rolul lor este nefast, distrug o anumită încredere în viață, în oameni, în valori, încredere de care sufletul omenesc are necontenită nevoe.

Din această distincție, între public şi massă, rezultă o obligație morală a individului. Publicul care formează opinia publică este alcătuit din indivizi. Echilibrul sufletesc al acestora hotărăşte calitatea manifestărilor ei. ***Un echilibru sănătos şi o conştiință civică fermă sunt garanțiile definitive, singurele care pot exista, împotriva spiritului de massă.*** *Înțelegând acest fapt,* ***trebue să tindem, deci, prin toate mijloacele de care dispunem, la formarea unui public demn****. O opinie publică disciplinată, răsărită în condițiuni de convingeri ferme şi de onestitate a fiecăruia dintre noi, formează o bază morală a vieții sociale. Desbătând liber problemele de viață colectivă, ea poate deveni, din ce în ce mai mult, o instituție reprezentativă a autonomiei sociale de care societatea modernă are în permanență nevoe.* [390]

*

Ca şi gânditorii greci, Iisus împărtăşeşte oamenilor un crez asemănător: crezul fericirii. *Însă,* fericirea creştină *este pusă într'o lumină mai umană, mai aproape de viață, mai posibilă. Pentru atingerea ei nu mai este nevoe, ca în concepția anticilor, de un eroism al voinței şi de un refugiu ideal, din lumea faptelor obişnuite ale vieții. Dimpotrivă, tocmai prin acestea, omul îşi poate câştiga un drept al lui, eficient, la înțelegerea şi grația divină.* ***Sărăcia, suferințele, injuriile, persecuțiile, într'adevăr toate acestea sunt rele care în aparență contrazic seninătatea morală, dar care în fond pot duce la împărăția cerurilor, prin preferința pe care o are Dumnezeu, față de cei umili şi însângerați.*** *[...]*

Iubirea de aproapele este principala coloană de susținere a simțirii creştine. Dumnezeu este cel dintâiu care iubeşte şi îi poartă de grije. Prin iubirea de aproapele, noi ne unim actele noastre, cu intențiile Lui. Pentru aceasta, trebue să vrem binele tuturor, să lucrăm pentru perfecțiunea lor, să ajutăm, oricăruia dintre semenii noştri, pentru a trece biruitor peste suferințele ce întâlneşte în viață. Pe de altă parte, pentru cei care greşesc, trebue să invocăm iertarea şi pietatea, atât din partea lui Dumnezeu cât şi din partea oamenilor. ,,Doamne, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!'' – acestea sunt cuvintele cele mai calde şi mai inspirate, ce s'au rostit vreodată, în cuprinsul lumii noastre. [...]

Pesimismul creştin este numai aparent. Privite şi înțelese în esența lor, speranța, credința şi caritatea sunt virtuți dinamice şi luminoase. Ele dau imboldul acțiunii şi stârnesc în sufletul nostru, prin fiecare manifestare a lor, convingerea isbândei. *Postularea unei vieți eterne, dincolo de moarte, nu este o negare sau o nesocotire a celei pământeşti. Între cele două vieți există înlănțuirea unei necesități. Una continuă pe cealaltă. În lumina acestei înlănțuiri, moartea capătă prestigiul celui mai de seamă fapt al destinului omenesc. Ea înseamnă hotarul*

[389] Ibidem, pp.31-61.
[390] Ibidem, pp.63-64.

între două lumi, dar nu un hotar material sau biologic, ci unul moral, prin care perspectivele lumii ce începe se leagă cu realizările celei consumate. [391]

*

Personalitatea *implică imperative peste care nu se poate trece: îndeplinirea datoriilor noastre de oameni, respectarea necondiționată a valorilor, credința într'o ordine superioară a lucrurilor; toate acestea sunt realități cu caracter formalist. Deasemeni,* personalitatea *implică o acțiune continuă, în cadrul societății, a realităților, a intereselor ei istorice şi culturale; iată în ce constă baza realistă a personalității. Îndeplinirea misiunii noastre morale ne cere să luptăm împotriva pornirilor necugetate şi împotriva entuziasmărilor trecătoare, de circumstanță. În schimb, ne cere să nu pierdem din vedere, niciodată, condiția unei aspirații superioare, către ceva mai înalt, mai esențial, decât ceea ce constatăm cu simțurile obişnuite. [...] Viața are preț să fie trăită, numai în măsura în care, prin ea şi în ea, putem să însuflețim un sens superior, o misiune ideală. Folosind tonul sentențios al lui Kant, cel mai adânc şi sistematic dintre moraliştii moderni, am putea spune că imperativul moral al vremurilor noastre ar trebui să sune astfel:* Deveniți o personalitate, pentru a o desfăşura în toată plinătatea ei! Desfăşurați-vă personalitatea, pentru a creea, prin ea, valorile de cultură ale Umanității! [392]

*

Ce este, în fond, demnitatea personală*? Este un sentiment, sau mai bine zis o anumită conştiință a individului, de a-şi recunoaşte o valoare proprie [...] Sufleteşte,* demnitatea *este o atitudine complexă, la care iau parte toate facultățile conştiente ale individului. [...] Demnitatea este un mijloc necesar, pentru a ne impune personalitatea.* ***Moralmente, nu este cazul să se facă o ierarhie a personalităților.*** *Fiecare din ele este la fel de îndreptățită la respectul nostru personal şi la acela al societății din care facem parte. De pildă, personalitatea lucrătorului de fabrică sau aceea a savantului academician reprezintă, moralmente, integrități la fel de valoroase. În mecanismul general al vieții sociale, atât una cât şi cealaltă se află, în forma şi cu mijloacele lor corespunzătoare, la posturi de răspunderi la fel de interesante şi de necesare. Munca lor se înfăptueşte şi se condiționează reciproc. O lume plină numai de savanți, sau una numai de lucrători, ar fi relități paradoxale, non-sensuri fără nici un rost de a exista. În realizarea generală a progresului omenesc, toate muncile sunt la fel de utile şi de integrante, dacă ele sunt înfăptuite cu grije, cu preocuparea continuă a lucrului întreg şi demn.*

Fiecare manifestare de demnitate *este o lecție socială. Trebuind să ducă la respectul personalităților,* demnitatea *devine un mijloc de organizare şi de apărare a acestora. Afirmările* demnității *pun în evidență un fapt central, ce trebue reținut: acela că* ***personalitatea este o integritate autonomă, care îşi are un sens şi în ea însăşi, pe lângă acela care face din ea un propulsor al acțiunii sociale***.

Din ideea demnității *se desprinde o mare cerință etică: aceea ca* ***nici o personalitate să nu fie întrebuințată, în cadrul vieții sociale şi culturale, pentru scopuri care i-ar fi streine, pentru care nu s'a pregătit sau pentru care îi lipsesc posibilități de înțelegere certă şi reală***. [393]

*

După cum există o demnitate *a persoanelor, tot aşa există şi o demnitate a societăților. Dintre acestea [...] ne interesează în special* națiunea. Demnitatea națională *implică aceleaşi probleme ca şi* demnitatea personală*. Mari sau mici, națiunile au, cu toatele, drept la existență,*

[391] Ibidem, pp.111-113.
[392] Ibidem, pp.192-193.
[393] Ibidem, pp.198-200.

în cuprinsul acţiunii universale. Fiecare naţiune se afirmă, în lume, în acţiunea istorică, cu un sens de viaţă al ei. Pot fi creatoare, sub raportul culturii, atât naţiunile mari cât şi cele mici. Laolaltă, naţiunile alcătuesc un sistem de colaborări universale, care trebue să ducă la înfăptuirea – îndepărtată dar reală – a Umanităţii. În acest proces de creaţie, fiecare naţiune este chemată să contribue, în chip la fel de necesar, cu originalitatea şi specificul ei. În acest scop, fiecare naţiune trebue să aibă o suveranitate proprie. Prin aceasta, ea îşi va afirma dreptul ei la existenţă şi dreptul de a dispune de sine, în mod demn, fără amestecuri sau limitări ilicite din partea altora. […]

Responsabilitatea *nu afirmă o hărăzire personală, ci un corelat firesc al integrităţii sufleteşti şi morale. Ea nu este o simplă atitudine de bravadă. Înainte de orice, este o atitudine morală, care trebue să răsară dintr'o normalitate sufletească.* ***Un om responsabil îşi va observa cu atenţie acţiunea. Observând-o astfel, el o va împlini la un nivel mai ridicat. Calitatea muncii lui se va întinde, binefăcător, asupra întregei colectivităţi. Sufleteşte, acest om va simţi o neasemănată satisfacţie. Emoţia pe care ne-o dă lucrul făcut în întregime este una dintre cele mai alese şi fecunde. Socialmente, omul nostru va deveni un agent activ şi direct al progresului omenesc şi al echilibrului social.*** *[…]* ***Crearea de suflete responsabile este una dintre marile preocupări ale acţiunii omeneşti. Ea formează o ţintă de seamă a educaţiei morale.***

Şcoala, biserica, armata, justiţia sunt instituţiuni care, în cuprinsul vieţii de Stat, au de creat suflete responsabile. O naţiune, în care fiecare locuitor ar avea un suflet responsabil, ar fi o naţiune fericită. [394]

*

Solidaritatea ***presupune doctrina unui individualism sănătos, temperat şi logic. Ea îndeamnă pe individ să devină o personalitate, pentru ca în chipul acesta contribuţia lui la unitatea umanitară să fie cât mai reală.***

În lumina **solidarismului** ***exagerările individualismului absolut cad sau capătă corecţii salutare. Acesta ne ajută să înţelegem că rolul individului nu este de a distruge, ci dimpotrivă de a crea societatea. Individul este trecător, în vreme ce colectivitatea umană este durabilă.*** *Cele mai puternice creaţii individuale ar trece neobservate, dacă într'un fel sau altul, mai curând sau mai târziu, societatea n'ar fi ea aceea care să le descopere şi să le promoveze la rangul meritat.*

Există unele idei învecinate cu ideea de solidaritate. *Faţă de toate acestea,* solidaritatea *are însă un conţinut mai complet, mai sintetic, cuprinzând mai multe aspiraţii omeneşti dintr'odată. Astfel,* caritatea *creştină are într'adevăr multe subtilităţi psihologice, dar este lipsită de-o anumită energie şi de-o anumită stringenţă de care au adeseori nevoe acţiunile omeneşti. Noţiunea de* fraternitate, *şi ea, pluteşte oarecum într'un vag vaporos; este o noţiune pe care n'o putem defini practic, lămuritor. Faţă de fiecare din acestea, noţiunea de solidaritate pare mai puternică, mai activă şi mai cuprinzătoare. Ea defineşte o mare realitate pozitivă:* **datoria omului faţă de oameni.**[395]

*

În acest ultim paragraf, vom aminti de încă două prelungiri ale solidarităţii (după asociaţii şi diverse cooperative - n.a.): despre **sacrificiul pentru alţii** *şi* despre **eroism**.

De astă dată, avem de-a face cu două atitudini sufleteşti care ies din comun, am putea spune, cu două atitudini morale solemne. De aceea, ***nu le putem cere oricând, tuturor oamenilor, în orice împrejurare de viaţă***. *Mai mult:* ***trebue să le ferim de banalizare*** *şi, în tot*

[394] Ibidem, pp.200-205.
[395] Ibidem, p.221.

ce judecăm asupra lor, e bine să nu ne luăm după tiradele şi sonorităţile romantice pe care le auzim adeseori în numele lor.

Sunt împrejurări, în care sacrificiul pentru alţii *are proporţii mari, profetice sau istorice. Astfel, Christos consimte sacrificiul Fiinţii Lui, pentru a răscumpăra păcatele întregei omeniri, într'un moment în care aceasta avea nevoe să primească un nou crez de viaţă; [...] Ioana d'Arc a suferit rugul cu demnitate, pentru că avea în acest fapt un semn că totuşi patria ei a învins [...] Există şi o altă formă a* sacrificiului pentru alţii, *şi anume, o formă care stă în putinţa fiecărui om cu viaţă morală completă, adâncă. Nu este vorba numai de sacrificarea vieţii propriu zise. Atitudinea de sacrificiu are atâtea alte feţe, fiecare din acestea reprezentând o valoare morală la fel de puternică. Astfel: mama care îşi sacrifică pentru creşterea şi educaţia copiilor ei tot timpul şi toată liniştea ei sufletească; luptătorul care îşi sacrifică viaţa pe front, pentru apărarea patriei comune; savantul care îşi sacrifică timp, avere, chiar şi viaţa, pentru descoperirea unei substanţe ce va însemna o binefacere universală, etc.*

Sacrificiul pentru alţii ***rezultă dintr'o bună şi intensă înţelegere a solidarităţii omeneşti.*** *Ca atitudine morală, el este o anticipare curajoasă a unei soluţii, o încredere în soartă, un credit acordat vieţii şi oamenilor. Aceia care au ajuns să consimtă acest sacrificiu cu deplină libertate interioară se sacrifică cu cugetul senin, pentru că au încredere în misiunea acestei atitudini. Deviza lor este aceasta:* cred în viaţa pe care o salvez cu preţul alei mele. *Deasemeni, ei cred în liniştea sufletească pe care au dăruit-o altora, sacrificând-o pe-a lor.*

Sacrificiul pentru alţii *constitue o problemă extrem de grea şi de delicată. E greu să precizăm* când, de ce, în ce condiţiuni *trebue să aibă loc. După criterii obiective, adică după criterii pe care să le putem impune oamenilor în chip de reguli, această problemă este ca şi insolubilă. Singurele ei soluţii sunt acelea pe care ni le poate dicta sentimentul nostru intim, intuiţia noastră suverană, faţă de oameni, de viaţă, de împrejurările existenţei în general.* [396]

*

Eroismul *este o atitudine morală alcătuită din aceeaşi plămadă ca şi sacrificiul de sine. E probabil că formula psihică a acestuia este mai complicată.* Eroismul *seamănă cu un sacrificiu continuu, adică cu un sacrificiu nu legat de un fapt sau altul, ci de însăşi ideea vieţii, de-o anumită concepţie intransigentă a ei.*

Prin eroi *nu trebue să înţelegem numai pe aceia care au murit pe câmpul de luptă. Aceasta este o semnificaţie corectă, dar care nu aparţine limbajului filosofic, ci simţului comun. Cel care ne-a dat o descriere pătrunzătoare, şi până la un punct chiar o definiţie a* eroului, *a fost gânditorul englez, din a doua jumătate a veacului trecut,* Thomas Carlyle. *În concepţia acestuia, cea mai înaltă calitate a* eroului *este sinceritatea*. ***În munca de prefacere a societăţii, el vede în*** **erou** ***un vizionar al transformărilor de care oamenii şi instituţiile lor au nevoe. Apariţia*** **eroului** ***este deopotrivă de puternică şi de necesară, în toate domeniile de acţiune omenească.*** *Astfel, istoria a cunoscut* eroul *ca* divinitate, *ca* profet, *ca* preot, *ca* rege. *În concepţia lui Carlyle,* ***istoria universală este istoria realizărilor pornite de la oamenii mari pe care i-a avut*****.** ***Pus în faţa realităţii,*** **eroul** ***o pricepe mai adânc decât ceilalţi.*** *În tot ce înregistrează, el simte suflul înalt al unor participări eterne.* ***Viaţa lui sufletească e profundă. Ceea ce elaborează în tainele ei, va păşi victorios, după aceea, pe domeniile realităţii. Nimic nu este în stare să-l clintească din credinţele lui. Crede în mod absolut în misiunea lui. Tot ce face porneşte din plina efervescenţă a firii lui. Este un pasionat al adevărului; îl caută, îl profesează, nu-l îndepărtează niciodată, chiar atunci când prezenţa lui e dureroasă.*** *Sinceritatea eroului - spune Carlyle – este o sinceritate ,,aspră, adâncă, aproape sălbatecă''.*

---

[396] Ibidem, pp.225-227.

Prin mintea lui clar văzătoare, deschide omenirii drumuri noi, drumuri pe care se vor aşterne, multă vreme în urmă, preocupările acesteia. Urăşte desordinea şi anarhia. Prin fiecare acţiune a lui, pledează tema creatoare a disciplinei, a încordărilor către adevăr.

Fireşte, nu putem fi toţi eroi. *Apariţia eroului nu este un fapt de serie, ci un proces de vaste perspective istorice.* ***Ceea ce trebue să realizăm însă, cu toţii, este să simţim şi să înfăptuim*** **cultul eroilor.** ***Sufleteşte, acest cult formează o piatră unghiulară, în conştiinţa oricărui individ.*** *Viaţa eroilor este, dintre toate, cea mai înaltă lecţie de umanitate, pe care ne-o poate oferi istoria.* [397]

*

O altă condiţie a echilibrului din sufletul individual este **instrucţia**, *adică însuşirea de cunoştinţe despre lume şi despre viaţă, într'o formă în care să le simţim alcătuind, în permanenţă, un capital viu şi luminos al întregei noastre făpturi interioare. […] Instrucţiunea are mai multe trepte. Desigur, nu se poate pretinde, tuturor oamenilor, să atingă treapta ei cea mai de sus. Aceasta, într'adevăr, nu stă în putinţa oricui, ci doar în putinţa acelora care îndeplinesc marile răspunderi intelectuale ale unei societăţi. În schimb, se poate pretinde,* absolut fiecărui om*, ca să atingă măcar o primă treaptă a instrucţiei, aceea care să privească, nu atât exerciţiul unei profesiuni sau alta, cât în primul rând o funcţionare minimă a conştiinţii şi a demnităţii lui omeneşti. […]* **Instruit, *în sensul pozitiv al cuvântului, nu este numai deţinătorul de cunoştinţi teoretice, ci orice om care are cunoştinţi efective – fie de ordin practic, fie teoretic, care ştie să le întrebuinţeze, să le lege de un domeniu sau altul al vieţii şi, în sfârşit, care ştie să nu se limiteze numai la ele, ci să le sporească şi să le adâncească necontenit.*** *[…] Nimic mai greşit decât credinţa că şcoala este o instituţie doar pentru copii, pentru adolescenţi sau, în sfârşit, pentru aceia care se află într'o perioadă obligată de şcolaritate. Din moment ce în fiecare clipă avem de învăţat încă ceva, oricare dintre noi, la orice vârstă, posedând oricât de întinsă cultură şi îndeplinind o funcţiune socială cât de înaltă, poate redeveni şcolar, măcar pentru un timp oarecare, fără ca prin aceasta să piardă ceva din prestigiul său social sau din demnitatea lui omenească. Şcoala nu este numai o* instituţie *cu legi şi regulamente care constrâng, ci este şi o dispoziţie de spirit, o atitudine sufletească, a aceluia care este doritor de instrucţie şi care înţelege metodele necesare ale acesteia. […]*

De un om instruit ne apropiem cu interes. Îl iubim şi îi dorim necontenit tovărăşia, pentru că ne înfăţişează echilibrul vieţii şi ne dă încredere în aceasta. Omul instruit ne dă impresia unui om care şi-a cucerit în mod imprescriptibil un drept, a unui om care stăpâneşte, cu mijloace simple şi naturale, stilul lumii din care face parte. În tot ce dă la iveală, ca gândire sau ca acţiune practică, există ceva sănătos, convingător. Pare o replică, aşa cum o doreşte simţul nostru interior de dreptate, împotriva a tot ce este pedanterie, vanitate, suficienţă, presumţie, erudiţie stearpă, grandilocvenţă, megalomanie, într'un cuvânt, împotriva a tot ce este atitudine spirituală falsă şi fără susţinere în adâncime.

Omul instruit procedează, în fiecare împrejurare de viaţă, cu înţelepciune, cu bun simţ şi cu spirit critic. Instrucţia*, pe cât este de echilibrată şi de precisă ca alcătuire logică, este tot pe atâta de caldă şi de ospitalieră ca disciplină spirituală a vieţii noastre sufleteşti.* [398]

*

Deasemeni, trebue să recunoaştem că ***profesiunea ridică moralul unui individ, mai mult decât oricare alt mijloc pe care i l-ar pune la dispoziţie societatea****. Mulţimea disponibililor sufleteşti ai societăţii, aceia din care se recrutează blazaţii, oamenii gata să încheie orice compromisuri, agitatorii de profesiune, nemulţumiţii în genere de orice s'ar petrece în lume, intriganţii, pescuitorii în apă turbure, oportuniştii, etc. sunt, în regulă*

[397] Ibidem, pp.227-228.
[398] Ibidem, pp.247-249.

generală, aceia care au refuzat să-şi facă o profesiune, sau care şi-au făcut doar una de formă, fără să încerce a pătrunde în niciuna din semnificaţiile ei sociale şi morale. Moralmente, oamenii care nu au nici o profesiune au anumite tare caracteristice, peste tot aceleaşi, cu efecte peste tot la fel de negative, fie că este vorba de omul de lume din cea mai aleasă societate, fie de un simplu vagabond, din mulţimea celor mai desmoşteniţi de soartă.

Cu cât viaţa profesională a unui om este mai intensă, cu atât şi morala lui personală este mai strictă. Prin profesiunea lui, individul nu se leagă numai de o anumită unitate corporativă din care face parte – magistratură, barou, armată, corp didactic, corp tehnic, cler, etc. – ci de viaţa socială în general. ***Prin exerciţiul unei profesiuni, individul are posibilitatea să înţeleagă direct, real, în ce constă solidaritatea socială, cât de mare este valoarea ei şi cât de vinovaţi sunt, nu numai aceia care păcătuesc flagrant împotriva ei dar şi aceia care stau impasibili, nesimţind îndemnul să colaboreze la realizarea acestei solidarităţi. Profesionistul are mijlocul direct de a se simţi, în marele proces al vieţii sociale, ca o parte necesară, într'un tot imens.*** *Moralmente, omul cu cea mai umilă profesiune este incomparabil superior aceluia care, fie el cât de dotat şi de spiritual, refuză de a-şi face una.* [399]

*

Patriotismul*, ca multe dintre noţiunile de seamă ale gândirii noastre, are adeseori o soartă ingrată, în sensul că înţelesul lui adevărat este falsificat de către formule sonore, toate deopotrivă de ditirambice şi de diletante. Însă, nu despre patriotismul gălăgios şi steril vrem să vorbim aici, ci despre acela care este capabil să exprime o convingere adâncă şi o atitudine etică. [...] Forma de patriotism cea mai în acord cu interesele şi concepţiile vieţii de astăzi este, desigur,* patriotismul naţional*. Acesta reprezintă o urmare firească, pe plan sufletesc şi moral, a naţiunii. El se întemeiază pe un sentiment necesar, care creşte din dragostea noastră faţă de ţara în care ne-am născut, în care auzim graiul cel mai scump, în care toate ne par ca făcând parte din propria-ne făptură şi de care ne leagă conştiinţa unei mari continuităţi istorice.*

Patriotismul naţional *se adresează, deopotrivă, tuturor aspectelor din fiinţa noastră sufletească. Astfel, cuprinde atât elemente de încântare lirică, cât şi un program de acţiune severă şi pătrunzătoare. Cuprinde, de pildă, atât poezia şi farmecul unic al locurilor pe unde am copilărit, cât şi încordarea aproape dureroasă a răspunderilor noastre continui, ca oameni şi ca membri ai societăţii.*

Mai mult decât ca pe un sentiment, trebue să înţelegem patriotismul naţional *ca pe o conştiinţă permanentă a muncii la care suntem chemaţi, pentru consolidarea şi înălţarea naţiunii noastre.* [400]

*

Anti-patriotismul *este, în linii generale, negarea ideii de patrie. Această atitudine poate îmbrăca forme şi motivări diferite.*

O primă formă de anti-patriotism este exagerarea **individualismului***,* ***până la a proclama că singurele drepturi cu caracter absolut sunt drepturile individului.*** *Aceasta este, în general, teza anarhismului, doctrina care socoteşte că ideea de patrie este un idol ce trebue răsturnat.*

Tot o formă de anti-patriotism este **concepţia de suveranitate a unei clase sociale sau alta***,* ***aşa cum găsim în unele doctrine extremist-socialiste sau comuniste.***

În sfârşit, ***o ultimă formă de anti-patriotism pe care vrem s'o citām este aşa numita*** **concepţie a cosmopolitismului filosofic***,* ***care recunoaşte doar o singură existenţă suverană, sub raport social şi moral: aceea a*** **genului omenesc***. O asemenea concepţie a fost profesată*

---

[399] Ibidem, pp.261-262.
[400] Ibidem, pp.271-272.

de către vechii cinici greci şi, oarecum, în timpurile moderne, de către marele scriitor rus Tolstoi, despre care se ştie că spre bătrâneţe devenise sclavul unui fel de pan-moralism religios. Însă, periculoase cu adevărat, în ce priveşte propagarea unei asemenea doctrine, sunt ***diferitele secte religioase care profesează un fel de umanitarism evanghelic****, rău înţeles şi cu efecte extrem de negative, în special în rândurile sufletelor simple. Toate aceste concepţii sunt de acord în a vedea în patriotism o superstiţie, o rămăşiţă a trecutului, o formă de viaţă în care tronează vestigii feudale şi, în general, un sentiment care nu poate să ducă la altceva decât la ură între popoare, la atâtea şi atâtea manifestări şovine, iar în ultimă instanţă la războaie sângeroase. […] Cu toate că tezele anti-patriotice ne sunt prin instinct streine, totuşi e necesar să ne dăm seama, şi pe cale logică, de câteva dintre argumentele de seamă ce se pot aduce împotriva lor.*

Toate concepţiile anti-patriotice se întemeiază pe o gravă eroare sociologică. Ele văd în naţiune doar o realitate artificială, produsă fie pe cale de iluzie, fie de mistificări ale celor interesaţi. Ori noi ne-am dat seama […] că naţiunea este o sinteză superioară a vieţii sociale, că ea este condiţionată de factorii cu cele mai adânci statorniciri materiale sau spirituale şi, în fine, că viaţa naţională este o conştiinţă în mers, preocupată în permanenţă de a se obiectiva în opere de cultură.

În genere, tezele anti-patriotice neagă, nu atât realitatea *naţiunii, adică fiinţa ei ca atare, ci* valoarea *ce i se acordă, atunci când se consideră existenţa ei ca o temelie a vieţii istorice şi culturale. Şi în această judecată a lor, tezele anti-patriotice greşesc la fel de fundamental. Întreaga istorie a culturii omeneşti dovedeşte că progresul societăţii n'ar fi putut să aibă loc, dacă el nu s'ar fi sprijinit pe o diversificare treptată a organismelor sociale. […]*

În măsura în care neagă patria, anti-patriotismul neagă toate obligaţiile individului faţă de aceasta. În special, ***neagă utilitatea serviciului militar****, folosindu-se pentru aceasta de interpretări artificiale ale diferitelor principii de viaţă morală şi creştină.* ***Este o datorie a tuturor de a lupta, pe toate căile care ne stau la dispoziţie, împotriva concepţiilor anti-patriotice şi împotriva acţiunilor practice ce ar putea să răsară din ele.*** *De pe urma acestor concepţii nu ne putem alege decât cu o înţelegere profund viciată a realităţilor sociale în cadrul cărora trăim şi cu pornirea imorală de a refuza serviciul pe care ni-l cere naţiunea, în calitatea ei de ordonatoare a acţiunilor noastre conştiente.* [401]

*

Avem datoria de a fi buni patrioţi. Acest fapt nu trebue să se mărginească însă numai la a ne manifesta voinţa de a fi o naţiune. Voinţa trebue să fie însoţită, în orice clipă, de gândire şi de cunoaştere. Voinţa permanentă de creare a naţiunii române trebue să fie însufleţită şi mânuită de o cunoaştere adâncă, a tot ce reprezintă nevoi şi tendinţe ale ei de viaţă. Fără o asemenea directivă, voinţa despre care vorbim ar fi incoherentă şi nesprijinită pe realitate.

Cu alte cuvinte, ni se cere o mobilizare demnă şi energică a tuturor facultăţilor noastre sufleteşti, pentru a duce la capăt opera de înţelegere şi de ridicare a naţiunii noastre.

Iată dar, pentru conştiinţa noastră de astăzi, un imperativ cuprinzător: **imperativul etic naţional**! [402]

*

Tineretul românesc de astăzi trebue să se formeze, în aşa fel, încât în orice domeniu ar pătrunde, să împlânte semnul unei reacţiuni împotriva muncii şi a competenţei improvizate. El trebue să impună practica muncii raţionale, metodice, a muncii ştiinţifice. Fără această

---

401 Ibidem, pp.273-275.
402 Ibidem, p.280.

condiție, riscăm oricând, să fim cuprinşi de oricare din relele sufleteşti şi sociale ale diletantismului.

O a doua condiție, ce conturează misiunea tineretului de astăzi, este a-şi realiza, pe planul lui sufletesc, un simț precis de ordine şi de apreciere justă a valorilor. *Aceleaşi motive care pot să ducă la practica unei munci diletante şi empirice, pot să ducă, deopotrivă, la un* individualism egoist *care, fără a fi anarhic, poate veni totuşi în conflict cu interesele vieții colective.* [403]

[403] Ibidem, p.295.

XXIX. SCURTE COMENTARII PE MARGINEA UNUIA DINTRE CELE MAI BUNE FILME DE LUNG METRAJ CARE S-AU FĂCUT VREODATĂ: „GLADIATOR''

Nu mă îndoiesc de faptul, că mulți dintre dumneavoastră au vizionat filme celebre, precum filmul serial italian „Caracatița'', dar şi filme ca „Inimă neînfricată'', „Ştefan cel Mare'', „Rețeaua'', „Mihai Viteazul'', dar unul dintre cele mai bune filme făcute vreodată este, din punctul meu de vedere, „**Gladiator**'' (dramă istorică, SUA, 2000). Acest film, care l-a consacrat pe actorul Russell Crowe în rândul elitei breslei sale, este un film pe care dacă nu ați avut ocazia să-l vedeți, vi-l recomand cu toată căldura şi responsabilitatea. Dincolo de premiile câştigate, el conține un mesaj care invită la reflecții profunde.

Deoarece realizatorii acestui film s-au străduit şi au reuşit să re-creeze o lume aproape uitată, se înlesneşte astfel tendința telespectatorului de a se face o paralelă între vremurile actuale şi cele de atunci. Există chiar unele asemănări izbitoare. În primul rând, imperiul roman este parcă copiat la indigo de către anumite forțe care manevrează astăzi Statele Unite ale Americii, care şi-a asumat acelaşi rol de „civilizare'' a lumii. Ori, noi ştim prea puțin despre dramele pe care le-au creat războaiele de cucerire şi începem abia să le înțelegem, dacă reflectăm asupra recentelor conflicte militare, îndeosebi din Irak, Afganistan, Iugoslavia şi Orientul Mijlociu.

În al doilea rând, nu putem învinui soldații romani, care îşi făceau doar datoria şi credeau în măreția Romei. De aceea, înclin să cred că, nu e o coincidență întâmplătoare denumirea de „**legionari**'', întrebuințată astăzi atât pentru soldații legiunilor romane, cât şi pentru românii aparținând Mişcării Legionare (care s-au inspirat din trecutul acesta şi au simpatizat pe urmaşii Romei de altădată). Nu putem să nu remarcăm astfel, şi la unii şi la alții, un cult al onoarei şi al jertfei. Apoi, cultul disciplinei şi ordinii (prezent şi la legioari, şi la Ion Antonescu). Dar, există şi deosebiri. Legionarii români, nu duceau războaie de cucerire şi de asuprire a altor popoare, ci luptau pentru libertatea țării şi a oamenilor săi, ba mai mult, ca soldați ai lui Hristos, luptau pentru mântuirea tuturor românilor şi duceau un război împotriva patimilor omeneşti. Şi, poate n-ar trebui să uităm, că odată cu cucerirea unei părți mari din Dacia, care a marcat apogeul expansiunii imperiului roman sub împăratul Traian, treptat acest imperiu a intrat într-o fază de permanentă decădere, în ciuda prosperității lui.

Acțiunea filmului se plasează la început în iarna anului 180 d.Hr., spre finalul campaniei de 12 ani a împăratului Marc Aureliu împotriva triburilor germanice, când comanda armatei i-a fost încredințată generalului Aelius Maximus. Poate nu întâmplător a fost ales acest loc de confruntare dintre „agenții civilizatori'' şi „barbarii'' însetați de libertate. Germania este şi astăzi obligată să achite datorii de război evreilor (cum este achitarea de către aceştia a unor avioane de luptă americane, care vor ajunge în Israel). Iar, dacă mai adăugăm faptul, că evreii sionişti şi masonii în general, luptă împotriva tradițiilor europene, considerate depăşite şi „barbare'', atunci vom înțelege mai lesne acest film şi realitatea lumii contemporane…

Înainte de bătălie, generalul Maximus, încurajându-şi cavaleria: *...Imaginați-vă unde vreți să fiți şi visul vi se va împlini…Fraților,* ***felul în care trăim acum, ne va urmări în viața de apoi****...*

Împăratul Marc Aureliu, chemându-l la el pe victoriosul general Maximus: - *Vezi harta asta, Maximus? Asta e lumea creată de mine. Timp de 25 de ani, am cucerit, am vărsat sânge, am mărit imperiul. De când am ajuns Cezar, am avut doar 4 ani fără războaie. 4 ani de pace, din 20. Şi pentru ce? Le-am pus oamenilor sabia în mână, nimic mai mult…Să vorbim cu*

cuvinte simple, ca între bărbaţi. – Nu vreau să cred că (soldaţii săi - n.a.) şi-au dat viaţa luptând pentru nimic. – Tu ce crezi? – Că au luptat pentru tine. Şi pentru Roma. – Ce e Roma? – Am văzut aproape toată lumea. E violentă şi întunecată. Roma reprezintă lumina. – N-ai fost acolo şi n-ai văzut ce a ajuns. Sunt pe moarte, Maximus! Când îţi vezi sfârşitul, vrei să ştii că ai avut un scop în viaţă. Cum îmi va fi rostit numele în anii ce vor urma? Voi fi ştiut ca filosoful, războinicul, tiranul? Sau voi fi împăratul care i-a redat Romei ***identitatea****? Era odată un vis numit Roma. Acum poţi vorbi despre el doar în şoaptă. La orice altă încercare, visul se va risipi. E atât de fragil! Şi mă tem că nu va face faţă iernii…E un loc frumos (cel natal, despre care povestise generalul, care nu-şi mai văzuse familia de 2 ani şi 265 de zile - n.a.). Vreau să-ţi mai cer un lucru, înainte să te duci acasă. – Ce-mi porunceşti, slăvite Cezar? – Vreau să fii protectorul Romei după ce o să-mi dau duhul. Îţi dau această putere pentru un singur ţel…Să le redai puterea locuitorilor Romei şi să pui capăt corupţiei care a paralizat-o. Primeşti această înaltă onoare pe care ţi-o ofer? – Cu toată inima, o refuz. – Maximus, de aceea trebuie să fii tu alesul. – Poţi alege un senator care cunoaşte Roma şi îi înţelege politica. – Dar* ***pe tine nu te-a corupt politica****. – Şi Commodus (fiul împăratului - n.a.)? – Commodus e imoral. Vă cunoaşteţi de mici. Commodus nu poate conduce. Nu trebuie să conducă. Pe tine trebuia să te am ca fiu. Commodus va accepta hotărârea mea. Ştie că armata îţi e loială. – Am nevoie de timp, slăvite. Da. Până la asfinţit, sper să accepţi. Acum, îmbrăţişează-mă ca un fiu. Şi, adu-i bătrânului încă o pătură…*

Împăratul, către fiul său: *– Eşti gata să-ţi faci datoria pentru Roma? – Da, tată. – N-o să fii împărat. – Ce bătrân înţelept îmi va lua locul? – Puterea va trece în mâinile lui Maximus. O va deţine până când Senatul va putea să conducă din nou. Roma va fi din nou republică. – Maximus! – Da. Decizia mea te dezamăgeşte (inclusiv restaurarea republicii şi a puterii senatului - n.a.). – Mi-ai scris odată despre cele patru virtuţi.* ***Înţelepciune, dreptate, tărie de caracter şi cumpătare.*** *Am citit lista şi ştiam că n-am nici una dintre ele. Dar am alte virtuţi, tată. Ambiţia… Poate fi o virtute când te face să te autodepăşeşti. Inventivitate, curaj…Poate nu pe câmpul de luptă, dar curajul ia multe forme. Devotament pentru familia mea. Pentru tine. Dar nici una dintre virtuţile mele nu era pe lista ta. Era ca şi cum nu mă voiai ca fiu al tău. – Commodus, mergi prea departe. Le-am cerut zeilor sfaturi, ca să te pot mulţumi, să te fac să fii mândru de mine. Un cuvânt bun, o îmbrăţişare puternică… Să mă ţii strâns la piept însemna pentru mine bucuria vieţii mele. Ce urăşti atât de mult la mine? – Commodus! – Tot ce am vrut a fost să mă ridic la înălţimea cerinţelor tale. Cezar, tată… – Commodus! Greşelile tale ca fiu reprezintă eşecul meu ca tată (ca tată, nu-i oferise poate toată afecţiunea… - n.a.). Vino! – Tată! Aş fi măcelărit lumea doar ca tu să mă fi iubit...(şi, îl sugrumă pe tatăl său, strângându-l cu toată puterea lui la piept, până când îşi dă ultima suflare!)…*

Dialog între Commodus, ajuns împărat şi Gracchus, singurul senator mai curajos, în Senat: *– Nu înţelegi, Gracchus? Asta e problema. Tatăl meu şi-a petrecut timpul studiind. A citit cărţi şi a studiat filosofia. Îşi petrecea orele de seară citind suluri de la Senat. În tot acest timp, oamenii au fost uitaţi. – Senatul reprezintă oamenii. Aleşi dintre oameni, ca să vorbească pentru oameni. – Mă îndoiesc că majoritatea oamenilor au masa la fel de îmbelşugată ca a ta. Sau au amante ca ale tale, Gaius. Îi înţeleg pe oamenii mei. – Atunci, poate că Cezarul vrea să ne lumineze minţile, povestindu-ne din vasta lui experienţă.* (senatorii râd) *– Îi spun dragoste. Eu sunt tatăl lor. Oamenii sunt copiii mei (făcându-se astfel pe sine Dumnezeu! - n.a.). O să-i îmbrăţişez strâns. – Ai îmbrăţişat un muribund bolnav de ciumă? – Nu, dar asta o să faci tu, dacă mă mai întrerupi o dată…*

Commodus, în dialog cu sora lui, Lucilla: *– Cine sunt ei să-mi dea lecţii mie? – Senatul are atribuţiile lui. – Nu fac altceva decât să vorbească. Ar trebui să fim doar tu, eu şi Roma. –*

Nici nu te gândi la asta. Senatul a existat dintotdeauna. – Roma s-a schimbat. E nevoie de un împărat să conducă un imperiu. – Dar, dar lasă-le oamenilor...– Iluziile? – ***Tradițiile.*** *– Tatăl meu s-a luptat cu barbarii. A spus că nu s-a ales cu nimic. Dar oamenii l-au iubit. – Oamenilor le plac victoriile. – De ce? Nu văd luptele. Ce le pasă lor de ținuturile germanice? – Le pasă de măreția Romei (o explicație atât pentru naționalism, cât şi pentru naționalismul trucat sau fățarnic - n.a.). – Măreția Romei!* ***Ce e asta?*** (întrebându-se ca şi Pillat din Pont, în fața lui Iisus Hristos - n.a.) *– E o idee. Măreție... Măreția e o viziune. – Exact. O viziune. Nu înțelegi, Lucilla?* ***Dacă le dau oamenilor o viziune asupra Romei, vor ține la mine. Curând vor uita cuvântările plictisitoare ale unor moşi. O să le dau oamenilor cea mai mare viziune a vieții lor.***

Dialog între senatorii Gracchus şi Gaius: - *Jocuri. –* ***150 de zile de jocuri.*** *– E mai isteț decât credeam. – Da, romanii ar râde de el dacă nu le-ar fi teamă de pretorienii lui. –* ***Teamă şi admirație. O combinație puternică.*** *Crezi că oamenii vor fi* ***ispitiți*** *cu aşa ceva? – Cred că ştie ce înseamnă Roma. E controlată de gloată. Le va oferi magia, iar ei se vor lăsa amăgiți. Le va lua libertatea, iar ei vor răcni de fericire. Inima Romei nu se află pe podeaua de marmură a Senatului, ci pe nisipurile de la Colloseum. Le va oferi moarte. Iar ei îl vor iubi pentru asta...*

Dialog în arenă, între Commodus şi Maximus, după o nouă victorie a acestuia din urmă, în ciuda unor aranjamente ale împăratului pentru a-l vedea înfânt şi mort): - *Ce mă fac cu tine? Pur şi simplu nu vrei să mori. Noi doi suntem atât de diferiți? Tu curmi vieți când eşti nevoit, ca şi mine. – Mai am de curmat o singură viață. Apoi am terminat. – Atunci, ia-o acum! Mi-au spus că fiul tău a scâncit ca o fetiță, când l-au răstignit pe cruce. Iar femeia ta a gemut ca o târfă, când au siluit-o, la nesfârşit. – Vremurile tale de glorie se vor sfârşi curând... Slăvite Cezar!...*

Dialog între Commodus şi senatorul Falco: *– Acum îl iubesc şi mai mult (cetățenii Romei) pe Maximus pentru că e milostiv (şi nu şi-a ucis adversarul, prăbuşit la pământ şi neputincios - n.a.). Nu-l pot ucide, fiindcă aş fi şi mai nemilos. Povestea asta a devenit un coşmar. – Te sfidează. Fiecare victorie a lui e o sfidare. Gloata vede asta. A remarcat şi senatul. Cu fiecare zi ce trece, devin şi mai încrezători. Ucide-l! – Nu.* ***N-o să fac un martir din el****. – Am auzit de un şarpe de mare care are o metodă neobişnuită de a-şi atrage prada. Stă pe fundul apei, ca şi cum ar fi rănit. Duşmanii se apropie, dar el nu se mişcă. Apoi duşmanii muşcă bucățele mici din el, iar el tot nemişcat stă. – Deci vom sta nemişcați şi îi vom lăsa pe inamici să vină la noi. Toți senatorii să fie urmăriți...*

Dialog între senatorul Gracchus, Maximus şi Lucilla: *– Generale, sper că venirea mea aici dovedeşte că poți avea încredere în mine. – Senatul e de partea ta? – Senatul? Da, pot vorbi în numele lor. – Poți să-mi cumperi libertatea şi să mă scoți din Roma? – Pentru ce? – Ajută-mă să trec de zidurile oraşului. Adu-mi nişte cai să ajung la Ostia. Armata mea e acolo. În două zile mă întorc cu 5 000 de soldați. – Legiunile au alt comandant, credincios lui Commodus (intervine Lucilla). – Când voi apărea în fața oamenilor mei, o să vezi cui îi vor fi credincioşi. – E o nebunie. Nici o armată n-a intrat în capitală de 100 de ani. Nu schimb un dictator cu altul. – Timpul pentru jumătăți de măsură şi pentru vorbe goale a trecut. – După marşul tău glorios, o să pleci cu cei 5 000 de oameni ai tăi? – O să plec. Soldații vor rămâne să te apere, sub comanda Senatului. – După ce Roma va fi a ta, o vei înapoia oamenilor... Spune-mi de ce. – A fost ultima dorință a unui om aflat pe patul de moarte. O să-l ucid pe Commodus. Soarta Romei o las în mâinile tale. – Marc Aureliu a avut încredere în tine. Fata lui are încredere în tine. O să am şi eu încredere în tine. Dar avem puțin timp la dispoziție. Lasă-mă două zile şi o să-ți cumpăr libertatea. Iar tu ai grijă să rămâi în viață. Altfel, eu o să fiu mort...*

Dialog între Proximo (patronul gladiatorilor) şi Maximus: – *De ce să vreau asta? (moartea lui Commodus). Ştiu că eşti un om de cuvânt, generale. Ştiu că ai muri pentru onoare. Ai muri pentru Roma, pentru memoria strămoşilor tăi. Dar, pe de altă parte, eu îi distrez pe oameni… – L-a ucis pe cel ce te-a eliberat (i se adresează Maximus, referindu-se la împăratul Marc Aureliu, care i-a dat un „rudis'' şi i-a dăruit libertatea lui Proximo, altădată şi el, gladiator)…*

Commodus, adresându-se senatorului Falco, de faţă fiind şi sora lui, Lucilla: – *Dacă o singură privire a mamei lui (a lui Lucius, fiul ei şi nepotul său) mă va deranja, el va muri. Dacă alege să ţină la mândrie şi îşi va lua viaţa, el va muri. Cât despre tine (Lucilla) mă vei iubi aşa cum te-am iubit eu. Îmi vei face un moştenitor, sânge din sângele meu, iar Commodus şi urmaşii lui vor conduce Roma o mie de ani (ca şi cei o mie de ani ai lui Antichrist, de care pomeneşte Apocalipsa!). Nu sunt milostiv? Nu sunt milostiv?! (urlând la Lucilla)…*

Dialog între Commodus şi Maximus, arestat şi ţinut în lanţuri, de faţă fiind şi generalul Quintus (trădătorul generalului Maximus, după moartea împăratului Marc Aureliu): – *Maximus… Maximus… Maximus…Eşti strigat. Generalul care a devenit sclav. Sclavul care a devenit gladiator. Gladiatorul care a sfidat un împărat. O poveste remarcabilă. Acum oamenii vor să afle cum se termină povestea. Doar o moarte celebră îi va satisface. Ce ar fi mai glorios decât să-l înfrunţi pe împărat în marea arenă? – Te-ai lupta cu mine? – De ce nu? Crezi că mi-e teamă? – Toată viaţa ţi-a fost teamă. – Spre deosebire de Maximus invincibilul, care nu cunoaşte teama. – Am cunoscut un om care a spus: ''Moartea ne zâmbeşte tuturor.'' ''Nu poţi face altceva decât să-i întorci zâmbetul.'' – Mă întreb dacă prietenul tău a zâmbit când a murit. – Tu trebuie să ştii. A fost tatăl tău. – Ştiu că l-ai iubit pe tatăl meu. Dar şi eu l-am iubit. Înseamnă că suntem fraţi, nu? Zâmbeşte-mi, frate! (şi-l înjunghie în spate, în îmbrăţişare). – Puneţi-i armura. Ascundeţi-i rana…*

După lupta în arenă dintre Commodus şi Maximus, în urma căreia primul moare înjunghiat de propriul său pumnal iar generalul este pe moarte): - *Quintus, eliberează-mi oamenii mei (gladiatorii). Senatorul Gracchus va fi repus în funcţie.* ***A fost un vis numit Roma. Va fi împlinit.*** *Acestea sunt dorinţele lui Marc Aureliu. – Eliberaţi prizonierii! (Quintus, către subalternii săi). (Maximus se prăbuşeşte la pământ. Lucilla vine lângă el.) – Maximus! – Lucius e în siguranţă (şi îşi dă suflarea cea din urmă). – Du-te la ei. Eşti acasă. (Către toţi cei din jur:) – Merită Roma sacrificiul unui om deosebit? Noi credeam asta odată. Adu-ne din nou credinţa asta (adresându-se senatorului Gracchus). A fost un soldat al Romei. Cinstiţi-i memoria. – Cine mă ajută să-l car? (spune Gracchus şi filmul se încheie cu purtarea lui Maximus pe umeri şi flancarea acestora de către soldaţii pretorieni, în timp ce trupul tânărului împărat este cu totul abandonat în ţărână…).*

Cuvintele sunt poate prea sărace pentru a reda atmosfera şi toată grandoarea acestui film artistic şi istoric totodată. Aceste fragmente din el incită cred spre vizionarea sau revederea lui. E un film care nu trebuie ratat.

Se vorbeşte, de câteva ori în film, despre marele amfiteatru sau imensa arenă pentru luptele gladiatorilor iar imaginile sunt cu adevărat impresionante. Colloseum-ul avea circa 50 000 de locuri şi era mai tot timpul arhiplin, constituind una dintre atracţiile principale ale capitalei de atunci. În film, reiese că ar fi fost opera doar a lui Commodus, deşi edificiul acesta nu se putea ridica probabil, într-un timp de câţiva ani. Dar realizarea lui a avut o motivaţie precisă: exacerbarea spectacolului care să cucerească mulţimea şi dominaţia acesteia (numai Roma avea atunci circa un milion de oameni). Apoi, merită pomenită scena în care Maximus de unul singur ucide mai mulţi gladiatori, într-un timp foarte scurt şi se adresează mulţimii tăcute şi uluite, întrebând-o dacă se distrează. Într-o altă scenă, Proximo (stăpânul lui de

conjunctură) îl îndeamnă totuşi să cucerească mulțimea, adică să le ofere spectacol iar Maximus acceptă (promițând că va oferi „ceea ce nu a mai văzut'' publicul), pentru ca de acolo, din Maroc să ajungă la Roma şi să-l înfrunte pe împărat.

Nu trebuie uitată scena în care, **spectatorilor li se aruncă pâine iar mulțimea se îmbulzeşte**. Acelaşi lucru li se oferă oamenilor, din păcate, şi astăzi. **Pâine şi circ. Spectacole diverse de divertisment ieftin şi ajutoare sociale temporare.** Şi atunci, ca şi acum se manipulează mulțimea iar exemplele cele mai grăitoare vin din partea unora dintre conducătorii politici, mai ales de la V. I. Lenin încoace.

Generalul Maximus apare drept salvatorul Romei, cel care trebuie să o înapoieze poporului aflat sub dictatură. Acest soldat al Romei l-a impresionat atât de mult pe Marc Aureliu, atât de mult încât l-a determinat să renunțe la propriul moştenitor legal şi la ideea de imperiu (creat prin multe războaie şi vărsări de sânge) şi să reinstaureze cu ajutorul acestui om care îşi iubea soldații şi era iubit de către ei, republica, ce fusese cândva înainte. Bătrânul împărat are un atac de conştiință absolut uimitor, nemaiputând suporta corupția politicienilor şi decăderea spirituală şi morală a societății romane, mai ales din capitala lumii de atunci.

În lumea contemporană, pe care o văd ca pe un fel de imens Colloseum sau spectacol, îmi răsună în minte câteva cuvinte de îmbărbătare, rostite de general în prima luptă din arena capitalei imperiului: *„DACĂ RĂMÂNEM UNIȚI, VOM TRĂI!...''* Aceste cuvinte să le păstrăm şi în inimile noastre. Dacă vom rămâne uniți, în tradițiile noastre şi în credința față de Dumnezeu, atunci vom supraviețui şi acum şi în viața viitoare…

XXX. SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ ÎN PRIMUL RÂND POLITICIENILOR ROMÂNI ŞI CONSILIERILOR LEGISLATIVI

În simpla calitate de creştin practicant, care şi-a propus şi caută a trăi în duhul Adevărului şi Ortodoxiei, mărturisesc că m-am rugat şi mă voi ruga neîncetat pentru toţi conducătorii României. Eu cred că Dumnezeu a avut raţiunile Sale când i-a aşezat în fruntea ţării şi mai ales în funcţii importante. Nu este, prin urmare, creştineşte, a-i judeca noi şi a-i condamna pe toţi cei care, din aceste poziţii înalte au făcut compromisuri grave sau nu şi-au făcut deloc datoria. Noi ştim desigur că, la fel ca şi alţii, nici politicienii nu pot fi perfecţi, ci doar perfectibili. Datoria mea rămâne doar să caut să-i sensibilizez mai mult, să le trezesc conştiinţa până la capăt sau acel simţ al responsabilităţii imense pe care o au, atât faţă de Dumnezeu, cât şi faţă de naţiunea română.

Acestor distinşi politicieni şi consilieri legislativi, dar şi funcţionarilor statului din diverse domenii, le voi pune pentru început insistent o întrebare: **„Ce se întâmplă în România, domnilor?''** Îi mai pasă cuiva de tot ce ceea ce se întâmplă astăzi în România? Nu e cazul să reamintesc toate realităţile cutremurătoare şi profund revoltătoare, expuse deja în primul meu volum. Dar, pot adăuga altele sau într-o altă manieră:

- **menţinerea în cadrul instituţiilor de stat, chiar la nivele înalte, a unor persoane, care în mod vădit au adus o contribuţie activă la menţinerea la putere a comunismului (la Ministerul Educaţiei şi Cercetării, la Curtea Constituţională, la Consiliul Superior al Magistraturii, la Parchete, la Ministerul de Interne, la Ministerul Apărării Naţionale etc.etc.);**
- **lipsa voinţei politice de a se realiza o strânsă legătură între România şi Republica Moldova, în sensul reunificării acestora;**
- **nesoluţionarea cazului notoriu privind restituirea celor două tezaure româneşti confiscate abuziv de către fosta Uniune Sovietică şi aflate încă, se pare, la Moscova;**
- **nesoluţionarea marelui dosar privind evenimentele din decembrie 1989 (să se spună, în mod oficial, dacă a fost lovitură de stat sau revoluţie) şi identificarea atât a „teroriştilor'', cât şi a celor implicaţi direct şi decisiv în acestea;**
- **nesoluţionarea dosarelor privind mineriadele din România;**
- **nedezlegarea „enigmei'' privind conturile din străinătate ale lui Ceauşescu şi/sau ale Securităţii, de care presa mai ales a legat, pe bună dreptate mereu, numele actualului preşedinte al Partidului Conservator, dl. Dan Voiculescu (personaj politic având o funcţie importantă de conducere la firma Securităţii „Dunărea'' şi devenit astăzi, dacă nu mă înşel, cel mai bogat om politic din România; iar arhiva acestei firme nefiind, în totalitate, desecretizată nici până în prezent!);**
- **nerecuperarea sumelor, însumând multe miliarde de lei şi valută forte, împrumutate de mulţi politicieni şi funcţionari ai statului, de la fosta Bancorex şi alte bănci (devalizate şi apoi introduse ''firesc'' în procedura falimentului!);**
- **ascunderea adevărului privind persoanele care au făcut „poliţie politică'', care au adus leziuni grave şi prejudicii importante altor cetăţeni români, prin colaborarea lor strânsă cu organele Securităţii;**
- **dezinteresul real sau lipsa voinţei politice de a se reduce în mare parte fenomenul generalizat al corupţiei (mita sau şpaga atingând în România ultimelor decenii proporţii halucinante; de pildă mita pentru angajare este în**

prezent, conform investigației ziarului „Cotidianul'', cuprinsă între suma de aproximativ 3 000 de euro și 70 000, plătibili și în rate!; este vorba despre angajarea în profesii liberale: medici, avocați, notari, preoți, profesori etc);

- **cazul concret, dintre atâtea altele de același gen, al patronului unor firme din Gorj, dl. Clement Mocanu, intrat în vizorul emisiunii „Reflector'' de la TVR 1, care sub acoperirea baronului local din PSD, Nicolae Mischie, a derulat multe afaceri ilegale și a câștigat licitații prin concurență neloială (la unele, participând doar cele trei firme, toate ale sale), obținând profituri enorme și având tupeul să-l urmărească prin dispozitive moderne de interceptare și supraveghere (aduse direct din America, fiind și cetățean american, după propria-i declarație) chiar pe directorul finanțelor publice, care a cumpărat o asemenea locuință „aranjată'' astfel!;**
- **numirea surprinzătoare pentru mulți la șefia Serviciului Român de Informații a unei persoane din opoziție (din PSD!), a d-lui George Cristian Maior, prin coalizarea în Parlament a Partidului Democrat cu Partidul Conservator (!), UDMR și PSD (la propunerea președintelui Traian Băsescu, care fără a se consulta cu PNL, a admis ''ușor'' CV-ul lui Mircea Geoană!; ceea ce mă determină să cred că e vorba tot de jocuri politice, într-un moment delicat pentru PSD, când lideri importanți ai acestuia, printre care Ion Iliescu și Adrian Năstase sunt anchetați în dosare grele; și nici implicarea masoneriei nu este exclusă, pentru a se ajunge la exonerarea lor, ca și până acum de altfel, de orice răspundere penală);**
- **extinderea îngrijorătoare a influenței masoneriei mondiale și intereselor sale majore în România, speculând momentul aderării noastre la structurile Uniunii Europene;**
- **ascunderea vreme îndelungată a costurilor integrării față de opinia publică din România;**
- **împiedicarea derulării procesului comunismului din România ș.a.m.d.**

Ca să folosesc una din expresiile preferate ale d-lui Robert Turcescu, voi spune că tot ceea ce am punctat mai sus reprezintă doar câteva ,,bile negre'' pe care le acordă aici autorul, unei mari părți din clasa politică de la noi. Desigur, ele pot și sunt în realitate cu mult mai multe.

Din punctul meu de vedere, este extrem de important ca societatea românească să se desprindă hotărâtor și irevocabil de comunism și să respire aerul normalității. Noi trebuie să dezvoltăm în România un sistem liberal moderat (echilibrat) și o democrație reală (nu doar pe hârtie, în procente ale creșterii economice pe ansamblu sau în retorica politică). Avem nevoie de un sistem transparent pentru toți cetățenii români. Eu nu cred în acest cult actual al parvenitismului și populismului, care a înlocuit perimatul cult al personalității. Avem nevoie, în schimb, de un cult permanent al adevărului până la capăt și potrivit acestuia, **suntem datori să definitivăm odată procesul comunismului**, cel care poate să ne înapoieze demnitatea națională confiscată și să se constituie într-un prim pas important pe drumul ,,refacerii fibrei morale a poporului român'', aspect subliniat magistral de d-na Doina Cornea. După mine, acest proces, atât de mult timp obstrucționat și amânat în mod cu totul premeditat de către politicienii de până acum, este marele imperativ al momentului de față, consecutiv recunoașterii și apropierii noastre față de Dumnezeu. Fără acest proces, România și noile generații nu vor putea aspira la un viitor într-adevăr mai bun și vom purta în continuare povara grea și plină de păcate a comunismului. Este, dacă vreți, o spovedanie necesară, fără de care nu

putem intra ca națiune în împărăția lui Dumnezeu.

*

Cu o echipă ministerială schimbată înainte de mijlocul cursei, determinând consecutiv şi înlocuiri la nivel de județ, după încheierea ultimului semestru, noii conducători ai destinelor educației româneşti au început procesul de evaluare a rezultatelor finale. Analiza a fost determinată deocamdată de o cercetare serioasă asupra învățământului superior, iar concluziile nu sunt deloc optimiste, atât studenții, cât şi profesorii respectabili, mediul academic ori societatea civilă fiind nemulțumiți de calitatea actului învățării, de favoritisme la examinare ori în promovarea salarial-profesională, de nepotism, corupție, hărțuire sexuală, politizare, pe de o parte, iar pe de alta, se acuză copierea la examene de către cel puțin 67% dintre studenți, furtul intelectual devenit aproape o regulă în alcătuirea lucrărilor de licență, masterat, doctorat sau a tratatelor, cursurilor, riscându-se dezintegrarea instituțională (cf. M. Miroiu, decan al Facultății bucureştene de Ştiințe Politice) etc. Se mențin cadre, facultăți şi chiar Universități devenite clanuri în toată regula ori pur şi simplu afaceri de familie, iar altele „adevărate Jurassic Park-uri'' nu numai ca vârstă, ci şi ca mentalitate (cf. B. Drăghici, director general al I. N. A.), rămân dominante festivismul, raportările fictive, lipsa de luciditate, continuându-se fără jenă concepția ceauşistă marxist-leninistă a procesului instructiv-educativ, toate într-un mediu de subfinanțare cronică asociat unei coborâri nepermise a nivelului ştiințific şi de cercetare. […] Se reproşează rezultatele din ce în ce mai slabe la capacitate, coeficientul umflat al bacalaureaților, degradarea stării de ordine / disciplină, lipsa investițiilor în sistem, proasta salarizare etc., lucruri arhicunoscute. Se pare că românii asistă impasibili la un început de mileniu saturat, obosit, noile generații fiind tot mai avide de altceva decât dragostea de cultură / de carte. Comune întregi au ajuns să nu mai aibă nici un student (iar statisticile arată recent că numărul studenților din România este mult mai scăzut, de două şi chiar de trei ori mai scăzut față de alte țări, precum Polonia, Cehia, etc., şi în acelaşi timp studentul român e mult mai sărac, acestuia revenindu-i pe an doar 400 şi ceva de euro! - n.a.). După cum o arată sondajele, singurul „ideal'' valabil, nu numai juvenil, rămâne „distracția''. […] După începutul unei reforme tardive, continuată fără prea mare tragere de inimă, descoperim că ideile reformatoare ale foştilor (E. Andronescu), actualilor miniştri (M. Miclea) rămân cam aceleaşi: ***în continuare învățământul este conceput ca principală sursă de cunoştințe sau ca loc unde „se produc cunoştințe'' şi nu ca factor determinant în formarea / articularea personalității umane, învățăceii strofocându-se şi la începutul mileniului al treilea pentru a stoca inutil informații de tip dicționar / enciclopedie****.*

În ceea ce priveşte corpul profesoral însă lucrurile sunt împărțite: alături de marile personalități ale Universității, (a căror activitate a făcut să rodească sufletele a mii de actuali ingineri, profesori, doctori, răspândiți pe toate meridianele lumii, n.a.), intelectuali de elită uitați asemenea unor mituri, legende, sfincşi între rafturile cu cărți, ajunşi un fel de Don Quijote în război cu derizoriul contemporan, cu mulți tineri valoroşi urmându-i îndeaproape, au năvălit în forță tot felul de intruşi, inclusiv politici, aleşi ai neamului, deveniți peste noapte doctori în ştiințe, neapărat profesori universitari, gen Mischie, obosind din greu cu drumurile spre casieria cât mai multor instituții, ale căror tomuri luxoase nu interesează pe nimeni. Li se adaugă învârtiții şi bişnițarii veniți să se căpătuiască din idealurile tinerilor dornici de carte. Odată cu ei, principiile academice şi-au pierdut din strălucire. [404]

*

[404] Petru Tomegea, în art. A mai trecut un an şcolar, Obiectiv de Suceava, 26 august 2005, p.6.

,,Scânteia'' care a generat criza politică din ultimele zile a constituit-o decizia Curţii Constituţionale (CC), ai cărei membri au vrut cu tot dinadinsul să-şi păstreze privilegiile, blocând reforma în justiţie. Faptul că din nouă membri trei ''interpretează'' Constituţia total diferit de ceilalţi şase se poate explica numai prin trecutul celor şase, legaţi cu toţii strâns de PSD. Unii dintre ei au câştigat, ani în şir, bani frumoşi ca parlamentari pe listele social-democraţilor, pentru ca acum să întoarcă ''serviciul'', punând ''beţe în roate'' actualei Coaliţii la un semn al foştilor guvernanţi. Dat fiind că ei au declanşat grava criză politică actuală, demisia de onoare a celor şase de la Curtea Constituţională ar putea pune capăt acestei crize fără precedent.

NICOLAE COCHINESCU a ajuns membru al CC în 2001 la propunerea Senatului, după o activitate de trei decenii ca procuror. În perioada regimului Ion Iliescu a fost procuror general, numele său fiind legat de ''sistemul recursurilor în anulare la comandă'' pentru casele naţionalizate care fuseseră recuperate în justiţie de proprietarii de drept. Soţia lui, Alexandrina Cochinescu, este judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

ION PREDESCU a fost propus tot de Senat anul trecut, după ce a rămas pe dinafara listelor parlamentare. În perioada 1990-2004 a fost senator pe listele FSN, PDSR şi PSD, iar pentru trei luni a avut funcţia de ministru al Justiţiei în regimul Iliescu-Văcăroiu. S-a implicat în promovarea pensiilor speciale pentru parlamentari şi s-a împotrivit ca normele europene să fie aplicate în ceea ce priveşte relementarea delictelor de presă.

PETRE NINOSU a fost numit judecător la CC în 2001 de către preşedintele Ion Iliescu. După decembrie 1989 a fost deputat pe listele FSN, senator şi ministru al Justiţiei ('92-'94), ministru pentru Relaţia cu Parlamentul ('95-'96), iar senator pe listele PDSR (1996-2000). Până să fie trimis de Iliescu la CC, a fost şi consilier al acestuia la Departamentul constituţional şi legislaţie.

ŞERBAN VIOREL STĂNOIU a ajuns la Curtea Constituţională tot prin bunăvoinţa lui Ion Iliescu, în 2001. Deloc întâmplător, la vremea aceea ministru al Justiţiei era Rodica Stănoiu, adică soţia lui Şerban Viorel Stănoiu. Prietenii ştiu că nu iese din cuvântul nevestei. Până în 1975, a fost cercetător ştiinţific în cadrul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei Române.

ION VIDA a fost numit judecător la CC pentru un mandat de nouă ani în 2001, la propunerea Camerei Deputaţilor, devenind ulterior, în iunie 2004, preşedintele Curţii Constituţionale. Timp de 11 ani a fost asistent şi apoi lector universitar la Academia de Studii Social-Politice ''Ştefan Gheorghiu'', ''fabrica'' cadrelor de partid şi de stat în perioada regimului ceauşist.

ACSINTE GASPAR este judecător la CC din 2004, după ce timp de 14 ani şi-a dovedit loialitatea faţă de FSN-FDSN-PDSR-PSD. A fost, pe rând, secretar general al Camerei Deputaţilor, deputat, ministru pentru Relaţia cu Parlamentul. Nu în ultimul rând, soţia judecătorului Acsinte Gaspar de la CC este Gabriela Gaspar, judecător la ÎCCJ şi unul dintre semnatarii sesizării către CC. Adică, după cum declara şi ministrul Justiţiei, Monica Macovei, soţia a sesizat şi soţul a decis. [405]

*

Istoria măririi lui Stalin, Hitler şi Mussolini, marii dictatori ai secolului al XX-lea în Europa, este şi istoria dezechilibrelor lumii în care apar.

În general, faptul se petrece într-un timp de uzură gravă a credinţelor şi dezgust al oamenilor faţă de instituţiile tradiţionale ce şi-au pierdut vitalitatea. Mulţimile care-i susţin au impresia că în jurul lor totul se prăbuşeşte, dintr-o asemenea fisură ieşind ca „puiul din

---

[405] A. Nicolae, în art. Cochinescu, Predescu, Ninosu, Stănoiu, Vida, Gaspar – DEMISIA DE ONOARE!, în România liberă, 14 iulie 2005, p.4.

coajă'' (după expresia lui Hegel) conducătorul lor. Pentru explicarea a ceea ce se petrece în planul adeziunii mulțimilor la un asemenea conducător, psihologii fac trimiteri la crizele adolescenței ce iau uneori forme patetice. Indivizii care le parcurg au impresia că pot fi „salvați'' prin identificarea cu un conducător – propriul tată autoritar, un şef de bandă sau un cap de coloană. […] Cum îşi menține fascinația un astfel de lider? „Cultul personalității – aprecia însuşi Hitler – este cea mai bună formă de guvernare''.

Primul lider din secolul al XX-lea care a ridicat persoana sa la rangul de zeu al mulțimii a fost Mussolini. Cu intenția de a obține un sprijin popular care să-i copleşească pe adversarii săi, mijloacele de propagandă şi Mussolini însuşi a elogiat presupusele sale supradotări. Astfel, începând din 1926, Mussolini este prezentat ca mântuitorul Italiei şi Cezarul vremii sale (genial gânditor, om de acțiune şi cultură, bărbat de stat cu renume mondial). Imaginea răspândită de presă era a unui erou care lucrează 20 de ore pe zi pentru binele poporului. Pentru a ilustra multiplele fațete ale potențialității sale, poza călărind, pilotând avioane ori declara că şi-a însuşit toate cele 35 volume ale Enciclopediei Italiene. „Mussolini are totdeauna dreptate'' – era un slogan curent. S-a exprimat şi opinia că în regizarea acestui cult al său, Mussolini şi-ar fi folosit nu doar intuiția politică, ci şi cunoştințele de psihologie psihanalitică însuşite în tinerețe. [406]

*

Ce caracteristici comune prezintă personalitatea acestor dictatori? O primă trăsătură este originea lor umilă. Tatăl lui Stalin a fost pantofar, mama – țărancă. Tatăl lui Hitler, vameş, iar mama – casnică. Mussolini se naşte dintr-un tată fierar, însurat cu o învățătoare. Calitățile lor reproduc pe cele ale indivizilor nivelați la treapta de jos a mulțimii din care fac parte. Într-o societate în care trecerea dintr-un strat în altul este greu, dacă nu imposibil permisivă, ei încearcă, fără succes, cariere intelectuale. Hitler vrea să fie pictor, Mussolini – învățător, iar Stalin, preot. Viața lor profesională şi personală este, în ansamblul ei, un eşec. După cum bine se ştie, Hitler nu a avut o familie. Înainte de a se sinucide, s-a căsătorit cu Eva Braun. Despre satisfacțiile personale ce le-a adus Fuhrerul acestei femei, grăitoare este tentativa ei de sinucidere în chiar perioada de maximă glorie a liderului, altă femeie care-i fusese anterior apropiată sfârşind în acest fel. În ceea ce-l priveşte pe Stalin, după ce prima lui soție a murit în plină tinerețe, s-a recăsătorit cu Nadejda Aliluieva, fiica unuia dintre tovarăşii săi. Nadejda s-a sinucis în 1932, în chiar ziua celei de-a 15-a aniversări a Revoluției proletare. Primul fiu al lui Stalin, Iakov, a căzut prizonier pe frontul german şi a fost ucis de nazişti după ce tatăl său refuzase schimbul propus de aceştia. Cel de-al doilea fiu, Vasili, a devenit un alcoolic notoriu. Fiica, Svetlana, a cerut şi a primit azil politic în America, locul în care tatăl ei declarase că se află duşmanii de moarte ai lumii pe care el o crease.

Hitler şi Mussolini excelează însă prin proprietăți discursive, Lenin, predecesorul lui Stalin, fiind, de asemenea, un vrăjitor al mulțimii prin arta cuvântului. Prin puterea cuvântului sugestionează mulțimea până la a dobândi asupra ei puteri absolute. Ca s-o mențină recurg însă şi la întreg arsenalul mijloacelor coercitive.

Vraja ce-o aruncă asupra mulțimii cuvintele lor a fost asociată cu dezechilibrul nevrozei din plan individual. Şi într-un caz, şi în celălalt – sugestie colectivă sau nevroză individuală – se observă o pierdere a raportului cu realitatea şi a încrederii în sine. Individul se supune întrutotul autorității grupului sau celui care îl conduce. Ceea ce face sub vraja sugestiei se află deseori în totală contradicție cu ceea ce ştie că este moral. Prea târziu însă

406 Lavinia Betea, în art. Vraja dictatorilor, Jurnalul Național, 10 mai 2005, p.9.

pentru a da înapoi. ***În vreme ce liderul îşi exersa vraja, plasa instituţiilor şi coerciţiilor învăluise fără putinţă de ieşire mulţimea. […]***

„Ca şi femeia, a cărei stare psihică nu este determinată de o judecată abstractă, ci de tânjirea afectivă după o forţă nedefinită care să îi completeze natura personală şi care femeie, prin urmare, va asculta mai degrabă de un bărbat puternic decât să-l domine pe unul mai slab, tot astfel masele iubesc mai mult un comandant decât un petiţionar şi se simt mai mulţumite în sinea lor de o doctrină care nu tolerează o alta în afară de ea, decât de acordarea libertăţii liberale.'' (Hitler)

„Doar marii creatori de cuvinte au făcut să existe bolşevismul şi fascismul.'' (Goebbels) [407]

*

Mă numesc Anghelescu Florin şi domiciliez în Tr. Severin, str. Traian, 35, jud. Mehedinţi, dar vă scriu în numele mamei mele în vârstă de 84 de ani, Anghelescu Aneta.

Toată familia mea – compusă din bunic, bunică, tată (toţi decedaţi), mamă şi eu – am fost strămutaţi în Bărăgan timp de 4 ani şi 6 luni.

Este o istorie lungă, lungă pentru a vă scrie cât au pătimit cei ce au fost pe acele meleaguri dar alta este situaţia pentru care am îndrăznit să aştern aceste câteva rânduri.

În euforia de după cele întâmplate în 1989 celor deportaţi şi deţinuţilor politici li s-au acordat nişte drepturi (puţin praf în ochi faţă de suferinţele îndurate) prin DL 118/1990.

Au trecut anii, încet, încet s-a aşternut uitarea şi cam toate aceste drepturi au fost anulate ba prin ordonanţe de urgenţă emise pe vremea ''eminentului'' ministru Remeş, apoi pe timpul guvernării tandemului Iliescu-Năstase din perioada 2000-2004. Totuşi, tandemul mai sus amintit a mai indexat indemnizaţiile cu câteva procente…

Au venit alegerile şi am crezut că cei care au câştigat îşi vor aduce aminte de aceşti oropsiţi ai sorţii (încă mai trăiesc un număr de 45 000 de oameni). Dar, eroare…

A apărut ''ilustrul'' ministru Cinteză, care a eliminat de pe liste şi medicamentele gratuite care se alocau acestor ''cruci vii''. Bătrânica mea mamă, bolnavă fiind, are o pensie de 3 855 696 lei (prin DL 118/1990, 2 278 696), din care numai medicamentele costă 2 950 000 lei. Mama mea cu ce îşi va plăti utilităţile, ce va mai mânca după cumpărarea medicamentelor? Dânsul nu se gândeşte că va condamna la moarte, a doua oară, oameni care au stat în lagărele comuniste?! Vă trimit cuponul mamei mele care are douăsprezece călătorii gratuite pe CFR (aici, sunt doar primele şase) şi pe care dânsa doreşte să-l dăruiască d-lui ministru, pentru a călători gratuit.

Domnilor parlamentari le propun:

- ***să-şi schimbe maşinile cât mai des…***
- ***să fie cât mai scumpe…***
- ***să-şi acorde salarii cât mai mari…***
- ***să aibă afaceri cât mai prospere…***
- ***să-şi acorde cât mai multe drepturi…***
- ***să-şi petreacă concediile în locuri cât mai exotice…***
- ***să nu uite de revoluţionarii lui Bebe Ivanovici…***
- ***să construiască lagăre pentru cei ce beneficiază de DL 18/1990 pentru a scăpa cât mai repede de ei…***
- ***să continue genocidul comunist…***
- ***să citească pagina ''Eu cred'' de Ana Blandiana…***

[407] Ibidem.

- ***să nu-şi mai aducă aminte de cei ce şi-au petrecut cei mai frumoşi ani în lagărele comuniste şi pe câmpiile Bărăganului…(oare au auzit de ei?).***

Am un cupon de pensie şi pentru dl. Preşedinte, care întârzie demararea procesului comunismului. Cum rămâne oare cu principiul că un drept câştigat legal nu mai poate fi anulat? [408]

*

Toate regimurile comuniste din Europa de Est au fost impuse popoarelor respective prin forţa armelor: alcătuindu-se ''după chipul şi asemănarea'' celui sovietic şi făcând din crimă ''politică de stat''. Nimic legitim, deci, în alcătuirea acestor regimuri: în legile pe care le-au promulgat ori în modul cum le-au aplicat; în ceea ce au demolat şi-n ceea ce au construit (blestemul acestor ''construcţii'', ridicate pe surparea interioară a unui întreg popor, ne urmăreşte încă); în reprimarea, ca şi în ''promovarea'' oamenilor/valorilor etc.

Nimic legitim, deci, în privilegiile pe care – parveniţii la putere şi menţinându-se acolo prin teroare – comuniştii şi le-au acordat: sfidând binele public, deturnând din rostul lor valoarea personală şi meritul social.

Nu vreau să spun că liderii comunişti, de toate calibrele, ar fi fost ''oameni fără de calităţi''; ci doar că – de fapt – ei nu (mai) erau oameni, ci activişti, şi că eventualele lor calităţi deveneau ''exponenţiale'': adică iremediabil pervertite prin faptul că se exercitau în interiorul sistemului şi potrivit (fără-de-)legilor acestuia.

Nu aduc, în sensul celor spuse, exemplul lui Ceauşescu. Aduc în discuţie pe cel ce ne-a bântuit existenţa de cincisprezece ani încoace: ''comunistul de omenie'' numit Ion Iliescu.

Răul pe care l-a făcut României post-decembriste Ion Iliescu nu este comensurabil decât cu gradul de perfecţiune al instruirii sale, ca lider comunist, în ''pivniţele Vaticanului'' sovietic. De-aceea, nici vinovăţia sa nu va putea fi uşor dovedită: Iliescu a acţionat firesc, teleghidat de interese care-l depăşesc (''superioare'', în limbaj de partid).

Într-o lume în rapidă schimbare, cum a devenit Europa după anul 1989, Iliescu a fost un ''apostol al stagnării'', al menţinerii României într-un ''post-comunism'' care să permită fostei nomenclaturi nu doar exonerarea de orice culpă, ci şi transformarea ei într-o nouă ''clasă''; care, sub pretextul privatizării, să preia în folos propriu activele statului… Analizate din această perspectivă, toate legile promulgate de Iliescu dovedesc adevărul afirmaţiei mele. [409]

*

Mai mult: caracterul nociv al acestor legi se vădeşte în timp… Astfel, se poate afirma – cu deplină îndreptăţire, din păcate – că, printr-un lanţ de cauzalităţi stabilite de analiza lucidă a efectelor, la originea actualei stări a ţărănimii noastre, inclusiv la originea catastrofalelor inundaţii care au lovit, recent, mai mult de jumătate din judeţele ţării, se află legea funciară (şi cele conexe) – nu doar promulgată de etern-zâmbăreţul preşedinte, ci alăcuită după preţioasele-i indicaţii. O lege concepută de comunistul Iliescu anume pentru a compromite ideea de proprietate privată şi, desigur, beneficiile pe care o agricultură decolectivizată le-ar putea aduce.

Încercând a surprinde într-o exprimare blând-metaforică toată grozăvia acţiunilor sale, comise ca şef de stat şi de partid, pot spune că Iliescu a fost – pentru România – ''o piedică în calea uitării'': comunist prin convingeri, interese şi pregătire, el a încercat (şi,

[408] Art. Cadoul unei deportate, România liberă, Opinii în aldine, 1 iulie 2005, p.II.
[409] Nicolae Ulieriu, în art. Iliescu şi ''portocala mecanică'', România liberă, Opinii în aldine, 1 iulie 2005, p.III.

într-o prea ''bună'' măsură, a reuşit) să ''ne pună tălpi'' în dorinţa noastră de a uita, cât mai repede, coşmarul comunist.

După ''straniul interludiu'' al prezenţei mele (active, ce-i drept) în structurile S.R.I., n-am reuşit să ader la nici o altă structură de putere – deşi ofertele n-au lipsit…Cunoscându-i, însă, din culise pe mai toţi protagoniştii scenei noastre social-politice, ştiindu-le (prea bine, uneori) şi reversul medaliei pe care-o arată publicului, mi-am dat seama (nu fără regrete, în câteva împrejurări) că sunt incapabil să trişez îndeajuns pentru a mă ralia vreunui grup de interese – oricare ar fi acela: tocmai pentru că asemenea grupuri acţionează, subteran, peste limitele de partid, peste ideologii sau programe ''politice'' – singura politică practicată cu adevărat în România postcomunistă fiind aceea a îmbogăţirii prin parvenire (a se vedea definiţia de mai jos). Iată pricina pentru care n-am parvenit, cum s-ar zice, la nici o ''situaţie''- exceptând-o pe aceea, firească, de pensionar: singura care-mi permite luxul de a fi eu însumi. [410]

*

Nu sunt, totuşi, omul resentimentelor; dimpotrivă, socot că (tocmai datorită ''oblomovismului'' meu post-sereist) pot să privesc legătura structurală dintre comunism şi parvenitism cu suficientă detaşare pentru a-mi permite şi câteva, posibile, ''judecăţi de valoare''.

Dicţionarele definesc parvenitul drept persoana care, fără merite deosebite şi folosind mijloace neoneste, a ajuns la o bună situaţie materială, socială sau politică şi face caz, în mod ostentativ, de această situaţie… Despre indivizii de asemenea factură, G. Duhamel observă: ''Nu există decât două specii de parveniţi: cei care vorbesc mereu despre originile lor şi cei care nu vorbesc deloc''.

Referindu-se la propriile origini, comuniştii – potrivit moralei lor: una vorbim, alta fumăm – au adoptat o dublă atitudine: n-au ratat nici un prilej de a tăcea sistematic asupra adevărului, care nu-i ''aranja'' sub nici o formă, dar şi-au promovat cu ostentaţie ''originile'' confecţionate pe parcurs; adică pe măsură ce, permanentizându-se la putere, se şi înmulţeau… Ca în ''paradoxul homosexualilor: nu se pot reproduce, dar devin tot mai numeroşi''.

Dacă, în august'44, ''sub steagul partidului'' abia găseai vreo opt sute şi ceva de membri (dintre care cel puţin jumătate erau, într-un fel sau altul, informatori ai Siguranţei), la începutul anilor'60 numărul ''ilegaliştilor'' cu acte ''în regulă'' trecea de cinci mii; încât remarca unuia (ceva mai lucid) dintre ei: ''Puţini am fost, mulţi am rămas'' spune totul, în această privinţă.

Întreaga ''istorie a mişcării comuniste şi muncitoreşti'' nu-i decât o însăilare ordinară cu pretenţii de coerenţă: o adunătură de poveşti contrafăcute, de biografii ''romanţate'', de siluiri ale adevărului istoric… Veritabili profesionişti în proiecte de trecut (admirabilă sintagmă!), comuniştii au eliminat din istorie serii întregi de evenimente care le denunţau insignifianţa în viaţa social-politică a României, rolul de agentură a expansionismului bolşevic, şi le-au răstălmăcit pe celelalte; astfel încât să dea impresia că tot ce i-a precedat s-a produs doar pentru a pregăti, într-un fel sau altul, (par)venirea lor la cârma ţării. [411]

*

M-ar amuza, dacă n-ar fi tragic, faptul (constatat şi de mine, în câteva ocazii) că, pe măsură ce-şi fabricau''trecutul de luptă'', comuniştii erau tot mai convinşi că acesta chiar

---

410 Ibidem.
411 Ibidem.

s-a ''întâmplat'': conform scenariilor propagandei de partid – scenarii în compania cărora utopia orwelliană pare, sub multe aspecte, o blândă compunere.

Se confirmă, astfel, adevărul unei observații – la care m-am gândit nu o dată, în anii ceaușismului – făcută de Adlai Stevenson: ''Comuniştii au o propagandă atât de puternică, încât ajung să creadă şi ei în ea''.

Considerată ''opiu pentru popor'', religia a fost înlocuită – în sistemul comunist – prin propagandă. Cred, însă, că sensul observației citate n-ar fi complet dacă n-am vorbi, în acelaşi (con)text, şi despre teroare: pe care, bun cunoscător al realităților sovietice (prin extensie: comuniste), Stevenson o subînțelege.

Toate regimurile politice îşi fac propagandă – din necesități şi cu justificări diferind de la caz la caz. Dar justificările, ca şi necesitatea propagandei comuniste, se regăsesc în teroare. Indisolubil legate între ele, şi explicându-se una pe/prin cealaltă, propaganda şi teroarea sunt cei doi piloni ai portalului prin care se intra în ''raiul comunist''. Aşa cum amputarea se face sub anestezie, propaganda era chemată să mascheze şi, totodată, să ''explice'' teroarea: prin care, eliminând fizic clase/categorii sociale socotite ''inamice'', comuniştii s-au menținut la putere şi şi-au arogat/augmentat privilegiile. În atari condiții, propaganda comunistă este – necesarmente – echivalată cu minciuna. Beneficiind, astfel, de avantaje multiple, la care nu-i îndreptățea nici valoarea personală, nici meritul social, comuniştii au instituit o ''politică'' menită doar a perverti în folos propriu binele public. Botezată, demagogic, ''dictatura proletariatului'', această politică a făcut din muncitorime – ca şi din ''aliatul'' ei: țărănimea – masă de manevră (supusă tuturor privațiunilor, ca şi unor nefaste experimente sociale) şi o grotescă ''cutie de rezonanță'' pentru amplificarea personalității pigmee a celor care, grație ''centralismului democratic'', parveneau în vârful piramidei (vezi ''guvernarea prin cuvântări'' practicată de Ceauşescu). [412]

*

Practicieni ai parvenirii, dominați de ''conştiința'' impunității (căci sistemul nu-i pedepsea pentru abuzuri, ci le sancționa doar derapajele ideologice: de unde şi conformismul lor obedient), comuniştii au trecut relativ uşor ''pragul istoric'' din decembrie'89 şi – repliindu-se cu repeziciune în f.s.n.-uri de toate calibrele – au ajustat la propria personalitate ceea ce trebuia să fie de-comunizarea României…Şi în această privință, exemplar mi se pare traseul aceluiaşi I. Iliescu. În treacăt fie spus: n-aş vrea să se-nțeleagă, vreo clipă, că acest demers (eseistic) l-ar avea ''în vizor'' pe fostul şef de Stat (cum, de altfel,l-a luat el în vizor pe fostul său şef – Ceauşescu)…

Dimpotrivă: din pricina necontenitului său balans între calități şi defecte (balans interior, dar cu hilare efecte în afară), persoana lui I. Iliescu a ajuns să-mi fie cumva indiferentă. Iar ceea ce, spre comica-i indignare, i s-a întâmplat la ultimele ''evenimente'' din ''viața de partid'' mă face să cred că a primit, în sfârşit, şutul meritat. Ajungă, deci, o măciucă la un car de oale!

Pe de altă parte, însă, ''exemplaritatea'' destinului său post-decembrist nu trebuie trecută cu vederea: ca şef de Stat şi, nu mai puțin, ca lider-fondator al celui mai numeros partid de guvernământ, I. Iliescu a fost principala verigă între ''vechiul'' şi ''noul'' regim; legătura necesară pentru ca bună parte (dar nu partea cea mai bună) din ''clasa'' căreia îi aparține să poată trece, fără mari frisoane existențiale, din colivia ''de aur'' a dictaturii ceauşiste în aerul ''de junglă'' al libertății (de-a fura) şi-al democrației (''dar nu pentru cățe''). [413]

*

[412] Ibidem.
[413] Ibidem.

Nu-i vorba, bine-nțeles, de ''clasa muncitoare'' – în numele căreia Iliescu a dat cu clanța de când se știe; ci de ''clasa'' activiștilor de partid, cărora ''nea Ion'' le-a fost (și le rămâne) exponent…În cazul său, această valoare exponențială este exprimată – elocvent, și cu multiple conotații – de sintagma ''sărac, dar cinstit'' de care fostul Președinte a făcut atâta caz…

Sintagma cu pricina nu-i doar un ieftin paradox: căci conjuncția care, aparent, leagă cele două adjective schimbă, de fapt, planul de referință – făcând adversative două atribute care ar trebui să fie consubstanțiale. Ea este și o grosolană minciună propagandistică. Din două motive.

În primul rând, pentru că eticheta nu se referă la individul Iliescu, ci la politicianul care – vreme de două, trei sau patru mandate: chestie de numărătoare! – a ocupat cea mai înaltă funcție în Stat… Or, mie – cetățean de rând – cinstea Președintelui ar trebui să-mi fie mai presus de orice îndoială; scoasă în evidență, devine superfluă și – mai mult – îndoielnică. Iar atributul de sărac, (a)lipit Președintelui și dat mie ca exemplu, nu-mi convine defel: căci eu, iertată fie-mi sinceritatea, mă gândesc c-ar cam fi trebuit să scap de sărăcie – nu să-mi fac din ea stindard.

În al doilea rând, mult mai grav decât primul, această sintagmă – de ale cărei ''generoase'' conotații au beneficiat toți oamenii Președintelui – a servit, celor de sub Iliescu, drept alibi (în ochii electoratului) pentru mișculațiuni dintre cele mai profitabile. Iată un exemplu, între multe altele.

La începutul lui'96, pare-mi-se, SRI a înaintat Președintelui (ca principal destinatar al informațiilor speciale) o notă privind afacerea bitterul suedez: adus în țară ca medicament (scutit, deci, de taxe vamale și accize), dar comercializat la preț de băutură alcoolică de lux. Din mica diferență astfel aranjată, firma importatoare a obținut, în numai câțiva ani, un beneficiu de peste 40 miliarde lei.

Firma respectivă aparținea soției prim-ministrului de-atunci (era epoca guvernării spirtoase, dacă mi-e îngăduit) – așa că, galant, Președintele n-a avut nici o reacție… Drept care, după un timp, și cu aprobarea cui trebuia, am remis materialul, spre publicare, unui cotidian central (situat, desigur, într-o ''anumită parte a presei''). [414]

*

Exemplul de mai sus nu-i, nici pe departe, singurul; dimpotrivă, el se înscrie – modest, aș zice – într-o lungă serie… Care demonstrează că săracul, dar cinstitul nostru ex-președinte a fost – vreme de vreo trei ''cincinale'' – cheia de boltă a unui sistem care, urmărind exclusiv îmbogățirea ''clasei'' activiștilor, a dus la sărăcirea României; la stagnarea parcursului ei firesc către integrarea euro-atlantică; la denaturarea – prin golire de sens, prin aruncare în derizoriu – a unor noțiuni fundamentale: ca libertate, democrație, proprietate privată. Apropo, mai țineți minte ''teoria moftului''? – pe care, simțindu-se din nou ''pe val'', moftangiul a emis-o în toamna lui 2000… Crezusem că, după patru ani de stat în Opoziție, Iliescu s-a mai luminat (la minte și la suflet); mi-am dat, însă, seama că – de fapt – el nu poate fi decât irecuperabil.

Poate că, în termenii gândirii sale pervertite de comunism, Iliescu chiar se crede ''sărac și cinstit'': pentru că, în realitate, pe el nu l-a interesat decât puterea – pe care s-o exercite în numele/interesul obscurelor sale obediențe moscovite, al tenebroaselor aranjamente din după-amiaza lui 22 decembrie'89 și, nu mai puțin, al ''clasei'' sale. De aceea, el poate fi considerat – într-o reprezentare (să zicem) figurată a situației – drept proxenetul absolut al curvelor parvenite politic, economic și social: și care, din c.c.-uri și

[414] Ibidem.

b.o.b.-uri, din ''lupta de clasă'' şi ''convingeri comuniste'', au sărit în averi de milioane şi milioane de dolari… Averi făcute peste noapte, sub cupola ''regimului Iliescu''.

Credincios ''idealurilor'' acestei ''clase'', conştient de faptul că democratizarea reală a vieţii noastre social-politice l-ar fi scos de mult şi definitiv din joc (împreună cu hoardele-i de acoliţi), Iliescu a crezut că ne poate sili să intrăm în ''iadul capitalist'' prin acelaşi portal care ducea, chipurile, spre ''raiul comunist'': guvernând România prin minciună şi teroare.

Pare forţat ceea ce spun; sau măcar exagerat – oricum, neconform cu ''realitatea'' asupra căreia a vegheat rânjetul iliescian… O ''realitate'' în care – victime ale perfidei propagande fesenisto-pesediste – se regăsesc, şi astăzi, numeroşi susţinători ai lui Iliescu. [415]

*

Atât de idilică, sub etern-fascinantul zâmbet, această realitate (repet: încropită propagandistic) este contrazisă, dată peste cap şi definitiv anulată de-un simplu fapt: atitudinea lui Iliescu privitor la fenomenul ''Piaţa Universităţii'' şi la contracararea consecinţelor acestuia – prin mineriada din iunie'90.

''Veniţi, dragul meu, avem nevoie de voi!'' – iată fraza cu care (by phone) Iliescu l-ar fi chemat pe Miron Cozma (plus ortacii) la Bucureşti, în după-amiaza zilei de 13, când a înţeles că situaţia o luase cu totul razna, că anumite aranjamente ''decembriste'' începuseră a da rateuri, iar sprijinul Armatei intrase în eclipsă, că se contura un alt ''centru de putere'' – (notă aldine: o teză falsă, care scoate ziua de de 13 iunie din legăturile cauzale cu 14-15 iunie; de fapt, 13 iunie a fost menită provocărilor şi mistificărilor pentru a justifica aducerea minerilor şi violenta răfuială cu Opoziţia. Autorităţile şi instituţiile statului au controlat tot timpul situaţia, inclusiv când păreau depăşite şi-şi dădeau foc autobuzelor ''conform înţelegerii cu domnul Preşedinte'').

Fraza e apocrifă: n-am văzut nici un document (semnat de Iliescu) care s-o conţină, nu deţin nici un suport magnetic care să-i ateste existenţa. Ea mi-a fost, însă, relatată/reprodusă de către două persone diferite, în momente diferite; şi, culmea coincidenţei, ambele au precizat că erau de faţă în momentul rostirii fatidicelor cuvinte – Iliescu fiind ''cuprins de frică/panicat''.

Poate că totuşi, fraza e apocrifă: aparţinând ''folclorului'' politic al zbuciumatului an 1990. O spun, aşadar, cum am auzit-o. Dar ea concordă, ca atitudine, cu discursul de mulţumire adresat de Iliescu minerilor – după ce ''preşedintele tuturor românilor'' (de teapa lui) a putut răsufla uşurat: convins că, prin acţiunea ''ortacilor'', opoziţiei i-a fost frântă şira spinării. Măcar pentru o vreme.

Căci nu ''fenomenul'' în sine l-a speriat pe Iliescu, cât (spuneam) consecinţele: ''Piaţa Universităţii'' începuse a fi tot mai larg percepută ca autoritate, fie şi numai morală, reprezentativă pentru România – fapt ce-ar fi dus, implacabil, la anularea lui Iliescu ca ''om politic'' şi, firesc, la cercetarea juridică a rolului său în apariţia/dispariţia ''teroriştilor'', în eliminarea lui Ceauşescu etc.

Dacă, având în subordine Securitatea, Ceauşescu şi-a permis luxul (suprem, pentru un peltic) de-a guverna România prin ''cuvântări'', comunistul ''de omenie'' Iliescu a guvernat-o prin bâtele mineriadelor. La o analiză atentă a parcursului său post-decembrist, se va vedea limpede că principalele ''acte politice'' ale fostului preşedinte nu sunt cele cu care obişnuia să se laude în faţa Occidentului (şi pe care le-a făptuit de nevoie), ci tocmai aceste ''răfuieli stradale'' cu Opoziţia: prin intermediul ''batalioanelor de asalt'' (aşa-zis)

[415] Ibidem.

minereşti. Căci <u>principalul beneficiar al mineriadelor n-a fost nici ''reforma'', nici ''integrarea'' (dimpotrivă), ci stimabilul, onorabilul Iliescu</u>. [416]

*

Complicităţile sunt, însă, conexe şi multiple: oameni din Poliţie şi Procuratură, din Armată şi servicii secrete, din anumite ministere ori segmente mass media au clocit, de fiecare dată, oul de şarpe. De-aceea, şi răspunderea ce-i revine lui Iliescu este una difuză – pentru care, cum spuneam, va fi greu de judecat: deşi (ca principal beneficiar, sub raport politic) toate <u>probele indirecte</u> pe el îl arată cu degetul ca fiind cheia de boltă a sistemului care, sărăcind România şi tergiversându-i parcursul de normalizare, a făcut posibilă îmbogăţirea foştilor activişti.

Mi-aduc aminte că, tânăr diplomat fiind, în 1967 am propus conducerii M.A.E. un plan de recuperare şi capacitare a emigraţiei româneşti – plan bine susţinut prin argumente luate din politica externă a Ungariei şi Poloniei anilor'60. Pe scurt, era vorba de înfiinţarea unui institut cultural (numit ''Eminescu'', după modelul Institutului Goethe) care, într-o primă fază, să tipărească biblii şi abecedare, să pregătească preoţi şi învăţători pentru comunităţile de români stabiliţi în străinătate. Planul a primit toate aprobările ierarhice (până la nivel de ministru adjunct coordonator, inclusiv) – când, după vreo trei săptămâni, mă trezesc chemat şi făcut cu ou şi oţet de către George Macovescu (pe atunci, prim-adjunct al ministrului) pe motiv că n-am ''orientare politică'' deoarece nu înţeleg că orice român care ''a ales'' să trăiască în altă ţară decât România este ''un duşman al statului nostru socialist''. <u>În naivitatea mea, consideram (şi consider, încă) că un stat conştient de menirea sa (care nu poate fi alta decât realizarea/asigurarea binelui public) nu-şi poate permite să piardă cu uşurinţă nici un cetăţean. Or, se pare că această păguboasă uşurinţă e, la noi, ''politică de stat'': atât în România lui Ceauşescu, care a demonizat şi-a divizat emigraţia (prin propaganda internă şi externă, ca şi prin ''acţiuni speciale'', de poliţie politică, ale Securităţii), cât şi în România ''guvernată'' de Iliescu. Guvernată, cum spuneam, prin mineriade. Adică prin minciună şi teroare – fapt ce a dus la înstrăinarea a mii şi mii de români (dintre cei mai buni): fie prin indiferentism, fie prin emigrare.</u> [417]

*

<u>După cum străini de guvernarea Iliescu sunt şi miile de ţărani care, an de an (cu excepţia celor secetoşi), suferă de pe urma inundaţiilor: defrişarea haotică (şi, în fond, ilegală) a pădurilor, operată de ''clasa'' îmbogăţiţilor lui Iliescu, şi sistarea lucrărilor de hidroameliorații (hotărâtă de ''specialistul în ape'') reprezintă – şi separat, şi împreună – ''realizări'' ale ''politicii'' lui Iliescu… Măcar pentru acestea, ''specialistul'' (în ape de ploaie) ar trebui să plătească.</u>

Dumnezeu nu bate cu bâta, se spune… Semnele, încep să se-arate. ''Bunicuţa'' şi-a format ''nepoţeii'' după propriu-i calapod (uitând că vorba românului, capra sare masa, iada sare casa); ei bine, tocmai aceşti nepoţei l-au debarcat din fruntea partidului care i-a clocit… Iar acum, lui Iliescu au început să-i scârţâie şi balamalele! Boala activistului trecut pe tuşă: v-aduceţi aminte cum, în primăvara lui'90, toţi ''zmeii'' din fostul Comitet Politic Executiv s-au trezit, dintr-o dată, bolnavi?

<u>Poate că o mea culpa, din parte-i, ar fi – pentru Iliescu – un prim pas pe drumul Damascului. Drum al întâlnirii – nu cu Dumnezeu, ca pentru Saul din Tars; ci, pur şi simplu, cu propria-i conştiinţă. Dacă o are. Ca bun creştin, consider că orice suflet (căzut) poate fi (re)adus la lumină.</u>

[416] Ibidem.
[417] Ibidem.

Ca vechi cinefil, cred că, în cazul pacientului Iliescu, tratamentul adecvat e cel din Portocala mecanică: să i se arate zilnic filmul mineriadei din'90 şi, la fiecare bâtă/rangă aplicată de mineri bucureştenilor, să-i fie stimulată, mecanic, glanda lacrimală: poate că, în felul acesta, va învăţa şi el ce înseamnă compasiunea. Măcar atât (pentru că mai mult nu se poate aştepta… - n.a.). [418]

Am reprodus în întregime articolul de mai sus, deşi el aparţine unui fost purtător de cuvânt al SRI. Am considerat că îi împărtăşesc această analiză, care ''pune în valoare'' sau conturează vinovăţia şi ''personalitatea'' lui Ion Iliescu. Fostul preşedinte continuă şi astăzi să fie susţinut de unii, fie din ignoranţă, fie din subiectivism (şi ataşament ideologic), ba chiar observăm că a ajuns în centrul unei recente campanii de îmbunătăţire a imaginii sale publice (vezi mai ales, recenta emisiune - Duminica în familie - de pe Antena 1, unde Mihaela Rădulescu l-a invitat în mod special, ca surpriză pentru sărbătoritul Tudor Gheorghe, şi mărturisirea lui Dan Voiculescu la emisiunea lui Robert Turcescu, precum că „nu s-a ocupat îndeajuns de imaginea lui'' şi de aceea oamenii îl privesc cu suspiciune, că ar fi preluat conturile lui Ceauşescu ş.a.m.d.) Nu trebuie să uităm nici faptul că Antena 1 i-a aparţinut lui Dan Voiculescu, dacă nu-i aparţine sau îi este fidelă şi astăzi, unui om politic şi ''fost'' afacerist foarte controversat în România.

De ce credeţi că dl. Traian Băsescu şi alţii numeau guvernarea cu Partidul Conservator drept ,,soluţia imorală''? Oare, nu pentru că Dan Voiculescu şi mulţi din cei aflaţi în acest partid minuscul împărtăşeau în general setea de putere, oportunismul politic şi alte ''valori'' ale ''modelului'' Iliescu? Cine se va opri într-adevăr asupra tuturor asemănărilor dintre aceştia, va avea destule surprize după părerea mea. În plus eu nu cred că cei 20 şi ceva de mii de dolari, pe care îi avea Voiculescu în conturi în 1989 (după propria-i declaraţie) îi justifică incredibila avere a sa de astăzi iar colaborarea cu Securitatea ar fi fost doar una de circumstanţă.

[418] Ibidem.

XXXI. SĂ NE IUBIM APROAPELE NOSTRU CA PE NOI ÎNŞINE

MOTTO: *„ Poporul nostru a trecut în ultimele decenii prin cele mai mari momente ale istoriei sale cu nişte conducători sub nivelul nevoilor neamului şi statului român. Dar, vorba lui Seneca, suferim de boli vindecabile (sanabilibus aegrotamus malis), iar unul dintre leacurile cele mai sigure este întoarcerea la creştinismul nostru românesc, redându-i cât mai repede puterile lui de altădată.''*

SIMION MEHEDINȚI

Trăirea activă a ortodoxiei şi a creştinismului în general, se opune trăirii în religia luciferică a banului sau în cultul lui Lucifer. În acest spirit am conceput întreaga antologie. Duşmanul nevăzut ''lucrează'' şi el, dar nu pentru a crea ceva, pentru că nu aceasta e menirea lui, ci pentru a distruge mereu creația divină şi a ne depărta de adevărata credință. Se poate ca el să aibă rolul său în economia acestei creații, pentru a-i face pe oameni să-l respingă şi în felul acesta să se apropie de Dumnezeu. **Singura noastră salvare este deci, să ne apropiem de Dumnezeu, de adevăratul Dumnezeu, Care şi-a dat Fiul pentru mântuirea noastră, cu smerenie şi iubire, să împlinim poruncile învățăturilor creştine şi să ne iubim aproapele nostru ca pe noi înşine.**

Mărturisesc că inițial am proiectat şi realizat întreaga lucrare sub forma unei antologii-trilogii. Însă, din anumite motive, pe care le voi aminti aici, nu am mai continuat cele două volume prin adăugarea celui intitulat „**Modele de înalt patriotism şi conştiință românească. *Interpretarea justă a naționalismului*.**''

Am considerat că acest al treilea volum al antologiei de față, deşi a fost în mare parte finalizat, nu mai era absolut necesar, pentru că, esențialul cred că s-a spus deja. Apoi, poate că ar fi pus la grea încercare răbdarea cititorului (deja greu încercat). Iar pentru mine desigur, definitivarea acestuia ar fi presupus o nouă lucrare de anvergură şi îndelungată, poate chiar prea pretențioasă şi dificilă, o nouă tehnoredactare personală (inclusiv corectura). Pot să mărturisesc că nu mi-a fost până acum deloc uşor (în condițiile date) să scriu şi să public nici primul volum - *Ce se întâmplă în România?* în cele două ediții, numai pe cheltuiala mea proprie, nici să realizez prezenta lucrare în două volume (în decurs de aproape 2 ani), pe care eu însumi am tehnoredactat-o şi corectat-o, contribuția altor persoane în acest sens fiind nesemnificativă ca proporție, dar cărora țin totuşi să le mulțumesc pe această cale.

Dar, pentru că am amintit despre aceste lucruri tehnice, poate că ar trebui să amintesc faptul că, nu am avut o bibliografie indicată de cineva (am avut o autonomie totală), atât la primul volum cât şi la acestea două. Am ales operele pe care le-am considerat eu mai valoroase dintre cele care se încadrau în tematica abordată. Desigur, puteam să mai insist şi pe altele sau pe mai multe fragmente. Însă, o astfel de antologie nu şi-a propus să inventarieze totul, să cuprindă totul, pentru că nici nu aş fi reuşit. Am vrut doar să atrag atenția asupra marilor probleme din prezent, asupra spiritului civic aproape inexistent (!) şi să incit mai ales tineretul în acest proiect vital al redescoperirii valorilor autentice, creştine şi naționale. Am încercat, să destram măcar o parte din vălurile groase ale confuziei actuale, care acoperă tot mai mult „ochii minții'' omului contemporan, supus unui bombardament mediatic şi psihologic fără precedent, de o intensitate şi amploare pe care abia începem s-o descifrăm.

Oricum, în contextul aderării României la Uniunea Europeană, s-a mai pus în ultima vreme accentul şi pe **regăsirea identităţii noastre naţionale**, necesară de altfel într-un concert european al naţiunilor. Fără o identitate precisă, românii riscă să-şi piardă, atât naţionalitatea cât şi tradiţiile spirituale şi să devină în timp doar cetăţeni europeni, apoi mai târziu „cetăţeni universali''. Adică, România nu va mai avea rădăcini şi se va lăsa purtată de vânt, acolo unde vor dori mereu alţii. **Ori, noi – românii – avem o identitate şi un specific naţional, strâns legate de religia noastră ortodoxă. Fără aceasta nu cred că ne-am mai putea numi români.**

De aceea, prin această antologie plină de informaţii obiective după părerea mea, sper că am venit în întâmpinarea publicului larg şi că ea îşi va dovedi în timp utilitatea. Nu este meritul meu, pentru conţinutul acesteia, pentru valoarea sau (Doamne-fereşte!) non-valoarea lucrărilor consultate. **Eu doar am încercat să le scot în evidenţă, într-un timp în care se încearcă, într-un mod destul de evident (pentru cei ce analizează fenomenul globalizării), înmormântarea definitivă a acestor valori de patrimoniu cultural, expresii ale geniului creator românesc.**

De asemenea, sper că am dat dovadă că „ştiu'' să-mi aleg cărţile şi autorii, îndemnându-i astfel şi pe tinerii de astăzi să procedeze la fel, adică să nu facă niciodată alegeri proaste, să discearnă atent între „opera'' unui Dan Brown (sau Sandra Brown) şi opera cu adevărat educativă şi valoroasă. Sigur că ficţiunea, aventura şi senzaţionalul sunt mai atractive, mai „interesante'' într-o lume desacralizată tot mai intens şi care le cultivă în chip deşănţat, dar eu cred că ele atrag doar spiritele leneşe, „avide de senzaţii tari'' (precum filmele horror sau thriller), atrase de un divertisment exagerat şi cretin (emisiuni şi filme stupide sau subculturale), sau de o lume fantastică în care le place să evadeze (pentru a fi împiedicaţi să gândească liber, ei înşişi, şi să acţioneze în consecinţă). Departe de mine, aceeaşi intenţie de a induce în eroare cititorul, pe care eu îl respect şi-l provoc cât mai mult să-şi folosească **„arma gândirii''**.

M-am gândit totuşi, că ar fi bine poate, dacă tot am provocat o anume curiozitate, să amintesc numai în treacăt despre cine şi ce am scris, dar n-am publicat, în proiectatul volum al III-lea (care ar putea prinde viaţă dacă … aş fi sprijinit în acest sens). În el, am evocat personalitatea unor mari patrioţi români, începând cu profesorul **Dumitru Drăghicescu** (autorul volumului *Din psihologia poporului român*, volum făcând parte dintr-o ambiţioasă trilogie, din păcate nefinalizată), continuând cu profesorul de teologie **Nichifor Crainic**, apoi cu marele gânditor şi filosof „al fragmentelor'' - **Emil Cioran**, eruditul **Mircea Eliade** (dar în etapa vieţii lui, cea dedicată naţiunii române), filosoful român comparat cu Socrate - **Petre Ţuţea**, filosoful pe care l-am denumit unul al culturii şi demnităţii noastre naţionale - **Constantin Noica**, filosoful **Constantin Rădulescu-Motru** şi chiar intenţionam să scriu despre „controversatul'' patriot român **Ion Antonescu**.

În cazul ultimei personalităţi evocate, trebuie să mărturisesc că, am ajuns la concluzia următoare: marea lui vinovăţie nu este, în contextul de atunci, că a trecut de Nistru, ci faptul că în loc să se înconjoare cu adevăraţi patrioţi, el, spirit solitar, a căzut pradă unui joc de culise, foarte bine regizat de masoneria mondială (transpus în practică, de cea locală). Sunt voci care spun, că devenise el însuşi mason, de când devenise ataşat militar la Londra. Decisiv a fost „ajutorul preţios'' al lui Ică / Mihai Antonescu, „prietenul'' său, care l-a trădat permanent (îmbogăţindu-se pe seama şi cu ajutorul evreilor, pe care îi scutea de îndatoriri etc) şi care l-a influenţat covârşitor împreună cu Alexandru Rioşanu şi Eugen Cristescu, „divorţându-l'' de legionari. Trădarea cea mai evidentă este până la urmă insistenţa lui Ică de a-l aduce pe Mareşalul Antonescu la Palat, unde ştiţi ce s-a întâmplat în ziua fatidică de 23 august 1944,

transformată cinic (şi incredibil de cinic!) de către comunişti în sărbătoarea cea mai strălucitoare! Un fel de Purim românesc!

Nu pot să nu reamintesc, că şi în cazul acestor mari personalități (pe lângă clasicii noştri din literatură), ele sunt supuse astăzi unui proces amplu de minimalizare şi epurare, în mod treptat, dar sigur. Citiți, vă rog numai puțin, ce se scrie despre ei în dicționare (de pildă, cel de fiolosofie al autoarei franceze Didier Julia, din colecția Larousse ş.a.) sau, de ce nu, aruncați o privire în toată mass media românească şi străină.

Desigur, cititorul interesat poate consulta el însuşi lucrările avute în vedere, atât cele care au fost menționate până acum, cât şi cele ce urmează. Rugămintea mea expresă este aceea de a fi totuşi lecturate sau studiate măcar câteva din toate aceste opere, cuprinse în următoarea - să-i zicem - bibliografie pentru cei tineri îndeosebi:

Dumitru Drăghicescu, *Din psihologia poporului român*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1996.

Nichifor Crainic, *Puncte cardinale în haos*, Ed. Timpul, Iaşi, 1996.

Intelectualii şi Mişcarea Legionară. Mari conştiințe româneşti, Ed. Fundației Culturale Buna-Vestire, 2000.

Mircea Eliade, *Profetism românesc. România în eternitate*, Ed. Roza vânturilor, Bucureşti, 1990.

Emil Cioran, *Schimbarea la față a României,* Ed. Humanitas, Bucureşti, 2001.

Constantin Rădulescu-Motru, *Cultura română şi politicianismul*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1995.

Carmen-Ligia Rădulescu, *Emil Cioran. Conştiința ca fatalitate*, Ed. Recif, Bucureşti, 1994.

*Emil Cioran, *Mon pays (Țara mea)*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1996. (o lucrare apărută postum şi controversată)

*Didier Julia, *Dicționar de filosofie*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999. (o lucrare cu multe afirmații discutabile despre filosofii români)

Petre Țuțea, *Între Dumnezeu şi Neamul meu*, Ed. Arta Grafică, Bucureşti, 1992.

Constantin Noica, *Eminescul sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975.

Constantin Noica, *Echilibrul spiritual. Studii şi eseuri (1929-1947)*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1998.

Constantin Rădulescu-Motru, *Românismul. Catehismul unei noi spiritualități*, Ed. Garamond, Bucureşti, 1996.

Constantin Rădulescu-Motru, *Puterea sufletească*, Ed. Moldova, Iaşi, 1995.

Blănaru-Flamură V., *Generalul Antonescu în cămaşa verde legionară*, Ed. Sepco, Bucureşti, 1998...

CUPRINS

PARTEA I : TRĂIREA ÎN LIBERTATE ŞI ADEVĂR

PARTEA A II-A: TRĂIREA ÎN DUHUL ORTODOXIEI

PARTEA A III-A: MODELE DE PATRIOTISM ÎNTRU ETERNITATE SAU CUM TREBUIE INTERPRETAT NAȚIONALISMUL

PE COPERTA FINALĂ:

Păcătoşii cu care stă la masă Hristos, şi pe care îi face vase alese ale iubirii Sale, au conştiința, dată de sfâşietoarele şi îndelung repetatele căderi, acelei neputințe a omului de a creşte rupt de ajutorul lui Dumnezeu. N-au pervertit cu totul în ei conştiința stării, prin deprinderea cu păcatul, în iadul deznădejdii. Păstrează în inima lor cu sfințenie dorul fiului risipitor, dorul întoarcerii la casa iubirii părinteşti. Ştiu printr-o lungă suferință că strălucirea de o clipă a păcatului nu eliberează, ci înrobeşte, înlănțuie printr-o dependență dureroasă, mutilează chiar, în final, capacitatea ființială a omului de a se bucura, de a comunica, de a se dărui pe sine iubirii.[…]

De aceea, cei întorşi din iadul deznădejdii în lumina smereniei au acea simplitate înțelegătoare, acea atitudine plină de compasiune şi cuprinzătoare a inimii, acea putere dată de ura păcatului şi de iubirea față de cel ce trece prin ceea ce ei înşişi au trecut, care îi face să poată ajuta cu adevărat şi pe aproapele pierdut. Nu judecă pe cel căzut, ci simt urgența de a-i veni în ajutor. Măcar printr-un strigăt către Domnul. Îi face să poată înțelege şi sprijini pe cel ce stă să cadă. Îi face să nu se scârbească de cei ce zac în mizerie exterioară şi lăuntrică, de cei ce au nevoie de Om să-i arunce în scăldătoare. De pe chipul lor de fii întorşi întru iubirea Tatălui străluceşte lumii iubirea părintească.[…]

Păcătoşii care stau la masă cu Hristos sunt cei ce conştientizează starea de sfâşiere în care i-a aruncat păcatul, şi în aceeaşi măsură descoperă prin întoarcerea către Dumnezeu, că Acesta de mult le-a pregătit întoarcerea. Şi cu cât se înminunează că mult li s-a iertat, cu atât se umplu de iubire către Dumnezeu, după cum zice Scriptura.

PĂR. PHILOTEOS PHAROS